

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถใน
การจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

โดย
นางสาวชนาธิป บุษบามาต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
หลักสูตรและการสอน(กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

โดย
นางสาวชนาธิป บุษบามาศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
หลักสูตรและการสอน(กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON PHENOMENON
BASED LEARNING TO ENHANCE STUDENT TEACHERS' LEARNING EXPERIENCES
MANAGEMENT ABILITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy CURRICULUM AND INSTRUCTION
Department of Curriculum and Instruction
Academic Year 2023
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็น
ฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของ
นักศึกษาครู
โดย นางสาวชนาธิป บุบผามาศ
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน(กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) แบบ 2.1
ปรัชญาคุณฐิบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุบลวรรณ ส่งเสริม
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรัญญา จันทร์ชูสกุล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. คณิต เขียววิชัย)

พิจารณาเห็นชอบโดย
.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประสาท เนืองเฉลิม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุบลวรรณ ส่งเสริม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรัญญา จันทร์ชูสกุล)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิวัฒน์ บุญสม)

640630001 : หลักสูตรและการสอน(กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอน, แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน, ความสามารถในการจัดประสบการณ์, นักศึกษาครู

นางสาว ชนาธิป บุบผามาต: การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุบลวรรณ ส่งเสริม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ดังนี้ 2.1) เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และ 2.2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (R_1 และ D_1) กลุ่มเป้าหมาย คือ อาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และ นักศึกษาครูปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 47 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น 3) แบบสอบถามความคิดเห็น 4) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน 5) คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และ 6) แผนการจัดการเรียนรู้ และระยะที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (R_2 และ D_2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาครูปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 1 กลุ่มเรียน รวม 23 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ และ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่ได้รับการพัฒนาขึ้น (PAPOC Model) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุน ซึ่งขั้นตอนการเรียนการสอน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning) ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) และขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup) โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($M = 4.30$, $SD = 0.69$)

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน พบว่า 1) ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.73$, $SD = 0.51$)

640630001 : Major CURRICULUM AND INSTRUCTION

Keyword : Instructional Model, Phenomenon Based Learning, Learning Experiences Management Ability, Student Teachers

MISS Chantip BUBPAMAS : THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON PHENOMENON BASED LEARNING TO ENHANCE STUDENT TEACHERS' LEARNING EXPERIENCES MANAGEMENT ABILITY Thesis advisor : Assistant Professor Ubonwan Songserm, Ph.D.

The objective of this research were to: 1) develop and determine the quality of instructional model based on phenomenon based learning and 2) study the effectiveness of the instructional model based on phenomenon based learning : 2.1) study the development learning experiences management ability of student teachers and 2.2) study the satisfaction of the student teachers towards instructional model. The research method is Research and Development (R&D) was divided into 2 phases: Phase 1, the development of instructional model based on phenomenon based learning to enhance student teachers' learning experiences management ability (R_1 and D_1). The participants consisted of 7 instructor, experts and 47 students in the program of early childhood, Phetchaburi rajabhat university. They obtained by using purposive sampling. Research instruments included of six parts: 1) the document analysis form 2) the opinion interview form 3) the student opinion questionnaire 4) The instructional model based on phenomenon based learning 5) Manual of the instructional model and 6) lesson plan. And phase 2, the study effectiveness of instructional model based on phenomenon based learning to enhance student teachers' learning experiences management ability (R_2 and D_2). The participants consisted of 1 group total of 23 students in the program of early childhood, Phetchaburi rajabhat university. They obtained by using Cluster random sampling using the classroom as a random unit. Research instruments included of two parts: 1) the ability in learning experiences management assessment and 2) student teachers' satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis were content analysis, mean, standard deviation and one-way repeated measures ANOVA.

The results showed that:

1. The Developed instructional model based on phenomenon based learning (PAPOC Model) of 5 elements 1) the principles 2) the objectives 3) the step of instruction 4) measurement and evaluation, and 5) factors, in relation with 5 steps of the instructional model, which were Stage 1) Phenomenon selection 2) Analysis 3) Planning 4) Operation and 5) Checkup. The developed instructional model was at the high level of quality ($M = 4.30, SD = 0.69$)

2. The results of the study of Instructional Model effectiveness showed that 1) Student teachers' learning experiences management ability have higher development, with statistical significance at the .05 level. And 2) the satisfaction of education students towards instructional model based on phenomenon based learning, in overall was at the highest level ($M = 4.73, SD = 0.51$)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบลวรรณ ส่งเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้เป็นแบบอย่างที่ดีของความเป็นครูผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทั้งในศาสตร์ความเป็นนักวิชาการ นักการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ เป็นต้นแบบในการทำงาน รวมทั้งยังเป็นพลังสนับสนุนให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพและสำเร็จสมตามความมุ่งมั่นปรารถนา ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมทั้ง 2 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรัญญา จันทร์ชูสกุล ผู้สนับสนุนความสำเร็จ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัย และเป็นแบบอย่างของการเป็นครูผู้ทรงคุณค่า นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่านคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์อีก 2 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม ประธานกรรมการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัฒน์ บุญสม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความเมตตาและความอนุเคราะห์ในการให้ข้อเสนอแนะ และคำปรึกษาเติมเต็มกระบวนการพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนางานวิจัยฉบับนี้ ทั้งผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ และขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1 วัดแก่นเหล็ก โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส โรงเรียนเทศบาล 4 ไชยสุรินทร์ โรงเรียนอนุบาลแสงมิตร และโรงเรียนสุวรรณรังษิณีวิทยาลัย ที่อนุญาตให้ใช้เป็นพื้นที่เก็บข้อมูลในงานวิจัย และขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว ผู้ให้การสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา อีกทั้งครูบาอาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่คอยให้ความรู้ รวมถึงผู้เกี่ยวข้องที่คอยสนับสนุนในภาคส่วนต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่าน ทุกส่วน เป็นอย่างสูง

ชนาธิป บุปผามาศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	17
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	17
2. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	25
3. คำถามการวิจัย.....	37
4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	37
5. สมมติฐานของการวิจัย.....	37
6. ขอบเขตของการวิจัย.....	38
7. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	40
8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	43
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	44
1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและนักศึกษาคู.....	46
1.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี.....	46
1.2 หลักสูตรและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาคู.....	49
2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี.....	58
2.1 การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D).....	58

2.2	การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research)	64
3.	แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน.....	71
3.1	ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน	71
3.2	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน.....	72
3.3	การออกแบบการเรียนการสอน	77
4.	แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) .	81
4.1	ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน	81
4.2	ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน	82
4.3	ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน.....	85
4.4	องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน	91
4.5	ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน	95
4.6	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน.....	100
5.	แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการจัดประสบการณ์.....	104
5.1	ความหมายของความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์	104
5.2	การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์.....	105
5.3	องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์	107
5.4	ความหมายของความสามารถในการจัดประสบการณ์	110
5.5	การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์	111
5.6	การประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์.....	123
5.7	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดประสบการณ์.....	129
6.	แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	132
6.1	ความหมายของความพึงพอใจ	132
6.2	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	133
6.3	การประเมินความพึงพอใจ.....	138

6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	142
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	145
การวิจัยระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อ เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู	148
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R ₁) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A)....	148
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D ₁) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียน การ สอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัด ประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Design and Development : D&D)	164
การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู	193
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R ₂) ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษา ครู (Implementation : I)	193
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D ₂) ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียน การสอน ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ ของนักศึกษาครู (Evaluation : E)	207
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	209
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู	210
ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู	271
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	281
1. สรุปผลการวิจัย	282
2. อภิปรายผลการวิจัย	284
3. ข้อเสนอแนะ	302
รายการอ้างอิง	303

ภาคผนวก.....	315
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ.....	316
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	322
เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R ₁) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A)	323
แบบวิเคราะห์เอกสาร	324
แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น	326
แบบสอบถามความคิดเห็น.....	328
เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D ₁) ออกแบบและพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ จัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Design and Development : D&D).....	332
คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู	333
คู่มือการใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู.....	459
แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอน ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน	475
ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และคะแนนผลการ ประเมิน.....	478
ภาคผนวก ง เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	499
ประวัติผู้เขียน.....	501

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ของรายวิชากระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	58
ตารางที่ 2	การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน.....	75
ตารางที่ 3	การสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน	93
ตารางที่ 4	การสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน	98
ตารางที่ 5	การสังเคราะห์องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์.....	109
ตารางที่ 6	เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และการจัดการ ชั้นเรียน.....	124
ตารางที่ 7	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแบบวิเคราะห์เอกสาร.....	152
ตารางที่ 8	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น.....	155
ตารางที่ 9	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็น	158
ตารางที่ 10	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R ₁) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A).....	161
ตารางที่ 11	โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน	171
ตารางที่ 12	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์.....	177
ตารางที่ 13	ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (Inter – rater Reliability) ของแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์.....	179
ตารางที่ 14	ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นภายในผู้ประเมิน (Intra – rater Reliability) ของแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์.....	180
ตารางที่ 15	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจ.....	183
ตารางที่ 16	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D ₁) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Design and Development : D&D)	187

ตารางที่ 17 แบบแผนการทดลองในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู.....	197
ตารางที่ 18 การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน	199
ตารางที่ 19 กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาครู.....	200
ตารางที่ 20 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R ₂) ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Implementation : I).....	204
ตารางที่ 21 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D ₂) ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Evaluation : E).....	208
ตารางที่ 22 ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู	232
ตารางที่ 23 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู.....	234
ตารางที่ 24 ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู.....	240
ตารางที่ 25 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู.....	241
ตารางที่ 26 ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้.....	243
ตารางที่ 27 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้.....	244
ตารางที่ 28 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ใน การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)	246

ตารางที่ 29 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ในการ
สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) 249

ตารางที่ 30 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ ในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ
(Connoisseurship)..... 251

ตารางที่ 31 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์
เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู 253

ตารางที่ 32 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์
เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ในการประเมินรับรอง
รูปแบบการเรียนการสอน 256

ตารางที่ 33 ผลการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำความสามารถในการจัดประสบการณ์
ของนักศึกษาครู..... 272

ตารางที่ 34 การเปรียบเทียบรายคู่ของคะแนนความสามารถในการจัดประสบการณ์..... 272

ตารางที่ 35 พัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูที่ได้รับการจัด การ
เรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน 273

ตารางที่ 36 ความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
ปรากฏการณ์เป็นฐาน..... 276

ตารางที่ 37 สรุปผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบวิเคราะห์เอกสาร 479

ตารางที่ 38 สรุปผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น .. 480

ตารางที่ 39 สรุปผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามความคิดเห็นของ
นักศึกษา..... 481

ตารางที่ 40 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนและคู่มือ
การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ
จัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู..... 482

ตารางที่ 41 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน 486

ตารางที่ 42 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู.....	489
ตารางที่ 43 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน	493
ตารางที่ 44 ผลการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (จำแนกรายด้าน)	496
ตารางที่ 45 ผลการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ในภาพรวม	498

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	36
ภาพที่ 2 PTRU Model.....	56
ภาพที่ 3 ตัวอย่างกรอบดำเนินการวิจัย.....	60
ภาพที่ 4 การดำเนินงานวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน.....	63
ภาพที่ 5 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบบรรจบกัน (The convergent design) (ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018).....	67
ภาพที่ 6 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบตามลำดับอธิบายผล (The explanatory sequential design) (ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018).....	67
ภาพที่ 7 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบตามลำดับสำรวจผล (The exploratory sequential design) (ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018).....	68
ภาพที่ 8 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบการทดลองร่วมการแทรกแซง (The mixed methods experimental [Intervention] design) (ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018).....	68
ภาพที่ 9 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบกรณีศึกษา (The mixed methods case study design) (ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018).....	69
ภาพที่ 10 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบมีส่วนร่วมและความเป็นธรรมในสังคม (The mixed methods participatory-social justice design) (ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018).....	69
ภาพที่ 11 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบการประเมินผล (The mixed methods program evaluation design) (ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018).....	70
ภาพที่ 12 การออกแบบระบบการเรียนสอนโดยใช้แบบจำลอง ADDIE model.....	78
ภาพที่ 13 การออกแบบระบบการเรียนสอนของ Dick, Carey and Carey Model (ที่มา: ดัดแปลงจาก Dick et al., 2005).....	80
ภาพที่ 14 กรอบดำเนินการวิจัย.....	147
ภาพที่ 15 ขั้นตอนการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร.....	153

ภาพที่ 16	ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น	156
ภาพที่ 17	ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น	160
ภาพที่ 18	ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน	168
ภาพที่ 19	ขั้นตอนการพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์ เป็นฐาน	170
ภาพที่ 20	ขั้นตอนการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้.....	174
ภาพที่ 21	ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์.....	181
ภาพที่ 22	ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน	185
ภาพที่ 23 (ร่าง)	รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ (PAPOC Model).....	230
ภาพที่ 24 (ร่าง)	รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ (PAPOC Model).....	239
ภาพที่ 25	รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ (PAPOC Model).....	270
ภาพที่ 26	ผลการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ในภาพรวม	274
ภาพที่ 27	พัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์.....	275
ภาพที่ 28	พัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ด้านการจัดประสบการณ์	275

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในปัจจุบันกำลังก้าวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติ แน่แน่นอนว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี พฤติกรรมผู้บริโภค สงครามการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้เกิดผลกระทบต่อกันมาเรื่อย ๆ และไม่สามารถคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตได้ สถานการณ์เช่นนี้คือ “VUCA World” หมายถึง โลกที่มีการเปลี่ยนแปลง พลิกผันรวดเร็ว (Giles, 2018) การเปลี่ยนแปลงที่พลิกผัน และรวดเร็วนี้ ส่งผลให้สภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ตลอดจนการศึกษาที่ผู้คนคุ้นเคยเปลี่ยนไปด้วย ในการรับมือกับกระแสโลกที่ผันผวน หรือ VUCA World นี้ ทุกคนต่างพุ่งเป้าไปที่การศึกษาซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน จึงเป็นความจำเป็นที่การศึกษาจะต้องทบทวน และปรับเปลี่ยน เพื่อสร้างผู้เรียน ให้มีทักษะและสมรรถนะที่สำคัญจำเป็น สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พลิกผัน ไม่แน่นอน ซับซ้อนและคลุมเครือได้ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีได้คาดการณ์ถึงปัจจัยและแนวโน้มที่ส่งผลต่ออนาคตของประเทศไทย ทั้งการที่ครอบครัวเดี่ยวจะมีมากกว่าครอบครัวขยาย ช่วงอายุประชากรจะมีความแตกต่างกันมากขึ้น ส่งผลให้ผู้คนมีความคิดและลักษณะนิสัยที่ต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมประชากรไทยและเทคโนโลยีที่นำสู่การผลิตและการบริการของประเทศจะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561: 2) จากการคาดการณ์ความเปลี่ยนแปลงตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 – 2570) ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายหลักด้านการพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ โดยมุ่งพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม และเร่งรัดการเตรียมพร้อมกำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพและผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่สามารถส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) เช่นเดียวกับรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศแบบองค์รวมที่

เชื่อมโยงกับมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา และการเมือง เพื่อสร้างศักยภาพของคนไทยให้เป็นกำลังคนคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตลอดจนเป็นผู้ที่มีทักษะ ความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและการทำงาน เพื่อให้คนไทยเป็นบุคคลที่มีความพร้อมต่อการดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 โดยการบูรณาการความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาชนในการร่วมกันพัฒนามาตรฐานการศึกษาไทยสู่สากลอย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) จากการวิเคราะห์ปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า เราจำเป็นต้องเร่งพัฒนาประเทศชาติอย่างรอบด้านให้ทันทั่วทั้งที่ โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อให้ระบบการศึกษาสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การดำเนินชีวิต และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มศักยภาพของประเทศไทยเพื่อก้าวทันต่อการแข่งขันในสังคมโลก โดยเน้นในเรื่องการพัฒนาศักยภาพของคนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นปัจจัยคุณภาพที่สำคัญในความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ

ในศตวรรษที่ 21 มีความเปลี่ยนแปลงในหลากหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง และด้านเทคโนโลยี อันมีผลกระทบต่อวิถีของประชากรในสังคมอย่างทั่วถึง ครุจึงต้องตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 19 และ 20 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560: 15 - 16) ได้วางเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) คือ ให้ผู้เรียนมีทักษะอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะการสื่อสารสารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ และมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีจึงนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีซึ่งมีความทันสมัย ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างง่ายดายภายในเวลาเสี้ยววินาที การเรียนการสอนของครูอาจารย์ในสถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนไปสู่การออกแบบกระบวนการเรียนการสอนและการอำนวยความสะดวก โดยดึงศักยภาพในตัวเด็กออกมาให้มากที่สุด สร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน นำไปสู่การใฝ่เรียนรู้จนติดเป็นนิสัยและสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ (อุดม คชินทร, 2561)

การเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนจากปฐมวัยสู่วัยประถมศึกษาที่จะส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จในอนาคตนั้น ต้องเริ่มที่การปฏิวัติระบบการเรียนการสอน ดังนี้ 1) สร้างหลักสูตรที่ให้ความรู้กับครูในระดับปฐมวัยเพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในการเลี้ยงดูและและพัฒนาเด็กให้ครบด้าน โดยเฉพาะการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อที่สร้างความพร้อมก่อนการเปลี่ยนแปลงไปยังระดับประถมศึกษา 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับโรงเรียน จนถึงสร้างเครือข่ายร่วมกับผู้ปกครองในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือผู้เรียนในระดับปฐมวัย 3) ระดับประถมศึกษาควรเน้นฐานการจัดการเรียนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการหาคำตอบ 4) บูรณาการรายวิชาที่เน้นทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ 5) ครูผู้สอนต้องให้การช่วยเหลือผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาเป็นพิเศษ รวมถึงเน้นการใช้ทักษะการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อให้เกิดเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Autonomous learner) (วสันต์ เต็งกวน และ กิตติชัย สุธาสิโนบล, 2564) อติศักดิ์ ผลิผลการพิมพ์ ผู้อำนวยการสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล (2561) กล่าวว่า พัฒนาการในปัญหาเด็กไทย เป็นประเด็นปัญหาที่ยังมีช่องว่างที่ไม่ได้ถูกให้ความสำคัญ ทั้งที่เป็นปัญหาสำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการของชีวิต โดยพบว่าการพัฒนาเด็กปฐมวัยหรือเด็กวัย 0-8 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่สมองกำลังมีการพัฒนาที่ครอบคลุมถึงพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ตลอดจนการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและการเคลื่อนไหว ในช่วง 3,000 วันแรกของชีวิต ซึ่งหลักฐานทางวิทยาศาสตร์และประสาทวิทยาจากการวิจัยชี้ว่า เด็กที่ไม่ได้รับการแก้ไขพัฒนาการที่ผิดปกติตั้งแต่แรกจะเป็นภาระต่อสังคมในระยะยาวต่อไปด้วย ทั้งนี้ สถานการณ์ระดับสุขภาวะ การเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในไทยยังคงเป็นปัญหาอยู่มาก จากการสุ่มสำรวจปี พ.ศ. 2560 พบว่า 1 ใน 4 ของเด็กทุกช่วงวัยมีพัฒนาการสงสัยว่าล่าช้า โดยพัฒนาการด้านที่ล่าช้าที่พบมากในเด็กปฐมวัย คือ พัฒนาการด้านภาษาและการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางสติปัญญา (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.), 2561: ออนไลน์) จากความสำคัญข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า การศึกษาแห่งอนาคตต้องมีการพัฒนาควบคู่กันไปทั้งครูผู้สอนและเด็ก อันจะส่งผลให้บุคลากรในประเทศเติบโตไปอย่างมีศักยภาพ ทั้งนี้การที่จะพัฒนาให้บุคคลในประเทศมีคุณภาพอย่างเต็มศักยภาพนั้น ควรเริ่มพัฒนาตั้งแต่ในช่วงปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัย คือ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี โดยมุ่งเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ดังที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555: 5 - 6) ได้ให้เหตุผลถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ 5 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

และป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาว 2) แนวคิดเชิงทฤษฎีและผลการวิจัยด้านพัฒนาการเด็กแสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสมองได้ ช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสมองคือช่วงปฐมวัยแห่งชีวิต 3) องค์ความรู้เกี่ยวกับสมองที่ได้จากการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ศึกษาเรื่องการพัฒนาสมอง เช่น การถ่ายภาพสมองมาวิเคราะห์และศึกษาพัฒนาการแต่ละขั้นพบว่าโอกาสแห่งการเรียนรู้และอัตราการเรียนรู้สูงสุดอยู่ในช่วงวัยเด็กเริ่มตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์ในช่วง 3 - 6 เดือน ทารกจะสร้างเซลล์สมองสูงสุดเมื่อทารกคลอดออกมา สมองจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หากเทียบพัฒนาการการเจริญเติบโตของสมองในเชิงปริมาณสมองของเด็กอายุแรกเกิด - 6 ปี จะมีขนาด 90 - 95 % ของน้ำหนักสมองของผู้ใหญ่ 4) ช่วงปฐมวัยแห่งชีวิตเป็นช่วงวัยที่สร้างรากฐานแห่งชีวิต เช่น การพัฒนาให้มีความรู้ถนัด การไม่เหยียบของผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่น การรอคอย การควบคุมอารมณ์ของตนเอง 5) การพัฒนาเด็กปฐมวัยถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เป็นการลงทุนที่น้อยกว่าค่าใช้จ่ายในการแก้ปัญหาของสังคมที่เกิดจากพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของประชากรในสังคม จากความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าครูผู้สอนระดับปฐมวัยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างอนาคตของประเทศด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังนั้นการพัฒนาผู้สอนปฐมวัยให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตอย่างเต็มตามศักยภาพ

การพัฒนาผู้สอนปฐมวัยให้มีความสามารถในการออกแบบและจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยให้ถูกต้องตามหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างยั่งยืนควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิตผู้สอนปฐมวัย เนื่องจากกระบวนการผลิตผู้สอนปฐมวัยจัดอยู่ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะเป็นช่วงของการสร้างความรู้ ทักษะ ทักษะบุคลิกภาพ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์, 2563) ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตผู้สอนปฐมวัย นอกจากจะจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี จิตวิทยา และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแล้ว สิ่งสำคัญจำเป็นที่สุดคือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยจะต้องสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์และจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับช่วงวัย และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงชั้นได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากแผนการจัดการจัดประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยให้ผู้สอนมีความพร้อมและมั่นใจว่าจะสามารถสอนได้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ราบรื่น ดังที่ อารมณ์ ใจเที่ยง (2553: 204 - 205) ได้อธิบายถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ 6 ประการ ดังนี้ 1) ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ 2) ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป 3) ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร 4) ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอน

ที่ไม่มีการวางแผน 5) ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ และ 6) ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอน และต่อวิชาเรียน อีกทั้ง การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะ การบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิด เด็ก สามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลาย ประสบการณ์สำคัญ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560: 41) การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา โดยแต่ละกิจกรรมมีความแตกต่างกันทางลักษณะและจุดเน้นของกิจกรรม การจัดประสบการณ์ให้กับ เด็กปฐมวัย จะต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาพัฒนาการ การเรียนรู้ โดยมุ่งให้เกิด พัฒนาการอย่างเป็นองค์รวมควบคู่ไปกับการส่งเสริมเจตคติที่ดี ทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงวัยและแต่ละกิจกรรม สอดคล้องกับ อรุณี หรดาล (2561: 2 - 12) ซึ่งได้กล่าวถึงหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยว่าควร คำนึงถึงหลักการสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ 1) หลักพัฒนาการ 2) หลักความปลอดภัย 3) หลักการเห็นคุณค่าในตน และ 4) หลักความเพลิดเพลิน ทั้งนี้หากผู้สอนปฐมวัยได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในเรื่องของการออกแบบ และการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยตามที่ได้กล่าวมาแล้ว นั้น จะช่วยให้ผู้สอนมีความสามารถที่จะส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่สมบูรณ์อย่างเป็นองค์รวม สอดคล้องเหมาะสมกับช่วงวัย และวุฒิภาวะ มีทักษะการคิด ตลอดจนมีเจตคติที่ดี ทำให้เติบโตเป็น พลเมืองที่ดีมีคุณภาพในอนาคตของประเทศชาติต่อไป

จากรายงานการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ปีการศึกษา 2565 เมื่อพิจารณาด้านการจัดการเรียนรู้ ข้อ 1.2 บูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการวางแผนและจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มีปัญญารู้คิดและมีความเป็นนวัตกร และ ข้อ 1.3 จัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน โดยตระหนักถึงสุขภาวะของผู้เรียน พบว่า นักศึกษามีผลการประเมิน เฉลี่ยในสองประเด็นดังกล่าวเพียง 3.94 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 นอกเหนือจากนั้น จากบันทึก การนิเทศของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ยังพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้แผนการจัด ประสบการณ์ของโรงเรียน การเขียนสาระการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ กิจกรรมที่จัดมีลักษณะการเรียนรู้แบบตั้งรับ (Passive Learning) โดยเน้นให้เด็กปฐมวัยท่องจำ การจัดประสบการณ์ไม่ต่อบจุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาครูพูดมากกว่าฟังเด็ก รวมถึงมักเปิดคลิป วิดีโอให้เด็กดูมากกว่าเล่านิทานหรือร้องเพลงให้เด็กฟัง (มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2565)

ตลอดจนจากการสังเกตการเขียนแผนการจัดการจัดประสบการณ์ และการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ปฐมวัยของผู้วิจัยในฐานะอาจารย์นิเทศที่ผ่านมา ยังพบว่า นักศึกษาครูปฐมวัยส่วนใหญ่มีปัญหาในการ ออกแบบแผนการจัดการจัดประสบการณ์ เนื่องจากในปัจจุบันสถานศึกษาปฐมวัยแทบทุกแห่งใช้แผนการจัด ประสบการณ์ที่ได้จัดทำขึ้นสำเร็จรูปในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัย ทำให้บางกิจกรรม ไม่น่าสนใจ ไม่เหมาะสมกับบริบท และวุฒิภาวะของเด็กปฐมวัย นอกเหนือจากนั้น ปัญหาการจัด ประสบการณ์ของนักศึกษาครูส่วนใหญ่พบว่า การจัดประสบการณ์ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของแผน การจัดการจัดประสบการณ์ ครูเน้นพูดคุย ให้เด็กท่องจำ โดยไม่ดึงประสบการณ์เดิมของเด็กออกมา ตลอดจนเด็กไม่ได้ลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรม ซึ่งการที่让孩子เรียนรู้แบบลงมือกระทำนั้น จะทำให้ เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ ดังที่ สุริยา ฮ่องเสนาะ (2558: 2 – 3) ได้กล่าวว่า ปัญหาสำคัญของการศึกษาปฐมวัยคือ การขาดแคลนความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้องของครู เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย กระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน จึงเป็นการสอนที่มีลักษณะ Passive Learning โดยเน้น ให้เด็กท่องจำ ฟังอ่าน คัดเขียน โดยครูไม่ได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการตาม วัย นอกเหนือจากนั้น กระบวนการวัดและประเมิน ยังเน้นให้เด็กทำข้อสอบ เพื่อวัดความรู้ความจำ โดยไม่ประเมินสภาพจริงของเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของเทอดทูน คำชาย และคณะ (2562) ซึ่งได้ ศึกษาปัญหาในการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาในการฝึกประสบการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการสอนและแผนการ จัดการเรียนรู้ ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนา นักศึกษาครูปฐมวัยให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทั้งตัวนักศึกษาเองให้เป็นครูที่มี ศักยภาพ สามารถออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมต่อความสนใจ ช่วงวัย และพัฒนาการของเด็ก ปฐมวัย อันจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านที่สมบูรณ์ และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ต่อไป

การเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning: PhenoBL) เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ และความคิดรวบยอดของแต่ละศาสตร์ ตลอดจนนำ ปรากฏการณ์ในชีวิตจริงมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้จะช่วยส่งเสริม ทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการออกแบบ ทักษะการสื่อสาร และทักษะ การทำงานร่วมกัน ซึ่งถือเป็นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญกับผู้เรียน โดยจะได้รับทักษะ ใหม่ ๆ และองค์ความรู้ จากการบูรณาการการเรียนการสอนตามแต่ละปรากฏการณ์ อันส่งผลให้เป็น ความรู้ที่มีคุณค่า เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนจะเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหา คำตอบ ออกแบบการสำรวจ อธิบายสิ่งที่ต้องการรู้ และตั้งคำถามใหม่ ๆ กับตนเอง ผู้สอนจะ ทำการศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างรอบคอบทุกแง่มุม โดยใช้ข้อมูล และทักษะต่าง ๆ แบบข้าม

สาระวิชา การเรียนรู้แบบนี้มีจุดเริ่มต้นที่แตกต่างจากวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่แบ่งความรู้ ออกเป็นรายวิชาทำให้การเรียนรู้แคบ เพราะเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่จะสนใจศึกษาเป็นเพียงบางแง่มุมเท่านั้น หรือศึกษาเนื้อหาแบบแยกส่วน การสอนแบบนี้ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความเชื่อว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เอง และเป็นนักแก้ปัญหา (Zhukov, 2015; Silander, 2015b; Daehler and Folsom, 2016) การเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน จะเริ่มต้นโดยการ สังเกตปรากฏการณ์รูปแบบหนึ่งด้วยมุมมองรอบด้าน โดยสามารถพิจารณาแยกเป็น 5 มิติ คือ 1) ด้านความเป็นองค์รวม ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความเป็นพหุวิทยาการ (Multidisciplinary) ซึ่งมีใช่เพียง การบูรณาการวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร แต่มองไกลไปถึงความเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้น ในโลกจริง 2) ด้านความเป็นจริง จะเกี่ยวข้องกับการเลือกใช้วิธีการ เครื่องมือ และสื่อที่จำเป็นในการ แก้ปัญหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียนและชุมชน 3) ทฤษฎีและข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาใช้จะทำให้ เกิดคุณประโยชน์ในทันทีในบริบทของการเรียนรู้สภาพจริง 4) ความสอดคล้องกับบริบท (Contextuality) จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายในบริบทและสภาพปรากฏการณ์ที่ไม่ได้กำหนดไว้ ล่วงหน้า ซึ่งยังมีความคลุมเครือ และไม่ชัดเจนอื่น จะช่วยให้ผู้เรียนได้พิจารณาข้อมูลในบริบทที่กว้าง ขึ้น และ 5) การเรียนรู้แบบสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Inquiry Learning) จะ ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกตั้งคำถามด้วยตนเองและร่วมมือกันสร้างองค์ความรู้ระหว่างกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) พิจารณาจากกระบวนการพัฒนาสมมติฐานสร้างทฤษฎี ช่วยให้ผู้เรียนเอาใจใส่ เรื่องการเรียนรู้ของพวกเขา (Know-How) และสุดท้าย ผู้เรียนจะสร้างภาระงานได้ด้วยตนเอง โดยมี ครูเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) ด้วยเหตุนี้ การเรียนรู้ตามแนวคิด ปรากฏการณ์เป็นฐานจึงต้องเข้ามาพร้อมกับบริบทของการแก้ปัญหา ที่เริ่มต้นโดยครูเป็นคนตั้งคำถาม หรือตั้งปัญหาให้ผู้เรียนช่วยกันหาคำตอบเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่พวกเขาสนใจ จุดประสงค์การเรียนรู้ จะต้องปรับเปลี่ยนได้ (Not Imposed) และผู้เรียนต้องประเมินด้วยการวิเคราะห์ตนเอง (Self-Analysis) โดยมีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้เรียนรู้ทฤษฎีโดยผ่านการเชื่อมโยงกับ สถานการณ์หรือปรากฏการณ์จริง ซึ่งครูที่สอนแต่ละวิชาจะต้องร่วมมือกันวางแผน อำนวยการศึกษา กระตุ้นส่งเสริม ตลอดจนแนะแนวทางในการจัดการกับปัญหาด้วยตนเองของผู้เรียน (Silander, 2015a, 2015b) เราจึงอาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ใน กลุ่มพหุวิทยาการแบบการเรียนรู้ตามหัวเรื่อง และ แนวคิดการเรียนรู้ผ่านอิม ที่เป็นการเรียนรู้โดย ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งแนวคิดที่เป็นจุดเริ่มต้นของ PhenoBL คือ การเรียนรู้โดยใช้ ทฤษฎีการสร้างความรู้ (constructivism) ที่มีหลักการว่าผู้เรียนคือผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเองและ ข้อมูลความรู้คือผลผลิตที่ได้จากการแก้ปัญหา (Problem-Solving) วิธีการทั้งหลายที่มีรากฐานกำเนิด มาจากญาณวิทยาแบบ Constructivism จึงเอื้อต่อการเรียนรู้แบบ PhenoBL ไม่ว่าจะป็นกิจกรรม การแก้ปัญหาในชีวิตจริง การเรียนรู้แบบโครงการ และการสืบเสาะความรู้ ต่างก็มีมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน

สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยครูคอยเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ส่วนผู้เรียนจะถูกมองว่าเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (Symeonidis and Schwarz, 2016)

โดยสรุปแล้ว การสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ใช้ปรากฏการณ์ตามสภาพความเป็นจริง โดยผสมผสานองค์ความรู้จากศาสตร์หลายศาสตร์เข้าด้วยกัน มีการออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะของนักศึกษาครู สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม โดยปรากฏการณ์ที่เลือกมาจะต้องมีความหมายต่อตัวนักศึกษาครู การจัดการเรียนรู้จะเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่ผ่านการสืบเสาะที่เริ่มต้นจากประเด็นคำถาม ให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง การแสดงความคิดเห็น และการทำงานร่วมกัน เน้นทักษะหรือวิธีการที่ให้นักศึกษาครูเกิดการเรียนรู้มากกว่าความรู้ที่ได้รับ ซึ่งเมื่อนักศึกษาครูเป็นผู้รู้ที่แท้จริงแล้วนั้นก็ย่อมที่จะส่งผลให้นักศึกษาครูได้เกิดกระบวนการคิด การค้นคว้า ศึกษาข้อมูล ตลอดจนได้ฝึกทักษะในการลงมือปฏิบัติภายใต้สถานการณ์จริง จึงทำให้นักศึกษาครูสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์ และสามารถจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ที่เหมาะสมตามวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ บุตรกตัญญู (2561) ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสำหรับนิสิตปริญญาโทชั้นปีที่ 1-2 สาขาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยเลือกปรากฏการณ์ “การเล่นตามรอยพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช” โดยมีการศึกษาปรากฏการณ์ร่วมกันและออกแบบการจัดกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ภาคปกติ มีความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการเล่น วิธีการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้น จากการเล่นในช่วงปฐมวัย มีทักษะในการสืบค้นข้อมูล การใช้เทคโนโลยี การนำเสนอ และการอภิปราย รวมทั้งเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเล่นตามรอยพระยุคลบาทที่สะท้อนพระอัจฉริยภาพในรูปแบบที่หลากหลายที่มีผลจากการเรียนรู้และการพัฒนาความสามารถที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัยมาอย่างต่อเนื่อง นิสิตชั้นปีที่ 2 มีความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการเล่น วิธีการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้นจากการเล่นในช่วงปฐมวัย นิสิตออกแบบกิจกรรมการเล่นที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปะและคณิตศาสตร์ตามวัยของเด็กปฐมวัย มีทักษะในการสืบค้นข้อมูล การใช้เทคโนโลยี การนำเสนอ การอภิปราย การเขียนแผน และการจัดประสบการณ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเล่นตามรอยพระยุคลบาทที่สะท้อนพระอัจฉริยภาพในรูปแบบที่หลากหลายที่มีผลจากการเรียนรู้ และการพัฒนาความสามารถที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัยมาอย่างต่อเนื่อง

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาครูสามารถพัฒนาตนเองทั้งกระบวนการคิด และความสามารถในการจัดประสบการณ์ซึ่งจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยซึ่งเป็นอนาคตของชาติเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด

ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่เด็กปฐมวัย นักศึกษา ครู ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการศึกษาอันจะนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศไทยสืบต่อไป

2. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยสำหรับการพัฒนารูปแบบดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และการออกแบบระบบการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานแบบการทดลองร่วมการแทรกแซง (The mixed methods experimental [Intervention] design)

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เป็นการวิจัยประเภทหนึ่งที่น่ามาใช้ในการแสวงหาและพัฒนาความรู้ทางด้านการศึกษามีเป้าหมายของการวิจัยเช่นเดียวกับการวิจัยประเภทอื่น ๆ คือ เพื่อแสวงหาและพัฒนาความรู้ แต่ต่างกันในช่วงขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย คือ เป็นการวิจัยก่อนแล้วนำผลจากการวิจัยมาพัฒนานวัตกรรม เมื่อได้นวัตกรรมแล้วนำนวัตกรรมไปดำเนินการวิจัยและหลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการใช้ไปสู่การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมให้ตอบสนองผู้ใช้ การวิจัยและพัฒนานี้เป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ที่ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาทางเลือกหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพงานหรือคุณภาพชีวิต ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพ หรือการพัฒนาวิถีชีวิตของมนุษย์ การวิจัยและพัฒนาจะช่วยให้ได้ทางเลือกหรือวิธีการใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ (Mishra, 2008: 8 – 9; มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 230; ประสาท เนืองเฉลิม, 2560: 72) การวิจัยและพัฒนาประกอบด้วยขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน โดยเริ่มจากขั้นตอนที่ 1 วิจัย (Research: R₁) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสภาพการปฏิบัติจริง ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (Develop: D₁) คือ ออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (Research: R₂) คือ นำนวัตกรรมไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย และขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (Develop: D₂) โดยประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรม (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 230)

อนึ่ง การวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่พัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งมุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความสามารถในการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยจึงนำวิธีการเชิงระบบมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE Model ของ Kruse (2011) และการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบตามแนวคิดของ Dick et al. (2009) ร่วมกับ

แนวคิดการวิจัยและพัฒนา ซึ่งในการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE Model ตามแนวคิดของ Kruse (2011) เป็นกระบวนการที่ใช้วิธีการเชิงระบบ ประกอบด้วยการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการระบุปัญหา แหล่งปัญหา และวินิจฉัยคำตอบที่ได้
- 2) การออกแบบ (Design) เป็นการวางแผนกลยุทธ์สำหรับพัฒนาการสอน กำหนดโครงสร้าง วิธีการให้บรรลุถึงเป้าหมายการสอน ซึ่งได้รับการวินิจฉัยในระหว่างขั้นตอนการวิเคราะห์ และขยายผลการสอน
- 3) การพัฒนา (Development) เป็นการสร้างแผนการสอนและสื่อของบทเรียน โดยพัฒนาการสอนและสื่อทั้งหมดที่ใช้การสอน รวมถึงเอกสารสนับสนุนต่าง ๆ
- 4) การดำเนินการให้เป็นผล (Implementaton) เป็นการนำสิ่งที่แท้จริงของการสอน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบชั้นเรียน หรือห้องทดลอง หรือรูปแบบใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐานก็ตาม จุดมุ่งหมายของขั้นตอนนี้คือการนำส่งการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และ
- 5) การประเมินผล (Evaluation) เป็นการวัดผล ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสอน โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนของ Kruse (2011) มาใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู สำหรับการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของ Dick et al. (2009) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 ขั้นตอนด้วยกัน ดังนี้

- 1) การกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอน (identify instructional goals)
- 2) ดำเนินการวิเคราะห์การเรียนการสอน (conduct instructional analysis)
- 3) กำหนดพฤติกรรมก่อนเรียนและลักษณะผู้เรียน (identify entry behaviors, characteristics)
- 4) เขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (write performance objective)
- 5) พัฒนาข้อสอบอิงเกณฑ์ (develop criterion – referenced test items)
- 6) พัฒนายุทธวิธีการสอน (develop instructional strategies)
- 7) พัฒนาและเลือกวัสดุการเรียนการสอน (develop and select instructional materials)
- 8) ออกแบบและดำเนินการประเมินเพื่อการปรับปรุง (design and conduct formative evaluation)
- 9) การปรับปรุงการสอน (revise instruction) และ
- 10) การออกแบบและดำเนินการประเมินระบบการสอน (design and conduct summative evaluation)

ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของ Dick et al. (2009) มาตัดสินใจในการวางแผนกระบวนการสอนทั้งระบบ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ดังนั้น ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยจึงใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) (มาเรียนนิลพันธุ์, 2558: 230) ร่วมกับแนวคิดการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE Model ของ Kruse (2011) และการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบตามแนวคิดของ Dick et al. (2009) โดยมีกระบวนการในการพัฒนา 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) ศึกษาและ

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (Develop: D₁) ออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D&D) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R₂) : ทดลองใช้ (Implementation : I) และ ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) : ประเมินผล (Evaluation : E) นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานแบบการทดลองร่วม การแทรกแซง (The mixed methods experimental [Intervention] design) เริ่มจากการเก็บ ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ก่อนในระยะที่ 1 ขั้นตอนที่ 1 จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ในระยะที่ 2 ขั้นตอนที่ 1 แล้วจึงทำการตีความหมายเพื่อตอบคำถามการวิจัยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยภายใต้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Creswell and Clark, 2018)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบระเบียบ ซึ่งนำหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้และการสอนมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับธรรมชาติและบริบทของผู้เรียน ตลอดจนรายวิชาที่จัดการเรียนการสอน (Joyce et al., 2015; ทิศนา แฉมมณี, 2556; จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และวัชรา เล่าเรียนดี, 2563)

ซึ่งการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนของ Anderson (1997) Arends (2011) จินตนา ศิริธัญญารัตน์ (2556) Joyce et al. (2015) Kaplan (2017) อุบลวรรณ ส่งเสริม (2561) และ ทิศนา แฉมมณี (2563) สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) หลักการ คือ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานรองรับในการจัดการเรียนการสอน หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนจะเป็นตัวชี้้นำในการกำหนดจุดประสงค์ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนการสอน

2) วัตถุประสงค์ คือ การระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งต้องมีการกำหนดให้ชัดเจน

3) ขั้นตอนการเรียนการสอน คือ การระบุถึงวิธีการปฏิบัติกิจกรรมในขั้นตอนต่าง ๆ เมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4) การวัดและประเมินผล คือ การประเมินประสิทธิผลหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน

5) ปัจจัยสนับสนุน คือ สิ่งที่ช่วยในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning : PhenoBL)

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) เป็นกระบวนการที่ให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดรวบยอดของแต่ละศาสตร์ ซึ่งมีปรากฏการณ์ในชีวิตจริงเป็นจุดเริ่มต้นการเรียนการสอน ซึ่งการสอนตามแนวคิดนี้จะช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการออกแบบ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดวิจารณ์ และการทำงานร่วมกัน อันเป็นทักษะที่สำคัญของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะเกิดความตื่นตัวตลอดเวลาเพื่อแสวงหาคำตอบ ออกแบบ การสำรวจ อธิบายสิ่งที่ต้องการรู้ และตั้งคำถามใหม่ ๆ กับตนเอง ผู้สอนจะทำการศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างรอบคอบทุกแง่มุม โดยใช้ข้อมูล และทักษะต่าง ๆ แบบข้ามสาระวิชา การเรียนรู้แบบนี้มีจุดเริ่มต้นที่แตกต่างจากวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่แบ่งความรู้ออกเป็นรายวิชาทำให้การเรียนรู้แคบ เพราะเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่จะสนใจศึกษาเป็นเพียงบางแง่มุมเท่านั้น หรือศึกษาเนื้อหาแบบแยกส่วน การสอนแบบนี้ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความเชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เอง และเป็นนักแก้ปัญหา โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในการเชื่อมโยงความรู้ให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง (Silander, 2015b; Symeonidis and Schwarz, 2016; อรพรรณ บุตรกัตัญญ, 2561; พงศธร มหาวิทยาลัย, 2562; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2562)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) แบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นองค์รวม การสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการสอนแบบบูรณาการ โดยมีการใช้องค์ความรู้จากหลากหลายวิชาในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจ ทดลอง และแก้ปัญหาผ่านปรากฏการณ์อย่างเป็นองค์รวม 2) สภาพจริง การสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการสอนโดยใช้สภาพแวดล้อมที่แท้จริง โดยนำเอาปรากฏการณ์ตลอดจนประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงมาใช้ในการเรียนการสอน โดยมีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน 3) การวิจัยและการค้นพบ การสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือชั้นเรียนภายใต้สถานการณ์จริง ผ่านการลงมือค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป ในการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องตั้งคำถาม คิด วิเคราะห์ แยกแยะ และสังเคราะห์ข้อมูลขึ้นมาเพื่อหาคำตอบของปัญหา 4) มีลักษณะการสอนแบบคอนสตรัคติวิสต์ การสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ด้วยการตั้งคำถาม และ

ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการร่วมมือกันคิด และหาคำตอบ ผ่านการลงมือกระทำด้วยการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) กระบวนการเรียนรู้โดยตัวผู้เรียน การสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการสอนที่ผู้เรียนเป็นผู้ระบุปัญหา เสนอแนวทางแก้ไข คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งสิ่งที่น่าสนใจศึกษามักมีความเชื่อมโยงกับสิ่งที่พบในชีวิตประจำวันของผู้เรียน (Silander, 2015b; Fields, 2019; Tissington, 2019; ออมวชิ พิบูลย์ และ กิตติชัย สุธาสิโนบล, 2564)

นอกเหนือจากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานของ Daehler and Folsom (2016) Islakhiyah et al. (2017) Nordberg and Ahola (2019) ตะวัน ไชยวรรณ และ กุลนิตา นุกุลธรรม (2564) ออกมาเป็น 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ขั้นการเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงและกำลังเป็นปัญหาที่น่าสนใจในปัจจุบัน สังเกตปรากฏการณ์ ตั้งคำถามย่อย ๆ และเลือกปรากฏการณ์ปัญหาที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา และส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย จากนั้นร่วมกันสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเหตุผลและความรู้เดิมที่มีต่อปรากฏการณ์ที่เลือก

2) ขั้นการวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัยและนักศึกษาที่คาดว่าจะได้รับ หลังจากเรียนรู้ปรากฏการณ์ที่เลือกศึกษา และพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือกว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร

3) ขั้นการวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามถึงประเด็นที่สนใจ และมีผลกระทบกับเด็กปฐมวัยจากปรากฏการณ์ที่เลือกเรียนรู้ จากนั้นร่วมกันวางแผนถึงวิธีการในการสำรวจตรวจสอบ สืบค้นความรู้ที่เป็นคำตอบ จากแหล่งข้อมูล หรือสื่อต่าง ๆ ผ่านการอภิปรายร่วมกัน โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) แล้ววางแผนลำดับและวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาคำตอบ

4) ขั้นการดำเนินการ (Operation) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาร่วมกันลงมือปฏิบัติการสืบเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลและสื่อที่หลากหลาย ทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคลตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้ร่วมกันวางแผนในขั้นที่ 3 เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหา ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึกและเป็นข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์นั้น ๆ แล้วนำเสนอผลการสืบค้นโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้น นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ แล้วนำเสนอผลการเรียนรู้มาร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่จะช่วยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม จากนั้นนักศึกษแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกัน

ออกแบบไปใช้ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนจริง และประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบ โดยอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ ตลอดจนประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

5) ขั้นตอนตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup) เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา โดยให้นักศึกษานำเสนอผลของการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์โดยนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ แล้วร่วมกันสะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ ผ่านการเขียนคำอธิบาย หรือออกแบบสไลด์นำเสนอ หรือสรุปในรูปของโปสเตอร์ หรือการจัดทำสารนิทัศน์ จากนั้นนักศึกษา ร่วมกันระดมความคิดเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

ทั้งนี้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูครั้งนี้ มีทฤษฎีและแนวคิดของการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานอยู่ด้วยกัน 2 ส่วน คือ ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) และแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based learning) ดังนี้

2.3.1 ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism)

แนวคิดที่เป็นจุดเริ่มต้นของ PhenoBL คือ การเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ (constructivism) ที่มีหลักการว่าผู้เรียนคือผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเองและข้อมูลความรู้คือผลผลิตที่ได้จากการแก้ปัญหา (Problem-Solving) เมื่อ PhenoBL ถูกนำมาใช้ในบริบทของความร่วมมือโดยผ่านการทำงานร่วมกันเป็นทีม ก็จะช่วยเสริมแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม (Socio-Constructivist) และทฤษฎีการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมสังคม (Socio-Cultural Learning Theories) ที่เห็นว่าข้อมูลความรู้มิใช่เป็นเพียงสินทรัพย์ของตัวบุคคล แต่เป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างให้เกิดบริบทแห่งสังคมความรู้ ซึ่งประเด็นหลักของทฤษฎีการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมสังคมนั้นจะครอบคลุมประติสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมทั้งหลายอันได้แก่ ระบบสัญลักษณ์ เช่น ภาษา สูตรคำนวณทางคณิตศาสตร์ และเครื่องมือการคิดรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นว่าผู้เรียนทุกคนจะต้องสร้างขึ้นใหม่ แต่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลความรู้และเครื่องมือที่มีอยู่แล้วโดย ผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรม (Silander, 2015b) วิธีการทั้งหลายที่มีรากฐานกำเนิดมาจากทฤษฎีแบบ Constructivism จึงเอื้อต่อการเรียนรู้แบบ PhenoBL ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม การแก้ปัญหาในชีวิตจริง การเรียนรู้แบบโครงการ และการสืบเสาะความรู้

ซึ่งต่างก็มีลักษณะร่วมกันคือ ครูจะแสดงบทบาทเป็นผู้คอยสนับสนุน ชี้แนะ และจัดกระบวนการเรียน การสอน มากกว่าที่จะเป็นผู้สอน ส่วนผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้เอง โดยถูกมองว่าเป็นผู้ที่ตื่นตัวและ มีส่วนร่วมสร้างสังคมแห่งความรู้ (Symeonidis and Schwarz, 2016)

ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความเชื่อว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาได้ด้วยตนเอง ผ่านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และการมี ปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม โดยที่ผู้สอนไม่สามารถที่จะปรับโครงสร้างทางสติปัญญาให้กับผู้เรียนได้ แต่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้สามารถทำได้หลายวิธี เช่น กรณีศึกษา การนำเสนอผลงาน การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากการสืบค้น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ตลอดจนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Piaget, 1972; Vygotsky, 1978; ลักษณ์ สรีวัฒน์, 2557)

2.3.2 แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – based learning : PBL)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) คือ การเรียน การสอนที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเสนอปัญหา ค้นหาทำงานร่วมกัน เพื่อแสวงหาคำตอบ โดยใช้กระบวนการ เรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อหาวิธีแก้ไข้ปัญหาในสถานการณ์จริง โดยในการเรียนรู้จะใช้สถานการณ์ปัญหาเป็น ตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ เกิดความต้องการที่จะเฝ้หาคำความรู้จากวิธีการที่หลากหลายในการ แก้ปัญหา และศึกษาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา (Cunningham, 2003; Barell, 2006; Akcay, 2009; Barrett, 2010; สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555; สิรินทรา มินทะชาติ, 2556; นภสร เรือนโรจน์รุ่ง, 2558; สุคนธ์ สิ้นพานนท์, 2558; รุสตา จะปะเกีย, 2558)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการเรียนการสอนที่ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากการจำลองสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การเรียนรู้เป็นได้ทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ กิจกรรมกลุ่มที่รวมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ผู้เรียนจะค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งปัญหานั้นต้องมีลักษณะเป็นปลายเปิด ปัญหาที่ใช้ต้องมีแนวทางแก้ไข้ที่หลากหลายวิธี ครูผู้สอนมีบทบาทเป็น ผู้อำนวยความสะดวก คอยแนะนำช่วยเหลือผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ตลอดจนคอย สนับสนุนให้ผู้เรียนคิดและแก้ปัญหา ใช้ปัญหาในการกระตุ้นความรู้ของผู้เรียน มีการประเมินผลตาม สภาพจริง และให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิดด้วยตนเอง (Hal White, 2001; Hung et al., 2008; Akcay, 2009; สถาบันคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์แห่งอิลินอยส์, 2006; วัชรา เล่าเรียนดี, 2556; รุสตา จะปะเกีย, 2558)

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally Appropriate Practice : DAP)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การผสมผสานของมากกว่าหนึ่งสิ่งเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นความสมบูรณ์พร้อม ซึ่งในการจัดการเรียนรู้จะมีการบูรณาการได้หลายเรื่อง เช่น การบูรณาการสาระด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย การบูรณาการทฤษฎีกับการปฏิบัติการ บูรณาการกระบวนการคิดกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการบูรณาการทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้งสามารถเชื่อมโยงเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะ และประสบการณ์ที่มีความหลากหลายและสัมพันธ์กันเป็นองค์รวม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรู้แจ้งรู้จริงในสิ่งที่ศึกษามาสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ชนาธิป พรกุล, 2555: 112; พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิยดิสุข, 2557: 11; สุคนธ์ สินธพานนท์, 2560: 155) ทั้งนี้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็ก สามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560: 41) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยหากพิจารณาจากตารางกิจวัตรประจำวันของเด็กปฐมวัยไทยจะประกอบด้วย การปฏิบัติกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ผู้สอนต้องรู้จักนำกิจกรรมอื่น ๆ มาประกอบ เช่น การเล่านิทาน การร้องเพลง การท่องคำกลอน คำคล้องจอง การฝึกเด็กให้สงบ การเล่นนิ้วมือสัมผัสร่างกาย การใช้เสียงประกอบต่าง ๆ เป็นต้น (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2553: 23-24)

ทั้งนี้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จะต้องยึดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ หรือที่รู้จักกันว่า Developmentally Appropriate Practice หรือ DAP พัฒนาขึ้นโดย สมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติในประเทศสหรัฐอเมริกา (National Association for the Education of Young Children) หรือที่เรียกกันว่า NAEYC ซึ่งทางองค์กรให้ความหมายของ DAP ว่าเป็นแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการสอนที่ตั้งอยู่บนฐานของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับประสิทธิผลของการศึกษา การดูแล และการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย โดยการจัดการศึกษาตามแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ สามารถช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้สูงสุด ซึ่งแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเป็นผลมาจากกระบวนการในการตัดสินใจของนักการศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับสวัสดิภาพและการศึกษาของเด็กที่มีพื้นฐานจากข้อมูลความรู้ที่สำคัญอย่างน้อยที่สุด 3 ประการ คือ 1) ความรู้

เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 2) ความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และ 3) ความรู้เกี่ยวกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ (Bredekamp and Copple, 1997; NAEYC, 2020) โดยเครือข่ายการศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Network, 1997) กล่าวว่า การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมและการให้เนื้อหา สื่ออุปกรณ์ กิจกรรม และวิธีการที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก และความพร้อมของแต่ละคน ความเหมาะสมที่จะต้องพิจารณา ได้แก่ 1) ความเหมาะสมกับอายุ (Age appropriateness) 2) ความเหมาะสมกับแต่ละบุคคล (Individual appropriateness) และ 3) ความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม (Cultural and social context appropriateness) เด็ก ๆ ไม่ได้เจริญเติบโตในห้องเรียนเล็ก ๆ ที่แยกต่างหาก แต่เติบโตภายในบริบทของครอบครัว เพื่อนบ้าน และชุมชน เป็นสิ่งสำคัญมากที่ผู้ใหญ่ทำงานกับเด็ก ต้องเข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งเด็กอาศัยอยู่ เพื่อมั่นใจว่าประสบการณ์การเรียนรู้มีความหมายสอดคล้องสัมพันธ์กัน และเคารพต่อการมีส่วนร่วมของเด็กและครอบครัว

นอกจากนั้น Bredekamp and Copple (1997) ยังกล่าวว่า ความเข้าใจพัฒนาการเด็ก ทำให้ผู้ที่ทำงานกับเด็กมีความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งในด้านพฤติกรรม และช่วยขยายความรู้ความเข้าใจของสิ่งที่ประกอบกันเป็นพฤติกรรมโดยปกติของเด็ก การค้นคว้าหรือการรู้จักกับพัฒนาการของเด็ก จะช่วยให้เห็นปัญหาในการทำงานกับเด็กเกี่ยวกับลำดับเหตุการณ์ในแต่ละกิจกรรม ที่อาจจะแสดงให้เห็นถึงตัวเด็กและระดับของความจำเป็นในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กนั้น ผู้ที่ปฏิบัติงานกับเด็กจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของพัฒนาการและการเรียนรู้ วิธีการคิดและการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยทั่วไปของเด็กปฐมวัย การเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของการเรียนรู้ระหว่างช่วงปฐมวัย จะช่วยให้ครูสามารถบูรณาการพื้นฐานความรู้ของตนเองกับพัฒนาการเด็ก และสามารถนำความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน เนื้อหา สาระของหลักสูตร วิธีการประเมิน ไปใช้ในการประยุกต์หลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับจุดแข็ง ความต้องการ และความสนใจของเด็กเป็นรายบุคคล ซึ่งหากครูผู้สอนมีความรู้ และความเข้าใจในการจัดการศึกษาตามแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการจะทำให้ครูรู้จักเด็กเป็นอย่างดี และจะช่วยให้ครูสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการจัดประสบการณ์

ความสามารถในการจัดประสบการณ์ หมายถึง ทักษะ และความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ผ่านการเชื่อมโยงศาสตร์ในรายวิชาต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาที่สมบูรณ์พร้อมทั้ง 4 ด้านตามช่วงวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา,

2560: 41; นฤมล เนียมหอม, 2560: ออนไลน์) ส่วน ความสามารถในการออกแบบการจัด
 ประสบการณ์ หมายถึง ทักษะ และความชำนาญในการออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมการ
 เรียนการสอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้กับผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอน ให้
 เหมาะสมกับช่วงวัย ความสนใจ ความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553:
 204; รินรติ พรวิริยะสกุล, 2554: 55; ชนาธิป พรกุล, 2555: 109; ลีลาวดี ชนะมาร, 2563: 63)

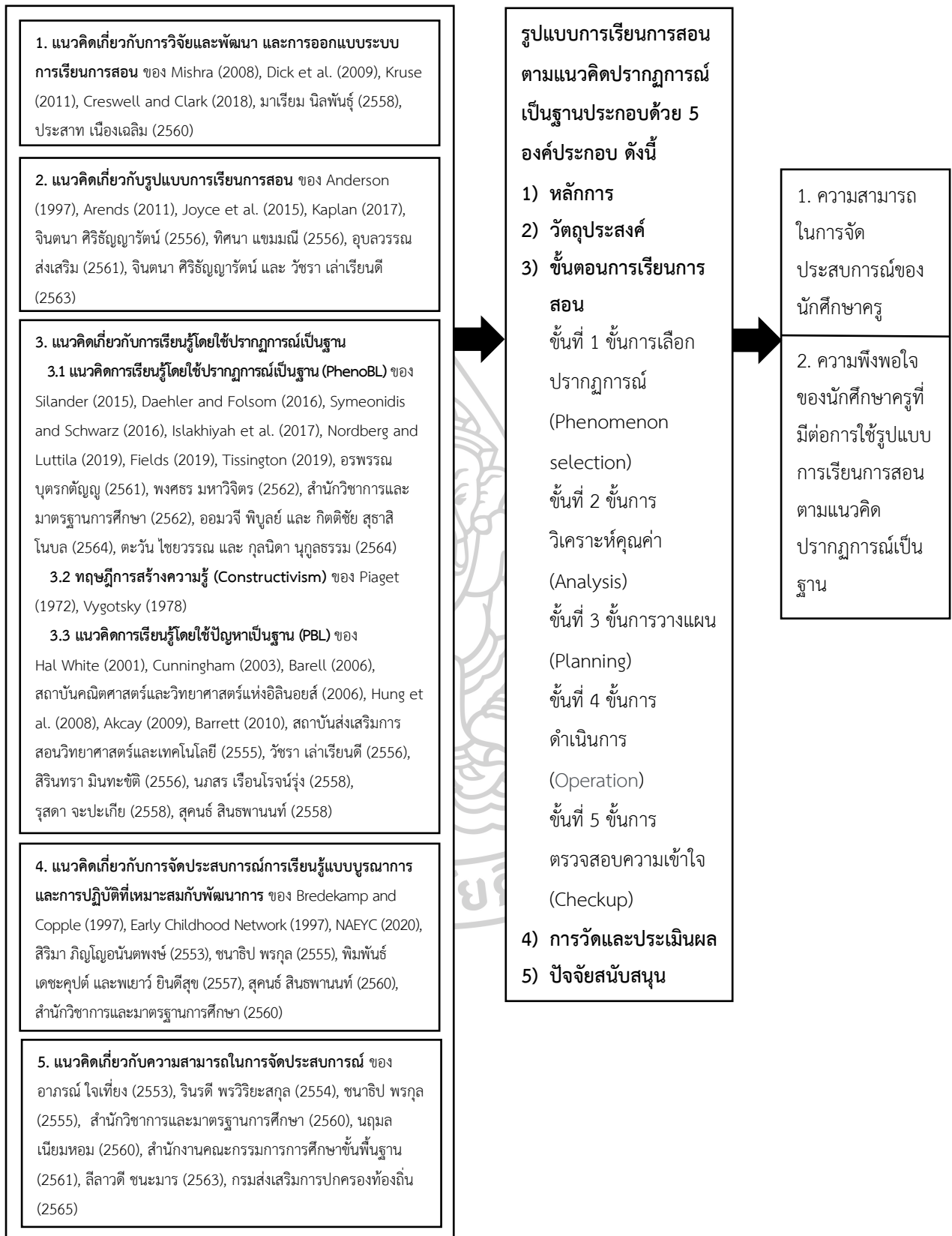
ซึ่งความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการ
 เรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์
 ของนักศึกษาครู หมายถึง ทักษะ และความชำนาญของนักศึกษาครูในการออกแบบและวางแผนการ
 จัดประสบการณ์ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์ ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับ
 ช่วงวัย ความสนใจ ความสามารถ และช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม
 และนำแผนที่ออกแบบไว้นั้นไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย โดยกิจกรรม
 มีลักษณะที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้เชื่อมโยงความรู้เดิมสู่ความรู้ใหม่ และสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ
 ที่มีความหมายต่อตนเอง ด้วยการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้ความรู้
 หรือทักษะที่หลากหลาย แล้วนำความรู้ที่ได้รับมาสรุปองค์ความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ด้วยตนเอง
 โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม และ
 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้เรียนออกแบบไว้

โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์จาก ชนาธิป
 พรกุล (2553), กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2565) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
 พื้นฐาน (2561) ออกมาเป็น 6 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ 1) ชื่อกิจกรรม 2) จุดประสงค์การเรียนรู้
 3) สารการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6) การประเมินผล

ทั้งนี้ การประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ในงานวิจัย
 เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง
 ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูนั้น ประเมินโดยใช้แบบประเมินความสามารถ
 ในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับที่ผู้วิจัย
 สร้างขึ้น โดยประเมินพัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน
 ความสามารถในการจัดประสบการณ์ โดยแบ่งเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) การออกแบบการจัด
 ประสบการณ์ ประกอบด้วย 1.1) องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ และ 1.2) การออกแบบการ
 จัดประสบการณ์ และ 2) การจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 2.1) การเตรียมการจัดประสบการณ์
 2.2) การจัดประสบการณ์ 2.3) ทักษะการสอน 2.4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์
 และ 2.5) การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย

จากการศึกษางานวิจัยและแนวคิดทฤษฎีข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู แสดงดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย-

3. คำถามการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีคำถามการวิจัยดังนี้

3.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูมีองค์ประกอบและขั้นตอนการเรียนการสอนเป็นอย่างไร และมีคุณภาพระดับใด

3.2 ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูเป็นอย่างไร ในประเด็นต่อไปนี้

3.2.1 ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูมีพัฒนาการสูงขึ้นหรือไม่อย่างไร

3.2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับใด

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

4.1 เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

4.2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน ดังนี้

4.2.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

4.2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์

5. สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูมีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

5.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีคุณภาพอยู่ในระดับมากขึ้นไป

5.2 นักศึกษาครูที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานมีพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์สูงขึ้น

6. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

6.1 การวิจัยระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

6.1.1 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์

6.1.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

- 1) อาจารย์ผู้สอน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์การสอนนักศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน
- 2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นครูหรืออาจารย์หรือนักวิชาการที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกขึ้นไป และมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์/ชำนาญการพิเศษขึ้นไปหรือมีงานวิจัยที่ศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน จำนวน 1 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 2 คน และ 4) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน
- 3) นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 47 คน

6.1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

6.2 การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

6.2.1 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1) ความสามารถในการจัดประสบการณ์
 - 2.2) ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์

6.2.2 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 กลุ่มเรียน รวมทั้งสิ้น 47 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 กลุ่มเรียน รวมทั้งสิ้น 23 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

6.2.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ใช้ระยะเวลาในการศึกษาจำนวน 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง

6.2.4 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เนื้อหาในรายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยใช้แนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ADDIE Model ในการออกแบบ (Design) และการพัฒนา (Development) ร่วมกับแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนของ Dick, Carey, and Carey ในการพัฒนาเครื่องมือประเมินผล กลยุทธ์การสอน และการเลือกสื่อการเรียนการสอน ซึ่งมีการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) 2) การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development) 3) การวิจัย (Research: R₂) เป็นการนำไปใช้จริง (Implementation) และ 4) การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผล (Evaluation) รูปแบบการเรียนการสอน

7.2 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติผ่านปรากฏการณ์ตามสภาพความเป็นจริง ในการประมวลความคิด การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันเพื่อวางแผนออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยการจัดการเรียนรู้จะเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่ผ่านการสืบเสาะโดยเริ่มต้นจากประเด็นคำถาม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง การแสดงความคิดเห็น และการทำงานร่วมกัน เน้นทักษะหรือวิธีการที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าความรู้ที่ได้รับ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุน โดยมีขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ตามที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนจากแนวคิดการเรียนรู้อยู่โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning : PhenoBL) ดังนี้

1) ขั้นการเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงและกำลังเป็นปัญหาที่น่าสนใจในปัจจุบัน สังเกตปรากฏการณ์ ตั้งคำถามย่อย ๆ และเลือกปรากฏการณ์ปัญหาที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา และส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย จากนั้นร่วมกันสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเหตุผลและความรู้เดิมที่มีต่อปรากฏการณ์ที่เลือก

2) ขั้นการวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัยและนักศึกษาที่คาดว่าจะได้รับ หลังจากเรียนรู้ปรากฏการณ์ที่เลือกศึกษา และพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือกว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร

3) **ขั้นการวางแผน (Planning)** เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามถึงประเด็นที่สนใจ และมีผลกระทบกับเด็กปฐมวัยจากปรากฏการณ์ที่เลือกเรียนรู้ จากนั้นร่วมกันวางแผนถึงวิธีการในการสำรวจตรวจสอบ สืบค้นความรู้ที่เป็นคำตอบ จากแหล่งข้อมูลหรือสื่อต่าง ๆ ผ่านการอภิปรายร่วมกัน โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) แล้ววางแผนลำดับและวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาคำตอบ

4) **ขั้นการดำเนินการ (Operation)** เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาร่วมกันลงมือปฏิบัติการสืบเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลและสื่อที่หลากหลาย ทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคล ตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้ร่วมกันวางแผนในขั้นที่ 3 เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหา ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึกและเป็นข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์นั้น ๆ แล้วนำเสนอผลการสืบค้นโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้น นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ แล้วนำเสนอสาระการเรียนรู้มาร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม จากนั้นนักศึกษแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกันออกแบบไปใช้ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนจริง และประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบ โดยอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ ตลอดจนประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

5) **ขั้นการตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup)** เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา โดยให้นักศึกษานำเสนอผลของการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์โดยนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ แล้วร่วมกันสะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ ผ่านการเขียนคำอธิบาย หรือออกแบบสไลด์นำเสนอ หรือสรุปในรูปของโปสเตอร์ หรือการจัดทำสารนิทัศน์ จากนั้นนักศึกษาร่วมกันระดมความคิดเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

7.3 ความสามารถในการจัดประสบการณ์ หมายถึง ทักษะ และความชำนาญของนักศึกษาคครูในการออกแบบและวางแผนการจัดประสบการณ์ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์ ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับช่วงวัย ความสนใจ ความสามารถ และช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม และนำแผนที่ออกแบบไว้นั้นไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย โดยกิจกรรมมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้เชื่อมโยงความรู้อื่นสู่ความรู้ใหม่ และสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีความหมายต่อตนเอง ด้วยการสนทนา แลกเปลี่ยน

ความคิดเห็น ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้ความรู้หรือทักษะที่หลากหลาย แล้วนำความรู้ที่ได้รับมาสรุปองค์ความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ด้วยตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้เรียนออกแบบไว้ ประเมินโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1) การออกแบบการจัดประสบการณ์ หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการนำเนื้อหาสาระความรู้ที่ได้จากกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ไปใช้ในการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ สอดคล้องของรายละเอียดต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถในการกำหนดจุดประสงค์ที่สามารถส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการครอบคลุมทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ และ 2) การออกแบบการจัดประสบการณ์

2) การจัดประสบการณ์ หมายถึง ความสามารถ ทักษะ และความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบไว้ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ผ่านการเชื่อมโยงศาสตร์ในรายวิชาต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาที่สมบูรณ์พร้อมทั้ง 4 ด้านตามช่วงวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล ประกอบด้วย 1) การเตรียมการจัดประสบการณ์ 2) การจัดประสบการณ์ 3) ทักษะการสอน 4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ และ 5) การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย

7.4 ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึทางบวกของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผล และ 5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

7.5 นักศึกษาครู หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ประโยชน์ต่อสถาบันผลิตครู

8.1.1 สถาบันผลิตครูได้แนวทางการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์และสามารถจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยได้

8.1.2 นักศึกษาได้เรียนรู้หลักการออกแบบและการจัดประสบการณ์ ส่งผลให้มีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์และสามารถจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยได้

8.1.3 ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากการค้นคว้าหาคำตอบ ฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน การทำงานรายบุคคล ได้รู้จักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิดร่วมกัน อันจะทำให้ นักศึกษาเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพในอนาคต

8.2 ประโยชน์ต่อสถานศึกษา

8.2.1 ครูปฐมวัยได้แนวทางในการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้เป็นไปตามวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

8.2.2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ตามวัย ส่งผลต่อการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

8.2.3 ส่งเสริมและกระตุ้นให้ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูในทุกๆระดับ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

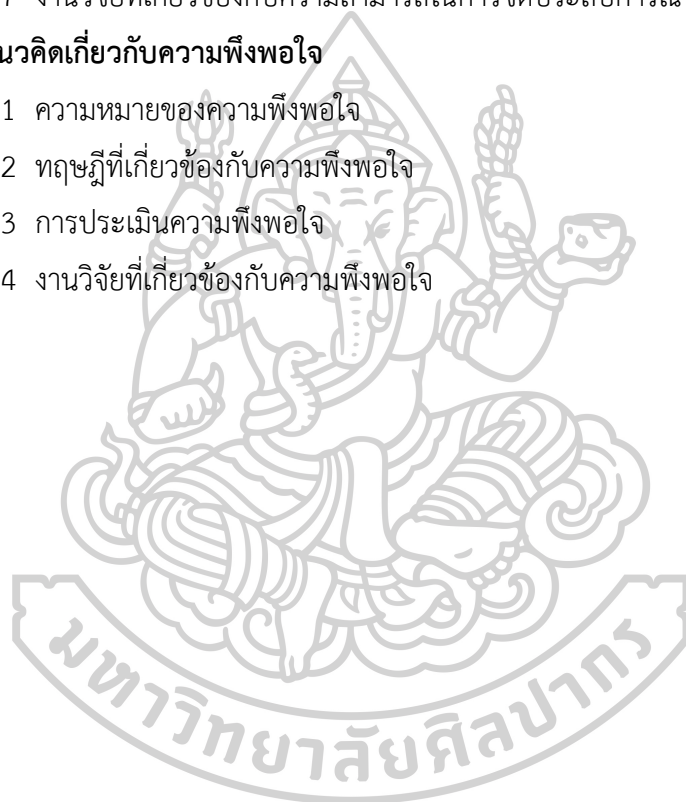
1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและนักศึกษาครู
 - 1.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี
 - 1.2 หลักสูตรและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาครู
2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี
 - 2.1 การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D)
 - 2.2 การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research)
3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน
 - 3.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน
 - 3.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน
 - 3.3 การออกแบบการเรียนการสอน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning)
 - 4.1 ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
 - 4.2 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
 - 4.3 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
 - 4.4 องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
 - 4.5 ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
 - 4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

5. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการจัดประสบการณ์

- 5.1 ความหมายของความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์
- 5.2 การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์
- 5.3 องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์
- 5.4 ความหมายของความสามารถในการจัดประสบการณ์
- 5.5 การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์
- 5.6 การประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์
- 5.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดประสบการณ์

6. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

- 6.1 ความหมายของความพึงพอใจ
- 6.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
- 6.3 การประเมินความพึงพอใจ
- 6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและนักศึกษาครู

หลักสูตรที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีดังนี้

1.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560)

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน อย่างเป็นไปตามธรรมชาติ และวุฒิภาวะของเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมให้เด็กเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ

1.1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

- 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
- 2) สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
- 3) มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- 4) มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

1.1.2 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นความสามารถตามวัย หรือ พัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 – 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน 12 มาตรฐานประกอบด้วย

1) พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน คือ

- มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
- มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน

2) พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ

- มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
- มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

3) พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4) พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียน

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

1.1.3 สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด ดังนี้

1.1.3.1 ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนนำไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

- 1) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
- 2) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
- 3) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม
- 4) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

1.1.3.2 สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิด หลังจากนั้นนำสารที่ควรรู้นั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้

สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

1) เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้ชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา อวัยวะต่าง ๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้ อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

2) เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย และการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ

3) ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แร่ และพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุขสมบัติ

4) สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัย และรักษาสิ่งแวดล้อม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นแนวทางเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กช่วงอายุ 3 – 6 ปี มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม จิตใจดีงาม มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้

เหมาะสมกับวัย โดยมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน 12 มาตรฐาน ครอบคลุมพัฒนาการ 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งมีสาระการเรียนรู้เป็นสื่อกลาง ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านให้เป็นไปตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้

1.2 หลักสูตรและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาครู

หลักสูตรและมาตรฐานที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาครูเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพ มีดังนี้

1.2.1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วย มาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562

ตามที่คุรุสภามีบทบาทในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ตลอดจนกำกับ ดูแลการ ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู จึงได้กำหนดมาตรฐานความรู้และ ประสบการณ์วิชาชีพครู มีรายละเอียดดังนี้

1) มาตรฐานความรู้

1.1) การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก สังคม และแนวคิดของปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

1.1.1) สาระความรู้

1.1.1.1) การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลกและสังคม

1.1.1.2) แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.2) สมรรถนะ

1.1.2.1) รอบรู้บริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งภายใน และภายนอกประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา

1.1.2.2) ประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้

1.2) จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาให้คำปรึกษาใน การ วิเคราะห์ และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

1.2.1) สาระความรู้

1.2.1.1) จิตวิทยาเพื่อการวิเคราะห์ และพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ ครอบคลุม

(1) จิตวิทยาพัฒนาการ

(2) จิตวิทยาการศึกษา

(3) จิตวิทยาให้คำปรึกษา

1.2.2) สมรรถนะ

1.2.2.1) เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน

1.2.2.2) ช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็ม

ตามศักยภาพได้

1.2.2.3) ให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ได้

1.3) เนื้อหาวิชาที่สอน หลักสูตร ศาสตร์การสอน และเทคโนโลยีดิจิทัลใน

การจัดการเรียนรู้

1.3.1) สารระความรู้

1.3.1.1) เนื้อหาวิชาเอก

1.3.1.2) หลักสูตร

1.3.1.3) ศาสตร์การสอน

1.3.1.4) เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้

1.3.2) สมรรถนะ

1.3.2.1) รอบรู้ในเนื้อหาของสาขาวิชาเอกที่สอน และบูรณาการองค์ความรู้ในวิชาเอกสำหรับการเรียนการสอนได้

1.3.2.2) วิเคราะห์ จัดทำ ใช้ ประเมิน และพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาได้

1.3.2.3) จัดทำแผนการเรียนรู้ และนำแผนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริงได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน

1.3.2.4) บริหารจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

1.3.2.5) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารได้

1.3.2.6) แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้

1.3.2.7) ประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการ

เรียนรู้ของผู้เรียนได้

1.4) การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนา

ผู้เรียน

1.4.1) สารระความรู้

1.4.1.1) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.4.1.2) การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

1.4.2) สมรรถนะ

1.4.2.1) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้

1.4.2.2) เลือกใช้ผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

1.4.2.3) ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนได้

1.5) การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษา

1.5.1) สาระความรู้

1.5.1.1) การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

1.5.1.2) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1.5.1.3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

1.5.2) สมรรถนะ

ใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องในการเรียนการสอน หรือที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

1.6) การออกแบบ และการดำเนินการเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา

1.6.1) สาระความรู้

การประกันคุณภาพการศึกษา

1.6.2) สมรรถนะ

จัดการคุณภาพ พัฒนา และประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

2) มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังนี้

(1) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน

(2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

สาระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ และสมรรถนะ ประกอบด้วย

2.1) การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู

2.1.1) สาระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

2.1.1.1) การปฏิบัติหน้าที่ครู

2.1.1.1) การจัดการเรียนรู้

2.1.1.1) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

2.1.2) สมรรถนะ

2.1.2.1) การปฏิบัติหน้าที่ครู

(1) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู

(2) ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความ

แตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล

(3) สร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และ

ผู้สร้างนวัตกรรม

(4) พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ประพฤติตนเป็น

แบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นพลเมืองดี

2.1.2.2) การจัดการเรียนรู้

(1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตร

สถานศึกษา

(2) การจัดทำแผนการสอนและจัดการเรียนการสอน

ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด และความสนใจ ให้มีปัญญาผู้คิด มีความเป็นนวัตกร และมีความสุขในการเรียน

(3) ดูแล ช่วยเหลือ พัฒนา และรายงานผลการ

พัฒนา ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ

(4) วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

(5) ทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกิจกรรม

พัฒนาวิชาชีพ

(6) สื่อ และการวัดการประเมินผลการเรียนรู้

(7) การบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอน

(8) การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

2.1.2.3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

(1) ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนา และแก้ปัญหา

ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

(2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและ

ชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน

(3) ศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่

ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม

(4) ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2) การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

2.2.1) สารระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติการสอนใน

สถานศึกษา

จรรยาบรรณของวิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา

2.2.2) สมรรถนะ

ประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า บุคคลที่จะประกอบวิชาชีพครู จะต้องผ่านมาตรฐานความรู้และมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งมาตรฐานความรู้ จะต้องรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก สังคม และแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาให้คำปรึกษาในการ วิเคราะห์ และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ เนื้อหาวิชาที่สอน หลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ การวัด ประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนา ผู้เรียน การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษา การออกแบบ และการดำเนินการเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ จะต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 1 ปี ผ่านการประเมินการปฏิบัติการสอน โดยต้องมีสมรรถนะการปฏิบัติหน้าที่ครู การจัดการเรียนรู้ และความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

1.2.2 หลักสูตรผลิตครูฐานสมรรถนะ

เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้นักศึกษามีคุณภาพและสมรรถนะเหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพครูในอนาคต ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ และสภาคณบดีคุรุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏ (2566) จึงได้ร่วมกันออกแบบหลักสูตรผลิตครูฐานสมรรถนะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และกำหนดสมรรถนะบัณฑิตราชภัฏ 17 สมรรถนะ ดังนี้

1) ปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ (Professional Teacher) หมายถึง ครอบรู้บริบทของโรงเรียน บทบาทหน้าที่ครู และบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมและท้องถิ่น เข้าใจ พลวัตของสังคมพหุวัฒนธรรม ชุมชน ท้องถิ่น มีความสามารถในการปฏิบัติการทางอาชีพครูได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ครูสภากำหนด อดทน สู้งาน เป็นผู้ช่วยครู ผู้ช่วยสอน และปฏิบัติหน้าที่ครู สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเชิงนวัตกรรมบูรณาการในการปฏิบัติงานครูด้วยใจรักศิลปะวัฒนธรรมอันดีงาม รักษ์ท้องถิ่น

2) ภาวะผู้นำและสัมพันธ์ชุมชน (Leadership & Community Engagement) หมายถึง มีภาวะผู้นำ และสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับครู บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และร่วมกัน พัฒนาและแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3) บริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) หมายถึง ออกแบบและบริหารจัดการชั้นเรียนโดยมีความยืดหยุ่นและหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพ พัฒนา และประเมินคุณภาพการจัดการกิจกรรม การเรียนรู้ได้

4) ทำงานเป็นทีม (Teamwork & Collaboration) หมายถึง สามารถทำงานเป็นทีม สามารถบริหารจัดการความขัดแย้งและร่วมกิจกรรมในการพัฒนาวิชาชีพกับนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

5) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Capability) หมายถึง ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน และนำ AI มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในศาสตร์ของตนเองได้

6) สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic Communication) หมายถึง สามารถสื่อสารได้ทุกสถานการณ์อย่างหลากหลาย โดยใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดสู่ผู้เรียนให้เกิดทักษะในการสื่อสารได้รวมไปถึงบุคคลอื่น ๆ

7) บุคลิกภาพความเป็นครูและทัศนคติ : การปรับตัว (Personality & Mindset : Adaptability) หมายถึง สามารถปฏิบัติการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดบุคลิกภาพความเป็นครู มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง รักและศรัทธาวิชาชีพครูและสามารถปรับตัวได้ทุกสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลง

8) จิตอาสา จิตสาธารณะ (Volunteer spirit & Public mind) หมายถึง มีจิตอาสาและจิตสาธารณะ สามารถช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยไม่ต้องร้องขอ และมีส่วน

ร่วมกับ ชุมชนแวดล้อมสถานศึกษารวมทั้งภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาในการดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์

9) ศิลปะการใช้สื่อ (Instructional media mastery) หมายถึง สามารถผลิต พัฒนา และประยุกต์ใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน (สื่อที่ใช้ในห้องเรียนปกติ ห้องเรียนคละชั้น สื่อสำหรับนักเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษ DLTV และสื่ออื่น ๆ ที่ใช้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา)

10) อำนวยการเรียนรู้ (Facilitating & Coaching) หมายถึง สามารถออกแบบการเรียนรู้และแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสำหรับช่วยเหลือ สนับสนุน และพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพจากการวิเคราะห์ผู้เรียนด้วยความเข้าใจ ธรรมชาติและ ความแตกต่างของผู้เรียน ตลอดจนให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

11) วัดและประเมิน (Assessment and Evaluation) หมายถึง สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

12) ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy application) หมายถึง สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้

13) ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร (Curriculum design & development) หมายถึง สามารถออกแบบการดำเนินการเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา จัดการคุณภาพ พัฒนา ประเมินคุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ได้ สามารถวิเคราะห์ จัดทำ ใช้ ประเมิน และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนท้องถิ่นได้

14) เป็นพลเมืองดี (Good Citizen) หมายถึง พัฒนาตนเอง ใช้ความรู้ความสามารถ จนเป็นแบบอย่างพลเมืองที่ดี

15) บูรณาการศาสตร์สู่การสอน (Integrated science for teaching) หมายถึง สามารถบูรณาการองค์ความรู้ในวิชาเอกกับการเรียนการสอนได้หลากหลายและยืดหยุ่น และจัดกิจกรรมเสริมทักษะการบูรณาการสอน (TPACK CLIL EF STEM Coding Active Learning)

16) นวัตกรรมทางการศึกษา (Educational innovator) หมายถึง สามารถเลือกใช้ผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนได้ สร้างและพัฒนานวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

17) จิตวิญญาณความเป็นครู (Teacher's spirit) หมายถึง ปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียนทั้งภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน อันจะส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป็นครูปฐมวัยที่มีความรู้และสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาในรายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย (Learning Processes for Early Childhood) จำนวน 3(2-2-5) หน่วยกิต ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มวิชาเอก มาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยรายวิชาดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.3.1 วัตถุประสงค์ของรายวิชา

- 1) เพื่อให้ศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในหลักนวัตกรรมการศึกษาปฐมวัย และนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนปฐมวัยได้
- 2) เพื่อให้ศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบการเรียนรู้และการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
- 3) เพื่อให้ศึกษาสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละช่วงวัยได้
- 4) เพื่อให้ศึกษาสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม
- 5) เพื่อให้ศึกษาสามารถจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยได้

1.2.3.2 คำอธิบายรายวิชา

ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอายุต่ำกว่า 8 ปี การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับเทคนิคการเก็บเด็ก วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการศึกษา เช่น การเรียนการสอนแบบ STEM Education การเรียนการสอนแบบ Brain Based Learning การเรียนการสอนแบบเฟรอบเบล การเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี การเรียนการสอนแบบวอลดอร์ฟ การเรียนการสอนแบบโครงการ การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ การสอนแบบไฮ/สโคป แบบพหุปัญญา ออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยอายุต่ำกว่า 8 ปี ที่สอดคล้องกับบริบท สังคม ชุมชน และท้องถิ่น พร้อมออกแบบประเมินเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม ทดลองใช้กิจกรรมที่ออกแบบไว้กับกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล สะท้อนความคิดเพื่อนำความรู้ที่ทันสมัยไปประยุกต์ใช้ และพัฒนาตนเองให้เป็นครูที่ดี มีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ของรายวิชากระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

หน่วยการเรียนรู้	หัวข้อ	จำนวนชั่วโมง
1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอายุต่ำกว่า 8 ปี	8
2	การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	4
3	การฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับเทคนิคการเก็บเด็ก	4
4	การออกแบบกิจกรรมโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) และการบูรณาการวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการศึกษา	16
5 (ใช้ในการวิจัย)	การออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย	24
6	การสะท้อนความคิดเพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	4
	รวม	60

จากโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา คือหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งมีระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง

2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักการ แนวคิดของการวิจัยและพัฒนา และการวิจัยแบบผสมผสานวิธีมาประยุกต์ใช้ โดยเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D)

2.1.1 ความหมายของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีองค์ประกอบของการประสานกันระหว่าง “การวิจัย” และ “การพัฒนา” โดยการวิจัยเป็นกระบวนการตรวจสอบ (ยืนยัน

ความถูกต้องและน่าเชื่อถือ) แสวงหา (สืบค้นองค์ความรู้ที่มีอยู่แต่ยังไม่มีการค้นพบมาก่อน) หรือสร้างประดิษฐ์กรรม (นวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน) โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนการพัฒนา เป็นกระบวนการปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้นและเหมาะสมกว่าเดิมหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการหรือผลผลิต การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เป็นการวิจัยประเภทหนึ่งที่น่ามาใช้ในการแสวงหาและพัฒนาความรู้ทางการศึกษา มีเป้าหมายของการวิจัยเช่นเดียวกับการวิจัยประเภทอื่น ๆ คือ เพื่อแสวงหาและพัฒนาความรู้ แต่ต่างกันในด้านขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย คือ เป็นการวิจัยก่อนแล้วนำผลจากการวิจัยมาพัฒนานวัตกรรม เมื่อได้นวัตกรรมแล้วนำนวัตกรรมไปดำเนินการวิจัยและหลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการใช้ไปสู่การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมให้ตอบสนองผู้ใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 230) การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยลักษณะหนึ่งที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพ หรือการพัฒนาวิถีชีวิตของมนุษย์ การวิจัยและพัฒนาจะช่วยให้ได้ทางเลือกหรือวิธีการใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ (Mishra, 2008: 8–9) การวิจัยแบบนี้เป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ที่ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาทางเลือกหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพงานหรือคุณภาพชีวิต นวัตกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมาทดลองใช้มี 2 ลักษณะ ได้แก่

1) นวัตกรรมประเภทวัตถุที่เป็นรูปธรรม ซึ่งอาจเป็นประเภทวัสดุ/อุปกรณ์/ชิ้นงาน เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการสอนสื่อการสอน ชุดกิจกรรม ชุดฝึกทักษะ คู่มือประกอบการเรียนรู้ ฯลฯ

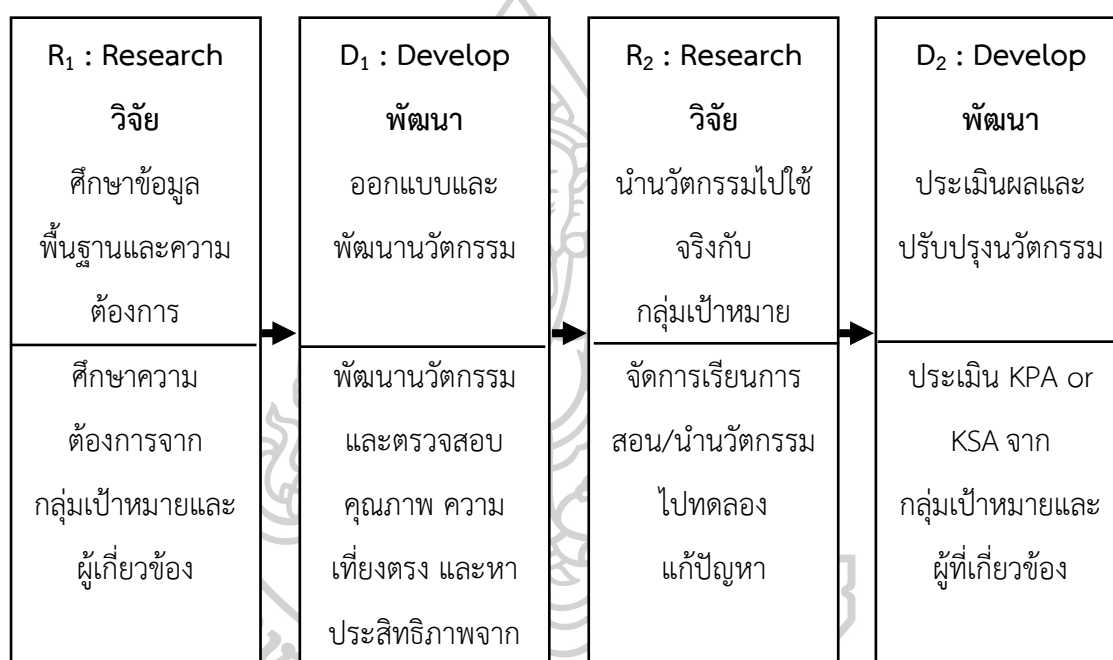
2) นวัตกรรมประเภทที่เป็นรูปแบบ/วิธีการ/กระบวนการ/ระบบปฏิบัติการ เช่น รูปแบบการเรียนการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอน รูปแบบการบริหารจัดการ ฯลฯ (ประสาธน์ เนื่องเฉลิม, 2560: 72)

จากการศึกษาความหมายของการวิจัยและพัฒนา สรุปได้ว่า การวิจัยและพัฒนาหมายถึง กระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเข้ามามีส่วนช่วยในการแสวงหาและพัฒนาความรู้ นวัตกรรมการศึกษา ตลอดจนนำนวัตกรรมนั้นไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติสืบต่อไป

2.1.2 ขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาประกอบด้วยขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน โดยเริ่มจากขั้นตอนที่ 1 วิจัย (Research: R₁) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพการปฏิบัติจริง ปัญหาที่เกิดขึ้น หรือการประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลการวิจัย การวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ แล้วนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสังเคราะห์ ไปสู่ขั้นตอนที่

2 พัฒนา (Develop: D_1) คือ ออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาโดยนำผลจากขั้นตอนที่ 1 (R_1) มาพัฒนานวัตกรรม ทำให้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และในขั้นพัฒนา (D_1) นี้ ต้องพัฒนานวัตกรรมให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพก่อนแล้วไปขั้นตอนที่ 3 วิจัย (Research: R_2) คือนำนวัตกรรมไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายในขั้นตอนนี้ มีการประเมินระหว่างใช้ และเมื่อใช้แล้วดำเนินการในขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (Develop: D_2) โดยประเมินประสิทธิผลของ นวัตกรรมหรือบางกรณีอาจจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามจุดประสงค์ ก็สามารถดำเนินการ ปรับปรุงนวัตกรรมอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนาสามารถ แสดงได้ดังภาพที่ 3 ตัวอย่างกรอบดำเนินการวิจัย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 230)

ภาพที่ 3 ตัวอย่างกรอบดำเนินการวิจัย

(ที่มา: มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 239)

สอดคล้องกับแนวคิดของ ประสาท เนืองเฉลิม (2560: 72 - 73) ซึ่งได้กล่าวถึง ขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน ว่ามีขั้นตอนที่สำคัญใหญ่ ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน

การสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน นักวิจัยและพัฒนาจะต้องตรวจสอบ และปรับปรุงนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ต้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการเรียนการสอน สร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน ตรวจสอบประสิทธิภาพในกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ปรับปรุง นวัตกรรมการเรียนการสอน ทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ดำเนินการจนได้นวัตกรรมที่มี คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นที่ 2 ทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน

การทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนจะกระทำในลักษณะที่เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบทดลองกลุ่มเดียว (One group pretest posttest design) หรือแบบทดลองสองกลุ่ม (two group pretest posttest design) ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มที่ทดลองใช้นวัตกรรม เพื่อเป็นการตรวจสอบว่านวัตกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถนำมาใช้และขยายผลได้จริง

ขั้นที่ 3 สรุปผลการทดลอง/เขียนรายงาน

ขั้นตอนนี้เป็นการสรุปผลการทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน และต้องเขียนรายงานผลการวิจัยเพื่อนำเสนอและเผยแพร่ต่อสาธารณะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์เป็นอย่างมาก สำหรับผู้ที่ต้องการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม เช่น การออกแบบวิจัย จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของการวิจัยอย่างชัดเจน ข้อสังเกตหรือข้อควรระวัง สำหรับผู้ใช้ข้อมูลในการวิจัยหรือทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน

นอกจากนี้ รัตนะ บัวสนธ์ (2562: 8 - 10) ยังได้แบ่งขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาการเรียนการสอน

เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและปัญหาที่มีเกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ผู้สอนรับผิดชอบ เทคนิควิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการเรียนการสอนนั้นก็คือ การอ่านรายงานประเมินผล การเรียน การวิเคราะห์ ผลการทำแบบฝึกหัดหรือผลการปฏิบัติงานที่มอบหมายให้ทำ รวมทั้งการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ที่ผู้สอนรับผิดชอบ ผลการศึกษา วิเคราะห์ จะทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีปัญหาทางการเรียนเรื่องใดบ้าง และมีมากน้อยเพียงไร ปัญหาการเรียนเรื่องใดที่มีความรุนแรง จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขหรือพัฒนา โดยด่วน ปัญหาทางการเรียนดังกล่าวมีสาเหตุจากสิ่งใด

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบพัฒนาหรือเลือกนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียน

การสอน หลังจากทราบสภาพปัจจุบัน และปัญหาการเรียนการสอนของผู้เรียน รวมทั้งทราบถึงสาเหตุของปัญหาอันเป็นผลวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 แล้ว งานขั้นตอนต่อไปก็คือ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่จะต้องแก้ไขหรือพัฒนาโดยด่วน โดยพิจารณาปัญหาดังกล่าวนี้นี้ หากไม่แก้ไขก่อนแล้วจะนำไปสู่การเกิดปัญหาทางการเรียนเรื่องอื่น ๆ หรือไม่ และสาเหตุของปัญหานั้นอยู่ในภาวะที่ครูนักวิจัยสามารถจะแก้ไขได้ในระดับตนเองหรือไม่ มีปัญหาที่อยู่เหนือวิสัยความสามารถที่ครูจะแก้ไขได้เอง เช่น ปัญหาครูไม่ตรงสาขาหรือมีไม่ครบชั้นเรียน ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขในระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและทราบสาเหตุที่มาปัญหาแล้ว ก็ต้องตัดสินใจออกแบบ พัฒนา หรือ เลือกนวัตกรรมที่จะนำมาแก้ไขปัญหา ซึ่งนวัตกรรมดังกล่าวอาจเป็นวิธีสอน รูปแบบการเรียนการสอน หรือ สื่อ วัสดุ

อุปกรณ์ การเรียนการสอน อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างประกอบกันก็ได้ ต่อจากนั้นก็ศึกษา ลักษณะของนวัตกรรมดังกล่าวว่ามีลักษณะอย่างไร มีส่วนประกอบใดบ้าง แต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ทำหน้าที่ต่างกันหรือไม่ สิ่งเหล่านี้ครุณักวิจัยจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ ก่อนที่จะพัฒนาหรือเลือกมาใช้ เมื่อศึกษารายละเอียดของนวัตกรรมแล้วก็ดำเนินการสร้างหรือเขียน นวัตกรรมดังกล่าว

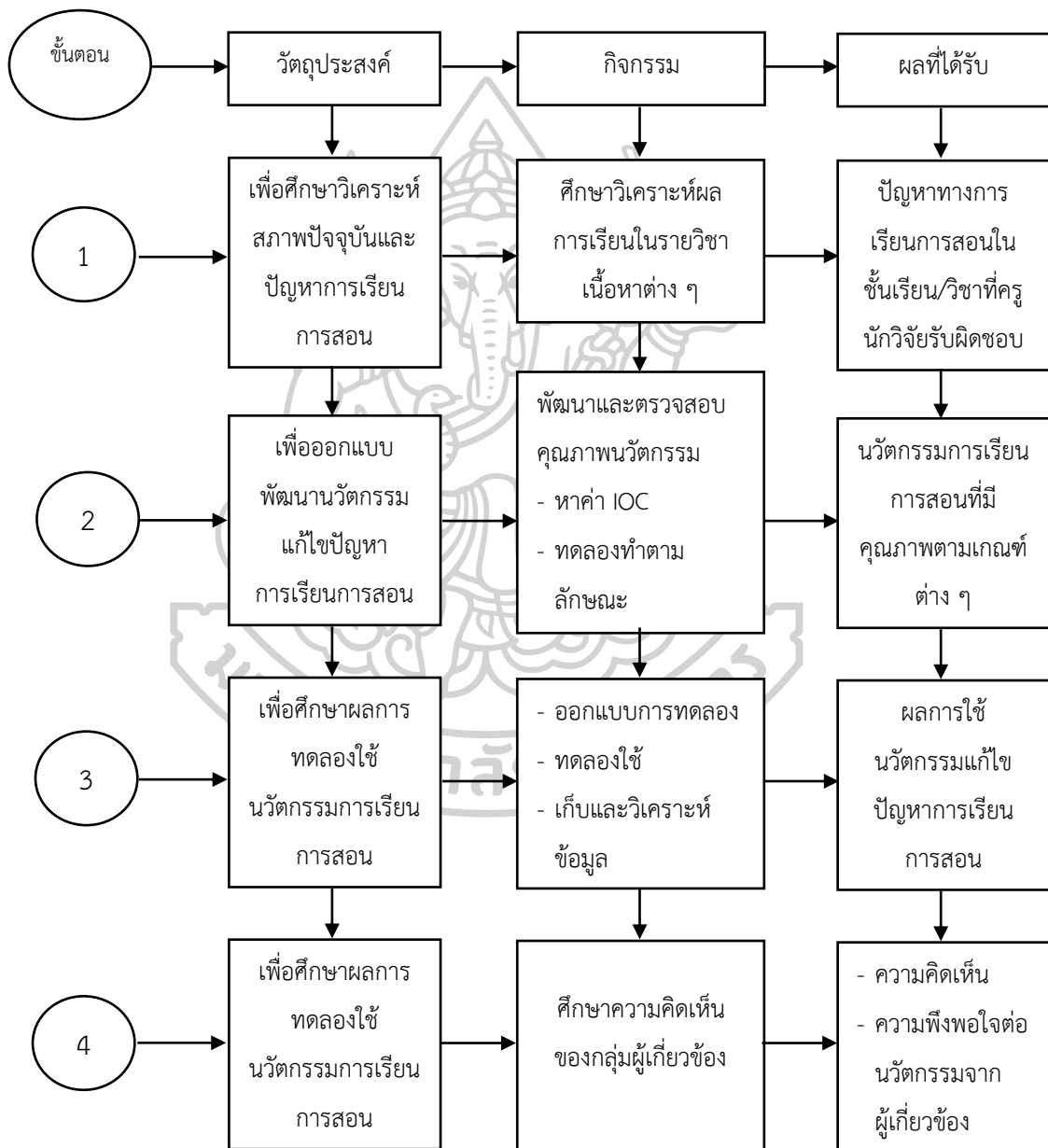
ต่อจากการสร้างนวัตกรรมก็ต้องนำนวัตกรรมไปตรวจสอบคุณภาพ เสียก่อน ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพนวัตกรรมทางการเรียนการสอน โดยปกติจะใช้วิธีการตรวจสอบที่ สำคัญ ๆ สองประการ ประการแรก คือ การตรวจสอบความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อนวัตกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนดเป็นรายการข้อคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญแสดง ความคิดเห็น เป็น 3 กรณี คือ ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และเห็นด้วย ว่าข้อความในข้อคำถามนั้นเป็น เช่นนั้น การตรวจสอบคุณภาพลักษณะนี้เรียกกันว่า การหาค่าดัชนีสอดคล้องกัน (IOC : Index of Congruence) ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ค่า IOC จะมีค่า 1.00 โดยปกติแล้วจะใช้เกณฑ์ค่า IOC 0.50 ก็จะได้ถือว่ามีความสอดคล้องกันในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามข้อคำถามนั้น ประการที่ สอง การตรวจสอบคุณภาพโดยการทดลองนำร่อง (Try out) ซึ่งหมายถึง การนำนวัตกรรมการเรียน การสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้เรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ในการ ทดลองนำร่อง สำหรับตรวจสอบคุณภาพนวัตกรรมการเรียนการสอนควรมีการทดลองสามลักษณะ ต่อเนื่องกันคือ 1) การทดลองนำร่องแบบ 1 : 1 2) การทดลองนำร่องแบบ 3 : 3 และ 3) การทดลอง นำร่องกับ กลุ่มขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 3 การนำนวัตกรรมการเรียนการสอนไปใช้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอน ของการนำนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในสถานการณ์จริงกับ กลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงตามที่กำหนดเลือกไว้ ซึ่งก็ต้องใช้ความรู้เรื่องการออกแบบการทดลอง เช่นเดียวกันกับการทดลองนำร่องกลุ่มขนาดเล็ก นอกจากนั้นแล้วในขั้นตอนนี้ครุณักวิจัยควรอย่างยิ่งที่ จะต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนด้วย ได้แก่ พฤติกรรมในชั้นเรียน เกี่ยวกับ ความเอาใจใส่การเรียน การทำงานตามที่มอบหมาย รวมทั้งความรู้สึนึกคิดของผู้เรียนเกี่ยวกับ นวัตกรรมทางการเรียนการสอนที่ตนได้รับ ข้อมูลเหล่านี้ก็คือข้อมูลเชิงคุณภาพที่จะมีประโยชน์อย่าง ยิ่งในการนำไปใช้ตีความ อธิบายประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้สถิติวิเคราะห์ทดสอบ ตามแบบแผนการทดลองนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินสรุปภาพรวมการใช้นวัตกรรมทางการเรียน การสอน หลังจากดำเนินการใช้นวัตกรรมสิ้นสุดตามแผนการใช้แล้ว ครุณักวิจัยต้องทำการประเมิน สรุปภาพรวมการใช้จากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนและโรงเรียนว่ามีความคิดเห็นอย่างไรต่อนวัตกรรม ดังกล่าว มีความพึงพอใจหรือไม่ หรือนวัตกรรมนั้นไม่คุ้มค่า ไม่มีประโยชน์ แทรกแซงทำให้เสียเวลา

การปฏิบัติงานตามปกติหรือไม่ ทั้งนี้ กลุ่มผู้เกี่ยวข้องก็ได้แก่ ผู้บริหาร ครูประจำวิชาอื่น ๆ ผู้ปกครอง นักเรียน และกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น การเก็บข้อมูลก็อาจใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เช่น อาจใช้การสัมภาษณ์ พูดคุย การสำรวจ สอบถามความคิดเห็น และการจัดประชุมสะท้อนกลับความคิดเห็นก็ได้

จากขั้นตอนทั้ง 4 ของการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนสามารถสรุปเป็นแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของแต่ละขั้นตอนตามประเด็นต่าง ๆ ได้ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การดำเนินงานวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน

(ที่มา: รัตนะ บัวสนธิ, 2562: 11)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งที่ใช้กระบวนการเชิงระบบในการสร้างและพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ได้นวัตกรรมที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพในการดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานหลัก ๆ ที่สำคัญทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิจัย 2) การพัฒนา 3) การวิจัย และ 4) การพัฒนา ซึ่งขั้นตอนทั้งหมดนี้จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research)

2.2.1 ความหมายของการวิจัยแบบผสมผสานวิธี

การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) เป็นการออกแบบงานวิจัยที่เป็นฐานคติเชิงปรัชญาและวิธีการของการสืบเสาะ เนื่องจากระเบียบวิธีการวิจัยมีความเกี่ยวข้องกับฐานคติเชิงปรัชญาซึ่งนำไปสู่ทิศทางของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและการผสมผสานวิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในหลาย ๆ ระยะของกระบวนการวิจัย ในส่วนของวิธีการจะมุ่งเน้นวิธีการรวบรวม การวิเคราะห์และการผสมผสานทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การใช้วิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทำให้เข้าใจปัญหาการวิจัยดีขึ้นกว่าการใช้เพียงวิธีการเดียว (Creswell and Clark, 2018: 5) เป็นการประยุกต์ใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ความจริงที่สามารถนำมาใช้ผสมผสานเพื่อเพิ่มเติมจุดแข็ง และจุดอ่อนซึ่งกันและกัน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับธรรมชาติของประเด็นปัญหาที่ต้องการสืบค้นและสภาวะการณ์เงื่อนไขของกระบวนการสืบค้นประเด็นปัญหานั้น ในการทำวิจัยและพัฒนา โดยทั่วไปนักวิจัยมักใช้การผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามฐานคติที่อยู่ภายใต้กระบวนการทัศน์แบบปฏิบัตินิยมหรือประโยชน์นิยมเป็นหลัก เช่น ผสมผสานวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ ในขั้นตอนรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการออกแบบนวัตกรรมและการวิจัยเชิงทดลองที่เกิดขึ้นในขั้นตอนทดสอบคุณภาพของนวัตกรรมกับวิธีการเชิงคุณภาพ ได้แก่ การศึกษาเฉพาะกรณีเชิงคุณภาพในขั้นตอนการเผยแพร่นวัตกรรมสู่กลุ่มผู้ใช้ในองค์กรหรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง เหตุผลสำคัญที่นักวิจัยเลือกใช้การผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการทำวิจัยประเภทนี้ คือ การมีทั้ง “ความแกร่งและความยืดหยุ่น” ที่เป็นจุดเด่นของการวิจัยทั้งสองรูปแบบ ซึ่งเป็นลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการทำให้ได้นวัตกรรมที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน รวมทั้งเป็นไปตามความต้องการจำเป็นของผู้ใช้หรือสังคม อันเป็นจุดเน้นสำคัญของการวิจัยและพัฒนา (องอาจ นัยวัฒน์, 2554)

นอกเหนือจากนั้น วิธีการวิจัยเชิงผสมผสาน ยังเป็นการใช้เทคนิควิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Method as Technique) มาร่วมกันศึกษาหาคำตอบของงานวิจัยในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งสนับสนุนการใช้เทคนิควิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สามารถที่จะนำมาาร่วมกันศึกษาหาคำตอบในปัญหาวิจัยเดียวกันได้ (รัตนะ บัวสนธ์, 2554: 8)

จากการศึกษาความหมายของการวิจัยแบบผสมผสานวิธี สรุปได้ว่า การวิจัยแบบผสมผสานวิธี เป็นการวิจัยที่ใช้กระบวนการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอนของการทำการวิจัย เพื่อช่วยลดข้อบกพร่องของงานวิจัย และเติมเต็มงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ให้ได้มากที่สุด

2.2.2 วิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology)

วิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology) คือ การผสมผสานกันในระดับปรัชญาหรือพื้นฐานของความเชื่อเกี่ยวกับความจริงและวิธีการค้นหาความจริง โดยที่ปรัชญาแรก คือ ปรัชญานิยม (Positivism) ที่เชื่อว่าความจริงมีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย (Objective) สามารถจำแนกแจนนับเป็นตัวเลขได้ชัดเจน แต่ปรัชญาที่สอง คือ ปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) ที่เชื่อว่าความจริงมีลักษณะเป็นอัตวิสัย (Subjective) มีความหมายแปรเปลี่ยนไปตามบริบท ไม่ควรจะจำแนกแจนนับเป็นตัวเลข เพราะจะทำให้หมดความหมายหรือลดความหมายของความจริงนั้นไป ทั้งนี้กลุ่มสำนักคิดบริสุทธิ์นิยม (Purist) มีความเห็นว่าไม่สามารถที่จะนำมาหลอมรวมสำหรับการค้นหาความรู้ความจริงร่วมกันได้ เพราะเหตุความมองและเชื่อเกี่ยวกับความจริงต่างกันโดยสิ้นเชิง ดังนั้นการผสมผสานกันสำหรับดำเนินงานวิจัยจึงเป็นแต่เพียงการผสมผสานในทางเทคนิควิธีการที่ใช้สำหรับการกำหนดปัญหาวิจัย การตั้งวัตถุประสงค์วิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น การผสมผสานเทคนิควิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจใช้แบบสอบถาม แบบสำรวจรายการ แบบทดสอบ ร่วมกันกับการสังเกต การสัมภาษณ์ระดับลึก และการสนทนากลุ่ม เป็นต้น หรือการผสมผสานในขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นใช้ทั้งสถิติอ้างอิงและการวิเคราะห์สรุปอุปนัยก็ได้ (รัตนะ บัวสนธ์, 2554: 8) โดยการเก็บข้อมูลผสมผสานวิธี (Mixed Methods) นั้น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) ได้แก่ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์เอกสาร ผสมกับวิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ได้แก่ การทดสอบ การสอบถาม การประเมินการปฏิบัติ โดยในการเก็บข้อมูลผสมผสานวิธี สามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2558: 255)

- 1) เริ่มด้วยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพก่อนแล้วตามด้วยเชิงปริมาณ
- 2) เริ่มด้วยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณก่อนแล้วตามด้วยเชิงคุณภาพ
- 3) ใช้ทั้งสองวิธีคือเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพพร้อม ๆ กัน
- 4) ให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ
- 5) ให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ

ซึ่งวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี มีจุดมุ่งหมายประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการดังนี้ (Mcmillan and Schumacher, 2010)

- 1) เพื่อเป็นการพัฒนา เช่น นำเอาผลจากการวิจัย ในขั้นตอนหนึ่งไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับการวิจัยในอีกขั้นตอนหนึ่ง เป็นต้น
- 2) เพื่อเป็นการริเริ่ม เช่น ค้นหาประเด็นที่ผิดปกติ ค้นหาประเด็นที่มีความขัดแย้ง หรือทัศนะใหม่ ๆ เป็นต้น
- 3) เพื่อเป็นการเสริมให้สมบูรณ์หรือเติมให้เต็ม เช่น ตรวจสอบประเด็นที่ซ้ำซ้อนหรือประเด็นที่แตกต่าง ของปรากฏการณ์ที่ศึกษา เป็นต้น
- 4) เพื่อเป็นการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ให้เกิดความเชื่อมั่นในผลการวิจัยมากขึ้น
- 5) เพื่อเป็นการขยายให้งานวิจัยมีขอบข่ายที่กว้างขวางมากขึ้น (Mcmillan and Schumacher, 2010)

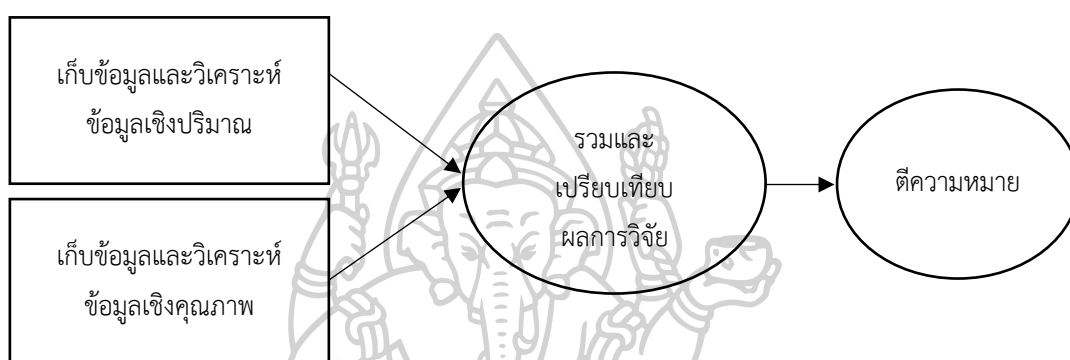
ทั้งนี้การวิจัยเพื่อค้นหาความรู้ความจริงจะสมบูรณ์ได้ก็ต้องอาศัยการวิจัยทั้งสองประการ ช่วยเสริมสร้างเกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกัน การวิจัยเชิงคุณภาพจะช่วยให้ความหมายให้ผู้วิจัยเกิดความกระจ่างชัดเกี่ยวกับเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ในสังคมที่ปรากฏอยู่ในขณะเดียวกัน การวิจัยเชิงปริมาณจะเสนอวิธีการตัดสินว่าข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคมที่ได้จากการวิจัยคุณภาพนั้นถูกต้องหรือไม่ จะสามารถนำไปใช้อ้างอิงในกรณีอื่น ๆ ได้มากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้การวิจัยเชิงปริมาณยังจะช่วยแก้ไขข้อจำกัดของการศึกษาเฉพาะกรณีของการวิจัยเชิงคุณภาพอีกด้วย จากความสัมพันธ์ของการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ พอจะกล่าวได้ว่า การวิจัยเชิงคุณภาพจะช่วยให้เกิดความคิดความเข้าใจ (Notion) เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งก่อนและการวิจัยเชิงปริมาณจะช่วยให้มีความแม่นยำ (Precision) มากขึ้นในสิ่งนั้น (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 287)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า วิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology) เป็นการผสมผสานกันทางเทคนิควิธีการดำเนินการวิจัย การกำหนดปัญหาการวิจัย การตั้งวัตถุประสงค์วิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการสรุปตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเก็บข้อมูลผสมผสานวิธี (Mixed Methods) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) ผสมกับวิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) โดยจะเก็บข้อมูลส่วนใดก่อน หรือไปพร้อม ๆ กัน ก็ได้ เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ และเกิดความเชื่อมั่นในผลการวิจัยมากขึ้น

2.2.3 ประเภทของการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method designs)

Creswell and Clark (2018) ได้นำเสนอการแบ่งประเภทการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method designs) ตามการออกแบบการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การออกแบบที่เป็นแกนหลัก (Core mixed methods designs) กับการออกแบบที่ซับซ้อน (Complex mixed methods designs) ดังนี้

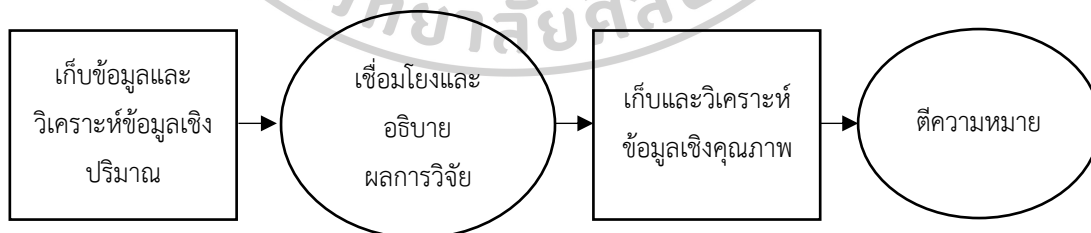
1) การออกแบบการวิจัยแบบผสมที่เป็นแกนหลัก (Core mixed methods designs) แบ่งออกได้เป็น 3 แบบ ดังแสดงในภาพที่ 5 – 7

ภาพที่ 5 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบบรรจบกัน (The convergent design)

(ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018)

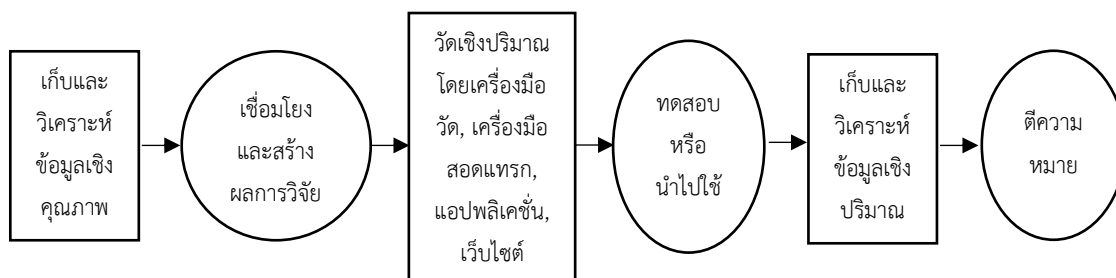
ลักษณะสำคัญของการวิจัยผสมผสานวิธีแบบบรรจบกัน (The convergent design) ดังภาพที่ 5 เป็นการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณไปพร้อมกับการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ แล้วนำข้อมูลมารวมและเปรียบเทียบผลการวิจัย จากนั้นจึงทำการตีความหมาย

ภาพที่ 6 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบตามลำดับอธิบายผล (The explanatory sequential design)

(ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018)

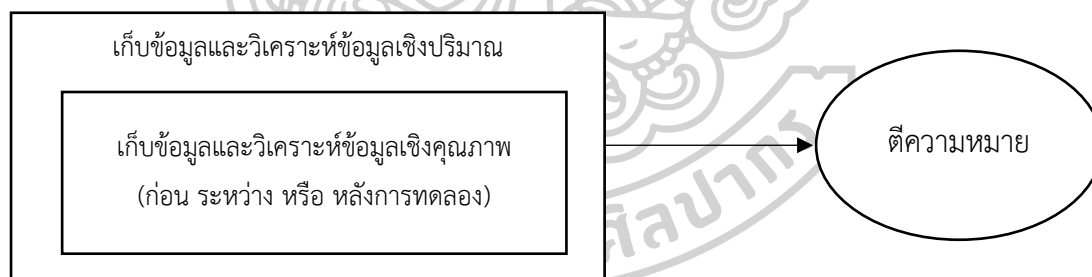
ลักษณะสำคัญของการวิจัยผสมผสานวิธีแบบตามลำดับอธิบายผล (The explanatory sequential design) ดังภาพที่ 6 เป็นการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากนั้นนำไปเชื่อมโยงและอธิบายผลการวิจัย แล้วจึงเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แล้วจึงทำการตีความหมาย

ภาพที่ 7 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบตามลำดับสำรวจผล (The exploratory sequential design) (ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018)

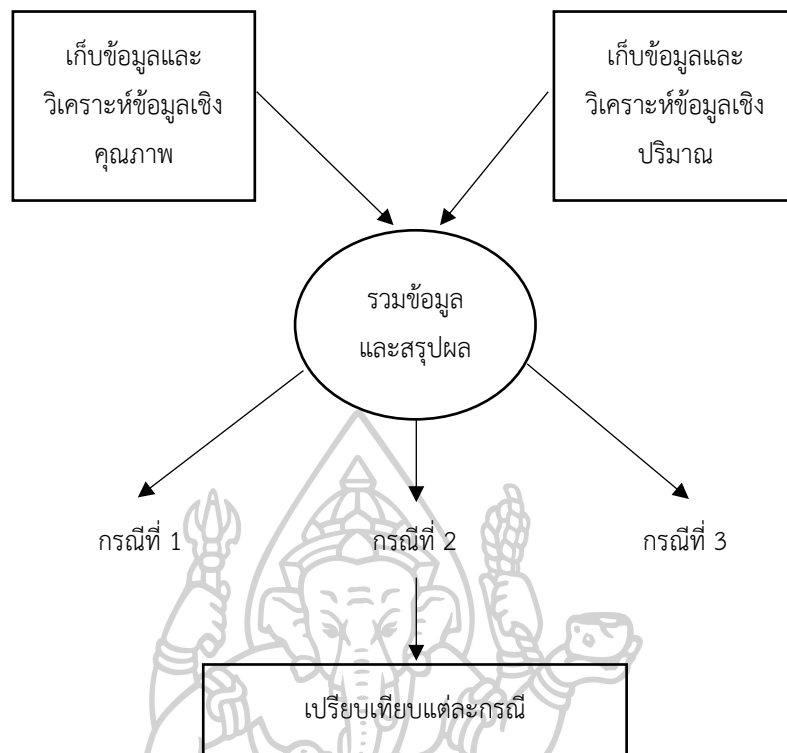
ลักษณะสำคัญของการวิจัยผสมผสานวิธีแบบตามลำดับสำรวจผล (The exploratory sequential design) ดังภาพที่ 7 เป็นการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากนั้นนำไปเชื่อมโยง และวัดเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือวัด เครื่องมือสอดแทรก แอปพลิเคชัน หรือเว็บไซต์ แล้วนำไปทดสอบ โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ แล้วจึงทำการตีความหมาย

2) การออกแบบการวิจัยแบบผสมที่มีความซับซ้อน (Complex mixed methods designs) แบ่งออกได้เป็น 4 แบบ ดังแสดงในภาพที่ 8 - 11

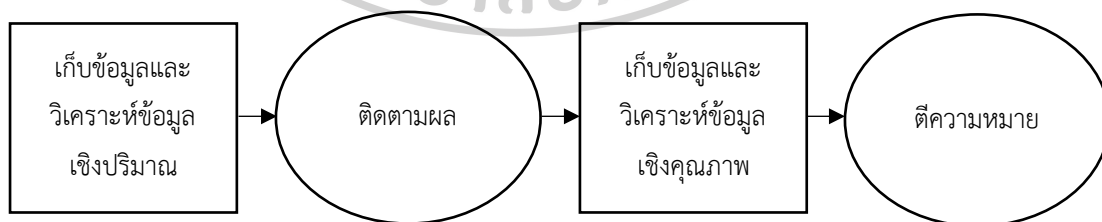
ภาพที่ 8 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบการทดลองร่วมการแทรกแซง (The mixed methods experimental [Intervention] design) (ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018)

ลักษณะสำคัญของงานวิจัยผสมผสานวิธีแบบการทดลองร่วมการแทรกแซง (The mixed methods experimental [Intervention] design) ดังภาพที่ 8 เป็นการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แล้วแทรกวิธีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากนั้นจึงทำการตีความหมาย

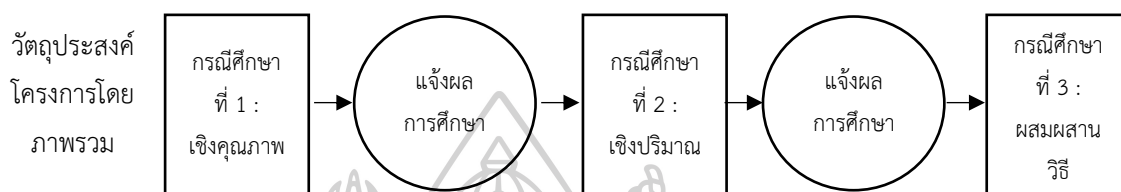
ภาพที่ 9 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบกรณีศึกษา (The mixed methods case study design) (ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018)

ลักษณะสำคัญของงานวิจัยผสมผสานวิธีแบบกรณีศึกษา (The mixed methods case study design) ดังภาพที่ 9 เป็นการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ จากนั้นรวบรวมข้อมูลและสรุปผล แล้วทำการเปรียบเทียบแต่ละกรณี

ภาพที่ 10 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบมีส่วนร่วมและความเป็นธรรมในสังคม (The mixed methods participatory-social justice design) (ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018)

ลักษณะสำคัญของงานวิจัยผสมผสานวิธีแบบมีส่วนร่วมและความเป็นธรรมในสังคม (The mixed methods participatory-social justice design) ดังภาพที่ 10 เป็นการนำเอาการออกแบบการวิจัยแบบผสมที่เป็นแกนหลักมาใช้ในการออกแบบที่ซับซ้อนแบบทำตามลำดับคือ อาจเริ่มจากการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณก่อน แล้วตามด้วยการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแล้วทำการตีความหมาย

ภาพที่ 11 การวิจัยผสมผสานวิธีแบบการประเมินผล (The mixed methods program evaluation design) (ที่มา: ดัดแปลงจาก Creswell and Clark, 2018)

ลักษณะสำคัญของงานวิจัยผสมผสานวิธีแบบการประเมินผล (The mixed methods program evaluation design) ดังภาพที่ 11 เป็นการทำวิจัยโดยขั้นตอนที่หนึ่งใช้การออกแบบการวิจัยแบบผสมแบบการสำรวจ (Exploratory) แล้วก้าวไปสู่ขั้นตอนที่สองใช้การออกแบบการวิจัยแบบผสมแบบการอธิบาย (Explanatory) และในขั้นตอนที่สามใช้การออกแบบการวิจัยแบบผสมแบบทำไปบรรจบกัน (Convergent)

จากที่กล่าวมาทั้งสิ้นสรุปได้ว่า การวิจัยและพัฒนา มีเป้าหมายเพื่อพัฒนางานวิจัยตั้งแต่กระบวนการหาคุณภาพ ประสิทธิภาพของเครื่องมือ เพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีประสิทธิผล อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธีจะช่วยให้งานวิจัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพราะจะสามารถเก็บรายละเอียดได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เนื่องจากแนวคิดการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน และใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานแบบการทดลองร่วมการแทรกแซง (The mixed methods experimental [Intervention] design) เริ่มจากการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ก่อนในระยะที่ 1 ขั้นตอนที่ 1 จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ในระยะที่ 2 ขั้นตอนที่ 1 แล้วจึงทำการ

ตีความหมายเพื่อตอบคำถามการวิจัยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยภายใต้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี

3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอน (Model of Teaching) มีความหมายในลักษณะเดียวกับระบบการเรียนการสอน ซึ่งนักการศึกษาโดยทั่วไปนิยมใช้คำว่า “ระบบ (system)” ในความหมายที่เป็นระบบใหญ่ ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ของการจัดการศึกษาและการเรียนการสอน และนิยมใช้คำว่า “รูปแบบ (model)” กับระบบที่ย่อยกว่า ทั้งนี้ในการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงลักษณะของเนื้อหาวิชา ความเหมาะสมกับระดับชั้น ความสามารถ และความพร้อมของผู้เรียน

3.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ ความเชื่อ หรือแนวคิดต่าง ๆ โดยมีการจัดขั้นตอนการเรียนการสอนที่อาศัยเทคนิคและวิธีการสอนต่าง ๆ ไปช่วยให้เป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ และมีประสิทธิภาพ (ทิตินา แชมมณี, 2556: 5) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce et al. (2015) ที่กล่าวว่า เป็นการออกแบบสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสร้างความรู้สึกรักและการกระตุ้นภายในเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามองค์ประกอบต่าง ๆ คือ ความรู้ การมีคุณค่า และทักษะในการเรียนรู้ โดยองค์ประกอบดังกล่าวช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการพัฒนาที่เรียนและหน่วยการเรียนรู้ หลักสูตรและหลักสูตรส่วนตัว ด้านสังคมศาสตร์และด้านวิชาการ โดยรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยในการวางแผนหลักสูตร หน่วยการเรียนการสอน และแผนการสอน และช่วยในการออกแบบอุปกรณ์การเรียนการสอนที่รวมไปถึงหนังสือเรียน แบบฝึกหัด โปรแกรมประเภทสื่อประสม นอกเหนือจากนี้ จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และ วัชรรา เล่าเรียนดี (2563: 92) ยังได้กล่าวว่ารูปแบบการเรียนการสอน (Model of Teaching) มาจากแนวคิดต่าง ๆ และผลการวิจัยมากมาย ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอนจึงหมายรวมถึง กลวิธีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนสำหรับครู ผู้บริหาร การศึกษา นักวิชาการ อาจารย์ผู้สอนทุกระดับ ผู้นิเทศหรือโค้ช เป็นต้น รูปแบบการเรียนการสอนมาจากผลการวิจัยนับไม่ถ้วนจากนักการศึกษาผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ด้านการสอนมากมาย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง การนำหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ ทฤษฎี และแนวคิดการเรียนรู้ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบระเบียบ โดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับธรรมชาติและบริบทของผู้เรียน ตลอดจนจนรายวิชาที่จัดการเรียนการสอน

3.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนโดยทั่วไปมีองค์ประกอบที่สำคัญที่ผู้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนควรคำนึงถึง ทั้งนี้มีนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศกล่าวไว้หลายท่าน ดังนี้

Anderson (1997: 521) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ส่วนประกอบ ดังนี้

- 1) หลักการ กล่าวถึง ความเชื่อ ความคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกรอบเพื่อกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องกัน
- 2) วัตถุประสงค์ เป็นสิ่งที่ผู้สอนระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การวางเป้าหมายการเรียนรู้ต้องชัดเจนเพื่อความสำเร็จในการสอน
- 3) สารการเรียนรู้ ประกอบด้วย เนื้อหา และกระบวนการสอนที่ผู้สอนเป็นผู้วางแผนการสอน
- 4) การวัดและประเมินผล เป็นการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนซึ่งดูได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกระบวนการเรียนการสอน
- 5) ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย สื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์

นอกเหนือจากนั้น Arends (2011: 7) ยังได้กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของนวัตกรรมที่เป็นประเภทรูปแบบการเรียนการสอนมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) หลักการ ตามทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- 2) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (วัตถุประสงค์) เป็นผลผลิตทางการเรียนรู้ที่ต้องการหรือความมุ่งหมายของผลสำเร็จจากการเรียนนั้น ๆ
- 3) ขั้นตอนการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน
- 4) เงื่อนไขทางสิ่งแวดล้อมในกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จหรือส่งผลไปสู่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เช่นเดียวกับ จินตนา ศิริธัญญารัตน์ (2556) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบคือ

- 1) หลักการและแนวคิด
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) ขั้นตอนการเรียนการสอน

4) การวัดและประเมินผล

ส่วน Joyce et al. (2015) ได้สรุปสาระสำคัญขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย

- 1) หลักการ คือ การกล่าวถึงแนวคิดและความเชื่อของทฤษฎีที่รองรับ ซึ่งจะเป็นตัวชี้้นำกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ให้สมบูรณ์
 - 2) จุดประสงค์ คือ การระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
 - 3) เนื้อหา คือ การระบุถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน
 - 4) กิจกรรมและขั้นตอนการเรียนการสอน คือ การระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนหนึ่ง ๆ เมื่อนำรูปแบบไปใช้
 - 5) การวัดและประเมินผล คือ การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน
- นอกจากนี้ Joyce et al. ยังได้กล่าวว่รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (The Model of Learning) มี 4 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) ขั้นตอนของรูปแบบ คือการจัดการเรียนรู้ให้เป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งในแต่ละรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะมีจำนวนขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ต่างกันไป อาจเสนอเป็นลำดับขั้น การบรรยาย การใช้แผนภาพ หรืออื่น ๆ เป็นต้น
- 2) ระบบสังคม (Social System) เป็นการอธิบายเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้
- 3) หลักการตอบสนอง (Principle of Reaction) เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ครูผู้สอนจะตอบสนองต่อพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียน อาจเป็นการให้รางวัลหรือคอยกระตุ้น ให้ผู้เรียนคิด
- 4) ปัจจัยสนับสนุน (Support System) เป็นเงื่อนไขหรือสิ่งที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

สอดคล้องกับ Kaplan (2017) ซึ่งได้กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบร่วมที่สำคัญ ดังนี้

- 1) หลักการ เป็นส่วนที่กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎี และความเชื่อที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน อันจะเป็นตัวชี้้นำการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการเรียนการสอน
- 2) จุดประสงค์ เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

3) สารและกระบวนการ เป็นส่วนที่ระบุถึงกิจกรรมและเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

4) กิจกรรมและขั้นตอนการเรียนการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ เมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

5) การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

นอกเหนือจากนั้น อุบลวรรณ ส่งเสริม (2561: 18) ยังได้กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ

- 1) หลักการ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) กิจกรรมการเรียนรู้
- 4) ปัจจัยสนับสนุน

ส่วนทีศนา แคมมณี (2563) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

- 1) มีแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ปรัชญา หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ
- 2) มีการอธิบายลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการ
- 3) มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของกระบวนการ
- 4) มีการอธิบายเทคนิคและวิธีการสอน ที่ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

Anderson (1997)	Arends (2011)	จินตนา ศิริธีธัญญา รัตน์ (2556)	Joyce et al. (2015)	Kaplan (2017)	อุบลวรรณ ส่งเสริม (2561)	ทิตนา แคมมณี (2563)	ผู้วิจัย
1.หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน	1.หลักการ	1.หลักการและแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน	1.หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน	1.หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน	1.หลักการ	1.มีแนวคิดหลักการ ทฤษฎี ปรัชญา หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ	1.หลักการ
2.วัตถุประสงค์	2.ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (วัตถุประสงค์)	2.วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน	2.จุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน	2.จุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน	2.วัตถุประสงค์	2.มีการอธิบายลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการ	2.วัตถุประสงค์
3.สาระการเรียนรู้	3.ขั้นตอนการเรียนการสอน	3. ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน	3.เนื้อหา 4.กิจกรรมและขั้นตอนการเรียนการสอน	3.สาระและกระบวนการ 4.กิจกรรมและขั้นตอนการเรียนการสอน	3.กิจกรรมการเรียนรู้	3.มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของกระบวนการ	3.ขั้นตอนการเรียนการสอน

Anderson (1997)	Arends (2011)	จินตนา ศิริรัษฎา รัตน์ (2556)	Joyce et al. (2015)	Kaplan (2017)	อุบลวรรณ ส่งเสริม (2561)	ทิตนา แหมมณี (2563)	ผู้วิจัย
						4.มีการ อธิบาย เทคนิคและ วิธีการสอน ที่ส่งผลให้ การจัดการ เรียนรู้เกิด ประสิทธิภาพ	
4.การวัด และ ประเมินผล		4.การวัด และ ประเมิน ผลของ รูปแบบ การเรียน การสอน	5.การวัด และ ประเมิน ผล	5.การวัด และ ประเมินผล			4.การวัด และ ประเมิน ผล
5.ปัจจัย สนับสนุน	4.เงื่อนไข ทาง สิ่งแวดล้อมที่ ส่งเสริม สนับสนุนให้ การเรียนการ สอนประสบ ผลสำเร็จ		6.ปัจจัย สนับสนุน การ จัดการ เรียนรู้		4.ปัจจัย สนับสนุน		5.ปัจจัย สนับสนุน

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน และระบบต่าง ๆ ข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

- 1) หลักการ คือ ทฤษฎี แนวคิดที่เป็นพื้นฐานรองรับในการจัดการเรียนการสอน หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนจะเป็นตัวชี้้นำในการกำหนดจุดประสงค์ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนการสอน
- 2) วัตถุประสงค์ คือ การระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งต้องมีการกำหนดให้ชัดเจน
- 3) ขั้นตอนการเรียนการสอน คือ การระบุถึงวิธีการปฏิบัติกิจกรรมในขั้นตอนต่างๆ เมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 4) การวัดและประเมินผล คือ การประเมินประสิทธิผลหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน
- 5) ปัจจัยสนับสนุน คือ สิ่งที่ช่วยในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ

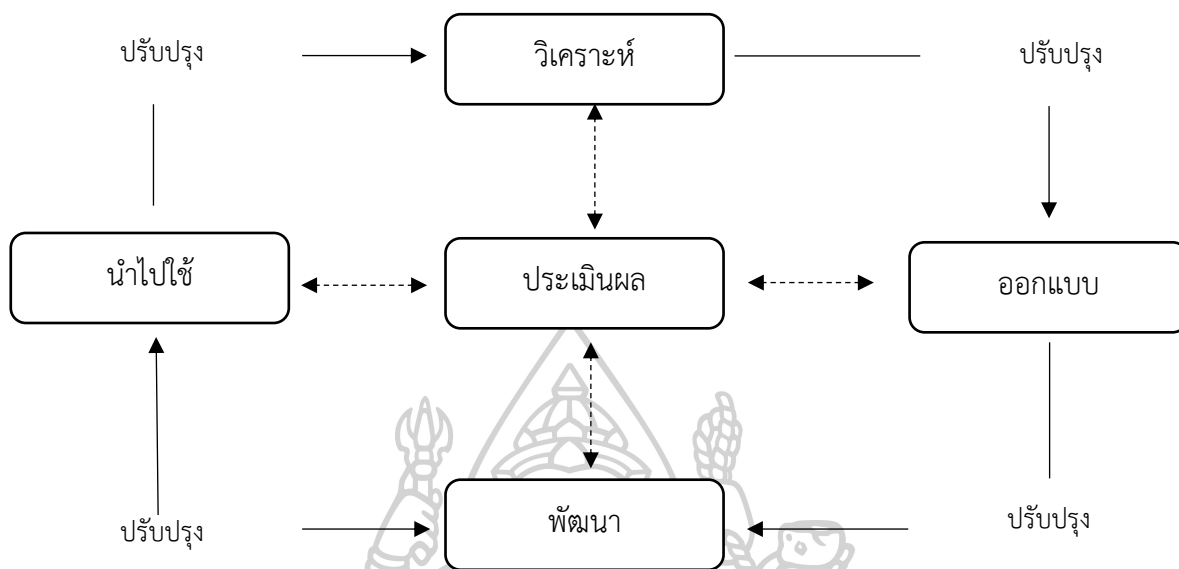
3.3 การออกแบบการเรียนการสอน

การออกแบบระบบการเรียนการสอน (instructional design) คือ วิธีการที่เรียกว่า วิธีการเชิงความรู้ (knowledge approach) และวิธีการเชิงผลิตภัณฑ์ (product approach) ตามแนวคิด วิธีการเชิงความรู้ ผู้เรียนจะถูกคาดหวังว่า ผู้เรียนไม่เพียงแต่รู้เรื่องการออกแบบการเรียนการสอนเท่านั้น แต่จะสามารถประยุกต์ใช้หลักการในการออกแบบสิ่งที่ใช้ในการเรียนการสอนได้ (Dick et al., 2005) ทั้งนี้การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพนั้น นักวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องศึกษาให้เข้าใจเพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนการสอน ดังนี้

3.3.1 การออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE Model

ADDIE Model มีที่มาจากแนวคิดเดิมของมหาวิทยาลัยฟลอริดา (University of Florida) ปรับปรุงโดย Kruse (2011) โดยการใช้วิธีการเชิงระบบมาออกแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ (analysis) เป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง 2) ขั้นตอนการออกแบบ (design) เป็นการระบุกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินการเรียน การเลือกสื่อ และวิธีการจัดการเรียนการสอน 3) ขั้นตอนการพัฒนา (development) เป็นการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนานวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล 4) ขั้นตอนการนำไปใช้ (implementation) เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมและเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง และ 5) ขั้นตอนการประเมินผล (evaluation) เป็นการประเมินแผนการจัด

การเรียนรู้ทุกระดับ และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนทุกองค์ประกอบเพื่อยืนยันประสิทธิภาพของรูปแบบ ดังแสดงในภาพที่ 12

ภาพที่ 12 การออกแบบระบบการเรียนสอนโดยใช้แบบจำลอง ADDIE model

(ที่มา: ดัดแปลงจาก Richey et al., 2011)

การออกแบบระบบการเรียนสอนโดยใช้แบบจำลอง ADDIE model มีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นตอนการวิเคราะห์เป็นรากฐานสำหรับขั้นตอนการออกแบบการสอนขั้นตอนอื่น ๆ ในระหว่างขั้นตอนนี้ จะต้องระบุปัญหา ระบุแหล่งของปัญหา และวินิจฉัยคำตอบที่ทำได้ ขั้นตอนนี้อาจประกอบด้วยเทคนิคการวินิจฉัยเฉพาะ เช่น การวิเคราะห์ความต้องการ (ความจำเป็น) การวิเคราะห์งาน การวิเคราะห์ภารกิจ ผลลัพธ์ของขั้นตอนนี้มักประกอบด้วย เป้าหมาย (goal) และรายการภารกิจที่จะสอน ผลลัพธ์เหล่านี้จะถูกนำไปยังขั้นตอนการออกแบบต่อไป

ขั้นที่ 2 การออกแบบ (Design) ขั้นตอนการออกแบบเกี่ยวข้องกับการใช้ผลลัพธ์จากขั้นตอนการวิเคราะห์ เพื่อวางแผนกลยุทธ์สำหรับพัฒนาการสอนในระหว่างขั้นตอนนี้ จะต้องกำหนดโครงสร้างวิธีการให้บรรลุถึงเป้าหมายการสอน ซึ่งได้รับการวินิจฉัยในระหว่างขั้นตอนการวิเคราะห์ และขยายผลการสอน องค์ประกอบบางประการของขั้นตอนการออกแบบอาจจะประกอบด้วย การเขียนรายละเอียดกลุ่มประชากรเป้าหมาย การดำเนินการวิเคราะห์การเรียนรู้ การเขียนวัตถุประสงค์และข้อทดสอบ เลือกกระบวนการนำเสนอ และจัดลำดับขั้นตอนการสอน ผลลัพธ์ของขั้นตอนการออกแบบ จะเป็นข้อมูลนำเข้าสำหรับขั้นตอนการพัฒนาต่อไป

ขั้นที่ 3 การพัฒนา (Development) ขั้นตอนการพัฒนาสร้างชั้นบน ขั้นตอนการวิเคราะห์และการออกแบบ จุดมุ่งหมายของขั้นตอนนี้คือสร้างแผนการสอนและสื่อของ บทเรียนในระหว่างขั้นตอนนี้จะต้องพัฒนาการสอนและสื่อทั้งหมดที่ใช้ในการสอน และเอกสาร สนับสนุนต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้อาจจะประกอบด้วยฮาร์ดแวร์ เช่น เครื่องมือสถานการณ์จำลอง และ ซอฟต์แวร์ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ขั้นที่ 4 การดำเนินการให้เป็นผล (Implementation) ขั้นตอนการ ดำเนินการให้เป็นผล หมายถึง การนำสิ่งที่แท้จริงของการสอน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบชั้นเรียน หรือ ห้องทดลอง หรือรูปแบบใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐานก็ตาม จุดมุ่งหมายของขั้นตอนนี้คือการนำส่งการสอน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขั้นตอนนี้จะต้องให้การส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนในสาร ปัจจัยต่าง ๆ สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ และเป็นหลักประกันใน การถ่ายโอนความรู้ของผู้เรียนจากสภาพแวดล้อมการเรียนไปยังการงานได้

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation) ขั้นตอนนี้วัดผลประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของการสอน การประเมินผลเกิดขึ้นตลอดกระบวนการออกแบบการสอนทั้งหมด กล่าวคือ ภายในขั้นตอนต่าง ๆ และระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ และภายหลังจากการดำเนินการให้เป็นผลแล้ว การ ประเมินผลอาจจะเป็นการประเมินผลเพื่อพัฒนา (formative evaluation) หรือการประเมินผลรวม (summative) ดังนี้

1) **การประเมินผลเพื่อพัฒนา (formative evaluation)** ดำเนินการ ต่อเนื่องในภายในและระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ จุดมุ่งหมายของการประเมินผลชนิดนี้ คือ เพื่อปรับปรุง การสอนก่อนที่จะนำแบบฉบับขั้นสุดท้ายไปใช้ให้เป็นผล

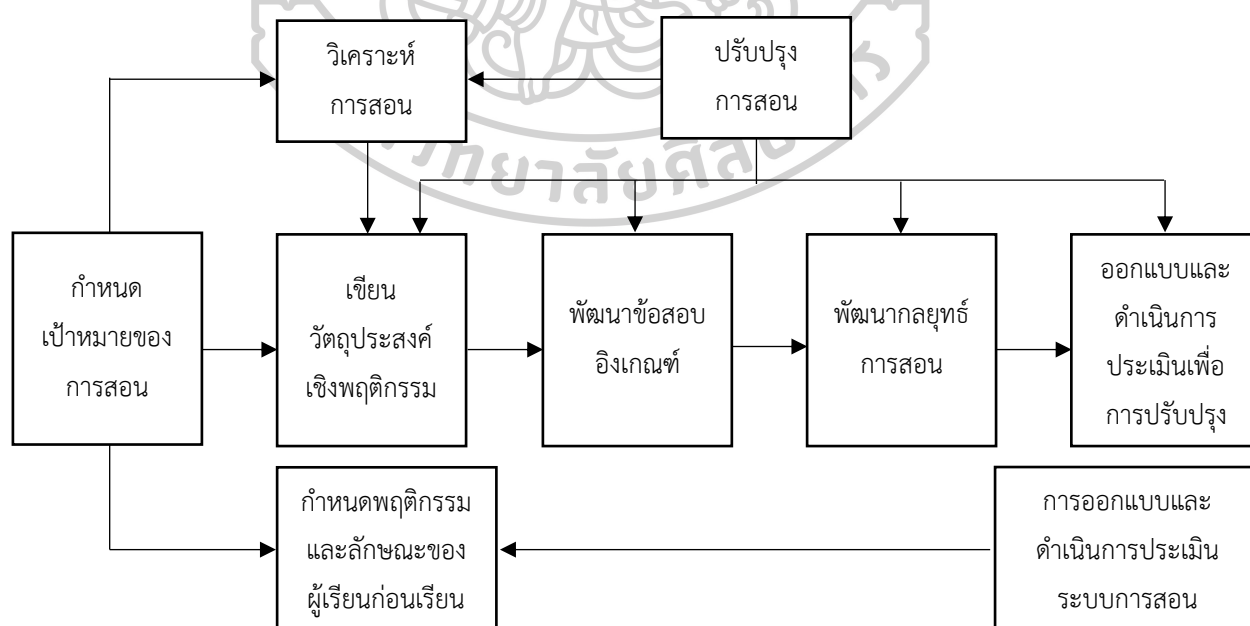
2) **การประเมินผลรวม (Summative evaluation)** โดยปกติเกิดขึ้น ภายหลังจากการสอน เมื่อแบบฉบับขั้นสุดท้ายได้รับการดำเนินการใช้ให้เป็นผลแล้ว การประเมินผล ประเภทนี้จะประเมินประสิทธิภาพการสอนทั้งหมด ข้อมูลจากการประเมินผลรวมโดยปกติมักจะถูกใช้ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการสอน เช่นจะซื้อชุดการสอนนั้นหรือไม่ หรือจะดำเนินการต่อไปหรือไม่

3.3.2 การออกแบบระบบการเรียนการสอนของ Dick, Carey and Carey Model

Dick et al. (2005) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนขึ้นอีกรูปแบบหนึ่ง โดย อาศัยวิธีการระบบ เช่นเดียวกับกับรูปแบบ ADDIE ซึ่งเป็นรูปแบบที่ง่าย แต่ก็ได้รับการยอมรับว่า สามารถนำไปประยุกต์ใช้ออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ได้ดี รูปแบบ การเรียนการสอน Dick, Carey and Carey เริ่มเผยแพร่ครั้งแรกเมื่อปี คศ.1990 หลังจากนั้น เมื่อปี คศ.1996 ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบใหม่โดยมีรายละเอียดมากขึ้น

Dick et al. ได้เสนอขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเหมาะสมสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเพราะมีขั้นตอนที่แน่นอน ชัดเจน ในการออกแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบของ Dick , Carey and Carey มี 10 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การกำหนดเป้าหมายของการสอน (identify instructional goals)
- 2) ดำเนินการวิเคราะห์การสอน (conduct instructional analysis)
- 3) กำหนดพฤติกรรมและลักษณะของผู้เรียนก่อนเรียน (identify entry behaviors, characteristics)
- 4) เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (write performance objective)
- 5) พัฒนาข้อสอบอิงเกณฑ์ (develop criterion – referenced test items)
- 6) พัฒนากลยุทธ์การสอน (develop instructional strategies)
- 7) พัฒนาและเลือกวัสดุการสอน (develop and select instructional materials)
- 8) ออกแบบและดำเนินการประเมินเพื่อปรับปรุง (design and conduct formative evaluation)
- 9) ปรับปรุงการสอน (revise instruction)
- 10) การออกแบบและดำเนินการประเมินระบบการสอน (design and conduct summative evaluation) ซึ่งสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 13

ภาพที่ 13 การออกแบบระบบการเรียนการสอนของ Dick, Carey and Carey Model

(ที่มา: ดัดแปลงจาก Dick et al., 2005)

จากการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนของ Kruse มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ และนำแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของ Dick, Carey and Carey มาใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนและดำเนินการจัดการเรียนการสอนทั้งระบบ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning)

4.1 ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning: PhenoBL) เป็นการจัดการเรียนการสอนในลักษณะองค์รวม โดยนำปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาเป็นจุดเริ่มต้นในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งต้องเป็นสิ่งสมบูรณ์ในบริบทที่แท้จริงของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะเริ่มจากการสำรวจปรากฏการณ์ด้วยมุมมองที่หลากหลายในเชิงสหวิทยาการของปรากฏการณ์ที่ศึกษา โดยใช้เทคนิควิธีการ และเครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนอาศัยแนวคิดพื้นฐานที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เองผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มาใช้ในการพัฒนาความรู้ และทักษะให้กับผู้เรียน โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้โดยบูรณาการในรายวิชาต่าง ๆ ภายใต้อุปสรรคที่เชื่อมโยงกัน (Silander, 2015b; อรรถพรณ บุตรกตัญญู, 2561: 352; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2562: 4) แนวคิดการใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่นำมาใช้ในการสอนและการเรียนรู้ เป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) แบบพหุวิทยาการที่เน้นให้ผู้เรียนศึกษาหัวข้อหรือประเด็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งแบบองค์รวมมากกว่าแยกเป็นรายวิชา จึงเป็นการทำให้ขอบเขตของการสอนแบบรายวิชาหายไปและนำไปสู่การสำรวจในเชิงสหวิทยาการของปรากฏการณ์ที่ศึกษา ซึ่งการข้ามศาสตร์สามารถช่วยให้เห็นความเกี่ยวข้องและความเข้าใจของธรรมชาติของปรากฏการณ์จากมุมมองที่หลากหลาย จึงช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง โดยอาศัยการเรียนรู้แบบสืบสอบโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนจะมีบทบาทเป็นนักแก้ปัญหาสามารถออกแบบการสำรวจเพื่อแสวงหาคำตอบหรือคำอธิบายข้อสงสัยโดยบูรณาการองค์ความรู้แต่ละศาสตร์ ตลอดจนเครื่องมือและวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (Symeonidis and Schwarz, 2016; พงศธร มหาวิจิตร, 2562: 77)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ และความคิดรวบยอดของแต่ละศาสตร์ ตลอดจนนำปรากฏการณ์ในชีวิตจริงมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ ซึ่งการสอนตามแนวคิดนี้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย กลายเป็นความรู้ที่คงทน ตลอดจนได้รับ

องค์ความรู้และทักษะใหม่ ๆ ทั้งทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ การคิดสร้างสรรค์ การออกแบบ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน โดยผู้สอนจะทำการศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างรอบคอบทุกแง่มุม โดยใช้ข้อมูล และทักษะต่าง ๆ แบบข้ามสารวิชา การเรียนรู้แบบนี้มีจุดเริ่มต้นที่แตกต่างจากวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่แบ่งความรู้ออกเป็นรายวิชาทำให้การเรียนรู้แคบ เพราะเกี่ยวข้องกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่จะสนใจศึกษาเป็นเพียงบางแง่มุมเท่านั้น หรือศึกษาเนื้อหาแบบแยกส่วน การสอนแบบนี้ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความเชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้และแก้ปัญหาได้เอง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เชื่อมโยงความรู้ให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง

4.2 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ที่ใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

การเรียนรู้ที่ใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดจากการใช้ความรู้ แล้วต่อยอดสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อสืบค้นข้อมูล โดยผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ตลอดจนได้พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ ผู้เรียนจะต้องตื่นตัวตลอดเวลาเพื่อแสวงหาคำตอบ ออกแบบการสำรวจ อธิบายสิ่งที่ต้องการรู้ (Daehler and Folsom, 2016) ซึ่งลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ที่ใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ประกอบด้วย

- 1) ปัญหาที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้ต้องมีความซับซ้อนโดยใช้ความรู้จากหลายศาสตร์เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา
- 2) ผู้เรียนลงมือปฏิบัติในการสืบเสาะการเรียนรู้โดยเริ่มจากประเด็นคำถาม โดยมีครูคอยเป็นผู้ให้คำแนะนำในด้านต่าง
- 3) เน้นให้ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็น โดยประเด็นที่นำมาอภิปรายอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ใหม่
- 4) เน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหาเกิดขึ้นจากการที่ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันในการแสวงหาคำตอบ ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการคิดแก้ปัญหา (Kompa, 2017)

นอกจากนั้น อรรถพรธม บุตรกัตถุญ (2561: 352) ยังได้กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานใช้วิธีสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบตื่นตัวในการสร้างองค์ความรู้ในตนเอง (Constructivist Active Learning Pedagogy) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) วิธีสอนนี้อยู่บนฐานแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ในตนเอง มุ่งเน้นไปที่การประเมินเชิงวิพากษ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าเนื้อหาที่ได้รับการถ่ายทอดเพียงเท่านั้น ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้แบบตื่นตัว ซึ่งหมายถึงความรู้และความหมายของการได้มาซึ่งความรู้สร้างขึ้นอย่างจริงจังแท้จริงในความคิดของผู้เรียนผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

2) วิธีสอนนี้ใช้บริบทเป็นส่วนสำคัญ เริ่มต้นจากการกำหนดคำถามหรือปัญหาของผู้เรียนผ่านปรากฏการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) โดยปรากฏการณ์ที่นำมาศึกษานั้น ต้องมีการพิจารณาความเกี่ยวข้องกับบริบทแวดล้อม มุมมองและแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลายในเชิงสหวิทยาการ เช่น คุณภาพชีวิตของมนุษย์ คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ อนุกรมวิธาน การเมืองและนโยบาย หรือแม้แต่จิตวิทยาสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค ซึ่งมีความแตกต่างจากปัญหา ทางวิชาการในรูปแบบเดิมซึ่งเป็นปัญหาที่ซับซ้อนน้อยและใช้ในทางปฏิบัติได้น้อย การแก้ปัญหาหรือการสืบเสาะในปรากฏการณ์ต้องใช้ความสามารถที่แตกต่างกันตามระดับของความซับซ้อน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

3) วิธีสอนนี้ใช้แนวคิดในการสร้างความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของผู้เรียน เป็นเงื่อนไขสำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืนในบริบททางสังคม เมื่อพิจารณาถึงความซับซ้อนตามธรรมชาติของปัญหาที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่เกิดจากการล่มสลายทางสังคมกับการขาดแรงจูงใจในการควบคุมตนเอง โดยการแก้ปัญหาที่ได้ผลนั้นเป็นการดำเนินการด้วยทีมที่ร่วมมือกันมากกว่าจะเป็นกลุ่มที่มีการแข่งขันกัน

4) วิธีสอนนี้ใช้โครงสร้างของกลุ่มการเรียนรู้ โดยการใช้คำถามหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสังเกตปรากฏการณ์ในการสืบเสาะแบบเปิด แสดงการคิดวิพากษ์และการคิดกลับไปกลับมา ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและการสร้างความเห็นร่วมกันบนพื้นฐานของการโต้แย้งกลุ่ม การเรียนรู้มีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งที่นักปรัชญาสังคม Jurgen Habermas กล่าวถึงในปรัชญาเกี่ยวกับ “สถานการณ์การพูดในอุดมคติ” เช่น “เรื่องราวทุกเรื่องที่สามารถพูดและกระทำได้ ได้รับอนุญาตให้มีส่วนร่วมในการกล่าวสุนทรพจน์หรือถ้อยความที่แสดงความคิดอย่างมีหลักการ” (หลักการรวมทางสังคม) หรือ “ทุกคนสามารถตั้งคำถามเพื่อยืนยันสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา” (หลักการของการสืบเสาะแบบเปิด) ซึ่งในการปฏิบัติในชั้นเรียนตามแนวดังกล่าว ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงมีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้นเมื่อเทียบกับงานนามธรรมแบบที่ไม่มีบริบทในรูปแบบเดิม ๆ และการไม่ได้การสนับสนุนแรงจูงใจภายในของผู้เรียน

5) วิธีสอนนี้เป็นการศึกษาความเป็นจริงที่เกิดขึ้นบนฐานปรัชญาการศึกษาการสร้างองค์ความรู้ในตนเอง ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความเป็นตัวแทนที่หลากหลายเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและมีแง่มุมต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้น โดยจะแตกต่างจากรูปแบบของการตอบคำถามเพียงคำตอบเดียว ในการศึกษาแบบเดิม ในระหว่างการวิจัยและพัฒนาในการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ผู้เรียนจะตระหนักถึงแนวคิดและการปฏิบัติที่แตกต่างหลากหลาย โดยการแก้ปัญหาในขั้นสุดท้ายเป็นผลจากการวิจัยและสังเคราะห์ซ้ำโดยทีมหรือกลุ่มการเรียนรู้ที่ไม่ใช่สมมติฐานที่เกิดจากความคิดของใครคนใดคนหนึ่ง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2562: 11) ได้ระบุว่า การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานลงสู่การปฏิบัติ ต้องออกแบบการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้จากองค์ความรู้ของศาสตร์ต่าง ๆ อย่างลุ่มลึก ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบูรณาการทั้งในสาขาเดียวกันและภายนอกสาขาวิชา โดยสามารถสรุปเป็นแนวทางได้ดังนี้

1) ครูที่ต้องการจัดการเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีความเข้าใจพื้นฐาน ดังนี้

1.1) ความรู้ในโลกสามารถหาได้จากมุมมองที่แตกต่างกัน แต่มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน

1.2) ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความรู้ได้ลุ่มลึกขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านความแตกต่างขององค์ความรู้ และธรรมชาติวิชาในแต่ละสาขา

1.3) ทุกรายวิชามีธรรมชาติวิชาที่แตกต่างกัน แต่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

1.4) บางรายวิชามีเนื้อหาบางส่วนที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน และสามารถนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมกันได้

2) การเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา ตัวอย่างเช่น

2.1) การพรรณนา (Narrative) ใช้เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงผ่านการอธิบายที่เป็นลำดับขั้นตอนและเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ผ่านการอธิบายโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ จากนั้นจึงตีความและวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากคำอธิบายต่าง ๆ แล้วลงข้อสรุปร่วมกัน

2.2) การสอนแบบ Story line ใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้คำถามขยายขอบเขตความรู้ของผู้เรียนเพื่อผู้เรียนทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว โดยมีการเรียงลำดับเหตุการณ์และคำถามจากง่ายไปยาก ซึ่งจะทำให้มีความน่าสนใจในการเรียนรู้และส่งเสริมต่อเจตคติค่านิยมทักษะและความรู้ของผู้เรียนซึ่งผู้เรียนสามารถแสดงออกผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอภิปราย การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ เพื่อสื่อสารให้เห็นถึงผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ที่ใช้ปรากฏการณ์ตามสภาพความเป็นจริง โดยผสมผสานองค์ความรู้จากศาสตร์หลายศาสตร์เข้าด้วยกัน มีการออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม โดยปรากฏการณ์ที่เลือกมาจะต้องมีความหมายต่อตัวผู้เรียน การจัดการเรียนรู้จะเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่ผ่านการสืบเสาะที่เริ่มต้นจากประเด็นคำถาม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง การแสดงความคิดเห็น และการทำงานร่วมกัน เน้นทักษะหรือวิธีการที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าความรู้ที่ได้รับ

4.3 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะใช้องค์ความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ รวมทั้งการนำเสนอข้อมูลคณิตศาสตร์ เทคโนโลยี การเรียนรู้และการออกแบบ โครงสร้างประชากรและสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และงานอาชีพ เพื่อทำความเข้าใจรอบด้านอย่างครบทุกแง่มุม ฝึกการใช้กระบวนการนำความคิดและเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการศึกษาเรียนรู้ และท้ายที่สุดผู้เรียนจะได้นำเสนอองค์ความรู้ หรือแนวทางการจัดการแก้ปัญหาอันเป็นผลผลิตจากการเรียนในรูปแบบที่สร้างสรรค์ต่อไป

ส่วนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทมากและสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ การรวบรวมข้อมูลและสรุปความเห็น โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและน่าสนใจ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ประสบการณ์เดิมและความรู้ ตลอดจนจากการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ ทั้งนี้จะพบว่าการเรียนรู้แบบ Active Learning และ PhenoBL นั้นมีความคล้ายคลึงกันมาก เนื่องจากมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการสร้างความรู้เหมือนกัน แต่จะมีจุดที่แตกต่างกันคือ Active Learning จะให้ความสำคัญต่อลักษณะของกิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้ (Process of Learning) ในขณะที่ PhenoBL จะเน้นไปที่การเลือกปรากฏการณ์มาใช้เป็นประเด็นเรื่อง (Theme) สำหรับการศึกษาเรียนรู้ (Settle, 2011; วิจารณ์ พานิช, 2556) สอดคล้องกับ Naik (2019) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ไม่ใช่วิธีการเรียนรู้แบบใหม่ แต่เป็นวิธีคิดใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสาระสำคัญคือเป็นการใช้วิธีการสอนเชิงรุกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry – based learning) การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน (Problem Based learning) หรือการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project based learning) ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.3.1 ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism)

แนวคิดที่เป็นจุดเริ่มต้นของ PhenoBL คือ การเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ (constructivism) ที่มีหลักการว่าผู้เรียนคือผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเองและข้อมูลความรู้คือผลผลิตที่ได้จากการแก้ปัญหา (Problem-Solving) เมื่อ PhenoBL ถูกนำมาใช้ในบริบทของความร่วมมือโดยผ่านการทำงานร่วมกันเป็นทีม ก็จะช่วยเสริมแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม (Socio-Constructivist) และทฤษฎีการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมสังคม (Socio-Cultural Learning Theories) ที่เห็นว่าข้อมูลความรู้มิใช่เป็นเพียงสินทรัพย์ของตัวบุคคล แต่เป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างให้เกิดบริบทแห่งสังคมความรู้ ซึ่งประเด็นหลักของทฤษฎีการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมสังคมนั้นจะครอบคลุมประติสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมทั้งหลายอันได้แก่ ระบบสัญลักษณ์ เช่น ภาษา สูตรคำนวณทางคณิตศาสตร์ และ

เครื่องมือการคิดรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นว่าผู้เรียนทุกคนจะต้องสร้างขึ้นใหม่ แต่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลความรู้และเครื่องมือที่มีอยู่แล้วโดย ผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรม (Silander, 2015b) วิธีการทั้งหลายที่มีรากฐานกำเนิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบ Constructivism จึงเอื้อต่อการเรียนรู้แบบ PhenoBL ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม การแก้ปัญหาในชีวิตจริง การเรียนรู้แบบโครงการ การสืบเสาะ ความรู้ และการให้ตัวช่วยเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งต่างก็มีลักษณะร่วมกันคือ ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้เอง โดยครูจะแสดงบทบาทเป็นผู้อำนวยการความสะดวก ชี้แนะ และจัดกระบวนการเรียนรู้ มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้ความรู้ ผู้เรียนจะถูกมองว่าเป็นผู้ที่ตื่นตัวในการมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่งความรู้ (Symeonidis & Schwarz, 2016)

ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความเชื่อว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และสร้างความหมายจากการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและบุคคลอื่น ๆ ซึ่งทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) แบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ Cognitive Constructivism และ Social Constructivism โดยนักการศึกษาสำคัญที่เสนอแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ได้แก่ Piaget, Vygotsky แนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติของความรู้ของมนุษย์ ซึ่งมีความหมายทั้งในเชิงจิตวิทยาและเชิงสังคมวิทยา ทฤษฎีด้านจิตวิทยาเริ่มต้นด้วย Piaget ที่เสนอไว้ว่า การเรียนรู้ของเด็กเป็นกระบวนการส่วนบุคคลที่มีความเป็นเอกฉันท์ ส่วน Vygotsky (1978) ได้ขยายขอบเขตการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลว่าเกิดจากการสื่อสารทางภาษากับบุคคลอื่น ซึ่งผลงานเป็นที่ยอมรับกันในประเทศรัสเซียและเริ่มเผยแพร่สู่ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ในยุโรป สำหรับทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวการสร้างความรู้ (Constructivism) จัดเป็นทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม (Cognitive Psychology) มีรากฐานมาจากผลงานของ Ausubel และ Piaget (ลักษณะ สรีวิวัฒน์, 2557: 185 - 188) โดยมีวิธีการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- 1) การแก้ปัญหาเพื่อการเรียนรู้
- 2) การนำเสนอผลงานชิ้นงานให้ปรากฏแก่สายตาหลายด้าน หลายมิติหรือการจัดทำสื่อแนะแนวทาง คำแนะนำ
- 3) การกำกับดูแลหรือการฝึกงาน
- 4) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning)
- 5) การเรียนรู้โดยการสืบค้น (Discovery learning)
- 6) การเรียนรู้โดยการกำหนดสถานการณ์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความเชื่อว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาได้ด้วยตนเอง ผ่านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม โดยที่ผู้สอนไม่สามารถที่จะปรับโครงสร้างทาง

สติปัญญาให้กับผู้เรียนได้ แต่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้กับผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนสามารถทำได้หลายวิธี เช่น กรณีศึกษา การนำเสนอผลงาน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหา การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ตลอดจนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

4.3.2 แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – Based learning : PBL)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เกิดจากแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลกเป็นบริบทของการเรียนรู้ (Learning Context) โดยปัญหาที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ บางครั้งอาจเป็นปัญหาของสังคมที่ครูผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดจากสถานการณ์ข่าว เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเรียนรู้จากการเรียน (learning to learn) เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในกลุ่ม การปฏิบัติและการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) นำไปสู่การค้นคว้าหาคำตอบหรือสร้างความรู้ใหม่บนฐานความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีมาก่อนหน้านี้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ และคิดแก้ปัญหา โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.2.1 ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) ไว้ดังนี้

Cunningham and Cordeiro (2003: 323) กล่าวถึง PBL ว่าเป็นการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นแบบฝึกหัด ซึ่งมีกระบวนการแสวงหาคำตอบที่สอดคล้องกับปรัชญาคอนสตรัคติวิสต์ และเน้นปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันเพื่อฝึกให้นักเรียนแก้ปัญหา ส่วน Barell (2006: 7) ระบุว่า เป็นกระบวนการแสวงหาคำตอบในสิ่งที่อยากรู้ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และจะต้องเป็นปัญหาที่มีความไม่ชัดเจน มีคำตอบที่ถูกต้องได้หลายคำตอบ สอดคล้องกับ Akcay (2009: 20) ระบุว่า เป็นวิธีการเรียนรู้แบบสืบสอบ นักเรียนเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ที่ต้องเรียนรู้ โดยใช้คำถามนักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหา เช่นเดียวกับ Barrett (2010: 165) กล่าวในทิศทางเดียวกันว่า เป็นการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยการเล่นปัญหา มีการค้นคว้าทำงานร่วมกัน อภิปรายสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ พร้อมทั้งนำเสนอ นอกเหนือจากนั้น สิรินทรา มินทะชาติ (2556: 12) ยังได้กล่าวว่า การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีการกำหนดปัญหาที่มีแนวทางการแก้ไขอย่างหลากหลาย เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเรียนรู้จะเน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเองและกระบวนการกลุ่มเล็ก ผู้สอนมีหน้าที่อำนวยความสะดวก

สะตวก ดังเช่น นภสร เรือนโรจน์รุ่ง (2558: 4) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้สถานการณ์ปัญหาเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และแสวงหาความรู้เพื่อนำมาใช้ค้นหาคำตอบ ส่วน รุสตา จะปะเกีย (2558: 14) กล่าวว่า เป็นการเริ่มต้นจากสถานการณ์เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง กระตุ้นความสนใจใคร่รู้ อีกทั้งยังส่งเสริมการค้นคว้าจนสามารถแก้ปัญหาและค้นพบคำตอบ

สรุปได้ว่า การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) คือ การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเสนอปัญหา ค้นคว้าทำงานร่วมกัน เพื่อแสวงหาคำตอบ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง โดยในการเรียนรู้จะใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ เกิดความต้องการที่จะใฝ่หาความรู้จากวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา และศึกษาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา

4.3.2.2 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

White (2001) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 7 ประเด็น ดังนี้

- 1) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 2) รวมกลุ่มขนาดเล็ก
- 3) ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก
- 4) ใช้ปัญหากระตุ้นความรู้ของผู้เรียน
- 5) ปัญหาจะต้องเป็นลักษณะปลายเปิด
- 6) ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา
- 7) มีการประเมินผลตามสภาพจริง

Hung et al. (2008: 488 - 489) สรุปลักษณะสำคัญว่า

1) เรียนรู้ด้วยการจำลองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ปัญหาต้องมีหลายคำตอบหรือมีวิธีการแก้ปัญหาได้หลายทาง

- 2) นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้
 - 3) เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบร่วมมือกันรับผิดชอบ
- สำหรับการสร้างปัญหาในการเรียนรู้ มีกระบวนการการประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน

- 4) ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก
- 5) เป็นการสะท้อนคิดด้วยตนเอง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากการจำลองสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การ

เรียนรู้เป็นได้ทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเอง และกิจกรรมกลุ่มที่รวมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ผู้เรียนจะค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งปัญหานั้นต้องมีลักษณะเป็นปลายเปิด ปัญหาที่ใช้ต้องมีแนวทางแก้ไขที่หลากหลายวิธี ครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก คอยแนะนำช่วยเหลือผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ตลอดจนคอยสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดและแก้ปัญหา ใช้ปัญหาในการกระตุ้นความรู้ของผู้เรียน มีการประเมินผลตามสภาพจริง และให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิดด้วยตนเอง

4.3.2.3 ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

Abdalla et al. (2011) กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) อธิบายลักษณะของปัญหา
 - 2) ทำความเข้าใจปัญหา ระบุปัญหาหลักและปัญหารอง เลือกปัญหาไปศึกษาค้นคว้าวิธีการแก้ไข
 - 3) วิเคราะห์ปัญหา ระดมสมองเพื่อวิพากษ์ปัญหาร่วมกันและค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหา
 - 4) จัดประเภทของปัญหา ตัดปัญหาที่ไม่เกี่ยวข้องออก และอธิบายปัญหาให้ชัดเจน
 - 5) กำหนดวิธีการแก้ปัญหา เพื่อให้ทราบแนวทางการแก้ปัญหา ระบุเป้าหมายในการแก้ปัญหา และค้นหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา
 - 6) ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองตามจุดมุ่งหมายของตนเอง
 - 7) อภิปรายแนวทางที่ศึกษาค้นคว้าเพื่อใช้แก้ปัญหาให้กลุ่มฟัง เพื่อร่วมกันตัดสินใจ เลือกแนวทางการแก้ปัญหา และนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว
- ส่วน Bokonjic et al. (2014) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้

- 1) ทำความเข้าใจปัญหาหรือสถานการณ์
- 2) ระบุปัญหาสำคัญจากสถานการณ์
- 3) ระดมสมอง อภิปรายปัญหา
- 4) จัดประเภทปัญหาและตั้งสมมติฐาน
- 5) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วางแผนการแก้ปัญหา การค้นคว้าข้อมูล และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาร่วมกัน
- 6) ค้นคว้าข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการแก้ปัญหา และตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหา

7) นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา และสะท้อนผลการหาวิธีการแก้ปัญหา

นอกจากนั้น วิชา เล่าเรียนดี (2556: 111) ได้สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) จัดกิจกรรมให้นักเรียนเผชิญกับปัญหา
- 2) แบ่งกลุ่มให้นักเรียนได้อภิปรายและเรียนรู้ร่วมกัน
- 3) ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนถามคำถามในสิ่งที่สงสัยและไม่รู้เกี่ยวกับปัญหา

- 4) นักเรียนร่วมกันคิดหาวิธีการแก้ปัญหา วางแผนแก้ปัญหา ระบุสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการ

- 5) นักเรียนร่วมกันหาความรู้และรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา

- 6) นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหา หาคำตอบของปัญหาที่เลือก นำเสนอผลการแก้ปัญหาหรือผลการเรียนรู้ โดยอาจนำเสนอในรูปแบบของโครงงาน การแสดงนิทรรศการ เป็นต้น

ทั้งนี้ นภสร เรืองโรจน์รุ่ง (2558: 4) ได้แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดปัญหา ครูเสนอสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนหาคำตอบ

- 2) ทำความเข้าใจกับปัญหา ผู้เรียนอธิบายถึงลักษณะของปัญหา

- 3) ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา จากนั้นจึงมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่มเพื่อสรุปประเด็นปัญหาและระบุสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้อย่างสมเหตุสมผล

- 4) สังเคราะห์ความรู้ นักเรียนสามารถสรุปและประเมินผลข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้าว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด จากนั้นจึงมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม และลงข้อสรุปของกลุ่ม

- 5) สรุปและประเมินค่าของคำตอบ นักเรียนต้องดำเนินการตรวจสอบ แนวคิดสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

- 6) นำเสนอและประเมินผลงาน นำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลายผู้เรียน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกันประเมินผลงาน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความเชื่อว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยครูมีบทบาทเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน ทั้งนี้แนวคิดการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based learning) ก็มีลักษณะสำคัญคล้ายคลึงกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) โดยเป็นการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิดแก้ปัญหา

4.4 องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

Silander (2015b) กล่าวว่า ประกอบด้วยมิติที่เกี่ยวข้องกัน 5 ประการ ประกอบด้วย

1) ความเป็นองค์รวม (Holisticity) การเรียนรู้หลากหลายองค์ความรู้ผสมผสานกัน (Multi Disciplinarity) ให้ความสำคัญกับการสำรวจผ่านปรากฏการณ์ที่เป็นระบบด้วยความเข้าใจสถานการณ์ปัจจุบันและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง

2) สภาพจริง (Authenticity) ใช้วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการที่จำเป็นเพื่อแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนและชุมชน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาชีพจากหลากหลายสาขาวิชาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนแห่งการเรียนรู้ และผู้เรียนได้รับการส่งเสริมทางวัฒนธรรมและการปฏิบัติด้วยความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง

3) บริบท (Contextuality) การเรียนรู้ปรากฏการณ์จากสิ่งที่เป็นระบบ สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน

4) การเรียนรู้แบบสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – Based inquiry learning) โดยแต่ละคนตั้งคำถามด้วยตนเองและร่วมกันหาคำตอบ

5) กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) ผู้เรียนสามารถวางแผนกระบวนการเรียนรู้โดยการสร้างภาระงานการเรียนรู้ของตนเองและใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับผู้เรียนที่จะช่วยให้ก้าวไปไกลกว่าสิ่งที่ผู้เรียนรู้ในปัจจุบันและอะไรที่รู้แล้ว

ในส่วนของมิติทั้ง 5 ที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม นำไปสู่การออกแบบกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อสร้างมุมมององค์รวมและสภาพจริง

ส่วน Fields (2019) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์ ไว้ 7 ประเด็น ดังนี้

1) ข้ามวิชา (cross-curricular) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีสหวิชามาประกอบเข้าด้วยกัน

2) หลากหลายวัฒนธรรม (multi-cultural) เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ภูมิหลังของผู้เรียน และเป็นการเรียนรู้จากบริบทวัฒนธรรมต่าง ๆ

3) มุมมองจากทั่วโลก (global perspective) กระบวนการจัดการเรียนการสอน หลากหลายมุมมอง นอกห้องเรียน

4) ร่วมมือ (collaborative) ร่วมกันเรียนรู้ ผ่านการลงมือกระทำ โดยมีผู้เชี่ยวชาญ และครูร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5) ผู้เรียนเป็นสำคัญ (student-Centered) จัดกระบวนการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก

6) การคิดเชิงวิพากษ์ (critical Thinking) ผู้เรียนร่วมกันศึกษา แล้วแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

7) บางสิ่งที่เป็นส่วนตัว (personal) การศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับผู้เรียน นอกเหนือจากนั้น Tissington (2019) อธิบายถึงองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน 5 ประการ คือ

1) มีลักษณะของศาสตร์การสอนแบบคอนสตรัคติวิสต์ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนรู้เชิงรุก

2) ผู้เรียนต้องอาศัยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากหลากหลายสาขาวิชาเพื่อแก้ปัญหา

3) มุ่งความสนใจไปยังสภาพของโลกแห่งความเป็นจริง

4) เป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียนทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การระบุปัญหา เสนอแนวทางแก้ไข และศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง

5) มีลักษณะของการวิจัยและการค้นพบ โดยผู้เรียนได้ลงมือค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป

สอดคล้องกับ ออมวจิ พิบูลย์ และ กิตติชัย สุธาสิโนบล (2564) ซึ่งได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานควรมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย 4 ประการ ดังนี้

1) ความเป็นองค์รวม คือ มีการศึกษาปรากฏการณ์อย่างเป็นองค์รวมแบบบูรณาการข้ามวิชา

2) สภาพจริง คือ นำเอาปรากฏการณ์ที่สอดคล้องกับความจริงมาศึกษาเรียนรู้

3) กระบวนการเรียนรู้มีลักษณะคล้ายกับการวิจัยขนาดย่อม

4) ผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผู้นำตนเองในการเรียนรู้ มีบทบาทเชิงรุกในการศึกษาปรากฏการณ์ที่สนใจ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้
ปรากฏการณ์เป็นฐานได้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

Silander (2015)	Fields (2019)	Tissington (2019)	อมวจิ พิบูลย์ และกิตติชัย สุธา สิโนบล (2564)	ผู้วิจัย
ความเป็น องค์รวม (Holisticity)	ข้ามวิชา (cross- curricular)	ประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ใน การแก้ปัญหา	ความเป็นองค์รวม	ความเป็น องค์รวม
สภาพจริง (Authenticity)	หลากหลาย วัฒนธรรม (multi-cultural)	สภาพของโลกแห่ง ความเป็นจริง (Real-World Focus/ Authenticity)	สภาพจริง	สภาพจริง
บริบท (Contextuality)	มุมมองจาก ทั่วโลก (global perspective)	การวิจัยและการ ค้นพบ (Research and Discovery)	กระบวนการ เรียนรู้ที่มีลักษณะ คล้ายกับการวิจัย ขนาดย่อม	การวิจัย
การเรียนรู้แบบ สืบเสาะโดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน (Problem – Based Inquiry learning)		การเรียนรู้โดยผู้เรียน (Student Led) ผู้เรียนระบุปัญหา เสนอแนวทางแก้ไข และศึกษาค้นคว้า ข้อมูลด้วยตนเอง		การเรียนรู้ โดยใช้ ปัญหา
กระบวนการ เรียนรู้ (Learning process)	ร่วมมือ (collaborative) ผู้เรียนเป็นสำคัญ (student- centered)	การสอนแบบคอน สตรัคติวิสต์ เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ผู้เรียนเป็น สำคัญ

Silander (2015)	Fields (2019)	Tissington (2019)	อมวจิ พิบูลย์ และกิตติชัย สุธาสิโนบล (2564)	ผู้วิจัย
	การคิดเชิงวิพากษ์ (critical thinking)			
	บางสิ่งที่เป็นส่วนตัว (personal)			

จากตารางที่ 3 องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ออกมาเป็น 5 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1) ความเป็นองค์รวม การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการสอนแบบบูรณาการ โดยมีการใช้องค์ความรู้จากหลากหลายวิชาในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจทดลอง และแก้ปัญหาผ่านปรากฏการณ์อย่างเป็นองค์รวม

2) สภาพจริง การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการสอนโดยใช้สภาพแวดล้อมที่แท้จริง โดยนำเอาปรากฏการณ์ตลอดจนประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงมาใช้ในการเรียนการสอน โดยมีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

3) การวิจัย การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือชั้นเรียนภายใต้สถานการณ์จริง ผ่านการลงมือค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป ในการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องตั้งคำถาม คิด วิเคราะห์ แยกแยะ และสังเคราะห์ข้อมูลขึ้นมาเพื่อหาคำตอบของปัญหา

4) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหา การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ด้วยการตั้งคำถาม และร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการร่วมมือกันคิด และหาคำตอบ ผ่านการลงมือกระทำด้วยการเรียนรู้ที่มีลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก

5) ผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเป็นผู้ระบุปัญหา เสนอแนวทางแก้ไข คิดวิเคราะห์ แยกแยะ และสังเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งสิ่งที่นำมาศึกษามักมีความเชื่อมโยงกับสิ่งที่พบในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

4.5 ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

Daehler and Folsom (2016) ได้เสนอขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ดังนี้

1) เลือกปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ (select an interesting phenomenon) โดยครูจะต้องเป็นผู้ที่คัดเลือกปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริง โดยพิจารณาจากความเหมาะสมความสอดคล้องกับประสบการณ์และบริบทของนักเรียน และที่สำคัญต้องเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมที่มีความน่าสนใจ รวมทั้งน่าค้นหาต่อทั้งตัวนักเรียนและตัวครูเอง

2) วิเคราะห์คุณค่าของบทเรียน (analyze the utility of existing lessons) ครูจะต้องเป็นผู้พิจารณาว่าตัวของนักเรียนจะได้เรียนรู้อะไรบ้างจากปรากฏการณ์ที่ศึกษา และจะมีการประยุกต์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีไปสู่ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างไร ซึ่งในบางปรากฏการณ์อาจจะมีบางประเด็นที่ศึกษาไม่เหมาะสมกับนักเรียน หรือไม่สามารทำให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ที่สำคัญได้ ครูอาจจะต้องออกแบบการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมเสริมเพิ่มเติมขึ้นมา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตรงตามเป้าหมาย หรืออาจจะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหรือมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ มาช่วยออกแบบด้วยก็ได้

3) วางลำดับกิจกรรม (plan a sequence of activities) เริ่มต้นด้วยการสังเกตปรากฏการณ์และมีการระดมความคิดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียน เพื่อสำรวจแนวคิดและนำไปสู่การตั้งคำถามโดยครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในแสดงออกทางความคิดอย่างอิสระพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและมองเห็นความเป็นไปได้เกี่ยวกับปรากฏการณ์เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนสนใจ

4) วางแผนการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน (make a plan for how you will know students have made sense of phenomenon) ผู้เรียนแสดงความเข้าใจผ่านรูปแบบที่หลากหลาย เช่น อธิบายความเข้าใจในรูปแบบงานเขียน นำเสนอสไลด์ นำเสนอโปสเตอร์ หรือนำเสนอแบบอื่น ๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวคิดหรือความรู้ที่นักเรียนสร้างขึ้นรวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้ความรู้จากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้อย่างเกิดประโยชน์

ส่วน Islakhiah et al. (2017) ได้สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ดังนี้

1) สังเกตปรากฏการณ์ (Observe the phenomenon) เป็นขั้นที่ครูนำเสนอปรากฏการณ์เพื่อช่วยนักเรียนในการสร้างคำอธิบาย

2) เขียนคำอธิบายเบื้องต้น (Compose an initial explanation) โดยนักเรียนพัฒนาคำอธิบายเบื้องต้น เกี่ยวกับกระบวนการและสาเหตุของปรากฏการณ์

3) ตรวจสอบ (Investigation) ชั้นนี้ นักเรียนจะทำการสืบเสาะหาคำตอบเป็นกลุ่ม ระบุงระบวนการที่เกิดขึ้นและสาเหตุความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์

4) รวบรวมคำอธิบายสุดท้าย (Compile the final explanation) โดยผู้เรียน ตรวจสอบและรวบรวมคำอธิบาย

5) ให้เหตุผล (Giving reasons) ด้วยการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง ผู้เรียน

นอกเหนือจากนั้น Nordberg and Luttilla (2019) สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ดังนี้

1) เลือกปรากฏการณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน ซึ่งต้องมีลักษณะเป็นปรากฏการณ์ที่ใกล้ตัวนักเรียนหรือมีความสำคัญต่อชีวิตของนักเรียน โดยอาจเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นไปแล้ว กำลังเกิดขึ้น หรือกำลังจะเกิดขึ้นก็ได้ ซึ่งปรากฏการณ์นี้ต้องมีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร

2) ใช้กระบวนการ PEE ในการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์ที่เลือกโดยแต่ละขั้นตอนของกระบวนการมีรายละเอียด ดังนี้

2.1) P (Planning) คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูผู้สอนในแต่ละวิชาเริ่มต้นจากการคัดเลือกเนื้อหาจากมาตรฐานและตัวชี้วัดที่สามารถจัดการเรียนรู้ร่วมกันได้แล้ว ร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อธรรมชาติวิชานั้น

2.2) E (Execution) คือ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยการค้นคว้าอย่างหลากหลาย ออกแบบการประเมินเชิงปฏิบัติในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง อภิปรายโต้เถียงเชิงวิชาการเพื่อพัฒนาความรู้ของตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งให้แรงเสริมทางบวกแก่นักเรียนให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจและกล้าที่แสดงความเป็นตัวตนของตนเอง

2.3) E (Evaluation) คือ การประเมิน เป็นการประเมินระหว่างเรียนที่สะท้อนให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียน โดยมีลักษณะการประเมินที่หลากหลาย เช่น การประเมินโดยครู เพื่อน ผู้ปกครอง และผู้เรียนประเมินตนเอง จุดมุ่งหมายของการประเมินที่ไม่ใช่มุ่งเน้นเกรดหรือผลการเรียน แต่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาตัวเองยิ่งขึ้น โดยที่ทุกคนสามารถพัฒนางานของตนเองในกรอบที่กำหนด ซึ่งการประเมินอาจกำหนดคะแนนให้อยู่ในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง แต่มีการประเมินร่วมกันของครูมากกว่าหนึ่งคน หรือกำหนดให้อยู่ในรายวิชาทั้งสองวิชาก็ได้ตามความเหมาะสม

ตะวัน ไชยวรรณ และ กุลนิตา นกุลธรรม (2564) ได้แบ่งขั้นตอน 5 ขั้น ดังนี้

1) เลือกปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ

โดยเลือกให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ซึ่งปรากฏการณ์ควรมีลักษณะเป็นชุด

2) วิเคราะห์อัตราประโยชน์ของบทเรียน

โดยผู้เรียนวิเคราะห์ถึงประโยชน์ที่จะได้รับ และการนำไปประยุกต์ใช้จากการศึกษาบทเรียน

3) ดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้เรียนมีส่วนร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดขั้นตอน และวิธีการหาคำตอบ ดำเนินการศึกษาค้นคว้ารายบุคคลและรายกลุ่มด้วยวิธีการที่หลากหลาย สังเกตปรากฏการณ์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและตั้งคำถามเพื่อเป็นประเด็นในการหาคำตอบ ผู้สอนสนับสนุน และกระตุ้นผู้เรียนโดยใช้คำถาม เช่น “จากปรากฏการณ์ที่สังเกตมีประเด็นอะไรที่อยากเรียนรู้” เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่สังเกต ช่วยกันวางแผนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดขั้นตอนและวิธีการหาคำตอบ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ไปสู่การลงข้อสรุป

4) สังเคราะห์ความรู้และลงข้อสรุป

ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้าหาคำตอบมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อภิปรายผล และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มา เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ นำไปสู่การลงข้อสรุป

5) ตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนผ่านการอธิบาย

ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ผ่านการนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานได้ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

Daehler and Folsom (2016)	Islakhiyah et al. (2017)	Nordberg and Luttila (2019)	ตะวัน ไชยวรรณ และกุลนิตา นุกุลธรรม (2564)	ผู้วิจัย
เลือกปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ	สังเกตปรากฏการณ์	เลือกปรากฏการณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน	เลือกปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ	การเลือกปรากฏการณ์
วิเคราะห์คุณค่าของบทเรียน	เขียนคำอธิบายเบื้องต้น		วิเคราะห์อรรถประโยชน์ของบทเรียน	การวิเคราะห์คุณค่า
วางลำดับกิจกรรม		การวางแผนการจัดการเรียนรู้	ดำเนินการศึกษาค้นคว้า	การวางแผน
	ตรวจสอบ	การดำเนินการ		
	รวบรวมคำอธิบายสุดท้าย	การจัดการเรียนรู้		
วางแผนการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน	ให้เหตุผล	การประเมิน	ตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนผ่าน การอธิบาย	การตรวจสอบความเข้าใจ

จากตารางที่ 4 ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็น 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) **ขั้นการเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection)** เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงและกำลังเป็นปัญหาที่น่าสนใจในปัจจุบัน สังเกตปรากฏการณ์ ตั้งคำถามย่อย ๆ และเลือกปรากฏการณ์ปัญหาที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา และส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย จากนั้นร่วมกันสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเหตุผลและความรู้เดิมที่มีต่อปรากฏการณ์ที่เลือก

2) **ขั้นการวิเคราะห์คุณค่า (Analysis)** เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัยและนักศึกษาที่คาดว่าจะได้รับ หลังจากเรียนรู้ปรากฏการณ์ที่เลือกศึกษา และพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือก ว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร

3) **ขั้นการวางแผน (Planning)** เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามถึงประเด็นที่สนใจ และมีผลกระทบกับเด็กปฐมวัยจากปรากฏการณ์ที่เลือกเรียนรู้ จากนั้นร่วมกันวางแผนถึงวิธีการในการสำรวจตรวจสอบ สืบค้นความรู้ที่เป็นคำตอบ จากแหล่งข้อมูลหรือสื่อต่าง ๆ ผ่านการอภิปรายร่วมกัน โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) แล้ววางแผนลำดับและวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาคำตอบ

4) **ขั้นการดำเนินการ (Operation)** เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาร่วมกันลงมือปฏิบัติการสืบเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลและสื่อที่หลากหลาย ทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคลตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้ร่วมกันวางแผนในขั้นที่ 3 เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหา ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและเป็นข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์นั้น ๆ แล้วนำเสนอผลการสืบค้นโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้น นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ แล้วนำเสนอผลการเรียนรู้มาร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม จากนั้นนักศึกษาแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกันออกแบบไปใช้ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนจริง และประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบ โดยอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ ตลอดจนประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

5) **ขั้นการตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup)** เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา โดยให้นักศึกษานำเสนอผลของการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์โดยนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ แล้วร่วมกันสะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ ผ่านการเขียนคำอธิบาย หรือออกแบบสไลด์นำเสนอ หรือสรุปในรูปของโปสเตอร์ หรือการจัดทำสารนิทัศน์ จากนั้นนักศึกษาร่วมกันระดมความคิดเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน สรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้กับ

ปรากฏการณ์ในชีวิตจริงมาเป็นแนวทางในการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นองค์รวม มีการเรียนการสอนที่เป็นสภาพจริง ภายใต้การเรียนรู้โดยใช้หลักการวิจัยในการค้นหาคำตอบของปัญหาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญภายใต้ขั้นตอน 5 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นการเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) 2) ขั้นการวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) 3) ขั้นการวางแผน (Planning) 4) ขั้นการดำเนินการ (Operation) และ 5) ขั้นการตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup) ที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ และการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษาครู

สรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้กับปรากฏการณ์ในชีวิตจริงมาเป็นแนวทางในการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นองค์รวม มีการเรียนการสอนที่เป็นสภาพจริง ภายใต้การเรียนรู้โดยใช้หลักการวิจัยในการค้นหาคำตอบของปัญหาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญภายใต้ขั้นตอน 5 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นการเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) 2) ขั้นการวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) 3) ขั้นการวางแผน (Planning) 4) ขั้นการดำเนินการ (Operation) และ 5) ขั้นการตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup) ที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ และการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษาครู

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

งานวิจัยในประเทศ

อรพรรณ บุตรกัตัญญ (2561) ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสำหรับนิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ 1-2 สาขาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยทั้งนิสิตภาคปกติและนิสิตในโครงการพิเศษในภาคต้นปีการศึกษา 2560 โดยเลือกปรากฏการณ์ “การเล่นตามรอยพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเล่นที่มีต่อเด็กปฐมวัยผ่านประสบการณ์ช่วงวัยเด็กของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ส่งผลต่อพระอัจฉริยภาพที่หลากหลายของพระองค์ โดยมีการศึกษาปรากฏการณ์ร่วมกันและออกแบบการจัดกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่า 1) นิสิตชั้นปีที่ 1 ภาคปกติ ในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 3 คน มีความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการเล่น วิธีการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้น จากการเล่นในช่วงปฐมวัย มีทักษะในการสืบค้นข้อมูล การใช้เทคโนโลยี การนำเสนอ และการอภิปราย รวมทั้งเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเล่นตามรอยพระยุคลบาทที่สะท้อนพระอัจฉริยภาพในรูปแบบที่หลากหลายที่มีผลจากการเรียนรู้ และการพัฒนา

ความสามารถที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง 2) นิสิตชั้นปีที่ 2 ในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 2 คน มีเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการเล่น วิธีการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้นจากการเล่นในช่วงปฐมวัย นิสิตออกแบบกิจกรรมการเล่นที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปะและคณิตศาสตร์ตามวัยของเด็กปฐมวัย มีทักษะในการสืบค้นข้อมูล การใช้เทคโนโลยี การนำเสนอ การอภิปราย การเขียนแผน และการจัดประสบการณ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเล่นตามรอยพระยุคลบาทที่สะท้อนพระอัจฉริยภาพในรูปแบบที่หลากหลายที่มีผลจากการเรียนรู้ และการพัฒนาความสามารถที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

พงษ์สิทธิ์ สิงห์อินทร์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสุขภาวะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบความฉลาดทางสุขภาวะระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความฉลาดทางสุขภาวะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัศนธร จุ้ยสวัสดิ์ (2564) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เรื่อง จลนศาสตร์เคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง จลนศาสตร์เคมีของนักเรียน และ 2) ศึกษาพัฒนาการด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ เรื่อง จลนศาสตร์เคมี ส่งผลให้มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์อยู่ที่ 71.60 ± 12.15 และ 2) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เรื่อง จลนศาสตร์เคมี ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์อยู่ที่ 83.15 ± 12.29

สุชานันท์ วรพัฒนานนท์ (2565) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา เรื่อง ปรากฏการณ์ของโลกและภัยธรรมชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา เรื่อง ปรากฏการณ์ของโลกและภัยธรรมชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 2) ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานในการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา เรื่อง ปรากฏการณ์ของโลกและภัยธรรมชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหามีลักษณะ ดังนี้ 1.1) ครูควรเลือกปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ตัวอย่างที่ใกล้

ตัวนักเรียน นึกถึงบริบทของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในสถานการณ์นั้น ๆ 1.2) มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือ 1.3) สถานการณ์ตัวอย่างควรจะมีคุณสมบัติสอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่ให้นักเรียนศึกษาเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจและเชื่อมโยง ซึ่งจะนำไปสู่การอธิบายต่อปรากฏการณ์หลักได้ 1.4) เน้นรูปแบบการทำงานกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และสามารถวิเคราะห์และประเมินจากมุมมองที่หลากหลายจากการอภิปรายร่วมกันภายในกลุ่มไปใช้ตีความข้อมูล และการสรุปจากการวิเคราะห์จึงมีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) ผลของการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเรื่องปรากฏการณ์ของโลกและภัยธรรมชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน พบว่า ในภาพรวมสูงขึ้นจากร้อยละ 49.75 เป็น 81.25 (ระดับน้อยเป็นระดับมาก) และมีระดับทักษะในแต่ละองค์ประกอบเป็นดังนี้ ด้านการให้เหตุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านใช้วิจารณญาณและการตัดสินใจ และด้านการแก้ปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านใช้การคิดอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับปานกลาง

ชุดิกานต์ เอี้ยวเล็ก และ อรทัย อนุรักษวัฒน์ (2565) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาครู 2) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาครูที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ($p < .05$) เด็กปฐมวัยเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะและกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษาครูรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.58$)

มงคล จิตรโสภิน (2566) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะไทยแลนด์ 4.0 ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะไทยแลนด์ 4.0 ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 2) ประเมินทักษะไทยแลนด์ 4.0 ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า 1) คะแนนความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 2 ด้าน นอกนั้นมีความเหมาะสมในระดับมาก 2) คะแนนทักษะไทยแลนด์ 4.0 ของนักศึกษาสาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัยโดยรวม นักศึกษามีทักษะในระดับดี เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีทักษะในระดับดีมาก 6 ทักษะ ระดับดี 3 ทักษะ และระดับพอใช้ 1 ทักษะ และ 3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 9 ข้อ และระดับมาก 3 ข้อ

งานวิจัยต่างประเทศ

Akkas and Eker (2021) ได้ศึกษาผลของแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่มีต่อการตระหนักรู้ปัญหาของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดำเนินการตามแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่มีต่อระดับการตระหนักรู้ปัญหาของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานส่งผลให้ระดับการตระหนักรู้ปัญหาของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Kangas and Rasi (2021) ได้ศึกษาการเรียนรู้อิงการสื่อสารรอบด้านตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศฟินแลนด์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและทดสอบแบบจำลองการเรียนรู้อิงการสื่อสารรอบด้านตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน และเพื่อค้นหาวิธีการสนับสนุนการสื่อสารรอบด้านที่ครอบคลุมในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จากผลการวิจัย พบว่า มีปัจจัยที่สำคัญและแบบจำลองการเรียนรู้อิงการสื่อสารรอบด้านตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่ได้รับการพัฒนาขึ้น (PLM) ที่ช่วยส่งผลให้การเรียนรู้อิงการสื่อสารรอบด้านตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานประสบความสำเร็จ

Funfuengfu (2022) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่เสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาครู ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาครูที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่เสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้เชิงรุก ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($M = 3.56, SD = 0.07$) คะแนนแบบทดสอบสมรรถนะการเรียนรู้เชิงรุกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนสมรรถนะการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่เสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงที่สุด ($M = 4.81, SD = 0.12$)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน สรุปได้ว่า แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นแนวทางหนึ่งซึ่งช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน

มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตลอดจนการคิดวิเคราะห์ ดังนั้น หากจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานก็จะน่าจะเป็นอีกหนึ่งนวัตกรรมที่พัฒนาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

5. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการจัดประสบการณ์

5.1 ความหมายของความสามารถในการออกแบบการจัดการประสบการณ์

ความสามารถ (Ability) หมายถึง ความชำนาญในการทำกิจกรรมหรืองานใด ๆ ก็ตาม ซึ่งความสามารถประกอบด้วย 3 ส่วนย่อย ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และความสามารถเฉพาะตัว (รินรติ พรวิริยะสกุล, 2554: 55) สอดคล้องกับแนวคิดของ ลีลาวดี ชนะมาร (2563: 63) ซึ่งกล่าวว่า ความสามารถ คือ ความรู้ ความชำนาญในทักษะที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งถือเป็นลักษณะที่จำเป็นของบุคคลในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จไม่น้อยกว่าเกณฑ์หรือมาตรฐานของงานที่กำหนดไว้

ส่วนการออกแบบการจัดการประสบการณ์ จะมีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจะใช้คำว่า การออกแบบการจัดการประสบการณ์ แทนคำว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่ง Briggs (1997; อ้างถึงใน รินรติ พรวิริยะสกุล, 2554: 47) ได้สรุปความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้คือ กระบวนการครบวงจรสำหรับการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน เป้าหมายในการเรียน และการพัฒนาระบบในการนำส่งความรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ กระบวนการในการพัฒนานี้ ครอบคลุมการพัฒนาเอกสารการจัดการเรียนรู้ กิจกรรม และการวัดและประเมินผล ส่วน ชนาธิป พรกุล (2555: 109) กล่าวว่า เป็นการวางเค้าโครงของการจัดกิจกรรมของผู้สอน ที่ทำให้เห็นภาพรวม ถือเป็นขั้นตอนเลือกวิธีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน วิธีการ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดกิจกรรมที่จะปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553: 204) ซึ่งได้ให้ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ การเตรียมการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้สอน ซึ่งจะช่วยให้ออกแบบการจัดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความสามารถในการออกแบบการจัดการประสบการณ์ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และความชำนาญในการออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้กับผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับช่วงวัย ความสนใจ ความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน

5.2 การออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์

การจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกับการเรียนการสอนในระดับอื่น ๆ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จะจัดในรูปกิจกรรมบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยเรียกว่า การจัดประสบการณ์ ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยจึงเรียกว่าแผนการจัดการประสบการณ์

แผนการจัดการประสบการณ์ คือการจัดโปรแกรมการสอนของวิชาใดวิชาหนึ่งไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวความคิดของ ชนาธิป พรกุล (2555: 85) ซึ่งได้กล่าวถึงแผนการจัดการประสบการณ์ไว้ว่า แผนการจัดการประสบการณ์ คือ แนวทางการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เขียนไว้ล่วงหน้า ทำให้ผู้สอนมีความพร้อมและมั่นใจว่าจะสามารถสอนได้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้และดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ราบรื่น เช่นเดียวกับแนวคิดของ ลีลาวดี ชนะมาร (2563: 8) ซึ่งได้กล่าวว่า แผนการจัดการประสบการณ์ หมายถึง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยที่ผู้สอนได้เขียนไว้ล่วงหน้า ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล โดยการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ เป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยให้ผู้สอนมีความพร้อมและมั่นใจว่าจะสามารถสอนได้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ราบรื่น ดังที่ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553: 204 - 205) ได้อธิบายถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1) ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ เมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนย่อมจะสอนด้วยความคล่องแคล่ว เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่น ไม่ติดขัด เพราะได้เตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว การสอนก็จะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์

2) ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนสอนอย่างมีแผน มีเป้าหมาย และมีทิศทางในการสอน มีข้อเสนออย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนได้รับความรู้ความคิด เกิดเจตคติ เกิดทักษะ และเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ทำให้เป็นการเรียนการสอนที่มีคุณค่า

3) ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการสอน เมื่อผู้สอนสอนตามแผนการสอน ก็ย่อมทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดมุ่งหมายและทิศทางของหลักสูตร

4) ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนที่ไม่มีการวางแผน เนื่องจากในการวางแผนการสอนผู้สอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน รวมทั้งการจัดเวลา สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ได้

โดยสะดวกและง่ายดายขึ้น ดังนั้น เมื่อมีการวางแผนการสอนที่รอบคอบและปฏิบัติตามแผนการสอนที่วางไว้ ผลของการสอนย่อมสำเร็จได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผนการสอน

5) ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นแนวทางในการทบทวนหรือการออกข้อทดสอบเพื่อวัดผลประเมินผลผู้เรียนได้ นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้ให้แนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนแทนในกรณีจำเป็น เมื่อผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

6) ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาเรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอนสอนด้วยความพร้อม เป็นความพร้อมทั้งทางด้านจิตใจ และความพร้อมทางด้านวัตถุ ความพร้อมทางด้านจิตใจคือความมั่นใจในการสอน เพราะผู้สอนได้เตรียมการสอนมาอย่างรอบคอบ ส่วนความพร้อมทางด้านวัตถุคือ การที่ผู้สอนได้เตรียมเอกสารหรือสื่อการสอนไว้อย่างพร้อมเพรียง เมื่อผู้สอนเกิดความพร้อมในการสอน ย่อมสอนด้วยความกระฉ่างแจ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในบทเรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน

แผนการจัดประสบการณ์มี 2 ประเภท ได้แก่

1) แผนการจัดประสบการณ์ระดับหน่วยการเรียนรู้ เป็นแผนที่ระบุเฉพาะกิจกรรมหลัก ๆ ที่ผู้สอนหรือ ผู้เรียนทำโดยไม่มีรายละเอียดเป็นการเขียนเค้าโครงว่าใน 1 หน่วยการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนต้องทำอะไรบ้าง แต่ไม่ได้บอกว่าทำอย่างไรผลของการกระทำ หรือผลการเรียนรู้เขียนไว้กว้าง ๆ ไม่ลงลึกถึงพฤติกรรม ก่อนการทำการจัดการเรียนรู้ควรเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง

2) แผนการจัดประสบการณ์ระดับรายชั่วโมงหรือรายครั้ง เป็นแผนที่ระบุทั้งกิจกรรมหลัก กิจกรรมย่อย และวิธีปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้น รวมทั้งมีการยกตัวอย่างและการถามคำถามเมื่อจบบทเรียน ผู้เรียนต้องแสดงผลการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่ผู้สอนกำหนดไว้ในจุดประสงค์ (ชนาธิป พรกุล, 2555: 85)

ทั้งนี้ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553: 230; กุณิสรา จิตรชญาวณิช, 2562: 188)

1) วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้และรายละเอียดย่อยของเนื้อหาที่จะนำมาทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง

2) วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา เพื่อนำมาสู่การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ เจตคติและค่านิยม

3) วิเคราะห์สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหา โดยเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ

4) วิเคราะห์กิจกรรม/กระบวนการ โดยต้องมีความเหมาะสมกับบทเรียน มีความหลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5) วิเคราะห์การวัดผลและประเมินผล โดยต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์และสาระการเรียนรู้

6) วิเคราะห์สื่อและแหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อและแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้

สอดคล้องกับ ญัฐพงศ์ ฉลาดแยม (2564) ซึ่งได้กล่าวถึงการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์กับเด็กปฐมวัยมีดังนี้

1) วางแผนการจัดประสบการณ์สำหรับใคร ครูต้องรู้จักเด็กที่ตนเองรับผิดชอบ รู้พัฒนาการตามวัย ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ รวมทั้งรู้ว่าควรปรับปรุงและพัฒนาเด็กคนใดในเรื่องใดบ้าง

2) ต้องการให้เด็กเรียนรู้อะไร ครูต้องรู้จุดหมายของการจัดประสบการณ์ ครูจึงควรศึกษาก่อนว่า ทักษะ สาระการเรียนรู้ หรือประสบการณ์สำคัญใดที่จะจัดให้กับเด็ก แล้วจึงวางแผนการจัดกิจกรรมต่อไป

3) เด็กจะเรียนรู้เรื่องที่ต้องการให้เรียนรู้ได้ดีที่สุดได้อย่างไร ครูต้องรู้จักคิดหาวิธีสอนและสื่อเพื่อ ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

4) รู้ได้อย่างไรว่าเด็กเกิดการเรียนรู้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ครูต้องรู้วิธีประเมินผลสร้างและใช้ เครื่องมือประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ คือ การวางแผน วางแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ อันจะช่วยส่งเสริมให้ผู้สอนมีความพร้อมและความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยวางแผนการจัดประสบการณ์ ทำให้การจัดประสบการณ์เกิดผลสัมฤทธิ์ และช่วยส่งเสริมเด็กปฐมวัยได้อย่างตรงเป้าหมาย โดยการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งแผนการจัดประสบการณ์มี 2 ประเภท ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ระดับหน่วยการเรียนรู้ และ แผนการจัดประสบการณ์ระดับรายชั่วโมงหรือรายครั้ง สำหรับการประเมินการออกแบบการจัดประสบการณ์ในงานวิจัยครั้งนี้ จะประเมินโดยให้ผู้เรียนได้ออกแบบการจัดประสบการณ์เป็นรายครั้ง

5.3 องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์

เนื่องด้วยแผนการจัดประสบการณ์เป็นแนวทางที่จะช่วยชี้นำให้ครูสามารถจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างตรงเป้าหมาย ส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการ 4 ด้านได้

อย่างเป็นองค์รวม จึงได้มีนักวิชาการตลอดจนหน่วยงานวิชาการต่าง ๆ นำเสนอถึงองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

ชนาธิป พรกุล (2555: 86) ได้กล่าวว่า แผนการจัดประสบการณ์มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 7 ประการ ได้แก่

- 1) เรื่องและเวลาที่ใช้สอน
- 2) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) สารระสำคัญ
- 4) เนื้อหา (สาระ)
- 5) กิจกรรมการเรียนรู้
- 6) สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้
- 7) การวัดและการประเมินผล

ส่วน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2565: ออนไลน์) ได้นำเสนอถึงองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์มี 6 องค์ประกอบดังนี้

- 1) ชื่อกิจกรรม
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) สารระการเรียนรู้ (สารระที่ควรเรียนรู้/ประสบการณ์สำคัญ)
- 4) วิธีการจัดกิจกรรม
- 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- 6) การประเมินผล

นอกเหนือจากนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 2) สารระการเรียนรู้ (ประสบการณ์สำคัญ/สารระที่ควรเรียนรู้)
- 3) กิจกรรมการเรียนรู้
- 4) สื่อ
- 5) การประเมินพัฒนาการ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์

ชานธิป พรกุล (2555)	กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น (2565)	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561)	ผู้วิจัย
เรื่องและเวลา ที่ใช้สอน	ชื่อกิจกรรม		ชื่อกิจกรรม
ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง/จุดประสงค์ การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้
สาระสำคัญ เนื้อหา (สาระ)	สาระการเรียนรู้ (สาระที่ควรเรียนรู้/ ประสบการณ์สำคัญ)	สาระการเรียนรู้ (ประสบการณ์สำคัญ/ สาระที่ควรเรียนรู้)	สาระการเรียนรู้ (สาระที่ควรเรียนรู้/ ประสบการณ์ สำคัญ)
กิจกรรมการเรียนรู้	วิธีการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
สื่อการเรียนรู้และ แหล่งการเรียนรู้	สื่อและแหล่ง การเรียนรู้	สื่อ	สื่อและแหล่ง การเรียนรู้
การวัดและ การประเมินผล	การประเมินผล	การประเมินพัฒนาการ	การประเมินผล

จากตารางที่ 5 องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ออกมา เป็น 6 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

- 1) **ชื่อกิจกรรม** เป็นการนำเสนอถึงชื่อเรื่องของกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้
- 2) **จุดประสงค์การเรียนรู้** เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กให้มีความรู้ ทักษะ และ เจตคติที่มีความสอดคล้องตามวัย
- 3) **สาระการเรียนรู้** ซึ่งประกอบด้วย สาระที่ควรเรียนรู้ และประสบการณ์สำคัญ เป็นการระบุถึงสาระและประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะได้รับในการจัดการจัดประสบการณ์
- 4) **กิจกรรมการเรียนรู้** เป็นการบอกถึงขั้นตอนในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- 5) **สื่อและแหล่งการเรียนรู้** เป็นการระบุถึงรายละเอียดของสื่อ อุปกรณ์ ตลอดจน แหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

6) การประเมินผล เป็นการนำเสนอถึงวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนว่าบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) ชื่อกิจกรรม 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6) การประเมินผล

5.4 ความหมายของความสามารถในการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจะมีลักษณะการจัดประสบการณ์ที่แตกต่างกันไปตามแนวคิดหรือนวัตกรรมที่เลือกใช้ในการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการจัดประสบการณ์ในลักษณะใดก็มุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยเกิดพัฒนาการควบคู่กันไปทั้ง 4 ด้าน ในที่นี้จะกล่าวถึงการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ของชั้นเรียนอนุบาลโดยทั่วไป มีรายละเอียดดังนี้

การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หมายถึง การผสมผสานของมากกว่าหนึ่งสิ่งเข้าด้วยกันจนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันซึ่งในการจัดการเรียนรู้จะมีการบูรณาการได้หลายเรื่อง เช่น การบูรณาการสาระด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย การบูรณาการทฤษฎีกับการปฏิบัติ การบูรณาการกระบวนการคิดกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการบูรณาการทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้งสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้ (ชนาธิป พรกุล, 2555: 112) สอดคล้องกับแนวความคิดของ พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข (2557: 11) ซึ่งได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการว่า การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หมายถึง การทำให้สมบูรณ์คือ การทำหน่วยย่อยที่สัมพันธ์กันมาผสมกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวให้ครบสมบูรณ์ในตัวเอง ส่วน สุคนธ์สินธพานนท์ (2560: 155) ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการว่าการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะ และประสบการณ์ที่มีความหลากหลายและสัมพันธ์กันเป็นองค์รวม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรู้แจ้งรู้จริงในสิ่งที่ศึกษามาสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ทั้งนี้ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560: 41) ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ครูควรศึกษาก่อนว่าทักษะ สาระการเรียนรู้ หรือประสบการณ์สำคัญใดที่จะจัดให้กับเด็กแล้วจึงวาง

แผนการจัดกิจกรรมต่อไป อย่างไรก็ตามครูควรตระหนักถึงหลักสำคัญของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กล่าวคือ ความสอดคล้องเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสาระการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ การที่เด็กได้เรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลายช่วยให้เกิดการตกผลึกทางความคิด และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ที่ได้ไม่ลบล้างไปโดยง่าย การนำสาระการเรียนรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่ต้องการให้เด็กฝึกฝนมาเชื่อมโยงไว้ในการสอน การใช้แหล่งเรียนรู้รอบตัว สื่อมีความหลากหลาย มีความเพียงพอกับความต้องการของเด็ก และการจัดกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้เหมาะกับกลุ่มเด็กและสภาพแวดล้อม โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่เด็กมากที่สุด (นฤมล เนียมหอม, 2560: ออนไลน์)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความสามารถในการจัดประสบการณ์ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ผ่านการเชื่อมโยงศาสตร์ในรายวิชาต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านตามความแตกต่างระหว่างบุคคลและช่วงวัยสำหรับเด็กปฐมวัย

5.5 การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ช่วงอายุระหว่าง 3 – 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรม ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและวัย ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัยกับเด็ก เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม สอดคล้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะสามารถจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเต็มศักยภาพแล้วนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ในประเด็นดังนี้

5.5.1 การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2553: 23 - 24) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยในประเทศไทยไว้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหากพิจารณาจากตารางกิจวัตรประจำวันของเด็กปฐมวัยไทยจะประกอบด้วยการปฏิบัติกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ผู้สอนต้องรู้จักนำกิจกรรมอื่น ๆ มาประกอบ เช่น การเล่านิทาน การร้องเพลง การท่องคำกลอน คำคล้องจอง การฝึก

เด็กให้สงบ การเล่นนิ้วมือ สัมผัสร่างกาย การใช้เสียงประกอบต่าง ๆ โดยแต่ละกิจกรรมมีรายละเอียดในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย (สุณี บุญพิทักษ์, 2557: 22 - 34) ดังนี้

1) กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามสัญญาณจังหวะเสียงเพลง ดนตรี คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะอุปกรณ์อื่น ๆ มาประกอบการเคลื่อนไหวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อวัยวะทุกส่วนได้มีการเคลื่อนไหวประสานสัมพันธ์กัน และช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จังหวะ การควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกาย และส่งเสริมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะมีกระบวนการในการจัดกิจกรรม 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1.1) กิจกรรมพื้นฐาน ในขั้นนี้ผู้สอนต้องฝึกให้ผู้เรียนฟังจังหวะสัญญาณข้อตกลงและปฏิบัติตาม

1.2) กิจกรรมสัมพันธ์เนื้อหา ในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมหลังจากผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมพื้นฐานเสร็จแล้ว โดยผู้สอนจะนำสาระการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับหน่วยการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนได้จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การเคลื่อนไหวตามข้อตกลงหรือคำสั่ง การเคลื่อนไหวแบบผู้นำผู้ตาม การเคลื่อนไหวตามจินตนาการ การเคลื่อนไหวประกอบเพลง การเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ เป็นต้น หลังจากปฏิบัติกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเสร็จแล้ว ผู้สอนจะจัดกิจกรรมที่สงบอยู่กับที่ไม่ต้องเคลื่อนไหวร่างกาย

2) กิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมเสริมประสบการณ์เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระสำคัญตามหน่วยการจัดประสบการณ์ หน่วยการเรียนรู้ตามที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 โดยกิจกรรมเสริมประสบการณ์จะช่วยให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมด้านภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จากการทำผู้เรียนได้สนทนาตอบคำถามผู้สอน ได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ได้สังเกต ได้ทดลอง เข้าใจเนื้อหาว่าง่าย ๆ ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ลักษณะการจัดกิจกรรมรอบตัวในชีวิตประจำวันตามหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมเสริมประสบการณ์จะมีกระบวนการในการจัดประสบการณ์ 3 ขั้นตอนดังนี้

2.1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนรู้ ผู้สอนอาจใช้เพลงที่เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ คำกลอน คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ

2.2) ขั้นการจัดกิจกรรม เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ตามที่คุณสอนต้องการ ซึ่งผู้สอนได้ออกแบบการจัดประสบการณ์ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับปฐมวัย เช่น

การสนทนากันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียนเกี่ยวกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการให้รู้

2.3) ชั้นสรุป เป็นกระบวนการที่ผู้สอนหรือผู้เรียนร่วมกันสรุปสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนรู้มาตั้งแต่ ตอนต้น ผู้สอนอาจสรุปเป็นคำคล้องจอง การสนทนาซักถาม หรือวิธีการใดก็ได้ให้เด็ก ได้ทักษะสำคัญ

3) กิจกรรมสร้างสรรค์

กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะอย่างอิสระ เช่น การประดิษฐ์จากเศษวัสดุ การวาดภาพ ระบายสี การพิมพ์ภาพ การตัด ปะ ฉีก การพับ ฯลฯ ซึ่งการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ผู้สอน ควรจัดเตรียมกิจกรรมไว้วันละ 3-5 กิจกรรม โดยให้เด็กได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมอย่างน้อย 1-2 กิจกรรม การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อกับตา ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

4) กิจกรรมเสรี

กิจกรรมเสรีเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เล่นอย่างอิสระตามมุม ประสบการณ์ ที่ผู้สอนจัดขึ้นไว้ในชั้นเรียน เช่น มุมหนังสือ มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ มุมศิลปะ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเสรีจัดขึ้นเพื่อช่วยพัฒนาการการฟัง พูด การคิด และจินตนาการ การเรียนรู้การอยู่ ร่วมกันกับผู้อื่น ความมีระเบียบวินัย การช่วยเหลือ แบ่งปัน การเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางด้าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น การจัดมุมประสบการณ์ผู้สอนสามารถจัดมุมประสบการณ์ ต่าง ๆ ตามความพร้อมของผู้สอน และบริบทของชั้นเรียน แต่สิ่งสำคัญสำหรับการจัดมุมประสบการณ์ คือ ผู้สอนควรมีการจัดเปลี่ยนหมุนเวียนสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในมุมประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเห็น การเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม การจัดกิจกรรมเสรีผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมได้หลายลักษณะ เช่น การเปิดโอกาสให้เด็ก เลือกปฏิบัติ กิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุมในช่วงเวลาเดียวกันอย่างอิสระ ผู้สอนให้ผู้เรียนเลือกปฏิบัติ กิจกรรมสร้างสรรค์อย่างน้อย 1-2 อย่าง หรือตามข้อตกลงที่มีร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

5) กิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมกลางแจ้งเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสออกมาเรียนรู้นอก ห้องเรียน ผ่านการเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นน้ำเล่นทราย การเล่นสมมติในบ้านตุ๊กตา หรือบ้าน จำลอง การเล่นในมุมช่างไม้ การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา การเล่นเกมการเล่นต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรม กลางแจ้ง จะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กให้แข็งแรง และเคลื่อนไหวได้อย่าง คล่องแคล่ว นอกจากนี้กิจกรรมกลางแจ้งยังช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติตามกฎกติกา ฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการเล่นร่วมกับเพื่อน

6) กิจกรรมเกมการศึกษา

เป็นกิจกรรมที่มีประเภทหลากหลาย มีวิธีการเล่นที่แตกต่างกันตามประเภทของเกม ใช้กฎกติกาที่ไม่สลับซับซ้อน โดยผู้เรียนสามารถเล่นเป็นกลุ่มหรือเล่นคนเดียวก็สามารถทำได้ ซึ่งเกมการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยพัฒนาสติปัญญา โดยฝึกให้ผู้เรียนรู้จัก จำแนก สังเกต และการแก้ปัญหา หาเหตุผล ประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับตา และทบทวนเนื้อหาเรียนรู้ตามหน่วยการจัดประสบการณ์ ซึ่งเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี ได้แก่ เกมจับคู่ แยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ภาพตัดต่อตามแบบ ฯลฯ

ทั้งนี้การจัดกิจกรรมประจำวันให้กับเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงประเด็นดังต่อไปนี้

1) กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน แต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 – 4 ปี มีความสนใจประมาณ 8 – 12 นาที

วัย 4 – 5 ปี มีความสนใจประมาณ 12 – 15 นาที

วัย 5 – 6 ปี มีความสนใจประมาณ 15 – 20 นาที

2) กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3) กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 – 60 นาที

4) กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560: 41 - 42)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา โดยแต่ละกิจกรรมมีความแตกต่างกันทางลักษณะและจุดเน้นของกิจกรรม การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย จะต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาพัฒนาการ การเรียนรู้ โดยมุ่งให้เกิดพัฒนาการอย่างเป็นองค์รวมควบคู่ไปกับการส่งเสริมเจตคติที่ดี ทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงวัยและแต่ละกิจกรรม

5.5.2 หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จะมีลักษณะเป็นการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม ไม่แยกเป็นสาระรายวิชาเหมือนในระดับประถมศึกษา เด็กแต่ละระดับชั้นจะมีช่วงระยะเวลาของความสนใจในแต่ละกิจกรรมที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กปฐมวัย ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจถึงหลักการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560: 41) ได้กล่าวว่า หลักการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย มีดังนี้

- 1) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวม อย่างสมดุลและต่อเนื่อง
- 2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- 3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก
- 4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง
- 5) ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

นอกจากนี้ อรุณี หรดาล (2561: 2 - 12) ยังได้กล่าวถึงหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยว่าควรคำนึงถึงหลักการสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

- 1) หลักพัฒนาการ ครูควรจัดประสบการณ์โดยคำนึงถึงระดับพัฒนาการและสมรรถนะทางร่างกายของเด็กปฐมวัยแต่ละช่วงวัย เพื่อที่ครูจะสามารถเลือกกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับเด็กแต่ละช่วงวัยได้
- 2) หลักความปลอดภัย การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยควรมีการออกแบบกิจกรรม การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยในทุก ๆ กิจกรรม
- 3) หลักการเห็นคุณค่าในตน ครูควรคำนึงถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กจะได้รับจากการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการ เด็กต้องได้รับประสบการณ์ที่ดี รู้สึกมีความสุขจากการทำกิจกรรม รวมไปถึงท่าทางของครูที่แสดงต่อเด็กในด้านต่าง ๆ ล้วนเป็นสิ่งช่วยให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเอง

4) หลักความเพลิดเพลิน การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงความสนุกสนานเพลิดเพลินที่เด็กจะได้รับขณะที่ทำกิจกรรมซึ่งจะเป็นสิ่งเร้าให้เด็กสามารถเล่นหรือกระทำกิจกรรมนั้นได้เป็นเวลานาน มีสมาธิจดจ่อกับกิจกรรมและพัฒนาร่างกายให้เคลื่อนไหวได้อย่างหลากหลาย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการเรียนรู้ในอนาคต

สอดคล้องกับ วัลภา สิริพันธ์ (2561: 3 - 9) ซึ่งได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมีหลักการที่สำคัญ 6 หลักการ ได้แก่

1) หลักพัฒนาการ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นสิ่งที่ครุควรคำนึงถึง คือ พัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัยมีความแตกต่างกัน หากจัดโดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการ จะช่วยให้เด็กมีความพร้อมอย่างเต็มที่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครุควรออกแบบการจัด ประสบการณ์ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ยากหรือง่ายเกินไป มีความท้าทายพอประมาณ กระตุ้นความสนใจให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

2) หลักการจัดการเรียนรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยสามารถจัดได้ตามหลักการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์โดยการจัดประสบการณ์รูปแบบนี้ เด็กได้มีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์รอบตัว ไม่ว่าจะกับบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ

3) หลักการเรียนรู้อย่างมีความสุข หลักการสำคัญคือการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีแนวคิดพื้นฐานที่จะต้องสร้างความรักและความศรัทธาให้กับเด็ก เพราะศรัทธาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการได้สัมผัสและสัมพันธ์กับของจริงและธรรมชาติ การเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ตนเองและบุคคลรอบข้างจะช่วยให้เด็กปรับตัวได้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว

4) หลักการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การเล่นที่หลากหลาย การเล่นที่สนุกสนานเพลิดเพลินจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างไม่น่าเบื่อ หลักการเรียนรู้จึงสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างดี

5) หลักการใช้สื่อ การเตรียมสื่อที่เหมาะสมจะช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ดีขึ้น เช่น สื่อ สิ่งของ ของเล่นหรือวัสดุต่าง ๆ ตุ๊กตา ผ้า ก้อนหิน เมล็ดพืช บล็อกไม้ เป็นต้น

6) หลักการจัดสภาพแวดล้อม เป็นการจัดบรรยากาศรอบตัวเด็กที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตภาพและด้านกายภาพ

6.1) จิตภาพ หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครุกับเด็ก และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก เมื่อเด็กเกิดความไวใจ มีความมั่นคงทางจิตใจ เด็กจะเกิดความรู้สึกปลอดภัยและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี สามารถนำเสนอความคิดและกล้าทดลองทำสิ่งใหม่ การ

สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเป็นการให้ความเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งจะช่วยให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเอง

6.2 ด้านกายภาพ หมายถึง การตกแต่งชั้นเรียนให้มีความปลอดภัย สะอาด น่าอยู่ น่าเรียนรู้ โดยควรคำนึงถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ควรมีขนาด น้ำหนักเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก มีช่องลมและแสงสว่างเพียงพอ รวมไปถึงการจัดพื้นที่ให้เด็กได้พักผ่อนหรือผ่อนคลาย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรเน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยจัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ภายใต้หลักความปลอดภัย และการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก

5.5.3 การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmentally Appropriate Practice : DAP)

แนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมีหลากหลายแนวทาง แต่แนวทางหนึ่งที่มีความนิยมเป็นอย่างมากในแวดวงการศึกษา คือ แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ หรือที่รู้จักกันว่า Developmentally Appropriate Practice หรือ DAP พัฒนาขึ้นโดยสมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติในประเทศสหรัฐอเมริกา (National Association for the Education of Young Children) หรือ NAEYC ซึ่งทางองค์กรให้คำจำกัดความของ DAP ว่าเป็นแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการสอนที่ตั้งอยู่บนฐานของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับประสิทธิผลของการศึกษา การดูแล และการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย โดยการจัดการศึกษาตามแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ สามารถช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้สูงสุด ซึ่งแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเป็นผลมาจากกระบวนการในการตัดสินใจของนักการศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับสวัสดิภาพและการศึกษาของเด็กที่มีพื้นฐานจากข้อมูลความรู้ที่สำคัญอย่างน้อยที่สุด 3 ประการ คือ (National Association for the Education of Young Children: NAEYC, 1997; Bredekamp and Copple, 1997)

1) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เป็นความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของเด็กที่มีความสัมพันธ์กับอายุ ด้วยอายุของเด็กเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งที่แสดงถึงลักษณะบุคลิกภาพ พฤติกรรม ความสามารถ และ ความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งต่าง ๆ ของเด็ก ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่า ประสบการณ์สำคัญใดที่เด็กควรได้รับในช่วงวัยนั้น ๆ การรู้ลักษณะของเด็กและความสามารถของเด็กในแต่ละช่วงวัยมีความสำคัญต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างยิ่ง เพราะทำให้ครูรู้ว่ากิจกรรม สื่ออุปกรณ์ ปฏิสัมพันธ์ หรือประสบการณ์ใดที่ปลอดภัย น่าสนใจ มีความทำ

ทายสำหรับเด็ก สามารถใช้กลยุทธ์การสอนที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้

2) ความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการศึกษาให้เด็กทุกคนประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยครูที่รู้และเข้าใจเด็ก ด้วยเด็กแต่ละคนมีความแตกต่าง ครูจึงควรต้องทำความเข้าใจกับความแตกต่างของเด็ก และนำความรู้มาใช้ในการจัดประสบการณ์ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการที่ครูสามารถใช้เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจเด็กเป็นรายบุคคล เช่น การสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิด การศึกษาผลงานเด็ก การประเมินเด็กเป็นรายบุคคล การพูดคุยกับครอบครัว เป็นต้น วิธีการเหล่านี้ช่วยให้ครูและผู้ดูแลเด็กเข้าใจความแตกต่างทางพัฒนาการของเด็กแต่ละคน รู้รายละเอียดเกี่ยวกับเด็กเป็นรายบุคคล รู้ว่าเด็กชอบอะไร ไม่ชอบอะไร มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากคนอื่นอย่างไร มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นอย่างไร รวมถึงมีความรู้และประสบการณ์เดิม อะไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กแต่ละคนมีความสนใจ ความต้องการ ความถนัดและความสามารถที่ต่างกันไป นอกจากนี้ครูควรตระหนักถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เช่น สภาพ ครอบครัว ชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ครูสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ให้เด็กแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อเด็กเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี การจัดประสบการณ์ที่เอื้อและตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลนี้ถือเป็นพื้นฐานสำคัญของแนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ

3) ความรู้เกี่ยวกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ขณะที่เด็กเจริญเติบโต เด็กเรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว และชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ รวมทั้งกฎ กติกา มารยาททางสังคมต่าง ๆ เช่น การแสดงความเคารพ การปฏิบัติตนต่อบุคคลต่าง ๆ การแต่งกายที่ถูกต้องตามกาลเทศะ ค่านิยมของสังคม ความเชื่อ กฎ กติกา ระเบียบแบบแผนของสังคม รวมถึงคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ โดยการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เกิดผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialization) ที่มีพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน รวมถึงคนในชุมชนช่วยกันอบรมสั่งสอนรวม และเป็นตัวแบบให้เด็ก สิ่งเหล่านี้จะค่อย ๆ ซึมซับลงไปในการคิด ความรู้สึกของเด็กทีละน้อย ๆ จนฝังรากลึก และส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ การปรับตัว และพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ของเด็กในห้องเรียน ครูที่ดีต้องนำบริบทต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ที่จะช่วยให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

เครือข่ายการศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Network, 1997) กล่าวว่า การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมและการให้เนื้อหา สื่ออุปกรณ์ กิจกรรม และวิธีการที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก และความพร้อมของแต่ละคน ความเหมาะสมที่จะต้องพิจารณา ได้แก่

1) ความเหมาะสมกับอายุ (Age appropriateness) หมายถึง ลำดับขั้นในการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของเด็กที่เกิดขึ้นระหว่าง 9 ปีแรกของชีวิต ที่สามารถทำนายได้จากงานวิจัยทางพัฒนาการมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดขึ้นกับพัฒนาการทุกด้าน เป็นอายุทางพัฒนาการของเด็กคนหนึ่ง ๆ ที่อาจมีช่วงกว้างของพัฒนาการเช่นเดียวกับเด็กคนอื่น ๆ ภายในกลุ่มอายุเดียวกัน แต่อาจแตกต่างกันได้เนื่องจากอัตราการเจริญเติบโตของแต่ละคน รูปแบบของพัฒนาการหรือความแตกต่างรายบุคคลอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น ช่วงอายุทางพัฒนาการอยู่ในช่วง 2 ปีของอายุจริง เด็กชายอาจมีวุฒิภาวะน้อยกว่าเด็กผู้หญิงมากถึง 6 เดือน และเป็นปกติสำหรับเด็กที่มีระดับพัฒนาการที่แตกต่างและหลากหลายในพัฒนาการทุก ๆ ด้าน

2) ความเหมาะสมกับแต่ละบุคคล (Individual appropriateness) เด็กแต่ละคนมีรูปแบบและอัตราการเจริญเติบโตเฉพาะตน ทั้งในด้านบุคลิกภาพ รูปแบบการเรียนรู้ภูมิหลังทางครอบครัว และประสบการณ์ในอดีต ความแตกต่างรายบุคคลเหล่านี้ ควรสะท้อนในความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่และมีการปฏิสัมพันธ์ในหลักสูตรของเด็ก การเรียนรู้ในเด็กเล็ก ๆ เป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์โดยตรงที่เกิดขึ้นระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อม สื่ออุปกรณ์ความคิด และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประสบการณ์ต่าง ๆ ควรเหมาะสมกับความสามารถที่พัฒนาและเกิดขึ้นของเด็ก โดยสร้างความท้าทายสำหรับการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีการขยายความสนใจ

3) ความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม (Cultural and social context appropriateness) เด็ก ๆ ไม่ได้เจริญเติบโตในห้องเรียนเล็ก ๆ ที่แยกต่างหาก แต่เติบโตภายในบริบทของครอบครัว เพื่อนบ้าน และชุมชน เป็นสิ่งสำคัญมากที่ผู้ใหญ่ทำงานกับเด็ก ต้องเข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งเด็กอาศัยอยู่ เพื่อมั่นใจว่าประสบการณ์การเรียนรู้มีความหมายสอดคล้องสัมพันธ์กัน และเคารพต่อการมีส่วนร่วมของเด็กและครอบครัว

การเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของการเรียนรู้ระหว่างช่วงปฐมวัย ทำให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติของนักการศึกษาปฐมวัย การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ต้องการครูที่สามารถบูรณาการพื้นฐานความรู้ของตนเอง โดยที่ครูต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก และสามารถนำความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน เนื้อหา สารของหลักสูตร วิธีการประเมินและมีวิธีการในการประยุกต์หลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับจุดแข็ง ความต้องการและความสนใจของเด็กเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ ครูจะต้องทราบคุณลักษณะเฉพาะของเด็กและครอบครัว รวมถึงการรอบรู้เกี่ยวกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเป็นอย่างดี (Bredenkamp and Copple, 1997)

Bredenkamp and Copple (1997) กล่าวว่า ความเข้าใจพัฒนาการเด็ก ทำให้ผู้ทำงานกับเด็กมีความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งในด้านพฤติกรรม และช่วยขยายความรู้ความเข้าใจของสิ่งทีประกอบกันเป็นพฤติกรรมโดยปกติของเด็ก การค้นเคยหรือการรู้จักกับพัฒนาการของเด็ก จะช่วยให้เห็นปัญหาในการทำงานกับเด็กเกี่ยวกับลำดับเหตุการณ์ในแต่ละกิจกรรม ที่อาจจะแสดงให้เห็นถึงตัวเด็กและระดับของความจำเป็นในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้ที่ทำงานกับเด็กต้องเผชิญกับการตัดสินใจในสิ่งที่เป็นขอบเขตของการแสดงออกที่สมเหตุสมผลกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ความเคยชิน และความชำนาญ มักเป็นพื้นฐานสำคัญ นอกเหนือไปจากขอบเขตของการตัดสินใจในการปฏิบัติ ดังนั้น การคำนึงถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ความแตกต่างระหว่างบุคคล บริบททางสังคม วัฒนธรรม และการแสดงออกถึงการยอมรับนับถือในตัวเด็ก จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การตัดสินใจอยู่ในขอบเขตของการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ

พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กนั้น ผู้ที่ปฏิบัติงานกับเด็กจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของพัฒนาการและการเรียนรู้ วิธีการคิดและการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยทั่วไป ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

- 1) หลักการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก (Bredenkamp and Copple, 1997)
 - 1.1) พัฒนาการด้านต่าง ๆ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดและมีผลกระทบซึ่งกันและกัน
 - 1.2) พัฒนาการเกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้น ตามกฎเกณฑ์อย่างสัมพันธ์กัน ความสามารถ ทักษะ และ ความรู้เกิดขึ้นจากความพร้อมทางพัฒนาการเหล่านั้น
 - 1.3) พัฒนาการของเด็กแต่ละคนเกิดขึ้นในอัตราที่แตกต่างกัน และไม่สม่ำเสมอในแต่ละด้าน
 - 1.4) ประสบการณ์เริ่มแรกมีผลต่อการเพิ่มขึ้น และความล่าช้าทางพัฒนาการ โดยที่พัฒนาการและการเรียนรู้จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่เหมาะสม
 - 1.5) พัฒนาการเกิดขึ้นในทิศทางที่สามารถทำนายไปสู่ความซับซ้อน และการส่งสมลักษณะนิสัยส่วนตัว
 - 1.6) พัฒนาการและการเรียนรู้เกิดขึ้นและมีผลจากบริบททางสังคม วัฒนธรรมที่หลากหลาย

1.7) เด็กเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติโดยใช้ประสบการณ์ทางกายภาพ และ สังคมโดยตรง รวมทั้งความรู้ที่ถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ในการสร้างความเข้าใจโลกรอบ ๆ ตัวของเด็ก ด้วยตนเอง

1.8) พัฒนาการและการเรียนรู้เป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ภูมิภาคทางชีววิทยา และ สิ่งแวดล้อมที่ประกอบด้วยโลกทางกายภาพ และทางสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.9) การเล่นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม และสติปัญญา อีกทั้งเป็นการสะท้อนพัฒนาการของเด็ก

1.10) พัฒนาการก้าวหน้ามากขึ้น เมื่อเด็กได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติทักษะ ที่เด็กเริ่มทำได้ใหม่ และเมื่อเด็กมีโอกาสได้รับประสบการณ์ที่ทำทายมากขึ้นจากสิ่งที่เด็กสามารถทำได้ แล้ว เพื่อให้ความสามารถคงอยู่

1.11) เด็ก ๆ แสดงให้เห็นถึงวิธีการในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันและ แสดงออกในสิ่งที่เด็กรู้ต่างกันด้วย

1.12) เด็กพัฒนาและเรียนรู้ได้ดีที่สุดในบริบทของกลุ่มที่เด็กรู้สึก ปลอดภัย และมีคุณค่า รวมถึงการได้รับการตอบสนองความต้องการทางกายภาพและการมีความ มั่นคงทางจิตใจ

2) วิธีการคิดและการเรียนรู้ของเด็กที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติที่ เหมาะสมกับพัฒนาการ (Bredenkamp and Copple, 1997)

3.1) เด็กสร้างความเข้าใจในทัศนด้วยตนเองและได้รับประโยชน์ จากการสอนโดยเพื่อนและครูที่มีความสามารถมากกว่า

3.2) เด็กได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ผ่านการบูรณาการสาขาวิชา ต่าง ๆ เช่นเดียวกับการที่เด็กเรียนรู้ผ่านเนื้อหาสาระอย่างลึกซึ้งในแต่ละสาขาวิชา

3.3) เด็กได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตรงตาม ตารางเวลาเช่นเดียวกับที่เด็กได้เรียนรู้ ด้วยการยืดหยุ่นเวลาของครูที่ตอบสนองต่อความคิด ความ ต้องการ และความสนใจของเด็ก

3.4) เด็กได้รับประโยชน์จากโอกาสต่าง ๆ ที่เด็กได้เลือกอย่างมีความหมาย ในสิ่งที่เด็กต้องการปฏิบัติ และเรียนรู้ และจากการมีความเข้าใจที่ชัดเจนถึงขอบเขตของ ทางเลือกต่าง ๆ ที่ยอมรับได้

3.5) เด็กได้รับประโยชน์จากสถานการณ์ที่ทำทายความสามารถ และการมีโอกาสที่เพียงพอในการฝึกปฏิบัติทักษะที่เริ่มทำได้และต้องการให้คงอยู่

3.6) เด็กได้รับประโยชน์จากโอกาสในการมีส่วนร่วมกับเพื่อน และการมีความรู้สึกในการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และจากการได้ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ เป็นรายบุคคลที่สนองตอบต่อจุดแข็ง ความสนใจ และความต้องการของเด็กเอง

3.7) เด็กต้องการพัฒนาความรู้สึกต่อตนเอง และการเคารพบุคคลอื่นที่มีมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างจากเด็ก

3.8) เด็กมีศักยภาพในการเรียนรู้และมีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ และมีการตระหนักถึงความจำกัดของศักยภาพทางสติปัญญาและภาษาตามระดับอายุของตนเอง

3.9) เด็กได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการริเริ่มด้วยตนเอง การเล่นอย่างอิสระ และจากการวางแผนสร้างกิจกรรม โครงการ และประสบการณ์ต่าง ๆ โดยครู

การดูแลที่เหมาะสมสำหรับลักษณะของเด็กปฐมวัยในช่วงอายุต่าง ๆ

การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาลนั้น ต้องคำนึงถึงหลักการของพัฒนาการและการเรียนรู้และลักษณะทางพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กวัยอนุบาล โดยมีการดูแลที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยอนุบาลในช่วงอายุต่าง ๆ Sprain and others (1998) ได้นำเสนอไว้ดังนี้

เด็กอายุ 3 ปีควรได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงด้านภาษา กิจกรรมทางร่างกาย ด้านกล้ามเนื้อใหญ่ และการเคลื่อนไหว กิจกรรมภาพตัดต่อและบล็อก ของเล่นที่มีล้อและเครื่องเล่นปีนป่าย การแสดงละคร และการเล่าเรื่องราว

เด็กอายุ 4 ปีสนุกสนานกับประสบการณ์หลากหลายที่เพิ่มขึ้น และกิจกรรมต่าง ๆ ที่มากขึ้น เช่น การตัดกระดาษและผ้า กิจกรรมศิลปะและทำอาหาร เด็กสามารถจดจำรูปร่าง สีและใช้ทักษะทางคณิตศาสตร์เบื้องต้นและทักษะการแก้ปัญหาต่าง ๆ

เด็กอายุ 4 ปีบางคนและเด็กอายุ 5 ปีส่วนใหญ่สามารถรวบรวมความคิด มีความจำมากขึ้นและมีการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อย่อย เด็กแสดงความสนใจในภาษาเขียนมากขึ้น เด็กพัฒนาความสนใจชุมชน และสนุกสนานกับโอกาสพิเศษและการไปทัศนศึกษา

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาตามแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally Appropriate Practice) หรือ DAP เป็นการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ 3 ประการคือ 1) การเรียนรู้และพัฒนาการ 2) ความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) บริบททางวัฒนธรรมและสังคม ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนควรพิจารณาความเหมาะสมกับอายุ ความแตกต่างของแต่ละบุคคล และบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งหากครูผู้สอนมีความรู้ และความเข้าใจทั้ง 3 เรื่องนี้จะทำให้ครูรู้จัก

เด็กเป็นอย่างดี และจะช่วยให้ครูสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม

5.6 การประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์

การประเมินเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่า หรือตีราคาของสิ่งที่จะประเมิน โดยต้องเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งต้องมีการวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการใช้ข้อมูลที่ได้เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า หรือพัฒนาการของผู้เรียน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงข้อบกพร่อง และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้กับผู้สอนและผู้เรียนในขั้นต่อไปของการเรียนรู้ (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2564: 17; อุไร ชีรัมย์ และคณะ, 2563: 199)

การประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ จึงเป็นกระบวนการที่ใช้ในการตัดสินความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนความชำนาญในการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาเด็กปฐมวัยว่ามีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ทั้งนี้ก็เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีความก้าวหน้าหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ พบว่า มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้จัดทำแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) (2564: ออนไลน์) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู โดยผู้ขอเลื่อนหรือดำรงตำแหน่งวิทยฐานะจะต้องผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน วิทยฐานะครูชำนาญการ ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 65 วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 และวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญพิเศษต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 มีรายละเอียดดังนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้ ตามวิชา/สาขา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งได้ถูกออกแบบและนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในระหว่างดำรงตำแหน่งครู/ดำรงวิทยฐานะ

2) คลิปการสอน ที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสนอตามข้อ 1 และสอดคล้องกับระดับปฏิบัติตามวิทยฐานะที่ขอรับการประเมิน

ด้านที่ 2 ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ตรวจสอบจากชิ้นงาน ภาระงาน หรือ ผลงานของผู้เรียนที่ได้รับหลังการจัดการเรียนการสอน ตามไฟล์วีดิทัศน์บันทึกการสอนที่เสนอไว้ในด้านที่ 1 โดยให้นำเสนอในรูปแบบไฟล์ดิจิทัล เช่น ไฟล์วีดิทัศน์ ไฟล์ภาพ หรือไฟล์ PDF โดยวิทยฐานะครูชำนาญการ ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 65 วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 และวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญพิเศษ ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

ด้านที่ 3 ด้านผลงานทางวิชาการ วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญและวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญพิเศษ ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

รายการประเมินในแต่ละวิทยฐานะมีรายการประเมินที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอแบบประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะ ตำแหน่งครูชำนาญการ สำหรับห้องเรียนปฐมวัย เนื่องจากมีความใกล้เคียงบริบทของนักศึกษาครูมากที่สุด มีรายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ซึ่งเป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย แสดงดังตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน

1 คะแนน	เมื่อปรากฏชัดเจนว่าสามารถปฏิบัติตามข้อ 1 ถึงข้อ 3 ได้ 1 ข้อ
2 คะแนน	เมื่อปรากฏชัดเจนว่าสามารถปฏิบัติตามข้อ 1 ถึงข้อ 3 ได้ 2 ข้อ
3 คะแนน	เมื่อปรากฏชัดเจนว่าสามารถปฏิบัติตามข้อ 1 ถึงข้อ 3 ได้ทั้ง 3 ข้อ
4 คะแนน	เมื่อปรากฏชัดเจนว่าสามารถปฏิบัติตามข้อ 1 ถึงข้อ 3 ได้ทั้ง 3 ข้อ และปรากฏชัดเจนว่าสามารถปฏิบัติตามข้อ 4 หรือ ข้อ 5 ได้ 1 ข้อ
5 คะแนน	เมื่อปรากฏชัดเจนว่าสามารถปฏิบัติตามข้อ 1 ถึงข้อ 3 ได้ทั้ง 3 ข้อ และปรากฏชัดเจนว่าสามารถปฏิบัติตามข้อ 4 และ ข้อ 5 ได้ทั้ง 2 ข้อ

ซึ่งมีรายละเอียดของรายการประเมิน ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 ผู้เรียนสามารถเข้าถึงสิ่งที่เรียนและเข้าใจบทเรียน

1) สารการเรียนรู้ (สาระที่ควรรู้และประสบการณ์สำคัญ) ที่จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ หรือฝึกฝน มีความถูกต้องและตรงตามหลักสูตร

2) ออกแบบและจัดโครงสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมสื่อสภาพแวดล้อมและการประเมินผลเป็นระบบและใช้เวลาเหมาะสม

3) ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและช่วยในการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

4) แสดงให้เห็นถึงเทคนิคหรือวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจสาระการเรียนรู้

5) แสดงให้เห็นถึงผลการแก้ปัญหาที่ส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียนจัดประสบการณ์ที่มีบันทึกหลังการสอน

ตัวชี้วัดที่ 2 ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมกับการเรียนรู้ใหม่

1) มีการทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์เดิม เช่น การใช้คำถาม การสนทนาพูดคุย หรือกิจกรรม ฯลฯ

2) มีการเข้าถึงผู้เรียนและตอบสนองผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

3) มีการช่วยเหลือผู้เรียนที่ยังมีความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์เดิมไม่เพียงพอที่จะเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ใหม่ เช่น การอธิบาย ยกตัวอย่าง การใช้คำถาม เกม หรือกิจกรรม ฯลฯ

4) แสดงให้เห็นถึงการใช้เทคนิคหรือวิธีการแก้ปัญหาให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมกับการเรียนรู้ใหม่

5) แสดงให้เห็นถึงผลการแก้ปัญหาที่ส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน (จัดประสบการณ์ที่มีบันทึกหลังการสอน)

ตัวชี้วัดที่ 3 ผู้เรียนได้สร้างความรู้เอง หรือได้สร้างประสบการณ์ใหม่จากการเรียนรู้

1) ออกแบบงานหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนสร้างความรู้หรือประสบการณ์ใหม่อย่างเหมาะสมกับวัย สภาพ และบริบทของผู้เรียนและชั้นเรียน

2) ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องใช้ความรู้หรือทักษะที่หลากหลาย

3) ใช้เทคนิคให้ผู้เรียนสรุปความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ด้วยตนเอง เช่น การวาดภาพ การระบายสี การจัดวางสิ่งของ แผนผังความคิด (Mind Mapping) การทดลองปฏิบัติการนำเสนอ ฯลฯ

4) แสดงให้เห็นถึงเทคนิคหรือวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจสาระการเรียนรู้

5) แสดงให้เห็นถึงผลการแก้ปัญหาที่ส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน (จัดประสบการณ์ที่มีบันทึกหลังการสอน)

ตัวชี้วัดที่ 4 ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้

1) กิจกรรมการเรียนรู้เชื่อมโยงสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน บริบทชุมชน หรือสภาพจริงของผู้เรียน

2) วิธีการหรือกิจกรรมการเรียนรู้ มีความท้าทายและมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับวัย สภาพ และพัฒนาการของผู้เรียน

3) ผู้เรียนมีโอกาสนำเสนอความสำเร็จ หรืออธิบายข้อผิดพลาดหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้น

4) แสดงให้เห็นถึงเทคนิคหรือวิธีการแก้ปัญหาเพื่อกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

5) แสดงให้เห็นถึงผลการแก้ปัญหาที่ส่งผลดีที่ดีต่อผู้เรียน (จัดประสบการณ์ที่มีบันทึกหลังการสอน)

ตัวชี้วัดที่ 5 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญจากการเรียนรู้

1) ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและฝึกทักษะต่าง ๆ ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2) ผู้เรียนได้บูรณาการพัฒนาการทักษะต่าง ๆ ลงสู่การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

3) ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ทักษะที่ได้รับการพัฒนาในสถานการณ์หรือการแก้ปัญหาใหม่ ๆ

4) แสดงให้เห็นถึงเทคนิคหรือวิธีการแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและทักษะของผู้เรียน

5) แสดงให้เห็นถึงผลการแก้ปัญหาที่ส่งผลดีที่ดีต่อผู้เรียน (จัดประสบการณ์ที่มีบันทึกหลังการสอน)

ตัวชี้วัดที่ 6 ผู้เรียนได้รับข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้

1) มีการสังเกตผลสำเร็จหรือข้อผิดพลาดในการปฏิบัติหรือมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้

2) มีการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม เช่น การใช้คำถาม การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลการปฏิบัติ ฯลฯ

3) มีการนำผลการประเมินระหว่างการเรียนรู้สะท้อนกลับให้ผู้เรียน

4) แสดงให้เห็นถึงเทคนิคหรือวิธีการแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้ผู้เรียนจากข้อมูลสะท้อนกลับของครู

5) แสดงให้เห็นถึงผลการแก้ปัญหาที่ส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน (จัดประสบการณ์ที่มีบันทึกหลังการสอน)

ตัวชี้วัดที่ 7 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ในบรรยากาศชั้นเรียนที่เหมาะสม

1) ผู้เรียนได้รับแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา พฤติกรรมการแสดงออก และเจตคติจากครูผู้สอน

2) กระตุ้นให้ผู้เรียนมั่นใจ มีอิสระในการคิดหรือทดลอง และรับรู้ความสามารถของตนเอง

3) ใช้แหล่งเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้หรือตัวอย่างประกอบที่หลากหลายและกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ จากแหล่งเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้หรือตัวอย่าง

4) แสดงให้เห็นถึงเทคนิคหรือวิธีการแก้ปัญหาในการสร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

5) แสดงให้เห็นถึงผลการแก้ปัญหาที่ส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน (จัดประสบการณ์ที่มีบันทึกหลังการสอน)

ตัวชี้วัดที่ 8 ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้และมีการเรียนรู้แบบนำตนเอง

1) ผู้เรียนได้รับโอกาสในการริเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้หรือการลงมือปฏิบัติ

2) ผู้เรียนได้ประเมินตนเองหรือให้เพื่อนประเมินในระหว่างเรียนหรือหลังเรียน

3) ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นหรือการมอบหมายงานให้ศึกษาหรือหาความรู้เพิ่มเติมฝึกฝน ภายหลังจากจบบทเรียน

4) แสดงให้เห็นถึงเทคนิคหรือวิธีการแก้ปัญหาในการกำกับการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองของผู้เรียน

5) แสดงให้เห็นถึงผลการแก้ปัญหาที่ส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน (จัดประสบการณ์ที่มีบันทึกหลังการสอน)

นอกเหนือจากนั้น คณะครุศาสตร์ (ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (2565: 40) ยังได้กล่าวถึงการประเมินผลในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1-2 (Internship 1-2) โดยยึดแนวปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการอำนวยการสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเครื่องมือทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2564 โดยแบ่งการประเมินสมรรถนะดังกล่าวเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 2) สมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และ 3) สมรรถนะด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู และจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

A	มีระดับคะแนน	80-100	คะแนน
B+	มีระดับคะแนน	75-79	คะแนน
B	มีระดับคะแนน	70-74	คะแนน
C+	มีระดับคะแนน	65-69	คะแนน
C	มีระดับคะแนน	60-64	คะแนน

ซึ่งมีรายละเอียดของรายการประเมิน “สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้” ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ สื่อ การวัด และประเมินผลการเรียนรู้

1.1) สามารถวิเคราะห์ความสอดคล้องของสาระการ เรียนรู้กับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา

1.2) สามารถวิเคราะห์ความสอดคล้องของสาระการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญา รู้คิด และมีความเป็นนวัตกร

2) บูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการวางแผนและจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญา รู้คิดและมีความเป็นนวัตกร

2.1) สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญา รู้คิดและมีความเป็นนวัตกร

2.2) สามารถจัดกิจกรรมให้เป็นที่ไปตามแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาปัญญา รู้คิด/ความเป็นนวัตกร

3) สร้างบรรยากาศและจัดกิจกรรมที่ตระหนักถึงสุขภาวะ

3.1) สามารถสร้างบรรยากาศและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีความสุข

3.2) สามารถสร้างบรรยากาศและจัดกิจกรรมที่ตระหนักถึงสุขภาวะของเด็ก

4) ดูแล พัฒนา และช่วยเหลือ ผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามศักยภาพ สามารถรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

4.1) สามารถดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามศักยภาพ

4.2) สามารถรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

5) วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

5.1) สามารถทำวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาของผู้เรียน

5.2) สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ เช่น CAI, Google Classroom, Kahoot เป็นต้น

6) ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาชีพ

6.1) สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

6.2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมมีการพัฒนาวิชาชีพ

สรุปได้ว่า การประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ มีรายละเอียดของการประเมินที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการประเมิน ซึ่งสำหรับงานวิจัยการพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครุศึกษานั้น ประเมินโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครุศึกษามีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประเมินพัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ โดยแบ่งเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) การออกแบบการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 1.1) องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ และ 1.2) การออกแบบการจัดประสบการณ์ และ 2) การจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 2.1) การเตรียมการจัดประสบการณ์ 2.2) การจัดประสบการณ์ 2.3) ทักษะการสอน 2.4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ และ 2.5) การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย

5.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดประสบการณ์

งานวิจัยในประเทศ

วรรณนา นันทาเขียน (2563) ได้พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย และ ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน และ ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย

ศศิธร อินต๋น และ อรกมล สุวรรณประเทศ (2564) ได้ศึกษาความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาครุระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 2) ศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครุระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบริการ

วิชาการ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บริการวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบแสดงให้เห็นว่าการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบริการวิชาการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้

กัญญา ศิลปกิจยาน วัลภา สติรพันธุ์ และ พชรรัตน์ ลออปักษา (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย สำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑลก่อนและหลังการอบรม 2) ศึกษาความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑล และ 3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูปฐมวัยที่เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ครูปฐมวัยที่เข้าอบรมมีความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ครูปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการอบรมเรื่องการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากที่สุด

ปาไลตา สุขสำราญ และ ศัชรินทร์ มหาวงศ์ (2565) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวไฮสโคปเพื่อพัฒนาสมรรถนะเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในจังหวัดพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวไฮสโคป เพื่อพัฒนาสมรรถนะของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในจังหวัดพะเยา 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวไฮสโคป เพื่อพัฒนาสมรรถนะของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในจังหวัดพะเยา ได้หลักสูตรที่ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1.1) ความเป็นมา 1.2) หลักการ 1.3) จุดมุ่งหมาย 1.4) โครงสร้างเนื้อหา 1.5) กิจกรรมการฝึกอบรม 1.6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 1.7) การนิเทศติดตาม และ 1.8) การวัดผลประเมินผล 2) ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวไฮสโคปเพื่อพัฒนาสมรรถนะของเด็กปฐมวัย สำหรับครูปฐมวัยในจังหวัดพะเยา 2.1) ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวไฮสโคป หลังฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.61, SD = 0.13$) 2.2) ผลการประเมินความสามารถในการจัด

ประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวไฮสโคปของครูปฐมวัย พบว่า อยู่ในระดับมาก ($M = 2.68, SD = 0.41$)
 2.3) ผลการประเมินสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 2.84, SD = 0.06$)
 2.4) ผลการประเมินความพึงพอใจของการใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่เสริมสร้างความสามารถในการ
 จัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวไฮสโคปเพื่อพัฒนาสมรรถนะของเด็กปฐมวัย สำหรับครูปฐมวัยใน
 จังหวัดพะเยาอยู่ในระดับมาก ($M = 3.54, SD = 0.04$)

ศิริทัย ธโนปัจจัย ภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์ และ ปิยาภรณ์ พิษญาภิรัตน์ (2566) ได้ศึกษา
 การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะในการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ของครูปฐมวัย โดยมี
 วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสังเคราะห์ทักษะการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์
 ของครูปฐมวัย 2) พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ของครู
 ปฐมวัย 3) ทดลองและศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดประสบการณ์ทาง
 วิทยาศาสตร์ของครูปฐมวัย และ 4) ประเมินผลรูปแบบการเสริมสร้างทักษะในการจัดประสบการณ์
 ทางวิทยาศาสตร์ของครูปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความ
 ต้องการในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
 ปานกลาง ($M = 3.27$) ผลการสังเคราะห์ทักษะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย ประกอบด้วย 5
 ทักษะ 2) ผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย ประกอบด้วย
 5 ขั้นตอน 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างทักษะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย
 พบว่า มีความรู้ ทักษะและเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

Klomim and Kuayngern (2023) ได้ศึกษาการพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนรู้
 ฐานสมรรถนะตามแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (BCG Model) โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้
 เชิงรุกสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรการ
 จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะตามแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (BCG Model) โดยใช้แนวคิดการจัดการ
 เรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) เพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรการ
 จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์
 วิชาชีพครูที่สอดคล้องกับรูปแบบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (BCG Model) โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ
 ดังนี้ 2.1) เปรียบเทียบความเข้าใจพัฒนาการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะตามรูปแบบขับเคลื่อน
 ทางเศรษฐกิจ (BCG Model) ก่อนและหลังการทดลอง และ 2.2) เพื่อประเมินความสามารถในการ
 ออกแบบแผนการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดเชิงรุกตามแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (BCG Model)
 เทียบกับเกณฑ์ 80% พบว่า 1) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะตามแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
 (BCG Model) โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่ผสมผสานกับการทำงานช่วยส่งเสริมความสามารถให้กับนักศึกษา การปฏิบัติ การสอน และประสบการณ์วิชาชีพได้โดยมีค่าประสิทธิภาพ 81.74/82.19 ค่าเฉลี่ย 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 และระดับคะแนนที่มากที่สุดคือ 4.60 และ 2) แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ประเมินความสำเร็จของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะตามแนวทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ (BCG Model) พบว่า 2.1) นักศึกษาฝึกประสบการณ์มีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ 2.2) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความสามารถในการเขียนแผนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

Seehamongkon and Ranmeechai (2023) ได้ศึกษาการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลของนักศึกษาครูฝึกประสบการณ์สาขาวิชาคณิตศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลของนักศึกษาครูฝึกประสบการณ์สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาครูฝึกประสบการณ์สาขาวิชาคณิตศาสตร์มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับสูง โดยมีคะแนนการประเมินตนเองเฉลี่ย 4.02 คะแนน และการประเมินโดยครูพี่เลี้ยงเฉลี่ย 3.98 คะแนน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดประสบการณ์สรุปได้ว่า ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม อันจะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเติบโตได้อย่างมีศักยภาพต่อไป

6. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ คือ ระดับความคิดเห็น ความรู้สึก ความรัก ความชอบ ความพอใจ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากความคาดหวังของบุคคล หรือได้รับการตอบสนองจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทนจนทำให้เกิดความสุข หรือต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจ ส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีเมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนเอง และทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน เกิดขวัญและกำลังใจ ส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ โดยสามารถแบ่งอย่างกว้าง ๆ เป็น 3 ระดับด้วยกัน โดยบุคคล ๆ หนึ่ง อาจได้รับประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งใน 3 ระดับนี้ กล่าวคือ หากการทำงานของข้อเสนอ (หรือผลิตภัณฑ์) ไม่ตรงกับความต้องการ บุคคลนั้นย่อมเกิดความไม่พอใจ หากการทำงานของข้อเสนอ (หรือผลิตภัณฑ์) ตรงกับความต้องการบุคคลนั้นย่อมพึงพอใจ แต่ถ้าเกินกว่าความ

คาดหวังบุคคลนั้นก็ยิ่งพอใจมากขึ้นไปอีก (Kotler, 2000: 5; ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 840; คมสัน อินทเสน และคณะ, 2560: 8; น้ำลีน เทียมแก้ว, 2561 และ กุลฉัตร กิมซ่าย, 2563)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของมนุษย์ที่มีต่อการได้รับการตอบสนองจากการกระทำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน แล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่อาจมองเห็นได้ชัด หรือเป็นความรู้สึกจากภายในที่เป็นเรื่องของทัศนคติก็ได้

6.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจมีดังนี้

1) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)

Maslow (1948) เชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลเป็นจำนวนมาก เกิดมาจากแรงจูงใจ ซึ่งกระบวนการของแรงจูงใจคือหัวใจทฤษฎีบุคลิกภาพ โดยพฤติกรรมของบุคคลสามารถนำมาบรรยายถึงการกระทำที่ทำให้บุคคลแต่ละบุคคลได้ในสิ่งที่ต้องการ ทฤษฎี Maslow เป็นทั้งทฤษฎีความพึงพอใจ และทฤษฎีแรงจูงใจ เรียกได้ว่าถือเป็นแนวคิดคลาสสิกด้านมนุษยนิยม ไม่ว่าจะเป็นวิชาอะไรที่ศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์ก็จะมีแนวคิดนี้มาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ แนวคิดของ Maslow ถูกเสนอในรายงานเรื่อง The Theory of Human Motivation ในปี 1948 ความต้องการของมนุษย์ก็ไม่เคยเปลี่ยนแปลงแม้จะผ่านมานานแค่ไหนก็ตาม แต่รายละเอียดปลีกย่อยจะไม่เหมือนกัน ในปี 1948 Maslow เผยแพร่แนวคิดลำดับขั้นความต้องการ 5 ขั้น แต่ในช่วงเวลาต่อมา มีนักวิจัยท่านอื่น ๆ ที่มาต่อยอดจาก 5 ขั้นของ Maslow โดยเพิ่มความต้องการจาก 5 ขั้น มาเป็น 8 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 Physical Needs ความต้องการพื้นฐาน หรือที่เราเรียกกันว่าปัจจัย 4 ซึ่งหากเรามองในยุคสมัยนี้ เราจะเห็นภาพตลก ๆ ที่มีความต้องการขั้นแรกเป็น WIFI ซึ่งสรุปได้ว่าความต้องการขั้นแรกจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตอย่างมากและจะขาดไปไม่ได้ หรือขาดไปแล้วเราจะลำบากมาก

ขั้นที่ 2 Safety Needs ความต้องการด้านความปลอดภัย ในขั้นนี้จะเหมือนขั้นที่พัฒนามาจากขั้นที่ 2 ในทฤษฎี ERG ของ Alderfer จะถือว่าขั้นที่ 1 และ 2 ของ Maslow คือขั้นที่ 1 (Existence = ความต้องการด้านพื้นฐาน) ของ Alderfer

สิ่งที่เราเห็นก็คือ ความต้องการด้านความปลอดภัยเสริมความต้องการทางด้านชีวภาพขึ้นมา เมื่อเรามีอาหาร มีที่ขั้บถ่ายที่อยู่อาศัย เราย่อมต้องการความปลอดภัยเมื่อเราดำเนินชีวิต เราอาจคิดไปถึงวันข้างหน้าในวันที่เราแก่ไป เราจะมีเงินใช้พอหรือไม่ เราควรจะทำประกันสุขภาพไว้เพื่อตอนเราป่วย เพราะโรคในสมัยนี้มันต้องเสียค่ายารักษาในราคาแพง หรือแม้แต่กรณีที่เราขยันทำงาน ต้องการงานดี ๆ ตำแหน่งสูง ๆ เพื่อเก็บเงินเยอะ ๆ ใช้ในตอนแก่ หรือนำไปใช้ในตอนที่เรายป่วย ถือเป็นความต้องการในขั้นที่ 2 ทั้งสิ้น

ขั้นที่ 3 Love and Belonging Need ความต้องการทางด้าน
ความสัมพันธ์ ซึ่งไม่ได้หมายถึงคู่ครองเสมอไป แต่มันรวมไปถึงกลุ่มเพื่อนด้วย ในทางจิตวิทยาสังคม เราจะเรียกมันว่า Group Dynamics (พลวัตกลุ่ม)

พลวัต หมายถึง การขับเคลื่อน ไม่หยุดนิ่ง นั่นหมายถึงชีวิตของเราดำเนิน ขับเคลื่อนด้วยกลุ่ม เราย่อมต้องการการยอมรับจากตัวเอง แน่แน่นอนเราต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนด้วย ในขั้นที่ 3 เราต้องการเด่น หรือทำอะไรสักอย่างให้เด่น เพื่อดึงดูดใจเพื่อน หรือคนที่เราชอบ เรามักพบเด็กที่เก็บตัว ไม่อยากยุ่งกับใคร และเราจะพบเด็กเหล่านั้น ไม่มีอะไรที่เป็นที่โดดเด่น หรือมีแต่ตัวเค้าไม่รู้ หรือไม่แสดงออกมา เค้าจึงรู้สึกไม่ค่อยมีความสุขในโรงเรียน หรือในสังคม ต่างจากเพื่อนที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ที่มีความสุข เป็นตัวแสบ ต้องการการสนใจจากคนในกลุ่ม เรา มักพบบ่อยในสังคมของเรา พวกเด็ก ๆ เวลาที่อยู่เป็นกลุ่มจะมีความกล้า รู้สึกว่าตนเองมีพลัง แต่เวลาที่อยู่คนเดียวกลับแสดงที่ท่าตรงกันข้าม ทั้งหมดนั้นเกิดจาก Group Dynamics

ขั้นที่ 4 Esteem Need ความต้องการการยอมรับ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับขั้นที่ 3 เช่นเดียวกับขั้นที่ 2 เสริมขั้นที่ 1 ขั้นที่ 4 ก็เสริมขั้นที่ 3 เช่นเดียวกัน กล่าวคือในตอนแรกที่เราต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน เราจะรู้ข้อดีของเรา นั่นคือชอบเล่นกีฬา ชอบเล่นเกม เรียนเก่ง เราจะพัฒนาด้านนั้นจนมีการยอมรับที่กว้างออกไปอีก เช่น การยอมรับจากสังคม เมื่อเราได้รับถ้วยกีฬา เราจะรู้สึกดีที่สังคมให้การยอมรับที่เราเป็นเด็กเรียนดี หรือแม้กระทั่งคำชมของผู้ที่เราชื่นชม ขั้นนี้จะคล้ายกันกับขั้นที่ 3 แต่สิ่งที่แตกต่างกันก็คือ ขั้นที่ 3 จะเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ เราต้องการยอมรับจากกลุ่ม ด้วยทักษะบางอย่าง แต่ขั้นที่ 4 เราพัฒนาทักษะบางอย่างเพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคม

ขั้นที่ 5 Cognitive Need ความต้องการความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่เราต้องการความรู้อะไรบ้างอย่าง เช่น เราเกิดความสนใจทางด้านธุรกิจ และเราหาข้อมูลความรู้เพื่อพัฒนาตัวเอง เพื่อเสริมความสนใจของเรา ในสมัยก่อนการหาข้อมูลไม่ได้ง่ายดายเหมือนกับในสมัยนี้ ในสมัยก่อนจะต้องค้นหาตำรา หาหนังสืออ่าน และการอ่านก็คือความรู้ ถ้าในสมัยนี้เราสนใจด้านไหนก็สามารถหาความรู้ได้อย่างง่ายดาย มองดูเหมือนเป็นเรื่องพื้นฐาน แต่จริง ๆ แล้วการที่เราจะสนใจบางสิ่งบางอย่าง อย่างแท้จริงและหาความรู้ประกอบเพื่อพัฒนาความสนใจหรือแม้กระทั่งทักษะบางอย่างนั้นเป็นเรื่องที่ยาก หรือแม้กระทั่งการหาความรู้เพื่อเข้าใจสิ่งที่อยู่รอบตัวเราให้มากขึ้นด้วยเช่นกัน

ขั้นที่ 6 Aesthetic Need ความต้องการความงาม ในขั้นนี้เราจะมองเห็นความงามในสภาพแวดล้อม เพื่อให้เรารู้สึกจรรโลงใจ ไม่ใช่ที่เรามองเห็นความสวยงามของท้องทะเล แล้วเรารู้สึกพอใจ แต่มันจะเริ่มจากการมองเห็นความงามของโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นรอยยิ้มของทารก หรือเด็กเดินจูงมือ มดที่เดินกันเป็นฝูง หรือแม้กระทั่งเห็นความงามในสิ่งที่แปลก ๆ เช่น ห้องที่มีมิติ หรืองานศิลปะที่มันดูแปลก ๆ Abstract เมื่อเรามองเห็นความงามของโลกใบนี้ เราจะมีความต้องการ

ในขั้นนี้ ต้องการเป็นเจ้าของความงาม เดินทางไปต่างประเทศเพื่อไปถ่ายรูปในเมืองที่เราชอบ สถานที่ที่เราชอบ หรือต้องการความงามจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา ของประดับตกแต่งเพื่อให้เรารู้สึกดีมากขึ้นเมื่อเราอยู่ในบ้าน

ขั้นที่ 7 Self-Actualization Need ความต้องการค้นพบอัตลักษณ์แห่งตน

เรารู้ว่าเราคือใคร ตั้งคำถามกับตัวเอง เช่น เราเกิดมาทำไม เราตายไปจะไปไหน เราจะทำอะไรต่อไป เราถนัดอะไร จะพัฒนาตัวเองได้อย่างไร ทำไมโลกนี้ถึงเลวร้ายขนาดนี้ ทำไมโลกนี้ถึงงดงามขนาดนี้ คำถามต่าง ๆ จะหล่อหลอมเป็นบุคลิกภาพของเรา และจะเกิดอัตลักษณ์แห่งตนที่เป็นรูปแบบเฉพาะของเรา เป็นลายเซ็นของเราเอง Maslow จะชอบยกตัวอย่างของ Abraham Lincoln และ Albert Einstein ซึ่งทั้งคู่ค้นพบตัวเองและทำในสิ่งที่ยิ่งใหญ่ให้กับโลกใบนี้ ขั้นนี้ไม่ใช่อะไรที่ซับซ้อน แค่เราตั้งคำถามกับตัวเอง และต้องการที่จะเปิด พยายามจะเป็น นั่นคือการค้นพบ Self Actualization

ขั้นที่ 8 Transcendence Need ความต้องการอยู่เหนือสามัญสำนึก

พื้นฐาน สามัญสำนึกพื้นฐาน หมายถึง การคิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างหมุนรอบตัวเรา เราเป็นคนที่สำคัญมาก แต่เมื่อเราเข้าใจสิ่งนี้และมองในมุมกลับกันว่า เราเป็นเพียงสิ่งมีชีวิตเล็กจ้อยในจักรวาลเท่านั้น เราไม่ได้เหนือ หรือยิ่งใหญ่กว่าใครเลย ชีวิตเรามีทั้งความทุกข์ และความสุข ซึ่งเกิดจากตัวเรากระทำกับสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่สิ่งแวดล้อมทำให้เราเกิดความสุขหรือความทุกข์ การตระหนักถึงข้อเท็จจริงข้อนี้ จะทำให้เราก้าวข้ามขีดจำกัด หรืออยู่เหนือสามัญสำนึกพื้นฐานนั่นเอง (คาลอส บุลดูสกา, 2559: ออนไลน์)

นอกเหนือจากนั้น Maslow ยังได้กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ เมื่อได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความต้องการด้านอื่นก็จะเกิดขึ้นอีก ความต้องการอาจจะซับซ้อนหรือเกิดความต้องการอีกอย่างหนึ่ง ถ้าหากได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ ก็จะเกิดแรงจูงใจที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมให้สังคมยอมรับ และสามารถพัฒนาตนไปสู่ขั้นสูงขึ้น จึงนำแนวคิดทฤษฎีนี้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1) การเข้าใจถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ สามารถเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลได้ เนื่องจากพฤติกรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการของบุคคล

1.2) การช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี จำเป็นต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่เขาต้องการแสดงเสียก่อน

1.3) การจัดการเรียนรู้ หากครูค้นหาได้ว่านักเรียนมีความต้องการอยู่ในระดับใด ก็จะสามารถใช้ความต้องการพื้นฐานของนักเรียนมาเป็นแรงจูงใจช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี

1.4) การตอบสนองความต้องการของนักเรียน จะช่วยให้นักเรียนได้รู้จัก เข้าใจตนเอง และสามารถกระทำได้ตรงตามความต้องการของตนได้อย่างพึงปรารถนา (ทิสนา แชมมณี, 2563: 69)

2) ทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg

Herzberg (1988; อ้างถึงใน วิชาเรย์นดี, 2556: 70) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการติดตามช่วยเหลือ ซึ่งเป็นกุญแจที่สำคัญที่จะช่วยให้ปรับปรุงงานให้ประสบผล โดยมีองค์ประกอบดังนี้

2.1) องค์ประกอบด้านแรงจูงใจ (Motivation Factors) ได้แก่

- โอกาสและความเป็นไปในการเจริญก้าวหน้า (Possibility of Growth)

- การได้เลื่อนระดับหรือความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Advancement)
- การได้รับการยกย่อง ยอมรับ (Recognition)
- การได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ (Responsibility)
- ผลสำเร็จหรือการประสบผลสำเร็จ (Achievement)

2.2) องค์ประกอบด้านสุขภาพศาสตร์ (Hygiene Factors) ได้แก่

- เงินเดือนค่าจ้าง (Salary)
- สภาพการในการทำงาน (Working Conditions)
- ความปลอดภัยหรือสวัสดิภาพในการทำงาน (Job Security)
- ชีวิตส่วนตัว (Personal Life)
- นโยบายของโรงเรียนและนโยบายการบริหาร (School Policy)
- การนิเทศและเทคนิควิธีการนิเทศ (Supervision and technical supervision)
- ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน (Interpersonal Relationships)
- ฐานะหรือสถานภาพของบุคคล (Status of Individual)

ซึ่งแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจ มีแนวคิดในการติดตามช่วยเหลือดังนี้ สร้างเงื่อนไขให้ครูมีความสุขกับการทำงานครูจะสามารถปฏิบัติงานได้ หากไม่ได้รับเงื่อนไขดังกล่าวครูจะไม่สามารถปฏิบัติงานได้ เงื่อนไขที่ครูคาดหวังเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ต่อกันในการทำงาน หากเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงานจะทำให้งานไม่บรรลุ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างที่ทำงานกับการปฏิบัติงาน และความร่วมมือแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงาน หากขาดแรงจูงใจจะไม่ทำให้เกิดผลความไม่พึงพอใจแก่ครูหรือกระทบความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบด้านแรงจูงใจมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ความพึงพอใจในการทำงานไม่ใช่แรงจูงใจ แต่เป็นผลจากการปฏิบัติงานของบุคคลมากกว่าผู้บริหารและผู้ติดตามช่วยเหลือที่ใช้ความพึงพอใจในการทำงานเป็นสิ่งจูงใจครูกล่าวได้ว่า การใช้นโยบายสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก็ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารและผู้ติดตามช่วยเหลือให้ความสำคัญ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็น

เป้าหมายที่ครูควรแสวงหาและไปให้ถึงโดยการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ใช้การติดตามช่วยเหลือที่เน้นทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Supervision) ซึ่งได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นการกำกับติดตามที่ดีวิธีหนึ่ง เป็นความจริงที่ว่าครูส่วนใหญ่มีความคาดหวังกับที่จะตอบสนองกับทฤษฎีนี้เป็นอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าการใช้แรงจูงใจในการติดตามช่วยเหลือเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนซึ่งในทฤษฎีแรงจูงใจนี้ วัชราน เล่าเรียนตี (2556: 71) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการติดตามช่วยเหลือไว้ว่าการใช้แรงจูงใจที่เป็นวัตถุ เช่น เงิน สิ่งของ หรือสภาพทางกายซึ่งบางทีอาจไม่มีความหมายสำหรับคนบางคน การยกย่องอาจมีความหมายมากกว่า โอกาสของบุคคลไม่เท่ากัน คือการที่ได้รับเกียรติหรือตำแหน่งที่มีอำนาจ สภาพทางกายที่พึงปรารถนา เช่น การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน การมีเครื่องใช้ในสำนักงานที่ทันสมัย หรือห้องทำงานส่วนตัวที่สะดวกสบาย ผลประโยชน์ทางอุดมคติเป็นประโยชน์ทางอุดมคติเป็นผลประโยชน์ที่มีความหมายและมีอำนาจมากอย่างหนึ่ง แต่หน่วยงานหรือโรงเรียนมักไม่ค่อยให้ความสนใจ เช่น ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกที่พอใจในการปฏิบัติงาน ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน เช่น ความรู้สึกเป็นกันเองในหมู่คณะ ไม่แบ่งพรรคพวกในที่ทำงาน แต่สภาพทางเศรษฐกิจและการศึกษาของแต่ละบุคคลในองค์กรเป็นอุปสรรคต่อหน่วยงานและสถาบันซึ่งควรต้องพยายามลดช่องว่างของความแตกต่างดังกล่าว การปรับสภาพการทำงานให้ตรงกับวิธีที่บุคคลนั้นเป็นนิสัยหรือมีเจตคติ เนื่องจากทุกคนมีความเคยชินกับวิธีที่ตนเคยฝึกและปฏิบัติมา ถ้าจำเป็นต้องเปรียบเทียบจะต้องให้ความพยายามในการโน้มน้าวจิตใจให้ยอมรับโอกาส การมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง การมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทุกชนิดอย่างกว้างขวาง ช่วยให้เกิดความรู้สึกที่ดี และความรู้สึกที่ตนมีความสำคัญต่อหน่วยงาน รู้สึกมีเกียรติ ซึ่งเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นได้สภาพการทำงานและการอยู่ร่วมกันในหมู่คณะ สภาพการอยู่ร่วมกันในหมู่คณะที่มีความสัมพันธ์ รู้จักกันอย่างกว้างขวาง สนับสนุนกลมเกลียวเป็นสิ่งที่จูงใจที่สำคัญอีกประการหนึ่ง

3) ทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike's Connectionism Theory)

การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ด้วยการที่มนุษย์หรือสัตว์ได้เลือกเอาปฏิกิริยาตอบสนองที่เชื่อมต่อไปกับสิ่งเร้าอย่างเหมาะสม หรือการเรียนรู้จะเกิดขึ้นด้วยการเชื่อมโยงหรือพันธะระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง เมื่อสถานการณ์หรือสิ่งที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นกับร่างกาย ความพยายามที่จะแก้ปัญหา นั้นโดยแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมาหลาย ๆ รูปแบบ ซึ่งร่างกายจะเลือกพฤติกรรมตอบสนองที่พอใจที่สุดไปเชื่อมโยงสิ่งเร้าหรือปัญหานั้นทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นมา ได้แก่

3.1) กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) นักเรียนจะเข้าใจในบทเรียนได้ดีหากนักเรียนมีความพร้อมทางด้านจิตใจและด้านร่างกาย

3.2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) นักเรียนจะเกิดความคงทนในบทเรียน หากได้กระทำซ้ำ ๆ หรือ ฝึกหัดโดยอาศัยความรู้ความเข้าใจ แต่หากไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ ในที่สุดอาจลืมได้

3.3) กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) นักเรียนจะเกิดความมั่นคงในการเรียนรู้ หากว่านำองค์ความรู้ที่ได้รับ หรือทักษะที่ได้เรียนรู้มาใช้บ่อย ๆ จะช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ได้รับ

3.4) กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อนักเรียนได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนต่อไป ดังนั้น การได้รับผลที่พึงพอใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียน (ทิตนา แชมมณี, 2563: 69)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความต้องการและความอยากได้นับเป็นพื้นฐานของจิตใจมนุษย์ คนแต่ละคนย่อมมีความต้องการที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองแล้วก็จะเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยที่จะช่วยในการส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จได้ดังที่หวัง

6.3 การประเมินความพึงพอใจ

การหาความพึงพอใจเป็นอีกวิธีหนึ่งที่นิยมใช้ในการประเมินผลด้านคุณภาพในลักษณะภาพรวมของบทเรียนที่ไม่ซับซ้อน ซึ่งเป็นการสอบถามความรู้สึกหรือความชอบเกี่ยวกับบทเรียนที่พัฒนาขึ้น ซึ่งไม่มีเกณฑ์พิจารณาว่าควรสอบถามในประเด็นใดหรือมีกรอบของประเด็นคำถามอย่างไร เนื่องจากการสอบถามในภาพรวม อย่างไรก็ตามแนวทางที่ใช้ในการกำหนดประเด็นคำถามที่นิยมใช้มีอยู่ 2 แนวทาง (มนต์ชัย เทียนทอง, 2548; อ้างถึงใน จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ, 2561: 62 - 63) ดังนี้

1) แนวทางการประเมินภาพรวมทั่ว ๆ ไป เช่น สอบถามเกี่ยวกับส่วนนำเข้า ส่วนประมวลผลและส่วนที่แสดงผล โดยพิจารณารายละเอียดแต่ละส่วน ๆ ว่ามีข้อคำถามใดบ้างที่จะสอบถามผู้เรียนเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้บทเรียน กล่าวได้ว่า แนวทางนี้เป็นแนวทางที่มีการใช้ประเมินความพึงพอใจมากที่สุด

2) แนวทางการใช้ทฤษฎีประเมินผล อาจประยุกต์ใช้ CIPP Model หรือ Alkin Model โดยสามารถนำทฤษฎีประเมินผลที่มีอยู่มากำหนดกรอบในการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับสาระ (Context) ส่วนนำเข้า (Input) ส่วนประมวลผล (Process) และผลผลิต (Product) เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลจะนิยมใช้แบบสอบถามมากกว่าการสัมภาษณ์โดยการกระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใช้บทเรียนโดยตรง เพื่อประเมินความพึงพอใจหลังจากที่ทดลองใช้บทเรียนแล้วผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นดัชนีบ่งชี้ความพึงพอใจของผู้เรียนสำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ความพึงพอใจที่ได้จากแบบสอบถามจะใช้ค่าเฉลี่ย มัชยฐาน ฐานนิยม และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือใช้สถิติเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มก็ได้

แบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่าซึ่งมี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
พึงพอใจมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
พึงพอใจน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ค่าเฉลี่ยที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแต่ละข้อแล้วเทียบเกณฑ์การประเมิน โดยใช้เกณฑ์การ แปล ความหมายคะแนนของ Likert ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ส่วน ระพีพันธุ์ โพธิ์ศรี (2549: 39 – 43; อ้างถึงใน ภัทรลดา ประมาณพล (2560) กล่าวถึง การปรับปรุงแบบวัดความพอใจ ดังนี้

- 1) พยายามให้มีข้อคำถามวัดความพอใจให้มากที่สุดพอสมควร อยู่ระหว่าง 10 – 20 ข้อ
- 2) ควรตัดข้อคำถามที่มีค่า 1 – 0 ออกไป
- 3) ปรับปรุงข้อคำถามที่ 1 – 0.20 แต่ไม่เท่ากับศูนย์หรือติดลบ
- 4) ควรสร้างแบบความพอใจให้มีคำถามเพื่อไว้ เพื่อตัดข้อคำถามที่ไม่ดีออกไป เพื่อให้

แบบวัดความพอใจมีคุณภาพถึงระดับที่ต้องการ

สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2556) ซึ่งได้กล่าวถึง กระบวนการพัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจ ดังนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์ถึงสิ่งที่ต้องการวัดความพึงพอใจว่าประกอบด้วยด้านใดบ้าง แต่ละด้านจะประกอบด้วยตัวแปรอะไรบ้าง ซึ่งอาจกำหนดประเด็นกว้าง ๆ เป็นข้อ ๆ

2) รวบรวมข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อเป้าหมาย หลีกเลียงข้อความ ก้าวม ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ โดยกำหนดข้อคำถามจากโครงสร้างความพึงพอใจที่ได้กำหนดไว้แล้ว แบ่งเป็นด้าน ๆ แล้วสร้างและรวบรวมข้อคำถามแต่ละด้านตามประเด็นที่กำหนดไว้

3) นำข้อคำถามที่สร้างแล้วไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถามว่าตรงตามโครงสร้างของการประเมินความพึงพอใจตามที่กำหนดไว้แล้วในแต่ละด้าน และในแต่ละประเด็นย่อยหรือไม่ หากมีความคลุมเครือหรือไม่ชัดเจน จะได้แก้ไขก่อนสร้างเป็นแบบสอบถาม จากนั้นทดลองใช้กับผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 10 เท่าของจำนวนข้อในพื้นที่ที่คล้ายคลึงกัน หรือใกล้เคียงกับพื้นที่ในการเก็บข้อมูลจริง

4) กำหนดน้ำหนักในการตอบแต่ละตัวเลือกโดยกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1

ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดน้ำหนักคะแนนความพึงพอใจ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545; อ้างถึงใน พรนภา เตียสุทธิกุล และคณะ, 2561: 224)

พึงพอใจมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
พึงพอใจมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
พึงพอใจน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยโดยรวมของความพึงพอใจ มีดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มาก
2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	น้อย
1.00-1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

นอกเหนือจากนั้น มาเรียม นิลพันธุ์ (2558: 157 - 158, 161) ได้กล่าวว่า ส่วนประกอบของแบบสอบถาม แบ่งได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่

1) หนังสือนำ เป็นหนังสือหรือจดหมายจากผู้วิจัยหรือจากต้นสังกัดของผู้วิจัยในกรณีที่เป็นนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จะมีหนังสือนำจากบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ไปถึงผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหนังสือนำครอบคลุมสาระสำคัญดังนี้

1.1) แนะนำผู้วิจัยโดยระบุว่าเป็นใคร เรียนหรือทำงานที่ไหน ที่อยู่หรือแหล่งที่อยู่ของผู้วิจัยที่ติดต่อสะดวกที่สุด ตำแหน่ง เป็นต้น

1.2) แนะนำงานวิจัยเกี่ยวกับชื่องานวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย การนำผลจากการวิจัยไปใช้เมื่องานวิจัยเสร็จแล้ว

1.3) แนะนำเหตุผล โดยระบุเกี่ยวกับ ทำไมจึงเลือกเขาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยที่จะได้รับหากได้รับความร่วมมือจากการตอบ

1.4) แนะนำเรื่องเวลาและสถานที่ส่งกลับโดยระบุวัน เวลา สถานที่ และวิธีการส่งกลับคืนให้ผู้วิจัย

1.5) แนะนำแบบสอบถาม โดยระบุโครงสร้างของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีกี่ตอน แต่ละตอนมีกี่ข้อ

1.6) การให้สัญญา โดยระบุว่าคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นความลับ ไม่เปิดเผยให้ใครทราบ และไม่มีผลต่อผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด

1.7) ขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถาม

หนังสือนำมีความสำคัญต่อการตอบและปริมาณการตอบกลับ ดังนั้นในการเขียนหนังสือนำ ควรเขียนในลักษณะของการขอความร่วมมือไม่ควรเขียนในลักษณะของการบังคับข่มขู่ หรือมีการให้คุณให้โทษแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยควรอำนวยความสะดวกให้ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดโดยการใส่ซองปิดแสตมป์จำหน่ายของกลับคืนถึงผู้วิจัย หรือการมารับกลับคืนด้วยตนเอง

2) คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม เป็นส่วนที่ชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถามการ แสดงตัวอย่างการตอบและการแปลความหมาย

3) ส่วนเนื้อหาของแบบสอบถาม เป็นส่วนที่มีสาระสำคัญที่สุดของแบบสอบถามได้แก่

3.1) ข้อมูลพื้นฐาน (Background) หรือสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่ออธิบายหรือทราบคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม และสามารถนำไปใช้ในการอภิปรายผลการวิจัยได้ เช่น จากผลการวิจัยพบว่า...ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท เป็นต้น

3.2) คำถามเกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น

3.2.1) คำถามเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ

3.2.2) คำถามเกี่ยวกับตัวแปรตาม

ซึ่งขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามมีดังนี้

1) กำหนดข้อมูลที่ต้องการวัดโดยพิจารณาจากตัวแปร เช่น ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน

2) กำหนดนิยามตัวแปร โดยกำหนดรายละเอียดของตัวแปรว่าจะต้องครอบคลุมเรื่องใดบ้าง อะไรเป็นตัวชี้วัดตัวแปรนั้น

3) กำหนดชนิดและรูปแบบของคำถาม

4) กำหนดข้อความคำถามและเขียนข้อความคำถามตามตัวแปรและนิยามตัวแปร

5) ตรวจสอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 – 5 คน เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข หากมีประเด็นที่ต้องปรับปรุง

7) สร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ซึ่งมีความสมบูรณ์ในข้อคำถาม คำชี้แจงภาษารูปแบบ เนื้อหา การพิมพ์ นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประเมินความพึงพอใจนั้นส่วนใหญ่มักนิยมใช้แบบสอบถาม ความพึงพอใจมากกว่าการสัมภาษณ์ เพื่อวัดระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบประเมินความพึงพอใจมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งมี 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อยที่สุด ทั้งนี้ผู้สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจควรมีการศึกษาขั้นตอนการสร้าง ตลอดจนทำให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจประเมินคุณภาพ อันจะทำให้แบบสอบถามความพึงพอใจมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

งานวิจัยในประเทศ

พงษ์สิทธิ์ สิงห์อินทร์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสุขภาวะสำหรับนักเรียนมัธยม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานระดับมากที่สุด ($M = 4.60$, $SD = 0.03$)

กุลฉัตร กิมชัย (2563) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกระบวนการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาของหน่วยงานภายใน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.92 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความพึงพอใจในด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ และด้านระยะเวลาในการดำเนินการมากที่สุด งานทะเบียนและวัดผล งานสหกิจศึกษา และสำนักงานภาควิชา นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านระยะเวลาในการดำเนินการมากที่สุด

พีระศักดิ์ จิวตัน (2564) ได้ศึกษาความพึงพอใจเชิงเปรียบเทียบ ผลกระทบ และพฤติกรรมการเรียนจากการใช้ห้องเรียน Active Learning ในการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาจากการใช้ห้องเรียน Active Learning กับ ห้องเรียนธรรมดาอาคารเรียนรวม 1 และ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบ

แบบสอบถามมีความพึงพอใจห้องเรียน Active Learning มากกว่า ห้องเรียนธรรมดา และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

กิตติศักดิ์ ใจอ่อน และ กตัญญูตา บางโท (2565) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานระดับมากที่สุด ($M = 4.68, SD = 0.33$)

ภุรี วงศ์วิเชียร (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของครูผู้สอนระดับอุดมศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการทำวิจัยกับแรงจูงใจในการทำวิจัยของผู้สอนระดับอุดมศึกษา 2) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์แรงจูงใจในการทำวิจัยของผู้สอนระดับอุดมศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับแรงจูงใจในการทำวิจัยของผู้สอนระดับอุดมศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 2) ปัจจัยด้านความรู้ และประสบการณ์ในการทำวิจัย ปัจจัยด้านการเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ และปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับแรงจูงใจในการทำวิจัย 3) ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันทำนายแรงจูงใจในการทำวิจัย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านความรู้ และประสบการณ์ในการทำวิจัย ปัจจัยด้านการเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ และปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

Demir (2022) ได้ศึกษาการรับรู้เชิงเปรียบเทียบของนักเรียนที่มีต่อแนวคิดของโรงเรียนระดับความพึงพอใจในโรงเรียน และองค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจโดยรวมของนักเรียนตามมิติของโรงเรียนมีความพึงพอใจระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศและระดับชั้นพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

Demirhan (2023) ได้ศึกษาบทบาทการประนีประนอมของโรงเรียนซึ่งมีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์เชิงบวกในโรงเรียนและความผูกพันต่อโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของประสบการณ์เชิงบวกในโรงเรียนและสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อความผูกพันของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์เชิงบวกของโรงเรียนส่งผลต่อความผูกพันในโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

Kang (2023) ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำนายความพึงพอใจที่มีต่องานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมียัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่นำไปสู่ความพึงพอใจต่องานของครูเกาหลี ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในงานของครูเกาหลีในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีลักษณะเป็นพหุวัฒนธรรมมาจากปัจจัยหลายประการที่นำไปสู่การอธิบายความพึงพอใจในการทำงาน และความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นว่า วิธีการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนมีหลายวิธีและมีองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาที่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานแบบการทดลองร่วมการแทรกแซง (The mixed methods experimental [Intervention] design) เริ่มจากการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ก่อนในระยะเวลาที่ 1 ขั้นตอนที่ 1 จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ในระยะเวลาที่ 2 ขั้นตอนที่ 1 แล้วจึงทำการตีความหมายเพื่อตอบคำถามการวิจัยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยภายใต้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี ดังมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) : ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิ และสอบถามความต้องการการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₁) : ออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D&D) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และเครื่องมือประเมินประสิทธิผล จากนั้นตรวจสอบคุณภาพและรับรองรูปแบบ เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ และประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินประสิทธิผล โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบและเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา รวมทั้งสิ้น 5 คน จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญรับรองรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนักศึกษาปฐมวัย ด้าน

หลักสูตรและการสอน ด้านการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ด้านการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย และด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา รวมทั้งสิ้น 9 คน 2) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประเมินประสิทธิผลโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา รวมทั้งสิ้น 5 คน จากนั้น ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ และเครื่องมือประเมินประสิทธิผล ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำเป็นรูปแบบการเรียนการสอน เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ และเครื่องมือประเมินประสิทธิผลที่สมบูรณ์ต่อไป

การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₂) : ทดลองใช้ (Implementation : I) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ตามรูปแบบการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre-Experimental Design) โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองตามลำดับเวลาวัดพัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Time Series experimental Design) และประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูหลังได้รับรูปแบบการเรียนการสอน (The One-Shot Case Study)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₂) : ประเมินผล (Evaluation : E) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

วิธีดำเนินการวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยดำเนินการตามกรอบดำเนินการวิจัย ดังภาพที่ 14

ภาพที่ 14 กรอบดำเนินการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

เป็นระยะของการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่มีความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู จากนั้นดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และหาค่าคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาและหาค่าคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

โดยมีขั้นตอนในการศึกษาแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A)

เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่มีความจำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) สังเคราะห์แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู 2) สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และ 3) สอบถามความต้องการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

3. เพื่อศึกษาความต้องการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์

แหล่งข้อมูลเอกสาร ประกอบด้วย

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พุทธศักราช 2562 การสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-Based Learning: PhenoBL) และความสามารถในการจัดประสบการณ์

แหล่งข้อมูลบุคคล ประกอบด้วย

1. อาจารย์ผู้สอน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์การสอนนักศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นครูหรืออาจารย์หรือนักวิชาการที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกขึ้นไป และมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์/ชำนาญการพิเศษขึ้นไปหรือมีงานวิจัยที่ศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน จำนวน 1 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 2 คน และ 4) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและประเมินผล การศึกษา จำนวน 1 คน
3. นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 47 คน

วิธีดำเนินการ

ในการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และความคิดเห็น วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสารในการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี และหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พุทธศักราช 2562 การสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-Based Learning: PhenoBL) และความสามารถในการจัดประสบการณ์ และสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู รวมทั้งสอบถามความต้องการของนักศึกษาครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการ

สอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ประกอบด้วย

1. ศึกษา และวิเคราะห์แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งข้อมูลเอกสารหลักสูตร โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสารประกอบด้วย เอกสารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ และหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พุทธศักราช 2562 ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และโครงสร้างของหลักสูตร

1.2 ศึกษาและวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร โดยศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสาร และตำรา เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน การสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และความสามารถในการจัดประสบการณ์

2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งข้อมูลบุคคล โดยดำเนินการดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยจำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview)

2.2 สอบถามความต้องการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 47 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaire)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร ใช้ในการบันทึกและวิเคราะห์แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ซึ่งแบบวิเคราะห์เอกสารมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

1.2 สร้างแบบวิเคราะห์เอกสารโดยกำหนดประเด็นการวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่ ประเภทของเอกสาร ชื่อเอกสาร ชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ วันที่ศึกษา ประเด็นที่ศึกษา และสรุปประเด็นสำคัญ

1.3 นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสารและนำไปปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษานับจำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของประเด็นการบันทึก ประเมินความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการศึกษา ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนั้น มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (Riviovelli and Hambleton, 1997)

เห็นว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน	1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
เห็นว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

หลังจากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) คำนวณค่าตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

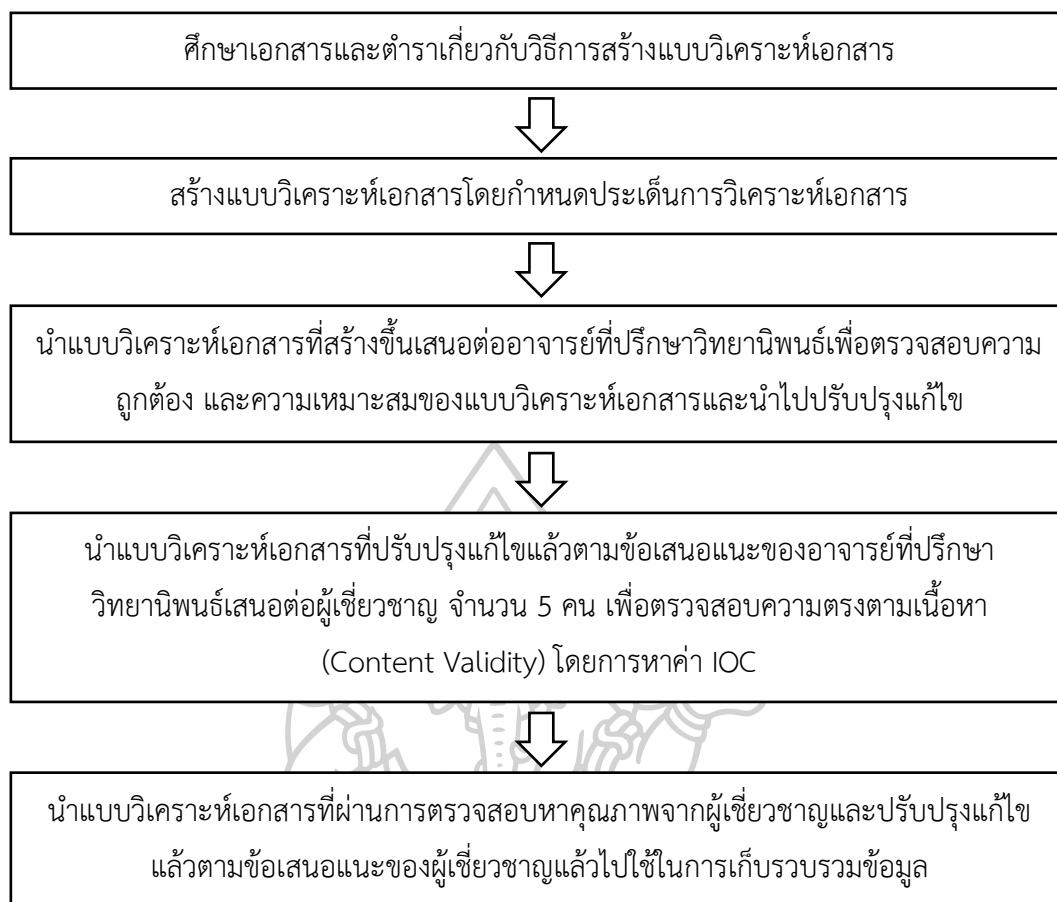
นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบพบว่า แบบวิเคราะห์เอกสาร มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 1.00 ซึ่งแสดงว่าแบบวิเคราะห์เอกสารที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแบบวิเคราะห์เอกสาร

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ผลการปรับปรุงแก้ไข
1	ข้อมูลในเรื่องของการปรับปรุงสะท้อน ความน่าเชื่อถือและการเผยแพร่ในวงกว้าง ตลอดจนความทันสมัยก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจ ดังนั้นควรเพิ่มเติมจำนวนครั้งที่พิมพ์	เพิ่มประเด็น จำนวนครั้งที่พิมพ์
2	ควรเพิ่มประเด็นบรรณานุกรมในหัวข้อ สุดท้ายของแบบวิเคราะห์เอกสาร	เพิ่มประเด็น บรรณานุกรม
3	ควรศึกษาหัวข้อ/ประเด็นข้อเสนอแนะ หรือการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อ เป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบ	เพิ่มประเด็น การนำผลการวิจัยไปใช้ ประโยชน์

1.5 นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบวิเคราะห์เอกสารตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปจัดทำเป็นแบบวิเคราะห์เอกสารฉบับสมบูรณ์ และนำแบบวิเคราะห์เอกสารไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ต่อไป

จากขั้นตอนการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู สรุปได้ดังภาพที่ 15

ภาพที่ 15 ขั้นตอนการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น สำหรับอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์จำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) มีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-end Questions) โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ซึ่งแบบสัมภาษณ์มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยมีประเด็นคำถาม 4 ข้อคือ 1) การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานควรมีลักษณะ/เทคนิคที่สำคัญอย่างไร 2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์ ควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร 3) การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ควรใช้นวัตกรรม/สื่อ/แหล่งเรียนรู้แบบใด และ 4) การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ควรมีการวัดและประเมินผลอย่างไร

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน 1 ข้อ

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์และนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาจำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของประเด็นการสัมภาษณ์ ประเมินความเหมาะสมของประเด็นในแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนั้น โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและการแปลความหมายเช่นเดียวกับการประเมินความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสาร

นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบพบว่า แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.80 - 1.00 ซึ่งแสดงว่าแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ผลการปรับปรุงแก้ไข
1	คำถามข้อที่ 1 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานควรมี ลักษณะสำคัญ/ขั้นตอน/กระบวนการ ในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร ควรแยกข้อ เป็นข้อความ ลักษณะสำคัญ (1 ข้อ) และ ขั้นตอน/กระบวนการ (1 ข้อ) เนื่องจากทั้ง 2 ส่วนเป็นคนละประเด็นกัน และควรลงท้ายคำถามว่าอะไรบ้าง	แยกข้อความ ดังนี้ ข้อที่ 1 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานควรมี ลักษณะสำคัญ ในการจัดการเรียนการสอนอะไรบ้าง อย่างไร ข้อที่ 2 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานควรมี ขั้นตอน/กระบวนการ ในการจัดการเรียนการสอนอะไรบ้าง อย่างไร
2	คำถามข้อที่ 2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์ ควรมี วิธีการ/เทคนิค การจัดการเรียนการสอนอย่างไร การถามวิธีสอนและเทคนิคการสอน ควรถามว่าอะไรบ้าง แล้วค่อยต่อยอดอย่างไร	ปรับแก้คำถามเป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์ ควรมี วิธีสอน/เทคนิค การจัดการเรียนการสอนอะไรบ้าง อย่างไร
3	คำถามข้อที่ 3 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ควรใช้ นวัตกรรม/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ แบบใด ควรถามว่า แหล่งเรียนรู้ อะไรบ้าง อย่างไร	ปรับแก้คำถามเป็นการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ควรใช้ นวัตกรรม/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ อะไรบ้าง อย่างไร
4	คำถามข้อที่ 4 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ควรมี การวัดและประเมินผล อย่างไร ควรเพิ่มเติมคำว่า วิธีการวัด	ปรับแก้คำถามเป็นการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ควรมี วิธีการวัดและประเมินผล อย่างไร

2.5 นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์
ความคิดเห็นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นฉบับ
สมบูรณ์ และนำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

จากขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นสำหรับอาจารย์ผู้สอนและ
ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู สรุปได้ดัง
ภาพที่ 16

ภาพที่ 16 ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น

3. แบบสอบถามความคิดเห็น ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัย เป็นแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Form แบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) มีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-end Questions) โดยมีประเด็นในการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ต้องการเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ซึ่งแบบสอบถามความคิดเห็นมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสอบถามความคิดเห็น

3.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-end Questions) เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยมีประเด็นคำถาม 4 ข้อคือ 1) ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่ต้องการ 2) วิธีการสอนที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้และจัดประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 3) สื่อการสอนที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษา และ 4) การวัดและประเมินผลการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาที่ต้องการ

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน 1 ข้อ

3.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นและนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาจำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของประเด็นการสัมภาษณ์ ประเมินความเหมาะสมของประเด็นในแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนั้น โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและการแปลความหมายเช่นเดียวกับการประเมินความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสาร

นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบพบว่า แบบสอบถามความคิดเห็น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.60 - 1.00 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามความคิดเห็นที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็น

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ผลการปรับปรุงแก้ไข
1	ควรปรับคำถามให้เหมาะสมในทุกข้อ โดยควรตัดคำว่า ต้องการออก จะทำให้นักศึกษามองภาพกว้างได้มากขึ้น	ปรับคำถามให้มีความเหมาะสมขึ้น แต่ไม่ได้ตัดคำว่า ต้องการ ออก เนื่องจากแบบสอบถามมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนบอกถึงความต้องการของผู้เรียน
2	ข้อคำถามข้อที่ 1 นักศึกษาคิดว่ากิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่ต้องการ ควรมี ลักษณะ อย่างไร ควรแก้ไขโดยระบุว่า ใครที่ต้องการ	ปรับแก้คำถามเป็น นักศึกษาคิดว่ากิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่นักศึกษาต้องการ ควรมี ลักษณะ อย่างไร
3	ข้อคำถามข้อที่ 2 นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ผู้สอน จัดการเรียนการสอน อย่างไร เพื่อให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ควรระบุเพิ่มเติมว่า “จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างไร” และระบุว่าใครที่มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ และตัดคำว่าถูกต้องออก เหลือเพียงเหมาะสม	ปรับแก้คำถามเป็น นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ผู้สอน จัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียนอย่างไร เพื่อให้ นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม
4	ข้อคำถามข้อที่ 3 นักศึกษาต้องการ สื่อการสอน/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ แบบใดที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการจัด	ปรับแก้คำถามเป็น นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนใช้ สื่อการสอน/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ แบบใดที่ช่วย

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ผลการปรับปรุงแก้ไข
	ประสบการณ์ให้กับนักศึกษา ควรระบุเพิ่มเติมว่า ต้องการให้ผู้สอนใช้สื่อ การสอน	ส่งเสริม ความสามารถ ในการจัด ประสบการณ์ให้กับนักศึกษา
5	ข้อความข้อที่ 4 นักศึกษาคิดว่า การวัด และประเมินผล การจัดประสบการณ์ของ นักศึกษาที่ต้องการ ควรเป็นอย่างไร ควรระบุคำว่า ความสามารถด้านหน้าการ จัดประสบการณ์	ปรับแก้คำถามเป็น นักศึกษาคิดว่า การวัดและประเมินผล ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของ นักศึกษาที่นักศึกษาต้องการ ควรเป็น อย่างไร
6	ควรให้นิยาม องค์ประกอบของการจัด ประสบการณ์เพิ่มเติม ให้เป็นนิยามเฉพาะ เพื่อช่วยในการเขียนรายการสอบถามมี ความชัดเจน	เพิ่มเติมนิยามในแบบสอบถาม

3.5 นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความ
คิดเห็นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปจัดทำเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์ และ
นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

จากขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนักศึกษาครูที่ใช้ในการศึกษา
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู สรุปได้ดังภาพที่ 17

ภาพที่ 17 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ใช้แบบวิเคราะห์เอกสารในการวิเคราะห์ข้อมูล แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู
2. ใช้แบบสัมภาษณ์ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับอาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู
3. ใช้แบบสอบถามในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่ต้องการรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล แนวคิด หลักการ และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ซึ่งได้จากแบบวิเคราะห์เอกสาร การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์ และการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งได้มาจากการสอบถามผ่านแบบสอบถามความคิดเห็น โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

จากขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) เพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู สามารถสรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 ได้ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A)

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
1.เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด	ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด	เอกสารแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	แบบวิเคราะห์เอกสาร	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	-ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง -ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ เก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล/ สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
ปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อ เสริมสร้าง ความสามารถ ในการจัด ประสบการณ์ ของนักศึกษา ครู	ปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อ เสริมสร้าง ความสามารถ ในการจัด ประสบการณ์ ของนักศึกษา ครู				-ขั้นตอนใน การจัด ประสบการณ์
2.เพื่อศึกษา ความคิดเห็น ของอาจารย์ ผู้สอน สาขาวิชา การศึกษา ปฐมวัย และ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ เกี่ยวกับการ พัฒนารูปแบบ การเรียนการ สอนตาม แนวคิด ปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อ เสริมสร้าง ความสามารถ ในการจัด	สัมภาษณ์ ความคิดเห็น ของอาจารย์ ผู้สอน สาขาวิชา การศึกษา ปฐมวัยและ ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการ พัฒนารูปแบบ การเรียนการ สอนตาม แนวคิด ปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อ เสริมสร้าง ความสามารถ ในการจัด	1.อาจารย์ ผู้สอน สาขาวิชา การศึกษา ปฐมวัยจำนวน 2 คน 2.ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านหลักสูตร และการสอน 1 คน 3.ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการสอน ตามแนวคิด ปรากฏการณ์ เป็นฐาน 1 คน 4.ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการจัด ประสบการณ์	แบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็น	การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis)	แนวคิดในการ พัฒนารูปแบบ การเรียนการ สอนตาม แนวคิด ปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อ เสริมสร้าง ความสามารถ ในการจัด ประสบการณ์ ของนักศึกษา ครู

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ เก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล/ สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
ประสบการณ์ ของนักศึกษา ครู	ประสบการณ์ ของนักศึกษา ครู	สำหรับเด็ก ปฐมวัย 2 คน 5.ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวิจัย และ ประเมินผล การศึกษา จำนวน 1 คน			
3.เพื่อศึกษา ความต้องการ ของนักศึกษา สาขาวิชา การศึกษา ปฐมวัย เกี่ยวกับการ จัดการเรียน การสอนเพื่อ เสริมสร้าง ความสามารถ ในการจัด ประสบการณ์	สอบถามความ คิดเห็นของ นักศึกษา สาขาวิชา การศึกษา ปฐมวัยที่ ต้องการ รูปแบบการ เรียนการสอน ตามแนวคิด ปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อ เสริมสร้าง ความสามารถ ในการจัด ประสบการณ์ ของนักศึกษา ครู	นักศึกษา สาขาวิชา การศึกษา ปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 47 คน	แบบสอบถาม ความคิดเห็น	การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis)	แนวคิดในการ พัฒนารูปแบบ การเรียนการ สอนตาม แนวคิด ปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อ เสริมสร้าง ความสามารถ ในการจัด ประสบการณ์ ของนักศึกษา ครู

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₁) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Design and Development : D&D)

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ออกแบบ พัฒนา และหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตลอดจนเครื่องมือประเมินประสิทธิผลรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน จากนั้นตรวจสอบคุณภาพและรับรองรูปแบบ เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ และประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือประสิทธิผล โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบและเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบโดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา รวมทั้งสิ้น 5 คน จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงดำเนินการอภิปรายและรับรองรูปแบบการเรียนการสอน ด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนักศึกษาปฐมวัย ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา รวมทั้งสิ้น 9 คน 2) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประเมินประสิทธิผลโดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา รวมทั้งสิ้น 5 คน จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ และเครื่องมือประเมินประสิทธิผลตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำเป็นรูปแบบการเรียนการสอน เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ และเครื่องมือประเมินประสิทธิผลที่สมบูรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนา อภิปราย ตรวจสอบคุณภาพ และรับรองรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้

2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ ได้แก่ 1) แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู 2) แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

แหล่งข้อมูลเอกสาร ประกอบด้วย

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน
2. คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

แหล่งข้อมูลบุคคล ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน เพื่อให้ข้อมูลและตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ
2. ผู้เชี่ยวชาญรับรองรูปแบบซึ่งมีคุณสมบัติเป็นครูหรืออาจารย์หรือนักวิชาการที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกขึ้นไป และมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์/ชำนาญการพิเศษขึ้นไปหรือมีงานวิจัยที่ศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง จำนวน 9 คน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนักศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน จำนวน 2 คน 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 2 คน และ 5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยหรือประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน เพื่อรับรองรูปแบบการเรียนการสอนก่อนการนำไปใช้จริงในระยะที่ 2

วิธีดำเนินการ

1. การพัฒนา อภิปราย ตรวจสอบคุณภาพโครงร่างรูปแบบ และรับรองรูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัด ประสพการณ์ของนักศึกษาครู โดยใช้แนวคิดที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอน ที่ 1 มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1.1 นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดกรอบแนวคิด รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

1.2 พัฒนาโครงร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสพการณ์ของนักศึกษาครู โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ทำให้ได้รายละเอียด 3 หัวข้อ คือ “ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน” “แนวคิดพื้นฐานในการ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน” และ “องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ปรากฏการณ์เป็นฐาน 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุน”

1.3 นำโครงร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมแล้วนำไป ปรับปรุงแก้ไข

1.4 ปรับปรุงแก้ไขโครงร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามคำแนะนำของอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม ของรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert (Likert Rating scale) ซึ่งแบบประเมินคุณภาพกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการ เรียนการสอน ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับ ความเหมาะสมในประเด็นการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนในภาพรวมและ องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละองค์ประกอบตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญให้ ข้อมูล แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50-4.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50-3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50-2.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาระดับความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบพบว่า โครงร่างรูปแบบการเรียนการสอน มีระดับความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.30, SD = 0.69$) โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง $M = 3.80, SD = 0.45$ - $M = 4.80, SD = 0.45$ ซึ่งแสดงว่าโครงร่างรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

1.5 ปรับปรุงแก้ไขโครงร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ แล้วนำให้ผู้เชี่ยวชาญรับรองรูปแบบจำนวน 9 คน รับรองรูปแบบการเรียนการสอน โดยการจัดอภิปรายโครงร่างรูปแบบด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเตรียมนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

จากขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู สรุปลำดับภาพที่ 18

ภาพที่ 18 ขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

2. พัฒนาเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาดังนี้

2.1.1 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

2.1.2 พัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือ ซึ่งประกอบด้วย คำนำ แนวทางใน

การนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานไปใช้ ข้อควรปฏิบัติก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความเป็นมาและความสำคัญของ รูปแบบ แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ (หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และ ปัจจัยสนับสนุน) ตัวอย่างหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

2.1.3 นำคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.1.4 ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) ซึ่งแบบประเมินคุณภาพกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินคุณภาพความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับความเหมาะสมในประเด็นการกำหนดองค์ประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในภาพรวมและองค์ประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแต่ละองค์ประกอบตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูล แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

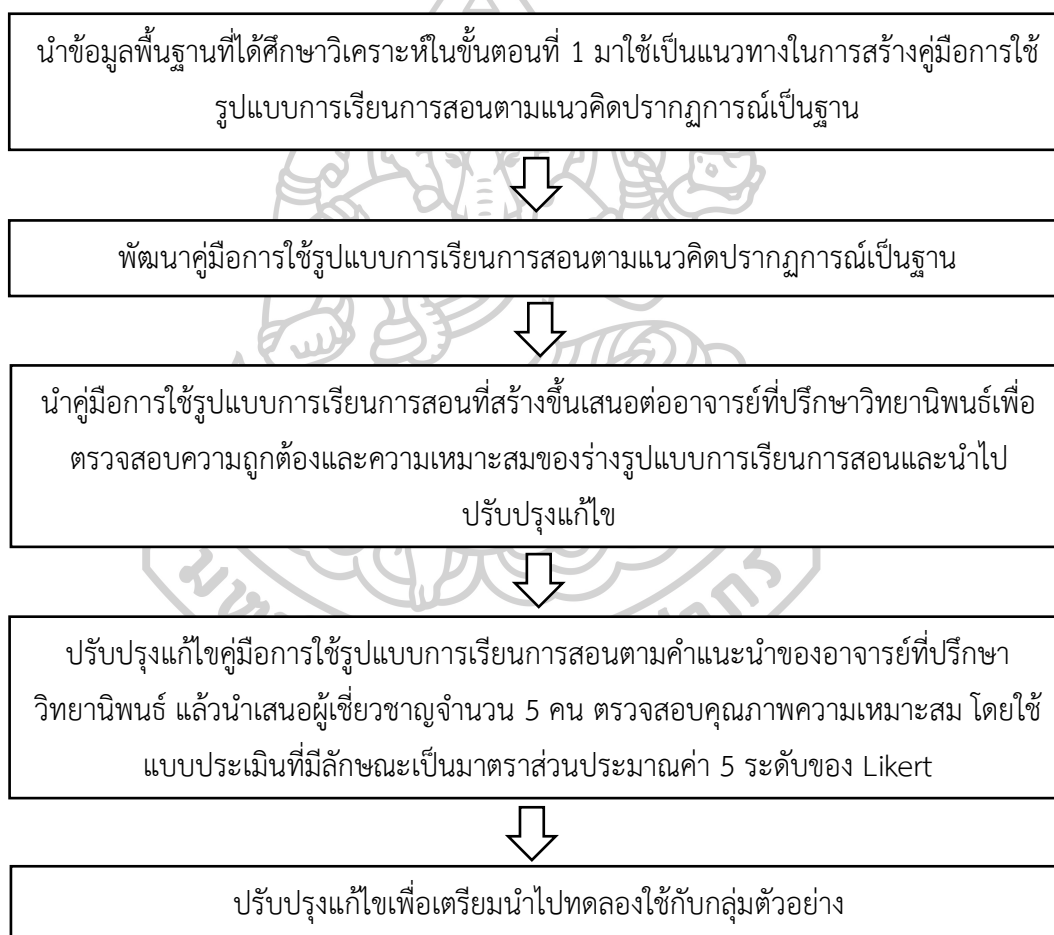
ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50-4.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50-3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50-2.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาระดับความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบพบว่า คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน มีระดับความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.23$, $SD = 0.77$) โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง $M = 4.20$, $SD = 0.84$ - $M = 4.40$, $SD = 0.89$ ซึ่งแสดงว่าคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

2.1.5 ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ เพื่อเตรียมนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

จากขั้นตอนการพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู สรุปได้ดังภาพที่ 19

ภาพที่ 19 ขั้นตอนการพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้

2.2.1 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

2.2.2 ออกแบบหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่เหมาะสมเมื่อนำไปจัดการเรียนการสอนแล้วจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาสาระในรายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของภาคเรียนที่ 2 มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย รวมทั้งสิ้น 3 แผน ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 24 ชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผล โดยมีโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

แผนที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
1	การออกแบบแผนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย	1. นักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์มาใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัยได้ 2. นักศึกษาสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยตามแผนที่ออกแบบได้	1. ปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย 2. การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการระดับปฐมวัย 3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการระดับปฐมวัย	8

แผนที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
2	การออกแบบ แผนและการจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้แบบ บูรณาการ สำหรับเด็ก ปฐมวัย โดยใช้ ปรากฏการณ์ โควิด-19	1. นักศึกษาสามารถนำ องค์ความรู้ที่ได้จากการ สืบค้นปรากฏการณ์มาใช้ ในการออกแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ แบบบูรณาการเพื่อ ส่งเสริมเด็กปฐมวัยได้ 2. นักศึกษาสามารถจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ แบบบูรณาการสำหรับ เด็กปฐมวัยตามแผนที่ ออกแบบได้	1. ปรากฏการณ์การแพร่ ระบาดของเชื้อไวรัสโค วิด-19 2. การออกแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ แบบบูรณาการระดับ ปฐมวัย 3. การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบ บูรณาการระดับปฐมวัย	8
3	การออกแบบ แผนและการจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้แบบ บูรณาการ สำหรับเด็ก ปฐมวัย โดยใช้ ปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5	1. นักศึกษาสามารถนำ องค์ความรู้ที่ได้จากการ สืบค้นปรากฏการณ์มาใช้ ในการออกแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ แบบบูรณาการเพื่อ ส่งเสริมเด็กปฐมวัยได้ 2. นักศึกษาสามารถจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ แบบบูรณาการสำหรับ เด็กปฐมวัยตามแผนที่ ออกแบบได้	1. ปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5 2. การออกแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ แบบบูรณาการระดับ ปฐมวัย 3. การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบ บูรณาการระดับปฐมวัย	8

2.2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) ซึ่งแบบประเมินคุณภาพกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

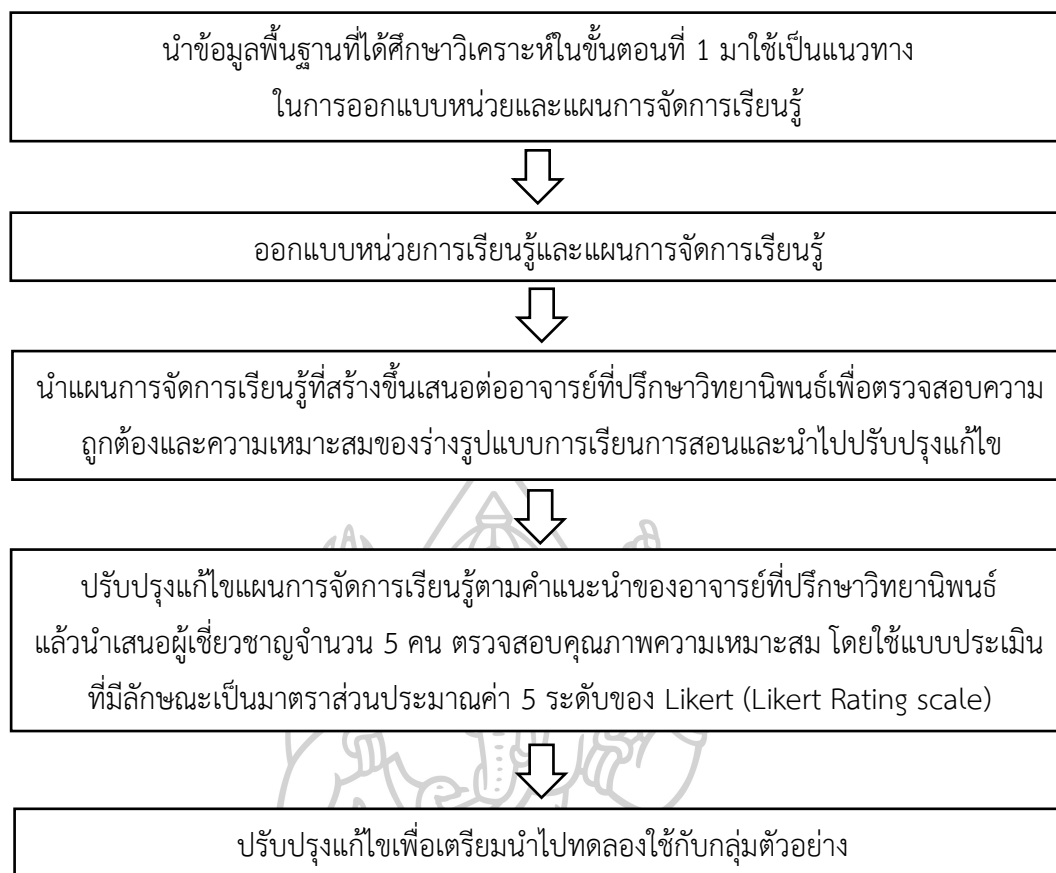
การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินคุณภาพความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับความเหมาะสมในประเด็นการกำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูล แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50-4.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50-3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50-2.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาระดับความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีระดับความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.05$, $SD = 0.67$) โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง $M = 3.80$, $SD = 0.45$ - $M = 4.20$, $SD = 0.84$ ซึ่งแสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

2.2.5 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพ เพื่อเตรียมนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

จากขั้นตอนการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน สรุปได้ดังภาพที่ 20

ภาพที่ 20 ขั้นตอนการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

3. พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลรูปแบบ ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาคูที่มีต่อการใช้รูปแบบ

3.1 แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ เพื่อใช้ในการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาคู มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

3.1.1 ศึกษาตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาคู

3.1.2 สร้างแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาแบบประเมินขึ้นมาเอง โดยประยุกต์หัวข้อการประเมินมาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 2 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1) การออกแบบการจัดประสบการณ์ หมายถึง ความสามารถในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ของผู้สอนที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ สอดคล้องของรายละเอียดต่าง ๆ ในแผนการจัดประสบการณ์ อันประกอบไปด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) จุดประสงค์การเรียนรู้

3) สารระการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6) การประเมินผล ซึ่งแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบมีความน่าสนใจ แปลกใหม่ ทันสมัย มีกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็กปฐมวัย ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับความรู้ที่ตรงตามสาระการเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมทักษะ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ

1.1) ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์

นิยาม ความสมบูรณ์ สอดคล้องของแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนออกแบบ อันประกอบไปด้วยชื่อกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล

1.2) ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์

นิยาม ความน่าสนใจ แปลกใหม่ ทันสมัย หลากหลายของกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2) การจัดประสบการณ์ หมายถึง ความสามารถ ทักษะ และความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบไว้ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ผ่านการเชื่อมโยงศาสตร์ในรายวิชาต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาศักยภาพพร้อมทั้ง 4 ด้านตามช่วงวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

2.1) ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์

นิยาม ความพร้อมของผู้สอนในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่การเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ

2.2) ด้านการจัดประสบการณ์

นิยาม ความรู้ ความสามารถของผู้สอนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป โดยใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ สืบเสาะเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดความรู้ ทักษะ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอย่างสมบูรณ์

2.3) ด้านทักษะการสอน

นิยาม ความชำนาญของผู้สอนในการควบคุมชั้นเรียน การใช้สีหน้า ลีลาท่าทาง คำพูดในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ ทำให้เด็กปฐมวัยเกิดความจดจ่อใส่ใจในกิจกรรม

2.4) ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์

นิยาม ความรู้ ความสามารถในการเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ทันสมัย และบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้สอนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย โดยใช้ได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับเนื้อหา ความสนใจ และวัยของเด็ก

2.5) ด้านการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย

นิยาม ความรู้ ความสามารถของผู้สอนในการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย

โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน 4	หมายถึง	มีความสามารถในระดับดีมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	มีความสามารถในระดับดี
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีความสามารถในระดับพอใช้
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีความสามารถในระดับควรปรับปรุง

ในการสรุประดับความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู พิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00	หมายถึง	มีความสามารถระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความสามารถระดับดี
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความสามารถระดับพอใช้
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความสามารถระดับควรปรับปรุง

3.1.3 นำแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมต่อไป

3.1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาจำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) ซึ่งแบบประเมินคุณภาพกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินคุณภาพความเหมาะสมของแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับความเหมาะสมในประเด็นการกำหนดองค์ประกอบของแบบประเมินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูล แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาระดับความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบพบว่า แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.93$, $SD = 0.26$) โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง $M = 4.60$, $SD = 0.55$ - $M = 5.00$, $SD = 0$ ซึ่งแสดงว่าแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ผลการปรับปรุงแก้ไข
1	เกณฑ์การให้คะแนน ตรวจสอบระดับคุณภาพ 1 ในหลาย ๆ ข้อ แสดงว่า นักศึกษาต้องทำอะไรได้บ้าง แต่ใน เครื่องมือใช้คำว่า “ไม่”	ปรับเกณฑ์คะแนน Rubric ระดับ 1 ให้มีพฤติกรรมที่นักศึกษาสามารถ ปฏิบัติได้เล็กน้อย

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ผลการปรับปรุงแก้ไข
2	เกณฑ์ด้านองค์ประกอบของแผน ข้อ 1 ชื่อ กิจกรรม ควรปรับเกณฑ์คะแนน Rubric ระดับ 1 คะแนน ให้มีพฤติกรรมที่นักศึกษาสามารถทำ ได้ถูกต้องอย่างเล็กน้อย	ปรับแก้ไขเป็น “ชื่อกิจกรรมมีความ เหมาะสม แต่ยังไม่น่าสนใจ และไม่ สอดคล้องกับหน่วยและกิจกรรม”
3	เกณฑ์ด้านองค์ประกอบของแผน ข้อ 2 จุดประสงค์การเรียนรู้ ควรพิจารณาเกณฑ์ 4 กับ 3 ให้มีความ แตกต่างของระดับที่ชัดเจนยิ่งขึ้น	ปรับแก้ไขโดยเพิ่มเติมรายละเอียดของ เกณฑ์ให้มีความแตกต่างกันของทั้ง 2 ระดับ
4	เกณฑ์ด้านองค์ประกอบของแผน ข้อ 3 สาระการเรียนรู้ เกณฑ์ 3-4 ควรพิจารณาการใช้คำว่าชัดเจน ว่าควรใช้หรือไม่	ปรับแก้ไขโดยเพิ่มเติมรายละเอียดของ เกณฑ์ให้มีความแตกต่างกันของทั้ง 2 ระดับ และตัดคำว่าชัดเจนออก

3.1.5 นำแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาครูสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่ได้รับการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 5 คน ซึ่งมีลักษณะไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่าง และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นผลการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นำมาวิเคราะห์หาค่าคุณภาพด้านความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (Inter – rater Reliability) โดยผู้ประเมินจำนวน 2 คน คือ 1) ผู้วิจัย และ 2) ผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์การสอนนักศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และหาค่าความเชื่อมั่นภายในผู้ประเมิน (Intra – rater Reliability) โดยทำการอัดคลิปวิดีโอการสอนของกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการประเมินสองครั้ง เว้นช่วงระยะเวลาการประเมินต่างกัน 2 สัปดาห์ ด้วยแบบประเมินชุดเดียวกัน โดยผู้ประเมินจำนวน 1 คน คือ ผู้วิจัย โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ที่ยอมรับได้ในระดับ > 0.80 ขึ้นไป กำหนดระดับของความเชื่อมั่น (Jain and Angural, 2017) ดังนี้

$\alpha \geq 0.9$	ความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงมาก
$0.9 > \alpha \geq 0.8$	ความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง
$0.8 > \alpha \geq 0.7$	ความเชื่อมั่นอยู่ในระดับเป็นที่ยอมรับ
$0.7 > \alpha \geq 0.6$	ความเชื่อมั่นอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
$0.6 > \alpha \geq 0.5$	ความเชื่อมั่นอยู่ในระดับต่ำ
$0.5 < \alpha$	ความเชื่อมั่นอยู่ในระดับไม่เป็นที่ยอมรับ

จากผลการทดลองใช้ (Try out) แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ และวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า คุณภาพด้านความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (Inter – rater Reliability) ในภาพรวมมีค่าความเชื่อมั่นที่ .976 อยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเชื่อมั่นทุกด้าน อยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก (.889 - .995) ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (Inter – rater Reliability) ของแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์

รายการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์	จำนวนข้อ	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	ระดับความเชื่อมั่น
1.ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์	11	.992	สูงมาก
1.1 ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์	6	.990	สูงมาก
1.2 ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์	5	.995	สูงมาก
2. ด้านการจัดประสบการณ์	16	.966	สูงมาก
2.1 ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์	2	.966	สูงมาก
2.2 ด้านการจัดประสบการณ์	6	.963	สูงมาก
2.3 ด้านทักษะการสอน	3	.958	สูงมาก
2.4 ด้านการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์	3	.894	สูง
2.5 ด้านการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย	2	.889	สูง
สรุปภาพรวม	27	.976	สูงมาก

คุณภาพด้านความเชื่อมั่นภายในผู้ประเมิน (Intra – rater Reliability) ในภาพรวมมีค่าความเชื่อมั่นที่ .977 อยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเชื่อมั่นทุกด้าน อยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก (.889 - .992) ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นภายในผู้ประเมิน (Intra – rater Reliability) ของแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์

รายการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์	จำนวนข้อ	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	ระดับความเชื่อมั่น
1.ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์	11	.993	สูงมาก
1.1 ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์	6	.987	สูงมาก
1.2 ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์	5	.992	สูงมาก
2. ด้านการจัดประสบการณ์	16	.947	สูงมาก
2.1 ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์	2	.896	สูง
2.2 ด้านการจัดประสบการณ์	6	.963	สูงมาก
2.3 ด้านทักษะการสอน	3	.987	สูงมาก
2.4 ด้านการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์	3	.930	สูงมาก
2.5 ด้านการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย	2	.889	สูง
สรุปภาพรวม	27	.977	สูงมาก

สรุปได้ว่า แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ฉบับนี้มีความเชื่อมั่นที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และสามารถนำไปใช้เพื่อประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับนักศึกษาคูได้

3.1.6 ปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดทำเป็นแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

จากขั้นตอนการสร้างแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์สรุปได้ดังภาพที่ 21

ภาพที่ 21 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์

3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดระดับความคิดเห็นของนักศึกษาครูที่มีต่อการดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

3.2.1 ศึกษาดำรงและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อเป็นกรอบประเด็นในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครู

3.2.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาเอง โดยประยุกต์ประเด็นคำถามมาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผล และ 5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Five Rating Scales) มีการกำหนดค่าระดับความพึงพอใจแต่ละช่วงคะแนนและความหมาย ดังนี้

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

ในการสรุประดับความพึงพอใจ พิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

3.2.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมต่อไป

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาจำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) ซึ่งแบบประเมินคุณภาพกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินคุณภาพความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับความเหมาะสมในประเด็นการกำหนดองค์ประกอบของแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูล แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาระดับความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบพบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจ มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.93, SD = 0.33$) โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง $M = 4.20, SD = 1.10 - M = 5.00, SD = 0$ ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามความพึงพอใจที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ผลการปรับปรุงแก้ไข
1	<p>ข้อความด้านสื่อการสอน ข้อที่ 1 สื่อประกอบการเรียนการสอนน่าสนใจ และนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรเติมคำว่า ใช้สื่ออย่างคุ้มค่า หลังคำว่าน่าสนใจ - ควรตัดคำว่า และนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียน และเพิ่มเติมคำว่า สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน 	<p><u>ปรับแก้ไขเป็น</u></p> <p>สื่อประกอบการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ใช้สื่ออย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน</p>
2	<p>ข้อความด้านสื่อการสอน ข้อที่ 2 สื่อการสอนมีความหลากหลาย ครบถ้วนเพียงพอ และเหมาะสมที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน</p>	<p><u>ปรับแก้ไขเป็น</u></p> <p>สื่อการสอนมีความเหมาะสมและหลากหลาย</p>

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ผลการปรับปรุงแก้ไข
	ควรตัดคำว่า ครบถ้วน เพียงพอ และเหมาะสมที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน และเพิ่มเติมคำว่า มีความเหมาะสมและหลากหลาย	
3	<p>ข้อคำถามด้านการวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหรือวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย 2. กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 3. กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน 4. กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ชัดเจนและยุติธรรม <p>ตัดคำว่ากระบวนการทุกข้อออก ปรับข้อคำถามให้มีความเหมาะสมมากขึ้นตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ และเปลี่ยนข้อคำถาม ดังนี้</p> <p>ข้อ 1 เปลี่ยนเป็นข้อ 3</p> <p>ข้อ 2 เปลี่ยนเป็นข้อ 1</p> <p>ข้อ 3 เปลี่ยนเป็นข้อ 2</p>	<p><u>ปรับแก้ไขเป็น</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา 3. มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม 4. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินมีเกณฑ์ที่ชัดเจน
4	<p>ข้อคำถามด้านประโยชน์ที่ได้รับ ข้อที่ 5 ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม</p> <p>- ไม่ควรอยู่ในหัวข้อประโยชน์ อาจแยกออกมาเป็นอีกส่วนหนึ่งหรือตัดออก</p> <p>- ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ข้อ 5 ควรตัดออก เนื่องจากจะไปซ้ำกับผลประเมิน</p>	ตัดข้อดังกล่าวออก

3.2.5 ปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของ
นักศึกษาครูฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

จากขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อ
การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน สรุปได้ดังภาพที่ 22

ภาพที่ 22 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประเมินคุณภาพของโครงสร้างรูปแบบการเรียนการสอน เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ตามประเด็นที่ต้องการศึกษาเพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูล ดังนี้

1. นำรูปแบบ และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) จากนั้นดำเนินการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนารูปแบบ และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดอภิปรายและรับรองรูปแบบ ด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนักศึกษา ปฐมวัย ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา รวมทั้งสิ้น 9 คน

2. นำแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนและเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ 1) แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3. การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability)

จากขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D_1) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Design and Development : D&D) สามารถสรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ได้ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D_1) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Design and Development : D&D)

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อพัฒนาอภิปรายตรวจสอบคุณภาพ และรับรองรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และเครื่องมือ	1. นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดกรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และเครื่องมือ 2. พัฒนาโครงร่างรูปแบบการเรียนการสอน และเครื่องมือ	1. เอกสารหลักฐานจากขั้นตอนที่ 1 2. ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอน 3. โครงร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน และเครื่องมือประกอบ	1. ประเด็นการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) 2. โครงร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน และเครื่องมือประกอบ 3. แบบประเมินความ	1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	รูปแบบ และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ เก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล/ สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
<p>ประกอบการ ใช้รูปแบบ ได้แก่ คู่มือ การใช้รูปแบบ การเรียนการ สอน และ แผนการ จัดการเรียนรู้</p>	<p>ประกอบการ ใช้รูปแบบฯ 3. นำโครงร่าง รูปแบบ เครื่องมือ ประกอบการ ใช้รูปแบบ ที่ สร้างขึ้นเสนอ ต่ออาจารย์ที่ ปรึกษา วิทยานิพนธ์ 4. ปรับปรุง แก้ไขโครงร่าง รูปแบบ และ เครื่องมือ ประกอบการ ใช้รูปแบบ แล้วแล้ว นำเสนอ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบ คุณภาพความ เหมาะสมของ รูปแบบการ เรียนการสอน</p>	<p>ใช้รูปแบบฯ 5.ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน</p>	<p>เหมาะสม</p>		

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ เก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล/ สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
	<p>โดยใช้แบบ ประเมินที่มี ลักษณะ เป็นมาตรา ส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ ของ Likert (Likert Rating scale) จากนั้นทำการ ปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะ ของ ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน รับรองรูปแบบ การเรียนการ สอน โดยการ จัดอภิปราย โครงร่าง รูปแบบด้วย วิธีการสัมมนา อิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseu</p>				

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ เก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล/ สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
	rship) 5. นำข้อเสนอ แนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญมา พิจารณา ปรับปรุงแก้ไข รูปแบบ และ เครื่องมือ ประกอบการ ใช้รูปแบบ ก่อนนำไป จัดทำเป็น ฉบับสมบูรณ์ ต่อไป				
2.เพื่อพัฒนา และตรวจสอบ คุณภาพของ เครื่องมือ ที่ใช้ในการ ประเมิน ประสิทธิภาพ ของรูปแบบ ได้แก่ 1) แบบ ประเมินความ สามารถใน	1. ศึกษาตำรา และเอกสารที่ เกี่ยวข้องกับ การประเมิน ความสามารถ ในการจัด ประสิทธิภาพ และการ สอบถามความ พึงพอใจ 2. สร้างแบบ ประเมิน	1.แบบประเมิน ความสามารถ ในการจัด ประสิทธิภาพ ของนักศึกษา ครู 2.แบบสอบถาม ความพึงพอใจ ของนักศึกษา ครูที่มีต่อการ ใช้รูปแบบการ เรียนการสอน	1.แบบ ประเมินความ สอดคล้อง 2.แบบ ประเมิน ความสามารถ ในการจัด ประสิทธิภาพ 3.แบบสอบ ถามความพึง พอใจของ นักศึกษาครูที่	1.การ วิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) 2.ค่าเฉลี่ย (M) และส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) 3.การ วิเคราะห์	1.แบบประเมิน ความสามารถ ในการจัด ประสิทธิภาพ 2.แบบสอบ ถามความพึง พอใจของ นักศึกษาครูที่ มีต่อการ ใช้ รูปแบบการ เรียนการสอน

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ เก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล/ สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
การจัดประสบ การณ์ และ 2)แบบสอบ ถามความพึง พอใจของ นักศึกษาครูที่ มีต่อรูปแบบ การเรียนการ สอนตาม แนวคิด ปรากฏการณ์ เป็นฐาน	ความสามารถ ในการจัด ประสบการณ์ และแบบ สอบถามความ พึงพอใจ 3. นำ เครื่องมือ ประเมิน ประสิทธิผลที่ สร้างให้ อาจารย์ที่ ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแล้ว ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ 4.นำเครื่องมือ ประเมิน ประสิทธิผลที่ สร้างให้ ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความ เหมาะสมแล้ว ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ	3.ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน	มีต่อการใช้ รูปแบบการ เรียนการสอน	ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่า สัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient)	

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ เก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล/ สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
	<p>5. แก้ไขแล้ว นำไปทดลอง ใช้กับนักศึกษา ที่มีลักษณะไม่ แตกต่างจาก กลุ่มตัวอย่าง และไม่ใช้กลุ่ม ตัวอย่าง แล้ว หาค่าความ เชื่อมั่นโดยการ หาค่า สัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient)</p> <p>6. ปรับปรุง แก้ไขแล้ว จัดพิมพ์เป็น เครื่องมือฉบับ สมบูรณ์เพื่อใช้ กับกลุ่ม ตัวอย่างต่อไป</p>				

การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

เป็นระยะของการศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนมาวิเคราะห์ เพื่อนำไปปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ในประเด็น ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์

โดยมีขั้นตอนในการศึกษาแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₂) ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Implementation : I)

เป็นการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูตามรูปแบบการวิจัยก่อนทดลอง (Pre-Experimental Research) โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาตามลำดับขั้นของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ไปทดลองใช้ในสภาพจริง แล้วดำเนินการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในระหว่างการใช้รูปแบบ โดยศึกษาพัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูไปทดลองใช้
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานและนำข้อมูลมาวิเคราะห์

แหล่งข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

นักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 กลุ่มเรียน รวมทั้งสิ้น 47 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

นักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 กลุ่มเรียน รวมทั้งสิ้น 23 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู
2. เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ประกอบด้วย
 - 2.1 คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู
 - 2.2 แผนการจัดการเรียนรู้
3. เครื่องมือประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ประกอบด้วย
 - 3.1 แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์
 - 3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการ

ในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมการก่อนการทดลองใช้รูปแบบ 2) การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบ 3) วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และ 4) การประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการก่อนการทดลองใช้รูปแบบ

ผู้วิจัยเตรียมการทดลองใช้รูปแบบ โดยการเตรียมกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนเพื่อเป็นสถานที่ให้นักศึกษาได้ทดลองจัดประสบการณ์ เพื่อประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 วัดแก่นเหล็ก, โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง, โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส, โรงเรียนเทศบาล 4 วัดไชยสุรินทร์ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนอนุบาลแสงมิตร และโรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ดังนี้

1. การกำหนดประชากร

การศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยกำหนดประชากร ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 ชั้นเรียน รวมทั้งสิ้น 47 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็น นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 เลือกโรงเรียนเทศบาล 1 วัดแก่นเหล็ก, โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง, โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส, โรงเรียนเทศบาล 4 วัดไชยสุรินทร์ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนอนุบาลแสงมิตร และโรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดเพชรบุรี เป็นโรงเรียนสำหรับให้นักศึกษาไปทดลองจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ เนื่องจากโรงเรียนมีบริบทที่ใกล้เคียงกัน เด็กปฐมวัยมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน จึงทำให้สามารถควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนจากการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูเพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงภายในสูงสุดได้

2.2 พิจารณารายวิชาที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เพื่อกำหนดรายวิชาที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ให้เหมาะสม พิจารณาได้เป็นรายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 ซึ่งจะเป็นแนวทางส่งเสริมให้นักศึกษาได้นำไปใช้ในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

3. การชี้แจงข้อปฏิบัติในการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ชี้แจงให้นักศึกษาทราบวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

3.2 ชี้แจงลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทของนักศึกษา และบทบาทของอาจารย์ผู้สอน

3.3 แนะนำนักศึกษาในการใช้แหล่งทรัพยากรทั้งทางด้านกายภาพ และข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งจะส่งเสริมการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น แนะนำการใช้สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

3.4 ชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผล เพื่อให้ นักศึกษาทราบถึงเกณฑ์การประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์

3.5 ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้คำแนะนำแก่นักศึกษาเป็นระยะ ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียน กิจกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียน มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

หลังจากเตรียมการก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยการชี้แจงและแนะนำข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอน คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้สอนจริง โดยจัดการเรียนการสอนกับนักศึกษาจำนวน 6 สัปดาห์ โดยมีการศึกษาตามรายละเอียดดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการทดลอง

เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ในประเด็นดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

1.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์

2. แบบแผนการทดลอง

ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการวิจัยก่อนทดลอง (Pre-Experimental Design) แบบการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่ม มีการกำหนดแบบแผนการทดลองตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แบบแผนการทดลองในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

วัตถุประสงค์ของการทดลอง	แบบแผนการทดลอง	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ				
1. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู	Time Series experimental Design <hr/> X O ₁ X O ₂ X O ₃ <hr/> X แทน การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน O ₁ O ₂ และ O ₃ แทน การประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน	One-way repeated measures ANOVA				
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์	The One-Shot Case Study <table border="1" style="margin: 10px auto;"><tr><td>ทดลอง</td><td>สอบหลัง</td></tr><tr><td>X</td><td>O</td></tr></table> X แทน รูปแบบการเรียนการสอน O แทน การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน	ทดลอง	สอบหลัง	X	O	หาค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>SD</i>) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด
ทดลอง	สอบหลัง					
X	O					

ขั้นที่ 3 วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้สอนรายวิชา รายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 มีนักศึกษา 23 คน ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้เนื้อหาในวิชา รายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนำแผนการจัดการประสบการณ์ที่ออกแบบไปทดลองจัดประสบการณ์กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 - 3

2. ทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ภายในระยะเวลา 6 สัปดาห์ ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยเริ่มจากการชี้แจงและทำความเข้าใจกับนักศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล บทบาทของผู้เรียน และบทบาทของผู้สอน ตามรายละเอียดในคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยนำเนื้อหาเกี่ยวกับการออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้พัฒนาขึ้นมาทดลองใช้สอนนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง (สัปดาห์ที่ 1,2,3,4,5,6) และทำการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษา (สัปดาห์ที่ 2,4,6) เพื่อศึกษาพัฒนาการ โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเนื้อหาที่ใช้ในการสอนประกอบด้วย 3 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์
เป็นฐาน

แผนที่	แผนการจัดการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ระยะเวลา
1	การออกแบบแผนและการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็ก ปฐมวัย	- ปรากฏการณ์พัฒนาการ ล่าช้าของเด็กปฐมวัย - การออกแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แบบ บูรณาการระดับปฐมวัย - การจัดประสบการณ์การ เรียนรู้แบบบูรณาการระดับ ปฐมวัย	8 ชั่วโมง
2	การออกแบบแผนและการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ปรากฏการณ์โควิด-19	- ปรากฏการณ์การแพร่ ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 - การออกแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แบบ บูรณาการระดับปฐมวัย - การจัดประสบการณ์การ เรียนรู้แบบบูรณาการระดับ ปฐมวัย	8 ชั่วโมง
3	การออกแบบแผนและการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5	- ปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5 - การออกแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แบบ บูรณาการระดับปฐมวัย - การจัดประสบการณ์การ เรียนรู้แบบบูรณาการระดับ ปฐมวัย	8 ชั่วโมง

3. หลังการใช้รูปแบบกับนักศึกษา (สัปดาห์ที่ 6) สอบถามความพึงพอใจของ
นักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ซึ่งกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาครู แสดงดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาครู

ลำดับ ที่	วัน	กิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
1	พุธ	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การออกแบบแผนและการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้	ขั้นตอนที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า ขั้นตอนที่ 3 การวางแผน
	พฤหัสบดี	แบบบูรณาการสำหรับเด็ก ปฐมวัย โดยใช้ ปรากฏการณ์พัฒนาการ ล่าช้าของเด็กปฐมวัย	ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ - การสืบเสาะ - วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ - นำเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาใช้ ในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์แบบ บูรณาการ
2	พุธ		ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ (ต่อ) - นักศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบ บูรณาการในชั้นเรียนปฐมวัย
	พฤหัสบดี		ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ
3	พุธ	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การออกแบบแผนและการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้	ขั้นตอนที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า ขั้นตอนที่ 3 การวางแผน
	พฤหัสบดี	แบบบูรณาการสำหรับเด็ก ปฐมวัย โดยใช้ ปรากฏการณ์โควิด-19	ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ - การสืบเสาะ - วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ - นำเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาใช้ ในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์แบบ บูรณาการ

สัปดาห์ ที่	วัน	กิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4	พุธ		ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ (ต่อ) - นักศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบ บูรณาการในชั้นเรียนปฐมวัย
	พฤหัสบดี		ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ
5	พุธ	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การออกแบบแผนและการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบบูรณาการสำหรับเด็ก ปฐมวัย โดยใช้ ปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5	ขั้นตอนที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า ขั้นตอนที่ 3 การวางแผน
	พฤหัสบดี		ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ - การสืบเสาะ - วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ - นำเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาใช้ ในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์แบบ บูรณาการ
6	พุธ		ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ (ต่อ) - นักศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบ บูรณาการในชั้นเรียนปฐมวัย
	พฤหัสบดี		ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ

4. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงและกำลังเป็นปัญหาที่น่าสนใจในปัจจุบัน สังเกตปรากฏการณ์ ตั้งคำถามย่อย ๆ และเลือกปรากฏการณ์ปัญหาที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา และส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย จากนั้นร่วมกันสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเหตุผลและความรู้เดิมที่มีต่อปรากฏการณ์ที่เลือก

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัยและนักศึกษาที่คาดว่าจะได้รับ หลังจากเรียนรู้ปรากฏการณ์ที่เลือกศึกษา และพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือกว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร

ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามถึงประเด็นที่สนใจ และมีผลกระทบกับเด็กปฐมวัยจากปรากฏการณ์ที่เลือกเรียนรู้ จากนั้นร่วมกันวางแผนถึงวิธีการในการสำรวจตรวจสอบ สืบค้นความรู้ที่เป็นคำตอบ จากแหล่งข้อมูล หรือสื่อต่าง ๆ ผ่านการอภิปรายร่วมกัน โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) แล้ววางแผนลำดับและวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาคำตอบ

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาร่วมกันลงมือปฏิบัติการสืบเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลและสื่อที่หลากหลาย ทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคล ตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้ร่วมกันวางแผนในขั้นที่ 3 เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหา ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึกและเป็นข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์นั้น ๆ แล้วนำเสนอผลการสืบค้นโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้น นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ แล้วนำสาระการเรียนรู้มารวมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่จะช่วยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม จากนั้นนักศึกษาแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกันออกแบบไปใช้ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนจริง และประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบ โดยอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ ตลอดจนประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup) เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา โดยให้นักศึกษานำเสนอผลของการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์โดยนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ แล้วร่วมกันสะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ ผ่านการเขียนคำอธิบาย หรือออกแบบสไลด์นำเสนอ หรือสรุปในรูปของโปสเตอร์ หรือการจัดทำสารนิทัศน์ จากนั้นนักศึกษาร่วมกันระดมความคิดเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 4 การประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

1. ผู้วิจัยดำเนินการประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในประเด็น ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ดังรายละเอียดตามวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

1.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

1.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล และประเมินประสิทธิผลดังนี้

2.1 รวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยให้นักศึกษาได้ทดลองจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1 - 6 ของการดำเนินการทดลอง แล้วผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์พัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์

2.2 รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยให้นักศึกษาทำแบบสอบถามความพึงพอใจ หลังการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานในสัปดาห์ที่ 6 แล้วผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูโดยการหาค่า One-way repeated measures ANOVA

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์โดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

จากขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₂) ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Implementation : I) สามารถสรุปวิธีดำเนินการวิจัยได้ ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₂) ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Implementation : I)

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูไปทดลองใช้	ขั้นที่ 1 การเตรียมการก่อนการทดลองใช้รูปแบบ 1. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 2. การชี้แจงข้อปฏิบัติในการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง	1. นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 23 คน	1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู 2. คู่มือการใช้รูปแบบฯ	1. ค่าเฉลี่ย (M) 2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 3. one-way repeated measures ANOVA	1. ผลการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู 2. ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินประสิทธิผล	ขั้นที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนนำหน่วยและ		3. แผนการจัดการเรียนรู้ 4. แบบประเมินความสามารถในการจัด		รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ เก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล/ สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
<p>ของรูปแบบ การเรียนการสอน ตาม แนวคิด ปรากฏการณ์ เป็นฐานและ นำข้อมูลมา วิเคราะห์</p>	<p>แผน การ จัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นไป ทดลองจริง โดยจัดการ เรียนการสอน ทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง โดยใช้ แบบแผนการ วิจัยแบบ The One-Shot Case Study และ The Equivalent Time-Series Design ขั้นที่ 3 วิธีดำเนินการ เก็บรวบรวม ข้อมูล ทำการทดลอง และเก็บ รวบรวมข้อมูล กับกลุ่ม ตัวอย่าง 2 ระยะ คือ</p>		<p>ประสบการณ์ ของนักศึกษา ครู 5.แบบสอบ ถามความพึง พอใจของ นักศึกษาที่มี ต่อการใช้ รูปแบบการ เรียนการสอน ตามแนวคิด ปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อ เสริมสร้าง ความสามารถ ในการจัด ประสบการณ์</p>		<p>ความสามารถ ในการจัด ประสบการณ์</p>

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ เก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล/ สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
	<p>ระหว่างการใช้ รูปแบบ และ หลังการใช้ รูปแบบ ขั้นที่ 4 การ ประเมินผล การจัดการ เรียนรู้</p> <p>1. ประเมิน ประสิทธิผล หลังการสอน ดังนี้</p> <p>1) ประเมิน ความสามารถใน การจัด ประสบการณ์ ของนักศึกษาครู</p> <p>2) ประเมินความ พึงพอใจของ นักศึกษาครู</p> <p>2. นำข้อมูล ทั้งหมดมา วิเคราะห์ตาม วัตถุประสงค์ ของการวิจัย</p>				

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₂) ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Evaluation : E)

เป็นการปรับปรุงรายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอน ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยพิจารณา ทบทวนและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูทั้งระบบ โดยศึกษาผลการประเมิน ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และผลการสอบถามความพึงพอใจของ นักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน แล้วนำไป ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีการดำเนินการดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ปรับปรุง/แก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อ เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยนำผลการใช้รูปแบบการเรียน การสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานมาพิจารณาความเหมาะสมตามองค์ประกอบต่าง ๆ โดยเฉพาะ องค์ประกอบด้านกระบวนการของรูปแบบจากการนำไปจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนที่ 3 ของการ วิจัย แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา และนำมาปรับปรุงแก้ไข จัดทำเป็น รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัด ประสบการณ์ของนักศึกษาครูฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการใช้รูปแบบการเรียน การสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของ นักศึกษาครู โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

จากขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₂) ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Evaluation : E) สามารถสรุปวิธีดำเนินการวิจัยได้ ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₂) ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Evaluation : E)

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
เพื่อปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น	นำผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานมาพิจารณาความเหมาะสมตามองค์ประกอบต่าง ๆ และจัดทำฉบับสมบูรณ์	ข้อมูลที่ได้รับจากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 3	รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู	วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ประกอบด้วย 2.1) เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และ 2.2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานแบบการทดลองร่วมการแทรกแซง (The mixed methods experimental [Intervention] design) เริ่มจากการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ก่อนในระยะที่ 1 ขั้นตอนที่ 1 จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ในระยะที่ 2 ขั้นตอนที่ 1 แล้วจึงทำการตีความหมายเพื่อตอบคำถามการวิจัยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยภายใต้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ประกอบด้วย

1. ผลการศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์

**ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู**

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีผลการดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเอกสาร เป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร และ 2) ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคล เป็นการศึกษาสัมภาษณ์ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู จำนวน 7 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) และสอบถามความต้องการการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 47 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ผลการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเอกสาร

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผลการศึกษามีดังนี้

1.1.1 ผลการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี พบว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน 12 มาตรฐาน มีสาระการเรียนรู้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านให้เป็นที่ไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด โดยมีประสบการณ์สำคัญเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนนำไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน และสาระที่ควรเรียนรู้ที่เป็นกรอบและแนวทางการออกแบบการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

1.1.2 ผลการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาคครู พบว่า นักศึกษาคครูควรได้รับการส่งเสริมให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ เพื่อให้มีความพร้อมเหมาะสมที่จะไปเป็นครูในอนาคต ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูดตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ทางด้านสมรรถนะ มีความรอบรู้ในเนื้อหาของสาขาวิชาเอกที่สอน และบูรณาการองค์ความรู้ในวิชาเอกสำหรับการเรียนการสอนได้ วิเคราะห์ จัดทำ ใช้ ประเมิน และพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาได้ จัดทำแผนการเรียนรู้ และนำแผนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริงได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน บริหารจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารได้ แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้ และประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ และสอดคล้องตามหลักสูตรผลิตครูฐานสมรรถนะข้อที่ 1 ปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ (Professional Teacher) ข้อที่ 3 บริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) และข้อที่ 10 อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (Facilitating & Coaching) ซึ่งรายวิชาที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการจัดประสบการณ์ คือ รายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย (Learning Processes for Early Childhood) โดยต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย และฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมผู้เรียนได้ตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ระบุไว้ในหลักสูตรว่า “เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางการศึกษาปฐมวัยในการปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศ”

1.1.3 ผลการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาและการวิจัยแบบผสมผสานวิธี พบว่า การวิจัยและพัฒนา เป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเข้ามามีส่วนช่วยในการแสวงหาและพัฒนาความรู้ นวัตกรรมการศึกษา ตลอดจนนำนวัตกรรมนั้นไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานหลัก ๆ ที่สำคัญทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิจัย 2) การพัฒนา 3) การวิจัย และ 4) การพัฒนา ซึ่งขั้นตอนทั้งหมดนี้จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการวิจัยแบบผสมผสานวิธี เป็นการวิจัยที่ใช้กระบวนการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอนของการทำการวิจัย เพื่อช่วยลดข้อบกพร่องของงานวิจัย และเติมเต็มงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ให้ได้มากที่สุด โดยจะเก็บข้อมูลส่วนใดก่อน หรือไปพร้อม ๆ กัน ก็ได้ เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ และเกิดความเชื่อมั่นในผลการวิจัยมากขึ้น

1.1.4 ผลการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า รูปแบบการเรียนการสอน (Instructional Models) เป็นการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบระเบียบ ซึ่งนำหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ และการสอนมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับธรรมชาติและบริบทของผู้เรียน ตลอดจนรายวิชาที่จัดการเรียนการสอน จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้ มีเป้าหมายในการส่งเสริมความสามารถด้านการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษาครู ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนของ Kruse มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และนำแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของ Dick Carey and Carey มาใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินการเรียนการสอนทั้งระบบ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.1.5 ผลการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน พบว่า การสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ และความคิดรวบยอดของแต่ละศาสตร์ ตลอดจนนำปรากฏการณ์ในชีวิตจริงมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ ซึ่งการสอนตามแนวคิดนี้จะช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญให้กับผู้เรียน โดยผู้เรียนจะได้รับองค์ความรู้และทักษะใหม่ ๆ จากการฝึกประยุกต์ใช้กับปรากฏการณ์นั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ความรู้ใหม่เหล่านั้นมีคุณค่าต่อผู้เรียนในทันที เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและมีความหมายมากกว่าแค่มีความรู้แบบผิวเผิน องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานตามที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นองค์รวม 2) สภาพจริง 3) การวิจัย 4) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหา และ 5) ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานได้เป็นขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) 2) ขั้นการวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) 3) ขั้นการวางแผน (Planning) 4) ขั้นการดำเนินการ (Operation) และ 5) ขั้นการตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup)

1.1.6 ผลการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการจัดประสบการณ์ พบว่า ความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และความชำนาญของนักศึกษาครูในการออกแบบและวางแผนการจัดประสบการณ์ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์ ที่มีความสอดคล้อง

เหมาะสมกับช่วงวัย ความสนใจ ความสามารถ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และนำแผนที่ออกแบบไว้นั้นไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย โดยกิจกรรมมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้สร้างความรู้และสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีความหมายต่อตนเอง ด้วยการสนทนา อภิปรายลงมือปฏิบัติผ่านกิจกรรม และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์จริง โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้เรียนเป็นผู้ออกแบบไว้ โดยองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ชื่อกิจกรรม 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6) การประเมินผล ส่วนประเด็นการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาคู ในงานวิจัยเล่มนี้นั้น แบ่งเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) การออกแบบการจัดประสบการณ์ และ 2) การจัดประสบการณ์

1.2 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคล เพื่อสอบถามถึงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาคู ผลการศึกษามีดังนี้

1.2.1 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาคู โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) สรุปได้ว่า

1.2.1.1 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานควรมีลักษณะสำคัญคือ กิจกรรมต้องมีลักษณะยืดหยุ่น ไม่จำกัดวิธีการหรือรูปแบบ เพราะเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานมีอยู่ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) ความเป็นองค์รวม (Holistic) การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานจะต้องมีองค์ประกอบของศาสตร์หลายศาสตร์มาผสมผสานกัน ซึ่งควรมองให้รอบด้าน คือ มองทุกศาสตร์ ทั้งสังคม วิทยาศาสตร์ ไม่เฉพาะเจาะจงในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยใช้การจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการแบบองค์รวมทุกวิชา ซึ่งมีวิธีการมอง 2 วิธี คือนำปรากฏการณ์ที่ผู้เรียนมีประสบการณ์เดิม หรือ ประสบการณ์ใหม่ที่ผู้เรียนไม่คุ้นชินมาใช้ในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของผู้เรียน ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...การสอนแบบองค์รวม คือ มุ่งองค์ประกอบของศาสตร์หลายศาสตร์มาผสมผสานกัน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 5)

11 กรกฎาคม 2566

2) ปรัชญาการต้องเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นมาแล้ว สามารถมองได้หลายแง่มุม สอดคล้องกับบริบทรอบ ๆ ข้าง ที่อยู่สังคม ชุมชน ชีวิตประจำวัน ซึ่งความสอดคล้องกับบริบทจะช่วยให้เป็นปรัชญาการที่ผู้เรียนเข้าถึงได้ โดยอาจเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวผู้เรียน หรืออาจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญของโลก ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...ปรัชญาการต้องเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นมาแล้ว สามารถมองได้หลายแง่มุม ความสอดคล้องกับบริบทจะช่วยให้เป็นปรัชญาการที่ผู้เรียนเข้าถึงได้...”

(อาจารย์ผู้สอน คนที่ 2)

14 กรกฎาคม 2566

3) สภาพความเป็นจริง (Authentic) การจัดการเรียนการสอนต้องต้องศึกษาจากสถานการณ์โลกปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร ทำอย่างไรให้การเรียนนั้นอยู่ในบริบทที่มีความหมายกับผู้เรียน โดยไม่ใช่เอาเจตนาที่ครูจะสอนเป็นตัวตั้ง ครอบงำในสิ่งที่ผู้เรียนว่าสิ่งที่เรียนมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียน หรือเกิดประโยชน์กับตัวผู้เรียนอย่างไร มีการขับเคลื่อนทางกิจกรรมอย่างไร มีการส่งเสริมผู้เรียนให้เข้าใจอย่างไรบ้าง เช่น วัฒนธรรม ทฤษฎี ชุมชน สภาพจริง เป็นต้น ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงผ่านการลงมือปฏิบัติของผู้เรียนและครูสอน ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...สภาพเหตุการณ์ควรเป็นสภาพจริง เรื่องราวควรมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน...”

(อาจารย์ผู้สอน คนที่ 1)

14 กรกฎาคม 2566

4) การสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based inquiry) กระบวนการขณะที่เด็กเรียนคือการสืบเสาะ ซึ่งต้องตั้งต้นด้วยการใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งผู้เรียนจะต้องเป็นคนเริ่มจัดเตรียม ไม่ใช่ครู แต่ปัญหาที่จะนำมาเป็นตัวตั้งเพื่อให้ผู้เรียนสืบเสาะ ต้องมาจากการมองปัญหา มองปรากฏการณ์ของผู้เรียน การเรียนรู้ทุกอย่างต้องมาจากเด็ก ครูจะเป็นผู้จัดเตรียมล่วงหน้าน้อยมาก เนื่องจากครูต้องถามผู้เรียนหน้าชั้นเรียนว่าใครสนใจอะไร จากนั้นผู้เรียน จะเกิดการตั้งคำถามเชิงประสบการณ์ มีการแก้ไขปัญหาจากประเด็นจริง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแก้ไขปัญหา การลงมือปฏิบัติ การถ่ายทอดการเรียนการสอนจะมุ่งไปสู่การแก้ไขปัญหา ฝึกทักษะ การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ การแยกแยะ การแก้ปัญหาพร้อมกันผ่านผู้เรียนและผู้สอน ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...ใช้วิธีการเรียนรู้แบบสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เกิดการตั้งคำถามเชิง ประสบการณ์ มีการแก้ไขปัญหาจากประเด็นจริง ๆ ที่เกิดขึ้น...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

11 กรกฎาคม 2566

5) กระบวนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกัน วางแผนกระบวนการเรียนรู้ บูรณาการการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเกิดการแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อ เชื่อมโยงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงความสามารถในการตอบคำถามจากสถานการณ์ต่าง ๆ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อำนวยการเรียนรู้ รวมถึงออกแบบการเรียนรู้ เพื่อหาคำตอบ ประเมินว่ากิจกรรมที่วางแผนไว้เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร มีจุดอ่อน หรือมีอะไรที่ต้อง ปรับปรุง เพราะเจตนาของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานไม่ได้เน้นที่ให้ความรู้ แต่มองว่า ความรู้คือผลพลอยได้ สิ่งที่ผู้เรียนจะได้จริง คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ได้ออกแบบวางแผน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้เอง ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน จะช่วยสร้างสมรรถนะให้ผู้เรียนติดตัวไป ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...ผู้เรียนวางกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่เด็กได้ ออกแบบวางแผน จะช่วยให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้เอง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

14 กรกฎาคม 2566

1.2.1.2 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์
เป็นฐานควรมีขั้นตอนและกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1) สังเกตและเลือกปรากฏการณ์ ครูควรนำเสนอปรากฏการณ์ให้ผู้เรียนเลือก หรือให้ผู้เรียนเลือกปรากฏการณ์เอง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องปัจจุบัน แต่ต้องเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ มีลักษณะเป็นองค์รวม มองได้หลายมุม ไม่ใช่เรื่องเฉพาะทางมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถมองในแง่มุมอื่น ๆ ได้ ยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจน เพราะเมื่อคำตอบตายตัวจะไม่มีอะไรให้ผู้เรียนสามารถสืบเสาะได้ เพราะการสืบเสาะจะค้นหาคำตอบในเรื่องที่ยังสรุปไม่ได้ ความรู้ที่เด็กได้อาจไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่จะเอามาเป็นหลักวิชาการ แต่เป็นแค่มุมมองทางเลือก ที่เด็กตอบหรือทำแล้วไม่มีถูกผิด คำตอบที่ได้ควรมีหลายตัวเลือก โดยปรากฏการณ์ต้องมีความเหมาะสม น่าสนใจ เรียนแล้วเกิดประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำไปจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัยได้ ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...ปรากฏการณ์ที่เลือกไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องปัจจุบัน แต่ต้องเป็นเรื่องที่เด็กสนใจ เป็นองค์รวม ต้องไม่ใช่เรื่องเฉพาะทางมากเกินไป...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

14 กรกฎาคม 2566

2) วิเคราะห์อรรถประโยชน์ของบทเรียน โดยดูพื้นฐานองค์ความรู้เดิมของผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร และควรเพิ่มเติมการเรียนรู้อะไรให้ผู้เรียน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทที่ครูสอน ตลอดจนเทคนิคการสอน กลยุทธ์การสอนต่าง ๆ เช่น การบรรยาย ลงมือปฏิบัติ ทักษะศึกษา เป็นต้น ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...วิเคราะห์อรรถประโยชน์ โดยยึดองค์ความรู้เดิม และเพิ่มเติมการเรียนรู้ใหม่ให้ผู้เรียน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทที่ครูสอน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

11 กรกฎาคม 2566

3) ตั้งคำถาม ครูควรนำวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนบางอย่างมาช่วยเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เช่น เทคนิค WH Question การตั้งคำถามแบบโสเปรตัส เป็นต้น ครูมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งคำถามที่ดี มีบรรยากาศของห้องเรียนที่ปลอดภัยในการตั้งคำถาม ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...ครูควรนำวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนบางอย่างมาช่วยเพื่อให้ผู้เรียนตั้งคำถาม บางคำถามจะนำไปสู่การสืบเสาะได้...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3)

9 กรกฎาคม 2566

4) ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นตอนในการกำหนดปัญหา เลือกคำตอบ วิธีการค้นคว้าดำเนินการแก้ปัญหาในวิธีการต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับปัญหาที่ผู้เรียนสงสัยว่าจะใช้วิธีการแบบไหนที่จะได้คำตอบ โดยควรใช้วิธีการตามแนวคิด Active Learning เช่น project based learning, story line เป็นต้น ทั้งนี้ ควรต้องให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ และกระบวนการแก้ปัญหาเอง โดยมีครูคอยเป็นผู้ให้คำแนะนำ ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...การศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ ดำเนินการแก้ปัญหา ควรใช้วิธีการตามแนวคิด Active Learning ควรต้องให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ กระบวนการแก้ปัญหาเอง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4)

9 กรกฎาคม 2566

5) สังเคราะห์ความรู้และลงข้อสรุป โดยผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการตอบคำถาม แลกเปลี่ยนกิจกรรม มาใช้ในการอภิปรายผล สังเคราะห์ผลความรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ แล้วนำมาสู่ข้อสรุปของรู้นั้น ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...ผู้เรียนต้องนำความรู้ที่ได้จากการตอบคำถาม แลกเปลี่ยนกิจกรรม มาใช้ในการอภิปรายและสังเคราะห์ผลเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ แล้วนำมาสู่ข้อสรุปของรู้นั้น...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 5)

11 กรกฎาคม 2566

6) ตรวจสอบความเข้าใจผู้เรียนผ่านการอภิปราย โดยให้ผู้เรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยน ถามปากเปล่า สะท้อนคิดเกี่ยวกับความเข้าใจโดยใช้แนวทางทาง วิทยาศาสตร์ที่ได้จากการค้นคว้าการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เช่น มีการสืบค้นอย่างไร สืบเสาะอย่างไร ได้ผลอย่างไร นำไปประยุกต์ใช้อย่างไร เป็นต้น ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...โดยให้ผู้เรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยน สะท้อนภาพคิดเกี่ยวกับความเข้าใจที่ได้ จากการค้นคว้าการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน...”

(อาจารย์ผู้สอน คนที่ 2)

14 กรกฎาคม 2566

7) ประเมิน ประเด็นการประเมินหลักคือ ความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ส่วนประเด็นรองคือ เนื้อหาที่ได้จากการค้นคว้า วิธีการ ประเมินสามารถทำได้หลายรูปแบบ ประเมินโดยหลายฝ่าย คือ ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนบันทึกการเรียนรู้ จากการทำกิจกรรมว่าได้เรียนรู้อะไร ออกแบบวางแผนอย่างไร ผ่านการนำเสนอต่าง ๆ กลุ่มเพื่อน ประเมินทักษะการทำงานในภาพรวมของกลุ่มว่าเป็นอย่างไร การวางแผน การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ มี จุดอ่อนอย่างไร แก้ปัญหาอย่างไร ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำอย่างไร และครูประเมินในแง่ของการ เรียนรู้ของเด็กกว่าความรู้ที่ได้ถูกต้องมั๊ย กระบวนการเป็นอย่างไร ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...ให้ผู้เรียนบันทึกการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมว่าได้เรียนรู้อะไร ส่วนผู้สอน จะประเมินในแง่ของการเรียนรู้ของเด็กกว่าความรู้ที่ได้ถูกต้องหรือไม่...”

(อาจารย์ผู้สอน คนที่ 1)

14 กรกฎาคม 2566

1.2.1.3 การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามี ความสามารถในการจัดประสบการณ์ ควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ โดยเริ่มจากกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตั้งคำถามให้เกิดการเรียนรู้ในสถานการณ์ และ บริบทต่าง ๆ ศึกษาปรากฏการณ์จริง เลือกเหตุการณ์จริงนำมาใช้ในการเรียนการสอน แล้วให้ผู้เรียน สืบเสาะหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อนำมาตอบปัญหาที่ ต้องการทราบ จากนั้นศึกษารวบรวมข้อมูลเพื่อหาคำตอบ และประมวลผลคำตอบนั้น ๆ แล้วสรุป คำตอบ ตรวจสอบคำตอบ ข้อมูลจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาอภิปรายผลจาก การตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน ผ่านการนำเสนอ และพูดโต้ตอบในชั้นเรียน แล้วนำมาออกแบบการจัด

ประสบการณ์ จากนั้นนักศึกษาฝึกไมโครทิกซิงก่อนลงปฏิบัติการสอนจริงในสถานศึกษา ภายหลังจาก
ออกแบบกิจกรรมเรียนรู้ ซึ่งควรจัดการเรียนการสอนภายใต้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยผู้สอน
ต้องออกแบบการแบ่งบทบาทในกลุ่มผู้เรียนให้เหมาะสมกับแต่ละกิจกรรม ทั้งนี้ วิธีสอนจะกำหนด
ตายตัวไม่ได้ว่าจะใช้วิธีใด ขึ้นอยู่กับคำถามว่าจะสามารถหาคำตอบได้ด้วยวิธีใด หลัก ๆ คือต้องไม่ใช่
การบรรยาย ไม่เกิดจากการที่ครูให้ความรู้ คำตอบ แต่ต้องให้เด็กเกิดกระบวนการที่จะวางแผนหา
คำตอบ วิธีการอย่างไรก็ได้ที่ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ทั้งนี้ บทบาทของครูผู้สอนต้องคอยเป็นผู้
อำนวยความสะดวก สนับสนุนการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ตลอดจนมีบุคลิกภาพ คุณลักษณะ
ท่าทางที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนรู้

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมีข้อความตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ ดังรายละเอียด
ต่อไปนี้

“...ต้องใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จากนั้นจึงสรุปคำตอบจาก
ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และอภิปรายผลจากการตรวจสอบข้อมูลนั้น ๆ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

11 กรกฎาคม 2566

“...นักศึกษาคควรต้องฝึกไมโครทิกซิงก่อนลงปฏิบัติการสอนจริงในสถานศึกษา
ภายหลังจากออกแบบกิจกรรมเรียนรู้...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 5)

11 กรกฎาคม 2566

1.2.1.4 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์

เป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ควรใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีความ
หลากหลายและสอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา อาจเป็นสื่อของจริงที่สามารถจับต้องได้ สื่อ
กิจกรรมวิทยาศาสตร์ การทดลองต่าง ๆ หรืออาจจัดทำเป็นฐานการเรียนรู้ นวัตกรรมทางเทคโนโลยี
ทางการศึกษา เช่น สื่อแอนิเมชัน สื่อออนไลน์ต่าง ๆ คอมพิวเตอร์ ไอแพด แท็บเล็ต เป็นต้น ที่ช่วยใน
การเรียนการสอน เนื่องจากสื่อเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบโดยฉับไว แต่เมื่อผู้เรียนสืบค้น
แล้ว ผู้เรียนต้องทำความเข้าใจ ไตร่ตรอง วิเคราะห์กับสิ่งที่สืบค้นเหล่านั้น ทั้งนี้ การเรียนรู้ในเรื่อง
เดียวกันเราสามารถออกแบบในวิธีการเรียนรู้ตามที่แต่ละคนถนัด โดยครูเป็นผู้นำเสนอรูปแบบการ
เรียนรู้ รูปแบบของสื่อ รูปแบบของวิธีการ ให้ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ ส่วน

นวัตกรรม ควรบูรณาการนวัตกรรมที่มีอยู่แล้วซึ่งต้องมีความเชื่อมโยงในกิจกรรมนั้น ๆ นวัตกรรมต้องเด่นชัด ซึ่งนวัตกรรมที่สามารถนำมาบูรณาการได้อาจเป็นนวัตกรรม project approach หรือ Hi/scope ส่วนแหล่งเรียนรู้ ควรเป็นแหล่งการเรียนรู้นอกสถานที่ ซึ่งควรมีทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อาจลงสู่ชุมชน สถานที่ใกล้เคียง เครือข่ายการเรียนรู้ ผู้สอนควรเตรียมไว้ว่าหากจะต้องเรียนรู้ในเรื่องใด ๆ นั้น จะหาแหล่งเรียนรู้จากที่ไหนได้บ้าง ที่จะทำให้ตอบสนองผู้เรียนได้หลากหลาย โดยอาจเป็นเหตุการณ์สถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน แล้วนำมาแบ่งปันกันว่าเหตุการณ์ใดที่ควรนำมาใช้เรียนหรือทำกิจกรรมได้ นอกจากนั้น สถานที่จริง หรือบริบทในพื้นที่ ก็สามารถนำมาใช้ในการกระตุ้นการจัดการเรียนการสอนได้ หรืออาจเป็นแหล่งการเรียนรู้ในบริบทต่าง ๆ โดยอาจเป็นองค์ความรู้ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงของสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว ภูมิปัญญารอบตัว จะช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจากปรากฏการณ์ที่ได้เรียนรู้

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมีข้อความตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

“...นวัตกรรมต้องมีความเด่นชัด และเชื่อมโยงในกิจกรรมนั้น ๆ แหล่งเรียนรู้ควรเป็นแหล่งการเรียนรู้นอกสถานที่ อาจลงสู่ชุมชน เครือข่ายการเรียนรู้...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3)

9 กรกฎาคม 2566

“...สื่อที่นำมาเลือกใช้ ต้องเป็นสื่อของจริงที่จับต้องได้ โดยทั้งสื่อและแหล่งเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 5)

11 กรกฎาคม 2566

1.2.1.5 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ควรมีวิธีการวัดและประเมินผลก่อน ระหว่าง และหลังการจัดการเรียนการสอน เพื่อประเมินผลผู้เรียน ซึ่งเครื่องมือวัดควรมีความหลากหลาย ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ วัดจากสภาพความเป็นจริง โดยเครื่องมืออาจเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) หรือเป็นเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring rubric) ทั้งนี้ การประเมินผลควรเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสมรรถนะผู้เรียน ด้านเนื้อหา และด้านการประยุกต์ใช้ โดยประเมินจากผลงาน กิจกรรม ยืดความสามารถในการออกแบบ และการจัดประสบการณ์เป็นหลัก วัดและประเมินผลโดยใช้การสังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด แฟ้มสะสมผลงาน

แบบประเมินเช็คลิสต์ โดยประเด็นการประเมิน คือ การเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ ความสอดคล้องของแผนการจัดการประสบการณ์ การจัดการประสบการณ์ การเตรียมสื่อ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ การใช้คำถาม การใช้ภาษาในการสื่อสาร บุคลิกท่าทางในระหว่างสอน การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ ต้องพิจารณาเกณฑ์การประเมินว่าอยากให้นักศึกษามีความสามารถในด้านใดบ้าง สิ่งที่น่าจะเป็นประเด็นใหญ่ คือ ครูออกแบบการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่ ซึ่งการประเมินต้องทำการประเมินทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่เริ่มจนลงมือปฏิบัติ ผู้ประเมินอาจทำได้ 2 รูปแบบคือ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน และ ให้ผู้เรียนประเมินจากกิจกรรมการเรียนการสอน นำเสนอการปฏิบัติกิจกรรม สะท้อนว่าเรียนรู้อะไร พบปัญหาอะไรที่อยากแก้ไข แล้วนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาสรุปร่วมกันถึงความสำเร็จในการจัดการประสบการณ์ของนักศึกษา

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมีข้อความตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

“...ควรมีวิธีการและเครื่องมือที่ประเมินก่อน ระหว่าง และหลังการจัดกิจกรรม เพื่อประเมินผลผู้เรียน ซึ่งเครื่องมือวัดควรมีความหลากหลาย...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3)

9 กรกฎาคม 2566

“...การประเมินความสามารถในการจัดการประสบการณ์ ควรสร้างแบบประเมินให้ตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยดูตั้งแต่ขั้นตอนการเขียนแผน และการทดลองสอน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 5)

11 กรกฎาคม 2566

1.2.1.6 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรคำนึงถึงปรากฏการณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต้องดูบริบทของผู้เรียน โดยกิจกรรมควรเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ มีการสับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ เน้นให้ผู้เรียนออกแบบกิจกรรมที่มีความหลากหลาย มีร่องรอยการเก็บผลงาน โดยอาจทำเป็นแบบบันทึกไดอารี่ นำเสนอองค์ความรู้จากต้นจนปลายทาง ซึ่งจะเป็นอีกหนึ่งผลงานการประเมิน ทั้งนี้ เนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์ต้องเป็นเรื่องที่ไม่ตายตัว หรือมีแง่มุมที่ไม่ฟันธง ควรมองเนื้อหาที่เหมาะสม หรืออาจจะไม่ต้องผูกกับเนื้อหา จากนั้นเมื่อนักศึกษานำไปจัดการประสบการณ์ในชั้นเรียนปฐมวัย ควรต้องสังเกตบริบทของสถานศึกษาปฐมวัย โดยสังเกตถึงความพร้อมของระดับชั้นปฐมวัยในแต่ละแห่ง เนื่องจากแต่ละที่มีความพร้อมไม่

เท่ากัน ก่อนลงไปทดลองสำรวจหรือสุ่ม ต้องไปสังเกตให้เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน เพื่อนำไปพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งนักศึกษาควรมีประสบการณ์เดิมก่อนที่จะทำกิจกรรม ควรวางแผนงานให้ชัดว่าจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอะไร จะช่วยให้เตรียมแผนเตรียมสื่อการสอนได้ครอบคลุมกับสิ่งที่ไปใช้จริง ส่วนบทบาทของผู้สอน คือ ผู้สอนควรมีเทคนิควิธีกระตุ้นให้นักศึกษาคิด พูด เลือกประเด็นที่ใช้คำถามให้ผู้เรียนคิด ถูกผิดไม่เป็นไร และในการสอนของอาจารย์ทุกครั้ง อาจารย์ควรสอนทฤษฎีให้น้อยครั้ง แต่ทุกครั้งควรมีเนื้อหาที่ละเอียด เน้นให้ผู้เรียนคิดและลงมือทำให้มากที่สุด ผู้สอนต้องคอยสะท้อนคิดให้ผู้เรียนทุกครั้ง

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมีข้อความตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

“...กิจกรรมควรเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ มีการสลับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ เน้นให้ผู้เรียนออกแบบกิจกรรมที่มีความหลากหลาย...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4)

9 กรกฎาคม 2566

“...นักศึกษาควรต้องสังเกตบริบทของสถานศึกษาปฐมวัย สังเกตให้เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน เพื่อนำไปพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 5)

11 กรกฎาคม 2566

1.2.2 ผลการศึกษาความต้องการของนักศึกษาครูเพื่อใช้ในการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัด ประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยใช้วิธีการสอบถามความต้องการของนักศึกษาผ่านช่องทางออนไลน์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) สรุปได้ว่า

1.2.2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ควรมีลักษณะดังนี้

1) กิจกรรมมีความน่าสนใจ แปลกใหม่ สนุกสนาน ผ่อนคลาย เป็นกันเอง ไม่ตึงเครียดระหว่างทำกิจกรรม

2) เน้นผู้เรียนเป็นหลัก จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีทั้งกิจกรรมรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ ฝึกฝนประสบการณ์

ต่าง ๆ ทั้งการจัดการประสบการณ์ และการผลิตสื่อการสอนที่สัมพันธ์กับกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่มีส่วนร่วมระหว่างนักศึกษาและครู มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การนำเสนอหน้าชั้นเรียน การสาธิต การจัดนิทรรศการ

3) ผู้สอนควรให้ความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน หลักการจัดการประสบการณ์ การพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเนื้อหาควรเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และเกิดประโยชน์

4) ให้ผู้เรียนได้ทดลองจัดประสบการณ์จริงในชั้นเรียนปฐมวัย ที่สามารถจะนำไปใช้ได้จริงกับการทำงานและในชีวิตประจำวัน

5) ให้ผู้เรียนได้จัดแสดงผลงานของตนเองจากการเรียนรู้การจัดการประสบการณ์

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมีข้อความตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

“...กิจกรรมต้องมีความน่าสนใจ มีลักษณะการเรียนการสอนที่เน้นเป็นรายบุคคลให้ทุกคนได้คิดและปฏิบัติ...”

(นักศึกษา คนที่ 9)

16 กรกฎาคม 2566

“...กิจกรรมควรมีลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นหลัก และควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการกระทำ...”

(นักศึกษา คนที่ 22)

16 กรกฎาคม 2566

1.2.2.2 การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมควรมีวิธีการดังนี้

1) ควรเป็นการเรียนการสอนที่ได้ลงมือปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี ซึ่งควรเน้นการฝึกปฏิบัติ โดยมีเนื้อหาและสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเด็กปฐมวัย

2) ควรสอนการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ การออกแบบการจัดการประสบการณ์ให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กภายในห้องเรียน วิธีการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม การจัดการชั้นเรียน เทคนิคการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก

ปฐมวัย เพลงเก็บเด็ก และวิธีการจัดการกับเด็กพิเศษ ที่สามารถนำไปใช้กับเด็กได้จริงและไม่ซับซ้อนเกินไป

3) ควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อสร้างความสนใจ สนุกสนาน มีการทำกิจกรรมในการเรียนการสอน มีคลิปหรือวิดีโอเสริมในการจัดการเรียนการสอน มีการจำลองสถานการณ์ในชั้นเรียนปฐมวัย เพื่อให้นักศึกษาได้ทดลองสอน มีกิจกรรมให้ผู้เรียนนำเสนอ เพื่อฝึกความกล้าแสดงออกในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้

4) การเรียนการสอนควรมีความกระชับเข้าใจง่าย โดยผู้สอนอธิบายเข้าใจชัดเจน ให้คำแนะนำกับผู้เรียนได้ สอนแบบมีตัวอย่างประกอบ มีการสรุปท้าย การสอน มีเอกสารประกอบการสอนเพื่อใช้ในการทบทวนการเรียนรู้ ให้ความสำคัญในการทำงานมากขึ้น ที่สำคัญควรนำไปต่อยอดในการจัดประสบการณ์ได้

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมีข้อความตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

“...สอนการเขียนแผนการสอน โดยต้องมีการฝึกปฏิบัติให้นักศึกษาได้ลงมือในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมเพื่อที่จะได้ให้คำแนะนำเพื่อสามารถนำไปแก้ไขได้...”

(นักศึกษา คนที่ 21)

16 กรกฎาคม 2566

“...อยากให้อาจารย์สอนแบบมีตัวอย่างประกอบ มีการสรุปท้ายการสอน มีเอกสารประกอบการสอนเพื่อใช้ในการทบทวนการเรียนรู้...”

(นักศึกษา คนที่ 31)

16 กรกฎาคม 2566

1.2.2.3 สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้ ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษาควรเป็นดังนี้

1) สื่อการเรียนการสอน ที่มีความทันสมัย หลากหลาย สร้างสรรค์ น่าสนใจ ใช้งานง่าย เข้าใจง่าย และเข้าถึงได้ง่าย เป็นสื่อของจริงที่สามารถจับต้องได้ สื่อจำลอง สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ คลิปวิดีโอ สื่อออนไลน์ สไลด์ภาพประกอบ สื่อนำเสนอ เพลง สื่อทำมือ สื่อประดิษฐ์ สื่อวัสดุ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ในการผลิตสื่อการสอนตลอดจนอาจารย์ผู้สอนที่ใช้วิธีการสอนที่ทำให้เข้าใจมากกว่าการอ่านในหนังสือ

2) แหล่งเรียนรู้ภายนอกที่สอดคล้องกับเนื้อหาของ
การเรียนการสอน และสถานศึกษาปฐมวัยในการให้ทดลองจัดประสบการณ์จริง

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมีข้อความตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม ดัง
รายละเอียดต่อไปนี้

“...สื่อการสอนที่นำมาใช้ ควรเป็นสื่อที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย เข้าถึงได้ง่าย หรือ
อาจเป็นสื่อจริง ๆ ที่สามารถจับต้องได้...”

(นักศึกษา คนที่ 14)

16 กรกฎาคม 2566

“...แหล่งเรียนรู้ภายนอกควรมีความสอดคล้องกับการเรียนการสอน และ
สถานศึกษาปฐมวัยในการให้ทดลองจัดประสบการณ์จริง...”

(นักศึกษา คนที่ 42)

17 กรกฎาคม 2566

1.2.2.4 การวัดและประเมินผลความสามารถในการจัด
ประสบการณ์ของนักศึกษาควรประเมินตามสภาพความเป็นจริงและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขใน
ครั้งต่อไป ผ่านการสังเกต การซักถาม การทดสอบ โดยการวัดและประเมินผลนักศึกษาควรประเมิน
ในหลาย ๆ ด้าน เพราะผู้เรียนแต่ละคนอาจจะมีคุณลักษณะที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจจะประเมิน
ก่อน-หลัง หรือประเมินพัฒนาการความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยประเมินความเหมาะสมของชิ้นงาน
ประเมินตามระดับความสามารถในการจัดประสบการณ์ และความพึงพอใจของผู้เรียน ทั้งนี้ ควร
กำหนดวัตถุประสงค์ในการวัดให้ชัดเจน และประเมินให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ยึดเกณฑ์การวัด
และการประเมินเป็นหลัก โดยอาจคิดเกณฑ์ประเมินร่วมกันในห้อง ซึ่งเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล
ควรเป็นระดับ เช่น พอใช้ ปานกลาง ดี เป็นต้น เพื่อเป็นการนำไปพัฒนาให้นักศึกษามี
ความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่ดีขึ้น มีการวัดประเมินรายบุคคลเพื่อให้นักศึกษารู้ถึงศักยภาพ
ของตนเอง นอกเหนือจากการวัดเป็นกลุ่ม ทั้งนี้ควรมีความยุติธรรมในการวัดผลและประเมิน

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมีข้อความตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม ดัง
รายละเอียดต่อไปนี้

“...อยากให้มีการวัดและการประเมินผลในหลาย ๆ ด้าน เพราะนักศึกษาทุกคน มีความถนัดแต่ละด้านไม่เท่ากันและต่างกันไป...”

(นักศึกษา คนที่ 7)

16 กรกฎาคม 2566

“...ควรใช้เกณฑ์การวัดและประเมินผลที่เป็นระดับ เพื่อนำไปพัฒนาให้นักศึกษา มีการจัดประสบการณ์ที่ดีขึ้น โดยวัดเป็นรายบุคคลเพื่อให้รู้ถึงศักยภาพตัวเอง...”

(นักศึกษา คนที่ 47)

17 กรกฎาคม 2566

1.2.2.5 การส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรดำเนินการดังนี้

1) การจัดการเรียนการสอนควรเน้นในหลาย ๆ เรื่อง ที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต โดยเน้นให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติจริง เน้นประสบการณ์มากกว่า เนื้อหา เน้นการเขียนแผนอย่างละเอียด โดยอาจให้ผู้เรียนได้ศึกษาแผนของจริง เช่น แผนการสอนสื่อ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แผนการสอนของสถานศึกษาสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น มีการสอบสอนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ มีการเตรียม ป้ายนิเทศ และสื่อให้สอดคล้องกับหน่วย

2) ควรมีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีความ กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง กล้าพูด กล้าร้องเพลง กล้าทำในสิ่งที่ตนเองไม่กล้า

3) อาจมีการให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาตัวอย่างการจัดการ ประสบการณ์การเรียนการสอนในหลายรูปแบบ จากครูที่เป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอน จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่ดียิ่งขึ้น

4) ควรให้มีการจัดประสบการณ์ในห้องเรียนจำลอง เพื่อให้เกิดความคุ้นชินและนำไปใช้จัดกิจกรรมในห้องเรียนจริง โดยมีการให้คำแนะนำ เมื่อทำ ผิดพลาดในเรื่องที่ผู้เรียนยังทำไม่ได้

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมีข้อความตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม ดัง รายละเอียดต่อไปนี้

“...การจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนได้ศึกษาแผนของจริง และให้นักศึกษา
ไปจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในสถานที่จริง...”

(นักศึกษา คนที่ 3)

15 กรกฎาคม 2566

“...การเรียนการสอนควรเน้นให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริงในสถานศึกษาหรือ
ห้องเรียนจำลอง...”

(นักศึกษา คนที่ 34)

16 กรกฎาคม 2566

2. ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบ พัฒนา และหาคุณภาพของรูปแบบ
การเรียนการสอน และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน อันได้แก่ คู่มือการใช้
รูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการ
สอน และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็น
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตาม
คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงดำเนินการอภิปรายและรับรองรูปแบบการเรียนการสอน ด้วย
วิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน โดยมีรายละเอียด
ดังต่อไปนี้

2.1 ผลของการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ที่
ประกอบไปด้วย 1) ผลการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเอกสาร และ 2) ผลการศึกษา
และวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 2.1) ผลการศึกษาคำคิดเห็นของ
อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียน
การสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของ
นักศึกษาครู และ 2.2) ผลการศึกษาคำต้องการของนักศึกษาครูเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการ
เรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์
ของนักศึกษาครู มาใช้ในการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์
เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบของ (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็น ฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ
การเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ

การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่
บูรณาการรายวิชาต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม โดยผู้เรียนศึกษาปรากฏการณ์ตามสภาพความเป็นจริง
ผ่านกระบวนการสืบเสาะ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ตามวิถีที่ผู้เรียนถนัด จนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่จะนำไป
ประยุกต์ใช้ในการออกแบบและจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมกับช่วงวัยต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์และความสามารถในการจัด
ประสบการณ์ของนักศึกษาครู

3. ขั้นตอนการเรียนการสอน

ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนและ
ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงและกำลังเป็นปัญหาที่น่าสนใจในปัจจุบัน
ซึ่งปรากฏการณ์ที่เลือกนี้ต้องมีความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันพิจารณาถึงคุณค่าที่
คาดว่าจะได้จากการเรียนรู้ในปรากฏการณ์ที่เลือกศึกษา และจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไป
ประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์กับเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร

ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning) เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ร่วมกัน โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันเลือกเนื้อหา ตลอดจนวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องการผ่านการ
อภิปรายร่วมกัน จากนั้นร่วมกันวางแผนลำดับและวิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) โดยผู้เรียนร่วมกันสืบเสาะแสวงหาความรู้ทั้ง
รายบุคคล และเป็นกลุ่ม ผ่านการค้นคว้าและการทำกิจกรรมอย่างหลากหลายตามขั้นตอนและวิธีการ
ที่ได้ร่วมกันวางแผนไว้ เพื่อค้นหาลักษณะและความสำคัญของปรากฏการณ์นั้น ๆ ที่จะก่อให้เกิด

ประโยชน์และคุณค่ากับตัวผู้เรียนและเด็กปฐมวัย โดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup) เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน อันจะสะท้อนให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียนด้วยการประเมินที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนนำเสนอความรู้ความเข้าใจผ่านการนำเสนอโดยการเขียนคำอธิบาย หรือออกแบบสไลด์นำเสนอ หรือสรุปในรูปของโปสเตอร์ หรือนำเสนอปากเปล่า หรือแสดงออกในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ตลอดจนออกแบบการจัดประสบการณ์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่ผู้เรียนได้รับหลังจากการเรียนการสอน จากนั้นร่วมกันระดมความคิดเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

4. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีการวัดและประเมินผล 2 ด้าน ได้แก่

1) วัดความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

- 1.1) การออกแบบการจัดประสบการณ์
- 1.2) การจัดประสบการณ์

2) วัดความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- 2.1) ด้านเนื้อหา
- 2.2) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 2.3) ด้านสื่อการสอน
- 2.4) ด้านการวัดและประเมินผล
- 2.5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

5. ปัจจัยสนับสนุน

ด้านผู้สอน

- 1) ผู้สอนต้องมีความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอนและมีความรู้ในด้านวิธีสอนที่ใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนอย่างดี
- 2) ผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ให้ผู้เรียนศึกษาอย่างแท้จริง และให้ความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ซึ่งเนื้อหาควรเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และเกิดประโยชน์

3) ผู้สอนต้องมีเทคนิควิธีกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด การพูด และลงมือทำให้มากที่สุด

ด้านผู้เรียน

- 1) ผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์
- 2) ผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสอนแบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง

จากรายละเอียดขององค์ประกอบของ (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้สรุปในลักษณะของแผนภาพที่ 23 (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (PAPOC Model) ดังนี้

ภาพที่ 23 (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ (PAPOC Model)

2.2 ผลของการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

หลังจากปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว จึงนำรูปแบบการเรียนการสอน และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา รวมทั้งสิ้น 5 คน จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงดำเนินการอภิปรายและรับรองรูปแบบการเรียนการสอน ด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนักศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 คน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ด้านการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน จำนวน 2 คน ด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 2 คน และด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน แล้วประเมินด้วยแบบประเมินเพื่อใช้ในการรับรองรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) โดยมีผลดำเนินการดังนี้

2.2.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale)

การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน มีผลการตรวจสอบคุณภาพตามเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนา ดังนี้

1) ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู จำนวน 16 รายการประเมิน พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานในภาพรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.30$,

$SD = 0.69$) เมื่อพิจารณาตามรายการประเมิน พบว่า มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยรายการประเมินที่มีผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 6 รายการแรก คือ ขั้นตอนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ ($M = 4.80, SD = 0.45$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 5 รายการ ($M = 4.60, SD = 0.55$) คือ องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนครอบคลุมตามความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์, องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องและส่งเสริมกันและกัน, การเรียงลำดับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสม, ขั้นตอนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า และ ขั้นที่ 3 การวางแผน ตามลำดับ และรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด 5 รายการ คือ ขั้นตอนการเรียนการสอนสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์, ขั้นตอนการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์, ขั้นตอนการเรียนการสอนมีลักษณะส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษาครู ซึ่งทั้ง 3 รายการมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($M = 4.00, SD = 0.71$) รองลงมา คือ หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของแนวคิดพื้นฐาน ($M = 3.80, SD = 0.84$) และ ขั้นตอนการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่อง ($M = 3.80, SD = 0.45$) ตามลำดับ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

รายการประเมิน	M	SD	ระดับความเหมาะสม
1. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนครอบคลุมตามความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์	4.60	0.55	มากที่สุด
2. องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องและส่งเสริมกันและกัน	4.60	0.55	มากที่สุด
3. การเรียงลำดับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
4. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของแนวคิดพื้นฐาน	3.80	0.84	มาก

รายการประเมิน	M	SD	ระดับความเหมาะสม
5. วัตถุประสงค์มีความชัดเจนสามารถแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษาครู	4.20	0.84	มาก
6. หลักการและวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกัน	4.20	0.84	มาก
7. ขั้นตอนการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่อง	3.80	0.45	มาก
8. ขั้นตอนการเรียนการสอนสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์	4.00	0.71	มาก
9. ขั้นตอนการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์	4.00	0.71	มาก
10. ขั้นตอนการเรียนการสอนอธิบายถึงลักษณะของกิจกรรมที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติจริงได้ในชั้นเรียน	4.20	0.84	มาก
11. ขั้นตอนการเรียนการสอนมีลักษณะส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษาครู	4.00	0.71	มาก
12. ขั้นตอนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน	4.80	0.45	มากที่สุด
ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์			
ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า	4.60	0.55	มากที่สุด
ขั้นที่ 3 การวางแผน	4.60	0.55	มากที่สุด
ขั้นที่ 4 การดำเนินการ	4.40	0.89	มาก
ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ	4.40	0.55	มาก
13. การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์	4.40	0.55	มาก
14. ปัจจัยสนับสนุนมีความสอดคล้องกับขั้นตอนการเรียนการสอน	4.40	0.89	มาก
15. แผนภาพแสดงขั้นตอนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์	4.20	0.84	มาก
16. แผนภาพแสดงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนในภาพรวมที่ชัดเจน	4.20	0.84	มาก
เฉลี่ยรวม	4.30	0.69	มาก

จากผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูมีคุณภาพ แต่อาจปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูต่อไปได้ ซึ่งข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
หลักการ	<ul style="list-style-type: none"> - หลักการ ควรปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้มีรายละเอียดเพิ่มขึ้น - หลักการ คำว่า บูรณาการรายวิชาควรปรับเป็นสาระความรู้ต่าง ๆ และเพิ่มเติมการเขียนเนื้อหาในหลักการ - หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนยังไม่แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของแนวคิดพื้นฐาน - ควรเพิ่มหลักการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally Appropriate Practice : DAP) 	<p>ปรับเปลี่ยนเนื้อหาในหลักการ โดยระบุสาระความรู้ที่ใช้ในการบูรณาการ เขียนให้สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐาน และเพิ่มหลักการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally Appropriate Practice : DAP)</p>
วัตถุประสงค์	<p>ควรเพิ่มคำว่า การเรียนรู้แบบบูรณาการ หลังคำว่า การจัดประสบการณ์</p>	<p>ปรับแก้ไขเป็น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ</p>
ขั้นตอนการเรียนการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - ควรปรับการเขียนเนื้อหาขั้นตอนการเรียนการสอนแต่ละขั้น โดยปรับแก้ไขตามคำแนะนำ - ขั้นตอนการเรียนการสอน ควร 	<p>ปรับเปลี่ยนเนื้อหาในขั้นตอนการสอน โดยเขียนให้ละเอียดขึ้น และเพิ่มการให้นักศึกษาได้ออกแบบการจัดประสบการณ์ และจัดประสบการณ์ใน</p>

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
	พิจารณาปรับแก้ไขการดำเนินการ 5 ขั้นของรูปแบบ ซึ่งยังไม่ส่งผลต่อ ตัวแปรตาม ควรอธิบายขั้นตอนการ สอนที่ให้นักศึกษาได้ออกแบบการจัด ประสบการณ์ และจัดประสบการณ์ ให้กับเด็กปฐมวัย โดยมองถึงภาระ/ กิจกรรมการออกแบบ, หน่วย, แผน ประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย และ พัฒนาการ 4 ด้าน	ขั้น 4 การดำเนินการ
การวัดและ ประเมินผล	การวัดและประเมินผลยังไม่สอดคล้อง กับหลักการและวัตถุประสงค์ และควร เพิ่มเติมเกณฑ์การให้คะแนน	ปรับแก้ไขการวัดและประเมินผลให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยตัดส่วน การวัดและประเมินความพึงพอใจออก และเพิ่มเติมเกณฑ์การให้คะแนน
ปัจจัย สนับสนุน	เพิ่มปัจจัยสนับสนุนด้านผู้สอน	ปรับเพิ่มปัจจัยสนับสนุนด้านผู้สอน ใน ข้อ 4 ผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจใน การจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย ทั้ง ในและนอกห้องเรียน

จากข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ผู้วิจัยจึงได้นำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบของ (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็น ฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

การพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ

การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการสาระความรู้ด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อย่างเป็นองค์รวม ผ่านปรากฏการณ์ตามสภาพความเป็นจริงที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ด้วยการจัดการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) และแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based learning) มาเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการสืบเสาะ โดยเริ่มต้นจากการเลือกปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาที่น่าสนใจ จากนั้นทำการวิเคราะห์คุณค่าในการเลือกศึกษาปัญหาดังกล่าว แล้ววางแผนการสืบค้น และร่วมกันศึกษาค้นคว้าหาคำตอบของปัญหา ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ตามวิถีที่ผู้เรียนถนัด จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็น นำเสนอ และตรวจสอบความเข้าใจ จนเกิดเป็นความสามารถของผู้เรียนในการออกแบบและจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ตามหลักการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally Appropriate Practice : DAP) อย่างเป็นองค์รวม

2. วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาครู

3. ขั้นตอนการเรียนการสอน

ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงและกำลังเป็นปัญหาที่น่าสนใจในปัจจุบัน สังเกตปรากฏการณ์ ตั้งคำถามย่อย ๆ และเลือกปรากฏการณ์ปัญหาที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน จากนั้นร่วมกันสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเหตุการณ์และเหตุผลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เลือก

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันพิจารณา วิเคราะห์ความเป็นไปได้ ถึงคุณค่าที่คาดว่าจะได้จากการเรียนรู้ในปรากฏการณ์ที่เลือกศึกษา และจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร

ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning) โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เลือก จากนั้นร่วมกันวางแผนการค้นหาคำตอบ เพื่อสำรวจตรวจสอบ สืบค้นหาความรู้ที่เป็นคำตอบจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ผ่านการอภิปรายร่วมกัน โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) แล้ววางแผนลำดับและวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาคำตอบ

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) โดยผู้เรียนร่วมกันลงมือปฏิบัติการสืบเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคล ตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้ร่วมกันวางแผน เพื่อค้นหาลักษณะและความสำคัญของปรากฏการณ์นั้น ๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่ากับตัวผู้เรียนและเด็กปฐมวัย แล้วผู้เรียนนำเสนอผลการสืบค้นประเด็นปัญหาโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้น ผู้เรียนแต่ละคนวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ แล้วนำไปออกแบบและพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย แล้วนำแผนที่ออกแบบไปจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยที่มุ่งเน้นให้เด็กเกิดพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม และประเมินผลจากการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ ตลอดจนประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup) เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนนำเสนอสะท้อนความรู้ความเข้าใจและการเขียนคำอธิบาย หรือออกแบบสไลด์นำเสนอ หรือสรุปในรูปของโปสเตอร์ หรือนำเสนอปากเปล่า หรือการจัดทำสารนิทัศน์ เพื่อนำเสนอผลของการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นร่วมกันระดมความคิดเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

4. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู เป็นการวัดความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1) การออกแบบการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 1.1) องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ และ 1.2) การออกแบบการจัดประสบการณ์

2) การจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 2.1) การเตรียมการจัดประสบการณ์ 2.2) การจัดประสบการณ์ 2.3) ทักษะการสอน 2.4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ และ 2.5) การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย

ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน 4	หมายถึง	มีความสามารถในระดับดีมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	มีความสามารถในระดับดี
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีความสามารถในระดับพอใช้
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีความสามารถในระดับควรปรับปรุง

ในการสรุประดับความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู พิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00	หมายถึง	มีความสามารถระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความสามารถระดับดี
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความสามารถระดับพอใช้
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความสามารถระดับควรปรับปรุง

5. ปัจจัยสนับสนุน

ด้านผู้สอน

- 1) ผู้สอนต้องมีความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอนและมีความรู้ในด้านวิธีสอนที่ใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนอย่างดี
- 2) ผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ให้ผู้เรียนศึกษาอย่างแท้จริง และให้ความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ซึ่งเนื้อหาควรเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และเกิดประโยชน์
- 3) ผู้สอนต้องมีเทคนิควิธีกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด การพูด และลงมือทำให้มากที่สุด
- 4) ผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย ทั้งในและนอกห้องเรียน

ด้านผู้เรียน

- 1) ผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์
- 2) ผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอนแบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง

จากรายละเอียดขององค์ประกอบของ (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้สรุปในลักษณะของแผนภาพที่ 24 (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (PAPOC Model) ดังนี้

ภาพที่ 24 (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ (PAPOC Model)

2) ผลการตรวจสอบคุณภาพคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู จำนวน 8 รายการประเมิน พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานในภาพรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.23, SD = 0.77$) เมื่อพิจารณาตามรายการประเมิน พบว่า มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการประเมิน โดยรายการประเมินที่มีผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แนวทางการนำคู่มือรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้เป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน ($M = 4.40, SD = 0.89$) ส่วนรายการประเมินอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยระดับเดียวกัน ($M = 4.20, SD = 0.84$) รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

รายการประเมิน	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความเหมาะสม
1. คู่มือมีการจัดลำดับเนื้อหาที่ง่ายต่อการศึกษาและนำไปใช้	4.20	0.84	มาก
2. คู่มือมีกรอบเนื้อหาที่ครบถ้วนและชัดเจน	4.20	0.84	มาก
3. แนวทางการนำคู่มือรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้เป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน	4.40	0.89	มาก
4. ความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	4.20	0.84	มาก
5. แนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู	4.20	0.84	มาก
6. นิยามเชิงปฏิบัติการ มีความสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐาน	4.20	0.84	มาก
7. นิยามเชิงปฏิบัติการ ช่วยให้การวัดและประเมินผลเป็น	4.20	0.84	มาก

รายการประเมิน	M	SD	ระดับความเหมาะสม
รูปธรรม			
8. รายละเอียดในคู่มือมีความชัดเจน เหมาะสมที่จะทำให้อ่านนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน	4.20	0.84	มาก
เฉลี่ยรวม	4.23	0.77	มาก

จากผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู สรุปได้ว่า คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูมีคุณภาพ แต่อาจปรับเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูต่อไปได้ ซึ่งข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
คู่มือการใช้รูปแบบ	ควรระบุว่าเป็นคู่มือการใช้รูปแบบสำหรับผู้วิจัย หรือนักศึกษาครูใช้	ปรับแก้ไขโดย ระบุไว้ในคำนำ และทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง
แผนภาพการนำคู่มือไปใช้	- แผนภาพที่ 1 พื้นหลังมีสีมืดทำให้มองเห็นตัวอักษรไม่ชัดเจน และควรปรับรูปแบบแผนภาพให้ดูง่ายขึ้น อีกทั้งการจัดทำแผนภาพควรคัดสรรเฉพาะคำสำคัญมาใส่ จะทำให้เกิดภาพจำ เห็นแนวทางที่จะดำเนินการ	ปรับแก้ไขสีของแผนภาพให้สว่างขึ้น ปรับรูปแบบแผนภาพให้ดูง่ายขึ้น และปรับเนื้อหาทำให้กระชับขึ้น

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
	 <p>1. ศึกษาแนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานไปใช้</p> <p>2. ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของ ศึกษานิเทศก์ แนวคิดพื้นฐานและทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนา รูปแบบ และองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน</p> <p>3. ศึกษานวัตกรรมและแนวทางการจัดการเรียนรู้</p> <p>1. ศึกษานวัตกรรมและแนวทางการจัดการเรียนรู้</p> <p>2. จัดเตรียมสื่อการสอนที่เสนอไว้ในแผนการจัดการ เรียนรู้ให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา</p> <p>3. ศึกษาและจัดเตรียมเครื่องมือเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลที่ใช้ในระหว่าง และหลังการใช้รูปแบบการ เรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ และ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาคู</p> <p>ภาพที่ 1 แนวทางการดำเนินการก่อนการใช้ (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาคู</p>	 <p>1. ศึกษาแนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานไปใช้</p> <p>2. ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญ แนวคิดพื้นฐานและทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน และองค์ประกอบ ของรูปแบบการเรียนการสอน</p> <p>3. ศึกษานวัตกรรมและแนวทางการจัดการเรียนรู้</p> <p>1. ศึกษานวัตกรรมและแนวทางการจัดการเรียนรู้</p> <p>2. จัดเตรียมสื่อการสอนที่เสนอไว้ในแผนการ จัดการเรียนรู้ให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา</p> <p>3. ศึกษาและจัดเตรียมเครื่องมือเกี่ยวกับการ วัดและประเมินผลที่ใช้ในระหว่าง และหลังการ ใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ปรากฏการณ์เป็นฐาน</p> <p>ภาพที่ 1 แนวทางการดำเนินการก่อนการใช้ (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาคู</p>
กำหนดการจัดกิจกรรม	ควรปรับแก้ไขให้สอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน	ปรับแก้ไขกำหนดการเพื่อให้สอดคล้องกับการปรับแก้ไขขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน
ความเป็นมา	- หัวข้อความเป็นมา ควรตัดผลงานวิจัยที่ลงรายละเอียดออกไป - ควรเขียนความเป็นมาให้กระชับกว่านี้	ปรับแก้ไขเนื้อหาในความเป็นมา โดยตัดเนื้อหาเกี่ยวกับผลงานวิจัยที่สอดคล้องออก และทำให้กระชับขึ้น
นิยามเชิงปฏิบัติการ	หัวข้อนิยาม ควรเขียนความหมายไปเลย ไม่ต้องมีหัวข้อย่อยซ้ำซ้อนว่า “นิยาม” อีก	ปรับแก้ไข โดยเปลี่ยนจากคำว่า นิยาม เป็น หมายถึง

3) แผนการจัดการเรียนรู้

ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน ๆ ละ 9 รายการประเมิน รวมทั้งสิ้น 27 รายการประเมิน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.05$, $SD = 0.67$) เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินของแต่ละแผน พบว่า มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ($M = 4.09$, $SD = 0.70$) รองลงมา คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ($M = 4.04$,

$SD = 0.67$) และ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ($M = 4.02$, $SD = 0.66$) ตามลำดับ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความเหมาะสม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	4.09	0.70	มาก
1. จุดประสงค์การเรียนรู้	4.00	0.71	มาก
2. สารการเรียนรู้	3.80	0.45	มาก
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 3 การวางแผน	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 ชั้นที่ 4 การดำเนินการ	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 ชั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ	4.00	0.71	มาก
4. สื่อการเรียนรู้	4.20	0.84	มาก
5. การวัดและประเมินผล	4.00	0.71	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	4.02	0.66	มาก
1. จุดประสงค์การเรียนรู้	4.00	0.71	มาก
2. สารการเรียนรู้	4.00	0.71	มาก
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์	4.00	0.71	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า	4.00	0.71	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 3 การวางแผน	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 ชั้นที่ 4 การดำเนินการ	4.00	0.71	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 ชั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ	3.80	0.45	มาก
4. สื่อการเรียนรู้	4.20	0.84	มาก
5. การวัดและประเมินผล	4.00	0.71	มาก

รายการประเมิน	M	SD	ระดับความเหมาะสม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	4.04	0.67	มาก
1. จุดประสงค์การเรียนรู้	4.00	0.71	มาก
2. สารการเรียนรู้	4.00	0.71	มาก
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์	4.00	0.71	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า	4.00	0.71	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 3 การวางแผน	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 ชั้นที่ 4 การดำเนินการ	4.00	0.71	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 ชั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ	4.00	0.71	มาก
4. สื่อการเรียนรู้	4.20	0.84	มาก
5. การวัดและประเมินผล	4.00	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม	4.05	0.67	มาก

จากผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ แต่อาจปรับเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูต่อไปได้ ซึ่งข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
จุดประสงค์การเรียนรู้	ควรนำปรากฏการณ์เป็นฐานมาใส่ในจุดประสงค์เพื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อวิจัยและสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา	ปรับเพิ่มเติมข้อความในจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อ 1 เป็น “นักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์มาใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยได้”

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
สาระการเรียนรู้	ควรเป็นเนื้อหาที่เรียน เช่น ปรากฏการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ โรคไวรัสโควิด-19, โครงการ พระราชดำริ, ปรากฏการณ์พหุมิติ	ปรับเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน
ขั้นตอนการเรียนการสอน	ควรปรับให้นักศึกษาได้ฝึกออกแบบ การจัดประสบการณ์ และจัด ประสบการณ์ในชั้น 4 ภายใต้อะดิอี	ปรับแก้ไขการเขียนแผนการจัด กิจกรรมให้นักศึกษาได้ออกแบบการ จัดประสบการณ์และจัดประสบการณ์ ในชั้นที่ 4
สื่อการเรียนรู้	ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ด้วย	เพิ่มเติมสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ กิจกรรม
การวัดและประเมิน	- การวัดประเมินความสามารถในการ จัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูจะ ประเมินในช่วงเวลาใด ทำกิจกรรม อะไร ตอนนำเสนอแผน หรือตอนไป สอนเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนจริง ยังไม่ เห็นคำอธิบาย ยังไม่เห็นภาพวิธี ประเมินนี้ - พิจารณาการวัดและการประเมินผล การเรียนรู้ กับจุดประสงค์การเรียนรู้ และบริบทให้สอดคล้องกัน	ปรับเพิ่มเติมข้อความเป็น วัดและประเมินผลนักศึกษาโดยใช้แบบ ประเมินความสามารถในการจัด ประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยประเมินจากคลิป วิดีโอการสอนของนักศึกษาในกิจกรรม เสริมประสบการณ์เป็นรายบุคคล แบ่งเป็น 2 ด้าน

2.2.2 ผลการอภิปรายและรับรองรูปแบบการเรียนการสอน ด้วย วิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

หลังจากปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และ
เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ
ความเหมาะสมทั้ง 5 คนแล้ว จึงดำเนินการจัดอภิปรายโครงสร้างและรับรองรูปแบบ ด้วยวิธีการ
สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนักศึกษาปฐมวัย ด้าน

หลักสูตรและการสอน ด้านการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ด้านการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย และด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา รวมทั้งสิ้น 9 คน ในวันจันทร์ที่ 22 มกราคม พ.ศ.2567 เวลา 13.30 – 16.00 น. ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meetings มีข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน แสดงดังตารางที่ 28 - 30

ตารางที่ 28 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
หลักการ	<p>ควรเขียนอธิบาย โดยแยกย่อย ออกเป็น 2 หลักการ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลักการบูรณาการ ไปบูรณาการ อะไรบ้าง 2. หลักการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการอะไรบ้างใน 5 ขั้นตอนดังกล่าว <p>โดยควรเขียนเป็นข้อ ๆ ประเด็นละข้อ เพื่อเช็คกลับได้ง่ายว่าเรานำหลักการนี้ ไปสู่องค์ประกอบของรูปแบบอย่างไร ซึ่งหัวใจหลัก คือ ปรากฏการณ์ ดังนั้น อาจนำเรื่องของ Authentic/context/learning process นำมาใช้เป็นหลักการ</p>	<p>ปรับแก้ไขหลักการโดยเขียนแยก ออกมาเป็น 4 ประเด็น ยึดตามหัวใจ หลักตามแนวคิดปรากฏการณ์ ตลอดจนเพิ่มเติมรายละเอียดในแต่ละ ประเด็นให้มีความชัดเจน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลักการความเป็นองค์รวม 2. หลักการสภาพจริง 3. หลักการสร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเอง 4. หลักการจัดประสบการณ์และการ ปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ
	<p>ควรเพิ่มหลักการเกี่ยวกับ Adult learner</p>	<p>ไม่ได้แยกหลักการของการเรียนรู้แบบ ผู้ใหญ่ออกมาเฉพาะ เนื่องจากการ เรียนรู้แบบผู้ใหญ่ได้บูรณาการไปใน หลักการที่มีทั้ง 4 ประเด็นแล้ว ทั้งการ</p>

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
		เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย ตลอดจนบูรณาการประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่
วัตถุประสงค์	<p>ควรปรับโดยเพิ่มเติมจุดเน้นปรากฏการณ์เป็นฐาน เช่น ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน</p> <p>วัตถุประสงค์กว้างเกินไป</p> <p>วัตถุประสงค์อาจส่งเสริมให้นักศึกษาจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดปรากฏการณ์</p>	<p>ปรับแก้ไขโดยเพิ่มเติมจุดเน้นปรากฏการณ์เป็นฐาน ดังนี้ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและ ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการโดยประยุกต์เนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม</p> <p>ปรับแก้ไขให้วัตถุประสงค์มีความชัดเจนมากขึ้น โดยนำเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาเป็นสาระการเรียนรู้ให้นักศึกษาใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก</p> <p>วัตถุประสงค์ยังคงมุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดเพียงความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ เนื่องจาก โรงเรียนในจังหวัดเพชรบุรีที่นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์มีการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ และจากปัญหาที่พบของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย</p>

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
		มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการออกแบบแผนและจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ งานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์ได้ด้วยตนเอง โดยไม่พึ่งแผนสำเร็จรูป และสามารถจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม จึงส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
ขั้นตอนการเรียนการสอน	<p>ต้องคำนึงถึงการที่ให้นักศึกษาได้รู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ โดยเริ่มตั้งแต่การมีส่วนเลือกในปรากฏการณ์ มีโอกาสที่จะใช้คำถาม ในส่วนของประเด็นย่อยของปรากฏการณ์ ผู้วิจัยต้องให้ความสำคัญกับคำถามที่นักศึกษาอยากรู้และวิเคราะห์ได้ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก แล้วนักศึกษาจึงนำไปออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นปรากฏการณ์เดียวกัน</p> <p>ควรปรับคำ โดยระบุให้ชัดว่า นักศึกษา/ อาจารย์ / เด็กปฐมวัย เพื่อป้องกันผู้ใช้คู่มือเกิดความสับสน</p> <p>ยังไม่เห็นการเชื่อมโยงสู่การพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์ เห็นแต่ปรากฏการณ์เป็นฐาน และขาดการอธิบายในรายละเอียดบางประเด็น</p>	<p>เพิ่มเติมรายละเอียดในขั้นตอน แสดงให้เห็นถึงการที่นักศึกษาได้นำเสนอปรากฏการณ์ที่สนใจ และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย และเขียนให้เห็นถึงการพัฒนาตัวแปรตามมากขึ้น</p> <p>ปรับแก้ไขคำ โดยระบุชัดว่า นักศึกษา/ อาจารย์ / เด็กปฐมวัย</p> <p>ตรวจสอบและปรับแก้ไขให้มีความเชื่อมโยงกันในแต่ละขั้นตอน เขียนให้มีรายละเอียดมากขึ้นในทุกขั้นตอน นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา</p>

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
		ปรากฏการณ์เชื่อมโยงไปให้นักศึกษานำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยและเขียนให้เห็นถึงการพัฒนาตัวแปรตามมากขึ้น
การวัดและประเมินผล	ต้องมีความชัดเจนในการวัด วิธีการ/เครื่องมือวัด ต้องวัดตามจุดประสงค์หรือหลักการ โดยควรเพิ่มเกณฑ์รูปวัดความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ใส่เข้าไปในคู่มือการใช้รูปแบบ	ใส่รายละเอียดของเกณฑ์รูปวัดในแต่ละด้านเพิ่มเติมไปในการวัดและประเมินผล
ปัจจัยสนับสนุน	ควรปรับคำว่า ผู้เรียน เป็น นักศึกษา	ปรับแก้ไขคำโดยระบุเป็นคำว่า อาจารย์ผู้สอน/นักศึกษา/สื่อและแหล่งเรียนรู้
	ควรเพิ่มเรื่อง สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ ต้องมีการสืบค้น เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยี	เพิ่มเติม ปัจจัยสนับสนุน ด้านนักศึกษา ต้องมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลผ่านเทคโนโลยี

ตารางที่ 29 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
ภาพรวมของคู่มือ	ควรเติมคำว่า องค์กรความรู้จากปรากฏการณ์ในทุกจุดจะช่วยทำให้เป็นจุดเด่นของรูปแบบ ว่าสอดคล้องกับการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน	เพิ่มเติมจุดเน้นเกี่ยวกับปรากฏการณ์เป็นฐานในทุกจุดของรูปแบบ

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
	<p>ควรศึกษาความเป็นมาและความสำคัญก่อนศึกษาแนวทางการนำไปใช้ และควรแนะนำแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบๆ ก่อนที่จะนำเสนอลำดับกิจกรรม เนื่องจากผู้อ่านที่ไม่มีความรู้เดิมมากพอเกี่ยวกับปรากฏการณ์เป็นฐาน อาจไม่เข้าใจการจัดลำดับกิจกรรมเหล่านี้ได้</p>	<p>นำเสนอการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญ และแนวคิดพื้นฐาน ก่อนการศึกษาแนวทางการนำไปใช้ และนำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาขึ้นก่อน</p>
	<p>ควรเขียนอธิบายรายละเอียดหลังแผนภาพให้สอดคล้องกัน</p>	<p>ปรับการเขียนรายละเอียดหลังแผนภาพให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน</p>
	<p>การกำหนดหัวข้อไว้ก่อน ชัดแย้งกับชั้นที่ 1 ที่ระบุว่าผู้เรียนและผู้สอนต้องร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ที่เป็นปัจจุบัน (ในอนาคตก้าว Covid-19 หายไป หัวข้อนี้อาจใช้ได้ไม่ได้แล้ว)</p>	<p>ตัดหัวข้อที่นำเสนอในกำหนดการจัดกิจกรรมออก โดยเขียนเป็นเพียงแผนที่ 1, 2, 3 แล้วนำตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนไปนำเสนอไว้ก่อน ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้</p>
<p>นิยาม</p>	<p>จัดระบบของนิยามให้เป็นระบบว่าความสามารถในการจัดประสบการณ์คืออะไร ซึ่งไม่ใช่ทักษะ ไม่ใช่ความรู้ แต่เป็นการที่นักศึกษานำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติได้ หรือกระทำได้สิ่งหนึ่งได้ ยังมีความสับสนในการนิยาม</p>	<p>ตัดหัวข้อนิยามเชิงปฏิบัติการออก แล้วนำรายละเอียดของนิยามความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ไปบูรณาการใส่ในแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการจัดประสบการณ์ และปรับแก้ไขการเขียนนิยามความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้มีเหมาะสมมากขึ้น</p>
	<p>นิยามศัพท์คำว่า “ความสามารถ” ยังสับสน ว่าเป็นองค์ประกอบของแผนหรือความสามารถในการออกแบบ</p>	<p>ปรับแก้ไขการเขียนนิยามศัพท์คำว่า “ความสามารถ” ให้ชัดเจนขึ้น</p>

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
	หรือความสามารถในการสอน ควรเขียนให้เห็นเป็นสิ่งที่ผู้เรียนหรือนักศึกษาสามารถปฏิบัติได้ ที่ไม่ใช่องค์ประกอบของแผน คือ ต้องปรับให้เป็นความสามารถของบุคคล เช่น การกำหนดจุดประสงค์ที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน	
	ไม่จำเป็นต้องใส่ नियามเชิงปฏิบัติการ เนื่องจากเป็นคู่มือ ไม่ใช่เล่มงานวิจัย	ตัด नियามเชิงปฏิบัติการออก

ตารางที่ 30 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ ในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
<p>ปรากฏการณ์เป็นฐาน ควรเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นใกล้ตัวนักศึกษา เพราะจะชวนเรื่องการแก้ปัญหาไปด้วย เช่น การแก้ปัญหาสภาพแวดล้อม บริบท เป็นเรื่องใกล้ตัว เพื่อแก้ปัญหา เป็นประเด็นใหม่ สร้างสถานการณ์ปัญหาที่แก้ไขได้ โดยควรปรับจากแผนที่ใช้ปรากฏการณ์พหุมิติ เนื่องจากเป็นเรื่องราวที่ไม่สด ควรปรับให้เป็นเรื่องสถานการณ์ที่เป็นปัญหาของเด็กปฐมวัย เช่น เด็กมีพัฒนาการล่าช้าหรือภาษา เพื่อนักศึกษาเขียนแผนเพื่อแก้ไขปัญหาพัฒนาการที่มีปัญหาให้กับเด็กได้ หรืออาจนำเรื่องของ transformative (การเปลี่ยนแปลง) ที่จะเปลี่ยนเจตคติ หรือทัศนคติ เช่น สภาพที่ควร</p>	<p>ดำเนินการสอบถามนักศึกษาถึงปรากฏการณ์ที่สนใจศึกษาใหม่อีกครั้ง แล้วจึงปรับแก้ไขเรื่องพหุมิติ เป็นเรื่อง ปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย และนำมาไว้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และ ปรับแก้ไขจากปรากฏการณ์โครงการพระราชดำริ เป็นปรากฏการณ์ PM 2.5</p>

ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
<p>จะเป็นของครูปฐมวัย สิ่งที่จะต้องเป็น แล้วจะสามารถสอนเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการอย่างเป็นบูรณาการได้ มาใช้ในการเรียนการสอน</p>	
<p>ปรับรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชั้น 1 ในทางปฏิบัติอาจมีรายละเอียดมากในการตัดสินใจ ดังนั้นควรอธิบายเงื่อนไข/เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเหตุการณ์หรือสถานการณ์ การคัดเลือกเรื่องราวที่สำคัญเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน มีเกณฑ์ที่ค่อนข้างกว้าง เกี่ยวข้องแบบใดจึงนับว่าใช้ได้ - ชั้น 2 การวิเคราะห์คุณค่า ควรอธิบายว่าคืออะไร คนอาจจะไม่เข้าใจว่าจะให้วิเคราะห์อะไร/ประเด็นในการวิเคราะห์คุณค่า และ การนำไปใช้/ประยุกต์ต่างกันอย่างไร - ชั้น 3 การตั้งคำถาม เป็นคำถามประมาณไหน - ชั้น 4 การดำเนินการที่ให้นักศึกษาวิเคราะห์สาระ แล้วนำไปออกแบบแผน จนถึงการตรวจสอบความเข้าใจ ยังเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เรียนหรือไม่ แล้วจำเป็นต้องจำกัดแหล่งข้อมูลไว้เท่านี้หรือไม่ และยังไม่เห็นรายละเอียดของใบความรู้ - ชั้นการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแผน ต้องเว้นระยะให้นักศึกษานำไปจัดกิจกรรมจริง ๆ หรือไม่ 	<p>ปรับเพิ่มเติมขั้นตอนการจัดกิจกรรมในทุก ๆ ขั้นตอนให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนขึ้น และส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ชั้น 1 เขียนอธิบายเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเหตุการณ์ และเขียนอธิบายเพิ่มเติมถึงเกณฑ์ที่ควรคัดเลือกมาใช้ในการศึกษา ชั้น 2 การวิเคราะห์คุณค่า เขียนอธิบายเพิ่มเติมว่าวิเคราะห์เพื่ออะไร และปรับแก้ไขประเด็นการวิเคราะห์ใหม่ให้ครอบคลุม ชั้น 3 การตั้งคำถาม เขียนอธิบายเพิ่มเติมว่าเป็นคำถามแบบใด ชั้น 4 เพิ่มเติมแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่นักศึกษาต้องการสืบค้น และเพิ่มใบความรู้ในภาคผนวกเพิ่มเติมกิจกรรมให้นักศึกษาได้ฝึกออกแบบกิจกรรม และเขียนชี้แจงรายละเอียดในการดำเนินการแต่ละสัปดาห์ในการให้นักศึกษาไปจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนปฐมวัย
<ul style="list-style-type: none"> - การวัดและประเมินผล เกณฑ์ไม่ชัดเจนว่าจะดู/สังเกต/ประเมิน จากพฤติกรรมใด ดุมีติดบ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มเติมรายละเอียดเกณฑ์การวัดและประเมินผล

จากนั้นนำแบบประเมินเพื่อใช้ในการรับรองรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและให้การรับรองรูปแบบ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน ได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้การรับรองรูปแบบการเรียนการสอน

ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูจำนวน 4 ด้าน ๆ ละ 5 รายการประเมิน รวมทั้งสิ้น 25 รายการประเมิน พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ในภาพรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.33$, $SD = 0.75$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความถูกต้องครอบคลุม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($M = 4.38$, $SD = 0.68$) รองลงมา คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ($M = 4.36$, $SD = 0.83$) ด้านความเหมาะสม ($M = 4.33$, $SD = 0.71$) และด้านความเป็นไปได้ ($M = 4.27$, $SD = 0.81$) ตามลำดับ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

รายการประเมิน	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความเหมาะสม
ด้านความเหมาะสม	4.33	0.71	มาก
1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ มีความเหมาะสมกับนักศึกษาครูในการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.44	0.73	มาก
2. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ มีความสะดวกในการใช้งาน	4.11	0.78	มาก
3. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ มีขั้นตอนการใช้งานอย่างเป็นระบบ	4.33	0.71	มาก
4. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ มีความชัดเจน เหมาะสม ในการนำไปใช้ในการเรียนรู้และการพัฒนา นักศึกษาครู	4.00	0.71	มาก

รายการประเมิน	M	SD	ระดับความเหมาะสม
5. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ มีระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม	4.78	0.44	มากที่สุด
ด้านความถูกต้องครอบคลุม	4.38	0.68	มาก
1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ มีการวิเคราะห์บริบทต่าง ๆ อย่างครอบคลุมและเพียงพอต่อการสังเคราะห์รูปแบบ	4.44	0.73	มาก
2. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ มีกระบวนการอย่างชัดเจน	4.56	0.53	มากที่สุด
3. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ มีการบรรยายแหล่งข้อมูลและการได้มาอย่างชัดเจน	4.33	0.71	มาก
4. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ มีรายละเอียดขององค์ประกอบที่มีความถูกต้องครอบคลุม	4.33	0.71	มาก
5. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ มีการจัดระบบการเรียนการสอนอย่างถูกต้องและครอบคลุม	4.22	0.83	มาก
ด้านความเป็นไปได้	4.27	0.81	มาก
1. ผู้สอนสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ นี้ไปใช้ได้จริง	4.44	0.88	มาก
2. ผู้สอนสามารถนำผลการประเมินที่ได้หลังการจัดการเรียนการสอนไปใช้ปรับปรุงพัฒนานักศึกษาคูได้จริง	4.33	0.87	มาก
3. ผู้สอนสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ นี้ไปใช้ได้ง่ายและไม่ยุ่งยากซับซ้อน	4.67	0.71	มากที่สุด
4. นักศึกษาคูสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้ตลอดเวลาด้วยการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ นี้	4.00	0.71	มาก
5. นักศึกษาคูมีความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ นี้	3.89	0.78	มาก
ด้านความเป็นประโยชน์	4.36	0.83	มาก
1. การเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็น	4.44	0.88	มาก

รายการประเมิน	M	SD	ระดับความเหมาะสม
ฐานฯ มีประโยชน์ต่อผู้สอนในการส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษาครู			
2. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ มีประโยชน์ต่อนักศึกษาครูในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง	4.33	0.87	มาก
3. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ ช่วยส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูในทุกองค์ประกอบ	4.33	0.87	มาก
4. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ ช่วยส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูเพิ่มขึ้นจากการเรียนการสอนแบบทั่วไป	4.33	0.87	มาก
5. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาครูได้	4.33	0.87	มาก
ภาพรวม	4.33	0.75	มาก

จากการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแบบประเมินต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานฯ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู แสดงดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ในการประเมินรับรองรูปแบบการเรียนการสอน

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ไข
หลักการ	ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแนวคิดที่ใช้ในรูปแบบ ขั้นตอนการเรียนการสอน และกิจกรรมให้สัมพันธ์กัน	ปรับแก้ไขหลักการให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกันมากขึ้น
	ปรับแก้ไขหลักการให้ชัด	
ขั้นตอนการเรียนการสอน	ควรอธิบายการสอนแต่ละขั้นให้ชัดเจน ปฏิบัติได้ง่าย	ปรับแก้ไขการเขียนอธิบายในแต่ละขั้นตอนการสอน และเพิ่มเติมกิจกรรมให้นักศึกษาออกแบบการจัดประสบการณ์
	การออกแบบและจัดประสบการณ์ในชั้น 4 ไม่มีกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักศึกษาออกแบบและสอนตามความเห็นของตนเอง ควรเพิ่มการเรียนรู้ดังกล่าว	
การวัดและประเมินผล	ควรระบุการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูไว้ด้วย	เพิ่มเติมรายละเอียดการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์

จากผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในการอภิปรายโครงสร้างและรับรองรูปแบบ ด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

การพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ

การพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีหลักการ 4 ประการ ดังนี้

1) หลักการความเป็นองค์รวม (Holisticity) การศึกษาปรากฏการณ์โดยใช้องค์ความรู้จากหลากหลายวิชา ทั้งด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และเทคโนโลยี มาบูรณาการสาระความรู้ เพื่อหาคำตอบของปัญหา และแก้ปัญหาแบบข้ามสาระวิชา

2) หลักการสภาพจริง (Authenticity) การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือชั้นเรียนภายใต้สถานการณ์จริง โดยใช้สภาพแวดล้อม วิธีการ เครื่องมือ และวัสดุที่จำเป็นในสถานการณ์ของโลกแห่งความเป็นจริงเพื่อแก้ปัญหา โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

3) หลักการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ตั้งคำถาม และตอบคำถามด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการสืบเสาะเพื่อแก้ปัญหาผ่านการลงมือกระทำทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม ด้วยการเรียนรู้ที่มีลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมมือกันคิด และหาคำตอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของปัญหา

4) หลักการจัดประสบการณ์และการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally Appropriate Practice : DAP) ความสามารถของผู้เรียนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยโดยใช้เนื้อหาจากปรากฏการณ์ที่ได้ศึกษาหาคำตอบ แล้วนำไปจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงวัย ความสนใจ ความสามารถ และตอบสนองต่อความแตกต่างรายบุคคล ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย

2. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการโดยประยุกต์เนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม

3. ขั้นตอนการเรียนการสอน

ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงและกำลังเป็นปัญหาที่น่าสนใจในปัจจุบัน สังเกตปรากฏการณ์ ตั้งคำถามย่อย ๆ และเลือกปรากฏการณ์ปัญหาที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา และส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย จากนั้นร่วมกันสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเหตุผลและความรู้เดิมที่มีต่อปรากฏการณ์ที่เลือก

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัยและนักศึกษาที่คาดว่าจะได้รับ หลังจากเรียนรู้ปรากฏการณ์ที่เลือกศึกษา และพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือกว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร

ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามถึงประเด็นที่สนใจ และมีผลกระทบกับเด็กปฐมวัยจากปรากฏการณ์ที่เลือกเรียนรู้ จากนั้นร่วมกันวางแผนถึงวิธีการในการสำรวจตรวจสอบ สืบค้นความรู้ที่เป็นคำตอบ จากแหล่งข้อมูลหรือสื่อต่าง ๆ ผ่านการอภิปรายร่วมกัน โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) แล้ววางแผนลำดับและวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาคำตอบ

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) เป็นขั้นตอนที่ศึกษาร่วมกันลงมือปฏิบัติการสืบเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลและสื่อที่หลากหลาย ทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคล ตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้ร่วมกันวางแผนในขั้นที่ 3 เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหา ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึกและเป็นข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์นั้น ๆ แล้วนำเสนอผลการสืบค้นโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้น นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ แล้วนำเสนอผลการเรียนรู้มาร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม จากนั้นนักศึกษาแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกันออกแบบไปใช้ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนจริง และประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบ โดยอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ ตลอดจนประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup) เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักศึกษา โดยให้นักศึกษานำเสนอผลของการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์โดยนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน โดยใช้แบบ

ประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ แล้วร่วมกันสะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ ผ่านการเขียนคำอธิบาย หรือออกแบบสไลด์นำเสนอ หรือสรุปในรูปของโปสเตอร์ หรือการจัดทำสารนิทัศน์ จากนั้นนักศึกษาร่วมกันระดมความคิดเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

4. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู เป็นการวัดความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

- 1) การออกแบบการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 1.1) องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ และ 1.2) การออกแบบการจัดประสบการณ์
- 2) การจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 2.1) การเตรียมการจัดประสบการณ์ 2.2) การจัดประสบการณ์ 2.3) ทักษะการสอน 2.4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ และ 2.5) การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย

ซึ่งมีรายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ในแต่ละด้าน ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์				
1.1) ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์				
1) ชื่อกิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับหน่วยและกิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจสอดคล้องกับหน่วยหรือกิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจแต่ยังไม่สอดคล้องกับหน่วยและกิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม แต่ยังไม่น่าสนใจ และไม่สอดคล้องกับหน่วยและกิจกรรม
2) จุดประสงค์การเรียนรู้	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุม	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุม	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุม	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุม

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	ทางด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะและ เจตคติ และ สอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และ การ ประเมินผลทุก ส่วน	ทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ หรือ ความรู้ ความ สามารถ/เจตคติ หรือ ทักษะ/ เจตคติ และ สอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ผลทุกส่วน	ทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการ ประเมินผลทุก ส่วน	ทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ส่วนใดส่วนหนึ่ง
3) สาระ การเรียนรู้	ระบุเนื้อหาที่ได้ จากการศึกษา ปรากฏการณ์ และมีความ ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้องและ ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาที่ได้ จากการศึกษา ปรากฏการณ์ และ มีความครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้อง แต่ยังไม่ ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาแต่ไม่ สอดคล้องกับ การศึกษา ปรากฏการณ์ และ มีความครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ แต่ยังไม่ ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาแต่ไม่ สอดคล้องกับ การศึกษา ปรากฏการณ์ และ ยังไม่ครอบคลุม จุดประสงค์ การเรียนรู้
4) กิจกรรม การเรียนรู้	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการ เรียนรู้ซึ่ง ประกอบด้วยขั้น นำ ขั้นสอน ชั้น	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการ เรียนรู้ซึ่ง ประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ชั้น	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการ เรียนรู้ซึ่ง ประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ชั้น	ระบุการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้แต่ไม่มี รายละเอียดของ ขั้นตอน และยังไม่

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	สรุปได้ครบถ้วน สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาร การเรียนรู้ และ ผู้เรียน มี รายละเอียดที่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	สรุปได้ครบถ้วน สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และผู้เรียน แต่ รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	สรุปได้ครบถ้วน แต่ยังไม่สอดคล้อง กับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และผู้เรียน และ รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาร การเรียนรู้ และ ผู้เรียน
5) สื่อและแหล่ง เรียนรู้	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้ในทุก องค์ประกอบ มีสื่อ 3 ชิ้นขึ้นไป	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้ในทุก องค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้ในบาง องค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้ในบาง องค์ประกอบ มีสื่อ 1 ชิ้น
6) การ ประเมินผล	มีการระบุการ ประเมินผลที่ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ ทุกข้อ	มีการระบุการ ประเมินผลที่ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ 2 ข้อขึ้นไป แต่ไม่ ครบทุกข้อ	มีการระบุการ ประเมินผลที่ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์เพียง 1 ข้อ	มีการระบุการ ประเมินผลไม่ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ใน ทุกข้อ
1.2) ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์				
1) กิจกรรมมี ความสอดคล้อง	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
กับจุดประสงค์	สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมด้าน ความรู้ ทักษะ และเจตคติ	สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมด้าน ความรู้และทักษะ หรือความรู้และ เจตคติ หรือทักษะ และเจตคติ	สอดคล้องกับ จุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้าน ความรู้และทักษะ หรือความรู้และ เจตคติ หรือทักษะ และเจตคติ	สอดคล้องกับ จุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้าน ความรู้หรือทักษะ หรือเจตคติ ด้าน ใดด้านหนึ่ง
2) กิจกรรมที่ ความแปลกใหม่ ทันสมัย หลากหลาย น่าสนใจ	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ความแปลกใหม่ ทันสมัย หลากหลาย 3 กิจกรรมขึ้นไป	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ความแปลกใหม่ ทันสมัย หลากหลาย 2 กิจกรรม	กิจกรรมที่ ออกแบบไม่มี ความแปลกใหม่ ทันสมัย แต่มีความ หลากหลาย 2 กิจกรรม	กิจกรรมที่ ออกแบบไม่มี ความแปลกใหม่ ทันสมัย และ หลากหลาย มี เพียง 1 กิจกรรม
3) กิจกรรม ส่งเสริมให้เด็ก ปฐมวัยใช้ความรู้ และทักษะที่ หลากหลายผ่าน การลงมือปฏิบัติ	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้และ ทักษะ 3 ทักษะ ขึ้นไป ในการ เรียนรู้ผ่านการลง มือปฏิบัติ กิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดยสอดคล้อง สัมพันธ์กับเรื่องที่ เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริมให้ เด็กปฐมวัยได้ใช้ ความรู้และทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติ กิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดยสอดคล้อง สัมพันธ์กับเรื่องที่ เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริมให้ เด็กปฐมวัยได้ใช้ ความรู้หรือทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติ กิจกรรม 1 กิจกรรม โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริมให้ เด็กปฐมวัยได้ใช้ ความรู้หรือทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การสนทนา ซักถาม โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
4) กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัย	กิจกรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัยทุกคน	กิจกรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่	กิจกรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัยบางคน	กิจกรรมที่ออกแบบแต่ยังไม่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กปฐมวัย
5) กิจกรรมสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ 3 ด้าน	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ 2 ด้าน	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ 1 ด้าน
2) ด้านการจัดประสบการณ์				
2.1) ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์				
1) ความพร้อมในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนและสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอนในทุกกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนและสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนในบางกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนหรือสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนในบางกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอน แต่ไม่เตรียมสื่ออุปกรณ์ในทุกกิจกรรม

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
2) การเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมในทุกกิจกรรมโดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมในทุกกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมบางกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมเพียงกิจกรรมเดียว
2.2) ด้านการจัดประสบการณ์				
1) มีการทบทวนความรู้ ทักษะ หรือ ประสบการณ์เดิมของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนใช้คำถามและกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์เดิมโดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์เดิม โดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์เดิม แต่ไม่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ แต่ไม่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน
2) การนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือ	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือ	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนแต่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือ	ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหาอย่างเดียว

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	ปรึศนาคำทหาย และ สนทนาเพื่อ เชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ไม่มีการสนทนา เพื่อเชื่อมโยงสู่ เนื้อหา	และไม่มีกร สนทนาเพื่อ เชื่อมโยงสู่เนื้อหา	
3) จัดกิจกรรมที่ ให้เด็กปฐมวัยได้ ลงมือปฏิบัติและ สร้างความรู้ด้วย ตนเอง	จัดกิจกรรมที่มี ลักษณะให้เด็ก ปฐมวัยได้ลงมือ ปฏิบัติ และร่วม อภิปราย เน้น การสร้างความรู้ ด้วยตนเองผ่าน การสืบเสาะ	จัดกิจกรรมที่มี ลักษณะให้เด็ก ปฐมวัยได้ลงมือ ปฏิบัติ และร่วม อภิปราย โดย ครูผู้สอนช่วยบื่อน ข้อมูล	จัดกิจกรรมที่มี ลักษณะให้เด็ก ปฐมวัยร่วม อภิปราย และฟัง บรรยาย	จัดกิจกรรมที่มี ลักษณะให้เด็ก ปฐมวัยฟังบรรยาย เพียงอย่างเดียว
4) จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย ทั้ง 4 ด้าน	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริมให้ เด็กเกิดทักษะและ พัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัยทั้ง 3 ด้าน	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริมให้ เด็กเกิดทักษะและ พัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัยทั้ง 2 ด้าน	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริมให้ เด็กเกิดทักษะและ พัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย เพียง 1 ด้าน
5) จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้เด็ก ปฐมวัยมีส่วนร่วม เป็นกลุ่มและ รายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัย โดยเป็น กิจกรรมกลุ่ม ใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล โดยเน้นการมี ส่วนร่วมในการ ทำกิจกรรม	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัย โดยเป็น กิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และ รายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัย โดยเป็น กิจกรรมกลุ่มใหญ่ หรือ กลุ่มย่อย และรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัยเป็น รายบุคคล

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	ร่วมกัน			
6) การสรุปกิจกรรมร่วมกันของผู้สอนและเด็กปฐมวัย	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การบรรยาย อภิปรายร่วมกัน และทดสอบ ความรู้ความเข้าใจของเด็ก เป็นรายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้ การทดสอบ ความรู้ความเข้าใจของเด็กเป็นรายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้ การบรรยาย และ อภิปรายร่วมกัน	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้ การอธิบาย บรรยาย
2.3) ด้านทักษะการสอน				
1) การควบคุมชั้นเรียนปฐมวัย	ผู้สอนใช้เทคนิคควบคุมชั้นเรียนให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจในกิจกรรม ตลอดเวลา และใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่แปลกใหม่ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจตลอดกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิคควบคุมชั้นเรียนให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจในกิจกรรม ตลอดเวลา และใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจในบางกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิคควบคุมชั้นเรียนให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจในบางกิจกรรม และใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจในบางกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิคควบคุมชั้นเรียนให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจในบางกิจกรรม หรือใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจในบางกิจกรรม
2) แสดงออกถึงการควบคุมอารมณ์ โดยใช้สีหน้า ท่าทาง	ผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้ดี โดยใช้สีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร	ผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้ พอประมาณ โดยใช้สีหน้ายิ้มแย้ม	ผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้ พอประมาณ โดยใช้สีหน้านิ่งเฉย	ผู้สอนมีความพยายามในการควบคุมอารมณ์ได้ พอประมาณ โดยใช้

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
น้ำเสียง ที่เหมาะสมกับสถานการณ์	น้ำเสียงอ่อนหวานตลอดการจัดกิจกรรม	ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงอ่อนหวาน ในบางกิจกรรม	ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงเรียบเฉยตลอดการจัดกิจกรรม	มีสีหน้านิ่งเฉย ท่าทางเรียบเฉย น้ำเสียงดูเล็กน้อยตลอดการจัดกิจกรรม
3) การปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัยและการเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม	ผู้สอนมีการใช้คำพูด และท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และให้การเสริมแรงโดยใช้คำชมเชยและสัญลักษณ์เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทุกครั้ง	ผู้สอนมีการใช้คำพูด และท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และให้การเสริมแรงโดยใช้คำชมเชยหรือสัญลักษณ์เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทุกครั้ง	ผู้สอนมีการใช้คำพูด หรือท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และให้การเสริมแรงโดยใช้คำชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมบางครั้ง	ผู้สอนมีการใช้คำพูด หรือท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย แต่ไม่มีการเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม
2.4) ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์				
1) ความสามารถในการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในทุกข้อ และใช้สื่อการสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในทุกข้อ และใช้สื่อการสอนหรือแหล่งเรียนรู้	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในบางข้อ และใช้สื่อการสอนหรือแหล่งเรียนรู้	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แต่ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในทุกข้อ และใช้สื่อการสอนหรือ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	หรือแหล่งเรียนรู้ ในทุกขั้นตอนการ สอน	ในบางขั้นตอนการ สอน	ในบางขั้นตอนการ สอน	แหล่งเรียนรู้ใน บางขั้นตอนการ สอน
2) สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้มีความ เหมาะสมกับ เนื้อหา	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช่มี ความเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับ เนื้อหาที่สอนใน ทุกชนิด ทุกขั้นตอน	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช่มีความ เกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับเนื้อหาที่สอน ในทุกชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช่มีความ เกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับเนื้อหาที่สอน ในบางชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช่มีความ เกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับเนื้อหาที่สอน ในบางชนิด 1 ขั้นตอน
3) ใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า และ เหมาะสม	เด็กปฐมวัยมีส่วน ร่วมในการใช้สื่อ และใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า เหมาะสม กับ เด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วน ร่วมในการใช้สื่อ และใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า เหมาะสม กับเด็กปฐมวัย แต่ ไม่เหมาะสมกับ เวลา หรือสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วน ร่วมในการใช้สื่อ และใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า แต่สื่อบาง ชนิดไม่เหมาะสม กับเด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วน ร่วมในการใช้สื่อ แต่ใช้สื่อไม่คุ้มค่า ไม่เหมาะสมกับ เด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่
2.5 ด้านการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย				
1) มีการวัดและ ประเมินผลที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์	ผู้สอนใช้ เครื่องมือ วัดและประเมิน ผลเด็กปฐมวัยที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุกข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและประเมิน ผลเด็กปฐมวัยที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ 2 ข้อ ขึ้นไป แต่ไม่ครบ ทุกข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและประเมิน ผลเด็กปฐมวัยที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ 1 ข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและประเมิน ผลเด็กปฐมวัยแต่ ไม่สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุกข้อ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
2) มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 2 ชิ้นขึ้นไปและสอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 2 ชิ้นและสอดคล้องกับพัฒนาการ 3 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 1 - 2 ชิ้นและสอดคล้องกับพัฒนาการ 2 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 1 ชิ้นและสอดคล้องกับพัฒนาการ 1 ด้านของเด็กปฐมวัย

5. ปัจจัยสนับสนุน

ด้านอาจารย์ผู้สอน

- 1) ต้องมีความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอนและมีความรู้ในด้านวิธีสอนที่ใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนอย่างดี
- 2) ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ให้ผู้เรียนศึกษาอย่างแท้จริง และให้ความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ซึ่งเนื้อหาควรเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และเกิดประโยชน์
- 3) ต้องมีเทคนิควิธีกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด การพูด และลงมือทำให้มากที่สุด
- 4) ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย ทั้งในและนอกห้องเรียน

ด้านนักศึกษา

- 1) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์
- 2) ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง
- 4) ต้องมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลผ่านเทคโนโลยี

ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

- 1) สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลาย ทันสมัย ให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงเพียงพอ และตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา
- 2) แหล่งเรียนรู้ต้องเป็นสถานที่ที่จริงที่มีความเชื่อมโยงกับบริบทของนักศึกษา มีผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในประเด็นที่ศึกษา

จากรายละเอียดขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้สรุปในลักษณะของแผนภาพที่ 25 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (PAPOC Model) ดังนี้

ภาพที่ 25 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ (PAPOC Model)

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

การประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มี
รายละเอียดตามประเด็นดังนี้

1. ผลการศึกษาพัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ความสามารถในการจัด
ประสบการณ์ของนักศึกษาครูมีพัฒนาการสูงขึ้นหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยทำการประเมินผล
ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูผ่านคลิปวิดีโอที่บันทึกการจัดประสบการณ์ของกลุ่ม
ตัวอย่างเป็นรายบุคคล จำนวนทั้งสิ้น 3 ครั้งต่อคน แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการ จัดประสบการณ์ในภาพรวม

ก่อนการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ ต้อง
ดำเนินการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่าเมทริกซ์ความแปรปรวนของความสามารถในการจัด
ประสบการณ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ โดย Mauchly's Test of Sphericity ผลการทดสอบ พบว่า
ตัวแปรความสามารถในการจัดประสบการณ์เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น จึงพิจารณาจากผลการ
ทดสอบโดยใช้สูตรของ Sphericity Assumed

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (repeated-
measure analysis of variance) พบว่าค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test) ที่ใช้ทดสอบความแตกต่าง
ระหว่างช่วงเวลาของการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ($p = .000$) แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยความสามารถในการจัดประสบการณ์จากการวัดทั้ง 3 ครั้งมี
การเปลี่ยนแปลง ดังผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ผลการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำความสามารถในการจัดประสบการณ์
ของนักศึกษาครู

Within-Subjects Effects Test					
Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	sig
time	11432.609	2	5716.304	208.545	.000
Error (time)	1206.058	44	27.410		

Mauchly's Test of Sphericity: Mauchly's W = .781, Approx. Chi-Square = 5.185, df = 2, p = .075

เนื่องจากผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปร
ความสามารถในการจัดประสบการณ์ โดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ พบว่า
ค่าเฉลี่ยของความสามารถในการจัดประสบการณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของความสามารถในการจัดประสบการณ์ในการวัดแต่ละครั้งแตกต่างกันอย่าง
น้อย 1 คู่ ผู้วิจัยจึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของตัวแปรความสามารถในการจัดประสบการณ์ ด้วย
วิธี Bonferoni ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยของความสามารถในการจัดประสบการณ์ในการวัด
แต่ละครั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ ($p = .000$) แสดงว่ามีพัฒนาการเพิ่ม
สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 การเปรียบเทียบรายคู่ของคะแนนความสามารถในการจัดประสบการณ์

คู่ระยะเวลาที่เปรียบเทียบ		Mean Difference	Std. Error	p-value
ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	12.391	1.541	.000
ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 3	31.304	1.831	.000
ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	18.913	1.193	.000

หมายเหตุ กำหนด $\alpha = .05$

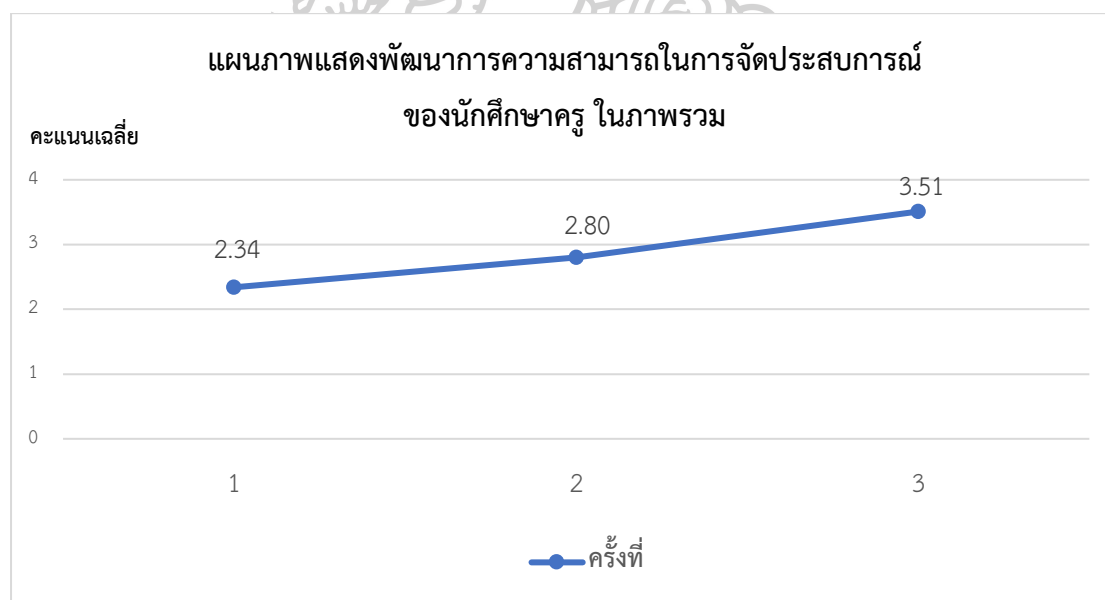
1.2 พัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู
ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน มีรายละเอียดดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 พัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน

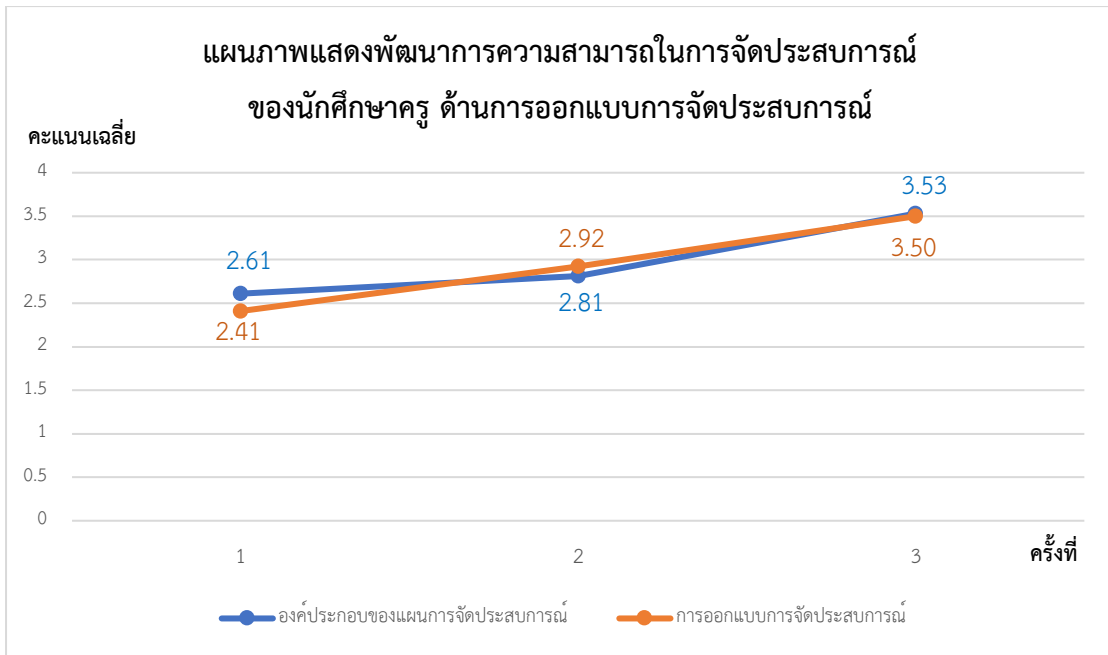
ความสามารถในการจัดประสบการณ์	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2			ครั้งที่ 3		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
1. ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์									
1.1 ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์	2.61	0.86	ดี	2.81	0.68	ดี	3.53	0.50	ดีมาก
1.2 ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์	2.41	0.69	พอใช้	2.92	0.65	ดี	3.50	0.61	ดี
สรุปความสามารถด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์	2.52	0.79	ดี	2.86	0.67	ดี	3.52	0.55	ดีมาก
2. ด้านการจัดประสบการณ์									
2.1 การเตรียมการจัดประสบการณ์	2.30	0.84	พอใช้	2.87	0.81	ดี	3.67	0.52	ดีมาก
2.2 การจัดประสบการณ์	2.31	0.81	พอใช้	2.92	0.85	ดี	3.44	0.69	ดี
2.3 ทักษะการสอน	2.04	0.50	พอใช้	2.77	0.71	ดี	3.64	0.51	ดีมาก
2.4 การใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์	2.23	0.77	พอใช้	2.64	0.80	ดี	3.52	0.63	ดีมาก
2.5 การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย	2.13	0.65	พอใช้	2.35	0.71	พอใช้	3.24	0.67	ดี
สรุปความสามารถด้านการจัดประสบการณ์	2.22	0.74	พอใช้	2.76	0.81	ดี	3.50	0.64	ดี
สรุปภาพรวม	2.34	0.77	พอใช้	2.80	0.76	ดี	3.51	0.61	ดีมาก

จากตารางที่ 35 พัฒนาการด้านความสามารถในการจัด
 ประสบการณ์ของนักศึกษาครูที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานใน
 ภาพรวม พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการที่สูงขึ้นตามลำดับ โดยครั้งที่ 1 มีความสามารถอยู่ในระดับ
 พอใช้ ($M = 2.34, SD = 0.77$) ครั้งที่ 2 มีความสามารถอยู่ในระดับดี ($M = 2.80, SD = 0.76$) และ
 ครั้งที่ 3 มีความสามารถอยู่ในระดับดีมาก ($M = 3.51, SD = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
 นักศึกษาครูมีพัฒนาการที่สูงขึ้นตามลำดับทั้ง 2 ด้าน ดังนี้ ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์ โดย
 ครั้งที่ 1 มีความสามารถอยู่ในระดับดี ($M = 2.52, SD = 0.79$) ครั้งที่ 2 มีความสามารถอยู่ในระดับดี
 ($M = 2.86, SD = 0.67$) และ ครั้งที่ 3 มีความสามารถอยู่ในระดับดีมาก ($M = 3.52, SD = 0.55$)
 และด้านการจัดประสบการณ์ โดยครั้งที่ 1 มีความสามารถอยู่ในระดับพอใช้ ($M = 2.22, SD = 0.74$)
 ครั้งที่ 2 มีความสามารถอยู่ในระดับดี ($M = 2.76, SD = 0.81$) และ ครั้งที่ 3 มีความสามารถอยู่ใน
 ระดับดี ($M = 3.50, SD = 0.64$)

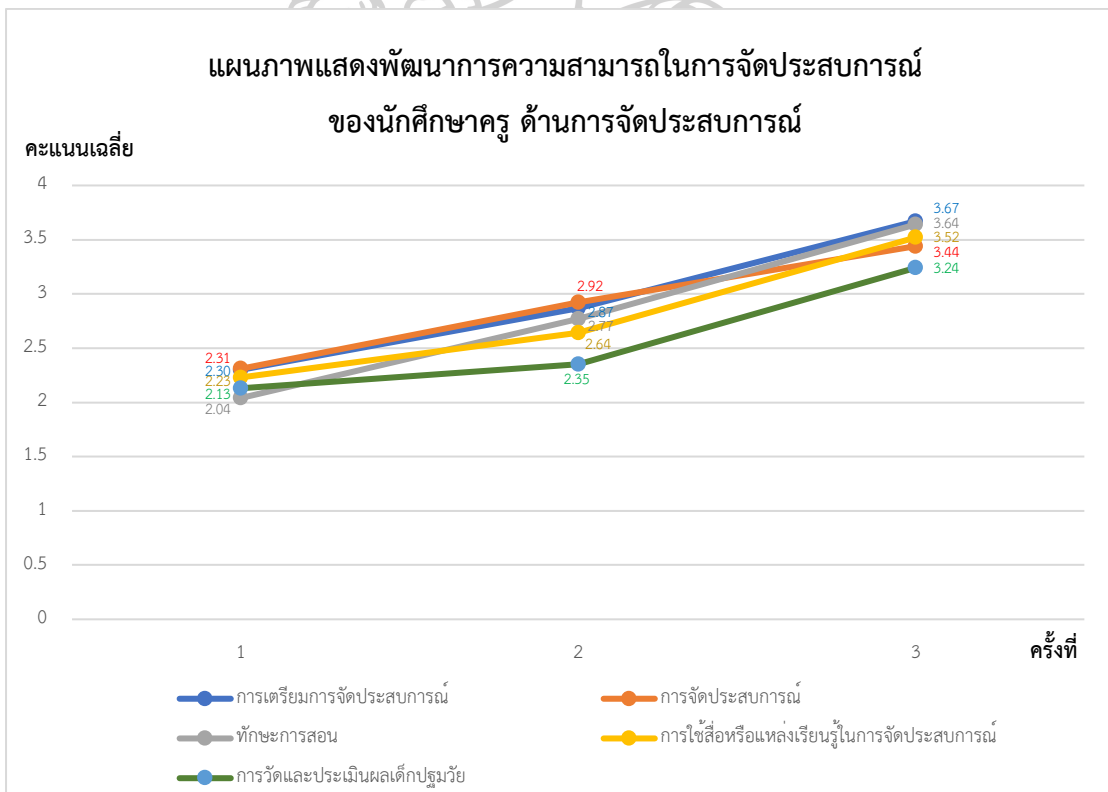
จากผลการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของ
 นักศึกษาครูที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น
 แผนภาพแสดงพัฒนาการในภาพรวมและรายด้าน ดังภาพที่ 26 – 28 ดังนี้

ภาพที่ 26 ผลการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ในภาพรวม

ภาพที่ 27 พัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์

ภาพที่ 28 พัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ด้านการจัดประสบการณ์

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับใด มีรายละเอียดดังตารางที่ 36 ดังนี้

ตารางที่ 36 ความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

รายการประเมิน	M	SD	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
ด้านเนื้อหา	4.76	0.43	มากที่สุด	2
1. เนื้อหาการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายรายวิชา	4.82	0.39	มากที่สุด	1
2. เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความทันสมัย สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ได้จริง	4.82	0.39	มากที่สุด	1
3. เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความยากง่ายเหมาะสมกับนักศึกษา	4.64	0.49	มากที่สุด	2
ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.73	0.49	มากที่สุด	3
1. การฝึกปฏิบัติทุกครั้งในห้องเรียนและในชั้นเรียนจริงอย่างสม่ำเสมอส่งเสริมให้นักศึกษามีความมั่นใจและเชี่ยวชาญในเรื่องที่เรียนมากขึ้น	4.82	0.50	มากที่สุด	2
2. กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลาย น่าสนใจ และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.73	0.46	มากที่สุด	3
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยกระตุ้นให้นักศึกษานำเสนอประสบการณ์เดิมและสร้างประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องเรียนรู้	4.86	0.35	มากที่สุด	1
4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอน	4.73	0.46	มากที่สุด	3

รายการประเมิน	M	SD	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ทำให้นักศึกษามีความสามารถในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้				
5. ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนมีความ เหมาะสม	4.50	0.60	มากที่สุด	4
ด้านสื่อการสอน	4.64	0.54	มากที่สุด	4
1. สื่อประกอบการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ใช้ สื่ออย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน	4.59	0.59	มากที่สุด	2
2. สื่อการสอนมีความเหมาะสมและหลากหลาย	4.59	0.59	มากที่สุด	2
3. สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนมี ความทันสมัย	4.73	0.46	มากที่สุด	1
ด้านการวัดและประเมินผล	4.73	0.56	มากที่สุด	3
1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	4.73	0.55	มากที่สุด	2
2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับ เนื้อหา	4.77	0.53	มากที่สุด	1
3. มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ หลากหลายเหมาะสม	4.77	0.53	มากที่สุด	1
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินมีเกณฑ์ที่ ชัดเจน	4.64	0.66	มากที่สุด	3
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.80	0.51	มากที่สุด	1
1. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็น ฐานช่วยให้นักศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายรายวิชา	4.77	0.53	มากที่สุด	2
2. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็น ฐานทำให้นักศึกษามีความสนใจและมีความสุขใน การเรียนรู้	4.77	0.53	มากที่สุด	2
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์การ	4.82	0.50	มากที่สุด	1

รายการประเมิน	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
เรียนรู้				
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.82	0.50	มากที่สุด	1
ความพึงพอใจโดยรวม	4.73	0.51	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 36 ความพึงพอใจของนักศึกษาครุที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาครุมีระดับความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.73, SD = 0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาครุมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งความพึงพอใจมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($M = 4.80, SD = 0.51$) รองลงมา คือ ด้านเนื้อหา ($M = 4.76, SD = 0.43$) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ($M = 4.73, SD = 0.49$) ด้านการวัดและประเมินผล ($M = 4.73, SD = 0.56$) และด้านสื่อการสอน ($M = 4.64, SD = 0.54$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านเนื้อหา พบว่า นักศึกษาครุมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ซึ่งความพึงพอใจมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ เนื้อหาการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายรายวิชา ($M = 4.82, SD = 0.39$) และ เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความทันสมัย สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ได้จริง ($M = 4.82, SD = 0.39$) รองลงมา คือ เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความยากง่ายเหมาะกับนักศึกษา ($M = 4.64, SD = 0.49$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาครุมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ซึ่งความพึงพอใจมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยกระตุ้นให้นักศึกษานำเสนอประสบการณ์เดิมและสร้างประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องเรียนรู้ ($M = 4.86, SD = 0.35$) รองลงมา คือ การฝึกปฏิบัติทุกครั้งในห้องเรียนและในชั้นเรียนจริงอย่างสม่ำเสมอส่งเสริมให้นักศึกษามีความมั่นใจและเชี่ยวชาญในเรื่องที่เรียนมากขึ้น ($M = 4.82, SD = 0.50$) กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลาย น่าสนใจ และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม ($M = 4.73, SD = 0.46$) การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ทำให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($M = 4.73, SD = 0.46$) และระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ($M = 4.50, SD = 0.60$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อในด้านสื่อการสอน พบว่า นักศึกษาคอร์มมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ซึ่งความพึงพอใจมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความทันสมัย ($M = 4.73, SD = 0.46$) รองลงมา คือ สื่อประกอบการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ใช้สื่ออย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน ($M = 4.59, SD = 0.59$) และสื่อการสอนมีความเหมาะสมและหลากหลาย ($M = 4.59, SD = 0.59$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อในด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักศึกษาคอร์มมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ซึ่งความพึงพอใจมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา ($M = 4.77, SD = 0.53$) และ มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม ($M = 4.77, SD = 0.53$) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ($M = 4.73, SD = 0.55$) และ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินมีเกณฑ์ที่ชัดเจน ($M = 4.64, SD = 0.66$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อในด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า นักศึกษาคอร์มมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ซึ่งความพึงพอใจมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($M = 4.82, SD = 0.50$) และ กระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($M = 4.82, SD = 0.50$) รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานช่วยให้นักศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายรายวิชา ($M = 4.77, SD = 0.53$) และ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานทำให้นักศึกษามีความสนใจและมีความสุขในการเรียนรู้ ($M = 4.77, SD = 0.53$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 2 ประเด็น ดังนี้

1) ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน พบว่า จากการที่นักศึกษาได้ศึกษาจากปรากฏการณ์จริง ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน แล้วนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ และทดลองจัดประสบการณ์ในห้องเรียนปฐมวัย ทำให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1.1) ได้ทักษะการสืบเสาะข้อมูลจากการศึกษาแต่ละปรากฏการณ์ ทำให้ได้รับความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แล้วนำไปต่อยอดในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และจัดการเรียนการสอนให้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งยังได้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของปรากฏการณ์ต่าง ๆ และนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการสอนและตอบคำถามกับเด็ก ๆ ได้

1.2) จากการลงพื้นที่สอบถามผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในปรากฏการณ์แต่ละด้าน ทำให้ได้รับทราบข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นข้อมูลเชิงลึกซึ่งนอกจากจะนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์แล้ว ข้อมูลเหล่านั้นยังช่วยในการพัฒนาและป้องกันตนเองได้

1.3) ได้ฝึกวิเคราะห์ และเลือกบทเรียน ตลอดจนได้เรียนรู้กระบวนการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสาระที่ได้รับจากการศึกษาปรากฏการณ์ให้สอดคล้องกับหน่วยการสอน

1.4) ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการออกแบบและเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหาและเด็กปฐมวัย ตลอดจนสร้างสรรค์สื่อที่มีความแปลกใหม่

1.5) ได้ทดลองจัดประสบการณ์จริงในชั้นเรียนปฐมวัย ทำให้ได้รู้ถึงปัญหาในการสอน และได้ปรับปรุงในการสอนของตน

1.6) ได้พัฒนาความมั่นใจในตนเอง ส่งเสริมความกล้าแสดงออก การทำงานเป็นทีม ทักษะการเก็บเด็ก การเตรียมตัวก่อนสอน ตลอดจนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์มากขึ้น

2) ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน มีดังนี้

ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนแต่ละแผนค่อนข้างสั้นเกินไป ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน จะทำให้เห็นการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น ภาระงานค่อนข้างมากเกินไป และอยากให้มีความหลากหลายของปรากฏการณ์ที่ไม่คล้ายกันเกินไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน ดังนี้ 2.1) เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และ 2.2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ร่วมกับแนวคิดการออกแบบระบบการเรียนการสอน ใช้แบบแผนการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre-Experimental Design) โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองตามลำดับเวลาวัดพัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Time Series experimental Design) และประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูหลังได้รับรูปแบบการเรียนการสอน (The One-Shot Case Study) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 กลุ่มเรียน รวมทั้งสิ้น 23 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เนื้อหาในรายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (one-way repeated measures ANOVA) โดยมีการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู สรุปได้ว่า

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเรียกว่า PAPOC Model ประกอบด้วยองค์ประกอบของรูปแบบทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุน มีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 หลักการ 4 ประการ ดังนี้ 1) หลักการความเป็นองค์รวม (Holistic) การศึกษาปรากฏการณ์โดยใช้องค์ความรู้จากหลากหลายวิชา ทั้งด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และเทคโนโลยี มาบูรณาการสาระความรู้ เพื่อหาคำตอบของปัญหา และแก้ปัญหาแบบข้ามสาระวิชา 2) หลักการสภาพจริง (Authenticity) การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือชั้นเรียนภายใต้สถานการณ์จริง โดยใช้สภาพแวดล้อม วิธีการ เครื่องมือ และวัสดุที่จำเป็นในสถานการณ์ของโลกแห่งความเป็นจริงเพื่อแก้ปัญหา โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน 3) หลักการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ตั้งคำถาม และตอบคำถามด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการสืบเสาะเพื่อแก้ปัญหาผ่านการลงมือกระทำทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม ด้วยการเรียนรู้ที่มีลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมมือกันคิด และหาคำตอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของปัญหา และ 4) หลักการจัดประสบการณ์และการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally Appropriate Practice : DAP) ความสามารถของผู้เรียนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยโดยใช้เนื้อหาจากปรากฏการณ์ที่ได้ศึกษาหาคำตอบแล้วนำไปจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงวัย ความสนใจ ความสามารถ และตอบสนองต่อความแตกต่างรายบุคคล ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย

1.1.2 วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการโดยประยุกต์เนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม

1.1.3 ขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning) ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) และขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup)

1.1.4 การวัดและประเมินผล เป็นการวัดความสามารถในการจัดประสบการณ์ของ นักศึกษาครู โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) การออกแบบการจัด ประสบการณ์ ประกอบด้วย 1.1) องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ และ 1.2) การออกแบบ การจัดประสบการณ์ และ 2) การจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 2.1) การเตรียมการจัดประสบการณ์ 2.2) การจัดประสบการณ์ 2.3) ทักษะการสอน 2.4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัด ประสบการณ์ และ 2.5) การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย

1.1.5 ปัจจัยสนับสนุน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้สอน 1.1) ต้องมีความเข้าใจ องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอนและมีความรู้ในด้านวิธี สอนที่ใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนอย่างดี 1.2) ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ทำให้ ผู้เรียนศึกษาอย่างแท้จริง และให้ความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ซึ่งเนื้อหาควรเข้าใจง่าย ไม่ ซับซ้อน และเกิดประโยชน์ 1.3) ต้องมีเทคนิควิธีกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด การพูด และลง มือทำให้มากที่สุด และ 1.4) ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย ทั้งใน และนอกห้องเรียน 2) ด้านนักศึกษา 2.1) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนจรรยาบรรณของแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ 2.2) ต้องมีความรู้ความ เข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง 2.3) ต้องมีความสามารถในการสืบค้น ข้อมูลผ่านเทคโนโลยี และ 3) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ 3.1) สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนต้องมีความ หลากหลาย ทันสมัย ให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง เพียงพอ และตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ของ นักศึกษา 3.2) แหล่งเรียนรู้ต้องเป็นสถานที่ที่จริงที่มีความเชื่อมโยงกับบริบทของนักศึกษา มี ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในประเด็นที่ศึกษา

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ด้วยวิธีการประเมินโดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Rating scale) ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($M = 4.30$, $SD = 0.69$)

1.2 ผลการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีผลสรุป ดังนี้

1.2.1 ค่าเฉลี่ยของความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่าความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครุที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานมีพัฒนาการสูงขึ้นทุกคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาครุที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ พบว่า นักศึกษาครุมีระดับความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.73$, $SD = 0.51$)

2. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครุ ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการอภิปรายผลการวิจัยออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การอภิปรายผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน และ 2) การอภิปรายผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน โดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 จากผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครุ (PAPOC Model) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 5 ขั้นตอน พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้น ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน ยังลงมติเป็นเอกฉันท์ให้การรับรองคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอน ทำให้รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานของนักศึกษาครุ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว ได้รับการพัฒนามาจากกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยใช้วงรอบการออกแบบและพัฒนาใน 4 ขั้นตอน (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 230; ประสาท เนิ่งเฉลิม, 2560: 72 – 73; รัตนะ บัวสนธ์, 2562: 8 – 10) ร่วมกับการออกแบบระบบการเรียนการสอนที่ดำเนินการพัฒนาตามลำดับและขั้นตอนตามระบบที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน (Kruse, 2011; Richey, Klein and Tracey, 2011; Dick et al., 2005) จึงทำให้เกิดกระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ Joyce et al. (2015) ที่กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน คือ การออกแบบสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมและการกระตุ้นภายในเพื่อให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามองค์ประกอบต่าง ๆ คือ ความรู้ การมีคุณค่า และทักษะในการเรียนรู้ โดยองค์ประกอบดังกล่าวช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการพัฒนาบทเรียนและหน่วยการเรียนรู้ หลักสูตร

และหลักสูตรส่วนตัว ด้านสังคมศาสตร์และด้านวิชาการ โดยรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยในการวางแผน หลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การสอน และแผนการสอน และช่วยในการออกแบบอุปกรณ์การเรียนการสอนที่รวมไปถึงหนังสือเรียน แบบฝึกหัด โปรแกรมประเภทสื่อประสม เช่นเดียวกับ ทิศนา แคมมณี (2556: 5) ที่กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ

นอกเหนือจากนั้น รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานนี้ ยังได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาครู ทั้งจากหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2560 : สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-Based Learning: PhenoBL) และความสามารถในการจัดประสบการณ์ จากการสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ตลอดจนการสอบถามความต้องการของนักศึกษาครู สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงทำให้ผู้วิจัยสามารถเลือกแนวคิด วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักศึกษาที่เป็นนักศึกษาครูที่ต้องการการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายน่าสนใจ ส่งเสริมให้นักศึกษาสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการลงมือปฏิบัติ และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง แล้วให้นักศึกษานำเสนอองค์ความรู้ผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน การนำเสนอผลงานจากการสืบค้นประเด็นปัญหา และการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ส่งผลให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์ได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สอดคล้องกับ Silander (2015b) ที่กล่าวว่า แนวคิดที่เป็นจุดเริ่มต้นของ PhenoBL คือ การเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ (constructivism) ที่มีหลักการว่าผู้เรียนคือผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และข้อมูลความรู้คือผลผลิตที่ได้จากการแก้ปัญหา (Problem-Solving) เมื่อ PhenoBL ถูกนำมาใช้ในบริบทของความร่วมมือโดยผ่านการทำงานร่วมกันเป็นทีม ก็จะช่วยเสริมแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม (Socio-Constructivist) และทฤษฎีการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมสังคม (Socio-Cultural Learning Theories) ที่เห็นว่าข้อมูลความรู้มิใช่เป็นเพียงสินทรัพย์ของตัวบุคคล แต่เป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างให้เกิดบริบทแห่งสังคมความรู้ ซึ่งประเด็นหลักของทฤษฎีการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมสังคมนั้นจะครอบคลุมประดิษฐ์กรรม ทางวัฒนธรรมทั้งหลายอันได้แก่ ระบบสัญลักษณ์ เช่น ภาษา สูตรคำนวณทางคณิตศาสตร์ และเครื่องมือการคิดรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นว่าผู้เรียนทุกคนจะต้องสร้างขึ้นใหม่ แต่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลความรู้และเครื่องมือที่มีอยู่แล้ว โดยผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรม ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานไม่ใช่วิธีการเรียนรู้แบบใหม่ แต่เป็นวิธีคิดใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สำคัญคือเป็นการใช้วิธีการสอนเชิงรุกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry – based learning) การ

เรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน (Problem based learning) หรือการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project based learning) (Naik, 2019) ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และข้อคิดเห็นจากบุคคลต่าง ๆ จึงทำให้ต้องประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่ครอบคลุมความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และมีความสอดคล้องส่งเสริมกัน ดังนี้

2.1.1 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) ความเป็นองค์รวม (Holisticity) การศึกษาปรากฏการณ์โดยใช้องค์ความรู้จากหลากหลายวิชา ทั้งด้านภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และเทคโนโลยี มาบูรณาการสาระความรู้ เพื่อหาคำตอบของปัญหา และแก้ปัญหาแบบข้ามสาระวิชา สอดคล้องกับ Silander (2015b) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ต้องมีความเป็นองค์รวม (holisticity) การเรียนรู้หลากหลายวิธี (multi disciplinarity) ไม่แบ่งเป็นรายวิชาเหมือนการจัดการศึกษาโดยทั่วไป 2) สภาพจริง (Authenticity) การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือชั้นเรียนภายใต้สถานการณ์จริง โดยใช้สภาพแวดล้อม วิธีการ เครื่องมือ และวัสดุที่จำเป็นในสถานการณ์ของโลกแห่งความเป็นจริงเพื่อแก้ปัญหา โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน สอดคล้องกับ ออมวจิ พิบูลย์ และ กิตติชัย สุชาสิโนบล (2564) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ต้องมีสภาพจริง คือ นำเอาปรากฏการณ์ที่สอดคล้องกับความจริงมาศึกษาเรียนรู้ 3) หลักการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ตั้งคำถาม และตอบคำถามด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการสืบเสาะเพื่อแก้ปัญหาผ่านการลงมือกระทำทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม ด้วยการเรียนรู้ที่มีลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมมือกันคิด และหาคำตอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของปัญหา สอดคล้องกับ อรพรรณ บุตรกัตติญญ (2561: 352) ซึ่งได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานใช้วิธีสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบตื่นตัวในการสร้างองค์ความรู้ในตนเอง โดยมุ่งเน้นไปที่การประเมินเชิงวิพากษ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าเนื้อหาที่ได้รับการถ่ายทอดเพียงเท่านั้น ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้แบบตื่นตัว ซึ่งหมายถึงความรู้และความหมายของการได้มาซึ่งความรู้สร้างขึ้นอย่างจริงแท้จริงในความคิดของผู้เรียนผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และ 4) หลักการจัดประสบการณ์ และการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally Appropriate Practice : DAP) ความสามารถของผู้เรียนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยโดยใช้เนื้อหาจากปรากฏการณ์ที่ได้ศึกษาหาคำตอบ แล้วนำไปจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงวัย ความสนใจ ความสามารถ และตอบสนองต่อความแตกต่างรายบุคคล ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยสอดคล้องกับ เครือข่ายการศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Network, 1997) ซึ่งกล่าวว่า การปฏิบัติที่เหมาะสมกับ

พัฒนาการ เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมและการให้เนื้อหา สื่ออุปกรณ์ กิจกรรม และวิธีการที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก และความพร้อมของแต่ละคน ความเหมาะสมที่จะต้องพิจารณา ได้แก่ 1) ความเหมาะสมกับอายุ (Age appropriateness) 2) ความเหมาะสมกับแต่ละบุคคล (Individual appropriateness) และ 3) ความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม (Cultural and social context appropriateness)

2.1.2 วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการโดยประยุกต์เนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2562: 4) ซึ่งได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning: PhenoBL) เป็นการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นจุดเริ่มต้นในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยอาศัยแนวคิดพื้นฐานที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เองผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จึงส่งผลให้นักศึกษาครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Akkas and Eker (2021) ได้ศึกษาผลของแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่มีต่อการตระหนักรู้อภิปัญญาของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดำเนินการตามแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่มีต่อระดับการตระหนักรู้อภิปัญญาของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานส่งผลให้ระดับการตระหนักรู้อภิปัญญาของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.3 ขั้นตอนการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงและกำลังเป็นปัญหาที่น่าสนใจในปัจจุบัน สังเกตปรากฏการณ์ ตั้งคำถามย่อย ๆ และเลือกปรากฏการณ์ปัญหาที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา และส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย จากนั้นร่วมกันสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเหตุผลและความรู้เดิมที่มีต่อปรากฏการณ์ที่เลือก สอดคล้องกับการสัมภาษณ์จากอาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกล่าวว่า การสังเกตและเลือกปรากฏการณ์ควรนำเสนอปรากฏการณ์ให้ผู้เรียนเลือก หรือให้ผู้เรียนเลือกปรากฏการณ์เอง ต้องเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ มีลักษณะเป็นองค์รวม มองได้หลายมุม โดยปรากฏการณ์ต้องมีความเหมาะสม น่าสนใจเรียนแล้วเกิดประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำไปจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัยได้ เช่นเดียวกับ Nordberg and Ahola (2019) ที่กล่าวว่า การเลือกปรากฏการณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน ต้องมีลักษณะเป็นปรากฏการณ์ที่ใกล้ตัวนักเรียน

หรือมีความสำคัญต่อชีวิตของนักเรียน โดยอาจเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นไปแล้ว กำลังเกิดขึ้น หรือ กำลังจะเกิดขึ้นก็ได้ ซึ่งปรากฏการณ์นี้ต้องมีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัยและนักศึกษาที่คาดว่าจะได้รับ หลังจากเรียนรู้ปรากฏการณ์ที่เลือกศึกษา และพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือก ว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์จากอาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกล่าวว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนควรต้องวิเคราะห์อรรถประโยชน์ของบทเรียน โดยดูพื้นฐานองค์ความรู้เดิมของผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร และควรเพิ่มเติมการเรียนรู้อะไรให้ผู้เรียน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทที่ครูสอน ตลอดจนเทคนิคการสอน กลยุทธ์การสอนต่าง ๆ เช่นเดียวกับ Daehler and Folsom (2016) ที่กล่าวว่า ครูจะต้องเป็นผู้พิจารณาว่าตัวของนักเรียนจะได้เรียนรู้อะไรบ้างจากปรากฏการณ์ที่ศึกษา และจะมีการประยุกต์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีไปสู่ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างไร ซึ่งในบางปรากฏการณ์อาจจะมีบางประเด็นที่ศึกษาไม่เหมาะสมกับผู้เรียน หรือไม่สามารทำให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ที่สำคัญได้ ครูอาจจะต้องออกแบบการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมเสริมเพิ่มเติมขึ้นมา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตรงตามเป้าหมาย หรืออาจจะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหรือมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ มาช่วยออกแบบด้วยก็ได้

ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามถึงประเด็นที่สนใจ และมีผลกระทบกับเด็กปฐมวัยจากปรากฏการณ์ที่เลือกเรียนรู้ จากนั้นร่วมกันวางแผนถึงวิธีการในการสำรวจตรวจสอบ สืบค้นความรู้ที่เป็นคำตอบ จากแหล่งข้อมูล หรือสื่อต่าง ๆ ผ่านการอภิปรายร่วมกัน โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) แล้ววางแผนลำดับและวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาคำตอบ สอดคล้องกับ Nordberg and Ahola (2019) ที่กล่าวว่า การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องมีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูผู้สอนในแต่ละวิชาเริ่มต้นจากการคัดเลือกเนื้อหาจากมาตรฐานและตัวชี้วัดที่สามารถจัดการเรียนรู้ร่วมกันได้แล้ว ร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อธรรมชาติวิชานั้น

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาร่วมกันลงมือปฏิบัติการสืบเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลและสื่อที่หลากหลาย ทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคลตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้ร่วมกันวางแผนในขั้นที่ 3 เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหา ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึกและเป็นข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์นั้น ๆ แล้วนำเสนอผลการสืบค้นโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้น นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ แล้วนำสาระการเรียนรู้มาร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริม

พัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม จากนั้นนักศึกษาแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกัน ออกแบบไปใช้ในการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ และจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนจริง และประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการประสบการณ์ที่ออกแบบ โดยอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ ตลอดจนประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์จากอาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกล่าวว่า ขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานคือ การศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ โดยผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นตอนในการกำหนดปัญหา เลือกคำตอบ วิธีการค้นคว้า ดำเนินการแก้ปัญหาในวิธีการต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับปัญหาที่ผู้เรียนสงสัยว่าจะใช้วิธีการแบบไหนที่จะได้คำตอบ โดยควรใช้วิธีการตามแนวคิด Active Learning ทั้งนี้ ควรต้องให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ และกระบวนการแก้ปัญหาเอง โดยมีครูคอยเป็นผู้ให้คำแนะนำ เช่นเดียวกับ ตะวัน ไชยวรรณ และ กุลนิดา นุกุลธรรม (2564: 260) ซึ่งกล่าวว่า ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดขั้นตอน และวิธีการหาคำตอบ ดำเนินการศึกษาค้นคว้ารายบุคคลและรายกลุ่มด้วยวิธีการที่หลากหลาย สังเกตปรากฏการณ์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและตั้งคำถามเพื่อเป็นประเด็นในการหาคำตอบ ผู้สอนสนับสนุน และกระตุ้นผู้เรียนโดยใช้คำถาม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่สังเกต ช่วยกันวางแผนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดขั้นตอนและวิธีการหาคำตอบ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่นำไปสู่การลงข้อสรุป

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup) เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา โดยให้นักศึกษานำเสนอผลของการออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์โดยนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ แล้วร่วมกันสะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ ผ่านการเขียนคำอธิบาย หรือออกแบบสไลด์นำเสนอ หรือสรุปในรูปของโปสเตอร์ หรือการจัดทำสารนิทัศน์ จากนั้นนักศึกษาร่วมกันระดมความคิดเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์จากอาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกล่าวว่า ขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องตรวจสอบความเข้าใจผู้เรียนผ่านการอภิปราย โดยให้ผู้เรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยน ถามปากเปล่า สะท้อนคิดเกี่ยวกับความเข้าใจโดยใช้แนวทางทางวิทยาศาสตร์ที่ได้จากการค้นคว้าการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เช่นเดียวกับ Daehler and Folsom (2016) ซึ่งกล่าวว่า การวางแผนการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน ทำได้โดยให้ผู้เรียนเขียนคำอธิบายออกแบบสไลด์นำเสนอ สรุปในรูปของโปสเตอร์ นำเสนอ

ปากเปล่า หรือแสดงออกในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวคิดหรือความรู้ที่นักเรียนสร้างขึ้นรวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้ความรู้จากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้อย่างเกิดประโยชน์

2.1.4 การวัดและประเมินผล เป็นการวัดความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) การออกแบบการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 1.1) องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ และ 1.2) การออกแบบการจัดประสบการณ์ และ 2) การจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 2.1) การเตรียมการจัดประสบการณ์ 2.2) การจัดประสบการณ์ 2.3) ทักษะการสอน 2.4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ และ 2.5) การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) (2564: ออนไลน์) ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู โดยผู้ขอเลื่อนหรือดำรงตำแหน่งวิทยฐานะจะต้องผ่านการประเมิน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ซึ่งพิจารณาจาก แผนการจัดการเรียนรู้ และ ไฟล์วิดีโอทัศน์บันทึกการสอน และ ด้านที่ 2 ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน พิจารณาจากผลงานหรือผลการปฏิบัติของผู้เรียนที่ปรากฏภายหลังจากการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน โดยมีรายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 5 ระดับ

2.1.5 ปัจจัยสนับสนุน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้สอน 1.1) ต้องมีความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอนและมีความรู้ในด้านวิธีสอนที่ใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนอย่างดี 1.2) ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ให้ผู้เรียนศึกษาอย่างแท้จริง และให้ความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ซึ่งเนื้อหาควรเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และเกิดประโยชน์ 1.3) ต้องมีเทคนิควิธีกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด การพูด และลงมือทำให้มากที่สุด และ 1.4) ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย ทั้งในและนอกห้องเรียน 2) ด้านนักศึกษา 2.1) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ 2.2) ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง 2.3) ต้องมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลผ่านเทคโนโลยี และ 3) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ 3.1) สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลาย ทันสมัย ให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง เพียงพอ และตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา 3.2) แหล่งเรียนรู้ต้องเป็นสถานที่ที่จริงที่มีความเชื่อมโยงกับบริบทของนักศึกษา มีผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในประเด็นที่ศึกษา สอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) ซึ่งได้กล่าวว่า ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะ

ตามวัยของเด็กอายุ 3 – 5 ปี และแนวทางการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กแต่ละช่วงวัย เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่นเดียวกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2562: 11) ได้กล่าวว่า ครูที่ต้องการจัดการเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีความเข้าใจพื้นฐานว่า ความรู้ในโลกสามารถหาได้จากมุมมองที่แตกต่างกัน แต่มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน ทุกรายวิชา มีธรรมชาติวิชาที่แตกต่างกัน แต่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน บางรายวิชา มีเนื้อหาบางส่วนที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน และสามารถนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมกันได้ และสอดคล้องกับ นฤมล เนียมหอม (2560: ออนไลน์) ซึ่งกล่าวว่า ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ครูควรศึกษาก่อนว่าทักษะ สาระการเรียนรู้ หรือประสบการณ์สำคัญใดที่จะจัดให้กับเด็กแล้วจึงวางแผนการจัดกิจกรรมต่อไป อย่างไรก็ตามครูควรตระหนักถึงหลักสำคัญของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กล่าวคือ ความสอดคล้องเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสาระการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ การที่เด็กได้เรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลายช่วยให้เกิดการตกผลึกทางความคิด และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ที่ได้ไม่ลบล้างหายไปโดยง่าย การนำสาระการเรียนรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่ต้องการให้เด็กฝึกฝนมาเชื่อมโยงไว้ในการสอน การใช้แหล่งเรียนรู้รอบตัว สื่อมีความหลากหลาย มีความเพียงพอกับความต้องการของเด็ก และการจัดกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับกลุ่มเด็กและสภาพแวดล้อม โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่เด็กมากที่สุด

2.2 จากผลการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู พบว่าความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ นักศึกษาครูที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานมีพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์สูงขึ้น และเมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่เพื่อพิจารณาความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู พบว่า ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานมีพัฒนาการที่สูงขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก PAPOC Model ที่นำมาใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ได้รับการออกแบบและพัฒนาขึ้นอย่างมีคุณภาพ โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ร่วมกับการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE Model ตามแนวคิดของ Kruse (2011) ภายใต้กระบวนการในการพัฒนา 4 ขั้นตอน จึงทำให้ PAPOC Model มีคุณภาพความเหมาะสม จึงทำให้สามารถนำไปใช้ส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูได้อย่างเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับ Mishra (2008: 8 – 9) ซึ่งกล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยลักษณะหนึ่งที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพ

หรือการพัฒนาวิถีชีวิตของมนุษย์ การวิจัยและพัฒนาจะช่วยให้ได้ทางเลือกหรือวิธีการใหม่ ๆ หรือ นวัตกรรมที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ เช่นเดียวกับ Dick et al. (2005) ซึ่งกล่าวว่า การออกแบบระบบการเรียนการสอน (instructional design) คือ วิธีการที่ เรียกว่าวิธีการเชิงความรู้ (knowledge approach) ผู้เรียนจะถูกคาดหวังว่า ผู้เรียนไม่เพียงแต่รู้เรื่อง การออกแบบการเรียนการสอนเท่านั้น แต่จะสามารถประยุกต์ใช้หลักการในการออกแบบสิ่งที่ใช้ใน การเรียนการสอนได้ นอกเหนือจากนั้นในทุกขั้นตอนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยออกแบบยังเป็นปัจจัย สำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่สูงขึ้นในทุกขั้นตอน ดังนี้

2.2.3 ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) เป็นขั้นตอนที่ นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงและกำลังเป็นปัญหาที่ น่าสนใจในปัจจุบัน สังเกตปรากฏการณ์ ตั้งคำถามย่อย ๆ และเลือกปรากฏการณ์ปัญหาที่พบบ่อยใน ชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา และส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย จากนั้น ร่วมกันสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเหตุผลและความรู้เดิมที่มีต่อปรากฏการณ์ที่เลือก จะเห็นได้ ว่าในขั้นตอนดังกล่าว เป็นขั้นตอนที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้ทักษะต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ตั้งแต่ ทักษะการสังเกต การตั้งคำถาม ทักษะการคิดวิเคราะห์จากการร่วมกันเลือกปรากฏการณ์ที่จะ นำมาใช้ในการเรียนรู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย อีกทั้ง เมื่อนักศึกษาได้เลือกปรากฏการณ์ที่ ตนเองให้ความสนใจแล้ว จะทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นและแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าว สอดคล้องกับ Akcay (2009: 20) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้แบบสืบสอบ ผู้เรียนจะเผชิญกับสถานการณ์ ใหม่ที่ต้องเรียนรู้โดยใช้คำถาม จากนั้นทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ จริง จึงช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหา เช่นเดียวกับบรูสตา จะปะเกีย (2558: 14) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้ที่เริ่มต้นด้วยปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงเป็นตัวกระตุ้นให้ ผู้เรียนอยากรู้ เกิดความสนใจ อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าจนค้นพบคำตอบและแก้ปัญหา ด้วย กระบวนการกลุ่ม โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำเท่านั้น

2.2.2 ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ ผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัยและนักศึกษาที่คาดว่าจะได้รับ หลังจากเรียนรู้ ปรากฏการณ์ที่เลือกศึกษา และพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือก ว่า จะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัย ได้ อย่างไร ซึ่งในขั้นตอนนี้ จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ของการ ที่จะหาคำตอบในปัญหาที่ได้ตั้งไว้ในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งการที่นักศึกษามีทักษะการคิดวิเคราะห์จะช่วยให้ นักศึกษาสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี เนื่องจาก การจัดทำ แผนการจัดประสบการณ์จำเป็นต้องวิเคราะห์จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรม การวัดและ

ประเมิน ตลอดจนสื่อการเรียนรู้ ที่จะนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับ อารมณ์ ใจเพียง (2553: 230) และ กุณิศรา จิตรชญาวนิช (2562: 188) ซึ่งกล่าวว่า ในการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องทำการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้และรายละเอียดย่อยของเนื้อหาที่จะนำมาทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นจึงทำการ วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา วิเคราะห์เนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ โดยคำนึงถึง ประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ วิเคราะห์กิจกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ บทเรียน โดยกิจกรรมจะต้องมีความหลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง วิเคราะห์ กระบวนการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ และสุดท้าย วิเคราะห์สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้

2.2.3 ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน ร่วมกันตั้งคำถามถึงประเด็นที่สนใจ และมีผลกระทบต่อเด็กปฐมวัยจากปรากฏการณ์ที่เลือกเรียนรู้ จากนั้นร่วมกันวางแผนถึงวิธีการในการสำรวจตรวจสอบ สืบค้นความรู้ที่เป็นคำตอบ จากแหล่งข้อมูล หรือสื่อต่าง ๆ ผ่านการอภิปรายร่วมกัน โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) แล้ววางแผนลำดับ และวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาคำตอบ ในขั้นตอนนี้ จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดทักษะการ วางแผนในการค้นหาคำตอบ โดยวิธีการที่ผู้เรียนแต่ละคนถนัด ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ ในการวางแผนการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กแต่ละ บุคคล สอดคล้องกับณัฐพงศ์ ฉลาดแยม (2564) ซึ่งได้กล่าวว่า การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่ สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์กับเด็กปฐมวัย ครูต้องรู้จักวางแผนการจัดประสบการณ์ว่า สำหรับใคร ครูต้องรู้จักเด็กที่ตนเองรับผิดชอบ รู้พัฒนาการตามวัย ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ รวมทั้งรู้ว่าควรปรับปรุงและพัฒนาเด็กคนใดในเรื่องใดบ้าง อีกทั้งครูต้องตอบได้ว่า ต้องการให้เด็กเรียนรู้อะไร ครูต้องรู้จุดหมายของการจัดประสบการณ์ ครูจึงควรศึกษาก่อนว่า ทักษะ สาระการเรียนรู้ หรือประสบการณ์สำคัญใดที่จะจัดให้กับเด็ก แล้วนำสู่การวางแผนการจัดกิจกรรม ต่อไป

2.2.4 ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาร่วมกันลงมือ ปฏิบัติการสืบเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลและสื่อที่หลากหลาย ทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคล ตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้ร่วมกันวางแผนในขั้นที่ 3 เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหา ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง ลึกและเป็นข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์นั้น ๆ แล้วนำเสนอผลการสืบค้นโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้น นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับและวิเคราะห์สาระ การเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ แล้วนำสาระการเรียนรู้มาร่วมกันออกแบบกิจกรรมการ เรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริม พัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม จากนั้นนักศึกษาแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกัน

ออกแบบไปใช้ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนจริง และประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบ โดยอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ ตลอดจนประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ขั้นตอนนี้นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของ PAPOC Model ซึ่งต่อยอดจากทั้ง 3 ขั้นตอนที่ผ่านมา อันส่งผลให้นักศึกษาเกิดทักษะการสืบเสาะที่เริ่มต้นจากประเด็นคำถาม ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการศึกษาตามวิธีที่นักศึกษาค้นคว้า จากนั้นนักศึกษาจึงเกิดทักษะปฏิบัติจากการสืบค้น ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และทำงานร่วมกัน จนได้รับข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง สามารถนำไปใช้ตอบข้อสงสัยในประเด็นที่ศึกษา จึงทำให้นักศึกษาเกิดความท้าทายในการเรียนรู้ รู้สึกเป็นเจ้าของบทเรียน สอดคล้องกับ พงศธร มหาวิทยาลัย (2562: 77) ซึ่งกล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) แบบพหุวิทยาการที่เน้นให้ผู้เรียนศึกษาหัวข้อหรือประเด็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งแบบองค์รวมมากกว่าแยกเป็นรายวิชา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงและเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาศัยการเรียนรู้แบบสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนจะมีบทบาทเป็นนักแก้ปัญหาสามารถออกแบบการสำรวจเพื่อแสวงหาคำตอบหรือคำอธิบายข้อสงสัยโดยบูรณาการองค์ความรู้แต่ละศาสตร์ ตลอดจนเครื่องมือและวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับ Kompa (2017) ซึ่งได้กล่าวถึงลักษณะการจัดการประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบเสาะที่เริ่มต้นจากประเด็นคำถาม ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อหาคำตอบโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการให้ข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ทางด้านคำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลในการสืบค้นและวิธีการหาคำตอบ และเมื่อผู้เรียนหาคำตอบได้แล้ว จะร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดจนคิดแก้ปัญหา จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 4 จึงทำให้นักศึกษาได้เกิดความอิสระในกระบวนการคิด ความคิดสร้างสรรค์ การต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา พัฒนาและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง จนทำให้เกิดความมั่นใจในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ส่งผลให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย

2.2.5 ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup) เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา โดยให้นักศึกษานำเสนอผลของการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์โดยนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ แล้วร่วมกันสะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ ผ่านการเขียนคำอธิบาย หรือออกแบบสไลด์นำเสนอ หรือสรุปในรูปแบบของโปสเตอร์ หรือการจัดทำสารนิทัศน์ จากนั้นนักศึกษาร่วมกันระดมความคิดเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน ซึ่งในขั้นตอนนี้จะช่วยให้นักศึกษาสามารถประเมินตนเองได้อย่าง

รอบด้าน ทั้งประเมินความรู้ความเข้าใจ ประเมินผลงานการออกแบบและการจัดประสบการณ์ของตน แล้วนำข้อบกพร่องไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนรู้ครั้งต่อไป จึงส่งผลให้ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษามีพัฒนาการที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Nordberg and Ahola-Luttilla (2019) ที่กล่าวว่า การประเมินระหว่างเรียนที่สะท้อนให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียน โดยมีลักษณะการประเมินที่หลากหลาย เช่น การประเมินโดยครู เพื่อน ผู้ปกครอง และผู้เรียนประเมินตนเอง จุดมุ่งหมายของการประเมินที่ไม่มุ่งเน้นเกรดหรือผลการเรียน แต่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาตัวเองยิ่งขึ้น โดยที่ทุกคนสามารถพัฒนางานของตนเองในกรอบที่กำหนด เช่นเดียวกับ ตะวัน ไชยวรรณ และ กุลนิตา นุกุลธรรม (2564: 260) กล่าวว่า จะต้องทำการประเมินความรู้ความเข้าใจ ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนบรรยาย หรือนำเสนอในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอน

จากขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น แสดงให้เห็นถึงกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความสามารถในการจัดประสบการณ์ อันเกิดมาจากทฤษฎีที่นำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จึงช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม ผ่านบทบาทการเป็นผู้สร้างสรรค์องค์ความรู้ และออกแบบกระบวนการเรียนการสอนด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงเกิดการพัฒนาทางความรู้ ความคิด และทักษะต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ก่อให้เกิดความสำเร็จได้อย่างสมดุล ซึ่งการฝึกปฏิบัติผ่านการลงมือกระทำซ้ำ ๆ ถึง 3 วงรอบ จึงช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเติมเต็มและพัฒนาข้อบกพร่องด้วยตนเองจากสิ่งที่เสนอแนะ จุดบกพร่อง และยังช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นโอกาสในการพัฒนา จึงช่วยให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวการสร้างความรู้ (constructivism) (ลักษณะ สรีวิวัฒน์, 2557 : 185-188) ซึ่งทฤษฎีการสร้างความรู้ (constructivism) มีลักษณะคือ 1) ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (construct) ความรู้โดยเชื่อมโยงความรู้ใหม่และความรู้เดิมเข้าด้วยกัน 2) การเรียนรู้ตามแนวการสร้างความรู้ (constructivism) เกิดจากการที่ผู้เรียนพยายามคิด โดยผู้เรียนสร้างเสริมความรู้ผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาด้วยตนเอง ผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาได้ แต่ผู้สอนสามารถช่วยผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาได้โดยจัดสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น 3) การที่ผู้เรียนไม่ได้รับเอาข้อมูลและเก็บข้อมูลความรู้นั้นมาเป็นของตนทันที แต่จะแปลความหมายของข้อมูลความรู้เหล่านั้น โดยประสบการณ์ของตนและเสริมขยายและทดสอบการแปลความหมายของตนด้วย 4) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากการที่แต่ละบุคคลได้สร้างความรู้ขึ้นและทำให้สำเร็จโดยผ่านกระบวนการของความสมดุล ซึ่งกลไกของความสมดุลเป็นการปรับตัวของตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้อยู่ในสภาพสมดุลที่ประกอบด้วยกระบวนการ 2 ประการคือ การซึมซับหรือการดูดซึม (assimilation) และการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) เช่นเดียวกับ Symeonidis and Schwarz

(2016) ซึ่งกล่าวว่า วิธีการทั้งหลายที่มีรากฐานกำเนิดมาจากทฤษฎีวิทยาแบบ Constructivism จึงเอื้อต่อการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการแก้ปัญหาในชีวิตจริง การเรียนรู้แบบโครงการ การสืบเสาะความรู้ และการให้ตัวช่วยเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งต่างก็มีลักษณะร่วมกันคือ ครูเป็นเพียงผู้คอยสนับสนุน ส่วนผู้เรียนเป็นผู้สืบค้นและเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ บุตรกัตถัญญ (2561) ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสำหรับ นิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ 1 - 2 สาขาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยทั้งนิตินิตภาคปกติและนิตินิตในโครงการพิเศษ ในภาคต้นปีการศึกษา 2560 โดยเลือกปรากฏการณ์ “การเล่นตามรอยพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเล่นที่มีต่อเด็กปฐมวัยผ่านประสบการณ์ช่วงวัยเด็กของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ส่งผลต่อพระอัจฉริยภาพที่หลากหลายของพระองค์ โดยมีการศึกษาปรากฏการณ์ร่วมกันและออกแบบการจัดกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่า 1) นิสิตชั้นปีที่ 1 ภาคปกติ ในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 3 คน มีความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการเล่น วิธีการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้น จากการเล่นในช่วงปฐมวัย มีทักษะในการสืบค้นข้อมูล การใช้เทคโนโลยี การนำเสนอ และการอภิปราย รวมทั้งเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเล่นตามรอยพระยุคลบาทที่สะท้อนพระอัจฉริยภาพในรูปแบบที่หลากหลายที่มีผลจากการเรียนรู้ และการพัฒนาความสามารถที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัยมาอย่างต่อเนื่อง 2) นิสิตชั้นปีที่ 2 ในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 2 คน มีเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการเล่น วิธีการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้นจากการเล่นในช่วงปฐมวัย นิสิตออกแบบกิจกรรมการเล่นที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปะและคณิตศาสตร์ตามวัยของเด็กปฐมวัย มีทักษะในการสืบค้นข้อมูล การใช้เทคโนโลยี การนำเสนอ การอภิปราย การเขียนแผน และการจัดประสบการณ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเล่นตามรอยพระยุคลบาทที่สะท้อนพระอัจฉริยภาพในรูปแบบที่หลากหลายที่มีผลจากการเรียนรู้ และการพัฒนาความสามารถที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัยมาอย่างต่อเนื่อง

2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจาก ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นนั้น มีการดำเนินกิจกรรมการสอนที่เป็นขั้นตอนให้นักศึกษาได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน จนทำให้เกิดความสามารถในการคิด การปฏิบัติ ตลอดจนการออกแบบและจัด

ประสบการณ์ในสถานการณ์จริง โดยเริ่มตั้งแต่ ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงและกำลังเป็นปัญหาที่น่าสนใจในปัจจุบัน สังเกตปรากฏการณ์ ตั้งคำถามย่อย ๆ และเลือกปรากฏการณ์ปัญหาที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา และส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย จากนั้นร่วมกันสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเหตุผลและความรู้เดิมที่มีต่อปรากฏการณ์ที่เลือก ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) โดยนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัยและนักศึกษาที่คาดว่าจะได้รับ หลังจากเรียนรู้ปรากฏการณ์ที่เลือก ศึกษา และพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือกว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning) โดยนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามถึงประเด็นที่สนใจ และมีผลกระทบกับเด็กปฐมวัยจากปรากฏการณ์ที่เลือกเรียนรู้ จากนั้นร่วมกันวางแผนถึงวิธีการในการสำรวจตรวจสอบ สืบค้นความรู้ที่เป็นคำตอบ จากแหล่งข้อมูลหรือสื่อต่าง ๆ ผ่านการอภิปรายร่วมกัน โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) แล้ววางแผนลำดับและวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาคำตอบ ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) โดยนักศึกษาร่วมกันลงมือปฏิบัติการสืบเสาะแสวงหาความรู้ จากแหล่งข้อมูลและสื่อที่หลากหลาย ทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคล ตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้ร่วมกันวางแผนในขั้นที่ 3 เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหา ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึกและเป็นข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์นั้น ๆ แล้วนำเสนอผลการสืบค้นโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้น นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ แล้วนำสาระการเรียนรู้มาร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม จากนั้นนักศึกษาแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกันออกแบบไปใช้ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนจริง และประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบ โดยอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ ตลอดจนประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และ

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup) เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา โดยให้นักศึกษานำเสนอผลของการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์โดยนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ แล้วร่วมกันสะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ ผ่านการเขียนคำอธิบาย หรือออกแบบสไลด์นำเสนอ หรือสรุปในรูปของโปสเตอร์ หรือการจัดทำสารนิทัศน์ จากนั้นนักศึกษาร่วมกันระดมความคิดเพื่อสรุป

องค์ความรู้ร่วมกัน เพราะการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomena-Based Instruction) นักศึกษาจะได้ใช้กระบวนการทางความคิด และการฝึกปฏิบัติ จึงทำให้สามารถค้นหาคำตอบจากประเด็นคำถามของตนเอง จึงทำให้กระบวนการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย อันส่งผลให้นักศึกษาเกิดทักษะและองค์ความรู้ใหม่ๆ ได้ด้วยตนเอง (Daehler and Folsom, 2016) จึงทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์สิทธิ์ สิงห์อินทร์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสุขภาวะสำหรับนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($M = 4.60, SD = 0.03$) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านเนื้อหา และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

2.3.1 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านนี้เป็นลำดับที่ 1 เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานช่วยให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายรายวิชา ทำให้นักศึกษามีความสนใจและมีความสุขในการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เนื่องจากกิจกรรมที่ออกแบบ ได้ให้อิสระกับนักศึกษาในการเป็นเจ้าของการเรียนรู้ โดยผ่านการตั้งคำถาม หาคำตอบ ตามวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เลือกเอง แล้วจึงมาร่วมกันประเมินถึงประโยชน์ที่ได้รับ เมื่อนักศึกษามีความพร้อมที่จะเรียนรู้ จึงเกิดผลที่พึงพอใจ และมองเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ ทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงของธอร์นไคด์ (ทศนา แฉมมณี, 2563) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ด้วยการที่มนุษย์ได้เลือกเอาปฏิกริยาตอบสนองเชื่อมต่อเข้ากับสิ่งเร้าอย่างเหมาะสม หรือการเรียนรู้จะเกิดขึ้นด้วยการเชื่อมโยงหรือพันธะระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง เมื่อสถานการณ์หรือสิ่งที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นกับร่างกาย ความพยายามที่จะแก้ปัญหา นั้นโดยแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมาหลาย ๆ รูปแบบ ซึ่งร่างกายจะเลือกพฤติกรรมตอบสนองที่พอใจที่สุดไปเชื่อมโยงสิ่งเร้าหรือปัญหานั้นทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นมา ได้แก่ 1) กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) นักเรียนจะเข้าใจในบทเรียนได้ดี หากนักเรียนมีความพร้อมทางด้านจิตใจและด้านร่างกาย 2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) นักเรียนจะเกิดความคงทนในบทเรียน หากได้กระทำซ้ำ ๆ หรือ ฝึกหัดโดยอาศัยความรู้ความเข้าใจ แต่หากไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ ในที่สุดอาจลืมได้ 3) กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) นักเรียนจะเกิดความมั่นคงในการเรียนรู้ หากว่านำองค์ความรู้ที่ได้รับ หรือทักษะที่ได้เรียนรู้มาใช้บ่อย ๆ จะช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อีกที่เชื่อมโยงระหว่างการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ได้รับ และ 4) กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) นักเรียนจะเกิดความมั่นคงในการเรียนรู้ หากว่านำองค์ความรู้ที่ได้รับ หรือทักษะที่ได้เรียนรู้มาใช้บ่อย ๆ จะช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อีกที่เชื่อมโยงระหว่างการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ได้รับ

เช่นเดียวกับ Scott (1970: 124) ที่กล่าวว่า การจูงใจให้บุคคลเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่ให้ผลเชิงปฏิบัติจะต้องทำให้บุคคลเห็นความสัมพันธ์ของงานกับความปรารถนาส่วนตัว เพื่อให้บุคคลเห็นความหมายของงานที่ตนทำ และงานจะต้องมีการวางแผนและวัดผลสำเร็จโดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหากต้องการให้ได้ผลในการสร้างแรงจูงใจภายในจะต้องให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายและรับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง ซึ่งสิ่งที่สำคัญคืองานที่มอบหมายให้ผู้เรียนนั้นต้องเป็นงานที่นักศึกษาสามารถทำสำเร็จด้วย

2.3.2 ด้านเนื้อหา นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านนี้เป็นลำดับที่ 2 เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เนื้อหาการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายรายวิชา มีความทันสมัยสามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ได้จริง และมีความยากง่ายเหมาะกับนักศึกษา เนื่องจากเนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ ได้ถูกพัฒนาและออกแบบมาจากการสอบถามความต้องการของนักศึกษา นั่นคือ ความต้องการเรียนรู้การออกแบบและการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย นอกเหนือจากนั้น หัวข้อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ยังเป็นหัวข้อที่นักศึกษาได้ร่วมกันเลือกตามความสนใจ วิธีที่นักศึกษาแต่ละคนเลือกใช้ในการค้นคว้า เป็นวิธีที่นักศึกษาเลือกตามความถนัดของแต่ละบุคคล ซึ่งนักศึกษาสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ทั้ง 3 ครั้งได้ตามอิสระ ผ่านการลงมือปฏิบัติทำซ้ำ ๆ จึงทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจและเต็มใจในการเรียนรู้ จึงทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจกับเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Maslow (1948) ซึ่งกล่าวว่า ความปรารถนาของมนุษย์นั้นติดตัวมาแต่กำเนิดและความปรารถนาเหล่านี้จะเรียงลำดับขั้นของความปรารถนาตั้งแต่ขั้นแรกไปสู่ความปรารถนาขั้นสูงขึ้นไปเป็นลำดับ และเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ก็จะเกิดความพึงพอใจ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ช่วยตอบสนองความต้องการในขั้นที่ 5 คือ ความต้องการความรู้ เป็นขั้นที่มนุษย์ต้องการความรู้รู้อย่างไรบางอย่าง และหาข้อมูลความรู้เพื่อพัฒนาตัวเองเพื่อเสริมความสนใจ สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความต้องการของนักศึกษา

2.3.3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านนี้เป็นลำดับที่ 3 เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การฝึกปฏิบัติทุกครั้งในห้องเรียนและในชั้นเรียนจริงอย่างสม่ำเสมอส่งเสริมให้นักศึกษามีความมั่นใจและเชี่ยวชาญในเรื่องที่เรียนมากขึ้น กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลาย น่าสนใจ และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยกระตุ้นให้นักศึกษานำเสนอประสบการณ์เดิมและสร้างประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องเรียนรู้ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ทำให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ผ่าน

ประสบการณ์เดิมที่นักศึกษาเคยพบต่อยอดสู่ประสบการณ์ใหม่ ซึ่งกิจกรรมมีทั้งลักษณะเป็นรายกลุ่ม และรายบุคคล ให้ผู้เรียนร่วมกันค้นหาคำตอบจากคำถามที่ร่วมกันตั้ง ผ่านการสืบเสาะ สอบถามจาก แหล่งข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำความรู้เหล่านั้นมาออกแบบและจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย จึงทำให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการจัดประสบการณ์ จึงทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ในด้านดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ Maslow (1948) ที่กล่าวว่า มนุษย์เราต้องการความสัมพันธ์ ในลักษณะของกลุ่มเพื่อน ในทางจิตวิทยาสังคม เราจะเรียกว่า Group Dynamics (พลวัตกลุ่ม) มนุษย์ต้องการการยอมรับจากตัวเอง และต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนด้วย อีกทั้ง ยังช่วยตอบสนองความต้องการในขั้นที่ 4 คือ ความต้องการการยอมรับ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับขั้นที่ 3 กล่าวคือ เป็นความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับจากสังคม และกลุ่มเพื่อน เช่นเดียวกับ วัชรา เล่าเรียนดี (2556: 70) ซึ่งได้กล่าวถึงแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจ ว่ามีแนวคิดในการติดตามช่วยเหลือดังนี้ สร้างเงื่อนไขให้ครูมีความสุขกับการทำงานครูจะสามารถปฏิบัติงานได้ หากไม่ได้รับเงื่อนไขดังกล่าว ครูจะไม่สามารถปฏิบัติงานได้ เงื่อนไขที่ครูคาดหวังเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ต่อการในการทำงาน หากเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงานจะทำให้งานไม่บรรลุ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างที่ทำงานกับการปฏิบัติงาน และความร่วมมือแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงาน หากขาดแรงจูงใจจะไม่ทำให้เกิดผลความไม่พึงพอใจแก่ครูหรือกระทบความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบด้านแรงจูงใจมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ความพึงพอใจในการทำงานไม่ใช่แรงจูงใจ แต่เป็นผลจากการปฏิบัติงานของบุคคลมากกว่าผู้บริหารและผู้ติดตามช่วยเหลือที่ใช้ความพึงพอใจในการทำงานเป็นสิ่งจูงใจครู

นอกเหนือจากนั้น การที่ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในภาพรวมถึงระดับมากที่สุด ยังเป็นเพราะว่า ผู้เรียนได้รับแรงจูงใจจากกระบวนการเรียนการสอน และบุคคลรอบตัว ทั้งจากการที่ผู้เรียนได้รับการยอมรับจากสมาชิกกลุ่มในการนำเสนอความคิด ตลอดจนการได้รับมอบหมายตามบทบาทหน้าที่ในกลุ่มในการค้นหาคำตอบจากประเด็นปัญหาที่สงสัยเพื่อนำมาใช้ออกแบบสาระการเรียนรู้ อีกทั้งในขณะนำเสนอการจัดประสบการณ์ นักศึกษายังได้รับข้อเสนอแนะตลอดจนการยกย่องชื่นชมจากเพื่อนนักศึกษา และอาจารย์ผู้สอน จึงทำให้นักศึกษามีความสุขกับการทำงานเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างการทำงานกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดของ Herzberg (1988; อ้างถึงใน วัชรา เล่าเรียนดี, 2556: 70) ซึ่งได้กล่าวถึงแรงจูงใจที่มีความสำคัญในการติดตามช่วยเหลือ ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยให้ปรับปรุงงานให้บรรลุความสำเร็จโดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านแรงจูงใจ (Motivation Factors) ได้แก่ การได้รับการยกย่อง ยอมรับ (Recognition) การได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ (Responsibility) และ ความสำเร็จหรือการประสบผลสำเร็จ (Achievement) และ 2) องค์ประกอบด้านสุขภาพศาสตร์ (Hygiene Factors) ได้แก่ การนิเทศและเทคนิควิธีการนิเทศ (Supervision and technical supervision) และ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน (Interpersonal Relationships) ซึ่งแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจ มีแนวคิดในการติดตาม

ช่วยเหลือ คือต้องสร้างเงื่อนไขให้ครุมีความสนุกกับการทำงานครูจะสามารถปฏิบัติงานได้ หากไม่ได้รับเงื่อนไขดังกล่าวครูจะไม่สามารถปฏิบัติงานได้ เงื่อนไขที่ครุคาดหวังเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ต่อกันในการทำงาน หากเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงานจะทำให้งานไม่บรรลุ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างที่ทำงานกับการปฏิบัติงาน และความร่วมมือแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงาน หากขาดแรงจูงใจจะไม่ทำให้เกิดผลความไม่พึงพอใจแก่ครุหรือกระทบความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบด้านแรงจูงใจมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ความพึงพอใจในการทำงานไม่ใช่แรงจูงใจ แต่เป็นผลจากการปฏิบัติงานของบุคคลมากกว่าผู้บริหารและผู้ติดตามช่วยเหลือที่ใช้ความพึงพอใจในการทำงานเป็นสิ่งจูงใจครุ กล่าวได้ว่า การใช้มนุษย์สัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก็ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารและผู้ติดตามช่วยเหลือให้ความสำคัญ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นเป้าหมายที่ครุควรแสวงหาและไปให้ถึงโดยการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ใช้การติดตามช่วยเหลือที่เน้นทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Supervision) ซึ่งได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นการกำกับติดตามที่ดีวิธีหนึ่ง เป็นความจริงที่ว่าครุส่วนใหญ่มีความคาดหวังกับที่จะตอบสนองกับทฤษฎีนี้เป็นอย่างมาก เช่นเดียวกับ วัชรรา เลาเรียนดี (2556: 71) ซึ่งได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการติดตามช่วยเหลือไว้ว่าการใช้แรงจูงใจที่เป็นวัตถุ เช่น เงิน สิ่งของ หรือสภาพทางกายซึ่งบางทีอาจไม่มีความหมายสำหรับคนบางคน การยกย่องอาจมีความหมายมากกว่า โอกาสของบุคคลไม่เท่ากัน คือการที่ได้รับเกียรติหรือตำแหน่งที่มีอำนาจ สภาพทางกายที่พึงปรารถนา เช่น การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน การมีเครื่องใช้ในสำนักงานที่ทันสมัย หรือห้องทำงานส่วนตัวที่สะดวกสบาย ผลประโยชน์ทางอุดมคติเป็นประโยชน์ทางอุดมคติเป็นผลประโยชน์ที่มีความหมายและมีอำนาจมากอย่างหนึ่ง แต่หน่วยงานหรือโรงเรียนมักไม่ค่อยให้ความสำคัญ เช่น ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกที่พอใจในการปฏิบัติงาน ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน เช่น ความรู้สึกเป็นกันเองในหมู่คณะ ไม่แบ่งพรรคพวกในที่ทำงาน แต่สภาพทางเศรษฐกิจและการศึกษาของแต่ละบุคคลในองค์กรเป็นอุปสรรคต่อหน่วยงานและสถาบันซึ่งควรต้องพยายามลดช่องว่างของความแตกต่างดังกล่าว การปรับสภาพการทำงานให้ตรงกับวิธีที่บุคคลนั้นเป็นนิสัยหรือมีเจตคติ เนื่องจากทุกคนมีความเคยชินกับวิธีที่ตนเคยฝึกและปฏิบัติมา ถ้าจำเป็นต้องเปรียบเทียบจะต้องให้ความพยายามในการโน้มน้าวจิตใจให้ยอมรับโอกาส การมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ช่วยให้เกิดความรู้สึกที่ดี และความรู้สึกที่ตนมีความสำคัญต่อหน่วยงาน รู้สึกมีเกียรติ ซึ่งจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้กับบุคลากรมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ ใจอ่อน และกตัญญูตา บางโท (2565) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.68, SD = 0.33$)

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

3.1.1 อาจารย์ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความสามารถในการจัดประสบการณ์ ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนจึงควรศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน รวมทั้งศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนที่จะใช้รูปแบบฯ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

3.1.2 อาจารย์ผู้สอนควรจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการเรียนการสอน และติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อมูลไว้ล่วงหน้า ตลอดจนจัดเตรียมใบความรู้ที่เป็นข้อมูลที่แท้จริงก่อนเริ่มเรียน และควรเน้นย้ำให้นักศึกษาได้สืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง

3.1.3 อาจารย์ผู้สอนควรพิจารณาปัญหา ความสำคัญ และความต้องการจากผลการวิจัย เพื่อนำไปออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียน

3.1.4 การเลือกปรากฏการณ์ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนต้องเป็นปรากฏการณ์ที่ผู้เรียนให้ความสนใจ มีประโยชน์ และเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้

3.1.5 อาจารย์ผู้สอนควรปรับระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม วิธีการเรียนรู้ และช่วงความสนใจของผู้เรียนในระดับชั้นที่สอน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานให้กับนักศึกษาครู

3.2.2 ควรมีการศึกษากการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เช่น นักศึกษาฝึกประสบการณ์ ครูปฐมวัย ครูระดับชั้นอื่น ๆ เป็นต้น

3.2.3 สามารถนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้เป็นฐานในการทำวิจัย เช่น การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่นำแนวคิดอื่นมาใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ การพัฒนานักศึกษาครูให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2565). แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.

http://www.dla.go.th/upload/document/type2/2022/9/27995_1_1662544117939.pdf?time=1662714576437

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง รายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/109/T_0010.PDF

กัญญา ศิลปกิจยาน, วัลภา สิริพันธ์, และ พัชรรัตน์ ลออปักษา. (2565). การพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑล. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 9(1), 25 - 36.

กิตติศักดิ์ ใจอ่อน และ กัตัญญาตา บางโท. (2565). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 24(1), 99 - 109.

กุลฉัตร กิมซ้าย. (2563). ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกระบวนการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี [รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].

กุลิสรา จิตรชญาณิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คมสัน อินทเสน และคณะ. (2560). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหว้า อำเภอคูเวียง จังหวัดขอนแก่น [สารนิพนธ์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย].

คาลอส บลูสุภา. (2559). ลำดับชั้นความต้องการ 8 ชั้นของมาสโลว์.

<https://sircr.blogspot.com/2016/12/8-maslows-hierarchy-of-needs.html>

จินตนา ศิริธัญญารัตน์. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงในศตวรรษที่ 21 และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา [ดุขุณีนิพนธ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และ วัชรา เล่าเรียนดี. (2563). *การออกแบบระบบการเรียนการสอน* (พิมพ์ครั้งที่

3). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ. (2561). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค* [สารนิพนธ์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม].
- ชนาธิป พรกุล. (2555). *การออกแบบการสอน: การบูรณาการการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุติกานต์ เอียวเล็ก และ อรทัย อนุรักษ์วัฒน์. (2565). ผลการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาครู. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 20(1), 257 – 273.
- โชติกา กุณสิทธิ์. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1* [ดุชนิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- ณัฐพงศ์ ฉลาดแย้ม. (2564). *รูปแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้*. <https://dmat.thai.ac/client-upload/dmat/download/19-7-64%20%20รูปแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้.pdf>
- ดุชนิ อุกการ และ อรปรียา ญาณะชัย. (2561). การเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของเด็กปฐมวัยควรเลือกใช้หลักการใด “การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน” หรือ “การคิดเชิงบริหาร”. *Veridian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(1), 1635-1651. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/120112/91769>
- ตะวัน ไชยวรรณ และ กุลนิดา นุกุลธรรม. (2564). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน : การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ของผู้เรียนในโลกแห่งความจริง. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 15(2), 251 - 263.
- ทัศนธร จัยสวัสดิ์. (2564). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเรื่อง จลนศาสตร์เคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ* [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ทศนา แหมมณี. (2556). *รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แหมมณี. (2563). *ศาสตร์การสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 24). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏและสมาคมบดีครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2566). *หลักสูตรผลิตครูฐานสมรรถนะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- เทอดทูน คำชาย, เกษมา สาลา, และ อรุมา ปราชญ์ปรีชา. (2562). การศึกษาสภาพปัญหาในการฝึก

- ประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. *ศึกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 6(2), 33-46.
- นภสร เรือนโรจน์รุ่ง. (2558). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ทักษะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวันและเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* [วิทยานิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- นฤมล เนียมหอม. (2560). *การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในระดับปฐมวัย*.
http://www.naremon.com/index.php?option=com_content&task=view&id=3&Itemid=50
- น้ำลิน เขียมแก้ว. (2561). *การศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2560* [รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม].
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2560). *วิจัยการเรียนรู้การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ปาติดา สุขสำราญ และ คัชรินทร์ มหาวงศ์. (2565). *โครงการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่เสริมสร้าง
ความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวโฮลโคปเพื่อพัฒนาสมรรถนะเด็กปฐมวัย
สำหรับครูปฐมวัยในจังหวัดพะเยา* [รายงานการวิจัย, สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา].
- พงศธร มหาวิจิตร. (2562). *การประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับการ
เรียนแบบเชิงรุกในรายวิชาการประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.*
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 42(2), 73-90.
- พงษ์สิทธิ์ สิงห์อินทร์. (2563). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง
ความฉลาดทางสภาวะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* [สารนิพนธ์, มหาวิทยาลัย
นเรศวร].
- พรนภา เตียสุทธิกุล, พัฒนา พรหมณี, जानนท์ ศรีเกตุ, นาวิณ มีนะกรรณ, และ สุวดี พงษ์วารินศาสตร์.
(2561). *การวัดระดับเจตคติในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุข. วารสารวไลยอลงกรณ์
ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 8(2), 215 – 225.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2564). *เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. เพชรเกษมการพิมพ์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข. (2557). *สอนเขียนแผนบูรณาการ บนฐานเด็กเป็นสำคัญ*.
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีระศักดิ์ จิวตัน. (2564). *การศึกษาความพึงพอใจเชิงเปรียบเทียบผลกระทบ และพฤติกรรมการเรียน
จากการใช้ห้องเรียน Active Learning ในการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี*
[รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี].

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2563). *หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรลดา ประมาณพล. (2560). *การพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่อง จำนวนนับ และการบวก การลบ การคูณ การหารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิค TAI* [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- ภุรี วงศ์วิเชียร. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของครูผู้สอนระดับอุดมศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี*, 7(2), 1931 – 1940.
- มงคล จิตรโสภิน. (2566). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะไทยแลนด์ 4.0 ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 20(1), 47 – 66.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, คณะครุศาสตร์. (2565). *คู่มือการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 – 2*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. (2562). *หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 4 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. (2565). *รายงานการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ปีการศึกษา 2565*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2556). *การพัฒนาเครื่องมือวัดด้านเจตพิสัยและทักษะพิสัย*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). *วิธีวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 9). ศูนย์วิจัยและพัฒนากิจการทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2554). วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานทางการศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 2(2), 7 – 20.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2562). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.
- รินรติ พรวิริยะสกุล. (2554). *การวิจัยและพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาผ่านการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู* [ดุขุณีนิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

- รุสดา จะปะเกีย. (2558). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ชีววิทยาและความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 [วิทยานิพนธ์,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].
- ลักขณา สริวัฒน์. (2557). จิตวิทยาสำหรับครู. โอเดียนสโตร์.
- ลีลาวดี ชนะมาร. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการ
ออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย [ดุขฎี
นิพนธ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- วรรณนา นันตาเขียน. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อ
ส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย [ดุขฎีนิพนธ์, มหาวิทยาลัยศรีนครี
นทรวิโรฒ].
- วสันต์ เต็งกวน และ กิตติชัย สุชาติโนบล. (2564). มุมมองการศึกษาไทย : ทำอย่างไรให้ไปสู่ความสำเร็จ.
ลิกขา วารสารศึกษาศาสตร์, 8(2), 1-13.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2556). ศาสตร์การนิเทศการสอน และการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎีกลยุทธ์
การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 12). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัลภา สลธิพันธุ์. (2561). เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการประสบการณ์ด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ และ
สังคมสำหรับเด็กปฐมวัย *Provision of experiences in psychomotor emotionmind and
social for early childhood*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21. มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- ศศิธร อินต๋น และ อรกมล สุวรรณประเทศ. (2564). การศึกษาความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้
ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 16(3), 212 – 227.
- ศิริทัย ธโนปจัย, ภูมิพงษ์ จอมหงส์พิพัฒน์, และ ปิยาภรณ์ พิชญากิรัตน์. (2566). การพัฒนารูปแบบการ
เสริมสร้างทักษะในการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ของครูปฐมวัย. *วารสารมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 42(5), 810 – 822.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.). (2561). *มหิดล - สวรส. ร่วมปฏิรูปสุขภาพและพัฒนาการ
เด็กไทยในศตวรรษที่ 21 จับมือวิจัยก้าวทันวิกฤตปัญหาเด็กปฐมวัย*.
<https://www.hsri.or.th/researcher/media/news/detail/11552>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยชั้น
อนุบาลปีที่ 2*. [https://drive.google.com/file/d/1Gghpvlcr-ePGg4eG5-
FOO6HgkHHbG3rf/view](https://drive.google.com/file/d/1Gghpvlcr-ePGg4eG5-FOO6HgkHHbG3rf/view)
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.). (2564). *คู่มือการดำเนินการ*

- ตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครู. https://otepc.go.th/images/00_YEAR2564/03_PV1/1Mv9-2564.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). รายงานการติดตามและประเมินผลนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0 – 5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559 ช่วงครึ่งแผน พ.ศ. 2550 – 2554. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561. 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - 2580. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ.2566 – 2570. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2562). การจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้ตามแนวทางของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน. ใน รายงานการอบรมและสัมมนาการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ณ University of Helsinki ประเทศฟินแลนด์.
- สิรินทรา มินทะขัติ. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2553). หน่วยที่ 9 แนวการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. ใน ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย *Principles of early childhood education* หน่วยที่ 9-12. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2558). การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. 9119 เทคนิค.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2560). ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0. เทคนิค พรินต์ติ้ง.
- สุชานันท์ วรรณานนท์. (2565). การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา เรื่อง ปรากฏการณ์ของโลกและภัยธรรมชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 [สารนิพนธ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- สุณี บุญพิทักษ์. (2557). วิจัยชั้นเรียนปฐมวัย หลักปฏิบัติจากประสบการณ์. ปัญญาชน.

สุริยา ช้องเสนาะ. (2558). *การศึกษาของเด็กปฐมวัย หัวใจสำคัญของการศึกษา*.

<https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>

องอาจ นัยพัฒน์. (2554). *การออกแบบการวิจัย: วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรพรรณ บุตรกัตถุญ. (2561). การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อการสร้างมุมมองแบบองค์รวม และการเข้าถึงโลกแห่งความจริงของผู้เรียน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 46(2), 348 – 365.

อรุณี หรดาล. (2561). *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดประสบการณ์ด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ และ สังคมสำหรับเด็กปฐมวัย Provision of experiences in psychomotor emotion mind and social for early childhood*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ออมวจิ พิบูลย์ และ กิตติชัย สุธาสิโนบล. (2564). การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อการพัฒนา สมรรถนะข้ามพิสัย: กรณีศึกษาประเทศฟินแลนด์. *วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ*, 3(3), 414 – 428.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)* (พิมพ์ครั้งที่ 5). โอเดียนสโตร์.

อุดม คชินทร. (2561). “นพ.อุดม คชินทร” รมช.ศึกษา มอง “มหาวิทยาลัย” ศตวรรษที่ 21 ต้องปรับตัวเป็น demand side. <https://thaipublica.org/2018/09/udom-thammasat-gen-next-education/>

อุบลวรรณ ส่งเสริม. (2561). *การพัฒนานวัตกรรมรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาสำหรับ นักศึกษาคูรู* [รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

อุไร ชีรัมย์ พรทิพย์ ไชยโส พิกุล เอกวารงกูร และ ทรงชัย อักษรคิด. (2563). เทคนิคการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 20(1), 193 – 206.

ภาษาอังกฤษ

Abdalla, Elhassan, M., and Gaffar, A. (2011). *Blueprints in health profession education series the seven steps of pbl implementation: tutor manual*.

https://www.researchgate.net/publication/235914109_BLUEPRINTS_IN_HEALTH_PROFESSION_EDUCATION_SERIES_THE_SEVEN_STEPS_OF_PBL_IMPLEMENTATION_TUTOR_MANUAL

Akca, B. (2009). Problem-Based Learning in Science Education. *Journal of Turkish*

- Science Education*, 6(1), 26 - 30.
https://www.researchgate.net/publication/26605577_Problem-Based_Learning_in_Science_Education
- Akkas, E., and Eker, C. (2021). The effect of phenomenon-based learning approach on students' metacognitive awareness. *Academic Journals*, 16(5), 181 – 188.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1296934.pdf>
- Anderson, T. P. (1997). *Using Model of Instruction*. In C.R.
- Arends, R. I. (2011). *Learning to teach*. (5th ed.). McGraw Hill.
- Barell, J. (2006). *PBL an Inquiry Approach*. Skylight Training and Publishing.
- Barrett, T. (2010). The problem-based learning process as finding and being in flow. *Innovations in Education and Teaching International*, 47(2), 165 – 174.
https://www.researchgate.net/publication/248913443_The_problem-based_learning_process_as_finding_and_being_in_flow
- Bokonjic, D., Mimica, M., Pranjic, N., Filipovic, V., Cosovic, S., Bosse, H. M., Huwendiek, S., Kirschfink, M., and Skelin, S. (2014). *Chapter 7: Problem-Based Learning*.
<http://www.bhmed-emanual.org/book/export/html/1>
- Bredenkamp, S., and Copple, C. (1997). *Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs (revised edition)*. National Association for the Education of Young Children.
- Campbell, D. T., and Stanley, J. C. (1963). *Experimental and quasi-experimental design for research*. Houghton Mifflin.
- Creswell, J. W., and Clark, V. L. (2018). *Designing and Conducting Mixed Methods Research* (3rd ed.). Sage Publications, Inc.
- Cunningham, W. G., and Cordeiro, P. A. (2003). *Educational leadership: a problem-based approach*. Allyn and Bacon.
- Daehler, K., and Folsom, J. (2016). *Making Sense of SCIENCE: Phenomena-Based Learning*. <http://www.WestEd.org/mss>
- Demir, U. (2022). Students' Metaphorical Perceptions Regarding the Concept of School, School Satisfaction Levels and Elements Affecting Satisfaction. *The Asian Institute of Research*, 5(2), 511 – 525.

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1371930.pdf>

Demirhan, G., and Kocak, S. (2023). The Mediating Role of School Satisfaction in the Relationship between Positive Experiences at School and School Attachment. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 18(3), 381 – 404.

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1408672.pdf>

Dick, W., Carey, L., and Carey, J. O. (2005). *The systematic design of instruction* (6th ed.). Pearson/Allyn and Bacon.

Early Childhood Network. (1997). *Defining Developmentally Appropriate Practice*.

Fields, D. (2019). Applying Phenomenon-Based Learning to Day-to-day Lessons.

Paper presented at the 2019 Oxford National Conference, Italy.

<https://elt.oup.com/feature/it/ONC19/?cc=de&selLanguage=de&mode=hub>

Francis, C., Breland, T. A., Østergaard, E., and Lieblein, G. (2012). Phenomenon - Based Learning in Agroecology: A Prerequisite for Transdisciplinary and Responsible Action. *198 Journal of Sustainable Agriculture*, 37(1), 60-75.

<https://doi.org/10.1080/10440046.2012.717905>

Funfuengfu, V. (2022). The Development of Phenomenon-Based Learning Model for Enhancing Active Learning Competencies of Teacher Students. *Journal of Positive School Psychology*, 6(7), 1366 – 1377.

<https://journalppw.com/index.php/jpsp/article/view/11429/7402>

Giles, S. (2018). *How VUCA Is Reshaping The Business Environment, And What It Means For Innovation*. <https://www.forbes.com>

Hung, W., Jonassen, D. H., and Liu, R. (2008). Problem-based learning. In J. M. Spector, J. G. van Merriënboer, M. D., Merrill, & M. Driscoll (Eds.). *Handbook of research on educational communications and technology*. Erlbaum.

Islakhiyah, K., Sutopo, S., and Yulianti, L. (2017). Scientific Explanation of Light through Phenomenon-based Learning on Junior High School Student. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research, Proceedings of the First International Conference on Science, Mathematics, and Education (ICoMSE 2017)*, 173 - 185.

Jain, S., and Angural, V. (2017). Use of Cronbach's alpha in dental research. *Medico Research Chronicles*, 4(3), 285 – 291.

- Joyce, B., Weil, M., and Calhoun, E. (2015). *Models of Teaching* (9th ed.). Pearson Education.
- Kang, W. (2023). Factors Predicting Teachers' Job Satisfaction in Korean Secondary Schools. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 13(3), 281 – 293. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1387865.pdf>
- Kangas, M., and Rasi, P. (2021). Phenomenon-Based learning of multiliteracy in a Finnish upper secondary school. *Media Practice and Education*, 22(4), 342 – 359. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/25741136.2021.1977769>
- Kaplan, A. (2017). *The conduct of inquiry methodology for behavioral science*. Routledge.
- Klomim, K., and Kuayngern, B. (2023). Development in Designing Competency-Based Learning Management According to the Guidelines for Driving the Economy (BCG Model) by Using the Concept of Proactive Learning Management for Students Practice Teaching Professional Experience. *Journal of Education and Learning* 12(5), 208 – 218. <https://ccsenet.org/journal/index.php/jel/article/view/0/49140>
- Kompa, J. S. (2017). *Remembering Prof. Howard Barrows: Notes on Problem-Based Learning and the School of the Future*. <https://joanakompa.com/tag/phenomenon-based-learning/>
- Kotler, P. (2000). *Marketing management : Analysis, planning, implementation and control* (9th ed.). Prentice Hall.
- Kruse, K. (2011). *Introduction to Instructional Design and the ADDIE Model*. http://www.e-learningguru.com/articles/art2_1.htm
- Maslow, A. H. (1948). "Higher" and "lower" needs. *The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied* (25), 433–436.
- Mcmillan, J. H., and Schumacher, S. (2010). *Research in Education* (3rd ed.). Pearson Education, Inc.
- Mishra, P. (2008). Introducing TPCK, citing in AACTE Committee on Innovation and Technology, eds. *Handbook of Technological Pedagogical Content Knowledge (TPCK) for Educators*. Washington DC.
- NAEYC. (2020). *Developmentally Appropriate Practice National Association for the Education of Young Children*. <https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally->

- shared/downloads/PDFs/resources/position-statements/dap-statement_0.pdf
- Naik, R. P. (2019). *Phenomenon-Based Learning in Finland*.
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/64611/URN%3ANBN%3Afi%3Aaju-201906143197.pdf?sequence=1>
- Nordberg, T., and Ahola, L. L. (2019). Teaching and learning methods of phenomenon based learning (การจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้ตามแนวทางของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน). รายงานการอบรม หลักสูตร *Science Education for Science and Mathematically Gifted Learner The Normal Lyceum of Helsinki, Faculty of Behavioral Sciences in University of Helsinki*
- Richey, R. C., Klein, J. D., and Tracey, M. W. (2011). *The instructional design knowledge base*. Taylor and Francis.
- Scott, P. (1970). *The process of conceptual change in science*. Cornell University.
- Seehamongkon, Y., and Ranmeechai, S. (2023). Evaluating the Learning Management and Assessment Abilities of Preservice Teachers in Mathematics Education Program. *Journal of Education and Learning*, 12(6), 110 – 116.
- Settle, B. (2011). theories to Queries: Active learning in Practice. *Workshop and Conference Proceedings*, 16, 1-18.
- Silander, P. (2015a). Digital Pedagogy. *How to create the school of the future: Revolutionary thinking and design from Finland*. University of Oulu, Center for Internet Excellence.
- Silander, P. (2015b). *Phenomenon-based learning*.
<https://www.phenomenaleducation.info/phenomenon-based-learning.html>
- Sprain, J., Corrin, D., and Pitzer, R. (1998). *Developmentally Appropriate Care: What Does It Mean?* <https://cccforpa.org/wp-content/uploads/2017/12/Developmentally-Appropriate-Care.doc>
- Symeonidis, V., and Schwarz, J. F. (2016). Phenomenon-Based Teaching and Learning Through the Pedagogical Lenses of Phenomenology: The Recent Curriculum Reform in Finland. *Forum Osviatowe*, 28(2), 31-47.
- Tabachnick, B. G., and Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate analysis* (4th ed.). Harper Collins.
- Tissington, S. (2019). Learning with and through phenomena: An explainer on

phenomenon-based learning. *Paper presented at the Association of Learning Developers in Higher Education Northern Symposium*. Middlesbrough UK.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

White, H. (2001). *Problem-Based Learning*. Stanford University News Letter on Teacher.

Zhukov, T. (2015). *Phenomenon-Based Learning: What is PBL?*

<https://www.noodle.com/articles/phenomenon-based-learning-what-is-pbl>

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

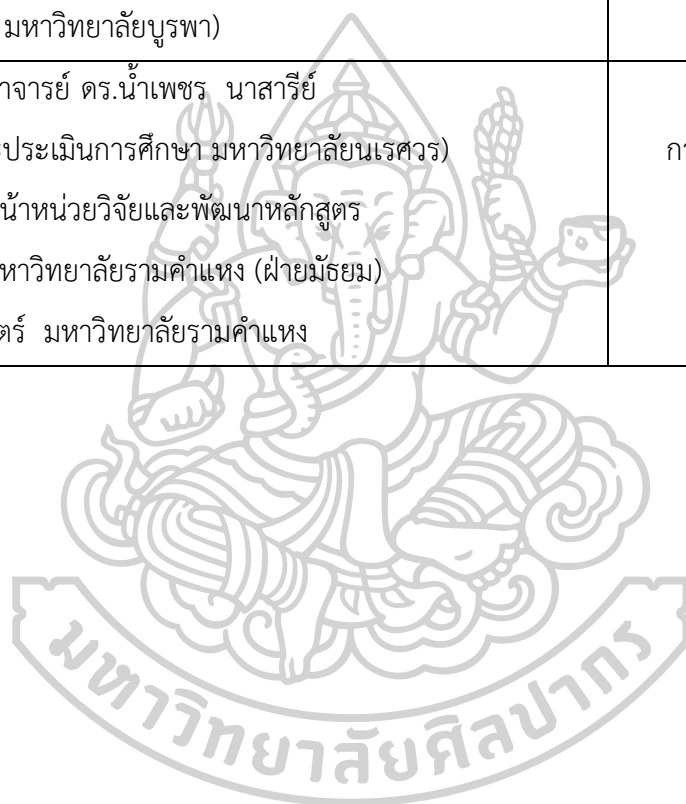
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ชื่อ - สกุล / การศึกษา / ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดชู (กศ.ด. การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย
2. อาจารย์ ดร.จินตนา สุขสำราญ (ศษ.ด. สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย
3. อาจารย์ ดร.สุวิมล สพฤกษ์ศรี (ปร.ด. หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร) ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
4. อาจารย์ ดร.ยุพิน ยืนยง (ปร.ด. หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร) ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
5. อาจารย์ ดร.ดำรงค์ ตุ่มทอง (กศ.ด. วิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร) ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตร บัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล การศึกษา

รายชื่ออาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อนำไปใช้
ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ชื่อ - สกุล / การศึกษา / ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราภรณ์ แก้วแย้ม (กศ.ม. การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	อาจารย์ผู้สอน สาขาการศึกษาปฐมวัย
2. อาจารย์พรพรรณ เฟื่องผล (ศษ.ม. การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	อาจารย์ผู้สอน สาขาการศึกษาปฐมวัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจวบ ทองศรี (ค.ด. พัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ค.ม. นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน หลักสูตรและการสอน
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศธร มหาวิทยาลัย (ศษ.ด. หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) ตำแหน่ง : ประธานสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การสอนตามแนวคิด ปรากฏการณ์เป็นฐาน
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ จันทะนิน (ปร.ด. วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ตำแหน่ง : อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การจัดประสบการณ์สำหรับ เด็กปฐมวัย

ชื่อ - สกุล / การศึกษา / ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
<p>6. อาจารย์ ดร.วรรณานันดาเขียน (ปร.ด. วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ตำแหน่ง : อาจารย์ผู้สอนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา (งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง : การประเมินหลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา)</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การจัดประสบการณ์สำหรับ เด็กปฐมวัย</p>
<p>7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำเพชร นาสารีย์ (กศ.ด. วิจัยและประเมินการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร) ตำแหน่ง : หัวหน้าหน่วยวิจัยและพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การวิจัยและประเมินผล การศึกษา</p>

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและรับรองรูปแบบการเรียนการสอน

ชื่อ - สกุล / การศึกษา / ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
1. รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ประพตติกิจ (Ph.D. (Early Childhood Education and Reading) North Texas State University, U.S.A.) ตำแหน่ง : ข้าราชการบำนาญ (อดีตอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน นักศึกษาปฐมวัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ไสยวรรณ (กศ.ด. การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ตำแหน่ง : ข้าราชการบำนาญ (อดีตอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน นักศึกษาปฐมวัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า (Ph.D. (Curriculum & Instruction with Specialty Areas in Early Childhood and Elementary Education) Southern Illinois University Carbondale, U.S.A.) ตำแหน่ง : ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและ การสอน
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา ทองนิล (ปร.ด. หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร) ตำแหน่ง : อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและ การสอน
5. รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ บุตรกัตัญญ (ค.ด. การศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ตำแหน่ง : อาจารย์สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนตาม แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลาริป สมานีโต	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนตาม

ชื่อ - สกุล / การศึกษา / ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
(Ed.D. Early Childhood Education, University of North Texas, USA.) ตำแหน่ง : อาจารย์สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน
7. อาจารย์ ดร.วรนาท รักสกุลไทย (Ed.D. Elementary and Early Childhood Education, University of Northern Colorado) ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการแผนกอนุบาล โรงเรียนเกษมพิทยา ตำรา : 1.วรนาท รักสกุลไทย และคณะ. (2562). สูดยอดเทคนิคการ จัดการเรียนรู้แบบครุมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : แสบปี เลิร์นนิ่ง. 2.วรนาท รักสกุลไทย และคณะ. (2561). การใช้ผังกราฟฟิก (Graphic Organizer) เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แสบปี เลิร์นนิ่ง. 3.วรนาท รักสกุลไทย และนงมล เนียมหอม. (2555). การจัด ประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านภาษา ใน ประมวลสาระชุด วิชา การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัย
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปนัดดา ชนเศรษฐกร (Ph.D. Early Childhood Education, Old Dominion University, Norfolk, Virginia, USA) ตำแหน่ง : อาจารย์สาขาพัฒนาการมนุษย์ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนา เด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัย
9. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (ค.ด. การวัดและประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ตำแหน่ง : อาจารย์กลุ่มวิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและ ประเมินผลการศึกษา

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
(Analysis : A)

- แบบวิเคราะห์เอกสาร
- แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น
- แบบสอบถามความคิดเห็น

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₁) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัด
ประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Design and Development : D&D)

- คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน
- แผนการจัดการเรียนรู้
- แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์
- แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
(Analysis : A)

- แบบวิเคราะห์เอกสาร
- แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น
- แบบสอบถามความคิดเห็น

แบบวิเคราะห์เอกสาร

.....

คำชี้แจง แบบวิเคราะห์เอกสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ

1. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

2. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี และหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

โดยเติมข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่กำหนดให้ ดังนี้

- 1.ประเภทของเอกสาร**
☐ 1) บทความวิชาการ	☐ 2) วิทยานิพนธ์
☐ 3) บทความวิจัย	☐ 4) คู่มือ/แนวทาง
☐ 5) รายงานการวิจัย	☐ 6) ตำรา
☐ 7) เอกสารประกอบการสอน	☐ 8) หนังสือ
☐ 9) อื่น ๆ ระบุ.....	

2.ชื่อเอกสาร

.....

3.ชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์

.....

4.สถานที่พิมพ์

.....

5.จำนวนครั้งที่พิมพ์

.....

6.วันที่ศึกษา

.....

7.ประเด็นที่ศึกษา

.....

8.สรุปประเด็นสำคัญ

.....

.....

.....

.....

9.บรรณานุกรม

.....

.....

.....

10.การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

.....

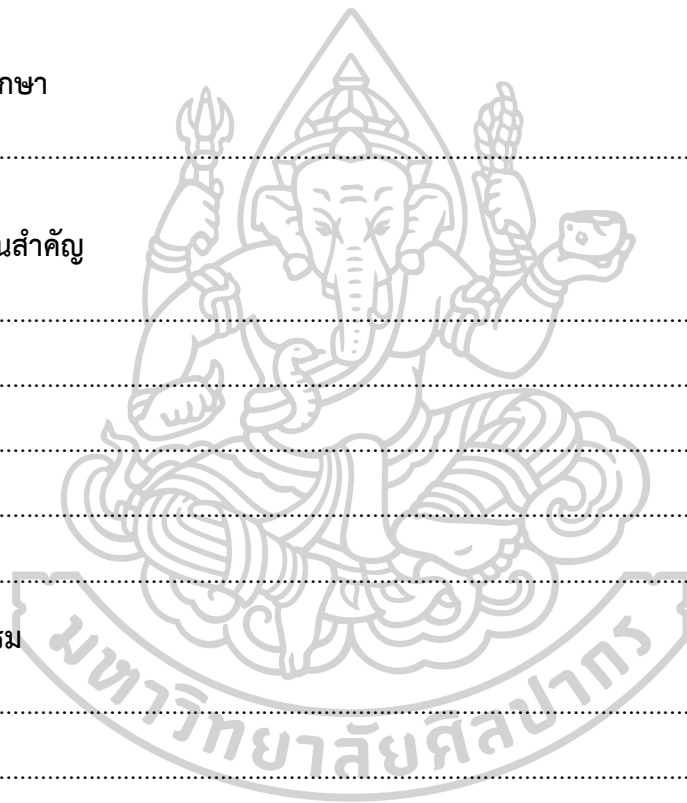
.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อใช้ในการพัฒนา
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นจากผู้ให้
สัมภาษณ์เพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็น
ฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยมีประเด็น
ในการสัมภาษณ์ ดังนี้

ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้ข้อมูล.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์..... สถานที่สัมภาษณ์.....

ประสบการณ์การสอน..... วุฒิการศึกษาสูงสุด.....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานควรมีลักษณะสำคัญในการจัดการเรียนการสอนอะไรบ้าง อย่างไร
2. การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานควรมีขั้นตอน/กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนอะไรบ้าง อย่างไร
3. การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์ควรมีวิธีสอน/เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอะไรบ้าง อย่างไร

4. การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ควรใช้วัตรกรรม/สื่อ/แหล่งเรียนรู้อะไรบ้าง อย่างไร
5. การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ควรมีวิธีการวัดและประเมินผลอย่างไร
6. ท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ใดบ้างในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่ต้องการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียน
การสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการจัดประสบการณ์**

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่ต้องการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โปรดเขียนข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้ตามความคิดเห็นของนักศึกษาโดยมีประเด็นคำถาม ดังนี้

ความสามารถในการจัดประสบการณ์ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และความชำนาญของนักศึกษาครู ในการออกแบบและวางแผนการจัดประสบการณ์ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับช่วงวัย ความสนใจ ความสามารถ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และนำแผนที่ออกแบบไว้นั้นไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย โดยกิจกรรมมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้สร้างความรู้และสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีความหมายต่อตนเอง ด้วยการสนทนา อภิปราย ลงมือปฏิบัติผ่านกิจกรรม และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์จริง โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้เรียนเป็นผู้ออกแบบไว้ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) การออกแบบการจัดประสบการณ์ และ 2) การจัดประสบการณ์)

ชื่อ-นามสกุล ผู้ตอบแบบสอบถาม.....

รหัสนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม.....

1. นักศึกษาคิดว่ากิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่นักศึกษาต้องการ ควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ผู้สอนจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างไร เพื่อให้ศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

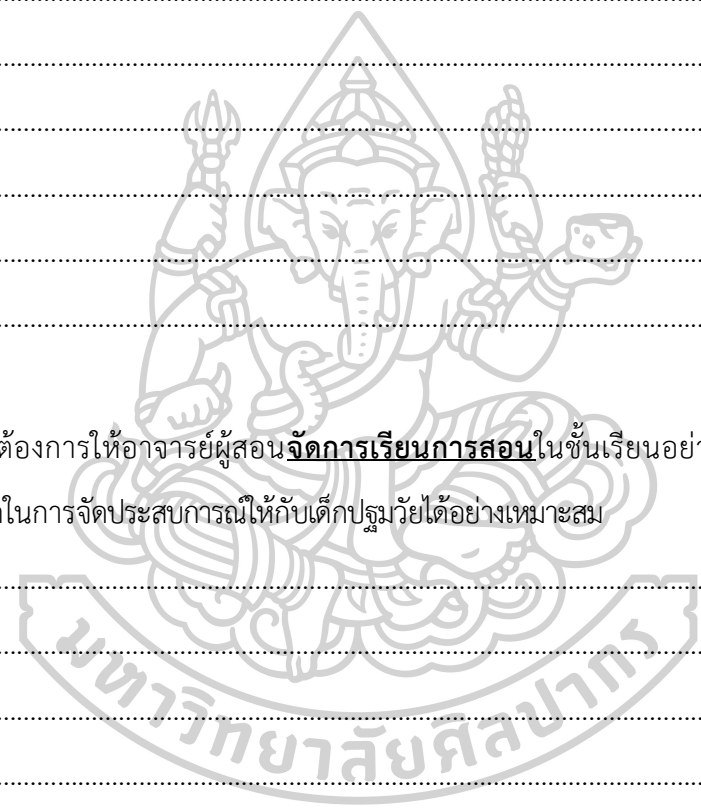
.....

.....

.....

.....

.....

3. นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนใช้ สื่อการสอน/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ แบบใดที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. นักศึกษาคิดว่า การวัดและประเมินผล ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาที่นักศึกษาต้องการ ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

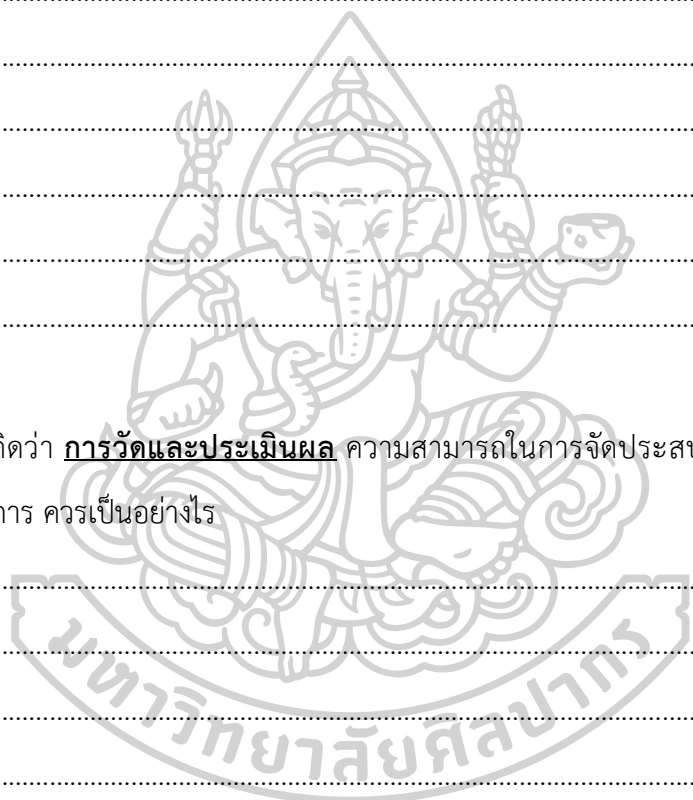
.....

.....

.....

.....

.....

5. นักศึกษามีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ อย่างไรบ้างในการส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

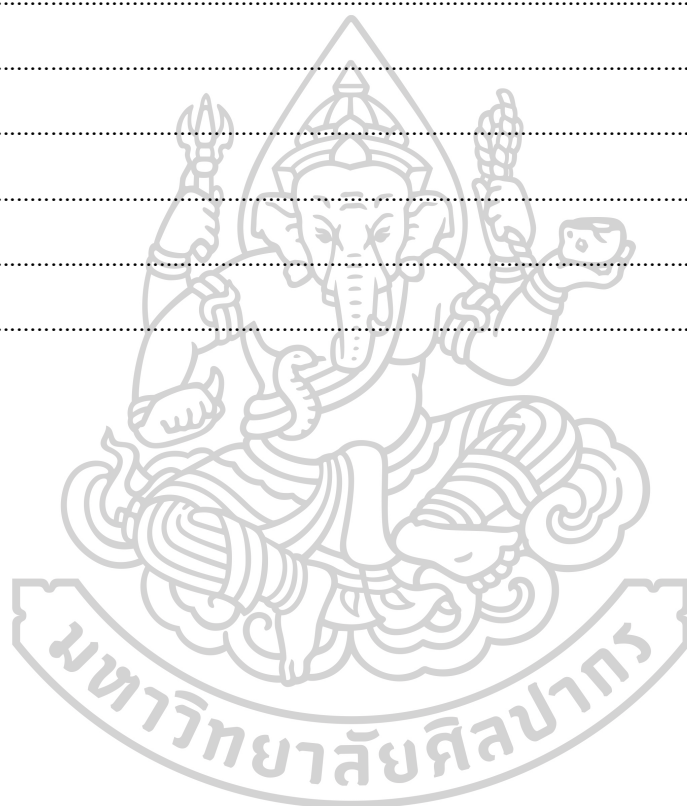
.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₁) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (Design and Development : D&D)

- คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน
- แผนการจัดการเรียนรู้
- แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์
- แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON
PHENOMENON BASED LEARNING TO ENHANCE STUDENT
TEACHERS' LEARNING EXPERIENCES MANAGEMENT ABILITY

นางสาวชนาธิป บุปผามาศ

นักศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2566

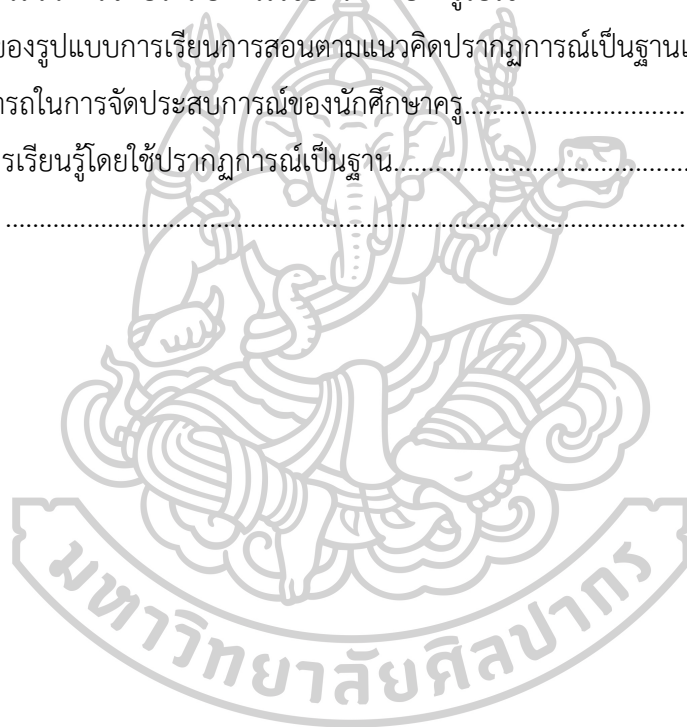
คำนำ

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูที่จัดทำขึ้น เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนระดับมหาวิทยาลัย หรือผู้ที่ต้องการนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้เข้าใจองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบ ตลอดจนได้ทราบถึงสิ่งที่ควรศึกษา และจัดเตรียมเพื่อให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ผู้ที่ต้องการนำไปใช้ จึงควรศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนให้เข้าใจชัดเจนก่อน คู่มือฉบับนี้ประกอบด้วยสาระสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. คำชี้แจง
2. ความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู
3. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู
4. แนวทางการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูไปใช้
5. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู
6. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

สารบัญ

คำชี้แจง.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู.....	2
แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อ เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู.....	5
แนวทางการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูไปใช้.....	20
องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู.....	24
แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน.....	39
เอกสารอ้างอิง.....	121

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

คำชี้แจง

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู เป็นเอกสารที่อธิบายรายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้นเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนระดับมหาวิทยาลัย หรือผู้ที่ต้องการนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้เข้าใจองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน ตลอดจนได้ทราบถึงสิ่งที่ควรศึกษา และจัดเตรียมเพื่อให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ผู้ที่ต้องการนำไปใช้ จึงควรศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบให้เข้าใจชัดเจนก่อนเพื่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ
2. วัตถุประสงค์
3. ขั้นตอนการเรียนการสอน
4. การวัดและประเมินผล
5. ปัจจัยสนับสนุน

การนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ควรศึกษาข้อมูลที่สำคัญและแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

ความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทุก ๆ ด้าน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของทุกคนในสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 19 และ 20 แผนการศึกษาแห่งชาติ (2560: 15 - 16) ได้วางเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีจึงนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีซึ่งมีความทันสมัย ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างง่ายดายเป็นเวลาเสี้ยววินาที การเรียนการสอนของครูอาจารย์ในสถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนไปสู่การออกแบบกระบวนการเรียนการสอนและการอำนวยความสะดวก โดยดึงศักยภาพในตัวผู้เรียนออกมาให้มากที่สุด สร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน นำไปสู่การเรียนรู้จนติดเป็นนิสัยและสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ (อุดม คชินทร, 2561)

การพัฒนาผู้สอนให้มีความสามารถในการออกแบบและจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยให้ถูกต้องตามหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างยั่งยืนควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิตผู้สอนระดับปฐมวัย (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2557: 7) ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตผู้สอนระดับปฐมวัย นอกจากจะจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี จิตวิทยา และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแล้ว สิ่งสำคัญจำเป็นที่สุดคือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยจะต้องสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์และจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับช่วงวัย และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงชั้นได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากแผนการจัดประสบการณ์ เป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยให้ผู้สอนมีความพร้อมและมั่นใจว่าจะสามารถสอนได้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ราบรื่น ซึ่งหากผู้สอนระดับปฐมวัยได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องของการออกแบบและการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยแล้วนั้น จะช่วยให้ผู้สอนมีความสามารถที่จะส่งเสริมให้เด็ก

ปฐมวัยมีพัฒนาการที่สมบูรณ์อย่างเป็นองค์รวมสอดคล้องเหมาะสมกับช่วงวัย และวุฒิภาวะ มีทักษะการคิด ตลอดจนมีเจตคติที่ดี ทำให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพในอนาคตของประเทศชาติต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้า และสังเกตการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปฐมวัยที่ผ่านมา พบว่า นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปฐมวัยส่วนใหญ่มีปัญหาในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ เนื่องจากในปัจจุบันสถานศึกษาปฐมวัยแทบทุกแห่งใช้แผนการจัดประสบการณ์ที่ได้จัดทำขึ้นสำเร็จรูปในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัย ทำให้บางกิจกรรมไม่น่าสนใจ ไม่เหมาะสมกับบริบท และวุฒิภาวะของเด็กปฐมวัย นอกเหนือจากนั้น ปัญหาการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปฐมวัยส่วนใหญ่พบว่า การจัดประสบการณ์ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ ครูเน้นพูดคุย ให้เด็กท่องจำ โดยไม่ดึงประสบการณ์เดิมของเด็กออกมา ตลอดจนเด็กไม่ได้ลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรม ซึ่งการที่ให้เด็กเรียนรู้แบบลงมือทำนั้น จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ ดังที่ สุริยา ฮ่องเสนาะ (2558: 2 – 3) ได้กล่าวว่า ปัญหาสำคัญของการศึกษาปฐมวัยคือ การขาดแคลนความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องของครู เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย จึงทำให้ครูเน้นให้เด็กอ่านเขียนมากกว่าวัย และเน้นการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะให้เด็กท่องจำมากกว่าทักษะด้านการคิด การตัดสินใจ ความรู้จำนวนมากไม่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับหลักสูตรของการศึกษาปฐมวัยที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยคำนึงถึงการพัฒนาการในทุกด้านอย่างสมดุล ได้แก่ ด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจ นอกจากนี้ครูในโรงเรียนอนุบาล และศูนย์เด็กเล็กส่วนใหญ่ เน้นการวัดผลด้านความจำ โดยขาดการประเมินตามสภาพความเป็นจริง ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมานี้ จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปฐมวัยให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทั้งตัวนักศึกษาเองให้เป็นครูที่มีศักยภาพ สามารถออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมต่อความสนใจ ช่วงวัย และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย อันจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านที่สมบูรณ์ และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

การเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning: PhenoBL) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ และความคิดรวบยอดของแต่ละศาสตร์ ตลอดจนนำปรากฏการณ์ในชีวิตจริงมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะได้รับองค์ความรู้และทักษะใหม่ ๆ จากการฝึกประยุกต์ใช้กับปรากฏการณ์นั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ความรู้ใหม่เหล่านั้นมีคุณค่าต่อผู้เรียนในทันที เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและมีความหมายมากกว่าแค่มีความรู้แบบผิวเผิน ผู้เรียนจะเกิดความตื่นตัวตลอดเวลาเพื่อแสวงหาคำตอบ ออกแบบการสำรวจ อธิบายสิ่งที่ต้องการรู้ และตั้งคำถามใหม่ ๆ กับตนเอง ผู้สอนจะทำการศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างรอบคอบทุกแง่มุม โดยใช้ข้อมูล และทักษะต่าง ๆ แบบข้ามสาระวิชา การเรียนรู้แบบนี้มีจุดเริ่มต้นที่แตกต่างจากวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่แบ่งความรู้ออกเป็นรายวิชาทำให้การเรียนรู้แคบ เพราะ

เกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่จะสนใจศึกษาเป็นเพียงบางแง่มุมเท่านั้น หรือศึกษาเนื้อหาแบบแยกส่วน การจัดการเรียนการสอนแบบนี้ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความเชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เอง และเป็นนักแก้ปัญหา (Zhukov, 2015; Silander, 2015b; Daehler and Folsom, 2016) การเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน จะเริ่มต้นโดยการสังเกตปรากฏการณ์รูปแบบหนึ่งด้วยมุมมองรอบด้าน โดยสามารถพิจารณาแยกเป็น 5 มิติ คือ 1) ด้านความเป็นองค์รวม ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความเป็นพหุวิทยาการ (Multidisciplinary) ซึ่งมีใช่เพียงการบูรณาการวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร แต่มองไกลไปถึงความเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในโลกจริง 2) ด้านความเป็นจริง จะเกี่ยวข้องกับการเลือกใช้วิธีการ เครื่องมือ และสื่อที่จำเป็นในการแก้ปัญหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียนและชุมชน 3) ทฤษฎีและข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาใช้จะทำให้เกิดคุณประโยชน์ในทันทีในบริบทของการเรียนรู้สภาพจริง 4) ความสอดคล้องกับบริบท (Contextuality) จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายในบริบทและสภาพปรากฏการณ์ที่ไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งยังมีความคลุมเครือ และไม่ชัดเจนอื่น จะช่วยให้ผู้เรียนได้พิจารณาข้อมูลในบริบทที่กว้างขึ้น และ 5) การเรียนรู้แบบสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Inquiry Learning) จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกตั้งคำถามด้วยตนเอง และร่วมมือกันสร้างองค์ความรู้ระหว่างกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยพิจารณาจากกระบวนการพัฒนาสมมติฐานสร้างทฤษฎี ซึ่งภาระงานเหล่านี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเอาใจใส่เรื่องการเรียนรู้ของพวกเขา (Know-How) และท้ายที่สุดผู้เรียนก็จะสามารถวางแผนกระบวนการเรียนรู้ของตนเองด้วยการสร้างภาระงานและเครื่องมือการเรียนรู้ของตนเอง โดยอาศัยความช่วยเหลือจากครูบ้าง (Silander, 2015a, 2015b)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานจึงเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ใช้ปรากฏการณ์ตามสภาพความเป็นจริง โดยผสมผสานองค์ความรู้จากศาสตร์หลายศาสตร์เข้าด้วยกัน มีการออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะของนักศึกษาครู สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม โดยปรากฏการณ์ที่เลือกมาจะต้องมีความหมายต่อตัวนักศึกษาครู การจัดการเรียนการสอนจะเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่ผ่านการสืบเสาะที่เริ่มต้นจากประเด็นคำถาม ให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง การแสดงความคิดเห็น และการทำงานร่วมกัน เน้นทักษะหรือวิธีการที่ให้นักศึกษาครูเกิดการเรียนรู้มากกว่าความรู้ที่ได้รับ ซึ่งเมื่อนักศึกษาครูเป็นผู้รู้ที่แท้จริงแล้วนั้นก็ย่อมที่จะส่งผลให้นักศึกษาครูได้เกิดกระบวนการคิด การค้นคว้า ศึกษาข้อมูล ตลอดจนได้ฝึกทักษะในการลงมือปฏิบัติ ภายใต้สถานการณ์จริง จึงทำให้นักศึกษาครูสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์และสามารถจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ นักศึกษาครูระดับปฐมวัยสามารถพัฒนาตนเองทั้งกระบวนการคิด และความสามารถในการจัดประสบการณ์ซึ่งจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยซึ่งเป็นอนาคตของ

ชาติเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่เด็กปฐมวัย นักศึกษา ครู ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการศึกษาอันจะนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศไทยสืบต่อไป

แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning : PhenoBL)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ และความคิดรวบยอดของแต่ละศาสตร์ ตลอดจนนำปรากฏการณ์ในชีวิตจริงมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนการสอนตามแนวคิดนี้จะช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การออกแบบ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน ซึ่งถือเป็นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญให้กับผู้เรียน โดยผู้เรียนจะได้รับองค์ความรู้และทักษะใหม่ ๆ จากการฝึกประยุกต์ใช้กับปรากฏการณ์นั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ความรู้ใหม่เหล่านั้นมีคุณค่าต่อผู้เรียนในทันที เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและมีความหมายมากกว่าแค่มีความรู้แบบผิวเผิน ผู้เรียนจะเกิดความตื่นตัวตลอดเวลาเพื่อแสวงหาคำตอบ ออกแบบการสำรวจ อธิบายสิ่งที่ต้องการรู้ และตั้งคำถามใหม่ ๆ กับตนเอง ผู้สอนจะทำการศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างรอบคอบทุกแง่มุม โดยใช้ข้อมูล และทักษะต่าง ๆ แบบข้ามสารวิชา การเรียนรู้แบบนี้มีจุดเริ่มต้นที่แตกต่างจากวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่แบ่งความรู้ออกเป็นรายวิชาทำให้การเรียนรู้แคบ เพราะเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่จะสนใจศึกษาเป็นเพียงบางแง่มุมเท่านั้น หรือศึกษาเนื้อหาแบบแยกส่วน การเรียนการสอนแบบนี้ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความเชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เอง และเป็นนักแก้ปัญหา โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในการเชื่อมโยง

ความรู้ให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง (Silander, 2015b; Symeonidis and Schwarz, 2016; อรพรรณ บุตรกัตัญญ, 2561; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2562; พงศธร มหาวิทยาลัย, 2562)

การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการที่ใช้ปรากฏการณ์ตามสภาพความเป็นจริง โดยผสมผสานองค์ความรู้จาก ศาสตร์หลายศาสตร์เข้าด้วยกัน มีการออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน สามารถ ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม โดยปรากฏการณ์ที่เลือกมาจะต้องมีความหมายต่อตัวผู้เรียน การ จัดการเรียนการสอนจะเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่ผ่านการสืบเสาะที่เริ่มต้นจากประเด็นคำถามให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง การแสดงความคิดเห็น และการทำงานร่วมกัน เน้นทักษะ หรือวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าความรู้ที่ได้รับ (Silander, 2015b; Daehler and Folsom, 2016; Kompa, 2017; อรพรรณ บุตรกัตัญญ, 2561; สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, 2562)

การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) มี องค์ประกอบการเรียนการสอน 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นองค์รวม การเรียนการสอนโดยใช้ ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยมีการใช้องค์ความรู้จาก หลากหลายวิชาในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจ ทดลอง และแก้ปัญหาผ่านปรากฏการณ์ อย่างเป็นองค์รวม 2) สภาพจริง การเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการจัดการเรียน การสอนโดยใช้สภาพแวดล้อมที่แท้จริง โดยนำเอาปรากฏการณ์ตลอดจนประเด็นปัญหาที่เกิดในโลก แห่งความเป็นจริงมาใช้ในการเรียนการสอน โดยมีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน 3) การวิจัยและการค้นพบ การเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือชั้นเรียนภายใต้สถานการณ์จริง ผ่านการลงมือค้นคว้าหาคำตอบด้วย ตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป ในการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องตั้งคำถาม คิด วิเคราะห์ แยกแยะ และ สังเคราะห์ข้อมูลขึ้นมาเพื่อหาคำตอบของปัญหา 4) มีลักษณะแบบคอนสตรัคติวิสต์ การเรียนการสอน โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเอง จากการเรียนรู้ด้วยการตั้งคำถาม และร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการร่วมมือกันคิด และหาคำตอบ ผ่านการลงมือกระทำด้วยการเรียนรู้ที่มีลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) กระบวนการเรียนรู้โดย ตัวผู้เรียน การเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็น ผู้ดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเป็นผู้ระบุปัญหา เสนอแนวทางแก้ไข คิดวิเคราะห์ แยกแยะ และสังเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งสิ่งที่นำมาศึกษามักมีความเชื่อมโยง กับสิ่งที่พบในชีวิตประจำวันของผู้เรียน (Silander, 2015b; Fields, 2019; Tissington, 2019, ออมวจิ พิบูลย์ และ กิตติชัย สุธาสิโนบล, 2564)

Daehler and Folsom (2016) เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ดังนี้ 1) เลือกปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ (select an interesting phenomenon) 2) วิเคราะห์คุณค่าของบทเรียน (analyze the utility of existing lessons) 3) วางลำดับกิจกรรม (plan a sequence of activities) 4) วางแผนการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน (make a plan for how you will know students have made sense of phenomenon) ส่วน Islakhiyah et al. (2018) ได้สรุปขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ดังนี้ 1) สังเกตปรากฏการณ์ (Observe the phenomenon) 2) เขียนคำอธิบายเบื้องต้น (Compose an initial explanation) 3) ตรวจสอบ (Investigation) 4) รวบรวมคำอธิบายสุดท้าย (Compile the final explanation) 5) ให้เหตุผล (Giving reasons) นอกเหนือจากนั้น Nordberg and Ahola (2019) ได้เสนอขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ดังนี้ 1) เลือกปรากฏการณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบปรากฏการณ์เป็นฐาน และ 2) ใช้กระบวนการ PEE ในการจัดการเรียนการสอนปรากฏการณ์ที่เลือกโดยแต่ละขั้นตอนของกระบวนการมีรายละเอียด ดังนี้ 2.1) P (Planning) คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2.2) E (Execution) คือ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ 2.3) E (Evaluation) คือ การประเมิน สอดคล้องกับตะวัน ไชยวรรณ และ กุลนิตา นุกุลธรรม (2564: 260) ซึ่งได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ว่ามีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) เลือกปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ 2) วิเคราะห์อรรถประโยชน์ของบทเรียน 3) ดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) สังเคราะห์ความรู้และลงข้อสรุป และ 5) ตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนผ่านการอธิบาย ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นการเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) 2) ขั้นการวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) 3) ขั้นการวางแผน (Planning) 4) ขั้นการดำเนินการ (Operation) และ 5) ขั้นการตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup)

ทั้งนี้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครุครั้งนี้ มีทฤษฎีและแนวคิดของการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานอยู่ด้วยกัน 2 ส่วน คือ ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) และแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based learning) ดังนี้

1.1 ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism)

แนวคิดที่เป็นจุดเริ่มต้นของ PhenoBL คือ การเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ (constructivism) ที่มีหลักการว่าผู้เรียนคือผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเองและข้อมูลความรู้คือผลผลิตที่ได้จากการแก้ปัญหา (Problem-Solving) เมื่อ PhenoBL ถูกนำมาใช้ในบริบทของความร่วมมือโดยผ่านการทำงานร่วมกันเป็นทีม ก็จะช่วยเสริมแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม (Socio-Constructivist) และทฤษฎีการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมสังคม (Socio-Cultural Learning Theories) ที่เห็นว่าข้อมูลความรู้มิใช่เป็นเพียงสินทรัพย์ของตัวบุคคล แต่เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างให้เกิดบริบทแห่ง

สังคมความรู้ ซึ่งประเด็นหลักของทฤษฎีการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมสังคมนั้นจะครอบคลุมประดิษฐ์กรรมทางวัฒนธรรมทั้งหลายอันได้แก่ ระบบสัญลักษณ์ เช่น ภาษา สูตรคำนวณทางคณิตศาสตร์ และเครื่องมือการคิดรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นว่าผู้เรียนทุกคนจะต้องสร้างขึ้นใหม่ แต่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลความรู้และเครื่องมือที่มีอยู่แล้วโดย ผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรม (Silander, 2015b) วิธีการทั้งหลายที่มีรากฐานกำเนิดมาจากญาณวิทยาแบบ Constructivism จึงเอื้อต่อการเรียนรู้แบบ PhenoBL ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรม การแก้ปัญหาในชีวิตจริง การเรียนรู้แบบโครงการ การสืบเสาะความรู้ และการให้ตัวช่วยเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งต่างก็มี ลักษณะร่วมกันคือ ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้เอง โดยครูจะแสดงบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ชี้แนะ และจัดกระบวนการเรียนรู้ มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้ความรู้ ผู้เรียนจะถูกมองว่าเป็นผู้ที่ตื่นตัวในการมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่งความรู้ (Symeonidis and Schwarz, 2016) การสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้และทักษะในศาสตร์ต่าง ๆ ผ่านปรากฏการณ์ตามสภาพจริง เป็นแนวการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (constructivism) ที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้สร้างความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีความหมายต่อตนเองจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยใช้การแสวงหาความรู้ควบคู่ กับการลงมือปฏิบัติทำให้เด็กมีความเข้าใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพราะได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ อย่างลุ่มลึก โดยมีครูเป็นผู้จัดโอกาส บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (ชลาธิป สมานิต, 2562)

ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความเชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาได้ด้วยตนเอง ผ่านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม โดยที่ผู้สอนไม่สามารถที่จะปรับโครงสร้างทางสติปัญญาให้กับผู้เรียนได้ แต่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้สามารถทำได้หลายวิธี เช่น กรณีศึกษา การนำเสนอผลงาน การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากการสืบค้น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ตลอดจนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Vygotsky, 1978; ลักษณะ สรีวิวัฒน์, 2557)

1.2 แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – based learning : PBL)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) คือ การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเสนอปัญหา ค้นคว้าทำงานร่วมกัน เพื่อแสวงหาคำตอบ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง โดยในการเรียนรู้จะใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ เกิดความต้องการที่จะเฝ้หาความรู้จากวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา และศึกษาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา (Cunningham, 2003; Barell, 2006; Akcay, 2009;

Barrett, 2010; สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555; สิรินทรา มินทะชาติ, 2556; นกสร เรือนโรจน์รุ่ง, 2558; รุสตา จะปะเกีย, 2558)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการเรียนการสอนที่ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากการจำลองสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การเรียนรู้เป็นได้ทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ กิจกรรมกลุ่มที่รวมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ผู้เรียนจะค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งปัญหานั้นต้องมีลักษณะเป็นปลายเปิด ปัญหาที่ใช้ต้องมีแนวทางแก้ไขที่หลากหลายวิธี ครูผู้สอนมีบทบาทเป็น ผู้อำนวยความสะดวก คอยแนะนำช่วยเหลือผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ตลอดจนคอย สนับสนุนให้ผู้เรียนคิดและแก้ปัญหา ใช้ปัญหาในการกระตุ้นความรู้ของผู้เรียน มีการประเมินผลตาม สภาพจริง และให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิดด้วยตนเอง (Hal White, 2001; Hung et al., 2008; Akcay, 2009; สถาบันคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์แห่งอิลินอยส์, 2006; วัชรา เล่าเรียนดี, 2556; รุสตา จะปะเกีย, 2558)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally Appropriate Practice : DAP)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การผสมผสานของมากกว่า หนึ่งสิ่งเข้าด้วยกันจนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันซึ่งในการจัดการเรียนรู้จะมีการบูรณาการได้หลายเรื่อง เช่น การบูรณาการสาระด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย การบูรณาการทฤษฎีกับการ ปฏิบัติการ บูรณาการกระบวนการคิดกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการบูรณาการทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้งสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้ (ชนาธิป พรกุล, 2555: 112) สอดคล้องกับแนวความคิดของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว์ ยินดีสุข (2557: 11) ซึ่งได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการว่า การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หมายถึง การทำให้สมบูรณ์ คือ การทำหน่วยย่อยที่สัมพันธ์กันมาผสมกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวให้ครบสมบูรณ์ในตัวเอง ส่วนสุคนธ์ สินธพานนท์ (2560: 155) ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการว่า การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะ และประสบการณ์ที่มีความหลากหลายและสัมพันธ์กันเป็นองค์รวม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรู้แจ้งรู้จริงในสิ่งที่ศึกษามาสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ทั้งนี้ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์

สำคัญ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560: 41) ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ครูควรศึกษาทักษะ สาระการเรียนรู้ หรือประสบการณ์สำคัญใดที่จะจัดให้กับเด็กแล้วจึงวางแผนการจัดกิจกรรมต่อไป อย่างไรก็ตามครูควรตระหนักถึงหลักสำคัญของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กล่าวคือ ความสอดคล้องเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสาระการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ การที่เด็กได้เรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลายช่วยให้เกิดการตกผลึกทางความคิด และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ที่ได้ไม่ลบล้างหายไปโดยง่าย การนำสาระการเรียนรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่ต้องการให้เด็กฝึกฝนมาเชื่อมโยงไว้ในการสอน การใช้แหล่งเรียนรู้รอบตัว สื่อมีความหลากหลาย มีความเพียงพอกับความต้องการของเด็ก และการจัดกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้เหมาะกับกลุ่มเด็กและสภาพแวดล้อม โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่เด็กมากที่สุด (นฤมล เนิยมหอม, 2560: ออนไลน์)

สิริมา ภิญา โณนันตพงษ์ (2553: 23-24) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยในประเทศไทยไว้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหากพิจารณาจากตารางกิจวัตรประจำวันของเด็กปฐมวัยไทยจะประกอบด้วยการปฏิบัติกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ผู้สอนต้องรู้จักนำกิจกรรมอื่น ๆ มาประกอบ เช่น การเล่านิทาน การร้องเพลง การท่องคำกลอน คำคล้องจอง การฝึกเด็กให้สงบ การเล่นนิ้วมือ สัมผัสร่างกาย การใช้เสียงประกอบต่าง ๆ โดยแต่ละกิจกรรมมีรายละเอียดในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย (สุณี บุญพิทักษ์, 2557: 22 – 34) ดังนี้

1) กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามสัญญาณจังหวะเสียงเพลง ดนตรี คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะอุปกรณ์อื่น ๆ มาประกอบการเคลื่อนไหวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อวัยวะทุกส่วนได้มีการเคลื่อนไหวประสานสัมพันธ์กัน และช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จังหวะ การควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกาย และส่งเสริมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะมีกระบวนการในการจัดกิจกรรม 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1.1) กิจกรรมพื้นฐาน ในขั้นนี้ผู้สอนต้องฝึกให้ผู้เรียนฟังจังหวะสัญญาณข้อตกลงและปฏิบัติตาม

1.2) กิจกรรมสัมพันธ์เนื้อหา ในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมหลังจากผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมพื้นฐานเสร็จแล้ว โดยผู้สอนจะนำสาระการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับหน่วยการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนได้จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การเคลื่อนไหวตามข้อตกลงหรือคำสั่ง การเคลื่อนไหวแบบผู้นำผู้ตาม การเคลื่อนไหวตามจินตนาการ การเคลื่อนไหวประกอบ

เพลง การเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ เป็นต้น หลังจากปฏิบัติกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเสร็จแล้ว ผู้สอนจะจัดกิจกรรมที่สงบอยู่กับที่ไม่ต้องเคลื่อนไหวร่างกาย

2) กิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมเสริมประสบการณ์เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระสำคัญตามหน่วยการจัดประสบการณ์ หน่วยการเรียนรู้ตามที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 โดยกิจกรรมเสริมประสบการณ์จะช่วยให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมด้านภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จากการทำผู้เรียนได้สนทนาตอบคำถามผู้สอน ได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ได้สังเกต ได้ทดลอง เข้าใจเนื้อหาว่าง่าย ๆ ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ลักษณะการจัดกิจกรรมรอบตัวในชีวิตประจำวันตามหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมเสริมประสบการณ์จะมีกระบวนการในการจัดประสบการณ์ 3 ขั้นตอนดังนี้

2.1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนรู้ ผู้สอนอาจใช้เพลงที่เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ คำกลอน คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ

2.2) ขั้นการจัดกิจกรรม เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ตามที่ผู้สอนต้องการ ซึ่งผู้สอนได้ออกแบบการจัดประสบการณ์ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับปฐมวัย เช่น การสนทนากันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียนเกี่ยวกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการให้รู้

2.3) ขั้นสรุป เป็นกระบวนการที่ผู้สอนหรือผู้เรียนร่วมกันสรุปสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนรู้มาตั้งแต่ ตอนต้น ผู้สอนอาจสรุปเป็นคำคล้องจอง การสนทนาซักถาม หรือวิธีการใดก็ได้ให้เด็กได้ทักษะสำคัญ

3) กิจกรรมสร้างสรรค์

กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะอย่างอิสระ เช่น การประดิษฐ์จากเศษวัสดุ การวาดภาพ ระบายสี การพิมพ์ภาพ การตัด ปะ ฉีก การพับ ฯลฯ ซึ่งการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ผู้สอนควรจัดเตรียมกิจกรรมไว้วันละ 3-5 กิจกรรม โดยให้เด็กได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมอย่างน้อย 1-2 กิจกรรม การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อกับตา ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

4) กิจกรรมเสรี

กิจกรรมเสรีเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เล่นอย่างอิสระตามมุมประสบการณ์ ที่ผู้สอนจัดขึ้นไว้ในชั้นเรียน เช่น มุมหนังสือ มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ มุมศิลปะ เป็น

ต้น ซึ่งกิจกรรมเสริมจัดขึ้นเพื่อช่วยพัฒนาการการฟัง พูด การคิด และจินตนาการ การเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ความมีระเบียบวินัย การช่วยเหลือ แบ่งปัน การเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น การจัดมุมประสบการณ์ผู้สอนสามารถจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความพร้อมของผู้สอน และบริบทของชั้นเรียน แต่สิ่งสำคัญสำหรับการจัดมุมประสบการณ์คือ ผู้สอนควรมีการจัดเปลี่ยนหมุนเวียนสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในมุมประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดกิจกรรมเสริมผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมได้หลายลักษณะ เช่น การเปิดโอกาสให้เด็ก เลือกปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุมในช่วงเวลาเดียวกันอย่างอิสระ ผู้สอนให้ผู้เรียนเลือกปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างน้อย 1-2 อย่าง หรือตามข้อตกลงที่มีร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

5) กิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมกลางแจ้งเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสออกมาเรียนรู้ในห้องเรียน ผ่านการเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นน้ำเล่นทราย การเล่นสมมติในบ้านตุ๊กตา หรือบ้านจำลอง การเล่นในมุมช่างไม้ การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา การเล่นเกมการละเล่นต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมกลางแจ้ง จะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กให้แข็งแรง และเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่ว นอกจากนี้กิจกรรมกลางแจ้งยังช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติตามกฎกติกา ฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการเล่นร่วมกับเพื่อน

6) กิจกรรมเกมการศึกษา

กิจกรรมเกมการศึกษาเป็นกิจกรรมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา โดยใช้กิจกรรมการเล่นที่มีวิธีการเล่นตามชนิดของเกมแต่ละประเภท ซึ่งเกมการศึกษาจะมีกฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มก็ได้ การจัดกิจกรรมเกมศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ผู้เรียนรู้จักสังเกตจำแนก และการแก้ปัญหาคิดหาเหตุผล การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับตา และทบทวนเนื้อหาที่เรียนรู้ตามหน่วยการจัดประสบการณ์ ซึ่งเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี ได้แก่ เกมจับคู่ แยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ภาพตัดต่อตามแบบ ฯลฯ

ทั้งนี้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จะต้องยึดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ หรือที่รู้จักกันว่า Developmentally Appropriate Practice หรือ DAP พัฒนาขึ้นโดย สมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติในประเทศสหรัฐอเมริกา (National Association for the Education of Young Children) หรือที่เรียกกันว่า NAEYC ซึ่งทางองค์กรให้ความหมายของ DAP ว่าเป็นแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการสอนที่ตั้งอยู่บนฐานของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับประสิทธิผลของการศึกษา การดูแล และการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย โดยการจัดการศึกษาตามแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับ

พัฒนาการ สามารถช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้สูงสุด ซึ่งแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเป็นผลมาจากกระบวนการในการตัดสินใจของนักการศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับสวัสดิภาพและการศึกษาของเด็กที่มีพื้นฐานจากข้อมูลความรู้ที่สำคัญอย่างน้อยที่สุด 3 ประการ คือ (NAEYC, 2020; Bredekamp and Copple, 1997)

1) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เป็นความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของเด็กที่มีความสัมพันธ์กับอายุ ด้วยอายุของเด็กเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งซึ่งแสดงถึงลักษณะบุคลิกภาพ พฤติกรรม ความสามารถ และ ความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งต่าง ๆ ของเด็ก ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่า ประสบการณ์สำคัญใดที่เด็กควรได้รับในช่วงวัยนั้น ๆ การรู้ลักษณะของเด็กและความสามารถของเด็กในแต่ละช่วงวัยมีความสำคัญต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างยิ่ง เพราะทำให้ครูรู้ว่ากิจกรรม สื่ออุปกรณ์ ปฏิสัมพันธ์ หรือประสบการณ์ใดที่ปลอดภัย น่าสนใจ มีความท้าทายสำหรับเด็ก สามารถใช้กลยุทธ์การสอนที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้

2) ความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการศึกษาให้เด็กทุกคนประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยครูที่รู้และเข้าใจเด็ก ด้วยเด็กแต่ละคนมีความแตกต่าง ครูจึงควรต้องทำความเข้าใจกับความแตกต่างของเด็ก และนำความรู้มาใช้ในการจัดประสบการณ์ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการที่ครูสามารถใช้เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจเด็กเป็นรายบุคคล เช่น การสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิด การศึกษาผลงานเด็ก การประเมินเด็กเป็นรายบุคคล การพูดคุยกับครอบครัว เป็นต้น วิธีการเหล่านี้ช่วยให้ครูและผู้ดูแลเด็กเข้าใจความแตกต่างทางพัฒนาการของเด็กแต่ละคน รู้รายละเอียดเกี่ยวกับเด็กเป็นรายบุคคล รู้ว่าเด็กชอบอะไร ไม่ชอบอะไร มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากคนอื่นอย่างไร มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นอย่างไร รวมถึงมีความรู้และประสบการณ์เดิมอะไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กแต่ละคนมีความสนใจ ความต้องการ ความถนัด และความสามารถที่ต่างกันไป นอกจากนี้ครูควรตระหนักถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เช่น สภาพ ครอบครัว ชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ครูสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ให้เด็กแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อเด็กเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี การจัดประสบการณ์ที่เอื้อและตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลนี้ถือเป็นพื้นฐานสำคัญของแนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ

3) ความรู้เกี่ยวกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ขณะที่เด็กเจริญเติบโต เด็กเรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว และชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ รวมทั้งกฎ กติกา มารยาททางสังคมต่าง ๆ เช่น การแสดงความเคารพ การปฏิบัติตนต่อบุคคลต่าง ๆ การแต่งกายที่ถูกต้องตามกาลเทศะ ค่านิยมของสังคม ความเชื่อ กฎ กติกา ระเบียบแบบแผนของสังคม รวมถึงคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ โดยการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้

เกิดผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialization) ที่มีพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน รวมถึงคนในชุมชนช่วยกันอบรมสั่งสอนรวม และเป็นตัวแบบให้เด็ก สิ่งเหล่านี้จะค่อย ๆ ซึมซับลงไปในการคิด ความรู้สึกของเด็กทีละน้อย ๆ จนฝังรากลึก และส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ การปรับตัว และพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ของเด็กในห้องเรียน ครูที่ดีต้องนำบริบทต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ที่จะช่วยให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

เครือข่ายการศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Network, 1997) กล่าวว่า การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมและการให้เนื้อหา สื่ออุปกรณ์ กิจกรรม และวิธีการที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก และความพร้อมของแต่ละคน ความเหมาะสมที่จะต้องพิจารณา ได้แก่

4) ความเหมาะสมกับอายุ (Age appropriateness) หมายถึง ลำดับขั้นในการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของเด็กที่เกิดขึ้นระหว่าง 9 ปีแรกของชีวิต ที่สามารถทำนายได้จากงานวิจัยทางพัฒนาการมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดขึ้นกับพัฒนาการทุกด้าน เป็นอายุทางพัฒนาการของเด็กคนหนึ่ง ๆ ที่อาจมีช่วงกว้างของพัฒนาการเช่นเดียวกับเด็กคนอื่น ๆ ภายในกลุ่มอายุเดียวกัน แต่อาจแตกต่างกันได้เนื่องจากอัตราการเจริญเติบโตของแต่ละคน รูปแบบของพัฒนาการหรือความแตกต่างรายบุคคลอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น ช่วงอายุทางพัฒนาการอยู่ในช่วง 2 ปีของอายุจริง เด็กชายอาจมีวุฒิภาวะน้อยกว่าเด็กผู้หญิงมากถึง 6 เดือน และเป็นปกติสำหรับเด็กที่มีระดับพัฒนาการที่แตกต่างและหลากหลายในพัฒนาการทุก ๆ ด้าน

5) ความเหมาะสมกับแต่ละบุคคล (Individual appropriateness) เด็กแต่ละคนมีรูปแบบและอัตราการเจริญเติบโตเฉพาะตน ทั้งในด้านบุคลิกภาพ รูปแบบการเรียนรู้ภูมิหลังทางครอบครัว และประสบการณ์ในอดีต ความแตกต่างรายบุคคลเหล่านี้ ควรสะท้อนในความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่และมีการปฏิสัมพันธ์ในหลักสูตรของเด็ก การเรียนรู้ในเด็กเล็ก ๆ เป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์โดยตรงที่เกิดขึ้นระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อม สื่ออุปกรณ์ความคิด และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประสบการณ์ต่าง ๆ ควรเหมาะสมกับความสามารถที่พัฒนาและเกิดขึ้นของเด็ก โดยสร้างความท้าทายสำหรับการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีการขยายความสนใจ

6) ความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม (Cultural and social context appropriateness) เด็ก ๆ ไม่ได้เจริญเติบโตในห้องเรียนเล็ก ๆ ที่แยกต่างหาก แต่เติบโตภายในบริบทของครอบครัว เพื่อนบ้าน และชุมชน เป็นสิ่งสำคัญมากที่ผู้ใหญ่ทำงานกับเด็ก ต้องเข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งเด็กอาศัยอยู่ เพื่อมั่นใจว่าประสบการณ์การเรียนรู้มีความหมายสอดคล้องสัมพันธ์กัน และเคารพต่อการมีส่วนร่วมของเด็กและครอบครัว

Bredenkamp and Copple (1997) กล่าวว่า ความเข้าใจพัฒนาการเด็ก ทำให้ผู้ทำงานกับเด็กมีความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งในด้านพฤติกรรม และช่วยขยายความรู้ความเข้าใจของสิ่งทีประกอบกันเป็นพฤติกรรมโดยปกติของเด็ก การค้นเคยหรือการรู้จักกับพัฒนาการของเด็ก จะช่วยให้เห็นปัญหาในการทำงานกับเด็กเกี่ยวกับลำดับเหตุการณ์ในแต่ละกิจกรรม ที่อาจจะแสดงให้เห็นถึงตัวเด็กและระดับของความจำเป็นในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กนั้น ผู้ที่ปฏิบัติงานกับเด็กจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของพัฒนาการและการเรียนรู้ วิธีการคิดและการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยทั่วไปของเด็กปฐมวัย ดังนี้

- 1) หลักการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก (Bredenkamp and Copple, 1997)
 - 1.1) พัฒนาการด้านต่าง ๆ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดและมีผลกระทบซึ่งกันและกัน
 - 1.2) พัฒนาการเกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้น ตามกฎเกณฑ์อย่างสัมพันธ์กัน ความสามารถ ทักษะ และ ความรู้เกิดขึ้นจากความพร้อมทางพัฒนาการเหล่านั้น
 - 1.3) พัฒนาการของเด็กแต่ละคนเกิดขึ้นในอัตราที่แตกต่างกัน และไม่สม่ำเสมอในแต่ละด้าน
 - 1.4) ประสบการณ์เริ่มแรกมีผลต่อการเพิ่มขึ้น และความล่าช้าทางพัฒนาการ โดยที่พัฒนาการและการเรียนรู้จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่เหมาะสม
 - 1.5) พัฒนาการเกิดขึ้นในทิศทางที่สามารถทำนายไปสู่ความซับซ้อน และการสังมลักษณะนิสัยส่วนตัว
 - 1.6) พัฒนาการและการเรียนรู้เกิดขึ้นและมีผลจากบริบททางสังคม วัฒนธรรมที่หลากหลาย
 - 1.7) เด็กเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติโดยใช้ประสบการณ์ทางกายภาพ และสังคม โดยตรง รวมทั้งความรู้ที่ถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ในการสร้างความเข้าใจโลกรอบ ๆ ตัวของเด็กด้วยตนเอง
 - 1.8) พัฒนาการและการเรียนรู้เป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างวุฒิภาวะทางชีววิทยา และ สิ่งแวดล้อมที่ประกอบด้วยโลกทางกายภาพ และทางสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
 - 1.9) การเล่นเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม และสติปัญญา อีกทั้งเป็นการสะท้อนพัฒนาการของเด็ก

1.10) พัฒนาการก้าวหน้ามากขึ้น เมื่อเด็กได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติทักษะ ที่เด็กเริ่มทำได้ใหม่ และเมื่อเด็กมีโอกาสได้รับประสบการณ์ที่ท้าทายมากขึ้นจากสิ่งที่เด็กสามารถทำได้แล้ว เพื่อให้ความสามารถคงอยู่

1.11) เด็ก ๆ แสดงให้เห็นถึงวิธีการในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันและแสดงออกในสิ่งที่ได้รู้ต่างกันด้วย

1.12) เด็กพัฒนาและเรียนรู้ได้ดีที่สุดในบริบทของกลุ่มที่เด็กรู้สึกปลอดภัย และมีคุณค่า รวมถึงการได้รับการตอบสนองความต้องการทางกายภาพและการมีความมั่นคงทางจิตใจ

2) วิธีการคิดและการเรียนรู้ของเด็กที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Bredenkamp and Copple, 1997)

2.1) เด็กสร้างความเข้าใจในทัศนด้วยตนเองและได้รับประโยชน์จากการสอนโดยเพื่อนและครูที่มีความสามารถมากกว่า

2.2) เด็กได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ผ่านการบูรณาการสาขาวิชาต่าง ๆ เช่นเดียวกับการที่เด็กเรียนรู้ผ่านเนื้อหาสาระอย่างลึกซึ้งในแต่ละสาขาวิชา

2.3) เด็กได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตรงตามตารางเวลา เช่นเดียวกับที่เด็กได้เรียนรู้ ด้วยการยืดหยุ่นเวลาของครูที่ตอบสนองต่อความคิด ความต้องการ และความสนใจของเด็ก

2.4) เด็กได้รับประโยชน์จากโอกาสต่าง ๆ ที่เด็กได้เลือกอย่างมีความหมายในสิ่งที่เด็กต้องการปฏิบัติ และเรียนรู้ และจากการมีความเข้าใจที่ชัดเจนถึงขอบเขตของทางเลือกต่าง ๆ ที่ยอมรับได้

2.5) เด็กได้รับประโยชน์จากสถานการณ์ที่ท้าทายความสามารถ และการมีโอกาสดูเพียงพอในการฝึกปฏิบัติทักษะที่เริ่มทำได้และต้องการให้คงอยู่

2.6) เด็กได้รับประโยชน์จากโอกาสในการมีส่วนร่วมกับเพื่อน และการมีความรู้สึกในการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และจากการได้ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ เป็นรายบุคคลที่สนองตอบต่อจุดแข็ง ความสนใจ และความต้องการของเด็กเอง

2.7) เด็กต้องการพัฒนาความรู้สึกต่อตนเอง และการเคารพบุคคลอื่นที่มีมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างจากเด็ก

2.8) เด็กมีศักยภาพในการเรียนรู้และมีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ และมีการตระหนักถึงความจำกัดของศักยภาพทางสติปัญญาและภาษาตามระดับอายุของตนเอง

2.9) เด็กได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการริเริ่มด้วยตนเอง การเล่นอย่างอิสระ และจากการวางแผนสร้างกิจกรรม โครงการ และประสบการณ์ต่าง ๆ โดยครู การเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของการเรียนรู้ระหว่างช่วงปฐมวัย จะช่วยให้ครูสามารถบูรณาการพื้นฐานความรู้ของตนเองกับพัฒนาการเด็ก และสามารถนำความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน เนื้อหา สารของหลักสูตร วิธีการประเมิน ไปใช้ในการประยุกต์หลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับ จุดแข็ง ความต้องการ และความสนใจของเด็กเป็นรายบุคคล ซึ่งหากครูผู้สอนมีความรู้ และความเข้าใจในการจัดการศึกษาตามแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการจะทำให้ครูรู้จักเด็กเป็นอย่างดี และ จะช่วยให้ครูสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม

3. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการจัดประสบการณ์

ความสามารถในการจัดประสบการณ์ หมายถึง ทักษะ และความชำนาญในการจัดการ เรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ผ่านการ เชื่อมโยงศาสตร์ในรายวิชาต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาที่สมบูรณ์พร้อม ทั้ง 4 ด้านตามช่วงวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560: 41; นฤมล เนียมหอม, 2560: ออนไลน์) ส่วน ความสามารถในการออกแบบการจัด ประสบการณ์ หมายถึง ทักษะ และความชำนาญในการออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้กับผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอน ให้ เหมาะสมกับช่วงวัย ความสนใจ ความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553: 204; รินรดี พรวิริยะสกุล, 2554: 55; ขนาธิป พรกุล, 2555: 109; ลีลาวดี ชนะมาร, 2563: 63)

ซึ่งความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการ เรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ ของนักศึกษาครู หมายถึง ทักษะ และความชำนาญของนักศึกษาครูในการออกแบบและวางแผนการ จัดประสบการณ์ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์ ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับ ช่วงวัย ความสนใจ ความสามารถ และช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม และนำแผนที่ออกแบบไว้นั้นไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย โดยกิจกรรม มีลักษณะที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้เชื่อมโยงความรู้เดิมสู่ความรู้ใหม่ และสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีความหมายต่อตนเอง ด้วยการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้ความรู้ หรือทักษะที่หลากหลาย แล้วนำความรู้ที่ได้รับมาสรุปองค์ความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ด้วยตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม และ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้เรียนออกแบบไว้

ซึ่ง ขนาธิป พรกุล (2553: 86) ได้กล่าวว่า แผนการจัดประสบการณ์มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 7 ประการ ได้แก่ 1) เรื่องและเวลาที่ใช้สอน 2) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารสำคัญ 4) เนื้อหา (สาระ) 5) กิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ และ 7) การวัดและการประเมินผล ส่วน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2565: ออนไลน์) ได้นำเสนอถึงองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์มี 6 องค์ประกอบดังนี้ 1) ชื่อกิจกรรม 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารการเรียนรู้ (สาระที่ควรเรียนรู้/ประสบการณ์สำคัญ) 4) วิธีการจัดกิจกรรม 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6) การประเมินผล นอกเหนือจากนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) จุดประสงค์การเรียนรู้ 2) สารการเรียนรู้ (ประสบการณ์สำคัญ/สาระที่ควรเรียนรู้) 3) กิจกรรมการเรียนรู้ 4) สื่อ และ 5) การประเมินพัฒนาการ

จากองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็น 6 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ 1) ชื่อกิจกรรม 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6) การประเมินผล

ทั้งนี้ การประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูนั้น ประเมินโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประเมินพัฒนาการความสามารถในการจัดประสบการณ์ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ โดยแบ่งเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

1) การออกแบบการจัดประสบการณ์ หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการนำเนื้อหาสาระความรู้ที่ได้จากกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ไปใช้ในการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ สอดคล้องของรายละเอียดต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถในการกำหนดจุดประสงค์ที่สามารถส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการครอบคลุมทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม ประกอบด้วย

1.1) องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ให้มีความสมบูรณ์ สอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบ อันจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านให้กับเด็กปฐมวัย

1.2) การออกแบบการจัดประสบการณ์ หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการออกแบบกิจกรรมให้มีความน่าสนใจ แปลกใหม่ ทันสมัย หลากหลายของกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2) การจัดประสบการณ์ หมายถึง ความสามารถ ทักษะ และความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบไว้ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ผ่านการเชื่อมโยงศาสตร์ในรายวิชาต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาที่สมบูรณ์พร้อมทั้ง 4 ด้านตามช่วงวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล ประกอบด้วย

2.1) การเตรียมการจัดประสบการณ์ หมายถึง ความพร้อมของนักศึกษาในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่การเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ

2.2) ด้านการจัดประสบการณ์ หมายถึง ความรู้ ความสามารถของนักศึกษาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป โดยใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ สืบเสาะเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดความรู้ ทักษะ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอย่างสมบูรณ์

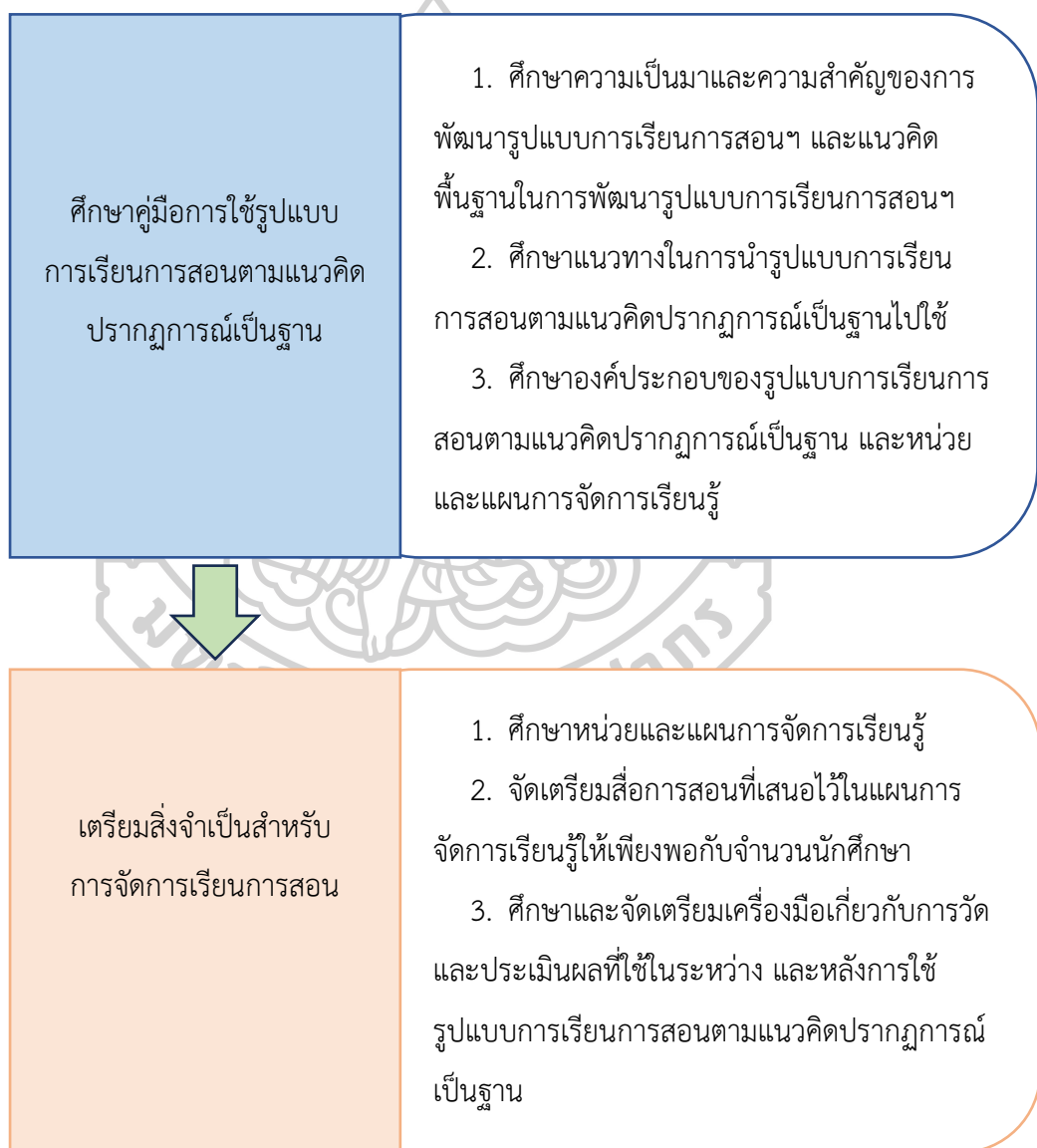
2.3) ด้านทักษะการสอน หมายถึง ความชำนาญของนักศึกษาในการควบคุมชั้นเรียน การใช้สีหน้า ลีลาท่าทาง คำพูดในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ ทำให้เด็กปฐมวัยเกิดความจดจ่อใส่ใจในกิจกรรม

2.4) ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ หมายถึง ความรู้ ความสามารถของนักศึกษาในการเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ทันสมัย และบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้สอนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย โดยใช้ได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับเนื้อหา ความสนใจ และวัยของเด็ก

2.5) ด้านการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย หมายถึง ความรู้ ความสามารถของนักศึกษาในการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย

แนวทางการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูไปใช้

การนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูที่มีประสิทธิภาพไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดกับนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นก่อนที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ จึงต้องทราบแนวทางการดำเนินการก่อนการนำรูปแบบการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการดำเนินการก่อนการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

แนวทางการดำเนินการก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอน มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาเอกสารคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู และแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อให้ทราบถึงที่มาของงานวิจัยเรื่องนี้ และทราบถึงพื้นฐานแนวคิดที่สอดคล้องสัมพันธ์กับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

1.2 ศึกษาแนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานไปใช้ เพื่อความเข้าใจและปฏิบัติได้เป็นแนวทางเดียวกัน

1.3 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน และศึกษาหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และปัจจัยสนับสนุน โดยขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นการเลือกปรากฏการณ์ (P: Phenomenon selection)

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์คุณค่า (A: Analysis)

ขั้นที่ 3 ขั้นการวางแผน (P: Planning)

ขั้นที่ 4 ขั้นการดำเนินการ (O: Operation)

ขั้นที่ 5 ขั้นการตรวจสอบความเข้าใจ (C: Checkup)

ซึ่งหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ทำให้เห็นภาพความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ

ต่าง ๆ

2. จัดเตรียมสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 ศึกษาหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 จัดเตรียมสื่อการสอนที่เสนอไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้เพียงพอกับจำนวน

นักศึกษา

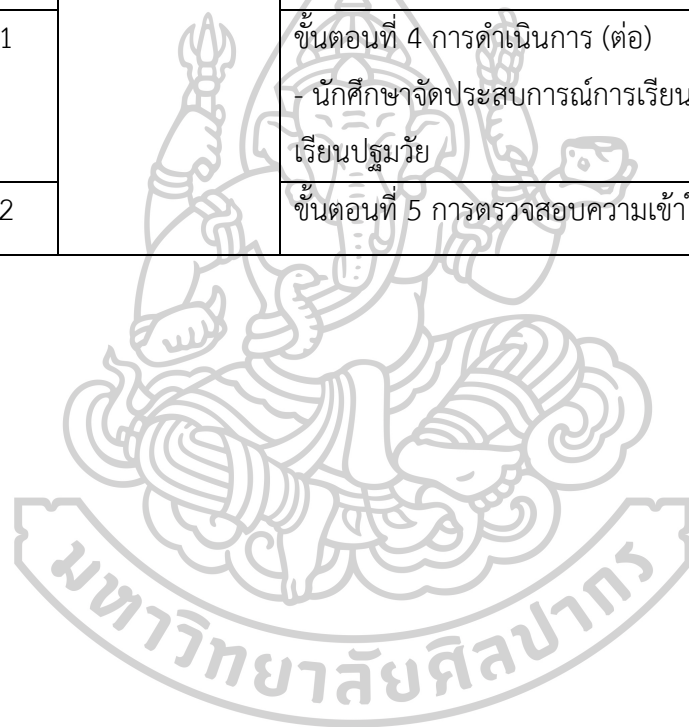
2.3 ศึกษาและจัดเตรียมเครื่องมือเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่ใช้ในระหว่าง และหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์ เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษาครู ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษาครู

สัปดาห์ ที่	วันที่	กิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
1	1	แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 1	ขั้นตอนที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า ขั้นตอนที่ 3 การวางแผน
	2		ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ - การสืบเสาะ. - วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ - ออกแบบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
2	1		ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ (ต่อ) - นักศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการในชั้น เรียนปฐมวัย
	2		ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ
3	1	แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 2	ขั้นตอนที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า ขั้นตอนที่ 3 การวางแผน
	2		ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ - การสืบเสาะ. - วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ - ออกแบบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
4	1		ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ (ต่อ) - นักศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการในชั้น เรียนปฐมวัย
	2		ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ

สัปดาห์ ที่	วันที่	กิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5	1	แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 3	ขั้นตอนที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า ขั้นตอนที่ 3 การวางแผน
	2		ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ - การสืบเสาะ. - วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ - ออกแบบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
6	1		ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ (ต่อ) - นักศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการในชั้น เรียนปฐมวัย
	2		ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู มีหลักการ 4 ประการ ดังนี้

1) หลักการความเป็นองค์รวม (Holisticity) การศึกษาปรากฏการณ์โดยใช้องค์ความรู้จากหลากหลายวิชา ทั้งด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และเทคโนโลยี มาบูรณาการสาระความรู้ เพื่อหาคำตอบของปัญหา และแก้ปัญหาแบบข้ามสาระวิชา

2) หลักการสภาพจริง (Authenticity) การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือชั้นเรียนภายใต้สถานการณ์จริง โดยใช้สภาพแวดล้อม วิธีการ เครื่องมือ และวัสดุที่จำเป็นในสถานการณ์ของโลกแห่งความเป็นจริงเพื่อแก้ปัญหา โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

3) หลักการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ตั้งคำถาม และตอบคำถามด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการสืบเสาะเพื่อแก้ปัญหาผ่านการลงมือกระทำทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม ด้วยการเรียนรู้ที่มีลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมมือกันคิด และหาคำตอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของปัญหา

4) หลักการจัดประสบการณ์และการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally Appropriate Practice : DAP) ความสามารถของผู้เรียนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยโดยใช้เนื้อหาจากปรากฏการณ์ที่ได้ศึกษาหาคำตอบ แล้วนำไปจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงวัย ความสนใจ ความสามารถ และตอบสนองต่อความแตกต่างรายบุคคล ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย

2. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการโดยประยุกต์เนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม

3. ขั้นตอนการเรียนการสอน

ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงและกำลังเป็นปัญหาที่น่าสนใจในปัจจุบัน สังเกตปรากฏการณ์ ตั้งคำถามย่อย ๆ และเลือกปรากฏการณ์ปัญหาที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา และส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย จากนั้นร่วมกันสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเหตุผลและความรู้เดิมที่มีต่อปรากฏการณ์ที่เลือก

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัยและนักศึกษาที่คาดว่าจะได้รับ หลังจากเรียนรู้ปรากฏการณ์ที่เลือกศึกษา และพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือก ว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้ขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร

ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามถึงประเด็นที่สนใจ และมีผลกระทบต่อเด็กปฐมวัยจากปรากฏการณ์ที่เลือกเรียนรู้ จากนั้นร่วมกันวางแผนถึงวิธีการในการสำรวจตรวจสอบ สืบค้นความรู้ที่เป็นคำตอบ จากแหล่งข้อมูลหรือสื่อต่าง ๆ ผ่านการอภิปรายร่วมกัน โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) แล้ววางแผนลำดับและวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาคำตอบ

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาร่วมกันลงมือปฏิบัติการสืบเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลและสื่อที่หลากหลาย ทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคล ตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้ร่วมกันวางแผนในขั้นที่ 3 เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหา ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึกและเป็นข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์นั้น ๆ แล้วนำเสนอผลการสืบค้นโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้น นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ แล้วนำเสนอสาระการเรียนรู้มาร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม จากนั้นนักศึกษแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกันออกแบบไปใช้ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนจริง และประเมินผลตาม

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบ โดยอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ ตลอดจนประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup) เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา โดยให้นักศึกษานำเสนอผลของการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์โดยนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ แล้วร่วมกันสะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ ผ่านการเขียนคำอธิบาย หรือออกแบบสไลด์นำเสนอ หรือสรุปในรูปแบบของโปสเตอร์ หรือการจัดทำสารนิทัศน์ จากนั้นนักศึกษาร่วมกันระดมความคิดเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

4. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาคู เป็น การวัดความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาคู โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

- 1) การออกแบบการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 1.1) องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ และ 1.2) การออกแบบการจัดประสบการณ์
- 2) การจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 2.1) การเตรียมการจัดประสบการณ์ 2.2) การจัดประสบการณ์ 2.3) ทักษะการสอน 2.4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ และ 2.5) การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย

ซึ่งมีรายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์

1.1) ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) ชื่อกิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับ หน่วยและ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับ หน่วยหรือ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจแต่ยังไม่ สอดคล้องกับ หน่วยและ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม แต่ยังไม่น่าสนใจ และไม่สอดคล้อง กับหน่วยและ กิจกรรม
2) จุดประสงค์ การเรียนรู้	มีการระบุ จุดประสงค์ที่ ครอบคลุม ทางด้านความรู้ ความสามารถและ ทักษะและเจตคติ และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และ การประเมินผลทุก ส่วน	มีการระบุ จุดประสงค์ที่ ครอบคลุม ทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ หรือ ความรู้ ความสามารถ/ เจตคติ หรือ ทักษะ/เจตคติ และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการ ประเมินผลทุก ส่วน	มีการระบุ จุดประสงค์ที่ ครอบคลุม ทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการ ประเมินผล ทุกส่วน	มีการระบุ จุดประสงค์ที่ ครอบคลุม ทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ส่วนใดส่วนหนึ่ง

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
3) สารระการ เรียนรู้	ระบุเนื้อหาที่ได้ จากการศึกษา ปรากฏการณ์ และมีความ ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้องและ ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาที่ได้ จากการศึกษา ปรากฏการณ์ และมีความ ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้อง แต่ยังไม่ ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาแต่ไม่ สอดคล้องกับ การศึกษา ปรากฏการณ์ แต่ มีความครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้อง แต่ยังไม่ ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาแต่ไม่ สอดคล้องกับ การศึกษา ปรากฏการณ์ และยังไม่ ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้
4) กิจกรรมการ เรียนรู้	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการ เรียนรู้ซึ่ง ประกอบด้วยขั้น นำ ขั้นสอน ขั้น สรุปได้ครบถ้วน สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาร การเรียนรู้ และ ผู้เรียน มี รายละเอียดที่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้น สรุปได้ครบถ้วน สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาร การเรียนรู้ และ ผู้เรียน แต่ รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้น สรุปได้ครบถ้วน แต่ยังไม่สอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และผู้เรียน และ รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	ระบุการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แต่ไม่มี รายละเอียดของ ขั้นตอน และยังไม่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาร การเรียนรู้ และ ผู้เรียน
5) สื่อและแหล่ง เรียนรู้	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการ	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการ	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการ	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	เรียนรู้ในทุกองค์ประกอบ มีสื่อ 3 ชิ้นขึ้นไป	เรียนรู้ในทุกองค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	เรียนรู้ในบางองค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	เรียนรู้ในบางองค์ประกอบ มีสื่อ 1 ชิ้น
6) การประเมินผล	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทุกข้อ	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 2 ข้อขึ้นไป แต่ไม่ครบทุกข้อ	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพียง 1 ข้อ	มีการระบุการประเมินผลไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในทุกข้อ

1.2) ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะ หรือความรู้และเจตคติ หรือ ทักษะและเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะ หรือความรู้และเจตคติ หรือ ทักษะและเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้านความรู้หรือทักษะ หรือเจตคติ
2) กิจกรรมที่ความแปลกใหม่ทันสมัย หลากหลาย น่าสนใจ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความแปลกใหม่ทันสมัย หลากหลาย 3 กิจกรรมขึ้นไป	กิจกรรมที่ออกแบบมีความแปลกใหม่ทันสมัย หลากหลาย 2 กิจกรรม	กิจกรรมที่ออกแบบไม่มีความแปลกใหม่ทันสมัย แต่มีความหลากหลาย 2 กิจกรรม	กิจกรรมที่ออกแบบไม่มีความแปลกใหม่ทันสมัย และหลากหลาย มีเพียง 1 กิจกรรม

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
3) กิจกรรมส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใช้ความรู้และทักษะที่หลากหลายผ่านการลงมือปฏิบัติ	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้และ ทักษะ 3 ทักษะ ขึ้นไป ในการ เรียนรู้ผ่านการลง มือปฏิบัติกิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดยสอดคล้อง สัมพันธ์กับเรื่องที่ เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้และ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติ กิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดยสอดคล้อง สัมพันธ์กับเรื่องที่ เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้หรือ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติ กิจกรรม 1 กิจกรรม โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้หรือ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การสนทนา โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน
4) กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัย	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ เหมาะสมกับวัย และความสามารถ ของเด็กปฐมวัยทุก คน	กิจกรรมที่ออกแบบ มีความเหมาะสม กับวัย และ ความสามารถของ เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ เหมาะสมกับวัย และความสามารถ ของเด็กปฐมวัย บางคน	กิจกรรมที่ ออกแบบเหมาะสม กับวัย แต่ยังไม่ เหมาะสมกับ ความสามารถของ เด็กปฐมวัย
5) กิจกรรมสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม	กิจกรรมที่ ออกแบบสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านอย่างเป็น องค์รวม	กิจกรรมที่ ออกแบบสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยได้ 3 ด้าน	กิจกรรมที่ ออกแบบสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยได้ 2 ด้าน	กิจกรรมที่ ออกแบบสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยได้ 1 ด้าน

2) ด้านการจัดประสบการณ์

2.1) ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) ความพร้อมในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนและสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอนในทุกกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนและสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนในบางกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนหรือสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนในบางกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอน แต่ไม่เตรียมสื่ออุปกรณ์ในทุกกิจกรรม
2) การเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมในทุกกิจกรรมโดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมในทุกกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมบางกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมเพียงกิจกรรมเดียว

2.2) ด้านการจัดประสบการณ์

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) มีการทบทวนความรู้ ทักษะ หรือ ประสบการณ์ เดิมของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนใช้คำถามและกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิมโดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิม โดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิม แต่ไม่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ แต่ไม่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน
2) การนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้ เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือ ปริศนาคำทาย และ สนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้ เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือ ปริศนาคำทาย แต่ไม่มีการสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนแต่ไม่ สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้ เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนา คำทาย และไม่มี การสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหาอย่างเดียว
3) จัดกิจกรรมที่ ให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติและ สร้างความรู้ด้วยตนเอง	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติ และร่วมอภิปราย เน้นการ สร้างความรู้ด้วย	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติ และร่วม อภิปราย โดย	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยร่วม อภิปราย และฟังบรรยาย	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยฟังบรรยายเพียง อย่างเดียว

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	ตนเองผ่านการ สืบเสาะ	ครูผู้สอนช่วยป้อน ข้อมูล		
4) จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย ทั้ง 4 ด้าน	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย ทั้ง 3 ด้าน	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริมให้ เด็กเกิดทักษะและ พัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัยทั้ง 2 ด้าน	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย เพียง 1 ด้าน
5) จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้เด็ก ปฐมวัยมีส่วน ร่วมเป็นกลุ่ม และรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัย โดยเป็น กิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และ รายบุคคล โดย เน้นการมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม ร่วมกัน	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัย โดยเป็น กิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และ รายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมเด็กปฐมวัย โดยเป็นกิจกรรม กลุ่มใหญ่ หรือ กลุ่มย่อย และ รายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัยเป็น รายบุคคล
6) การสรุป กิจกรรมร่วมกัน ของผู้สอนและ เด็กปฐมวัย	ผู้สอนมีการสรุป กิจกรรม โดยใช้ การบรรยาย อภิปรายร่วมกัน และทดสอบ ความรู้ความเข้าใจ ของเด็กเป็น รายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุป กิจกรรม โดยใช้ การทดสอบ ความรู้ความเข้าใจ ของเด็กเป็น รายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุป กิจกรรม โดยใช้ การบรรยาย และ อภิปรายร่วมกัน	ผู้สอนมีการสรุป กิจกรรม โดยใช้ การอธิบาย บรรยาย

2.3) ด้านทักษะการสอน

รายการ ประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) การควบคุม ชั้นเรียนปฐมวัย	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียนให้ เด็กเกิดความจดจ่อ ใส่ใจในกิจกรรม ตลอดเวลา และใช้ เพลง หรือคำคล้อง จองที่แปลกใหม่ ดึงดูดความสนใจ ของเด็ก เมื่อเด็กไม่ สนใจตลอดกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียนให้ เด็กเกิดความจด จ่อใส่ใจใน กิจกรรม ตลอดเวลา และใช้ เพลง หรือคำ คล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจ ของเด็ก เมื่อเด็ก ไม่สนใจในบาง กิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียนให้ เด็กเกิดความจด จ่อใส่ใจในบาง กิจกรรม และใช้ เพลง หรือคำ คล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจ ของเด็ก เมื่อเด็ก ไม่สนใจในบาง กิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียน ให้เด็กเกิดความ จดจ่อใส่ใจในบาง กิจกรรม หรือใช้ เพลง หรือคำ คล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจ ของเด็ก เมื่อเด็ก ไม่สนใจในบาง กิจกรรม
2) แสดงออกถึง การควบคุม อารมณ์ โดยใช้ สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง ที่ เหมาะสมกับ สถานการณ์	ผู้สอนควบคุม อารมณ์ได้ดี โดยมีสี หน้ายิ้มแย้ม ท่าทาง เป็นมิตร น้ำเสียง อ่อนหวาน ตลอดการจัด กิจกรรม	ผู้สอนควบคุม อารมณ์ได้ พอประมาณ โดย มีสีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียง อ่อนหวาน ในบางกิจกรรม	ผู้สอนควบคุม อารมณ์ได้ พอประมาณ โดย มีสีหน้านิ่งเฉย ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงเรียบเฉย ตลอดการจัด กิจกรรม	ผู้สอนมีความ พยายามในการ ควบคุมอารมณ์ได้ พอประมาณ โดย มีสีหน้านิ่งเฉย ท่าทางเรียบเฉย น้ำเสียงดุเล็กน้อย ตลอดการจัด กิจกรรม
3) การ ปฏิสัมพันธ์กับ เด็กปฐมวัยและ การเสริมแรง เมื่อเด็กแสดง พฤติกรรมที่	ผู้สอนมีการใช้คำพูด และท่าทางที่แสดง ถึงการมีปฏิสัมพันธ์ กับเด็กปฐมวัย และ ให้การเสริมแรงโดย ใช้คำชมเชยและ	ผู้สอนมีการใช้ คำพูด และ ท่าทางที่แสดงถึง การมีปฏิสัมพันธ์ กับเด็กปฐมวัย และให้การ	ผู้สอนมีการใช้ คำพูด หรือ ท่าทาง ที่แสดงถึง การมีปฏิสัมพันธ์ กับเด็กปฐมวัย และให้การ	ผู้สอนมีการใช้ คำพูด หรือ ท่าทาง ที่แสดงถึง การมีปฏิสัมพันธ์ กับเด็กปฐมวัย แต่ไม่มีการ

รายการ ประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
เหมาะสม	สัญลักษณ์เมื่อเด็ก แสดงพฤติกรรมที่ เหมาะสมทุกครั้ง	เสริมแรงโดยใช้ คำชมเชยหรือ สัญลักษณ์เมื่อ เด็กแสดง พฤติกรรมที่ เหมาะสมทุกครั้ง	เสริมแรงโดยใช้ คำชมเชยเมื่อเด็ก แสดงพฤติกรรมที่ เหมาะสมบางครั้ง	เสริมแรงเมื่อเด็ก แสดงพฤติกรรมที่ เหมาะสม

2.4) ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์

รายการ ประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) ความสามารถ ในการใช้สื่อ หรือแหล่ง เรียนรู้	ผู้สอนเลือกใช้สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ที่ ช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ได้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ในทุกข้อ และ ใช้สื่อการสอนหรือ แหล่งเรียนรู้ในทุก ขั้นตอนการสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ในทุกข้อ และ ใช้สื่อการสอน หรือแหล่งเรียนรู้ ในบางขั้นตอน การสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ในบางข้อ และ ใช้สื่อการสอน หรือแหล่งเรียนรู้ ในบางขั้นตอน การสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้แต่ ไม่บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ในทุกข้อ และ ใช้สื่อการสอน หรือแหล่งเรียนรู้ ในบางขั้นตอน การสอน
2) สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้มีความ เหมาะสมกับ เนื้อหา	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ ที่ใช้มีความเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับเนื้อหาที่ สอนในทุกชนิด ทุกขั้นตอน	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้มีความ เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับ เนื้อหาที่สอนใน ทุกชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้มีความ เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับ เนื้อหาที่สอนใน บางชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้มีความ เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับ เนื้อหาที่สอนใน บางชนิด 1 ขั้นตอน

รายการ ประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
3) ใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า และ เหมาะสม	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วม ร่วมในการใช้สื่อ และใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า เหมาะสมกับ เด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วม ร่วมในการใช้สื่อ และใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า เหมาะสมกับ เด็กปฐมวัย แต่ไม่ เหมาะสมกับเวลา หรือสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วม ร่วมในการใช้สื่อ และใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า แต่สื่อบางชนิดไม่ เหมาะสมกับ เด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วม ร่วมในการใช้สื่อ แต่ใช้สื่อไม่คุ้มค่า ไม่เหมาะสมกับ เด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่

2.5 ด้านการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย

รายการ ประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) มีการวัดและ ประเมินผลที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและประเมินผล เด็กปฐมวัยที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุกข้อ	ผู้สอนใช้ เครื่องมือ วัดและประเมิน ผลเด็กปฐมวัยที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ 2 ข้อ ขึ้นไป แต่ไม่ครบ ทุกข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและ ประเมินผลเด็ก ปฐมวัยที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ 1 ข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและ ประเมินผลเด็ก ปฐมวัยแต่ไม่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุกข้อ
2) มีการวัดและ ประเมินผลที่ หลากหลาย และสอดคล้อง กับพัฒนาการ ทั้ง 4 ด้านของ เด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและ ประเมินผลโดยใช้ เครื่องมือ 2 ชิ้นขึ้นไป และสอดคล้องกับ พัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและ ประเมินผลโดยใช้ เครื่องมือ 2 ชิ้น และสอดคล้องกับ พัฒนาการ 3 ด้านของเด็ก ปฐมวัย	ผู้สอนวัดและ ประเมินผลโดยใช้ เครื่องมือ 1 - 2 ชิ้น และ สอดคล้องกับ พัฒนาการ 2 ด้านของเด็ก ปฐมวัย	ผู้สอนวัดและ ประเมินผลโดยใช้ เครื่องมือ 1 ชิ้น และสอดคล้องกับ พัฒนาการ 1 ด้านของเด็ก ปฐมวัย

5. ปัจจัยสนับสนุน

ด้านอาจารย์ผู้สอน

- 1) ต้องมีความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอนและมีความรู้ในด้านวิธีสอนที่ใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนอย่างดี
- 2) ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ให้ผู้เรียนศึกษาอย่างแท้จริง และให้ความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ซึ่งเนื้อหาควรเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และเกิดประโยชน์
- 3) ต้องมีเทคนิควิธีกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด การพูด และลงมือทำให้มากที่สุด
- 4) ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย ทั้งในและนอกห้องเรียน

ด้านนักศึกษา

- 1) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์
- 2) ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง
- 3) ต้องมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลผ่านเทคโนโลยี

ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

- 1) สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลาย ทันสมัย ให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงเพียงพอ และตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา
- 2) แหล่งเรียนรู้ต้องเป็นสถานที่ที่จริงที่มีความเชื่อมโยงกับบริบทของนักศึกษา มีผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในประเด็นที่ศึกษา

จากรายละเอียดขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้สรุปในลักษณะของแผนภาพที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ดังนี้

รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

1. หลักการ

- 1) หลักการความเป็นองค์รวม (Holisticity)
- 2) หลักการสภาพจริง (Authenticity)
- 3) หลักการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (constructivism)
- 4) หลักการจัดประสบการณ์และการปฏิบัติที่เน้นเหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally Appropriate Practice : DAP)

2. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการโดยประยุกต์เนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม

3. ขั้นตอนการเรียนรู้การสอน

- ขั้นตอนการเรียนรู้การสอนของรูปแบบประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้
- ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection)
 - ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์จุดเด่น (Analysis)
 - ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning)
 - ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation)
 - ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup)

5. ปัจจัยสนับสนุน

ด้านอาจารย์ผู้สอน

- 1) ต้องมีความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้และการสอนและกระบวนการต่างๆ และมีความรู้ในด้านวิธีสอน
- 2) ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ผู้เรียนศึกษา และให้ความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน
- 3) ต้องมีเทคนิควิธีกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด การพูด และลงมือทำในมากที่สุด
- 4) ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย ทั้งในและนอกห้องเรียน

ด้านนักศึกษา

- 1) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และรายละเอียดของแผนการจัดการประสบการณ์
- 2) ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
- 3) ต้องมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลผ่านเทคโนโลยี

4. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้การสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู เป็นการวัดความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

- 1) การออกแบบการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย
 - 1.1) องค์ประกอบของแผนการจัดการประสบการณ์
 - 1.2) การออกแบบการจัดประสบการณ์
- 2) การจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย
 - 2.1) การเตรียมการจัดประสบการณ์
 - 2.2) การจัดประสบการณ์
 - 2.3) ด้านทักษะการสอน
 - 2.4) ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์
 - 2.5) ด้านการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย

ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

- 1) สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน ต้องมีความหลากหลาย ทันสมัย ให้ข้อมูลที่ทันสมัยเชื่อถือได้จริง เพียงพอ
- 2) แหล่งเรียนรู้ต้องเป็นสถานที่จริง ที่มีความเชื่อมโยงกับบริบทของนักศึกษา มีผู้ใช้รายพื้นที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับการเรียนการสอน ในประเด็นที่ศึกษา

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้การสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

รายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

นักศึกษาชั้นปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

เวลา 08.30 – 10.30

น.

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

เรื่อง การออกแบบแผนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ปรากฏการณ์ที่ 1

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1.1 นักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์มาใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัยได้

1.2 นักศึกษาสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยตามแผนที่ออกแบบได้

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ปรากฏการณ์ที่ 1

2.2 การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการระดับปฐมวัย

2.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 1

ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection)

3.1 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่กำลังเป็นที่สนใจในปัจจุบัน

3.2 นักศึกษาร่วมกันนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจในปรากฏการณ์ดังกล่าว

3.3 นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน แต่ละกลุ่มร่วมกันคัดเลือกประเด็นที่สำคัญในปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้ากลุ่มละ 1 ประเด็น โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกประเด็นดังนี้

1) เป็นเรื่องราวที่นักศึกษาสนใจ และมีประโยชน์

2) เป็นเรื่องราวที่ส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย

3.4 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับปรากฏการณ์ดังกล่าว พร้อมบอกเหตุผลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เลือก

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis)

3.5 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่คาดว่าจะได้รับเมื่อเรียนรู้ประเด็นที่สนใจจากปรากฏการณ์ที่ศึกษา เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือกว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัยได้อย่างไร ในประเด็นดังนี้

1) คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัย แยกตามหลักพัฒนาการ 4 ด้าน

2) คุณค่าที่มีต่อนักศึกษา แยกตามการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และ การนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย

3.6 นักศึกษาแต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นคุณค่าที่ได้จากการวิเคราะห์

3.7 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปคุณค่าที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning)

3.8 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามที่สนใจ และมีผลกระทบต่อเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับปรากฏการณ์ดังกล่าว

3.9 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการศึกษาเนื้อหาจากปรากฏการณ์ เพื่อหาคำตอบของประเด็นคำถาม โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) ในประเด็นดังนี้

1) ปัญหาของเรื่องราวที่ศึกษา

2) วิธีการในการสืบเสาะเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบ

3) แหล่งเรียนรู้/สื่อที่ใช้ในการสืบเสาะ

3.10 นักศึกษานำเสนอแผนการศึกษาหาคำตอบ จากนั้นร่วมกันอภิปรายถึงวิธีการที่แต่ละกลุ่มเลือกศึกษา และร่วมกันวางแผนวิธีการสืบเสาะเพื่อค้นหาคำตอบ

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 2

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation)

3.11 นักศึกษาแต่ละกลุ่มแยกกันสืบเสาะค้นคว้าหาคำตอบที่ต้องการตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคนเกี่ยวกับเรื่องราวที่แต่ละกลุ่มสนใจในปรากฏการณ์ ผ่านวิธีการ แหล่งเรียนรู้/

สื่อตามที่วางแผน โดยอาจารย์ผู้สอนคอยกระตุ้น และอำนวยความสะดวกในการสืบค้น และเตรียมข้อมูลที่จำเป็นให้นักศึกษา ดังนี้

- 1) แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง
- 2) ใบความรู้ หรือข่าว
- 3) คอมพิวเตอร์, IPAD, Smart Phone
- 4) อื่น ๆ ที่นักศึกษาต้องการ

3.12 นักศึกษาแต่ละคนกลับเข้ากลุ่มเพื่อร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องราวที่สืบเสาะ โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizors) จากนั้นร่วมกันนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในชั้นเรียน

3.13 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันเติมเต็มเนื้อหาจากการนำเสนอ และร่วมกันวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ และวิเคราะห์หน่วยการจัดประสบการณ์ที่นักศึกษานำไปใช้ประยุกต์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3.14 นักศึกษาแบ่งกลุ่มตามสาระการเรียนรู้ที่สนใจ จากนั้นแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับเด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาล 2 หรือ 3 ตามที่แต่ละกลุ่มเลือก โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ ที่ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ
- 3) กิจกรรมที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านให้กับเด็กปฐมวัย

3.15 นักศึกษาแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกันออกแบบไปเขียนแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยคนละ 1 แผน

สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 1

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) (ต่อ)

3.16 นักศึกษาจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ออกแบบให้กับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา

สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 2

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup)

3.17 นักศึกษาร่วมกันนำเสนอผลการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ผ่านวิธีการนำเสนอต่าง ๆ เช่น สไลด์นำเสนอ โปสเตอร์ ปากเปล่า การจัดทำสารนิทัศน์

3.18 นักศึกษาประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์ของตนเองโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นร่วมกันสะท้อนถึงจุดเด่น และข้อควรปรับปรุงของตนเองในครั้งต่อไป

3.19 นักศึกษาร่วมกันสะท้อนคิดจากการเรียนการสอนที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์ ในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) ประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้
- 2) สิ่งที่ต้องปรับปรุง

4. สื่อการเรียนรู้

- 4.1 สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการสืบค้นปรากฏการณ์นั้น ๆ
- 4.2 ตัวอย่างผังกราฟิก (Graphic Organizers)
- 4.3 สื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์, IPAD, Smart Phone
- 4.4 สื่อวัสดุ เช่น กระดาษโปสเตอร์, กระดาษบรูฟ, ปากกาเคมี, พิวเจอร์บอร์ด, สีไม้
- 4.5 สื่ออื่น ๆ ตามความต้องการของนักศึกษา

5. การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลนักศึกษาโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยโดยนักศึกษาประเมินตนเอง และผู้วิจัยประเมินจากคลิปวีดีโอการสอนของนักศึกษาในกิจกรรมเสริมประสบการณ์เป็นรายบุคคล แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

5.1 ประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

5.2 ประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ในแต่ละด้าน ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
ด้านที่ 1 การออกแบบการจัดประสบการณ์				
1.1 องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์				
1) ชื่อกิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมี ความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับ หน่วยและ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมี ความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับ หน่วยหรือ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมี ความเหมาะสม น่าสนใจแต่ยังไม่ สอดคล้องกับ หน่วยและ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมี ความเหมาะสม แต่ยังไม่น่าสนใจ และไม่สอดคล้อง กับหน่วยและ กิจกรรม
2) จุดประสงค์ การเรียนรู้	มีการระบุ จุดประสงค์ที่ ครอบคลุม ทางด้านความรู้ ความสามารถและ ทักษะและเจตคติ และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และ การประเมิน ผลทุกส่วน	มีการระบุ จุดประสงค์ที่ ครอบคลุม ทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ หรือ ความรู้ ความสามารถ/ เจตคติ หรือ ทักษะ/เจตคติ และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ผลทุกส่วน	มีการระบุ จุดประสงค์ที่ ครอบคลุม ทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ผลทุกส่วน	มีการระบุ จุดประสงค์ที่ ครอบคลุม ทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ผลทุกส่วน
3) สาระการ เรียนรู้	ระบุเนื้อหาที่ได้ จากการศึกษา ปรากฏการณ์ และมีความ	ระบุเนื้อหาที่ได้ จากการศึกษา ปรากฏการณ์ และมีความ	ระบุเนื้อหาแต่ไม่ สอดคล้องกับ การศึกษา ปรากฏการณ์ แต่	ระบุเนื้อหาแต่ไม่ สอดคล้องกับ การศึกษา ปรากฏการณ์

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้องและ ครบถ้วน	ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้อง แต่ยังไม่ ครบถ้วน	มีความครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้อง แต่ยังไม่ ครบถ้วน	และยังไม่ ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้
4) กิจกรรมการ เรียนรู้	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการ เรียนรู้ซึ่ง ประกอบด้วยขั้น นำ ขั้นสอน ขั้น สรุปได้ครบถ้วน สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาระ การเรียนรู้ และ ผู้เรียน มี รายละเอียดที่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้น สรุปได้ครบถ้วน สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาระ การเรียนรู้ และ ผู้เรียน แต่ รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้น สรุปได้ครบถ้วน แต่ยังไม่สอดคล้อง กับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และผู้เรียน และ รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	ระบุการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แต่ไม่มี รายละเอียดของ ขั้นตอน และยังไม่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาระ การเรียนรู้ และ ผู้เรียน
5) สื่อและแหล่ง เรียนรู้	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้ ในทุก องค์ประกอบ มีสื่อ 3 ชิ้นขึ้นไป	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้ ในทุก องค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้ ในบาง องค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้ ในบาง องค์ประกอบ มีสื่อ 1 ชิ้น

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
6) การประเมินผล	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทุกข้อ	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 2 ข้อขึ้นไป แต่ไม่ครบทุกข้อ	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพียง 1 ข้อ	มีการระบุการประเมินผลไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในทุกข้อ
1.2 การออกแบบการจัดประสบการณ์				
1) กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะ หรือความรู้และเจตคติ หรือ ทักษะและเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะ หรือความรู้และเจตคติ หรือ ทักษะและเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้านความรู้หรือทักษะ หรือเจตคติ
2) กิจกรรมที่ความแปลกใหม่ทันสมัย หลากหลาย น่าสนใจ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความแปลกใหม่ทันสมัย หลากหลาย 3 กิจกรรมขึ้นไป	กิจกรรมที่ออกแบบมีความแปลกใหม่ทันสมัย หลากหลาย 2 กิจกรรม	กิจกรรมที่ออกแบบไม่มีความแปลกใหม่ทันสมัย แต่มีความหลากหลาย 2 กิจกรรม	กิจกรรมที่ออกแบบไม่มีความแปลกใหม่ทันสมัย และหลากหลาย มีเพียง 1 กิจกรรม
3) กิจกรรมส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใช้ความรู้และทักษะที่หลากหลายผ่านการลงมือปฏิบัติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีลักษณะส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ความรู้และทักษะ 3 ทักษะ	กิจกรรมที่ออกแบบมีลักษณะส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ความรู้และทักษะ	กิจกรรมที่ออกแบบมีลักษณะส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ความรู้หรือทักษะ	กิจกรรมที่ออกแบบมีลักษณะส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ความรู้หรือทักษะ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	ขึ้นไป ในการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดยสอดคล้องสัมพันธ์กับเรื่องที่เรียน	1 - 2 ทักษะ ในการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดยสอดคล้องสัมพันธ์กับเรื่องที่เรียน	1 -2 ทักษะ ในการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรม 1 กิจกรรม โดยสอดคล้องสัมพันธ์กับเรื่องที่เรียน	1 – 2 ทักษะ ในการเรียนรู้ผ่านการสนทนา โดยสอดคล้องสัมพันธ์กับเรื่องที่เรียน
4) กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัย	กิจกรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัยทุกคน	กิจกรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่	กิจกรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัยบางคน	กิจกรรมที่ออกแบบเหมาะสมกับวัย แต่ยังไม่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กปฐมวัย
5) กิจกรรมสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ 3 ด้าน	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ 2 ด้าน	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ 1 ด้าน
ด้านที่ 2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย				
2.1 การเตรียมการจัดประสบการณ์				
1) ความพร้อมในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนและสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนอย่างเป็น	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนและสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนในบาง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนหรือสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนในบาง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอน แต่ไม่เตรียมสื่ออุปกรณ์ในทุกกิจกรรม

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	ลำดับขั้นตอนในทุกกิจกรรม	กิจกรรม	กิจกรรม	
2) การเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมในทุกกิจกรรมโดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมในทุกกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมบางกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมเพียงกิจกรรมเดียว
2.2 การจัดประสบการณ์				
1) มีการทบทวนความรู้ ทักษะ หรือ ประสบการณ์ เดิมของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนใช้คำถามและกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์เดิมโดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์เดิม โดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์เดิม แต่ไม่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ แต่ไม่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน
2) การนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนาคำทาย	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนาคำทาย แต่ไม่มีการสนทนา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนแต่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนาคำทาย และไม่มีการ	ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหาอย่างเดียว

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	และ สนทนาเพื่อ เชื่อมโยงสู่เนื้อหา	เพื่อเชื่อมโยงสู่ เนื้อหา	สนทนาเพื่อ เชื่อมโยงสู่เนื้อหา	
3) จัดกิจกรรมที่ ให้เด็กปฐมวัยได้ ลงมือปฏิบัติและ สร้างความรู้ด้วย ตนเอง	จัดกิจกรรมที่มี ลักษณะให้เด็ก ปฐมวัยได้ลงมือ ปฏิบัติ และร่วม อภิปราย เน้นการ สร้างความรู้ด้วย ตนเองผ่านการ สืบเสาะ	จัดกิจกรรมที่มี ลักษณะให้เด็ก ปฐมวัยได้ลงมือ ปฏิบัติ และร่วม อภิปราย โดย ครูผู้สอนช่วยป้อน ข้อมูล	จัดกิจกรรมที่มี ลักษณะให้เด็ก ปฐมวัยร่วม อภิปราย และฟัง บรรยาย	จัดกิจกรรมที่มี ลักษณะให้เด็ก ปฐมวัยฟัง บรรยายเพียง อย่างเดียว
4) จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย ทั้ง 4 ด้าน	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย ทั้ง 3 ด้าน	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัยทั้ง 2 ด้าน	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริมให้ เด็กเกิดทักษะและ พัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย เพียง 1 ด้าน
5) จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้เด็ก ปฐมวัยมีส่วน ร่วมเป็นกลุ่ม และรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัย โดยเป็น กิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และ รายบุคคล โดย เน้นการมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม ร่วมกัน	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัย โดยเป็น กิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และ รายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัย โดยเป็น กิจกรรมกลุ่มใหญ่ หรือ กลุ่มย่อย และรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัยเป็น รายบุคคล

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
6) การสรุป กิจกรรมร่วมกัน ของผู้สอนและ เด็กปฐมวัย	ผู้สอนมีการสรุป กิจกรรม โดยใช้ การบรรยาย อภิปรายร่วมกัน และทดสอบ ความรู้ความเข้าใจ ของเด็กเป็น รายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุป กิจกรรม โดยใช้ การทดสอบ ความรู้ความเข้าใจ ของเด็กเป็น รายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุป กิจกรรม โดยใช้ การบรรยาย และ อภิปรายร่วมกัน	ผู้สอนมีการสรุป กิจกรรม โดยใช้ การอธิบาย บรรยาย
2.3 ทักษะการสอน				
1) การควบคุม ชั้นเรียนปฐมวัย	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียน ให้เด็กเกิดความ จดจ่อใส่ใจใน กิจกรรม ตลอดเวลา และ ใช้เพลง หรือคำ คล้องจองที่แปลก ใหม่ดึงดูดความ สนใจของเด็ก เมื่อ เด็กไม่สนใจตลอด กิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียนให้ เด็กเกิดความจดจ่อ ใส่ใจในกิจกรรม ตลอดเวลา และใช้ เพลง หรือคำคล้อง จองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูด ความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจใน บางกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียนให้ เด็กเกิดความจดจ่อ ใส่ใจในบาง กิจกรรม และใช้ เพลง หรือคำคล้อง จองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูด ความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจใน บางกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียนให้ เด็กเกิดความจด จ่อใส่ใจในบาง กิจกรรม หรือใช้ เพลง หรือคำ คล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจ ของเด็ก เมื่อเด็ก ไม่สนใจในบาง กิจกรรม
2) แสดงออกถึง การควบคุม อารมณ์ โดยใช้สี หน้า ท่าทาง น้ำเสียง ที่ เหมาะสมกับ สถานการณ์	ผู้สอนควบคุม อารมณ์ได้ดี โดยมี สีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงอ่อนหวาน ตลอดการจัด กิจกรรม	ผู้สอนควบคุม อารมณ์ได้ พอประมาณ โดย มีสีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงอ่อนหวาน ในบางกิจกรรม	ผู้สอนควบคุม อารมณ์ได้ พอประมาณ โดย มีสีหน้านิ่งเฉย ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงเรียบเฉย ตลอดการจัด	

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
			กิจกรรม	ตลอดการจัด กิจกรรม
3) การ ปฏิสัมพันธ์กับ เด็กปฐมวัยและ การเสริมแรง เมื่อเด็กแสดง พฤติกรรมที่ เหมาะสม	ผู้สอนมีการใช้ คำพูด และท่าทาง ที่แสดงถึงการมี ปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ปฐมวัย และให้ การเสริมแรงโดย ใช้คำชมเชยและ สัญลักษณ์เมื่อเด็ก แสดงพฤติกรรมที่ เหมาะสมทุกครั้ง	ผู้สอนมีการใช้ คำพูด และท่าทาง ที่แสดงถึงการมี ปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ปฐมวัย และให้ การเสริมแรงโดย ใช้คำชมเชยหรือ สัญลักษณ์เมื่อเด็ก แสดงพฤติกรรมที่ เหมาะสมทุกครั้ง	ผู้สอนมีการใช้ คำพูด หรือท่าทาง ที่แสดงถึงการมี ปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ปฐมวัย และให้ การเสริมแรงโดย ใช้คำชมเชยเมื่อ เด็กแสดง พฤติกรรมที่ เหมาะสมบางครั้ง	ผู้สอนมีการใช้ คำพูด หรือท่าทาง ที่แสดงถึงการมี ปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ปฐมวัย แต่ไม่มี การเสริมแรงเมื่อ เด็กแสดง พฤติกรรมที่ เหมาะสม
2.4 การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์				
1) ความ สามารถในการ ใช้สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้	ผู้สอนเลือกใช้สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ที่ ช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ได้ บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ในทุกข้อ และ ใช้สื่อการสอน หรือแหล่งเรียนรู้ ในทุกขั้นตอนการ สอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ที่ ช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ได้ บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ในทุกข้อ และ ใช้สื่อการสอน หรือแหล่งเรียนรู้ ในบางขั้นตอนการ สอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ที่ ช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ได้ บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ในบางข้อ และ ใช้สื่อการสอน หรือแหล่งเรียนรู้ ในบางขั้นตอนการ สอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ที่ ช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้แต่ไม่ บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ในทุกข้อ และ ใช้สื่อการสอนหรือ แหล่งเรียนรู้ใน บางขั้นตอนการ สอน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
2) สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ใช้อย่างเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอนในทุกชนิดทุกขั้นตอน	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ใช้อย่างเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอนในทุกชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ใช้อย่างเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอนในบางชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ใช้อย่างเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอนในบางชนิด 1 ขั้นตอน
3) ใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า และเหมาะสม	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อและใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อและใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย แต่ไม่เหมาะสมกับเวลา หรือสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อและใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า แต่สื่อบางชนิดไม่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ แต่ใช้สื่อไม่คุ้มค่า ไม่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่
2.5 การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย				
1) มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์	ผู้สอนใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ 2 ข้อขึ้นไป แต่ไม่ครบทุกข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ 1 ข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยแต่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ
2) มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้อง	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 2 ชิ้นขึ้นไปและ	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 2 ชิ้น	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 1 - 2 ชิ้น	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 1 ชิ้น

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
กับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	สอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	และสอดคล้องกับพัฒนาการ 3 ด้านของเด็กปฐมวัย	และสอดคล้องกับพัฒนาการ 2 ด้านของเด็กปฐมวัย	และสอดคล้องกับพัฒนาการ 1 ด้านของเด็กปฐมวัย

ตัวอย่างกำหนดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานสำหรับนักศึกษาครู

สัปดาห์ ที่	วัน	กิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
1	พุธ	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การออกแบบแผนและการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้	ขั้นตอนที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า ขั้นตอนที่ 3 การวางแผน
	พฤหัสบดี	แบบบูรณาการสำหรับเด็ก ปฐมวัย โดยใช้ ปรากฏการณ์พัฒนาการ ล่าช้าของเด็กปฐมวัย	ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ - การสืบเสาะ - วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ - นำเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาใช้ ในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์แบบ บูรณาการ
2	พุธ		ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ (ต่อ) - นักศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบ บูรณาการในชั้นเรียนปฐมวัย
	พฤหัสบดี		ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ
3	พุธ	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การออกแบบแผนและการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้	ขั้นตอนที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า ขั้นตอนที่ 3 การวางแผน
	พฤหัสบดี	แบบบูรณาการสำหรับเด็ก ปฐมวัย โดยใช้ ปรากฏการณ์โควิด-19	ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ - การสืบเสาะ - วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ - นำเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาใช้ ในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์แบบ บูรณาการ
4	พุธ		ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ (ต่อ) - นักศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบ บูรณาการในชั้นเรียนปฐมวัย
	พฤหัสบดี		ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ

สัปดาห์ ที่	วัน	กิจกรรม	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5	พุธ	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การออกแบบแผนและการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบบูรณาการสำหรับเด็ก ปฐมวัย โดยใช้ ปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5	<p>ขั้นตอนที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า</p> <p>ขั้นตอนที่ 3 การวางแผน</p>
	พฤหัสบดี		<p>ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสืบเสาะ - วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ - นำเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์มาใช้ ในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์แบบ บูรณาการ
6	พุธ		<p>ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการ (ต่อ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบ บูรณาการในชั้นเรียนปฐมวัย
	พฤหัสบดี		ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

นักศึกษาชั้นปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

เวลา 08.30 – 10.30

น.

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

เรื่อง การออกแบบแผนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1.1 นักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์มาใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัยได้

1.2 นักศึกษาสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยตามแผนที่ออกแบบได้

2. สารการเรียนรู้

2.1 ปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย

2.2 การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการระดับปฐมวัย

2.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการระดับปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 1

ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection)

3.1 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่กำลังเป็นที่สนใจในปัจจุบัน

3.2 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสนทนาทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย

3.3 นักศึกษาร่วมกันนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจในปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย

3.4 นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน แต่ละกลุ่มร่วมกันคัดเลือกประเด็นที่สำคัญในปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน โดยต้องเป็นเรื่องราวที่นักศึกษาสนใจ มีประโยชน์ และส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้ากลุ่มละ 1 ประเด็น

3.5 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับประเด็นที่เลือก พร้อมบอกเหตุผลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เลือก

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis)

3.6 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่คาดว่าจะได้รับเมื่อเรียนรู้ประเด็นที่สนใจจากปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือกว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร ในประเด็นดังนี้

- 1) คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัย จำแนกตามหลักพัฒนาการ 4 ด้าน
- 2) คุณค่าที่มีต่อนักศึกษา จำแนกตามการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3.7 นักศึกษาแต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นคุณค่าที่ได้จากการวิเคราะห์

3.8 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปคุณค่าที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning)

3.9 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามที่สนใจ และมีผลกระทบต่อเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย

3.10 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการศึกษาเนื้อหาจากปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย เพื่อหาคำตอบของประเด็นคำถาม โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) ในประเด็นดังนี้

- 1) ปัญหาของเรื่องราวที่ศึกษา
- 2) วิธีการในการสืบเสาะเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบ
- 3) แหล่งเรียนรู้/สื่อที่ใช้ในการสืบเสาะ

3.11 นักศึกษานำเสนอแผนการศึกษาหาคำตอบ จากนั้นร่วมกันอภิปรายถึงวิธีการที่แต่ละกลุ่มเลือกศึกษา และร่วมกันวางแผนวิธีการสืบเสาะเพื่อค้นหาคำตอบ

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 2

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation)

3.12 นักศึกษาแต่ละกลุ่มแยกกันสืบเสาะค้นคว้าหาคำตอบที่ต้องการตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคนเกี่ยวกับเรื่องราวที่แต่ละกลุ่มสนใจในปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย ผ่านวิธีการ แหล่งเรียนรู้/สื่อตามที่วางแผน โดยอาจารย์ผู้สอนคอยกระตุ้น และอำนวยความสะดวกในการสืบค้น และเตรียมข้อมูลที่จำเป็นให้นักศึกษา ดังนี้

1) ประสานงานขอให้นักศึกษาสอบถามกับครูปฐมวัย ณ สถานศึกษาปฐมวัยในจังหวัดเพชรบุรี หรือสอบถามเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดเพชรบุรี หรือ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่นักศึกษาต้องการ

2) ใบความรู้ “พัฒนาการของเด็กปฐมวัย”

3) คอมพิวเตอร์, IPAD, Smart Phone

4) สื่ออื่น ๆ ที่นักศึกษาต้องการ

3.13 นักศึกษาแต่ละคนกลับเข้ากลุ่มเพื่อร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องราวที่สืบเสาะ โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้นร่วมกันนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในชั้นเรียน

3.14 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันเติมเต็มเนื้อหาจากการนำเสนอ และร่วมกันวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ และวิเคราะห์หน่วยการจัดประสบการณ์ปฐมวัยที่นักศึกษานำไปใช้ประยุกต์ในการจัดประสบการณ์

3.15 นักศึกษาแบ่งกลุ่มตามสาระการเรียนรู้ที่สนใจ จากนั้นแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับเด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาล 2 หรือ 3 ตามที่แต่ละกลุ่มเลือก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์

2) จุดประสงค์การเรียนรู้ ที่ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ

3) กิจกรรมที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านให้กับเด็กปฐมวัย

3.16 นักศึกษาแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกันออกแบบไปเขียนแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยคนละ 1 แผน

สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 1

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) (ต่อ)

3.17 นักศึกษาจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบให้กับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา

สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 2

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup)

3.18 นักศึกษาร่วมกันนำเสนอผลการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ผ่านวิธีการนำเสนอต่าง ๆ เช่น สไลด์นำเสนอ โปสเตอร์ ปากเปล่า การจัดทำสารนิทัศน์

3.19 นักศึกษาประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์ของตนเองโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ จากนั้นร่วมกันสะท้อนถึงจุดเด่น และข้อควรปรับปรุงของตนเองในครั้งต่อไป

3.20 นักศึกษาร่วมกันสะท้อนความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์พัฒนาการล่าช้าของเด็กปฐมวัย ในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) ประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้
- 2) สิ่งที่ต้องปรับปรุง

4. สื่อการเรียนรู้

- 4.1 ใบความรู้ “พัฒนาการของเด็กปฐมวัย”
- 4.2 ตัวอย่างผังกราฟิก (Graphic Organizers)
- 4.3 สื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์, IPAD, Smart Phone
- 4.4 สื่อวัสดุ เช่น กระดาษโปสเตอร์, กระดาษบุฟ, ปากกาเคมี, พิวเจอร์บอร์ด, สีไม้
- 4.5 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ สถานศึกษาปฐมวัย สาธารณสุขจังหวัดเพชรบุรี หรือ แหล่งอื่น ๆ ที่

นักศึกษาสนใจ

- 4.6 สื่ออื่น ๆ ตามความต้องการของนักศึกษา

5. การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลนักศึกษาโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนักศึกษาประเมินตนเอง และผู้วิจัย

ประเมินจากแผนการจัดประสบการณ์และคลิปวีดิโอการสอนของนักศึกษาในกิจกรรมเสริมประสบการณ์เป็นรายบุคคล แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

5.1 ประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

5.2 ประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ในแต่ละด้าน ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
ด้านที่ 1 การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้				
1.1 องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์				
1) ชื่อกิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับหน่วยและ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับหน่วยหรือ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจแต่ยังไม่ สอดคล้องกับหน่วยและ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม แต่ยังไม่น่าสนใจ และไม่สอดคล้องกับหน่วยและ กิจกรรม
2) จุดประสงค์การเรียนรู้	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุมทางด้านความรู้ ความสามารถและ ทักษะและเจตคติ และสอดคล้องกับประเด็นสาระการเรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุมทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ หรือ ความรู้ ความสามารถ/ เจตคติ หรือ ทักษะ/เจตคติ และสอดคล้องกับ	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุมทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับประเด็นสาระการเรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุมทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับประเด็นสาระการเรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	และการประเมินผลทุกส่วน	ประเด็นสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ และการประเมินผลทุกส่วน	และการประเมินผลทุกส่วน	และการประเมินส่วนใดส่วนหนึ่ง
3) สาระการเรียนรู้	ระบุเนื้อหาที่ได้จากการศึกษา ปรากฏการณ์ และมีความครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้ ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน	ระบุเนื้อหาที่ได้จากการศึกษา ปรากฏการณ์ และมีความครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้ ได้อย่างถูกต้อง แต่ยังไม่ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาแต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษา ปรากฏการณ์ แต่มีความครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้ ได้อย่างถูกต้อง แต่ยังไม่ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาแต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษา ปรากฏการณ์ และยังไม่ครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้
4) กิจกรรมการเรียนรู้	ระบุขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุปได้ครบถ้วน สอดคล้องกับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และผู้เรียน มีรายละเอียดที่ครอบคลุมในทุกขั้นตอน	ระบุขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุปได้ครบถ้วน สอดคล้องกับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และผู้เรียน แต่รายละเอียดยังไม่ครอบคลุมในทุกขั้นตอน	ระบุขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุปได้ครบถ้วน แต่ยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และผู้เรียน และรายละเอียดยังไม่ครอบคลุมในทุกขั้นตอน	ระบุการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ไม่มีรายละเอียดของขั้นตอน และยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และผู้เรียน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
5) สื่อและแหล่งเรียนรู้	สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ระบุมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ในทุกองค์ประกอบ มีสื่อ 3 ชิ้นขึ้นไป	สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ระบุมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ในทุกองค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ระบุมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ในบางองค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ระบุมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ในบางองค์ประกอบ มีสื่อ 1 ชิ้น
6) การประเมินผล	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทุกข้อ	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 2 ข้อขึ้นไป แต่ไม่ครบทุกข้อ	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพียง 1 ข้อ	มีการระบุการประเมินผลไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในทุกข้อ
1.2 การออกแบบการจัดประสบการณ์				
1) กิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะ หรือความรู้และเจตคติ หรือ ทักษะและเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะ หรือความรู้และเจตคติ หรือ ทักษะและเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้านความรู้หรือทักษะ หรือเจตคติ
2) กิจกรรมมีความแปลกใหม่ทันสมัย	กิจกรรมที่ออกแบบมีความแปลกใหม่	กิจกรรมที่ออกแบบมีความแปลกใหม่	กิจกรรมที่ออกแบบไม่มีความแปลกใหม่	กิจกรรมที่ออกแบบไม่มีความแปลกใหม่

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
หลากหลาย น่าสนใจ	ทันสมัย หลากหลาย 3 กิจกรรมขึ้นไป	ทันสมัย หลากหลาย 2 กิจกรรม	ทันสมัย แต่มี ความหลากหลาย 2 กิจกรรม	ทันสมัย และ หลากหลาย มี เพียง 1 กิจกรรม
3) กิจกรรม ส่งเสริมให้เด็ก ปฐมวัยใช้ความรู้ และทักษะที่ หลากหลายผ่าน การลงมือปฏิบัติ	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริมให้ เด็กปฐมวัยได้ใช้ ความรู้และทักษะ 3 ทักษะขึ้นไป ใน การเรียนรู้ผ่านการ ลงมือปฏิบัติ กิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมีลักษณะ ส่งเสริมให้เด็ก ปฐมวัยได้ใช้ความรู้ และทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่านการ ลงมือปฏิบัติ กิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมีลักษณะ ส่งเสริมให้เด็ก ปฐมวัยได้ใช้ความรู้ หรือทักษะ 1 - 2 ทักษะ ในการ เรียนรู้ผ่านการลง มือปฏิบัติกิจกรรม 1 กิจกรรม โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้หรือ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การสนทนา โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน
4) กิจกรรมมี ความเหมาะสม กับวัยและ ความสามารถ ของเด็กปฐมวัย	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ เหมาะสมกับวัย และความสามารถ ของเด็กปฐมวัยทุก คน	กิจกรรมที่ออกแบบ มีความเหมาะสม กับวัย และ ความสามารถของ เด็กปฐมวัยส่วน ใหญ่	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ เหมาะสมกับวัย และความสามารถ ของเด็กปฐมวัยบาง คน	กิจกรรมที่ ออกแบบเหมาะสม กับวัย แต่ยังไม่ เหมาะสมกับ ความสามารถของ เด็กปฐมวัย
5) กิ จ ก ร ร ม สามารถส่งเสริม พัฒนาการของ เด็กปฐมวัยได้ อย่างเป็นองค์ รวม	กิจกรรมที่ ออกแบบสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านอย่างเป็น องค์รวม	กิจกรรมที่ ออกแบบสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยได้ 3 ด้าน	กิจกรรมที่ ออกแบบสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยได้ 2 ด้าน	กิจกรรมที่ ออกแบบสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยได้ 1 ด้าน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
ด้านที่ 2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้				
2.1 การเตรียมการจัดประสบการณ์				
1) ความพร้อมในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนและสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอนในทุกกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนและสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนในบางกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนหรือสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนในบางกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอน แต่ไม่เตรียมสื่ออุปกรณ์ในทุกกิจกรรม
2) การเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมในทุกกิจกรรมโดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมในทุกกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมบางกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมเพียงกิจกรรมเดียว
2.2 การจัดประสบการณ์				
1) มีการทบทวนความรู้ ทักษะ หรือ ประสบการณ์ เดิมของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนใช้คำถามและกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิมโดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิม โดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิม แต่ไม่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ แต่ไม่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
2) การนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนาคำทาย และ สนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนาคำทาย แต่ไม่มีการสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนแต่ไม่ สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนาคำทาย และไม่มี การสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา อย่างเดียว
3) จัดกิจกรรมที่ ให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเอง	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติ และร่วมอภิปราย เน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการสืบเสาะ	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติ และร่วมอภิปราย โดยครูผู้สอนช่วยป้อนข้อมูล	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยร่วมอภิปราย และฟังบรรยาย	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว
4) จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย	จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ทั้ง 4 ด้าน	จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ทั้ง 3 ด้าน	จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยทั้ง 2 ด้าน	จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย เพียง 1 ด้าน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
5) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมเป็นกลุ่มและรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัย โดยเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัย โดยเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัย โดยเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่ หรือ กลุ่มย่อย และรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล
6) การสรุปกิจกรรมร่วมกันของผู้สอนและเด็กปฐมวัย	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การบรรยาย อภิปรายร่วมกัน และทดสอบความรู้ความเข้าใจของเด็กเป็นรายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การทดสอบความรู้ความเข้าใจของเด็กเป็นรายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การบรรยาย และอภิปรายร่วมกัน	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การอธิบายบรรยาย
2.3 ทักษะการสอน				
1) การควบคุมชั้นเรียนปฐมวัย	ผู้สอนใช้เทคนิคควบคุมชั้นเรียนให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจในกิจกรรมตลอดเวลา และใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่แปลกใหม่ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจตลอดกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิคควบคุมชั้นเรียนให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจในกิจกรรมตลอดเวลา และใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจในบางกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิคควบคุมชั้นเรียนให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจในบางกิจกรรม และใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจในบางกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิคควบคุมชั้นเรียนให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจในบางกิจกรรม หรือใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจในบางกิจกรรม

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
2) แสดงออกถึงการควบคุมอารมณ์ โดยใช้สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง ที่เหมาะสมกับสถานการณ์	ผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้ดี โดยมีสีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงอ่อนหวาน ตลอดการจัดกิจกรรม	ผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้ พอประมาณ โดยมีสีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงอ่อนหวาน ในบางกิจกรรม	ผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้ พอประมาณ โดยมีสีหน้านิ่งเฉย ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงเรียบเฉย ตลอดการจัดกิจกรรม	ผู้สอนมีความพยายามในการควบคุมอารมณ์ได้ พอประมาณ โดยมีสีหน้านิ่งเฉย ท่าทางเรียบเฉย น้ำเสียงดูเล็กน้อย ตลอดการจัดกิจกรรม
3) การปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัยและการเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม	ผู้สอนมีการใช้คำพูด และท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และให้การเสริมแรงโดยใช้คำชมเชยและสัญลักษณ์เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทุกครั้ง	ผู้สอนมีการใช้คำพูด และท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และให้การเสริมแรงโดยใช้คำชมเชยหรือสัญลักษณ์เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทุกครั้ง	ผู้สอนมีการใช้คำพูด หรือท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และให้การเสริมแรงโดยใช้คำชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมบางครั้ง	ผู้สอนมีการใช้คำพูด หรือท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย แต่ไม่มีการเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม
2.4 การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์				
1) ความสามารถในการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในทุกข้อ และใช้สื่อการสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในทุกข้อ และใช้สื่อการสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในบางข้อ และใช้สื่อการสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แต่ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในทุกข้อ และใช้สื่อการสอนหรือ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	หรือแหล่งเรียนรู้ ในทุกขั้นตอนการ สอน	หรือแหล่งเรียนรู้ ในบางขั้นตอนการ สอน	หรือแหล่งเรียนรู้ ในบางขั้นตอนการ สอน	แหล่งเรียนรู้ใน บางขั้นตอนการ สอน
2) สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้มีความ เหมาะสมกับ เนื้อหา	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้มีความ เกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับเนื้อหาที่สอน ในทุกชนิด ทุกขั้นตอน	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้มีความ เกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับเนื้อหาที่สอน ในทุกชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้มีความ เกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับเนื้อหาที่สอน ในบางชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้มีความ เกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับเนื้อหาที่สอน ในบางชนิด 1 ขั้นตอน
3) ใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า และ เหมาะสม	เด็กปฐมวัยมีส่วน ร่วมในการใช้สื่อ และใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า เหมาะสม กับ เด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วน ร่วมในการใช้สื่อ และใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า เหมาะสม กับเด็กปฐมวัย แต่ ไม่เหมาะสมกับ เวลา หรือสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วน ร่วมในการใช้สื่อ และใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า แต่สื่อบาง ชนิดไม่เหมาะสม กับเด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วน ร่วมในการใช้สื่อ แต่ใช้สื่อไม่คุ้มค่า ไม่เหมาะสมกับ เด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่
2.5 การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย				
1) มีการวัดและ ประเมินผลที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและ ประเมินผลเด็ก ปฐมวัยที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุกข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและประเมิน ผลเด็กปฐมวัยที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ 2 ชั้น ไป แต่ไม่ครบทุก ข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและประเมินผล เด็กปฐมวัยที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ 1 ข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและประเมินผล เด็กปฐมวัยแต่ไม่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุกข้อ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
2) มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 2 ชิ้นขึ้นไปและสอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 2 ชิ้น และสอดคล้องกับพัฒนาการ 3 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 1 - 2 ชิ้น และสอดคล้องกับพัฒนาการ 2 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 1 ชิ้น และสอดคล้องกับพัฒนาการ 1 ด้านของเด็กปฐมวัย

ใบความรู้ เรื่อง พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงด้าน วุฒิภาวะ (maturity) ของอวัยวะระบบต่าง ๆ และ ตัวบุคคล ทำให้เพิ่มความสามารถของบุคคลให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำสิ่งที่ยากและซับซ้อนยิ่งขึ้นได้ ตลอดจนการเพิ่มทักษะใหม่ และ ความสามารถในการปรับตัวในภาวะใหม่ของบุคคลนั้นประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลง 2 ด้าน คือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านปริมาณ เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านขนาดและรูปร่าง คือ โตขึ้น สูงขึ้น ใหญ่ขึ้น ยาวออกมากขึ้น การเพิ่มขนาดและรูปร่างของอวัยวะภายใน และขนาดของสมอง การเปลี่ยนแปลงปริมาณและสัดส่วนของ ความสามารถทางสมอง เช่น จำได้มากขึ้น เรียนรู้ได้มากขึ้น ความคิดหาเหตุผลมีมากขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง สืบสายกันไปเป็นลำดับ เพื่อบรรลุจุดเจริญบริบูรณ์ ของพัฒนาการที่เรียกว่า วุฒิภาวะ โดยการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและทางสมองบรรลุขีดสูงสุด จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนปลีกย่อย ติดต่อกันไม่ขาดตอน และสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

พัฒนาการของเด็ก จะแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย

1.1 เด็กบังคับกล้ามเนื้อได้ดีขึ้น เด็กชอบปีนป่ายเตะบอล รักลูกบอล ชอบเล่นในสนาม เด็กสามารถขี่จักรยานสามล้อได้

1.2 เด็กเชื่อว่าสิ่งของทุกอย่างมีชีวิต (Animism) เด็กชอบเล่นสมมุติโดยจะเอาตุ๊กตามาเล่นแล้ว สมมุติเป็นพ่อแม่ลูก แสดงทำป้อนข้าวลูก อาบน้ำแต่งตัวให้ลูก แสดงเป็นเรื่องราวเหมือนว่าตุ๊กตาเป็นสิ่งมีชีวิต

1.3 เด็กเชื่อว่าทุกสิ่งในโลกมีจุดหมาย เด็กมักถามว่า “ทำไม” “ทำไมรถจึงวิ่ง” ฯลฯ

1.4 เด็กจะเชื่อมโยงปรากฏการณ์ 2 อย่างที่เกิดขึ้นพร้อมกันว่าเป็นเหตุและเป็นผลซึ่งกันและกัน

2. พัฒนาการด้านสติปัญญา

ลักษณะเฉพาะของพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

2.1 เด็กวัยอนุบาลเป็นวัยที่ใช้สัญลักษณ์ได้ สามารถที่จะใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งของวัตถุ และสถานที่ได้ มีทักษะการใช้ภาษาอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้ สามารถที่จะอธิบายประสบการณ์ของตนได้ ดังนั้นควรจัดกิจกรรม ให้เด็กมีโอกาสดอกมาหน้าชั้น เล่าประสบการณ์ให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง แต่ครูควร จะพยายามส่งเสริมให้ทุกคน มีโอกาสเท่ากัน

2.2 เด็กวัยนี้สามารถที่จะวาดภาพพจน์ในใจได้ การใช้ความคิดคำนึงหรือการสร้างจินตนาการและการประดิษฐ์ เป็นลักษณะพิเศษของเด็กในวัยนี้ ถ้าครูจะส่งเสริมให้เด็กใช้การคิดประดิษฐ์ในการเล่าเรื่อง หรือ การวาดภาพ ก็จะช่วยพัฒนาการด้านนี้ของเด็ก แต่บางครั้งเด็กอาจจะไม่สามารถแยกสิ่งที่ตนสร้างจาก ความคิดคำนึงจากความจริง ครูจะต้องพยายามช่วย แต่ไม่ควรจะใช้การลงโทษเด็กว่าไม่พูดความจริง เพราะจะทำให้เป็นการทำลายความคิดคำนึงของเด็กโดยทางอ้อม

2.3 เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่มีความตั้งใจทีละอย่าง หรือยังไม่มีความสามารถที่จะพิจารณาหลาย ๆ อย่างผสม ๆ กัน เด็กจะไม่สามารถแบ่งกลุ่มโดยใช้เกณฑ์หลาย ๆ อย่างปนกัน ยกตัวอย่าง การแบ่งกลุ่มของวัตถุ ที่มีรูปทรงเรขาคณิตต่าง ๆ กัน เช่น สามเหลี่ยม วงกลม ฯลฯ จะต้องแบ่งโดยใช้รูปร่างอย่างเดียว เช่น สามเหลี่ยมอยู่ด้วยกัน และวงกลมอยู่กลุ่มเดียวกัน ถ้าผู้ใหญ่จะรวมวงกลมและสามเหลี่ยมผสมกัน โดยยึดสีเดียวกันเป็นเกณฑ์ เด็กวัยนี้จะไม่เห็นด้วย

2.4 ความเข้าใจของเด็กเกี่ยวกับการเปรียบเทียบน้ำหนัก ปริมาตร และความยาว ยังค่อนข้างสับสน เด็กยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับความคงตัวของสสาร ความสามารถในการจัดลำดับการตัดสินใจของเด็กในวัยนี้ขึ้นกับการรับรู้ ยังไม่รู้จักใช้เหตุผล ครูที่สอนเด็กในวัยนี้ จะสามารถช่วยเด็กให้มีพัฒนาการทางสติปัญญา ส่งเสริมให้เด็กมีสมรรถภาพ โดยพยายามเปิดโอกาสให้เด็กวัยนี้ มีประสบการณ์ค้นคว้าสำรวจ สิ่งแวดล้อม และสนับสนุนให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับครู และเพื่อนในวัยเดียวกัน และพยายามให้ข้อมูลย้อนกลับเวลาที่เด็กทำถูกหรือประสบผลสำเร็จ และพยายามตั้งความคาดหวัง

3. พัฒนาการด้านอารมณ์

เด็กเริ่มมีลักษณะอารมณ์แบบผู้ใหญ่ คือ โกรธ อิจฉา กังวล ก้าวร้าว พอใจ เป็นต้น เด็กจะแสดงความโกรธ ด้วยการกรีดร้อง ดิ้นกับพื้น หรือทำร้ายตัวเองแสดงความอิจฉาเมื่อมีน้องใหม่เวลาเล่นสนุก ๆ ก็แสดงความพอใจ แต่เมื่อได้ยินเสียงฟ้าร้องเด็กก็จะกลัว

4. พัฒนาการด้านสังคม เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดีขึ้น อาบน้ำ แต่งตัว ใส่รองเท้าเอง บอกเวลาจะถ่ายได้ ถอดกางเกง เข้าห้องน้ำเอง และทำความสะอาดหลังขับถ่ายได้ - เด็กเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตัว เพื่อให้สังคมยอมรับ ทำตัวให้ เข้ากลุ่มได้ รู้จักให้ รับ รู้จักผ่อนปรน รู้จักแบ่งปัน เด็กเรียนรู้จากคำสอน คำอธิบายและการกระทำของพ่อ แม่ เด็กรู้สึกละเอียดใจเมื่อทำผิด เด็กเริ่มรู้จักเห็นใจผู้อื่น เมื่อเห็นแม่เสียใจเด็กอาจเอาตุ๊กตามาปลอบ เป็นต้น

พัฒนาการล่าช้าในเด็ก (Developmental Delay in children)

เด็กพัฒนาการช้า คือพัฒนาการด้านหนึ่งหรือหลายด้านล่าช้า เมื่อเทียบกับเด็กในวัยเดียวกัน พ่อแม่ ผู้ปกครองอาจเริ่มมีความกังวลใจ การเข้ารับการตรวจวินิจฉัยและการบำบัดอย่างทันท่วงทีนั้น สามารถช่วยกระตุ้นให้บุตรหลานมีพัฒนาการที่เหมาะสม

เมื่อพูดถึงพัฒนาการในวัยเด็ก เราอาจนึกถึงพัฒนาการและการเจริญเติบโตเป็นอันดับแรก แต่จริง ๆ แล้วพัฒนาการในวัยเด็กนั้น ยังรวมไปถึงพัฒนาการด้านการรับรู้ สติปัญญา พัฒนาการด้านภาษา พัฒนาการด้านสังคมและอารมณ์ พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก พัฒนาการด้านการทรงตัว และการเคลื่อนไหว (กล้ามเนื้อใหญ่) อีกด้วย พัฒนาการของเด็กที่สำคัญ ๆ นั้นได้แก่ การยิ้ม โบกมือบ้ายบาย กลิ้งตัว ยืน และการเปล่งเสียงพูดคำแรกของชีวิต

พัฒนาการช้าของเด็กปฐมวัยอาจเกิดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- พัฒนาการด้านการรู้คิด: มีปัญหาเรื่องความเข้าใจ เช่น การปฏิบัติตามคำสั่งหรือการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีเหตุและผลไม่สมวัย
- พัฒนาการด้านอารมณ์และการเข้าสังคม: ไม่รู้ว่าจะแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองอย่างไร ไม่เข้าใจคำพูด การแสดงออก หรือภาษากายของผู้อื่น รับมือกับการเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ไม่มองหน้าสบตา
- พัฒนาการด้านการพูดและภาษา: สื่อสารเป็นคำพูดไม่ได้ ไม่เข้าใจบทสนทนาของผู้อื่น
- พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่: พลิกตัว นั่ง เดิน ถือสิ่งของ หรือขีดเขียนไม่ได้ตามช่วงวัย

โดยเด็ก ๆ อาจมีพัฒนาการล่าช้าด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านก็ได้

อาการของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าในวัยเด็ก

- มีพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ล่าช้า เช่น ไม่กลิ้งตัว นั่งไม่ได้ ไม่คลาน เดิน
- กล้ามเนื้อเล็กไม่แข็งแรง
- ไม่เข้าใจบทสนทนา พูดช้า
- มีความบกพร่องในด้านทักษะการแก้ปัญหา ไม่เข้าใจเรื่องเหตุและผล
- มีปัญหาด้านการเข้าสังคม

สาเหตุที่เด็กพัฒนาการช้า

- ปัจจัยทางด้านพันธุกรรม เช่น ดาวน์ซินโดรม กลุ่มอาการโครโมโซมเอกซ์เปราะ
- ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การสัมผัสกับแอลกอฮอล์ บุหรี่และสารเสพติดต่าง ๆ หรือกัญชาระหว่างตั้งครรภ์ เด็กเกิดก่อนกำหนด น้ำหนักตัวแรกเกิดน้อย ภาวะขาดออกซิเจน

แรกเกิด การสัมผัสกับสารตะกั่วหลังคลอด ภาวะทุพโภชนาการ การติดเชื้อในหูรื้อรัง หรือบาดเจ็บทางจิตใจ เช่น โดนทารุณในวัยเด็ก

การตรวจวินิจฉัยพัฒนาการล่าช้าในเด็ก

- การเฝ้าระวังติดตามพัฒนาการ

เป็นการติดตามการเจริญเติบโตและพัฒนาการเพื่อประเมินว่าบุตรหลานมีพัฒนาการสมวัยหรือไม่ ประกอบไปด้วยพัฒนาการด้านต่าง ๆ การเล่น การเรียนรู้ การพูด การเคลื่อนไหวร่างกาย

- การตรวจคัดกรองพัฒนาการ

เป็นการประเมินพัฒนาการของบุตรหลานโดยละเอียด หากมีความกังวลเกี่ยวกับพัฒนาการและพฤติกรรม ทำโดยกุมารแพทย์ พยาบาล หรือครูปฐมวัย ซึ่งทั้งบุตรหลานและผู้ปกครองต้องตอบคำถามเกี่ยวกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในแบบสอบถาม และอาจมีการตรวจเพิ่มเติมในกรณีที่เกิดก่อนกำหนด น้ำหนักตัวแรกเกิดน้อย มีภาวะชัก หรือเคยสัมผัสสารพิษ เช่น สารตะกั่ว

- การตรวจประเมินพัฒนาการ

ในกรณีที่บุตรหลานมีปัญหาด้านพัฒนาการในระดับที่น่าเป็นห่วง ผู้เชี่ยวชาญ เช่น กุมารแพทย์ด้านพัฒนาการ นักจิตวิทยาเด็ก นักกิจกรรมบำบัด หรือนักกายภาพบำบัด จะทำการประเมินพัฒนาการเพื่อดูว่าจำเป็นต้องให้การรักษาใด ๆ เพิ่มเติมหรือไม่

การรักษาเด็กที่พัฒนาการล่าช้า

หากปัญหาพัฒนาการล่าช้าในวัยเด็กไม่ได้รับการแก้ไขตั้งแต่เนิ่น ๆ จะทำให้เด็ก ๆ มีปัญหาด้านการเรียนรู้ตามมา พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงควรหมั่นสังเกตพัฒนาการของบุตรหลาน โดยเฉพาะในเด็กที่เกิดก่อนกำหนด เด็กที่มีปัญหาสุขภาพ มีปัญหาด้านการได้ยินหรือการมองเห็น โดยแพทย์จะทำการตรวจวินิจฉัยเบื้องต้น ร่วมกับการส่งตรวจเพิ่มเติมเพื่อการวินิจฉัยและหาสาเหตุ และแนะนำให้พบกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่าง ๆ เช่น นักแก้ไขการพูด นักกิจกรรมบำบัด พยาบาลกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านประสาทวิทยา

การป้องกันการเกิดพัฒนาการล่าช้าในวัยเด็ก

สาเหตุของพัฒนาการที่ล่าช้านั้นยังไม่เป็นที่ทราบแน่ชัด ระหว่างที่คุณแม่กำลังตั้งครรภ์นั้น ควรดูแลตัวเอง หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับสารเคมีหรือสารพิษ และไปตรวจสุขภาพครรภ์ตามนัดทุกครั้ง เมื่อสังเกตเห็นว่าบุตรหลานเริ่มมีพัฒนาการล่าช้า ควรพุดคุยปรึกษาแพทย์ เพราะการได้รับการตรวจวินิจฉัยและกระตุ้นพัฒนาการในเด็กก่อนอายุ 3 ปี เพื่อผลที่ติดต่อกับพัฒนาการในระยะยาว

แนวทางการกระตุ้นพัฒนาการเด็ก

- ทำกิจกรรมร่วมกับบุตรหลาน เช่น เล่นปั้นดินน้ำมันเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก การเล่นกับผู้ใหญ่หรือเพื่อนในวัยเดียวกันจะช่วยให้พัฒนาทักษะด้านภาษาและการเข้าสังคม การพาเด็กไปเล่นที่สนามเด็กเล่นช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์และสังคมผ่านการเล่นกับผู้อื่น
- อ่านหนังสือกับบุตรหลาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะด้านภาษา ยิ่งเด็ก ๆ ได้เรียนรู้คำศัพท์มากเท่าไร ก็ยิ่งมีคลังคำศัพท์มากขึ้นเท่านั้น
- จำกัดการใช้หน้าจอและไม่แนะนำการใช้หน้าจอก่อนอายุ 2 ปี เช่น มือถือหรือคอมพิวเตอร์ให้น้อยกว่า 60 นาทีต่อวัน เพราะเด็กจะเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบตัวได้ดีที่สุด
- กำหนดตารางกิจวัตรประจำวันของเด็ก ดัดไว้ในที่ที่มองเห็นได้ชัดเจน เพื่อให้เด็กปฏิบัติตามและเรียนรู้เข้าใจเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบ
- พูดคุยกับกุมารแพทย์ เพื่อขอคำแนะนำเพื่อช่วยส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการของเด็ก

อ้างอิง

นันทิยา น้อยจันทร์. (ออนไลน์). การอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.

https://eledu.ssru.ac.th/nuntiya_no/pluginfile.php/89/mod_resource/content/1/chapter

กนกอร สีเพชรรัตน์. (ออนไลน์). พัฒนาการล่าช้าในเด็ก.

<https://www.medparkhospital.com/disease-and-treatment/developmental-delay-in-children>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

นักศึกษาชั้นปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

เวลา 08.30 – 10.30

น.

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

เรื่อง การออกแบบแผนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ปรากฏการณ์โควิด-19

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1.1 นักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์มาใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัยได้

1.2 นักศึกษาสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยตามแผนที่ออกแบบได้

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ปรากฏการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

2.2 การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการระดับปฐมวัย

2.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการระดับปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 1

ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection)

3.1 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่กำลังเป็นที่สนใจในปัจจุบัน

3.2 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสนทนาทบทวนความรู้เดิมถึงปรากฏการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

3.3 นักศึกษาร่วมกันนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจในปรากฏการณ์โควิด-19

3.4 นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน แต่ละกลุ่มร่วมกันคัดเลือกประเด็นที่สำคัญในปรากฏการณ์โควิด-19 ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน โดยต้องเป็นเรื่องราวที่นักศึกษาสนใจ มีประโยชน์ และส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้ากลุ่มละ 1 ประเด็น

3.5 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับประเด็นที่เลือก พร้อมบอกเหตุผลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เลือก

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis)

3.6 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่คาดว่าจะได้รับเมื่อเรียนรู้ประเด็นที่สนใจจากปรากฏการณ์โควิด-19 เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือกว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร ในประเด็นดังนี้

- 1) คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัย จำแนกตามหลักพัฒนาการ 4 ด้าน
- 2) คุณค่าที่มีต่อนักศึกษา จำแนกตามการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3.7 นักศึกษาแต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นคุณค่าที่ได้จากการวิเคราะห์

3.8 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปคุณค่าที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning)

3.9 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามที่สนใจ และมีผลกระทบต่อเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับปรากฏการณ์โควิด-19

3.10 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการศึกษาเนื้อหาจากปรากฏการณ์โควิด-19 เพื่อหาคำตอบของประเด็นคำถาม โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) ในประเด็นดังนี้

- 1) ปัญหาของเรื่องราวที่ศึกษา
- 2) วิธีการในการสืบเสาะเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบ
- 3) แหล่งเรียนรู้/สื่อที่ใช้ในการสืบเสาะ

3.11 นักศึกษานำเสนอแผนการศึกษาหาคำตอบ จากนั้นร่วมกันอภิปรายถึงวิธีการที่แต่ละกลุ่มเลือกศึกษา และร่วมกันวางแผนวิธีการสืบเสาะเพื่อค้นหาคำตอบ

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 2

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation)

3.12 นักศึกษาแต่ละกลุ่มแยกกันสืบเสาะค้นคว้าหาคำตอบที่ต้องการตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคนเกี่ยวกับเรื่องราวที่แต่ละกลุ่มสนใจในปรากฏการณ์โควิด-19 ผ่านวิธีการ แหล่งเรียนรู้/สื่อตามที่วางแผน โดยอาจารย์ผู้สอนคอยกระตุ้น และอำนวยความสะดวกในการสืบค้น และเตรียมข้อมูลที่จำเป็นให้นักศึกษา ดังนี้

1) ประสานงานขอให้นักศึกษาเข้าสอบถามกับบุคลากรผู้มีความเชี่ยวชาญที่โรงพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี หรือ สาธารณสุขจังหวัดเพชรบุรี หรือ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี หรือ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่นักศึกษาต้องการ

2) ใบความรู้ “โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา”

3) คอมพิวเตอร์, IPAD, Smart Phone

4) สื่ออื่น ๆ ที่นักศึกษาต้องการ

3.13 นักศึกษาแต่ละคนกลับเข้ากลุ่มเพื่อร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องราวที่สืบเสาะ โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้นร่วมกันนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในชั้นเรียน

3.14 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันเติมเต็มเนื้อหาจากการนำเสนอ และร่วมกันวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ และวิเคราะห์หน่วยการจัดประสบการณ์ปฐมวัยที่นักศึกษานำไปใช้ประยุกต์ในการจัดประสบการณ์

3.15 นักศึกษาแบ่งกลุ่มตามสาระการเรียนรู้ที่สนใจ จากนั้นแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับเด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาล 2 หรือ 3 ตามที่แต่ละกลุ่มเลือก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์

2) จุดประสงค์การเรียนรู้ ที่ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ

3) กิจกรรมที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ และส่งเสริม

พัฒนาการทั้ง 4 ด้านให้กับเด็กปฐมวัย

3.16 นักศึกษาแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกันออกแบบไปเขียนแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยคนละ 1 แผน

สัปดาห์ที่ 2

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) (ต่อ)

3.17 นักศึกษาจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการที่ออกแบบให้กับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup)

3.18 นักศึกษาร่วมกันนำเสนอผลการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ผ่านวิธีการนำเสนอต่าง ๆ เช่น สไลด์นำเสนอ โปสเตอร์ ปากเปล่า การจัดทำสารนิทัศน์

3.19 นักศึกษาประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์ของตนเองโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ จากนั้นร่วมกันสะท้อนถึงจุดเด่น และข้อควรปรับปรุงของตนเองในครั้งต่อไป

3.20 นักศึกษาร่วมกันสะท้อนความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์โควิด-19 ในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) ประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้
- 2) สิ่งที่ต้องปรับปรุง

4. สื่อการเรียนรู้

- 4.1 ใบความรู้ “โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา”
- 4.2 ตัวอย่างผังกราฟิก (Graphic Organizers)
- 4.3 สื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์, IPAD, Smart Phone
- 4.4 สื่อวัสดุ เช่น กระดาษโปสเตอร์, กระดาษบุฟ, ปากกาเคมี, ฟิวเจอร์บอร์ด, สีไม้
- 4.5 แหล่งเรียนรู้ เช่น โรงพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี, สาธารณสุขจังหวัดเพชรบุรี, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, สถานศึกษาปฐมวัย หรือ แหล่งอื่น ๆ ที่นักศึกษาสนใจ

- 4.6 สื่ออื่น ๆ ตามความต้องการของนักศึกษา

5. การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลนักศึกษาโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนักศึกษาประเมินตนเอง และผู้วิจัย

ประเมินจากแผนการจัดประสบการณ์และคลิปวีดิโอการสอนของนักศึกษาในกิจกรรมเสริมประสบการณ์เป็นรายบุคคล แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

5.1 ประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

5.2 ประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ในแต่ละด้าน ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
ด้านที่ 1 การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย				
1.1 องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์				
1) ชื่อกิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับหน่วยและ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับหน่วยหรือ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจแต่ยังไม่ สอดคล้องกับหน่วยและ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม แต่ยังไม่น่าสนใจ และไม่สอดคล้องกับหน่วยและ กิจกรรม
2) จุดประสงค์การเรียนรู้	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุมทางด้านความรู้ ความสามารถและ ทักษะและเจตคติ และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการเรียนรู้ กิจกรรม	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุมทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ หรือ ความรู้ ความสามารถ/ เจตคติ หรือ ทักษะ/เจตคติ และสอดคล้องกับ	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุมทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการเรียนรู้ กิจกรรม	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุมทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการเรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ผลทุกส่วน	ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ผลทุกส่วน	การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ผลทุกส่วน	และการประเมิน ส่วนใดส่วนหนึ่ง
3) สาระการ เรียนรู้	ระบุเนื้อหาที่ได้ จากการศึกษา ปραกฏการณ์ และมีความ ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้องและ ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาที่ได้ จากการศึกษา ปραกฏการณ์ และมีความ ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้อง แต่ยังไม่ ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาแต่ไม่ สอดคล้องกับ การศึกษา ปรากฏการณ์ แต่ มีความครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้อง แต่ยังไม่ ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาแต่ไม่ สอดคล้องกับ การศึกษา ปรากฏการณ์ และยังไม่ ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้
4) กิจกรรมการ เรียนรู้	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการ เรียนรู้ซึ่ง ประกอบด้วยขั้น นำ ขั้นสอน ขั้น สรุบได้ครบถ้วน สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาระ การเรียนรู้ และ ผู้เรียน มี รายละเอียดที่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้น สรุบได้ครบถ้วน สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาระ การเรียนรู้ และ ผู้เรียน แต่ รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้น สรุบได้ครบถ้วน แต่ยังไม่สอดคล้อง กับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ และผู้เรียน และ รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	ระบุการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แต่ไม่มี รายละเอียดของ ขั้นตอน และยังไม่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาระ การเรียนรู้ และ ผู้เรียน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
5) สื่อและแหล่งเรียนรู้	สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ระบุมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ในทุกองค์ประกอบ มีสื่อ 3 ชิ้นขึ้นไป	สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ระบุมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ในทุกองค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ระบุมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ในบางองค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ระบุมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ในบางองค์ประกอบ มีสื่อ 1 ชิ้น
6) การประเมินผล	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทุกข้อ	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 2 ข้อขึ้นไป แต่ไม่ครบทุกข้อ	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพียง 1 ข้อ	มีการระบุการประเมินผลไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในทุกข้อ
1.2 การออกแบบการจัดประสบการณ์				
1) กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะ หรือความรู้และเจตคติ หรือ ทักษะและเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะ หรือความรู้และเจตคติ หรือ ทักษะและเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้านความรู้หรือทักษะ หรือเจตคติ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
2) กิจกรรมที่ ความแปลกใหม่ ทันสมัย หลากหลาย น่าสนใจ	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ แปลกใหม่ ทันสมัย หลากหลาย 3 กิจกรรมขึ้นไป	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ แปลกใหม่ ทันสมัย หลากหลาย 2 กิจกรรม	กิจกรรมที่ ออกแบบไม่มี ความแปลกใหม่ ทันสมัย แต่มี ความหลากหลาย 2 กิจกรรม	กิจกรรมที่ ออกแบบไม่มี ความแปลกใหม่ ทันสมัย และ หลากหลาย มี เพียง 1 กิจกรรม
3) กิจกรรม ส่งเสริมให้เด็ก ปฐมวัยใช้ความรู้ และทักษะที่ หลากหลายผ่าน การลงมือปฏิบัติ	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้และ ทักษะ 3 ทักษะ ขึ้นไป ในการ เรียนรู้ผ่านการลง มือปฏิบัติกิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดยสอดคล้อง สัมพันธ์กับเรื่องที่ เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้และ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติ กิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดยสอดคล้อง สัมพันธ์กับเรื่องที่ เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้หรือ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติ กิจกรรม 1 กิจกรรม โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้หรือ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การสนทนา โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน
4) กิจกรรมที่ ความเหมาะสม กับวัยและ ความสามารถ ของเด็กปฐมวัย	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ เหมาะสมกับวัย และความสามารถ ของเด็กปฐมวัยทุก คน	กิจกรรมที่ออกแบบ มีความเหมาะสม กับวัย และ ความสามารถของ เด็กปฐมวัยส่วน ใหญ่	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ เหมาะสมกับวัย และความสามารถ ของเด็กปฐมวัยบาง คน	กิจกรรมที่ ออกแบบเหมาะสม กับวัย แต่ยังไม่ เหมาะสมกับ ความสามารถของ เด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
5) กิจกรรมที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ 3 ด้าน	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ 2 ด้าน	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ 1 ด้าน
ด้านที่ 2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย				
2.1 การเตรียมการจัดประสบการณ์				
1) ความพร้อมในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนและสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอนในทุกกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนและสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนในบางกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนหรือสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนในบางกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอน แต่ไม่เตรียมสื่ออุปกรณ์ในทุกกิจกรรม
2) การเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมในทุกกิจกรรมโดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมในทุกกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมบางกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมเพียงกิจกรรมเดียว

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
2.2 การจัดประสบการณ์				
1) มีการทบทวนความรู้ ทักษะ หรือ ประสบการณ์ เดิมของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนใช้คำถาม และกิจกรรมเพื่อ กระตุ้นให้เด็ก ปฐมวัยทบทวน ความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิมโดยเชื่อมโยง กับเหตุการณ์ใน ชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นให้เด็ก ปฐมวัยทบทวน ความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิม โดยเชื่อมโยง กับเหตุการณ์ใน ชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นให้เด็ก ปฐมวัยทบทวน ความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิม แต่ไม่ เชื่อมโยงกับ เหตุการณ์ใน ชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นให้เด็ก ปฐมวัยทบทวน ความรู้ ทักษะ แต่ ไม่เชื่อมโยงกับ ชีวิตประจำวัน
2) การนำเข้าสู่ บทเรียนด้วย วิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับ เนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิค วิธีการนำเข้าสู่ บทเรียนที่ เหมาะสม สอดคล้องกับ เนื้อหา โดยใช้ เพลง คำคล้อง จอง นิทาน หรือ ปริศนาคำทาย และ สนทนาเพื่อ เชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิค วิธีการนำเข้าสู่ บทเรียนเหมาะสม สอดคล้องกับ เนื้อหา โดยใช้ เพลง คำคล้อง จอง นิทาน หรือ ปริศนาคำทาย แต่ ไม่มีการสนทนา เพื่อเชื่อมโยงสู่ เนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิค วิธีการนำเข้าสู่ บทเรียนแต่ไม่ สอดคล้องกับ เนื้อหา โดยใช้ เพลง คำคล้อง จอง นิทาน หรือ ปริศนาคำทาย และ ไม่มีการ สนทนาเพื่อ เชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนนำเข้าสู่ บทเรียนด้วย วิธีการสนทนาเพื่อ เชื่อมโยงสู่เนื้อหา อย่างเดียว
3) จัดกิจกรรมที่ ให้เด็กปฐมวัยได้ ลงมือปฏิบัติและ สร้าง	จัดกิจกรรมที่มี ลักษณะให้เด็ก ปฐมวัยได้ลงมือ ปฏิบัติ และร่วม อภิปราย เน้นการ	จัดกิจกรรมที่มี ลักษณะให้เด็ก ปฐมวัยได้ลงมือ ปฏิบัติ และร่วม อภิปราย โดย	จัดกิจกรรมที่มี ลักษณะให้เด็ก ปฐมวัยร่วม อภิปราย และฟัง บรรยาย	จัดกิจกรรมที่มี ลักษณะให้เด็ก ปฐมวัยฟัง บรรยายเพียง อย่างเดียว

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
ความรู้ด้วยตนเอง	สร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการสืบเสาะ	ครูผู้สอนช่วยป้อนข้อมูล		
4) จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย	จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ทั้ง 4 ด้าน	จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ทั้ง 3 ด้าน	จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยทั้ง 2 ด้าน	จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย เพียง 1 ด้าน
5) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมเป็นกลุ่ม และรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัย โดยเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัย โดยเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัย โดยเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่ หรือ กลุ่มย่อย และรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล
6) การสรุปกิจกรรมร่วมกันของผู้สอนและเด็กปฐมวัย	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การบรรยาย อภิปรายร่วมกัน และทดสอบความรู้ความเข้าใจของเด็กเป็นรายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การทดสอบความรู้ความเข้าใจของเด็กเป็นรายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การบรรยาย และอภิปรายร่วมกัน	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การอธิบายบรรยาย

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
2.3 ทักษะการสอน				
1) การควบคุม ชั้นเรียนปฐมวัย	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียน ให้เด็กเกิดความ จดจ่อใส่ใจใน กิจกรรม ตลอดเวลา และ ใช้เพลง หรือคำ คล้องจองที่แปลก ใหม่ดึงดูดความ สนใจของเด็ก เมื่อ เด็กไม่สนใจตลอด กิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียนให้ เด็กเกิดความจดจ่อ ใส่ใจในกิจกรรม ตลอดเวลา และใช้ เพลง หรือคำคล้อง จองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูด ความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจใน บางกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียนให้ เด็กเกิดความจดจ่อ ใส่ใจในบาง กิจกรรม และใช้ เพลง หรือคำคล้อง จองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูด ความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจใน บางกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียนให้ เด็กเกิดความจด จ่อใส่ใจในบาง กิจกรรม หรือใช้ เพลง หรือคำ คล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจ ของเด็ก เมื่อเด็ก ไม่สนใจในบาง กิจกรรม
2) แสดงออกถึง การควบคุม อารมณ์ โดยใช้สี หน้า ท่าทาง น้ำเสียง ที่ เหมาะสมกับ สถานการณ์	ผู้สอนควบคุม อารมณ์ได้ดี โดยมี สีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงอ่อนหวาน ตลอดการจัด กิจกรรม	ผู้สอนควบคุม อารมณ์ได้ พอประมาณ โดย มีสีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงอ่อนหวาน ในบางกิจกรรม	ผู้สอนควบคุม อารมณ์ได้ พอประมาณ โดย มีสีหน้านิ่งเฉย ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงเรียบเฉย ตลอดการจัด กิจกรรม	ผู้สอนมีความ พยายามในการ ควบคุมอารมณ์ได้ พอประมาณ โดย มีสีหน้านิ่งเฉย ท่าทางเรียบเฉย น้ำเสียงดูเล็กน้อย ตลอดการจัด กิจกรรม
3) การ ปฏิสัมพันธ์กับ เด็กปฐมวัยและ การเสริมแรง เมื่อเด็กแสดงฤ	ผู้สอนมีการใช้ คำพูด และท่าทาง ที่แสดงถึงการมี ปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ปฐมวัย และให้ การ	ผู้สอนมีการใช้ คำพูด และท่าทาง ที่แสดงถึงการมี ปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ปฐมวัย และให้ การ	ผู้สอนมีการใช้ คำพูด หรือท่าทาง ที่แสดงถึงการมี ปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ปฐมวัย และให้ การ	ผู้สอนมีการใช้ คำพูด หรือท่าทาง ที่แสดงถึงการมี ปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ปฐมวัย แต่ไม่มี การ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
พฤติกรรมที่เหมาะสม	เสริมแรงโดยใช้คำชมเชยและสัญลักษณ์เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทุกครั้ง	เสริมแรงโดยใช้คำชมเชยหรือสัญลักษณ์เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทุกครั้ง	เสริมแรงโดยใช้คำชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมบางครั้ง	เสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม
2.4 การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์				
1) ความสามารถในการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในทุกข้อ และใช้สื่อการสอนหรือแหล่งเรียนรู้ในทุกขั้นตอนการสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในทุกข้อ และใช้สื่อการสอนหรือแหล่งเรียนรู้ในบางขั้นตอนการสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในบางข้อ และใช้สื่อการสอนหรือแหล่งเรียนรู้ในบางขั้นตอนการสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แต่ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในทุกข้อ และใช้สื่อการสอนหรือแหล่งเรียนรู้ในบางขั้นตอนการสอน
2) สื่อหรือแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ใช้มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอนในทุกชนิดทุกขั้นตอน	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ใช้มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอนในทุกชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ใช้มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอนในบางชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ใช้มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอนในบางชนิด 1 ขั้นตอน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
3) ใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า และ เหมาะสม	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อและใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เวลาและสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อและใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย แต่ไม่เหมาะสมกับเวลาหรือสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อและใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า แต่สื่อบางชนิดไม่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เวลาและสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อแต่ใช้สื่อไม่คุ้มค่า ไม่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เวลาและสถานที่
2.5 การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย				
1) มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์	ผู้สอนใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ 2 ข้อขึ้นไป แต่ไม่ครบทุกข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ 1 ข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยแต่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ
2) มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 2 ชิ้นขึ้นไปและสอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 2 ชิ้นและสอดคล้องกับพัฒนาการ 3 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 1 - 2 ชิ้นและสอดคล้องกับพัฒนาการ 2 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 1 ชิ้นและสอดคล้องกับพัฒนาการ 1 ด้านของเด็กปฐมวัย

ใบความรู้ เรื่อง โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

ไวรัสโคโรนาคืออะไร

ไวรัสโคโรนาเป็นไวรัสในวงศ์ใหญ่ที่เป็นสาเหตุของโรคทั้งในสัตว์และคน ในคนนั้น ไวรัสโคโรนาหลายสายพันธุ์ทำให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจตั้งแต่โรคหวัดธรรมดาจนถึงโรคที่มีอาการรุนแรง เช่น โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) และโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันร้ายแรง (SARS) ไวรัสโคโรนาที่ค้นพบล่าสุดทำให้เกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด 19

โรคโควิด 19 คืออะไร

โรคโควิด 19 คือโรคติดต่อซึ่งเกิดจากไวรัสโคโรนาชนิดที่มีการค้นพบล่าสุด ไวรัสและโรคอุบัติใหม่นี้ไม่เป็นที่รู้จักเลยก่อนที่จะมีการระบาดในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีนในเดือนธันวาคมปี 2019 ขณะนี้โรคโควิด 19 มีการระบาดใหญ่ไปทั่ว ส่งผลกระทบต่อหลายประเทศทั่วโลก

ต้นกำเนิดของไวรัส

ต้นตอของไวรัสน่าจะมาจากการที่ไวรัสจากสัตว์ตัวกลางระบาดมาสู่คน ผู้ป่วยรายแรกเท่าที่ทราบกัน เริ่มมีอาการตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม และไม่มีความเชื่อมโยงกับตลาดต้องสงสัยในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน แต่ผู้ป่วยหลายรายอาจมีมาตั้งแต่ช่วงกลางเดือนพฤศจิกายนหรือก่อนหน้านั้น มีการเก็บตัวอย่างจากสิ่งแวดล้อมในตลาดไปส่งตรวจและพบเชื้อไวรัส และพบมากที่สุดบริเวณที่ค้าสัตว์ป่า และสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม ตลาดอาจเป็นต้นกำเนิดของไวรัส หรืออาจมีบทบาทในการขยายวงของการระบาดในระยะเริ่มแรก

อาการของโรคโควิด 19 คืออะไร

อาการทั่วไปของโรคโควิด 19 ที่พบมากที่สุดคือ ไข้ ไอ ลื่นไม่รับรส จมูกไม่ได้กลิ่น และอ่อนเพลีย อาการที่พบน้อยกว่าแต่อาจมีผลต่อผู้ป่วยบางรายคือ ปวดเมื่อย ปวดหัว คัดจมูก น้ำมูกไหล เจ็บคอ ท้องเสีย ตาแดง หรือผื่นตามผิวหนัง หรือสีผิวเปลี่ยนตามนิ้วมือนิ้วเท้า อาการเหล่านี้มักจะไม่มีรุนแรงนักและค่อย ๆ เริ่มทีละน้อย บางรายติดเชื้อแต่มีอาการไม่รุนแรง

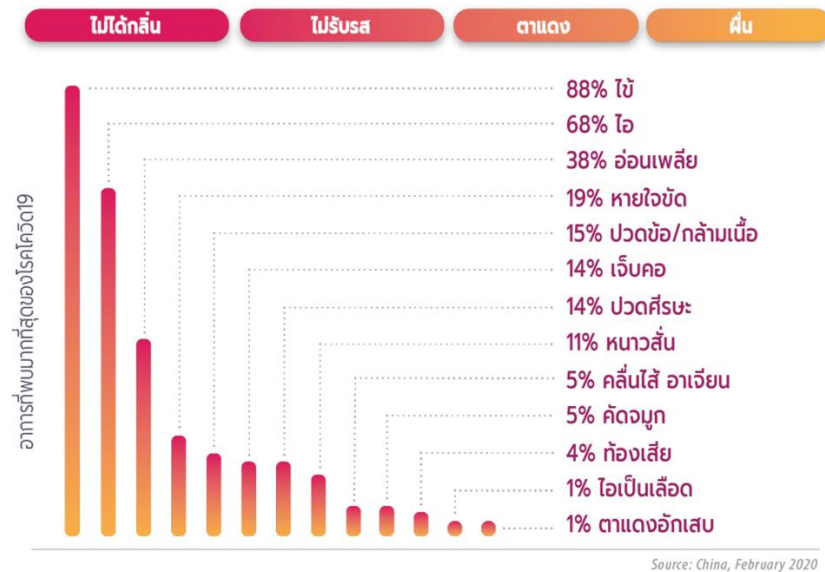
ผู้ป่วยส่วนมาก (80%) หายป่วยได้โดยไม่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

ประมาณ 1 ใน 5 ของผู้ติดเชื้อโควิด 19 มีอาการหนักและหายใจลำบาก

ผู้สูงอายุและมีโรคประจำตัวเช่น ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน หรือมะเร็งมีแนวโน้มที่จะมีอาการป่วยรุนแรงกว่า

อย่างไรก็ตามทุกคนสามารถติดโรคโควิด 19 ได้และอาจป่วยรุนแรง คนทุกเพศทุกวัยที่มีอาการไข้ และ/หรือไอร่วมกับอาการหายใจลำบาก/ติดขัด เจ็บหน้าอก เสียงหาย หรือคลื่นไส้มองไม่ได้ ควรปรึกษาแพทย์ทันที หากเป็นไปได้ แนะนำให้โทรไปล่วงหน้า เพื่อสถานพยาบาลจะได้ให้คำแนะนำ

อาการ

เราควรทำอย่างไรหากมีอาการของโรคโควิด 19 และควรจะไปพบแพทย์เมื่อใด

หากมีอาการไม่รุนแรง เช่น ไอเล็กน้อยหรือใช้ต่ำ ๆ โดยทั่วไปแล้วไม่จำเป็นต้องพบแพทย์ อยู่บ้าน กักตัวเอง และติดตามดูอาการ ปฏิบัติตามข้อแนะนำของทางการในการแยกตัวเองจากผู้อื่น แต่อย่างไรก็ตาม หากคุณเป็นผู้ป่วยโรคโควิด 19 (ยืนยันโดยการตรวจ) ท่านควรปฏิบัติตามมาตรการของภาครัฐ

ทั้งนี้ หากท่านอยู่ในพื้นที่ที่มีการระบาดของมาลาเรียหรือไข้เลือดออก ท่านต้องเฝ้าระวังอาการไข้และไปพบแพทย์ เมื่อไปสถานพยาบาล ควรสวมหน้ากากและเว้นระยะอย่างน้อย 1 เมตรจากผู้อื่นและไม่เอามือไปจับพื้นผิวต่าง ๆ

หากเป็นเด็กป่วย ให้ดูแลเด็กให้ทำตามคำแนะนำนี้ด้วย “ไปพบแพทย์ทันทีหากมีอาการหายใจลำบากและ/หรือเจ็บหน้าอก หากเป็นไปได้ โทรไปก่อนล่วงหน้า เพื่อทางสถานพยาบาลจะได้ให้คำแนะนำ”

โรคโควิด 19 แพร่ระบาดได้อย่างไร

เราสามารถรับเชื้อจากผู้ติดเชื้อโควิด 19 คนอื่น โรคนี้สามารถแพร่จากคนสู่คนผ่านทางละอองน้ำมูก น้ำลาย จากจมูกหรือปาก ซึ่งออกมาเมื่อผู้ป่วยโรคโควิด 19 ไอ จามหรือพูด ละอองเหล่านี้ค่อนข้างหนัก ไปไม่ได้ไกล และจะตกลงสู่พื้นอย่างรวดเร็ว เราได้รับเชื้อโรคโควิด 19 ได้จากการหายใจเอาละอองเข้าไปจากผู้ป่วย เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะรักษาระยะห่างจากผู้อื่นอย่างน้อย 1 เมตร ละอองเหล่านี้ยังตกลงสู่วัตถุและพื้นผิวต่าง ๆ เช่น โต๊ะ ลูกบิดประตู ราวจับ และเมื่อคนเอามือไปจับพื้นผิวเหล่านั้นแล้วมาจับตา จมูกหรือปาก ก็จะมีเชื้อโรค นี้เป็นเหตุผลว่าทำไมเราจึงต้องล้างมือบ่อย ๆ ด้วยน้ำและสบู่ หรือใช้แอลกอฮอล์เจลถูมือ

เราจะสามารถติดเชื้อโควิด 19 จากผู้ป่วยที่ไม่มีอาการได้หรือไม่

โรคโควิด 19 แพร่ทางละอองจากระบบทางเดินหายใจของผู้ป่วยเมื่อผู้ป่วยไอ จาม หรือมีอาการอื่นเช่น ไข้หรืออ่อนเพลีย ผู้ป่วยโควิด 19 จำนวนมากมีอาการเพียงเล็กน้อยโดยเฉพาะในระยะเริ่มแรก ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่เราจะติดเชื้อโควิด 19 จากผู้ป่วยที่ไอจามเล็กน้อยและไม่รู้สึกป่วยเลย

เราจะป้องกันตัวเองและคนที่เรารักได้อย่างไรหากไม่รู้ว่าใครมีเชื้อบ้าง

การรักษาสุขอนามัยของมือ การเว้นระยะห่าง รักษาการยาทในการไอ/จาม เป็นสิ่งสำคัญที่ควรทำตลอดเวลาและเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะป้องกันตัวเองและคนที่เรารัก รวมถึงการรักษาระยะอย่างน้อย 1 เมตรจากผู้อื่น หลีกเลี่ยงสถานที่ที่แน่นขนัดไปด้วยผู้คนหรือสถานที่ที่อากาศไม่ถ่ายเท และคุณควรสวมหน้ากากอนามัยหากไม่สามารถเว้นระยะห่างทางกายได้ และคุณควรทำทุกอย่างที่กล่าวมาข้างต้น

เมื่อไรที่เราควรรับการตรวจหาเชื้อ

หากเป็นไปได้ทุกคนที่มีอาการ หรือบุคคลที่ไม่มีอาการแต่เป็นบุคคลที่มีประวัติสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อโควิด 19 ควรได้รับการตรวจหาเชื้อ โดยปฏิบัติตามคำแนะนำของหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ของท่าน ในขณะที่คุณรอผลการตรวจหาเชื้อ คุณควรแยกกักจากผู้อื่น และรักษามาตรการการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด ในบางพื้นที่ที่การตรวจอาจมีข้อจำกัด การตรวจหาเชื้อควรทำกับกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงสูง เช่น บุคลากรด้านสาธารณสุข บุคคลที่มีความเสี่ยงที่จะเจ็บป่วยรุนแรง เช่น ผู้สูงอายุ รวมถึงบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้านพักผู้สูงอายุ

เราควรทำอย่างไรหากเราไปสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อโควิด 19

หากคุณไปสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อโควิด 19 คุณก็อาจจะติดเชื้อได้ การสัมผัสใกล้ชิดหมายถึงอาศัยอยู่ด้วยกันหรืออยู่ใกล้กันภายในระยะ 1 เมตรกับผู้ป่วย ในกรณีเหล่านี้ ควรอยู่บ้านและปฏิบัติตามมาตรการของหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่อย่างเคร่งครัด

อย่างไรก็ตาม หากท่านอยู่ในพื้นที่ที่มีการระบาดของมาลาเรียหรือไข้เลือดออก ท่านต้องเฝ้าระวังอาการไข้และไปพบแพทย์ เมื่อไปสถานพยาบาล ควรสวมหน้ากากและเว้นระยะอย่างน้อย 1 เมตรจากผู้อื่นและไม่เอามือไปจับพื้นผิวต่าง ๆ หากเป็นเด็กป่วย ให้ดูแลเด็กให้ทำตามคำแนะนำด้วย หากคุณไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่มีมาลาเรียหรือไข้เลือดออก ให้ปฏิบัติตามนี้

- ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคของหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่อย่างเคร่งครัด
- หากมีอาการป่วย แม้เพียงอาการไม่รุนแรง ให้แยกตัวเอง สวมหน้ากากให้ถูกต้องตามคำแนะนำ
- แม้คุณจะคิดว่าไม่ได้สัมผัสใกล้ชิดกับเชื้อ แต่มีอาการ ก็ควรจะแยกกักตัวเองและสังเกตอาการ
- คุณมีแนวโน้มมากกว่าที่จะแพร่เชื้อให้ผู้อื่นในระยะเริ่มแรกที่อาการไม่รุนแรง เพราะฉะนั้น การรีบแยกกักตัวเองเป็นสิ่งที่สำคัญมาก
- หากคุณไม่มีอาการแต่สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย ให้แยกกักตัวเองเป็นเวลา 14 วัน

หากคุณเป็นผู้ป่วยโรคโควิด 19 (ยืนยันโดยการตรวจ) ปฏิบัติตามกำหนดของหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ และให้แยกตัวเองต่อ 14 วันแม้อาการจะหมดไปแล้วเพื่อเป็นการระมัดระวัง ขณะนี้ยังไม่แน่นอนว่าคนยังสามารถแพร่เชื้อต่อได้เป็นเวลาเท่าใดหลังจากหายแล้ว ให้ทำตามคำแนะนำของทางการเรื่องการแยกตัวอย่างเคร่งครัด

เด็กหรือวัยรุ่นติดเชื้อโควิด 19 ได้หรือไม่

งานวิจัยระบุว่าเด็กและวัยรุ่นก็มีแนวโน้มที่จะติดเชื้อได้เท่ากับกลุ่มอายุอื่น ๆ และสามารถแพร่เชื้อได้

หลักฐาน ณ ปัจจุบันบ่งชี้ว่าเด็กและวัยรุ่นหนุ่มสาวจะไม่ค่อยมีอาการรุนแรง แต่อาการรุนแรงก็ยังคงเกิดได้ในกลุ่มอายุนี้ ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ควรทำตามคำแนะนำเรื่องการกักกันและการแยกกักหากมีความเสี่ยงสัมผัสโรคหรือมีอาการต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่เด็กควรหลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้ผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีความเสี่ยงสูงที่จะมีอาการรุนแรง เราสามารถลดความเสี่ยงในการติดเชื้อหรือการแพร่เชื้อได้ด้วยการทำตามข้อควรระวัง ดังนี้

- ล้างมือบ่อย ๆ ให้สะอาดด้วยแอลกอฮอล์เจลหรือน้ำและสบู่ เพราะการทำความสะอาดมือด้วยสองวิธีนี้เป็นวิธีการฆ่าเชื้อโรคที่อยู่บนมือเรา

- รักษาระยะอย่างน้อย 1 เมตร จากผู้อื่น เพราะเมื่อคนไอ จาม หรือ พูด จะทำให้เกิดฝอยละอองขนาดเล็กจากจมูกและลำคอซึ่งอาจมีเชื้อโรคได้ ถ้าอยู่ใกล้เกินไปก็จะหายใจเอาละอองเหล่านั้นเข้าไปด้วยซึ่งมีเชื้อโรคปนอยู่ในกรณีที่คุณนั้นไม่สบาย
- สวมหน้ากากหากไม่สามารถรักษาระยะห่างได้
- เลี่ยงการไปพื้นที่หนาแน่นหรือการระบายอากาศไม่ดี เพราะเมื่อคนมารวมตัวกันเป็นจำนวนมาก เรามีโอกาสเสี่ยงที่จะเข้าไปใกล้ผู้ป่วยโควิด 19 และเมื่อคนหนาแน่นก็จะรักษาระยะห่าง 1 เมตรได้ยาก
- เลี่ยงการเอามือมาจับตา จมูกและปาก เพราะมือไปสัมผัสอะไรมาหลายอย่างและอาจไปสัมผัสเชื้อโรคมาด้วย เมื่อมือปนเปื้อนก็จะส่งต่อเชื้อโรคไปยังตา จมูกและปาก จากนั้นเชื้อโรคก็จะเข้าสู่ร่างกายและทำให้เราป่วย
- ทั้งตัวเราเองและคนรอบข้างควรมีสุขอนามัยที่ดีเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ ซึ่งหมายความว่า ต้องปิดปากทุกครั้ง ไอหรือจามด้วยข้อพับแขนด้านในหรือด้วยกระดาษทิชชู จากนั้นทิ้งกระดาษทิชชูทันทีและล้างมือ เพราะละอองแพร่เชื้อได้ การมีมารยาทในการไอ/จามที่ดี เราก็ป้องกันคนรอบตัวจากเชื้อโรคอื่น ๆ ด้วย เช่น หวัด ไข้หวัดและโรคโควิด 19
- อยู่บ้านและแยกตัวเองถึงแม้จะมีอาการเพียงเล็กน้อย เช่น ไอ ปวดศีรษะ ไข้ จนกว่าจะหายดี ให้ใครมาส่งเสบียงและสิ่งของจำเป็น แต่หากต้องออกจากบ้านใส่หน้ากากเพื่อป้องกันการไปแพร่เชื้อให้ผู้อื่น เพราะการเลี่ยงการสัมผัสกับผู้อื่นเป็นการป้องกันผู้อื่นจากเชื้อโควิด 19 และเชื้อโรคอื่น ๆ
- หากมีอาการไข้ และ/หรือไอร่วมกับอาการหายใจลำบาก/ติดขัด ควรปรึกษาแพทย์ทันที หากเป็นไปได้ แนะนำให้โทรไปล่วงหน้า เพื่อสถานพยาบาลจะได้ให้คำแนะนำ เพราะหน่วยงานของรัฐและท้องถิ่นมีข้อมูลของสถานการณ์ล่าสุดในพื้นที่ของท่าน การโทรไปแจ้งล่วงหน้าจะทำให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถแนะนำท่านให้ไปยังหน่วยบริการทางการแพทย์ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันตัวท่านเองและป้องกันการแพร่กระจายของไวรัสและเชื้อโรคอื่น ๆ ด้วย
- ติดตามข่าวสารข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ เช่น องค์การอนามัยโลกและหน่วยงานสาธารณสุข เพราะทางการและท้องถิ่นจะให้ข้อมูลได้ดีที่สุดว่าคนในพื้นที่ควรจะทำอย่างไรเพื่อป้องกันตนเอง

ขณะนี้มีการรักษาโควิด 19 โดยเฉพาะหรือไม่

ขณะที่ยาแผนปัจจุบัน แผนโบราณและการรักษาตามบ้านหลายตำรับอาจทำให้สบายขึ้นและบรรเทาอาการได้ในกรณีที่อาการไม่รุนแรง แต่ก็ยังไม่มียาป้องกันหรือรักษาโควิด 19 โดยเฉพาะ องค์การอนามัยโลกไม่แนะนำให้ทานยาเองซึ่งรวมถึงยาปฏิชีวนะต่าง ๆ ไม่ว่าจะกินเพื่อป้องกันหรือ

เพื่อรักษา อย่างไรก็ตาม ขณะนี้มีการทดลองทางคลินิกเพื่อทดลองยาแผนปัจจุบันและยาแผนโบราณหลายสูตร องค์การอนามัยโลกอยู่ระหว่างการประสานความพยายามต่าง ๆ ที่จะพัฒนาการรักษาโควิด 19 นี้ และจะมาให้ข้อมูลข่าวสารเมื่อมีผลของการวิจัยออกมา วิธีที่ได้ผลที่สุดที่จะป้องกันท่านและผู้อื่นจากโควิด 19 คือ

- การล้างมือบ่อย ๆ และ
- เลี่ยงการเอามือมาสัมผัสตา จมูกและปาก และ
- ปิดปากและจมูกด้วยกระดาษทิชชูหรือข้อศอกเมื่อไอหรือจาม ทั้งกระดาษทิชชูทันทีและล้างมือให้สะอาด และ
- รักษาระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตรจากผู้อื่น และ
- สวมหน้ากากเมื่อไม่สามารถรักษาระยะห่างได้

เชื้อไวรัสโควิด 19 สามารถมีชีวิตอยู่บนพื้นผิวต่าง ๆ ได้นานแค่ไหน

สิ่งสำคัญที่สุดที่ควรรู้เกี่ยวกับไวรัสโคโรนาบนพื้นผิวต่าง ๆ คือ สามารถทำความสะอาดได้อย่างง่ายดายด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อที่ใช้สำหรับงานบ้านทั่วไป งานศึกษาวิจัยระบุว่าเชื่อนี้อาจมีชีวิตอยู่บนพื้นผิวสเตนเลสและพลาสติกถึง 72 ชั่วโมง น้อยกว่า 4 ชั่วโมงบนทองแดง และน้อยกว่า 24 ชั่วโมงบนกล่องกระดาษแข็ง ดังนั้น เราควรทำความสะอาดมือด้วยการใช้เจลแอลกอฮอล์หรือล้างมือด้วยน้ำและสบู่ เลี่ยงการสัมผัสตา ปากและจมูก

ยาปฏิชีวนะสามารถป้องกันและรักษาโรคโควิด 19 ได้หรือไม่

ยาปฏิชีวนะไม่สามารถรักษาการติดเชื้อไวรัสได้ ยาปฏิชีวนะจะได้ผลดีในการรักษาการติดเชื้อจากแบคทีเรียเท่านั้น โรคโควิด 19 เกิดจากเชื้อไวรัส ดังนั้น ยาปฏิชีวนะจึงใช้ไม่ได้ผล ไม่ควรใช้ยาปฏิชีวนะในการป้องกันและรักษาการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ในโรงพยาบาลแพทย์อาจสั่งยาปฏิชีวนะเพื่อรักษาอาการแทรกซ้อนของโรคโควิด 19 ในผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรง ดังนั้นจึงควรใช้ยาปฏิชีวนะภายใต้การดูแลของแพทย์เท่านั้น

โควิด-19 สู่มลกระทบในเด็กปฐมวัย

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นสถานการณ์ที่ทั่วโลกกำลังเผชิญและได้รับผลกระทบไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ประเทศไทยเองก็เช่นเดียวกัน ระยะเวลาเกือบสองปีที่ผ่านมา สถานการณ์การระบาดยิ่งขยายวงกว้างและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากเศรษฐกิจ และสังคมแล้วนั้น การศึกษาก็มีการปรับรูปแบบมาตั้งแต่เริ่มมีการระบาดของไวรัส COVID-19 ทั้งการจัดการเรียนการ

สอนในรูปแบบออนไลน์ หรือ ผสมผสานระหว่างหลายรูปแบบ กระทรวงศึกษาเองก็ตระหนักปัญหาที่จะส่งผลให้นักเรียนเสียโอกาสการเรียนรู้ จึงมีการประกาศแนวทางการจัดการเรียนการสอน ให้สถานศึกษาสามารถเลือกจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมตามระดับความรุนแรงของการระบาดในแต่ละพื้นที่เป็น 5 รูปแบบ คือ

1. On Site จังหวัดในพื้นที่ที่ไม่ใช่สีแดงสามารถมาเรียนตามปกติ แต่ต้องเว้นระยะหรือลดจำนวนนักเรียนต่อห้องลง สำหรับจังหวัดพื้นที่สีเขียว สามารถจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ตามปกติ
2. On Air การเรียนผ่านมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือ DLTV
3. Online ให้ครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอน ผ่านเครื่องมือที่ทางโรงเรียนกระจายไปสู่ นักเรียน เป็นรูปแบบที่ถูกใช้ในการจัดการเรียนการสอนจำนวนมากที่สุด
4. On Demand เป็นการใช้งานผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ครูกับนักเรียนใช้ร่วมกัน
5. On Hand หากจัดในรูปแบบอื่น ๆ ที่กล่าวมาไม่ได้ ให้ใช้แบบเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนรับชุดการเรียนรู้ไปเรียนด้วยตัวเองที่บ้าน โดยมีครูออกไปเยี่ยมเป็นครั้งคราว หรือให้ผู้ปกครองทำหน้าที่เป็นครูคอยช่วยเหลือ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม การทดแทนการเรียนการสอนปกติด้วยการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าวข้างต้นเป็นระยะเวลาอันนานมีผลต่อการพัฒนาของเด็ก โดยเฉพาะกลุ่มเด็กปฐมวัย ซึ่งด้วยธรรมชาติของเด็กในช่วงวัยนี้ จะเรียนรู้ผ่านการเล่น จากการลงมือปฏิบัติจริง และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

ผลการวิจัยของรองศาสตราจารย์ ดร.วีระชาติ กิเลนทอง แสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยในพื้นที่ที่มีการระบอบจงดัดปิดโรงเรียนนั้น ส่งผลให้ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ของเด็กลดลง 1.98 เดือน หรือเกือบ 2 เดือน และด้านสติปัญญาลดลง 1.39 เดือน หรือ อาจพูดได้ว่า ความรู้ที่ถดถอยของเด็กปฐมวัยมาจากการเรียนรู้ที่หยุดชะงัก เช่น เด็กหยุดเรียน 3 สัปดาห์ ทักษะทางการเรียนก็จะถดถอยเทียบเท่ากับ 2-3 สัปดาห์เช่นกัน ขณะที่การเรียนแบบไม่พบหน้ากัน ซึ่งเป็นรูปแบบทดแทนการเรียนในห้องเรียนของเด็กปฐมวัยได้ผลเพียง 20 เปอร์เซ็นต์ ทั้งหมดนี้ทำให้มีเสียงสะท้อนและความห่วงใยถึงการเรียนออนไลน์ของเด็กปฐมวัย ว่าครูผู้สอนควรมีการปรับตัวหรือจัดกิจกรรมอย่างไร ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม สนับสนุนพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม แต่นั่นอาจจะยังไม่เพียงพอ เพราะเป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น

คณะนักวิจัยจาก Brown Center on Education Policy สถาบัน Brookings ได้ศึกษาผลกระทบของสถานการณ์ COVID-19 ที่มีต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยทบทวนและวิเคราะห์งานวิจัยกว่า 76 ชิ้น และสรุปแนวทางการวิจัยที่ควรดำเนินการเพื่อแก้ไขผลกระทบจากสถานการณ์

COVID-19 ต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและเป็นประโยชน์ต่อแนวทางในการวางนโยบายด้านการศึกษาต่อไป โดย 6 ประเด็นสำคัญที่ควรทำการวิจัยประกอบด้วย

1. ติดตามการฟื้นคืนของกลุ่มเด็ก ครอบครัว และครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

การระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของทุกคน และมีแนวโน้มที่จะมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การติดตามเพื่อดูว่ากลุ่มเด็กปฐมวัยได้รับการดูแลเป็นอย่างดีแล้วหรือยัง ทั้งในด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และการเรียนรู้ จะช่วยให้เกิดการวางแผนการศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งกับเด็กปฐมวัย ครอบครัว ครูผู้สอน และการจัดการเรียนการสอนโดยรวม

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่มีอยู่ อาจไม่สะท้อนถึงข้อมูลปัจจุบัน

ข้อมูลที่มีอยู่ส่วนใหญ่จะสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องในมิติด้านสุขภาพ และความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย แต่ข้อมูลที่แสดงถึงผลกระทบที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน หรือการจัดกิจกรรมแก่เด็กปฐมวัยยังมีน้อยมาก ทำให้ไม่สามารถใช้อ้างอิงเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงแบบการจัดการเรียนการสอนได้ จึงหวังว่าเมื่อการแพร่ระบาดลดลง นักวิจัยจะลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล สังเกตการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งได้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เวลาของเด็กในห้องเรียน คุณภาพการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเหมือนเดิมหรือไม่ ครูต้องการการสนับสนุนในเรื่องใดบ้าง ข้อมูลที่ได้ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดหลักสูตร และการวางนโยบายการศึกษาแบบ New Normal ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

3. การประเมินสมรรถนะหรือพัฒนาการด้านการเรียนรู้เด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล และครอบคลุมทุกมิติ

อ้างอิงในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ยังมีการวัด/ประเมินสมรรถนะหรือพัฒนาการด้านการเรียนรู้กับเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลไม่มากนัก โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัยกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กปฐมวัยในครอบครัวที่มีรายได้น้อย หรือ เด็กปฐมวัยจากครอบครัวผิว ทำให้ไม่สามารถที่จะออกแบบการดูแลช่วยเหลือ และการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมได้ ซึ่งหากมีข้อมูลดังกล่าวที่เพียงพอ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแนวทางนโยบายด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสนับสนุนขวัญกำลังใจ และการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

ไม่เพียงแต่เด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 บุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยก็ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน ทั้งค่าตอบแทน สวัสดิการ และการสนับสนุนต่าง ๆ ที่ลดลง จากผลกระทบที่ได้รับนี้ ทำให้บุคลากรทางการศึกษาต้องการได้รับการสนับสนุนเพื่อพัฒนาตนเองเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และการจัดการเรียนการสอนทางไกล (remote learning) ซึ่งควรมีการเก็บข้อมูลระยะยาวเกี่ยวกับผลกระทบและความต้องการ

ของบุคลากรทางการศึกษาและวางระบบการสนับสนุนที่เหมาะสม เพราะหากบุคลากรเหล่านี้ได้รับการพัฒนาที่ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการ ย่อมส่งผลต่อเด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลและพัฒนา ผ่านการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ท้ายที่สุดคือ เด็กจะมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยนั่นเอง

5. การจัดลำดับความสำคัญโดยวิจัยกับกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด

สถานการณ์ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของทุกคน แต่ความรุนแรงที่ได้รับอาจแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กปฐมวัยกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กพิการ และเด็กในครอบครัวที่มีรายได้น้อย ซึ่งเด็กกลุ่มนี้ควรได้รับการดูแลช่วยเหลือที่มากกว่าเด็กทั่วไป การเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยศึกษากลุ่มดังกล่าวจึงมีความสำคัญ จะเป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้ได้รับการดูแลที่เท่าเทียม และเหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม

6. ประเมินผลกระทบเพื่อการตัดสินใจในการลงทุนด้านการศึกษาที่เหมาะสม

โดยผลจากการวิจัย สามารถเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจในการวางแผนเกี่ยวกับการศึกษาได้ในทุกระดับ ทั้งระดับครอบครัวที่จะใช้ข้อมูลเพื่อวางแผนการศึกษาให้กับลูก หน่วยงานภาครัฐสามารถใช้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางกำหนดนโยบายด้านการศึกษา เช่น การกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้อ การกำหนดค่าตอบแทนสำหรับบุคลากรทางการศึกษา และการดูแลช่วยเหลือกลุ่มเด็กเปราะบาง เพื่อให้เกิดระบบการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน

จากประเด็นสำคัญที่ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของสถานการณ์ COVID-19 ในข้างต้น สามารถนำมาปรับให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ และช่วยเสริมสร้างพัฒนาการที่เหมาะสม รวมทั้งทำให้มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการศึกษาต่อไปได้ หากเกิดสถานการณ์วิกฤติใด ๆ ก็จะมีแนวทางด้านการศึกษาที่พร้อมรับมือ

อ้างอิง

องค์การอนามัยโลก. (ออนไลน์). คำถามและคำตอบเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19).

<https://www.who.int/thailand/emergencies/novel-coronavirus-2019/q-a-on-covid-19/q-a-on-covid-19-general>

กวิตา พร้อมเพราะ. (ออนไลน์). เมื่อโควิดปิดโรงเรียนของหนู: ความรู้ดถอยในเด็กปฐมวัย และบันได 6 ขั้นตอนของการฟื้นฟู. <https://research.eef.or.th/6-steps-to-restore-education-in-covid-19/>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

รายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

นักศึกษาชั้นปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

เวลา 08.30 – 12.30

น.

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

เรื่อง การออกแบบแผนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1.1 นักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์มาใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัยได้

1.2 นักศึกษาสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยตามแผนที่ออกแบบได้

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5

2.2 การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการระดับปฐมวัย

2.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการระดับปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 1

ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ (Phenomenon selection)

3.1 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่กำลังเป็นที่สนใจในปัจจุบัน

3.2 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสนทนาทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5

3.3 นักศึกษาร่วมกันนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจในปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5

3.4 นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน แต่ละกลุ่มร่วมกันคัดเลือกประเด็นที่สำคัญในปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5 ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน โดยต้องเป็นเรื่องราวที่นักศึกษาสนใจ มีประโยชน์ และส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้ากลุ่มละ 1 ประเด็น

3.5 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับประเด็นที่เลือก พร้อมบอกเหตุผลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เลือก

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า (Analysis)

3.6 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าที่คาดว่าจะได้รับเมื่อเรียนรู้ประเด็นที่สนใจจากปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5 เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เลือก ว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัย ได้อย่างไร ในประเด็นดังนี้

- 1) คุณค่าที่มีต่อเด็กปฐมวัย จำแนกตามหลักพัฒนาการ 4 ด้าน
- 2) คุณค่าที่มีต่อนักศึกษา จำแนกตามการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และ การประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3.7 นักศึกษาแต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นคุณค่าที่ได้จากการวิเคราะห์

3.8 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปคุณค่าที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นที่ 3 การวางแผน (Planning)

3.9 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามที่สนใจ และมีผลกระทบต่อเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5 ของเด็กปฐมวัย

3.10 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการศึกษาเนื้อหาจากปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5 เพื่อหาคำตอบของประเด็นคำถาม โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) ในประเด็นดังนี้

- 1) ปัญหาของเรื่องราวที่ศึกษา
- 2) วิธีการในการสืบเสาะเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบ
- 3) แหล่งเรียนรู้/สื่อที่ใช้ในการสืบเสาะ

3.11 นักศึกษานำเสนอแผนการศึกษาหาคำตอบ จากนั้นร่วมกันอภิปรายถึงวิธีการที่แต่ละกลุ่มเลือกศึกษา และร่วมกันวางแผนวิธีการสืบเสาะเพื่อค้นหาคำตอบ

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 2

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation)

3.12 นักศึกษาแต่ละกลุ่มแยกกันสืบเสาะค้นคว้าหาคำตอบที่ต้องการตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคนเกี่ยวกับเรื่องราวที่แต่ละกลุ่มสนใจในปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5 ผ่านวิธีการแหล่งเรียนรู้/สื่อตามที่วางแผน โดยอาจารย์ผู้สอนคอยกระตุ้น และอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและเตรียมข้อมูลที่จำเป็นให้นักศึกษา ดังนี้

1) ประสานงานขอให้นักศึกษาสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญ ณ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบุรี หรือ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่นักศึกษาต้องการ

2) ใบความรู้ “ฝุ่น PM 2.5”

3) คอมพิวเตอร์, IPAD, Smart Phone

4) สื่ออื่น ๆ ที่นักศึกษาต้องการ

3.13 นักศึกษาแต่ละคนกลับเข้ากลุ่มเพื่อร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องราวที่สืบเสาะ โดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากนั้นร่วมกันนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในชั้นเรียน

3.14 นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันเติมเต็มเนื้อหาจากการนำเสนอ และร่วมกันวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นปรากฏการณ์ และวิเคราะห์หน่วยการจัดประสบการณ์ปฐมวัยที่นักศึกษจะสามารถนำไปใช้ประยุกต์ในการจัดประสบการณ์

3.15 นักศึกษาแบ่งกลุ่มตามสาระการเรียนรู้ที่สนใจ จากนั้นแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับเด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาล 2 หรือ 3 ตามที่แต่ละกลุ่มเลือก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์

2) จุดประสงค์การเรียนรู้ ที่ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ

3) กิจกรรมที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านให้กับเด็กปฐมวัย

3.16 นักศึกษาแต่ละคนนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกันออกแบบไปเขียนแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยคนละ 1 แผน

สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 1

ขั้นที่ 4 การดำเนินการ (Operation) (ต่อ)

3.17 นักศึกษาจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบให้กับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา

สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 2

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ (Checkup)

3.18 นักศึกษาร่วมกันนำเสนอผลการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ผ่านวิธีการนำเสนอต่าง ๆ เช่น สไลด์นำเสนอ โปสเตอร์ ปากเปล่า การจัดทำสารนิทัศน์

3.19 นักศึกษาประเมินผลการออกแบบและการจัดประสบการณ์ของตนเองโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ จากนั้นร่วมกันสะท้อนถึงจุดเด่น และข้อควรปรับปรุงของตนเองในครั้งต่อไป

3.20 นักศึกษาร่วมกันสะท้อนความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์ฝุ่น PM 2.5 ในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) ประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้
- 2) สิ่งที่ต้องปรับปรุง

4. สื่อการเรียนรู้

- 4.1 ใบความรู้ “ฝุ่น PM 2.5”
- 4.2 ตัวอย่างผังกราฟิก (Graphic Organizers)
- 4.3 สื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์, IPAD, Smart Phone
- 4.4 สื่อวัสดุ เช่น กระดาษโปสเตอร์, กระดาษบรูฟ, ปากกาเคมี, พิวเจอร์บอร์ด, สีไม้
- 4.5 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบุรี หรือแหล่งอื่น ๆ ที่นักศึกษาสนใจ
- 4.6 สื่ออื่น ๆ ตามความต้องการของนักศึกษา

5. การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลนักศึกษาโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนักศึกษาประเมินตนเอง และผู้วิจัยประเมินจากแผนการจัดประสบการณ์และคลิปวิดีโอการสอนของนักศึกษาในกิจกรรมเสริมประสบการณ์เป็นรายบุคคล แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

5.1 ประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

5.2 ประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) 4 ระดับ ในแต่ละด้าน ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
ด้านที่ 1 การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย				
1.1 องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์				
1) ชื่อกิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมี ความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับ หน่วยและ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมี ความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับ หน่วยหรือ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมี ความเหมาะสม น่าสนใจแต่ยังไม่ สอดคล้องกับ หน่วยและ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมี ความเหมาะสม แต่ยังไม่น่าสนใจ และไม่สอดคล้อง กับหน่วยและ กิจกรรม
2) จุดประสงค์ การเรียนรู้	มีการระบุ จุดประสงค์ที่ ครอบคลุม ทางด้านความรู้ ความสามารถและ ทักษะและเจตคติ และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ผลทุกส่วน	มีการระบุ จุดประสงค์ที่ ครอบคลุม ทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ หรือ ความรู้ ความสามารถ/ เจตคติ หรือ ทักษะ/เจตคติ และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ผลทุกส่วน	มีการระบุ จุดประสงค์ที่ ครอบคลุม ทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ผลทุกส่วน	มีการระบุ จุดประสงค์ที่ ครอบคลุม ทางด้านความรู้ ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับ ประเด็นสาระการ เรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมิน ผลทุกส่วน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
3) สารระการ เรียนรู้	ระบุเนื้อหาที่ได้ จากการศึกษา ปรากฏการณ์ และมีความ ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้องและ ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาที่ได้ จากการศึกษา ปรากฏการณ์ และมีความ ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้อง แต่ยังไม่ ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาแต่ไม่ สอดคล้องกับ การศึกษา ปรากฏการณ์ แต่ มีความครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้อย่าง ถูกต้อง แต่ยังไม่ ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาแต่ไม่ สอดคล้องกับ การศึกษา ปรากฏการณ์ และยังไม่ ครอบคลุม จุดประสงค์การ เรียนรู้
4) กิจกรรมการ เรียนรู้	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการ เรียนรู้ซึ่ง ประกอบด้วยขั้น นำ ขั้นสอน ขั้น สรุปได้ครบถ้วน สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาร การเรียนรู้ และ ผู้เรียน มี รายละเอียดที่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้น สรุปได้ครบถ้วน สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาร การเรียนรู้ และ ผู้เรียน แต่ รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	ระบุขั้นตอนของ กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้น สรุปได้ครบถ้วน แต่ยังไม่สอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และผู้เรียน และ รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	ระบุการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แต่ไม่มี รายละเอียดของ ขั้นตอน และยังไม่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ สาร การเรียนรู้ และ ผู้เรียน
5) สื่อและแหล่ง เรียนรู้	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการ	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการ	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการ	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	เรียนรู้ในทุกองค์ประกอบ มีสื่อ 3 ชิ้นขึ้นไป	เรียนรู้ในทุกองค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	เรียนรู้ในบางองค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	เรียนรู้ในบางองค์ประกอบ มีสื่อ 1 ชิ้น
6) การประเมินผล	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทุกข้อ	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 2 ข้อขึ้นไป แต่ไม่ครบทุกข้อ	มีการระบุการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพียง 1 ข้อ	มีการระบุการประเมินผลไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในทุกข้อ
1.2 การออกแบบการจัดประสบการณ์				
1) กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะ หรือความรู้และเจตคติ หรือทักษะและเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะ หรือความรู้และเจตคติ หรือทักษะและเจตคติ	กิจกรรมที่ออกแบบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้านความรู้หรือทักษะ หรือเจตคติ
2) กิจกรรมที่ทันสมัย หลากหลาย น่าสนใจ	กิจกรรมที่ออกแบบใหม่ทันสมัย หลากหลาย 3 กิจกรรมขึ้นไป	กิจกรรมที่ออกแบบใหม่ทันสมัย หลากหลาย 2 กิจกรรม	กิจกรรมที่ออกแบบใหม่ทันสมัย แต่มีความหลากหลาย 2 กิจกรรม	กิจกรรมที่ออกแบบใหม่ทันสมัย และหลากหลาย มีเพียง 1 กิจกรรม

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
3) กิจกรรมส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใช้ความรู้และทักษะที่หลากหลายผ่านการลงมือปฏิบัติ	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้และ ทักษะ 3 ทักษะ ขึ้นไป ในการ เรียนรู้ผ่านการลง มือปฏิบัติกิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดยสอดคล้อง สัมพันธ์กับเรื่องที่ เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้และ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติ กิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดยสอดคล้อง สัมพันธ์กับเรื่องที่ เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้หรือ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติ กิจกรรม 1 กิจกรรม โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้หรือ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การสนทนา โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน
4) กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัย	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ เหมาะสมกับวัย และความสามารถ ของเด็กปฐมวัยทุก คน	กิจกรรมที่ออกแบบ มีความเหมาะสม กับวัย และ ความสามารถของ เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ เหมาะสมกับวัย และความสามารถ ของเด็กปฐมวัยบาง คน	กิจกรรมที่ ออกแบบเหมาะสม กับวัย แต่ยังไม่ เหมาะสมกับ ความสามารถของ เด็กปฐมวัย
5) กิจกรรมสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม	กิจกรรมที่ ออกแบบสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านอย่างเป็น องค์รวม	กิจกรรมที่ ออกแบบสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยได้ 3 ด้าน	กิจกรรมที่ ออกแบบสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยได้ 2 ด้าน	กิจกรรมที่ ออกแบบสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยได้ 1 ด้าน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
ด้านที่ 2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย				
2.1 การเตรียมการจัดประสบการณ์				
1) ความพร้อมในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนและสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอนในทุกกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนและสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนในบางกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอนหรือสื่ออุปกรณ์ ก่อนเริ่มสอนในบางกิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการสอน แต่ไม่เตรียมสื่ออุปกรณ์ในทุกกิจกรรม
2) การเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมในทุกกิจกรรมโดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมในทุกกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมบางกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรมเพียงกิจกรรมเดียว
2.2 การจัดประสบการณ์				
1) มีการทบทวนความรู้ ทักษะ หรือ ประสบการณ์ เดิมของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนใช้คำถามและกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิมโดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิม โดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิม แต่ไม่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทบทวนความรู้ ทักษะ แต่ไม่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
2) การนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนาคำทาย และ สนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนาคำทาย แต่ไม่มีการสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนแต่ไม่ สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนาคำทาย และไม่มี การสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา อย่างเดียว
3) จัดกิจกรรมที่ ให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเอง	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติ และร่วมอภิปราย เน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการสืบเสาะ	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติ และร่วมอภิปราย โดยครูผู้สอนช่วยป้อนข้อมูล	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยร่วมอภิปราย และฟังบรรยาย	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว
4) จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย	จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ทั้ง 4 ด้าน	จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ทั้ง 3 ด้าน	จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยทั้ง 2 ด้าน	จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย เพียง 1 ด้าน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
5) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมเป็นกลุ่มและรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัยโดยเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัย โดยเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัย โดยเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่ หรือ กลุ่มย่อย และรายบุคคล	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล
6) การสรุปกิจกรรมร่วมกันของผู้สอนและเด็กปฐมวัย	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การบรรยาย อภิปรายร่วมกัน และทดสอบความรู้ความเข้าใจของเด็กเป็นรายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การทดสอบความรู้ความเข้าใจของเด็กเป็นรายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การบรรยาย และอภิปรายร่วมกัน	ผู้สอนมีการสรุปกิจกรรม โดยใช้การอธิบายบรรยาย
2.3 ทักษะการสอน				
1) การควบคุมชั้นเรียนปฐมวัย	ผู้สอนใช้เทคนิคควบคุมชั้นเรียนให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจในกิจกรรมตลอดเวลา และใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่แปลกใหม่ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจตลอดกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิคควบคุมชั้นเรียนให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจในกิจกรรมตลอดเวลา และใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจในบางกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิคควบคุมชั้นเรียนให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจในบางกิจกรรม และใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจในบางกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิคควบคุมชั้นเรียนให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจในบางกิจกรรม หรือใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจในบางกิจกรรม

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
2) แสดงออกถึงการควบคุมอารมณ์ โดยใช้สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง ที่เหมาะสมกับสถานการณ์	ผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้ดี โดยมีสีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงอ่อนหวาน ตลอดการจัดกิจกรรม	ผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้ พอประมาณ โดยมีสีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงอ่อนหวาน ในบางกิจกรรม	ผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้ พอประมาณ โดยมีสีหน้านิ่งเฉย ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงเรียบเฉย ตลอดการจัดกิจกรรม	ผู้สอนมีความพยายามในการควบคุมอารมณ์ได้ พอประมาณ โดยมีสีหน้านิ่งเฉย ท่าทางเรียบเฉย น้ำเสียงดูเล็กน้อย ตลอดการจัดกิจกรรม
3) การปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัยและการเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม	ผู้สอนมีการใช้คำพูด และท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และให้การเสริมแรงโดยใช้คำชมเชยและสัญลักษณ์เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทุกครั้ง	ผู้สอนมีการใช้คำพูด และท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และให้การเสริมแรงโดยใช้คำชมเชยหรือสัญลักษณ์เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทุกครั้ง	ผู้สอนมีการใช้คำพูด หรือท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และให้การเสริมแรงโดยใช้คำชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมบางครั้ง	ผู้สอนมีการใช้คำพูด หรือท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย แต่ไม่มีการเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม
2.4 การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์				
1) ความสามารถในการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้ง	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้ง	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้ง	ผู้สอนเลือกใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แต่ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้ง

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	ไว้ในทุกข้อ และใช้สื่อการสอนหรือแหล่งเรียนรู้ในทุกขั้นตอนการสอน	ไว้ในทุกข้อ และใช้สื่อการสอนหรือแหล่งเรียนรู้ในบางขั้นตอนการสอน	ไว้ในบางข้อ และใช้สื่อการสอนหรือแหล่งเรียนรู้ในบางขั้นตอนการสอน	ไว้ในทุกข้อ และใช้สื่อการสอนหรือแหล่งเรียนรู้ในบางขั้นตอนการสอน
2) สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่เข้าใจความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอนในทุกชนิดทุกขั้นตอน	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่เข้าใจความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอนในทุกชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่เข้าใจความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอนในบางชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่เข้าใจความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอนในบางชนิด 1 ขั้นตอน
3) ใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า และเหมาะสม	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อและใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อและใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย แต่ไม่เหมาะสมกับเวลา หรือสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อและใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า แต่สื่อบางชนิดไม่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อแต่ใช้สื่อไม่คุ้มค่า ไม่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่
2.5 การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย				
1) มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์	ผู้สอนใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ 2 ข้อขึ้นไป แต่ไม่ครบทุกข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ 1 ข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยแต่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกข้อ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
2) มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 2 ชิ้นขึ้นไปและสอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 2 ชิ้นและสอดคล้องกับพัฒนาการ 3 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 1 - 2 ชิ้นและสอดคล้องกับพัฒนาการ 2 ด้านของเด็กปฐมวัย	ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ 1 ชิ้นและสอดคล้องกับพัฒนาการ 1 ด้านของเด็กปฐมวัย

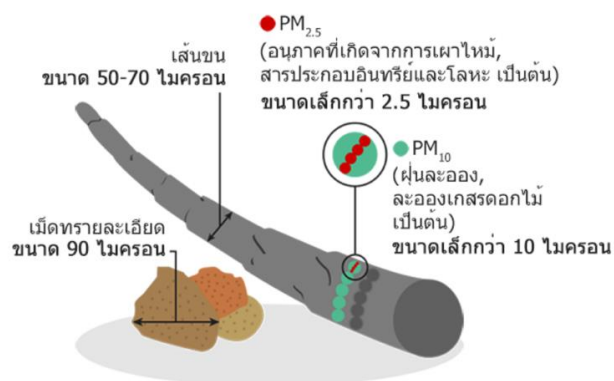
ใบความรู้ เรื่อง ฝุ่น PM 2.5

ฝุ่นละออง หมายถึง อนุภาคของแข็งหรือหยดละอองของเหลวที่แขวนลอยในบรรยากาศ ซึ่งมีขนาดแตกต่างกันตั้งแต่ 100 ไมครอนลงมา เกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติ และเกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ บางชนิดมีขนาดใหญ่จนมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า เช่น ฝุ่นจากโรงโม่หิน ฝุ่นจากโรงไม้ แต่บางชนิดมีขนาดเล็กมากจนมองไม่เห็น ซึ่งฝุ่นละอองขนาดเล็กมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ฝุ่นละอองขนาดเล็ก แบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5) และฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 10 ไมครอน (PM10) ซึ่งคำว่า PM ย่อมาจาก Particulate Matters เป็นคำเรียกค่ามาตรฐาน ของฝุ่นละอองขนาดเล็กที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มี 2 ชนิด ได้แก่ PM10 และ PM2.5 ส่วนตัวเลข 10 หรือ 2.5 นั้น มาจากขนาดของฝุ่น มีหน่วยเป็นไมครอน ซึ่งตามคำจำกัดความของสำนักป้องกันสิ่งแวดล้อมสหรัฐ (Environmental Protection Agency; US.EPA) ระบุว่า

- PM10 หมายถึง ฝุ่นหยาบ (Course Particle) เป็นอนุภาคที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5 - 10 ไมครอน มีสภาพได้ทั้งของแข็งและของเหลวที่มีความดันและอุณหภูมิปกติมีแหล่งกำเนิดจากการจราจรบนถนนที่ไม่ได้ลาดยางจากการขนส่งวัสดุฝุ่นจากกิจกรรมบด ย่อยหิน เป็นต้น

- PM2.5 หมายถึง ฝุ่นละเอียด (Fine Particle) เป็นอนุภาคที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางเล็กกว่า 2.5 ไมครอน ฝุ่นละเอียดมีแหล่งกำเนิดจากควันเสียของรถยนต์ โรงไฟฟ้า โรงงานอุตสาหกรรม ควันที่เกิดจากหุงต้ม อาหารโดยใช้ฟืน นอกจากนี้ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ออกไซด์ของไนโตรเจน (NO_x) และ สารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) จะทำปฏิกิริยากับสารอื่นในอากาศทำให้เกิดเป็นฝุ่นละเอียดได้

ขนาดของ PM_{2.5}

ที่มา: United States Environmental Protection Agency

BBC

ดังนั้น PM2.5 ก็คือ ฝุ่นละอองขนาดเล็กผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 2.5 ไมครอน มีขนาดเล็กราว 1 ใน 25 ส่วนของเส้นผม ขนจมูกไม่สามารถกรองได้ ลอยในอากาศได้นานและไกลถึง

1,000 กิโลเมตร และอาจมีสารพิษที่เกาะมาด้วย หากฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ล่องลอยอยู่ในอากาศปริมาณมาก จะเห็นท้องฟ้าเป็นสีหม่นหรือเกิด เป็นหมอกควัน ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กในประเทศไทยมีสาเหตุมาจากปัจจัยที่ควบคุมได้และปัจจัยควบคุมไม่ได้ดังนี้

ปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้

เกิดจากสภาพอุตุนิยมวิทยา

- อากาศเย็นและแห้ง ความกดอากาศสูง
- สภาพอากาศนิ่ง ทำให้ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่ แพร่กระจาย ฝุ่นละอองแขวนลอย

ได้นาน โดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว

ปัจจัยที่ควบคุมได้

เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์

- การเผาในที่โล่งทุกชนิด เช่น เผาเศษวัสดุทาง การเกษตร เผาขยะ
- การจราจร
- การเผาไหม้เชื้อเพลิงอุตสาหกรรม
- การก่อสร้าง
- กิจกรรมในบ้านเรือน/ชุมชน เช่น จุดเตาถ่าน ปิ้งหรือย่างอาหาร จุดธูป

ที่มาของฝุ่น PM 2.5 จากมนุษย์

1. การสูบบุหรี่ บุหรี่ 1 มวนประกอบด้วย ไบยาสูบ กระดาษที่ใช้มวน และสารเคมีหลายร้อยชนิด แต่เมื่อเกิดการเผาไหม้จะทำให้เกิดสารเคมีกว่า 4000 ชนิด ในขณะที่ไม่มีการสูดควัน ปลายบุหรี่จะมีความร้อนสูงมาก และเมื่อควันที่ปลายบุหรี่เจออากาศก็จะทำให้สารบางชนิดเกิดปฏิกิริยา กลายเป็นสารพิษ เช่น ไนโตรเจนออกไซด์ ยังกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีออกซิเจนมากขึ้น ก็จะจับตัวกับออกซิเจนกลายเป็น ไนโตรเจนไดออกไซด์

2. การจุดธูปเทียน เมื่อเราจุดธูปจะเกิดการเผาไหม้ของขี้เลื่อย กาว และน้ำหอมในธูป สารต่าง ๆ หลายตัวจะถูกปล่อยออกมาคล้ายกับที่พบในควันบุหรี่ และควันพิษจากท่อไอเสียรถยนต์ เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซมีเทน ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ และสารก่อมะเร็งหลายชนิด นอกจากนี้ การจุดเทียนจะทำให้เกิดการปล่อยสารตะกั่วในระหว่างการเผาไหม้ เนื่องจากตะกั่วเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการทำไส้เทียน รวมถึงเขม่าเทียนเองก็มีสารคาร์บอนที่เกิดจากการเผาไหม้คาร์บอนที่ไม่สมบูรณ์

3. การใช้เครื่องถ่ายเอกสาร ในกระบวนการถ่ายเอกสาร ก๊าซโอโซนเป็นก๊าซหลักที่เกิดขึ้นจากการอัดและปล่อยประจุไฟฟ้าที่ลูกกลิ้งและกระดาษ อีกทั้งก๊าซโอโซนบางส่วนยังเกิดจากแสงอัลตราไวโอเล็ต จากหลอดไฟพลังงานสูงในเครื่องถ่ายเอกสาร ซึ่งก๊าซโอโซนนี้เป็นการที่มีความเป็น

พิษสูงซึ่งทำลายสุขภาพมากที่สุดในบรรดาสารหรือก๊าซอันตรายต่าง ๆ นอกจากโอโซนแล้วมลพิษจากกระบวนการถ่ายเอกสารที่พบมาก คือ สารประกอบอินทรีย์ระเหย

ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) กับสุขภาพเด็ก

การได้รับสัมผัส PM2.5 ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพแก่ประชาชนทุกกลุ่มวัย แต่กลุ่มเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี จะมีความเสี่ยงต่อสุขภาพมากกว่าผู้ใหญ่ เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ด้านพฤติกรรม สิ่งแวดล้อม และสรีระวิทยา โดยความเสี่ยงเริ่มตั้งแต่ช่วงพัฒนาของทารกในครรภ์และหลังจากคลอดในช่วงปีแรก เนื่องจากระบบภูมิคุ้มกันปอดและสมองยังพัฒนาไม่เต็มที่ โดยปกติปอดจะพัฒนาเต็มที่เมื่ออายุ 6 ปีขึ้นไป นอกจากนี้ เด็กจะมีอัตราการหายใจมากกว่าผู้ใหญ่ โดยเฉพาะทารกแรกเกิดถึง 6 เดือน จะมีอัตราการหายใจมากกว่าผู้ใหญ่ 2 เท่า ทำให้มีโอกาสหายใจรับ PM2.5 ได้มากกว่า และพฤติกรรมการใช้ชีวิตของเด็กมักออกไปเล่นกลางแจ้ง โดยเฉพาะหากเด็กเหล่านี้ใช้เวลาทำกิจกรรมอยู่นอกบ้านหรืออาคารใน ช่วงเวลาและในพื้นที่ที่มี PM2.5 สูง เช่น ริมนถนนและโรงงานอุตสาหกรรม หรือขณะที่เดินทาง จะยังมีโอกาสเสี่ยง เพิ่มขึ้น รวมทั้งการปรุงอาหารในบ้านอาจก่อให้เกิด PM2.5 จากวิธีการปรุงอาหารและเชื้อเพลิงที่ใช้ได้ และจาก กิจกรรมภายในบ้าน เช่น การจุกจุก เป็นต้น จะส่งผลกระทบต่อทารกและเด็กได้

ซึ่งเมื่อ PM2.5 เข้าสู่ร่างกายจะทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพในเด็ก โดยอาจก่อให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจ เนื่องจาก PM2.5 เป็นสาเหตุให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจ ทั้งโรคหอบหืด โรคปอดอักเสบ ปอดอุดกั้น เรื้อรัง ทั้งยังทำให้เกิดโรคระบบหัวใจและหลอดเลือด โดยจะเพิ่มความเสี่ยงการเกิดโรคหัวใจพิการแต่กำเนิดของทารก อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อพัฒนาการของระบบประสาท ทำให้ลดระดับสติปัญญาและมีแนวโน้มให้เกิดโรคที่ As of 14 ธ.ค. 63 4 เกี่ยวกับพัฒนาการด้านพฤติกรรม เช่น ออติสติก และโรคสมาธิสั้น รวมทั้งการพัฒนาด้านจิตใจและกล้ามเนื้อของเด็ก และหากมารดาตั้งครรภ์ได้รับ PM2.5 ทั้งทางตรงและทางอ้อมเข้าสู่ร่างกาย อาจทำให้เกิดการคลอดที่ผิดปกติ การคลอดก่อนกำหนด น้ำหนักทารกแรกคลอดต่ำ และการผิดปกติของทารกแรกคลอด หรืออาจเพิ่มความเสี่ยง ของการเสียชีวิตของทารกในครรภ์ โดยความเสี่ยงจะสูงสุดโดยเฉพาะการตั้งครรภ์ในไตรมาส 3 รวมทั้งเด็กยังมี อายุขัยที่ยาวกว่าผู้ใหญ่ กลไกการเกิดโรคบางอย่างอาจจะใช้ระยะเวลาเวลานานหลังจากได้รับ PM2.5 ทำให้เด็กมีการเจ็บป่วยเมื่อเติบโตขึ้น และอาจก่อให้เกิดการเจ็บป่วยแบบเรื้อรังตลอดช่วงชีวิต หรือเป็นโรคมะเร็งได้ ซึ่งสำนักงานวิจัยมะเร็งระหว่างประเทศ (International Agency for Research on Cancer หรือ IARC) ได้กำหนดให้ฝุ่นละอองเป็นสารก่อมะเร็ง กลุ่มที่ 1 นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลก ยังระบุว่า เด็ก 0 – 5 ปีทั่วโลก มากกว่า ร้อยละ 93 อยู่ในพื้นที่ที่มีมลพิษทางอากาศสูงกว่าค่าแนะนำขององค์การอนามัยโลก (25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) โดยเฉพาะในภูมิภาคแอฟริกาและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และทุก ๆ ปีจะมีเด็กอายุต่ำกว่า 0 – 5 ปี

เสียชีวิตจากการรับ สัมผัสมลพิษทางอากาศกว่า 570,000 คน กรมอนามัยได้กำหนดค่าเฝ้าระวังที่ใช้เป็นสัญญาณเตือนถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสุขภาพ โดยใช้ค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) เฉลี่ย 24 ชั่วโมง ที่มีหน่วยเป็นไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร(มคก./ลบ.ม.) เป็นตัวบอกระดับของผลกระทบต่อสุขภาพ โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ PM _{2.5} เฉลี่ย 24 ชั่วโมง	สี	ความหมาย
0 – 25	ฟ้า	ดีมาก
26 – 37	เขียว	ดี
38 – 50	เหลือง	ปานกลาง
51 – 90	ส้ม	เริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ
91 ขึ้นไป	แดง	มีผลกระทบต่อสุขภาพ

หมายเหตุ กรณีปริมาณค่าตรวจวัดฝุ่นละอองขนาดเล็ก พีเอ็ม 2.5 เป็นจุดทัศนียม ถ้าจุดทัศนียม เท่ากับหรือน้อย กว่า 0.4 ให้ปิดตัวเลขลง และถ้าจุดทัศนียมเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ให้ปิดตัวเลขขึ้น

ดังนั้น สถานศึกษาต้องมีเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) และการจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เมื่อสถานการณ์ PM2.5 มีค่าเกินมาตรฐาน ซึ่งอยู่ในระดับเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ (สีส้ม) หรือมีผลกระทบต่อสุขภาพ (สีแดง) เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา

มาตรการการเตรียมความพร้อมระหว่างเปิดภาคเรียนในระยะก่อนเกิดปัญหา ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน

การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) เป็นสิ่ง สำคัญที่ทางสถานศึกษาต้องจัดเตรียมมาตรการลดและป้องกันฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา จึงควรมีการประเมินความพร้อม ระหว่างเปิดภาคเรียนในระยะก่อนเกิดปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน

องค์การเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติและองค์การภาคี ได้เสนอกรอบแนวทาง 6 มิติ เพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานเพื่อความปลอดภัย การเรียนรู้ การครอบคลุมถึง เด็กด้อยโอกาส สวัสดิภาพและการคุ้มครอง นโยบาย และการบริหารการเงิน จึงมีแนวคิดในการสร้างความ เชื่อมโยงกับมาตรการการเตรียมความพร้อมระหว่างเปิดภาค

เรียนในระยะเตรียมการก่อนเกิดปัญหาฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน อันจะเป็นการวางแผนที่จะช่วยสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านการคุ้มครองสุขภาพและ ความปลอดภัยของนักเรียน นักศึกษา ความเชื่อมโยง 6 มิติกับมาตรการการเตรียมความพร้อมระหว่างเปิดภาคเรียนในระยะเตรียมการก่อนเกิด ปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ดังนี้

มิติ	มาตรการการเตรียมความพร้อม
1. ความปลอดภัยจากการลดและป้องกัน ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน	<p>1. ทำความสะอาดห้องเรียน อุปกรณ์และเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ มุ้งลวด ผ้า màn แปรงลบกระดาน หรือ อื่น ๆ ที่เป็นแหล่งสะสมฝุ่น ให้สะอาด และจัดให้เป็นระเบียบ</p> <p>2. จัดให้มีการระบายอากาศภายในห้องเรียน เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในห้องรู้สึกสบายตัว เช่น เปิดประตูหน้าต่างเพื่อถ่ายเทอากาศ เปิดพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศเพื่อหมุนเวียนอากาศภายในห้อง ซึ่ง หากใช้เครื่องปรับอากาศควรบำรุงรักษาทุก 6 เดือน</p> <p>3. จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาเพื่อป้องกันฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน เช่น จัดให้มีพื้นที่สีเขียวหรือปลูกต้นไม้ดัก ฝุ่น ทำความสะอาดถนน กำหนดจุดจอดรถหรือการรับส่ง นักเรียน นักศึกษา พร้อมทั้งมีป้ายแสดงการดับเครื่องยนต์ขณะจอด ไม่จัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดฝุ่น รถโรงเรียนไร้ควันดำ ห้ามเผา ทุกชนิด ไม่ใช้เตาถ่านปรุงประกอบอาหาร</p>
2. การเรียนรู้	<p>1. จัดหาสื่อความรู้เกี่ยวกับฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน และการป้องกันตนเอง สำหรับนักเรียน นักศึกษา เพื่อใช้ในการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิดีโอ แอนิเมชัน โปสเตอร์ แผ่นพับ อินโฟกราฟิก คู่มือ เป็นต้น โดยคำนึงถึงกลุ่มนักเรียน นักศึกษา</p> <p>2. บูรณาการกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนปกติเช่น โครงการส่งเสริมสุขภาพ การฝึกทักษะในการป้องกันตนเอง</p> <p>3. สื่อสารประชาสัมพันธ์การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันตนเอง สำหรับนักเรียน นักศึกษา ในรูปแบบเสียงตามสาย บอร์ดประชาสัมพันธ์</p>

มิติ	มาตรการการเตรียมความพร้อม
<p>3. การครอบคลุมนักเรียน นักศึกษา ทั้ง นักเรียน นักศึกษา ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องด้านพฤติกรรมอารมณ์ บกพร่องทางการได้ยิน บกพร่องทางการพูด มีภาวะสมาธิสั้น และเด็กออทิสติก รวมถึง นักเรียน นักศึกษา ในพื้นที่ห่างไกล</p>	<p>1. จัดหาสื่อสร้างความเข้าใจเรื่องฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน และแนวทางการดูแลตัวเอง โดยคำนึงถึงข้อจำกัดของนักเรียน นักศึกษา</p> <p>2. ปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทการเข้าถึงการเรียนรู้</p>
<p>4. สวัสดิภาพ และการคุ้มครอง</p>	<p>1. จัดเตรียมแผนรองรับด้านการเรียนการสอนในช่วงที่สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน อยู่ในระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียน นักศึกษา</p> <p>2. เผื่อระวังสุขภาพของนักเรียน นักศึกษาและจัดทำทะเบียนนักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยง เพื่อดูแลอย่างใกล้ชิด</p> <p>3. เตรียมความพร้อมของห้องพยาบาล เวชภัณฑ์ จัดเตรียมห้องปลอดฝุ่นสำหรับเด็กที่เป็นกลุ่มเสี่ยงสูง</p>
<p>5. นโยบาย</p>	<p>1. กำหนดนโยบายและมาตรการในการจัดการฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน เพื่อลดและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ และประกาศนโยบายให้ทราบอย่างทั่วกันและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น การจัดการด้านความสะอาด รถโรงเรียนไร้ควันดำ การชี้แจงบุคลากรร่วมกันลดหรือเลี่ยงกิจกรรมที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองเพิ่ม รวมทั้งจัดโครงการร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชน</p> <p>2. จัดอบรมครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน รวมถึงชี้แจงมาตรการในการจัดการปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน</p> <p>3. กำหนดบทบาทหน้าที่ โดยมอบหมายครู คุรุอนามัย ทำหน้าที่สังเกตอาการของนักเรียน นักศึกษา ปฐมพยาบาลเบื้องต้น รวมทั้ง</p>

มติ	มาตรการการเตรียมความพร้อม
	<p>มีช่องทางประสานงานกับโรงพยาบาลเพื่อส่งต่อนักเรียน นักศึกษา ในกรณีฉุกเฉินหรือมีอาการรุนแรง</p> <p>4. แต่งตั้งแกนนำนักเรียน นักศึกษา เพื่อเป็นอาสาสมัครช่วยดูแล สุขภาพของเพื่อนนักเรียน นักศึกษา</p> <p>5. สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและนักเรียน นักศึกษา เกี่ยวกับมาตรการในการดูแลและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ จากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ผ่านการประชุม ผู้ปกครอง หรือช่องทางติดต่ออื่น</p> <p>6. ประเมินมาตรการการเตรียมความพร้อมระหว่างเปิดภาคเรียนใน ระยะเตรียมการก่อนเกิดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน</p> <p>7. เตรียมความพร้อมระบบการกำกับ ติดตามให้มีการดำเนินงานตาม มาตรการ เพื่อป้องกันการเกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน อย่างเคร่งครัด</p>
6. การบริหารการเงิน	<p>1. พิจารณาการใช้งบประมาณของสถานศึกษาสำหรับกิจกรรมการ ป้องกันการเกิดและการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ตามความจำเป็นและเหมาะสม</p> <p>2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน สำหรับนักเรียน นักศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา เช่น หน้ากากป้องกันฝุ่น เป็นต้น (ถ้ามี)</p>

แนวทางการปฏิบัติระหว่างเปิดภาคเรียนในระยะเกิดสถานการณ์ฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน

เมื่อช่วงที่สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน อยู่ในระดับที่เกินมาตรฐานและ อาจจะมี ผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียน นักศึกษา (PM2.5 เฉลี่ย 24 ชั่วโมง มีค่ามากกว่า 50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์ เมตร (มคก./ลบ.ม.) โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกัน ผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก ไม่เกิน 2.5 ไมครอน จึงกำหนดให้มีแนวปฏิบัติระหว่างเปิด ภาคเรียน ในระยะเกิดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน โดยแบ่งเป็นแนวทางทางการปฏิบัติ

สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู/ผู้ดูแล นักเรียน นักศึกษา นักเรียน นักศึกษา/แกนนำนักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง ดังนี้

1. แนวทางการปฏิบัติ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้อำนวยการสถานศึกษา

- 1) ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติการป้องกันฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน
- 2) สื่อสารประชาสัมพันธ์การลดและป้องกันฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติ ให้แก่ครู นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง รวมถึงบุคลากร ภายในสถานศึกษา
- 3) มีมาตรการในการจัดการฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน เพื่อลดและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ โดยถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น การจัดการด้านความสะอาด รถโรงเรียนไว้ ควันดำ บุคลากรภายใน สถานศึกษาลดหรือเลี่ยงกิจกรรมที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองเพิ่ม รวมทั้งจัดเตรียม ห้องปลอดฝุ่นสำหรับเด็กที่มี ความเสี่ยง เช่น มีโรคประจำตัว เป็นต้น (รายละเอียดดังภาคผนวก 2)
- 4) มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามมาตรการ เพื่อป้องกันการเกิดฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน อย่างเคร่งครัด
- 5) กรณีที่ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) เกินมาตรฐาน สถานศึกษาควรมีมาตรการที่เข้มงวด ยิ่งขึ้น ตามระดับความเข้มข้นของสถานการณ์ PM2.5 ดังตารางที่ 1 ทั้งนี้ อาจมีการพิจารณาการปิด สถานศึกษาความเหมาะสมและดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยอาจพิจารณา จากองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ลักษณะและ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และ สถานการณ์ด้านสุขภาพ รายละเอียดดังนี้

(1) สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก - ระดับ PM2.5 มากกว่าหรือเท่ากับ 91 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ติดต่อกัน 3 วันและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือ - ระดับ PM2.5 มากกว่าหรือเท่ากับ 151 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

(2) ลักษณะและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เช่น อยู่ใกล้แหล่งกำเนิดของฝุ่น ละออง ลักษณะอาคาร เรือนเป็นอาคารมีลักษณะเปิดโล่ง ไม่มีห้องที่สามารถจัดการให้นักเรียน นักศึกษาอยู่ในห้องปิดได้ไม่ มีต้นไม้อรอบ ๆ บริเวณสถานศึกษา ที่สามารถดักฝุ่นละอองได้ เป็นต้น

(3) สถานการณ์ด้านสุขภาพ เช่น มีนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาที่มีอาการที่อาจ เกี่ยวข้องกับการรับ สัมผัสฝุ่น PM2.5 เช่น แสบตา ตาแดง ผื่นแดง คันตามผิวหนัง ไอ หายใจลำบาก แสบจมูก เลือดกำเดา ไหล จำนวน 10 รายขึ้นไป

ทั้งนี้ อาจพิจารณายกเลิกการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลก่อน และหาก สถานการณ์ PM2.5 ยังไม่ ลดลงให้พิจารณายกเลิกการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา ตามลำดับ

2. แนวทางการปฏิบัติ สำหรับครู/ผู้ดูแลนักเรียน นักศึกษา

1) ติดตามสถานการณ์ PM2.5 ในแอปพลิเคชัน Air4Thai หรือติดตามข่าวสารตามช่องทางต่าง ๆ ทุกวัน เพื่อหาทางป้องกันให้กับนักเรียน นักศึกษา

2) สื่อสารข้อมูลสถานการณ์มลพิษทางอากาศและวิธีการป้องกันตนเองแก่นักเรียน นักศึกษาทุกวัน และสังเกตอาการนักเรียน นักศึกษา หากมีอาการผิดปกติ เช่น เคืองตา คันตา ตาแดง ให้ใช้น้ำสะอาดล้าง ดวงตา หลีกเลี่ยงการขยี้ตา และดูแลอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้หากอาการรุนแรงให้ไปพบแพทย์ทันที

3) ควบคุมดูแลเด็กนักเรียน นักศึกษาที่มีโรคประจำตัวอย่างใกล้ชิด หากพบว่ามีอาการผิดปกติ เช่น ไอบ่อย หายใจลำบาก หายใจไม่ออก แน่นหน้าอก ให้รีบพาไปพบแพทย์

4) ควบคุมดูแลเด็กให้หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมนอกอาคารในช่วงที่ PM2.5 อยู่ในระดับตั้งแต่สี่เขียว (26-37 มคก./ลบ.ม.) ขึ้นไป เช่น การเข้าแถวหน้าเสาธง การออกกำลังกายกลางแจ้ง

5) จัดเตรียมสำรองหน้ากากป้องกันฝุ่นในสถานศึกษาให้พร้อม

6) ปิดประตูหน้าต่างให้มิดชิด เพื่อป้องกันฝุ่นละออง

7) งดกิจกรรมที่ก่อให้เกิด PM2.5 เช่น การเผาใบไม้ เผาขยะ เป็นต้น

8) ขอความร่วมมือผู้ปกครองจอดรถรับ-ส่งนอกสถานศึกษา หากจำเป็นต้องนำรถเข้ามาจอดให้ดับเครื่องยนต์ ขณะจอดรถ

9) ขอความร่วมมือร้านค้าแผงลอย ป้าย่างโดยใช้เตาไร้ควัน

10) ปลุกต้นไม้บริเวณสถานศึกษา หรือจัดสวนแนวตั้ง เพื่อดักฝุ่นละอองและมลพิษอากาศ

3. แนวทางการปฏิบัติ สำหรับนักเรียน นักศึกษา

1) สวมหน้ากากป้องกันฝุ่นทุกครั้งเมื่ออยู่ในที่โล่งแจ้ง

2) ควรเปลี่ยนหน้ากากอนามัยอันใหม่ทุกวัน และทิ้งเมื่อพบว่าหน้ากากชำรุดหรือภายในหน้ากากสกปรก

3) หากค่าฝุ่นสูง ให้งดการทำกิจกรรมนอกอาคารเรียนหรืออยู่นอกห้องเรียนให้น้อยที่สุด

4) สังเกตอาการตนเอง หากพบว่ามีอาการผิดปกติ เช่น ไอบ่อย หายใจลำบาก หายใจไม่ออก แน่นหน้าอก รีบแจ้งครู/ผู้ดูแลนักเรียน นักศึกษา หรือไปห้องพยาบาล

5) จัดเวรทำความสะอาดห้องเรียน เพื่อลดการสะสมของฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน

4. แนวทางการปฏิบัติ สำหรับผู้ปกครอง

1) ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลควรติดตามสถานการณ์ PM2.5 ในแอปพลิเคชัน Air4Thai หรือติดตามข่าวสารตาม ช่องทางต่าง ๆ

2) ควบคุมแลเด็กให้หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมนอกบ้าน ในช่วงที่ PM2.5อยู่ในระดับตั้งแต่ สีเขียว (26-37 มคก./ ลบ.ม.) ขึ้นไป หากจำเป็นให้ใส่หน้ากากอนามัยป้องกันและอยู่นอกอาคารเท่าที่จำเป็น

3) จัดหาหน้ากากอนามัยที่ป้องกันฝุ่น PM2.5 ที่เหมาะสำหรับเด็กไว้ที่บ้าน

4) ให้เด็กสวมหน้ากากอนามัยหากต้องออกนอกอาคาร ขณะที่เดินทาง เป็นต้น

5) ควบคุมให้เด็กดื่มน้ำสะอาดให้เพียงพอ 8-10 แก้วต่อวัน

6) ควบคุมปิดประตูหน้าต่างให้มิดชิด และเปิดพัดลมให้อากาศหมุนเวียน

7) ปลูกต้นไม้บริเวณบ้าน เพื่อดักฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ

8) ลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิด PM2.5 เช่น จุดธูป เผากระดาษเงินกระดาษทอง ปิ้งย่างที่ทำให้เกิดควัน การเผา ใบไม้ เผาขยะ เป็นต้น

9) ไม่จอดรถ และติดเครื่องยนต์เป็นเวลานานในบริเวณบ้าน

10) สังเกตอาการบุตรหลาน โดยเฉพาะเด็กที่มีโรคประจำตัวอย่างใกล้ชิด หากมีอาการ ไอจามผิดปกติ น้ำมูกไหล หายใจลำบาก ให้รีบไปพบแพทย์ทันที

อ้างอิง

กรมอนามัย. (2563). แนวทางลดและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5

ไมครอนสำหรับสถานศึกษา. <https://www.econ.cmu.ac.th/files/1675409301-pm-guideline.pdf>

กลุ่มเฝ้าระวังฝุ่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ออนไลน์). **เรียนรู้อยู่กับฝุ่น PM2.5.**

<https://www.chula.ac.th/wp-content/uploads/2019/10/Chula-PM25.pdf>

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2565). แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสถานศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. http://www.dla.go.th/upload/document/type2/2022/9/27995_1_1662544117939.pdf?time=1662714576437
- ชนาธิป พรกุล. (2555). การออกแบบการสอน: การบูรณาการการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดทูน คำชาย, เกษฎา สาลา และอรอุมา ปราชญ์ปรีชา. (2562). การศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. *ลิกษา วารสารศึกษาศาสตร์* 6, 2: 33-46.
- นฤมล เนียมหอม. (2560). การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในระดับปฐมวัย. http://www.naremon.com/index.php?option=com_content&task=view&id=3&Itemid=50
- พงศธร มหาวิจิตร. (2562). การประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับการเรียนแบบเชิงรุกในรายวิชาการประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น* 42, 2: 73-90.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข. (2557). สอนเขียนแผนบูรณาการ บนฐานเด็กเป็นสำคัญ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). *หลักและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รินรดี พรวิริยะสกุล. (2554). การวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาผ่านการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู. [วิทยานิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ลีลาวดี ชนะมาร. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์. [วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยชั้น
อ นุ บ า ล ปี ที่ 2. <https://drive.google.com/file/d/1GghpvLcr-ePGg4eG5-FOO6HgkHHbG3rf/view>

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2562). การจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้ตามแนวทางของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน. *รายงานการอบรมและสัมมนาการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ณ University of Helsinki ประเทศฟินแลนด์*.
- สิริมา ธิญโญอนันตพงษ์. (2553). “หน่วยที่ 9 แนวการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. *ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย Principles of early childhood education หน่วยที่ 9-12*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนทร สันทพานนท์. (2560). *ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0*. เทคนิค พรินต์ติ้ง.
- สุณี บุญพิทักษ์. (2557). *วิจัยชั้นเรียนปฐมวัย หลักปฏิบัติจากประสบการณ์*. ปัญญาชน.
- สุรียา ช้องเสนาะ. (2558). *การศึกษาของเด็กปฐมวัย หัวใจสำคัญของการศึกษา*. <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>
- อรพรรณ บุตรกตัญญู. (2561). การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อการสร้างมุมมองแบบองค์รวมและการเข้าถึงโลกแห่งความจริงของผู้เรียน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* 46, 2: 348 – 365.
- ออมวจิ พิบูลย์ และกิตติชัย สุธาสิโนบล. (2564). การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อการพัฒนาสมรรถนะข้ามพหุสั: กรณีศึกษาประเทศฟินแลนด์. *วารสารศิลปะศาสตร์ราชวมงคลสุวรรณภูมิ* 3, 3: 414 – 428.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. พิมพ์ครั้งที่ 5. โอเดียนสโตร์.
- อุดม คชินทร. (2561). “นพ.อุดม คชินทร” รมช.ศึกษา มอง “มหาวิทยาลัย” ศตวรรษที่ 21 ต้องปรับตัวเป็น demand side. <https://thaipublica.org/2018/09/udom-thammasatgen-next-education/>
- Daehler, K., and Folsom, J. (2016). *Making Sense of SCIENCE: Phenomena-Based Learning*. <http://www.WestEd.org/mss>.
- Fields, D. (2019). Applying Phenomenon-Based Learning to Day-to-day Lessons. *Paper presented at the 2019 Oxford National Conference, Italy*. <https://elt.oup.com/feature/it/ONC19/?cc=de&selLanguage=de& mode=hub>

- Islakhiyah, K., Sutopo, S., and Yulianti, L. (2017). Scientific Explanation of Light through Phenomenon-based Learning on Junior High School Student. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research, Proceedings of the First International Conference on Science, Mathematics, and Education (ICoMSE 2017)*. 218 (August), 173– 185.
- Nordberg, T., and Ahola-L. L. (2019). Teaching and learning methods of phenomenon based learning (การจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้ตามแนวทางของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน). *รายงานการอบรม หลักสูตร Science Education for Science and Mathematically Gifted Learner The Normal Lyceum of Helsinki, Faculty of Behavioral Sciences in University of Helsinki, 13 – 20 มีนาคม*.
- Silander, P. (2015a). *Digital Pedagogy. How to create the school of the future: Revolutionary thinking and design from Finland*. University of Oulu, Center for Internet Excellence.
- _____. (2015b). *Phenomenon-based learning*. <https://www.phenomenaleducation.info/phenomenon-based-learning.html>
- Symeonidis, V., and Schwarz, J. F. (2016). Phenomenon-Based Teaching and Learning Through the Pedagogical Lenses of Phenomenology: The Recent Curriculum Reform in Finland. *Forum Osviatowe* 28, 2: 31-47.
- Tissington, S. (2019). Learning with and through phenomena: An explainer on phenomenon-based learning. *Paper presented at the Association of Learning Developers in Higher Education Northern Symposium*. Middlesbrough UK.
- Zhukov, T. (2015). *Phenomenon-Based Learning: What is PBL?*. <https://www.noodle.com/articles/phenomenon-based-learning-what-is-pbl>.

คู่มือการใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

1. คำชี้แจง

1.1 แบบประเมินนี้ เป็นแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ปฐมวัยประกอบด้วยรายการประเมินจำนวน 2 ด้าน รวมทั้งสิ้น 27 ข้อ ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์ จำนวน 11 ข้อ

ด้านที่ 2 ด้านการจัดประสบการณ์ จำนวน 16 ข้อ

1.2 แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric)

4 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดให้ ดังนี้

ระดับคะแนน 4	หมายถึง	มีความสามารถในระดับสูงที่สุด
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	มีความสามารถในระดับสูง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีความสามารถในระดับปานกลาง
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีความสามารถในระดับต่ำ

ในการสรุประดับความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู พิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00	หมายถึง	มีความสามารถระดับสูงที่สุด
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความสามารถระดับสูง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความสามารถระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความสามารถระดับต่ำ

2. คำแนะนำการใช้แบบประเมิน

2.1 เขียนชื่อ รหัสนักศึกษา ของผู้รับการประเมิน ครั้งที่ได้รับการประเมิน หน่วยและเรื่อง ของแผนการจัดประสบการณ์ที่ได้รับการประเมิน โรงเรียน ระดับชั้น และวันเวลาที่จัดประสบการณ์ ลงในแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์

2.2 เกณฑ์การให้คะแนน

การดำเนินการประเมิน ผู้ประเมินจะประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์และสังเกตความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูในระหว่างการจัดประสบการณ์ แล้วมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์

หมายถึง ความสามารถในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ของผู้สอนที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ สอดคล้องของรายละเอียดต่าง ๆ ในแผนการจัดประสบการณ์ อันประกอบไปด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6) การประเมินผล ซึ่งแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบมีความน่าสนใจ แปลกใหม่ ทันสมัย มีกิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็กปฐมวัย ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับความรู้ที่ตรงตามสาระการเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมทักษะ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ

1.1 ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์

นิยาม ความสมบูรณ์ สอดคล้องของแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนออกแบบ อันประกอบไปด้วยชื่อกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผล

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) ชื่อกิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับหน่วยและ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับหน่วยหรือ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม น่าสนใจแต่ยังไม่ สอดคล้องกับหน่วยและ กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมมีความเหมาะสม แต่ยังไม่น่าสนใจ และไม่สอดคล้องกับหน่วยและ กิจกรรม
2) จุดประสงค์การเรียนรู้	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุมทางด้านความรู้	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุมทางด้านความรู้	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุมทางด้านความรู้	มีการระบุจุดประสงค์ที่ครอบคลุมทางด้านความรู้

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	ความสามารถและทักษะและเจตคติและสอดคล้องกับประเด็นสาระการเรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมินผลทุกส่วน	ความสามารถ/ ทักษะ หรือ ความรู้ ความสามารถ/ เจตคติ หรือ ทักษะ/เจตคติ และสอดคล้องกับประเด็นสาระการเรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมินผลทุกส่วน	ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับประเด็นสาระการเรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมินผลทุกส่วน	ความสามารถ/ ทักษะ/ เจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับประเด็นสาระการเรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และการประเมินผลทุกส่วน
3) สาระการเรียนรู้	ระบุเนื้อหาที่ได้จากการศึกษา ปรากฏการณ์ และมีความครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้ ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน	ระบุเนื้อหาที่ได้จากการศึกษา ปรากฏการณ์ และมีความครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้ ได้อย่างถูกต้อง แต่ยังไม่ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาแต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษา ปรากฏการณ์ แต่มีความครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้ ได้อย่างถูกต้อง แต่ยังไม่ครบถ้วน	ระบุเนื้อหาแต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษา ปรากฏการณ์ และยังไม่ครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้
4) กิจกรรมการเรียนรู้	ระบุขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยขั้น นำ ขั้นสอน ขั้นสรุปได้ครบถ้วน สอดคล้องกับจุดประสงค์ สาระ	ระบุขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุปได้ครบถ้วน สอดคล้องกับจุดประสงค์ สาระ	ระบุขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุปได้ครบถ้วน แต่ยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์	ระบุการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ไม่มีรายละเอียดของขั้นตอน และยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ สาระ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	จุดประสงค์ สารระ การเรียนรู้ และ ผู้เรียน มี รายละเอียดที่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	การเรียนรู้ และ ผู้เรียน แต่ รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	สาระการเรียนรู้ และผู้เรียน และ รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุมในทุก ขั้นตอน	การเรียนรู้ และ ผู้เรียน
5) สื่อและแหล่ง เรียนรู้	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี่ ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้ ในทุก องค์ประกอบ มีสื่อ 3 ชิ้นขึ้นไป	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี่ ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้ ในทุก องค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี่ ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้ ในบาง องค์ประกอบ มีสื่อ 2 ชิ้น	สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ระบุมี่ ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้ ในบาง องค์ประกอบ มีสื่อ 1 ชิ้น
6) การ ประเมินผล	มีการระบุการ ประเมินผลที่ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ทุก ข้อ	มีการระบุการ ประเมินผลที่ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ 2 ข้อ ขึ้นไป แต่ไม่ครบ ทุกข้อ	มีการระบุการ ประเมินผลที่ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์เพียง 1 ข้อ	มีการระบุการ ประเมินผลไม่ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ใน ทุกข้อ

1.2 ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์

นิยาม ความน่าสนใจ แปลกใหม่ ทันสมัย หลากหลายของกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับจุดประสงค์การ เรียนรู้ที่กำหนดไว้

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) กิจกรรมที่ ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ และเจตคติ	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุกข้อ ส่งเสริมด้าน ความรู้และทักษะ หรือความรู้และ เจตคติ หรือ ทักษะและเจตคติ	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ สอดคล้องกับ จุดประสงค์บาง ข้อ ส่งเสริมด้าน ความรู้และทักษะ หรือความรู้และ เจตคติ หรือ ทักษะและเจตคติ	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ สอดคล้องกับ จุดประสงค์บางข้อ ส่งเสริมด้าน ความรู้หรือทักษะ หรือเจตคติ
2) กิจกรรมที่ ความแปลกใหม่ ทันสมัย หลากหลาย น่าสนใจ	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ แปลกใหม่ ทันสมัย หลากหลาย 3 กิจกรรมขึ้นไป	กิจกรรมที่ ออกแบบมีความ แปลกใหม่ ทันสมัย หลากหลาย 2 กิจกรรม	กิจกรรมที่ ออกแบบไม่มี ความแปลกใหม่ ทันสมัย แต่มี ความหลากหลาย 2 กิจกรรม	กิจกรรมที่ ออกแบบไม่มี ความแปลกใหม่ ทันสมัย และ หลากหลาย มี เพียง 1 กิจกรรม
3) กิจกรรม ส่งเสริมให้เด็ก ปฐมวัยใช้ความรู้ และทักษะที่ หลากหลายผ่าน การลงมือปฏิบัติ	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้และ ทักษะ 3 ทักษะ ขึ้นไป ในการ เรียนรู้ผ่านการลง มือปฏิบัติกิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดยสอดคล้อง สัมพันธ์กับเรื่องที่ เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้และ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติ กิจกรรม 2 กิจกรรมขึ้นไป โดยสอดคล้อง สัมพันธ์กับเรื่องที่ เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้หรือ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติ กิจกรรม 1 กิจกรรม โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน	กิจกรรมที่ ออกแบบมี ลักษณะส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยได้ ใช้ความรู้หรือ ทักษะ 1 - 2 ทักษะ ใน การเรียนรู้ผ่าน การสนทนา โดย สอดคล้องสัมพันธ์ กับเรื่องที่เรียน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
		เรียน		
4) กิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัย	กิจกรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัยทุกคน	กิจกรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่	กิจกรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัยบางคน	กิจกรรมที่ออกแบบเหมาะสมกับวัย แต่ยังไม่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กปฐมวัย
5) กิจกรรมที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ 3 ด้าน	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ 2 ด้าน	กิจกรรมที่ออกแบบสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ 1 ด้าน

2. ด้านการจัดประสบการณ์

หมายถึง ความสามารถ ทักษะ และความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบไว้ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ผ่านการเชื่อมโยงศาสตร์ในรายวิชาต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาที่สมบูรณ์พร้อมทั้ง 4 ด้านตามช่วงวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล ประกอบด้วย 5 ด้านคือ

2.1 ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์

นิยาม ความพร้อมของผู้สอนในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่การเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) ความพร้อมในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการ	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการ	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการ	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมแผนการ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	สอนและสื่อ อุปกรณ์ ก่อนเริ่ม สอนอย่างเป็น ลำดับขั้นตอนใน ทุกกิจกรรม	สอนและสื่อ อุปกรณ์ ก่อนเริ่ม สอนในบาง กิจกรรม	สอนหรือสื่อ อุปกรณ์ ก่อนเริ่ม สอนในบาง กิจกรรม	สอน แต่ไม่เตรียม สื่ออุปกรณ์ในทุก กิจกรรม
2) การเตรียม ความพร้อมเด็ก ปฐมวัย ก่อนเข้าสู่ กิจกรรม	ผู้สอนมีการเตรียม ความพร้อมเด็ก ปฐมวัยก่อนเข้าสู่ กิจกรรมในทุก กิจกรรมโดยใช้ เทคนิคที่ หลากหลาย	ผู้สอนมีการเตรียม ความพร้อมเด็ก ปฐมวัยก่อนเข้าสู่ กิจกรรมในทุก กิจกรรมโดยใช้ เทคนิคใดเทคนิค หนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียม ความพร้อมเด็ก ปฐมวัยก่อนเข้าสู่ กิจกรรมบาง กิจกรรมโดยใช้ เทคนิคใดเทคนิค หนึ่ง	ผู้สอนมีการเตรียม ความพร้อมเด็ก ปฐมวัยก่อนเข้าสู่ กิจกรรมเพียง กิจกรรมเดียว

2.2 ด้านการจัดประสบการณ์

นิยาม ความรู้ ความสามารถของผู้สอนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย 3
 ชั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป โดยใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ สืบเสาะเพื่อสร้าง
 ความรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดความรู้ ทักษะ
 และพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอย่างสมบูรณ์

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) มีการทบทวน ความรู้ ทักษะ หรือ ประสบการณ์ เดิมของเด็ก ปฐมวัย	ผู้สอนใช้คำถาม และกิจกรรมเพื่อ กระตุ้นให้เด็ก ปฐมวัยทบทวน ความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิมโดยเชื่อมโยง	ผู้สอนใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นให้เด็ก ปฐมวัยทบทวน ความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิม โดยเชื่อมโยง กับเหตุการณ์ใน	ผู้สอนใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นให้เด็ก ปฐมวัยทบทวน ความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิม แต่ไม่ เชื่อมโยงกับ	ผู้สอนใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นให้เด็ก ปฐมวัยทบทวน ความรู้ ทักษะ แต่ ไม่เชื่อมโยงกับ ชีวิตประจำวัน

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	ชีวิตประจำวัน	เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	
2) การนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนาคำทาย และ สนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนาคำทาย แต่ไม่มีการสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนมีเทคนิควิธีการนำเข้าสู่บทเรียนแต่ไม่ สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้เพลง คำคล้องจอง นิทาน หรือปริศนาคำทาย และไม่มี การสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา	ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการสนทนาเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา อย่างเดียว
3) จัดกิจกรรมที่ ให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเอง	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติ และร่วมอภิปราย เน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการสืบเสาะ	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติ และร่วมอภิปราย โดยครูผู้สอนช่วยป้อนข้อมูล	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยร่วมอภิปราย และฟังบรรยาย	จัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็กปฐมวัยฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว
4) จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ทั้ง 4 ด้าน	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ทั้ง 3 ด้าน	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะ และพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ทั้ง 2 ด้าน	จัดกิจกรรมที่ กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย เพียง 1 ด้าน
5) จัดกิจกรรมที่	จัดกิจกรรมที่	จัดกิจกรรมที่	จัดกิจกรรมที่	จัดกิจกรรมที่

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
ส่งเสริมให้เด็ก ปฐมวัยมีส่วน ร่วมเป็นกลุ่ม และรายบุคคล	ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัย โดยเป็น กิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และ รายบุคคล โดย เน้นการมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม ร่วมกัน	ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัย โดยเป็น กิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และ รายบุคคล	ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัย โดยเป็น กิจกรรมกลุ่มใหญ่ หรือ กลุ่มย่อย และรายบุคคล	ส่งเสริมเด็ก ปฐมวัยเป็น รายบุคคล
6) การสรุป กิจกรรมร่วมกัน ของผู้สอนและ เด็กปฐมวัย	ผู้สอนมีการสรุป กิจกรรม โดยใช้ การบรรยาย อภิปรายร่วมกัน และทดสอบ ความรู้ความเข้าใจ ของเด็กเป็น รายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุป กิจกรรม โดยใช้ การทดสอบ ความรู้ความเข้าใจ ของเด็กเป็น รายบุคคล	ผู้สอนมีการสรุป กิจกรรม โดยใช้ การบรรยาย และ อภิปรายร่วมกัน	ผู้สอนมีการสรุป กิจกรรม โดยใช้ การอธิบาย บรรยาย

2.3 ด้านทักษะการสอน

นิยาม ความชำนาญของผู้สอนในการควบคุมชั้นเรียน การใช้สีหน้า ท่าทาง คำพูดในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ ทำให้เด็กปฐมวัยเกิดความจดจ่อใส่ใจในกิจกรรม

รายการ ประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) การควบคุม ชั้นเรียนปฐมวัย	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียนให้ เด็กเกิดความจดจ่อ ใส่ใจในกิจกรรม	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียนให้ เด็กเกิดความจด จ่อใส่ใจใน	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียนให้ เด็กเกิดความจด จ่อใส่ใจในบาง	ผู้สอนใช้เทคนิค ควบคุมชั้นเรียน ให้เด็กเกิดความ จดจ่อใส่ใจในบาง

รายการ ประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
	ตลอดเวลา และใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่แปลกใหม่ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจตลอดกิจกรรม	กิจกรรมตลอดเวลา และใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจในบางกิจกรรม	กิจกรรม และใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจในบางกิจกรรม	กิจกรรม หรือใช้เพลง หรือคำคล้องจองที่ซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กไม่สนใจในบางกิจกรรม
2) แสดงออกถึงการควบคุมอารมณ์ โดยใช้สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง ที่เหมาะสมกับสถานการณ์	ผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้ดี โดยมีสีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงอ่อนหวาน ตลอดการจัดกิจกรรม	ผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้พอประมาณ โดยมีสีหน้ายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงอ่อนหวาน ในบางกิจกรรม	ผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้พอประมาณ โดยมีสีหน้านิ่งเฉย ท่าทางเป็นมิตร น้ำเสียงเรียบเฉย ตลอดการจัดกิจกรรม	ผู้สอนมีความพยายามในการควบคุมอารมณ์ได้พอประมาณ โดยมีสีหน้านิ่งเฉย ท่าทางเรียบเฉย น้ำเสียงดูเล็กน้อย ตลอดการจัดกิจกรรม
3) การปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัยและการเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม	ผู้สอนมีการใช้คำพูดและท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และให้การเสริมแรงโดยใช้คำชมเชยและสัญลักษณ์เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทุกครั้ง	ผู้สอนมีการใช้คำพูด และท่าทางที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และให้การเสริมแรงโดยใช้คำชมเชยหรือสัญลักษณ์เมื่อเด็กแสดง	ผู้สอนมีการใช้คำพูด หรือท่าทาง ที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และให้การเสริมแรงโดยใช้คำชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมบางครั้ง	ผู้สอนมีการใช้คำพูด หรือท่าทาง ที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย แต่ไม่มีการเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

รายการ ประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
		พฤติกรรมที่ เหมาะสมทุกครั้ง		

2.4 ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์

นิยาม ความรู้ ความสามารถในการเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ทันสมัย และบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้สอนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย โดยใช้ได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับเนื้อหา ความสนใจ และวัยของเด็ก

รายการ ประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) ความ สามารถในการ ใช้สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้	ผู้สอนเลือกใช้สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ที่ ช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ได้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ในทุกข้อ และ ใช้สื่อการสอนหรือ แหล่งเรียนรู้ในทุก ขั้นตอนการสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ในทุกข้อ และ ใช้สื่อการสอน หรือแหล่งเรียนรู้ ในบางขั้นตอน การสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ในบางข้อ และ ใช้สื่อการสอน หรือแหล่งเรียนรู้ ในบางขั้นตอน การสอน	ผู้สอนเลือกใช้สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้แต่ ไม่บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ในทุกข้อ และ ใช้สื่อการสอน หรือแหล่งเรียนรู้ ในบางขั้นตอน การสอน
2) สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้มีความ เหมาะสมกับ เนื้อหา	สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ ใช้มีความเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับเนื้อหาที่ สอนในทุกชนิด ทุกขั้นตอน	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้มีความ เกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับเนื้อหาที่สอน ในทุกชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้มีความ เกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับเนื้อหาที่สอน ในบางชนิด 2 ขั้นตอน	สื่อหรือแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้มีความ เกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับเนื้อหาที่สอน ในบางชนิด 1 ขั้นตอน

รายการ ประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
3) ใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า และ เหมาะสม	เด็กปฐมวัยมีส่วน ร่วมในการใช้สื่อ และใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า เหมาะสมกับ เด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วน ร่วมในการใช้สื่อ และใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า เหมาะสม กับเด็กปฐมวัย แต่ ไม่เหมาะสมกับ เวลา หรือสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วน ร่วมในการใช้สื่อ และใช้สื่อได้อย่าง คุ้มค่า แต่สื่อบางชนิดไม่ เหมาะสมกับ เด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่	เด็กปฐมวัยมีส่วน ร่วมในการใช้สื่อ แต่ใช้สื่อไม่คุ้มค่า ไม่เหมาะสมกับ เด็กปฐมวัย เวลา และสถานที่

2.5 ด้านการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย

นิยาม ความรู้ ความสามารถของผู้สอนในการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย

รายการ ประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
1) มีการวัดและ ประเมินผลที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและประเมินผล เด็กปฐมวัยที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุกข้อ	ผู้สอนใช้ เครื่องมือ วัดและ ประเมินผลเด็ก ปฐมวัยที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ 2 ข้อ ขึ้นไป แต่ไม่ครบ ทุกข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและ ประเมินผลเด็ก ปฐมวัยที่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ 1 ข้อ	ผู้สอนใช้เครื่องมือ วัดและ ประเมินผลเด็ก ปฐมวัยแต่ไม่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ทุกข้อ
2) มีการวัดและ ประเมินผลที่ หลากหลาย และสอดคล้อง	ผู้สอนวัดและ ประเมินผลโดยใช้ เครื่องมือ 2 ชิ้น ขึ้นไปและสอดคล้องกับ	ผู้สอนวัดและ ประเมินผลโดยใช้ เครื่องมือ 2 ชิ้น และสอดคล้องกับ	ผู้สอนวัดและ ประเมินผลโดยใช้ เครื่องมือ 1 - 2 ชิ้น และ	ผู้สอนวัดและ ประเมินผลโดยใช้ เครื่องมือ 1 ชิ้น และสอดคล้องกับ

รายการ ประเมิน	ระดับความสามารถ			
	4	3	2	1
กับพัฒนาการ ทั้ง 4 ด้านของ เด็กปฐมวัย	พัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	พัฒนาการ 3 ด้านของเด็ก ปฐมวัย	สอดคล้องกับ พัฒนาการ 2 ด้านของเด็ก ปฐมวัย	พัฒนาการ 1 ด้านของเด็ก ปฐมวัย

แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ผู้รับการประเมิน.....รหัส.....
 ครั้งที่.....แผนการจัดประสบการณ์หน่วย.....เรื่อง.....
 โรงเรียน.....ระดับชั้น.....
 วันที่.....เวลา.....จำนวน.....นาที

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ตรงกับระดับความสามารถในการจัด
 ประสบการณ์ของนักศึกษาครูโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดให้ ดังนี้

ระดับคะแนน 4	หมายถึง	มีความสามารถในระดับสูงสุด
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	มีความสามารถในระดับสูง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีความสามารถในระดับปานกลาง
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีความสามารถในระดับต่ำ

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ				ความคิดเห็น เพิ่มเติม
	4	3	2	1	
1. ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์					
1.1 ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์					
1) ชื่อกิจกรรม					
2) จุดประสงค์การเรียนรู้					
3) สาระการเรียนรู้					
4) กิจกรรมการเรียนรู้					
5) สื่อและแหล่งเรียนรู้					
6) การประเมินผล					
1.2 ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์					
1) กิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์					
2) กิจกรรมมีความแปลกใหม่ ทันสมัย					

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ				ความคิดเห็น เพิ่มเติม
	4	3	2	1	
หลากหลาย น่าสนใจ					
3) กิจกรรมส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใช้ความรู้และทักษะที่หลากหลายผ่านการลงมือปฏิบัติ					
4) กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัย					
5) กิจกรรมสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม					
2. ด้านการจัดประสบการณ์					
2.1 ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์					
1) ความพร้อมในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์					
2) การเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรม					
2.2 ด้านการจัดประสบการณ์					
1) มีการทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์เดิมของเด็กปฐมวัย					
2) การนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา					
3) จัดกิจกรรมที่ให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเอง					
4) จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย					
5) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมเป็นกลุ่มและรายบุคคล					
6) การสรุปกิจกรรมร่วมกันของผู้สอนและเด็กปฐมวัย					
2.3 ด้านทักษะการสอน					
1) การควบคุมชั้นเรียนปฐมวัย					
2) แสดงออกถึงการควบคุมอารมณ์ โดยใช้สี					

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ				ความคิดเห็น เพิ่มเติม
	4	3	2	1	
หน้า ท่าทาง น้ำเสียง ที่เหมาะสมกับ สถานการณ์					
3) การปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัยและการ เสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม					
2.4 ด้านการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์					
1) ความสามารถในการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้					
2) สื่อหรือแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกับ เนื้อหา					
3) ใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า และเหมาะสม					
2.5 ด้านการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย					
1) มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์					
2) มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และ สอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก ปฐมวัย					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

วันที่ประเมิน

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Five Rating Scale) โดยพิจารณาจากเกณฑ์ประเมินระดับความพึงพอใจ ดังนี้

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
2. แบบสอบถามนี้ไม่มีข้อถูกหรือผิด ไม่ประสงค์จะทราบว่าเป็นผู้ตอบแบบสอบถามนี้ จึงไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อนักศึกษา ทั้งนี้ นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยพิจารณาและตัดสินใจตอบด้วยตนเองตามความเป็นจริง
3. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของนักศึกษามากที่สุด และขอความกรุณาเขียนข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไป

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหา					
1. เนื้อหาการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายรายวิชา					
2. เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความทันสมัย สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ได้จริง					
3. เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความยากง่ายเหมาะสมกับนักศึกษา					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน					
1. การฝึกปฏิบัติทุกครั้งในห้องเรียนและในชั้นเรียนจริงอย่างสม่ำเสมอส่งเสริมให้นักศึกษามีความมั่นใจและเชี่ยวชาญในเรื่องที่เรียนมากขึ้น					
2. กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลาย น่าสนใจ และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม					
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยกระตุ้นให้นักศึกษานำเสนอประสบการณ์เดิมและสร้างประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องเรียนรู้					
4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ทำให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้					
5. ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม					
ด้านสื่อการสอน					
1. สื่อประกอบการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ใช้สื่ออย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน					
2. สื่อการสอนมีความเหมาะสมและหลากหลาย					
3. สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความทันสมัย					
ด้านการวัดและประเมินผล					
1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา					
3. มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม					
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินมีเกณฑ์ที่ชัดเจน					
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
1. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานช่วยให้นักศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายรายวิชา					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
2. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานทำให้นักศึกษามีความสนใจและมีความสุขในการเรียนรู้					
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้					
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

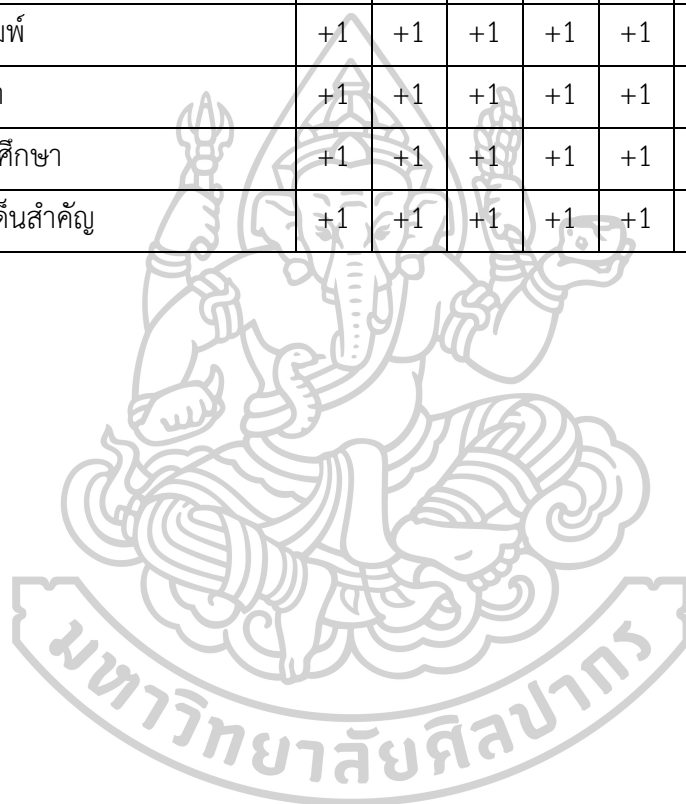

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 37 สรุปผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบวิเคราะห์เอกสาร

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1. ประเภทของเอกสาร	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. ชื่อเอกสาร	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. ชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4. สถานที่พิมพ์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. วันที่ศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6. ประเด็นที่ศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7. สรุปประเด็นสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 38 สรุปผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1. การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานควรมี ลักษณะสำคัญ/ขั้นตอน/กระบวนการ ในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร	0	+1	+1	+1	+1	0.8	สอดคล้อง
2. การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์ ควรมีวิธีการ/เทคนิค การจัดการเรียนการสอนอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ ควรใช้นวัตกรรม/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ แบบใด	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4. การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ ควรมีการวัดและประเมินผล อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. ท่านมี ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ใดๆบ้างในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 39 สรุปผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามความคิดเห็นของ
นักศึกษา

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1. นักศึกษาคิดว่ากิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่ต้องการ <u>ควรมีลักษณะ</u> อย่างไร	+1	0	+1	0	+1	0.6	สอดคล้อง
2. นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ผู้สอน <u>จัดการเรียนการสอน</u> อย่างไร เพื่อให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	0.8	สอดคล้อง
3. นักศึกษาต้องการ <u>สื่อการสอน/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้</u> แบบใดที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษา	0	+1	+1	+1	+1	0.8	สอดคล้อง
4. นักศึกษาคิดว่า <u>การวัดและประเมินผล</u> การจัดประสบการณ์ของนักศึกษาที่ต้องการ ควรเป็นอย่างไร	+1	0	+1	+1	+1	0.8	สอดคล้อง
5. นักศึกษามี <u>ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ</u> อย่างไรบ้างในการส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 40 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนและ
คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความ เหมาะสม
	1	2	3	4	5			
1.รูปแบบการเรียนการสอน								
1.1 องค์ประกอบของรูปแบบการ เรียนการสอนครอบคลุมตามความ ต้องการจำเป็นในการเสริมสร้าง ความสามารถในการจัด ประสบการณ์	5	4	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
1.2 องค์ประกอบแต่ละ องค์ประกอบมีความสอดคล้อง และส่งเสริมกันและกัน	5	4	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
1.3 การเรียงลำดับองค์ประกอบ ของรูปแบบการเรียนการสอนมี ความเหมาะสม	5	4	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
1.4 หลักการของรูปแบบการเรียน การสอนแสดงให้เห็นถึงความ สอดคล้องของแนวคิดพื้นฐาน	5	3	4	4	3	3.80	0.84	มาก
1.5 วัตถุประสงค์มีความชัดเจน สามารถแสดงให้เห็นถึง คุณลักษณะที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นใน ตัวนักศึกษาครู	4	3	5	5	4	4.20	0.84	มาก
1.6 หลักการและวัตถุประสงค์มี ความสอดคล้องกัน	5	4	5	4	3	4.20	0.84	มาก
1.7 ขั้นตอนการเรียนการสอนเป็น ลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่อง	4	4	3	4	4	3.80	0.45	มาก

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5			
1.8 ขั้นตอนการเรียนการสอนสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์	4	3	5	4	4	4.00	0.71	มาก
1.9 ขั้นตอนการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์	4	3	5	4	4	4.00	0.71	มาก
1.10 ขั้นตอนการเรียนการสอนอธิบายถึงลักษณะของกิจกรรมที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติจริงได้ในชั้นเรียน	4	3	5	4	5	4.20	0.84	มาก
1.11 ขั้นตอนการเรียนการสอนมีลักษณะส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษาครู	4	3	5	4	4	4.00	0.71	มาก
1.12 ขั้นตอนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
ขั้นที่ 3 การวางแผน	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
ขั้นที่ 4 การดำเนินการ	5	5	3	4	5	4.40	0.89	มาก
ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ	4	5	4	4	5	4.40	0.55	มาก
1.13 การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์	4	4	5	5	4	4.40	0.55	มาก
1.14 ปัจจัยสนับสนุนมีความ	5	3	5	5	4	4.40	0.89	มาก

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5			
สอดคล้องกับขั้นตอนการเรียนการสอน								
1.15 แผนภาพแสดงขั้นตอนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์	4	3	5	5	4	4.20	0.84	มาก
1.16 แผนภาพแสดงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนในภาพรวมที่ชัดเจน	4	3	5	5	4	4.20	0.84	มาก
เฉลี่ยรวม						4.30	0.69	มาก
2. คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน								
2.1 คู่มือมีการจัดลำดับเนื้อหาที่ง่ายต่อการศึกษาและนำไปใช้	4	3	5	5	4	4.20	0.84	มาก
2.2 คู่มือมีกรอบเนื้อหาที่ครบถ้วนและชัดเจน	4	3	5	5	4	4.20	0.84	มาก
2.3 แนวทางการนำคู่มือรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้เป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน	4	3	5	5	5	4.40	0.89	มาก
2.4 ความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	3	4	5	5	4	4.20	0.84	มาก
2.5 แนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้ช่วย	4	3	5	5	4	4.20	0.84	มาก

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5			
เสริมสร้างความสามารถในการจัด ประสบการณ์ของนักศึกษาครู								
2.6 นิยามเชิงปฏิบัติการ มีความ สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐาน	4	3	5	5	4	4.20	0.84	มาก
2.7 นิยามเชิงปฏิบัติการ ช่วยให้การ วัดและประเมินผลเป็นรูปธรรม	4	3	5	5	4	4.20	0.84	มาก
2.8 รายละเอียดในคู่มือมีความ ชัดเจน เหมาะสมที่จะทำให้อ่าน นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนและบรรลุผลตาม วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียน การสอน	4	3	5	5	4	4.20	0.84	มาก
เฉลี่ยรวม						4.23	0.77	มาก

ตารางที่ 41 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความ เหมาะสม
	1	2	3	4	5			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1						4.09	0.70	มาก
1. จุดประสงค์การเรียนรู้	4	3	4	5	4	4.00	0.71	มาก
2. สารการเรียนรู้	4	3	4	4	4	3.80	0.45	มาก
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์	5	3	4	4	5	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า	5	3	4	4	5	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 3 การวางแผน	5	3	4	4	5	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 ชั้นที่ 4 การดำเนินการ	5	3	4	4	5	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 ชั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ	4	3	4	4	5	4.00	0.71	มาก
4. สื่อการเรียนรู้	5	3	4	5	4	4.20	0.84	มาก
5. การวัดและประเมินผล	4	3	4	5	4	4.00	0.71	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2						4.02	0.66	มาก
1. จุดประสงค์การเรียนรู้	4	3	4	5	4	4.00	0.71	มาก
2. สารการเรียนรู้	5	3	4	4	4	4.00	0.71	มาก
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 1 การ เลือกปรากฏการณ์	5	3	4	4	4	4.00	0.71	มาก

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความ เหมาะสม
	1	2	3	4	5			
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า	5	3	4	4	4	4.00	0.71	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 3 การวางแผน	5	3	4	4	5	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 ชั้นที่ 4 การดำเนินการ	5	3	4	4	4	4.00	0.71	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 ชั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ	4	3	4	4	4	3.80	0.45	มาก
4. สื่อการเรียนรู้	5	3	4	5	4	4.20	0.84	มาก
5. การวัดและประเมินผล	4	3	4	5	4	4.00	0.71	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3						4.04	0.67	มาก
1. จุดประสงค์การเรียนรู้	4	3	4	5	4	4.00	0.71	มาก
2. สารการเรียนรู้	5	3	4	4	4	4.00	0.71	มาก
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 1 การ เลือกปรากฏการณ์	5	3	4	4	4	4.00	0.71	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่า	5	3	4	4	4	4.00	0.71	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 ชั้นที่ 3 การวางแผน	5	3	4	4	5	4.20	0.84	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 ชั้นที่ 4 การดำเนินการ	4	3	4	4	5	4.00	0.71	มาก
กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 ชั้นที่ 5 การตรวจสอบความเข้าใจ	4	3	4	4	5	4.00	0.71	มาก
4. สื่อการเรียนรู้	5	3	4	5	4	4.20	0.84	มาก

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความ เหมาะสม
	1	2	3	4	5			
5. การวัดและประเมินผล	4	3	4	5	4	4.00	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม						4.05	0.67	มาก

ตารางที่ 42 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5			
คู่มือการใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู								
1. คำชี้แจง	5	5	5	4	5	4.8	0.45	มากที่สุด
2. คำแนะนำการใช้แบบประเมิน	5	5	5	4	5	4.8	0.45	มากที่สุด
3. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครูรายด้าน								
1) ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์								
1.1) ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์	4	5	4	5	5	4.6	0.55	มากที่สุด
1.2) ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์	5	5	4	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
2) ด้านการจัดประสบการณ์								
2.1) ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์	5	5	4	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
2.2) ด้านการจัดประสบการณ์	5	5	4	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
2.3) ด้านทักษะการสอน	5	5	4	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
2.4) ด้านการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์	5	5	4	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
2.5) ด้านการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย	5	5	4	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู								
1. ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์								
1.1 ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์								
1) ชื่อกิจกรรม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5			
2) จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3) สารการเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4) กิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
5) สื่อและแหล่งเรียนรู้	4	5	5	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
6) การประเมินผล	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
1.2 ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์								
1) กิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2) กิจกรรมมีความแปลกใหม่ทันสมัย หลากหลาย น่าสนใจ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3) กิจกรรมส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใช้ความรู้และทักษะที่หลากหลายผ่านการลงมือปฏิบัติ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4) กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัย	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
5) กิจกรรมสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม	4	5	5	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
2. ด้านการจัดประสบการณ์								
2.1 ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์								
1) ความพร้อมในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2) การเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่กิจกรรม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5			
2.2 ด้านการจัดประสบการณ์								
1) มีการทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์เดิมของเด็กปฐมวัย	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2) การนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3) จัดกิจกรรมที่让孩子ปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเอง	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4) จัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริม ให้เด็กเกิดทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย	4	5	5	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
5) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมเป็นกลุ่มและรายบุคคล	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
6) การสรุปกิจกรรมร่วมกันของผู้สอนและเด็กปฐมวัย	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2.3 ด้านทักษะการสอน								
1) การควบคุมชั้นเรียนปฐมวัย	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2) แสดงออกถึงการควบคุมอารมณ์ โดยใช้สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง ที่เหมาะสมกับสถานการณ์	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3) การปฏิสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย และการเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5			
2.4 ด้านการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์								
1) ความสามารถในการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2) สื่อหรือแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3) ใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่า และเหมาะสม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2.5 ด้านการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย								
1) มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2) มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.93	0.26	มากที่สุด

ตารางที่ 43 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามความพึงพอใจของ
นักศึกษาครูปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5			
ด้านเนื้อหา								
1. เนื้อหาการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายรายวิชา	5	5	5	5	5	5	0	มากที่สุด
2. เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความทันสมัย สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ได้จริง	5	5	5	5	5	5	0	มากที่สุด
3. เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความยากง่ายเหมาะกับนักศึกษา	5	5	5	5	5	5	0	มากที่สุด
ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน								
1. การฝึกปฏิบัติทุกครั้งในห้องเรียน และในชั้นเรียนจริงอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้นักศึกษามีความมั่นใจ และเชี่ยวชาญในเรื่องที่เรียนมากขึ้น	5	5	5	4	5	4.8	0.45	มากที่สุด
2. กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลาย น่าสนใจ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3. การดำเนินการจัดการเรียนการสอนช่วยกระตุ้นให้นักศึกษานำเสนอประสบการณ์เดิมและสร้างประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนของการจัดการ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

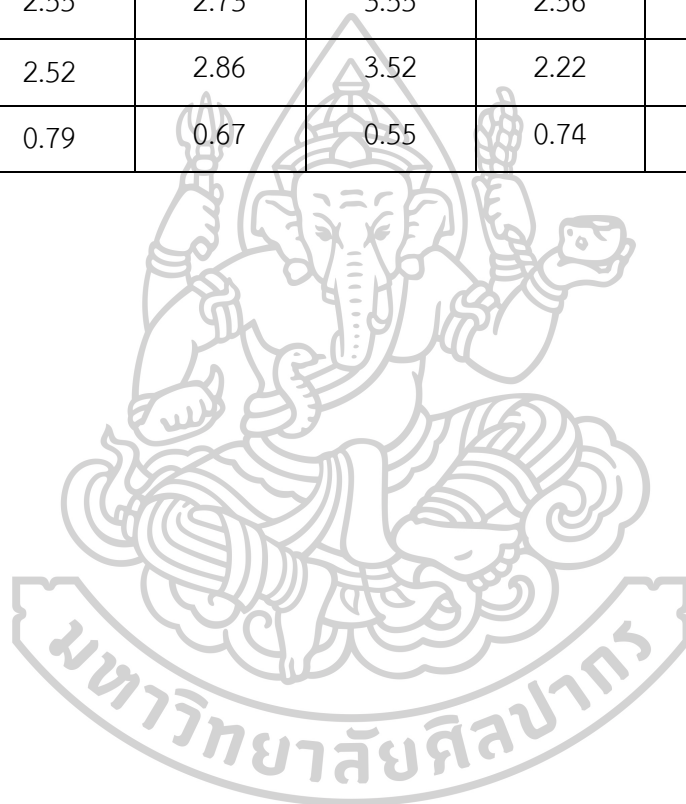
รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5			
เรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ทำให้นักศึกษามีความสามารถใน การจัดประสบการณ์								
5. ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
ด้านสื่อการสอน								
1. สื่อประกอบการเรียนการสอน น่าสนใจ และนำไปสู่ความรู้ความ เข้าใจในเรื่องที่เรียน	5	5	5	4	5	4.8	0.45	มากที่สุด
2. สื่อการสอนมีความหลากหลาย ครบถ้วน เพียงพอ และเหมาะสมที่ จะนำมาใช้ประกอบการเรียน การสอน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3. สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการ เรียนการสอนมีความทันสมัย	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล								
1. กระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ด้วยเทคนิคหรือวิธีการวัด และประเมินผลอย่างหลากหลาย	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2. กระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3. กระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้สอดคล้องกับ กระบวนการจัดการเรียนการสอน	5	5	5	4	5	4.8	0.45	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5			
4. กระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ชัดเจนและยุติธรรม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ								
1. กระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายรายวิชา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2. กระบวนการจัดการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาสนใจและมีความสุขในการเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจในการเป็นครูปฐมวัย	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
5. ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม	3	5	5	3	5	4.2	1.10	มาก
เฉลี่ยรวม						4.93	0.33	มากที่สุด

ตารางที่ 44 ผลการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู (จำแนกรายด้าน)

คนที่	คะแนนเต็มเฉลี่ย (4 คะแนน)					
	ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์			ด้านการจัดประสบการณ์		
	ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3	ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3
1	2.64	2.82	3.82	2.69	3.06	3.81
2	2.55	3.09	3.73	2.38	2.94	3.94
3	2.45	2.73	3.55	2.06	2.69	3.81
4	1.73	3.00	3.55	2.56	2.69	3.63
5	2.27	2.73	3.45	1.94	2.63	3.69
6	2.45	3.18	3.36	2.00	2.50	2.81
7	2.27	2.82	3.82	2.50	3.06	3.75
8	2.73	3.09	3.64	2.50	3.06	3.94
9	2.82	2.91	3.45	2.25	3.06	3.75
10	2.27	2.27	3.09	2.63	1.94	2.63
11	2.18	2.73	3.64	2.06	3.19	3.75
12	2.18	2.82	3.45	1.44	2.25	3.44
13	2.09	2.36	3.27	2.06	2.00	2.75
14	2.64	2.82	3.27	1.94	2.81	2.81
15	2.91	3.09	3.82	1.94	3.31	3.81
16	3.18	3.36	3.82	2.88	2.88	3.81
17	2.36	2.73	3.27	1.50	2.13	2.44
18	2.36	2.82	3.27	1.56	2.00	3.00
19	3.00	3.09	3.45	2.50	3.19	3.69
20	3.09	2.91	3.73	2.81	3.44	3.94

คนที่	คะแนนเต็มเฉลี่ย (4 คะแนน)					
	ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์			ด้านการจัดประสบการณ์		
	ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3	ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3
21	2.00	2.73	3.45	2.19	2.44	3.50
22	3.18	3.00	3.45	2.19	3.06	3.81
23	2.55	2.73	3.55	2.56	3.19	3.81
<i>M</i>	2.52	2.86	3.52	2.22	2.76	3.49
<i>SD</i>	0.79	0.67	0.55	0.74	0.81	0.64

ตารางที่ 45 ผลการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู ในภาพรวม

คนที่	คะแนน (เต็ม 108 คะแนน)		
	ประเมินครั้งที่ 1	ประเมินครั้งที่ 2	ประเมินครั้งที่ 3
1	72	80	103
2	66	81	104
3	60	73	100
4	60	76	97
5	56	72	97
6	59	75	82
7	65	80	102
8	70	83	103
9	67	81	98
10	67	56	76
11	57	81	100
12	47	67	93
13	56	58	80
14	60	76	81
15	63	87	103
16	81	83	103
17	50	64	75
18	51	63	84
19	73	85	97
20	79	87	104
21	57	69	94
22	70	82	99
23	69	81	100
M	63.26	75.65	94.57
SD	0.77	0.76	0.61

คณะกรรมการการวิจัยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
38 หมู่ 8 ตำบลนาวิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000
โทรศัพท์ 032-708608 E-mail: ECPBRU65@gmail.com

โครงการวิจัยที่: ECPB_R 30/2566

เลขที่ใบรับรอง: 36/2566

ใบรับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรมโครงการวิจัย

เรื่อง: การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาครู

ผู้วิจัยหลัก: ผศ.ชนาธิป บุบผามาศ

หน่วยงาน/ สถาบัน : คณะครุศาสตร์

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้รับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรมโครงการวิจัยดังกล่าวข้างต้น โดยหลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการวิจัยในมนุษย์ แนวปฏิบัติการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และหลักจริยธรรมสากล

.....
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนุดตรา ตะบูนหงส์)
ประธาน

.....
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรศักดิ์ อาลัย)
เลขานุการ

วันที่รับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรม: 15 สิงหาคม 2566

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง (ประทับตรา)

1. ข้อมูลสำหรับอาสาสมัครวิจัย
2. หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยของอาสาสมัครวิจัย
3. โครงการวิจัย
4. เอกสารเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย เป็นต้นว่า แบบสอบถาม โปรแกรมการอบรม
5. เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

หมายเหตุ

1. ไม่ต้องส่งรายงานความก้าวหน้า
2. ส่งรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัยเมื่อสิ้นสุดโครงการ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

ชนาธิป บุษบามาศ

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2549 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร (เกียรตินิยมอันดับ 2)

พ.ศ. 2553 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2567 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

ผลงานตีพิมพ์

1. ชนาธิป บุษบามาศ, จีระศักดิ์ ทวีเงิน, พระวิทยา ขนชัยภูมิ, สรัล สุวรรณ และอุบลวรรณ ส่งเสริม. (2565). “การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานของนักศึกษาครู.”

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 12, 1 (มกราคม - เมษายน): 117-125.

2. ชนาธิป บุษบามาศ. (2565). “การพัฒนาหนังสือเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย.” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 12, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม): 142 - 150.

3. ชนาธิป บุษบามาศ, จีระศักดิ์ ทวีเงิน, พระวิทยา ขนชัยภูมิ, สรัล สุวรรณ และมาเรียม นิลพันธ์. (2565). “การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการออกแบบบรรจุภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู.” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 12, 3 (กันยายน - ธันวาคม): 13 - 22.

4. ชนาธิป บุษบามาศ และอุบลวรรณ ส่งเสริม. (2565). “การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัย.” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 13, 1 (มกราคม - เมษายน): 125 - 135.